Hadzsics Camillo

Független Művészek Társaságának kiállításáról a Nemzeti Szalonban szerzett.

Feltünik *Hadzsics Camillo* érdekes *Meditációja*, jó *Szentgyörgyi Gyenes Lajos* három csendélete élénk szineivel. A festők közül *Pap Domokos*, *Klimo István*, *Gulyás Sándor*, ifju *Gadr Vilmos*, vitéz *Pataky Ferenc*, *Endrey Sándor* és *Náray Aurél* nevét emlitjük meg.

PH.929.X.13.

Hadzsics

Független Művészek Társaságának
őszi tárlatán képével szerepelt.

PÓU. 929.X.13.

Hadzsics Kamillo Gábor

1920 jan. febr.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Lár, verf. 800.–

1920. ~~M~~ were Akv Pf Egy

kiáll. Nemzeti Szalonban

Mese a vágyról, mnies rajz

1939 nov (M. Archipf. Társ)

„Én", verf

Verdun V. 30.

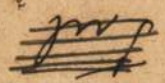

Hladzsics Kamilla

1916. márc. – MKE Miáll. N. halon

Szobarészlet egy váré lakásból,

olaff 800.–

1849-ből

Vörösréz tábori pohár (X-92.

Hadzsics Gábor

1916. apr. kiáll. N. szalon

Interieur, olaff. 600.—

1916 máj: Hadi özvegy, Tilos a hatóskávé, a hadsegyszállító családja, Interieur vízf.

1918. máj. kiáll. n. o.

Parkrészlet, olaff. 700.—

Tájói templom III. 223

Hadzsics Gábor

79 Parkrészlet olajf. 700.—

Nemzeti Szalon

1918 máj

tav. kiáll

1910.

9 november 18-án. † Petit-Brieben
julius 12-én.

tan ülve és arczélben van ábrázolva.
la körüli szakálla hosszú. Öltözete:
előre vett kardjának markolatát fog-
k.
tben, méretei 14.1:10.7 cm.
21-én gróf Kreith Bélától 300 K-án.
gyta az 1910. julius 22-iki 79586 sz.

75-

Hadzsics Camillo

festő

Rákóczi-ut 17

(1) Orukt

1934 márc.-ápr. (MAPE)

Augusztusi virágok

MKSz 1947

(2) Müterem. 1937 ápr. IV. csop

komédiás, virf

1937. jun.

Balatonmelléki táj, virf

1937 aug.

Augusztus

Nyári virágok

Georginák

Ő és én

Karneval

virf

26
65
91

HADZSICS *Camillo Gábor*, grafikus és iparművész. * Újvidéken 1894. Aktív katonatiszt volt. A katonaságtól kilépve, mint autodidakta kezdett grafikával foglalkozni. Vízfestményeivel és tollrajzaival 1916 óta szerepelt a Nemzeti Szalón tárlatain. A háború után 1922-ig Berlinben dolgozott, majd Bécsben nyitott iparművészeti műhelyt. Jelenleg Krakkóban él s főleg ruhatervezéssel foglalkozik.

E. G. I. 435 l

Iparrajzisk. 1896 (?)

1947. fekete tér és rézzsel letart.

Gyanás ellen!

Buda-Pest:

Buda ostromát

(nyug

fel, a melyeken innen balról

Lorena"-t (B) és

di Starinberg"-

ben Pest tünik

~~ben irányból~~

ciera Lorena" (

szállítanak.

gyarazat olva

Danubio Fium

co garnier fe

1433". Felirata

„VERO DISSEGN

RIORE ASSEDI

Rézmet

Methette

Hadrsics Kamilló

Virágcsokor c.
akv. repr.
Képzőművészet
1934. 91. l.

-8

S

F

Gondenbanvolt.

~~28~~

~~32~~

~~91~~

Hadzsics Kamilló festő

Leleplezték a feketerizs központot

Néhány nappal ezelőtt bejelentés érkezett a gazdasági rendőrségre arról, hogy a Kiss János altábornagy-utca 18. sz. házban *Lajaune* Marcell foglalkozásnélküli több mázsa rizst árusít ki 14 forint helyett 31 forintért. A detektíveknek sikerült leleplezni a feketerizs-központot, tettenérték *Lajaunet*, aki elmondotta, hogy már hosszabb ideje foglalkozik rizs-feketézéssel. A most lefoglalt négy és fél mázsa rizst *Falvai* Ernő fűszerestől vette, aki beismerte, hogy Békés megyében vásárolta össze a rizst, amelyet Lajaune és annak barátja, *Hadzsics* Kamilló festőművész értékesített. Mindnyájukat átadták az ügyészségnek.

Magyar Nemzet

1947 febr. 26.

VÁCI-UCCA
SZENT ISTVÁN KRT.
VÁCI-UCCA
SZENT ISTVÁN KRT.
Kosztelitz
DOROTTYA-U.
VÁCI-UCCA
SZENT ISTVÁN KRT.
Kosztelitz
DOROTTYA-U.
VÁCI-UCCA
SZENT ISTVÁN KRT.
Kosztelitz
DOROTTYA-U.
VÁCI-UCCA
SZENT ISTVÁN KRT.
Kosztelitz
DOROTTYA-U.
VÁCI-UCCA
SZENT ISTVÁN KRT.
Kosztelitz
DOROTTYA-U.

Hadzsics Kamilló

festő

Komédiás

(Műterem csop. kiáll.)

Művészet

1937. 10. sz.

115. l.

Márvány. Magassága 22 cm. Modern kiegészítés: orr (gipszből), alsó ajak, áll, fülek és a hátsó koponya (márványból). Velencéből, a Grimani palotából származik.

Római munka, valószínüen a Kr. u. I. századból.

Paul Arndt: Kopf eines Römers. Erste Kaiserzeit.

102. RÓMAI FÉRFI FEJE.

Márvány. Magassága 35 cm. Orr, ajak, áll, fülek megcsonkultak; kisebb sérülések homlokon és mindkét arcon. Patrasból származik.

A fej a nyakkal és a jobb vállnak kis részével maradt meg. Római munka a Kr. u. I. századból.

Paul Arndt: Kopf eines Römers. Zeit des Claudius.

Hladzsics Kamilla

Nemzeti Szalon

1916. május

Életrajzát
beküldi.
nem tekinti magát
művésznek.
Nem akarja hogy
bevegyen az
élet.-ét.

~~Brunswick~~ ~~VI. 207.~~

Hadzsics Kamillé

Gábor

Nemzeti Szalon

1920 marc

~~Budafoki népkat. V. 62.~~

MDK

Hadzsics Gábor

Interieur, of.

N. Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 12. l.

MDK

Hadzsics Gábor

Hadi özvegy, vf.

Tilos a habos kávé, vf.

N.Szal. 2. zsürimentes kiáll. 1916. máj. 13 l.

MDK

Hadzsics Gábor

A hadseregszállitó családja, vf.

Interieur, vf.

N.Szal. 2. zsürimentes kiáll. 1916. máj. 13 l.

1894-

Hadzsics Camillo Gábor — Született 1894-ben lyvidéken — Hadapródiskolát végezve aktív katonatiszt volt. — A katonaságtól kilépve a rajzolós és festésre adta magát. — Ő semmiféle festőiskolát nem végzett — Maga tanulta ki mesterségét. — Toll rajzokat, s akvarelleket készített. — Olajfestéshez nem ért. — A Láboru alatt akvarelleket állított ki a Nemzeti Szalonban — "Később Illustráczió-kat készi rajzolt, s azokat Svájczban adta el. A Láboru után 1922-ig Berlinben dolgozott, majd Bécsbe kerüll, s itt iparmüvészeti mühelyt nyitott. — Jelenleg Krakóban él, s kuhatervezésekkel, s dekoraciós díszítéssel foglalkozik. — Szép „ex libris"-ei is vannak

Adatkártyát:
Hadzsics Camilla
Bpest V. Tárnok u. 8.

Hadzsics C.
cime:
Krakovie –
Krupnicza
13.

Hadzsics Kamilla
nem vesz
be.
Nemačenje, kaz. zse-
veljen

Hadzsics Kamilla
Korlése

Hacker Mária

Vollmer H.: Allg. Künstlerlex. d. 20. Jhd.
II. k. Leipzig 1955

Festészet, XIX.sz.,önálló táblakép

Haenlein Vilmos: Csatornát ásó parasz-
tok.

Divatcsarnok, 1853.juli 17.31.619-621.

A pesti állandó képtárlat.

Haenlein Vilmos, festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.juli 17.31.619-621.

A pesti állandó képtárlat.

Haendel Eusebius Michael
ötvös Lőcse
Kőmagyötvj. 211+l.

F. sz. *Lf.Nr.*	Próba *Beschau*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
1190		EMH	**Eusebius Michaël Haendel,** M 1733, e. —1756.
	Nr. 1143		*a)* Kehely, hatkaréjos talppal, körtenodusszal, a kuppán vésett Radvánszky-Spielenberg-címerekkel. — *Kelch m. Sechspaßfuß, Birnennodus u. grav. Wappen.* — „1726." Ev. egyház — *Ev. Kirche*, Toporc.
	Nr. 1156		*b)* Árkolt testű pohár. — *Becher, m. gefurchtem Körper.* Magántulajdon — *Privatbesitz*, Bp. Expos. 1918. M—*H* 13
1191		EMH	Ugyanaz. — *Derselbe.*
	Nr. 1143		Szabócéh behívótáblája. — *Einberufungszeichen der Schneiderzunft.* Museum, Lőcse — *Leutschau* (1911. 1919 már nincs — *nicht mehr da*).

+ 3

1501.

Németalföldi festő:

A XVII. szaradból.

Házi eszköö

A ábrázolt kamara belsejét
~~és~~ három abroncsal
mely egy darabból fá k
erős tettek, latunk.
~~alkalmaztak~~. Hátra
ket, a melyek felett a
arüstre ~~rel, melyre~~ kendőt a
a ~~[illegible]~~ fadar
kerciével ~~[illegible]~~ lecsapni
és czipő. A előtérben
~~[illegible]~~ kőt a falban pedig k
Olajfestés; fára,
(Frohner János ho
~~Nemz. Muzeum~~
a 3787 sz. ~~1897. átv. lajt~~
tett jelentést Tudom
rat (85/98).

Haendel János David

ötvös Löcse

Kőmagyótvj. 212. l.

1195		**Johannes David Haendel,** *1736, M 1760, e. —1787.
	Nr. 1143	*a)* Füles ékszertálka. — *Schmuckschalen m. Henkeln.* „DER A·(NNA) K·(ATHARINA) S·(STEINACKER) 1787 VEREHRT VON JO· DAV·HEN·GROSSVAT." Özv. Rózsay Emilné, Késmárk. (I. D. H. leszármazója — *Nachkomme*).
	Nr. 1159	*b)* Háromlábú tálca. — *Platte auf drei Füßen.* Özv. Glósz Kálmánné, Kakaslomnic — *Grosslomnitz.*
1195 A		Jegy nélkül ugyanattól. — *Ohne Zeichen von demselben :* M—*H* 31
	—	Fedeles kanna. — *Deckelkanne.* „ANNO 1774. FECIT J. D. HANDEL LEUTSCHOVIAE." Ev. egyház, Késmárk — *Ev. Kirche, Kesmark.* Divald op. cit. 83, képpel — *Mit Abbild.*

= Középre!

T 9 I I I

V(ID) V(DEL)

V(ER)

Péter Potter (született 1587. ben, halálán

Lovas csata:

A előtérben hár
sal, kik ~~[illegible]~~ egyik
a kiszáradt fa tövében
lovas tör elő; jobbra pe
tér hegyes vidék és ~~[illegible]~~
a balra látható fiklan

La mester jelzésekép

Alól balra: „P. Potter f
röpül.).

Olajfestés, fára
~~Potter P. feste~~

Ltha: 1

53

XIII jkv. M.

Haenlein Vilmos

Haerlein. festő. Pesten.

1. „Arczkép" et állitott ki az 1852 iki pesti mükiállitáson.

1.) Budapesti Viszhang. 1852 év. 318 lap

Spitzer-gyűjtemény VI. 300

Hafferich András

festő

Bártfán. A hervartói rom. kath. fatemplomban 1650-ben eg keresztet restaurált (átfestett.)
Bővebben lásd: Myskovszky Viktor csomagiában.

(Arch. Ért., 1894. 242 l)

HAFFNER 1. *Antal*, festő a XVIII. sz.-ban. A magyar szent koronát, a birodalmi almát és a kormánypálcát ábrázoló, állítólag természet után 1761. készült olajfestménye báró Forster Gyula tulajdona volt.

R. G. I. 435. l.

játékokat ábrázol olyképen, hogy egy

bra fordultan álló és ~~a keleti~~ csillagot vivő férfi

tjuk a koronát viselő Máriát, ki mellett József

podgyászszal ~~Elotte~~ és a ki elott Tabor angyal ~~[illegible]~~ áll, ~~[illegible]~~

jaikra támaszkodó pásztorok – Gallus, Stichus

~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ képeznek csoportot.

rell, méretei a papirosnak 12:21.7 Cm.

Ltsza 4893.

243/95 № 24

Fest

Haffner Antal 1761.

A magyar szent korona, a
birodalmi alma és a kor-
mány pálcza. A korona
az erdeti után kéjzett.
Olaj festmény Baró Forster
gyula gyűjteményében.

HAFNER Arnold

L. Kovászyné Viktória: Fejezetek a magyar éremművészet történetéből. Bp.: 1999 Argumentum; M. Numizmatikai Társulat

*Névmutató**

Alföldi János 94
Asszonyi Tamás 135, 138, 140–142, *153*

Beck Ö Fülöp 25–26, *38*, 40, 44–45, 47, *52–54*, 61, 64, 67, 70–72, 76, 96–99
Berán Lajos 46, 48, 62, 64, 66, 73, 93–94, 96, 98–106, *113–118*
Bernsee József 13
Bethlen Gyula 42, 50
Bezerédy Gyula 44, 50
Boehm József Dániel 10, 12–15, 17, 19–20, 24, *30–31*
Boldogfai Farkas Sándor 95
Borsos Miklós 98, 132–133, 137, 139–140, *146*
Bödy Kálmán 95
Brüll Moritz 13
Budahelyi Tibor 135, 138, 142, 144, *159*

Czinder Antal 124–131, 134, 140–142, *147–150*

Csikszentmihályi Róbert 133, 137, 141, *154*
Csikvári Péter 136, 138
Csiky Tibor 136, 138, 142, *159*
Csillag István 46, 50, 61, *77*, 98
Csiszér János, Zs. 94, *119*
Csúcs Ferenc 95, 98, *120*

Edvi Illés György 97
Egyed Emma, Sz. 98
Esseö Erzsébet 74, 76, *119*
Exner Károly 22, 26, *34*, 93

Ferenczy Béni 124, 132, 139–140, 144, *146*
Ferenczy István 10, 12, 17, *28–30*, 92
Fémes Beck Vilmos 68–71, 74, 76, *80–82*, 96
Friedrich Ferenc 142, 145

Gaál István 98
Gáti Gábor 98, 141, 143, 145, *160*
Gerl Károly 15–17, 19, 21–22, *31–33*, 93, 98

Hafner Arnold 45, 48, 50, 61–62, 73–74
Holdas György 143, 145, *160*
Horváth László 144, 145

Ispánki József 97–98
Iván István 98

Jittner Antal 13
Juhász Gyula 47, 50, *77*

Kallós Miklós 98
Kalmár János 142, 145
Karl Henrik 11–12, 16, *28*
Kenéz László 133, 137, *157*
Kiss György 98, 142, 144–145, *160*
Kiss Kovács Gyula 140–141, 145, *159*
Kiss Nagy András 98, 133, 136–137, 140–142, 144, *156*
Kovács László, Cs. 135, 138, 144, *158*
Kövesházi Kalmár Elza 65, 76

Ligeti Erika 134–135, 137, 140–141, 144, *155*
Lóránfi Antal 15–17, 22, 25, *35*
Lugossy Mária 136, 138, 142–144, *157*

Madarassy Walter 94, 97, *122*
Mayer Elek 15, 17, 21, *3*
Merényi Gina 98
Mester Jenö 98
Moiret Ödön 62, 65–67,
Murányi Gyula 42, 47, 5

Nagy István János 135, 1

Palotás József 135, 138,
Pátzay Pál 98
Patzó Pál 46, 50
Petrovics Demeter 13

Radnitzky Károly 9–10,
Reisner József 19, 21–22,
Reményi József 46, 50, 6 73, 76, *84–85*, 94, 97
Renner Kálmán 98, 110–
Rigele Alajos 98
Róna József 45, 50
Ruff András 48, 51

Scharff Antal 9–10, 15– 92–93
Schwartz István 15–17, 1
Seidan Wenzel 9–10, 14,
Soltra E. Tamás 144–145

* A névmutató csak a magyar éremművészek neveit tartalmazza.

Mária Terézia. 10639.

Családjával.

Jobbra Mária Terézia, balra pedig férje Ferencz ül, mig körülöttük József Benedek, Károly Jozsef, Péter Lipót és a bölcsőben fekvő Ferdinánd Ferencz főherczeg, továbbá Mária Anna, Mária Krisztina, Mária Erzsébet, Mária Amália, Johanna Gabriella, Mária Jozefa és Mária Karolina főherczegnők képeznek csoportot. Fölöttük a Providentia trónol, kinek jobbján FT monogramm van A E I O V betűkkel a körülötte csillagokban. Felirata:

Fecunditas Augustae Laetitia Augusti, Gloria Temporum, Gaudium Germaniae, Secundas (?) Imperii Felicitas orbis.

ez után Theresens Fruchtbarkeit ist Kaysers Frantzen Lust,
Der Zeiten Preisz und Ruhm, die Freude Teutscher Brust
Die Sicherheit desz Reichs, ein Glück der gantzen Erden
Die noch von Oesterreich wird einst beherrschet werden.

alól balra: C.G. et Priv. S.C. Maj.
jobbra: Ioh. Christoph Haffner Seel. Erbē exc. A.V.

Fek. mod. mér. a rl. 49.2: 36.2 cm.

Sz.n. 101-902
490-902-2.

Haffner, J. Christoph

Budapest. T. 1180. II.

A háttérben látjuk a minden oldalról ostromlott várat, a hol robbanás történt, balra Pest előtt két hadi naszád áll és épületein a kétfejü sasos lobogó leng, az előtérben pedig az aranygyapjas rend jelvényét viselő lothringeni herczeg szemléli Ofen és Pest térrajzát, mig mögötte a hajduknak a török fejek után a jutalmat osztják ki. Felirata fölül:

Belager-und Eroberung der Kön. Vngarischen Haupt-Statt Ofen
durch die Kayser. und dero Hohen Aliirten glückselige Waffen.

alól balra: J. Christoph Haffner sculp.
a hozzá tartozó Kurtz verfasste Erzehlung aller Merckwürdigkeiten, so sich zu getragen bey der Anno 1686 vorgenommenen Belager- und darauf erfolgten Eroberung der Koeniglichen Haupt-Stadt Ofen czimü leiró szöveget követő magyarázat után, a melynek kezdete: A. Das Schloss és befejezése: 54. 20 Standarten, so Ihro Chur-Fürstl Durchl. in Bayrn erobert,- Augspurg, gedruckt und zu finden bey Jacob Koppmayer.

Rm., mér. a vk. 44.1: 54.2 cm.

Kreitöf.

Haffner metsö. Augsburg.

Buda 1686.

Repülőlap (ujság) bei Jakob Kappmayer.

M. u. Muz. Fol. 173.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

sárkányt sem. A várban a pompás és terjedelmes királyi lakban a legnagyobb fehérerű márványból készült csarnokoszlopokat találtuk, melyek alapján és fejezetén szépen kifaragott tigris és oroszlán alakok. De legtöbb művészettel voltak faragva a Corvinák czimerét képezett hollók s nápolyi Beatrix emléke. A királyi szoba, mely ép annyi értelemmel mint művészettel van kidolgozva, még áll ugyan, kivéve, hogy a faragványok itt-ott le vannak verve s fedél hiányában a még meglevő is nagy mértékben elundokíttatott. Különben a pusztulás nem érte a földalatti boltot, éleskamrát és az állatkertet. Csakhogy az elenyészett szépségek helyett egyebet nem látni szemétnél és pókhálónál. A királyi kápolna mohamedán pokollá aljasodott.»

Ugyanő látni akarta Mátyás hires könyvtárának maradványait a vele volt Lambecius nevű tudóssal. Sok hiu kisérlet után végre a basa megengedte, hogy hetedmagával megtekintse. Másnap lóháton el is indultak, de a bejárathoz érve a bemenetelt várakozás ellenére eltiltották azon ürügy alatt, hogy a nagyvezér pecsétjével lévén lezárva, fejvesztés alatt tilos a bemenetel. Visszatérve ugy állitotta a pasa, hogy a visszautasításnak a kiséret nagy száma volt oka s ajánlotta, hogy csak harmadmagával menjen másnap. A követ másnap testvérét, Jakabot küldte el csupán Lambeciussal és Woginus tolmácscsal s most valóban nem siker nélkül. Tizenkét-tizenöt török várta őket a királyi palota udvarán, kik nyájasan fogadták s a könyves bolt ajtaját megnyitották a követség tagjai előtt, kik mintegy húsz lépcsőfokon alámentek. A világosság csak egy félhold-alaku ablakon sütött be a földalatti lyukba. A látvány megdöbbentő volt. Alig háromnégyszáz könyv hevert halomban a földön, portól, penésztől ellepve. Fölvettek a bűzös halomból egy-egy kötetet, de látták, hogy nagy részök nyomtatott, érték nélküli könyv. Most látták az utazók, hogy az volt oka, hogy oly nehezen lehetett a bejutást kieszközölni, mert a törökök magok szégyelték a titok felfedezését.

Mennyivel rongáltabb lehetett még a magánházak állapota. Tény, hogy a török semmit sem épitett Budán a maig is fenmaradt fürdőkön kivül. Még mecsetjeiket is nagy részt keresztény templomokból alakitották át, a szobrokat kivetve s a szentképeket bemeszelve. Mert tudni kell, hogy a török rendőri szervezet nagy megszorítás alá veti az építkezést. Az építészeti főhivatalnok (mimár aga) engedelme nélkül senki sem épithetett, s akkor is csak az ő utasítása szerint. Hozzá kellett fordulni egy erkély, sőt egy házfedél kijavítása végett is. A törvények pedig meghatározták a házak magasságát is. A mohamedán csak 12 pikre, a keresztény csak 10 pik magasra épithette házát. (Egy pik körülbelül $2^1/_4$ láb). E mellett a magánházakat fából épitették s vörös cseréppel fedték, csak a mecseteknél volt kő és bádog használata engedélyezve.

Mindennél siralmasabb leirást ad Budáról a német Gerlach, ki a török foglalás után 30 évvel fordult meg Budán. «Bizony sajnálni lehet felettébb, — irja, — hogy ez a szép város disznóóllá, kutyaketreczczé vált». A pompás épületeknek már csak falai állottak; belül rondák, dísztelenek, a gyönyörű erkélyek lerontva, az ablakok agyaggal tapasztva be.» Gyakori égések is pusztitották a várost a XVII-dik század folyamán. 1625-ben egy égés ezer házat pusztított el, 1635-ben szintén nagy tüzvész dúlta fel Budát, 1660-ban egy villám okozta égés néhány száz házat emésztett fel, s igy tovább.

Bocatius 1605-dik évi látogatásáról ismét érdekes adatokat birunk. Ő, irja, a Dunáról kiszállva a parti kapunál, hihetőleg a mostani lánczhid táján, mely metszetünkön is meg van jelölve, egy bolthajtásos, faragott kövekből rakott hosszú épületet látott, mely, úgy tudja, Mátyás király nagy költséggel épitett istállója volt. Kanyargó út vezetett föl a várba egy más kapuhoz, melyet földdel feltöltött boronákból készült erőd védelmezett, oly szűk bejárattal, hogy szekerek nem, csak gyalog és lovas emberek fértek be rajta. «Mindenütt szemét, ganaj, döglött állatok, undokság. Fenn a várban is csak piszkot, sárt látni. A házak előtt itt is, ott is szatócsboltok, laczikonyhák, borbélyműhelyek, utczai szakácsok. A házak részint fedetlenek, részint rongált fedelüek. Az ablakok sárral, téglával, szalmával vannak bedugva. A házak egészen ki vannak véve formájukból; penész, moha undorítja az egykori palotákat. A piaczon semmi szükséges tárgyat nem kapni a kereskedőknél festett kanalokon s más apróságokon kivül. Rendkívül drága minden. Találkozom a keresztény iskolamesterrel. Tudakozódom az itt lakó keresztények állapotáról. «Nyomorúság és szolgaság a mi állapotunk», ugymond. Panaszolja, hogy a kereszténytől nemrég elvették templomaikat. A szolgaság házának nevezte házaikat. «Hol az iskola?» «Itt van, ugymond, öt gyermekre mutatván». «S nincsen több?» «Nincsen ám». Tovább megyek. A templomok leomolva. Baromistálló lett belőlük. Nem látni sehol még egy új zsindelyt sem. A temetőből a márványoszlopok egy-egy zúgban a piaczon hevernek, néhol ülőpadnak, másutt kufárasztalnak használják. *Nálunk a disznók is inkább embereknek látszanak, mint ezek.* Szanaszét hevernek a *holttestek*. A mi a hol eltörik, abban a helyben marad. Lóháton hordják a vizet a várba. Egy-egy lóháton két igen nagy, felettébb piszkos és fertelmes tömlő van tele vízzel. Egy-egy ily zsák vizet hét-nyolcz oszporával fizetnek, mert a felsővárosban nincsen kut. Az alsóváros össze-vissza romolva, majd egy épületje sem áll, kivéve két-három török mecsetet. Az alsóváros majdnem lakatlan. De a felső sem sokkal különb. Szanaszét hevernek az ágyuk tengelyökkel a földet érve, s tömérdek sok golyó.» Két elfátyolozott török nőt látott kijönni a fürdőből a vár alatt, — rajtok kivül több nőt nem is látott Budán. A meredek vároldalon egy ösvény vezet le, melyen utközben Bocatius *egy török holttestét találta kidobva kutyák eledeléül.* A Duna partján a keresztény magyar-törökök kenyeret, sajtot, rizst, kertigyümölcsöket árultak. «Isten veled Pest, igy végzi, isten veled Buda, elég egyszer látni titeket».

Ilyen volt az a kép, melyet Budavára a XVII-ik században mutatott, s melyhez az ostromlást feltüntető nagy képünk szemlélése, a megfelelő megjelölésekkel, még részletesebb és aprólékosabb adatokat is szolgáltat. Lássuk most az ostrom két főtényezőjét, Buda védőjét és támadóját közelebbről a történet világánál.

*

Budavár hős védője, — mert a történelem nyomozása valóban méltónak itélte őt e jelzőre — Abdi pasa tulajdonképen egy svájczi helységből való volt Bern kantonban. Eredeti neve: Cugny. Szegény szülőktől származott, s mint legifjabb testvér juhásszá kellett hogy legyen. Egy nap azonban váratlan balszerencse érte a fiatal pásztort: egy kecske elveszett nyájából s a ficzkó, hogy a büntetést kikerülje, kénytelen volt hazalopózni, ott felöltötte legjobb ruháját s azzal illa berek, Jougneba, a Franche Comtéba vándorolt. Ekkor már 14 éves volt s ellenállhatlan hajlammal a katonáskodáshoz.

Condé herczeg hőstetteinek hire épen ebben az időben töltötte be a félvilágot s példája lángra gyujtotta a fiatal Cugny lelkét is, a ki most összeszedte a mi kis pénze megmaradt a favágásból és földhányásból, s 1645-ben bucsut véve szülőitől elindult Condé herczeg táborába. Itt nem nyugodott addig, míg Bellefonds kapitány elé nem vezettette magát, a ki látva az erőteljes, bátor ifjut, szivesen bevette önkénytesnek.

És a későbbi budai parancsnok nem soká mutatta magát méltatlannak felebbvalói kegyére. Rövid időn annyira kitüntette magát, hogy tisztté léptették elő, s mint ilyen nagy buzgalommal adta neki magát az erődítések és várépítkezések tanának, melyet épen akkor Vauban addig nem ismert tökélyre fejlesztett, s 1664-ben már kapitánynyá lett.

Ekkor történt, hogy XIV. Lajos franczia király 6000 embert küldött a császár segélyére a törökök ellen, Coligny vezérlete alatt. Cugny is rajta volt, hogy ez expediczióba oszszák be, s czélt is ért, mert sikerült Magyarországba jönnie, hol Montecuccoli alatt szállott szembe Köprili táborával. Részt vett a szent-gotthárdi ütközetben, de itt foglyul is esett s a nagyvezér elé hurczolták.

Köprili tudta becsülni a személyes bátorságot és vitézséget. Megtetszett neki foglya nemes tartása, magánál tartotta őt s tolmács által kikérdeztette, hogy milyen állást töltött be a császáriaknál, milyen a keresztények hadviselési módja, s több efféle. A tolmács, ki maga is franczia volt, érdeklődni kezdett honfitársa iránt, s nem egyszer igyekezett rábeszélni, hogy lépjen a szultán szolgálatába. El is mondta neki, hogy a pasának elhatározása, vagy kitéríteni őt, vagy örök rabságra vetni.

A fogoly kezdetben ellenállott, de látta, hogy sorsa igy mind rosszabbra válik, mig másfelől mindennel kecsegtették, ha áttér és török szolgálatba lép. Végre is nem küzdhette le becsvágyát, s engedett. A nagyvezér elé vezettette magát, a ki viszont az imámhoz küldte s itt fölvéve az Abdi nevet, a nagyvezér pompás turbánnal, kaftánnal és karddal ajándékozta meg, hozzá még két zacskót adva, melyek egyike tele volt aranynyal, másikban pedig agává való kineveztetési okmánya volt.

Sok és fontos szolgálatot tett Abdi már a velenczei háboruban. A legnagyobb ágyukat egész Európában ő öntette tábora számára, s a támadást és táborozást is az ő tervei szerint hajtották végre. Ez igyekezetének lett jutalma a szeraszkieri állás. Drinápolyba diadal-koszoruzottan tért meg s a szultán ujolag elhalmozta kegyeivel.

Két év mulva a törökök betörtek Lengyelországba. Abdi most sem maradhatott tétlen, s ő rá bizatott Kamienieck ostroma, mely várat 1672-ben be is vette. Most benderi pasává lépett elő, de csak azért, hogy rövid időn, 1682-ben elhagyja Bendert is, s Budára menjen azzal a sereggel, mely Kara Musztafával elindult. Tudjuk, mily hősiesen teljesitette itt feladatát az utolsó perczig, mint küzdött oroszlánként órahosszant a résen, mig Buda bevétele életének is véget nem vetett.

*

A legyőzött hőstől forduljunk most a hős győzőhez.

A Károly nevű lotharingi herczegek kettős számozása (a budai hősnél V. (IV.) onnan ered, hogy IV. Lajos franczia király fiát is, ki 953-ban született s II. Ottó császár által hűbérül Alsó-Lotharingiával megajándékoztatott, mint I. Károlyt odaszámitják. Igy lesz aztán a második lotharingi herczegi sorból Károly, I. János herczeg fia, II. (I.) Károly névvel jelölve.

IV. (III.) Károly, a törökverő hős nagybátyja teljes életén át küzdött a franczia ármánynyal, mely herczegsége önállását veszélyeztette. Mikor elűzetett az országból, a császáriakhoz és brandenburgiakhoz fordult segélyért, de senki sem vetett ügyet panaszára s igy halt meg bánatában és epedésében 1674-ben Albachban.

A franczia udvar ármányainak e herczeggel szemben sok érdekes epizódja van. Ennek sürgetésére vette el nagybátyja, II. Henrik leányát, Nicolaeát. A házasság boldogtalan és magtalan maradt. De a franczia politikának ép ez volt czélja s azért neveztette ki ennek öcscsét, Ferenczet is bibornokká, hogy annak se maradjon utóda. Nicolaea nővérének, Claudiának ellenben XIII. Lajos egy öcscséhez kellett volna nőül menni, hogy ez legyen aztán Lotharingia egyedüli örököse.

Mikor Ferencz e tervet megtudta, sarokba csapta bibornoki kalapját s titkon összeesketteté magát az őt rég kedvelő Claudiával. A titok nem sokára napfényre került, s Nancy franczia parancsnoka utasítást vett, hogy a fiatal párt fogja el és válaszsza szét. Claudia azonban apródruhába öltözve férjéhez lopózott s mindkettőnek sikerült a városból és a franczia hatáskörből elmenekülni. Mivel pedig a pápa később elismerte a regényes házasságot, a nemzetség fennmaradt, hogy mint a Habsburgok örököse lépjen a német császári trónra.

Ennek a regényes házasságnak volt második gyümölcse a híres hős. 1643-ban április 3-án született Bécsben s nagybátyja, IV. Károly lotharingi herczeg halála után annak utódjául lőn kiszemelve. Történt azonban, hogy Párisból neszét vette, hogy a fiatal herczeg sértő kifejezésekre ragadtatta magát XIV. Lajossal szemben s ezért kénytelen volt megtiltani neki, hogy Nancyba jöjjön. Károly herczeg rögtön Párisba indult, hogy igazolja magát, de ott azt a parancsot kapta, hogy Franciaországot 14 nap alatt hagyja el. Most visszament Bécsbe, osztrák hadiszolgálatba lépett s végig küzdötte a török hadjáratot. 1669-ben és 1674-ben a lengyel koronáért is tett lépést, de hiába, helyet kellett engednie Szobieszkynek, kivel Bécs alatt barátságos viszonyba lépett. XIV. Lajos őt nagybátyjának 1675-ben bekövetkezett halála után visszahivta ugyan Lotharingiába, de oly föltételek mellett, melyeket nem fogadhatott el. Kikötötte ugyanis XIV. Lajos, hogy halála után a herczegség visszaszálljon Franciaországra. Császári szolgálatban maradt tehát s részt vett úgy a franczia, mint a törökök elleni harczokban, utóbbiakban 1683-tól, Bécs ostromától 1688-ig. Két évvel később

BUDA OSTROMA 1686-ban. (Hafner Kristóf egykoru metszete.) 1. *Gyergyelez*, a Gellérthegyen. 2. A kapu és a Frenk-kuleszi bástya. 3. Sarai erőd. 4. Lőpor-torony. 5. A főmecset. 6. A pasa lakása. 7. Az ugynevezett feketeszem-torony (Karagus kuleszi). 8. Szt.-János gátnál vagy Hassan Pasa Tábia. 9. A fehérvári kapu. 10. Földkapu. 11. A győzelem mecsetje. 12. A régi mecset. 13. A Mustafa-gátnál. 14. Az uj aknabójtkapu (Orocs kapsi.) 18. A dunai kapu (Su kapsi). 19. A kis kapu (Csikuk kapsi). 20. Egy kut. 21. Elelmezésiraktár (Hambárli). 22. A hajóhidak 23. A vizi torony. 24. A czukormecset. (Mataf gyamesi). 25. Vizvezeték. 26. Lőporraktár. 27. Achmet-mecset. 28. A vizmecset. 29. A fürdők melletti mecset. 30. A temető (mezarlik) 31. A pesti aknamészetek. 32. Pest város előrésze. 33. Az egri török foglyok. 34. A császári naszádok. 35. A bajor választó hajóhidjai. 36. A rondella (tiati). 37. A bajor viárkok. 38. A bajor választó főhadiszállása. 39. A bajorok aknái és rohama. 40. A közlekedési vonalok. 41. Ellenostromzárolási vonal. (Contrevalle.) 42. A császári ütegek. 43. A brandenburgi ütegek. 44. A brandenburgi viárkok. Schoning alatt. 45. A császári viárkok a lotharingi főherczeg alatt. 46. Az aknák és ellemaknák. 47. A brandenburgiak rohama és az ostromlottak kitörése. 48. A császáriak rohama. 49. A ráczok hajóik és talpasok (gyalogosok), kiket a török fejek után fizettek. 50. A lotharingi herczeg és más vezérek sátra a tüzéréggel. 51. A Margitszigetet bevétele a császáriak által. 52. A két hadsereg találkozása. 53. A törökök veresége, kik a Fehérvár alatti szük utakon jöve a várt fölmenteni akarták. 54. Husz zászló elfoglalása a bajor választó által. *A.* A vár. *B.* A város. *C.* A város a folyó felől. *D.* A rombadőlt zsidó város. *E.* A Duna.

BUDAVÁR OSTROMA ÉS A TÖRTÉNELMI KIÁLLITAS.

— Képeinkhez. —

Sok és nagybecsü, jó részt kiaknázatlan históriai anyag az, mely a történelmi kiállitás metszetei, kéziratai és nyomtatványai gyüjteményében meltán izgatja nemcsak a tudós világ, de a nagy közönség kiváncsiságát is. A kiállitás rendkivüli látogatottsága arról tesz tanuságot, hogy a nemzet érdeklődése történeti multja iránt egészen ösztönszerü kegyelet kifolyása. Ez érdeklődés természeten még szorosabb jelentést nyer maguknál a főváros lakosainál, kiket saját szükebb otthonuk hajdani viszontagságainak közelebbi megismerése is részletesb foglalkozásra utal e nagy napok emlékeivel.

Buda ez időbeli állapotáról nem emlékeznek meg kimerítően a krónikák, de jellemző adatokat találunk bennök a török uralom viszonyaira. A Mátyás korabeli Budáról egész lelkesedve szólt egy német utazó, Augsburghoz hasonlítva azt. E korban Buda területe alig volt nagyobb a jelenleginél, de szomszédjában sürün érték egymást a falvak. Pest mintegy külvárosa volt, a Margitszigetet klastromok népesitették. A királyi vár csak egy ötödét foglalta el a várhegynek, s régibb korbeli góth és Mátyás által épitett renaissance-stylü palotákkal diszlett, mig a várhegy másik felét vagyonos polgárok, főpapok és főurak házai foglalták el. Ezenkivül a budai hegyekben is a király és magánosok mulatóhelyekkel, a papok templomokkal és zárdákkal birtak.

Mivé lett a budai királyi vár a török hódoltság idejében, arról csak a minap közöltük a Schweiger Salamon egykoru leirását. Ugyanő már az ablakokat is befalazva látta, csak akkora nyilásokkal, melyeken egy ember feje kiférhetett. Csaknem száz év mulva, 1666-ban egy másik utazó, a Lipót császár által Konstantinápolyba követségbe küldött Leslie ment át Budán, ki ilyen képet adott az elébe táruló szomoru látványról. «A bécsi kaputól a piaczig vezető utczán csinos házak állottak egykor szorosan egymáshoz épitve. Most össze-vissza vannak repedezve, roskadoznak s mind fedeleik, mind falaik nagyon rongáltak. Az ablakul szolgáló likakra üvegtáblák helyett papirost ragasztanak s ennek hijában szalmával töltik be. A város közepén áll Sz. György temploma, mely egy részben mecsetté változott, más részben fegyvertárrá. Legszebben csiszolt kőből egy boltiv állott, melybe egy vértanu van bevésve, de feje kegyetlenül meg van rongálva, sőt az esztelen düh nem kimélte az alatta levő

Haffner János Mihály

1732-ben iratkozott be.

Haffner János Mihály, 1732-ben iratkozott be.

Lásd Fleischer Bécs. 98. l.

Uj Magyarság

VASÁRNAP, 1935 AUGUSZTUS 4

UJ MAG

A hadikölcsönösök várják sorsuk jobbrafordulását

Azok között a szociális és gazdasági problémák között, amelyek a háború utáni Magyarország életében döntő szerepet játszanak, vagy időről-időre megújulva felvetődnek és rendezést sürgetnek, kétségtelenül legnagyobbak közé tartozik a hadikölcsönök valorizálásának ügye. Széles rétegeket érint ez a kérdés, egész seregét az elszegényedett, nehézsorsba jutott középosztálybeli embereknek, földbirtokosoknak, takarékos kisegzisztenciáknak, akik a világháború alatt vagyonuk egyrészét, sőt igen sok esetben egész életük megtakarított tőkéjét fektették bele a hadikölcsönpapirokba s az összeomlás óta türelmesen, de napról-napra fogyó kitartással várnak ennek a becsületbeli adósságnak rendezésére.

Kétségtelen, hogy a mai állampénzügyi és gazdasági viszonyok között ennek a problémának végleges és megnyugtató rendezésére nem lehet gondolni, de kétségtelen az is, hogy azok az egzisztenciák, amelyek alól az elértéktelenedett hadikölcsönkötvények kirántották a talajt, nem tudják már beérni a meg-megújuló biztatásokkal s a reménnyel, hogy egyszer rájuk is kerül sor. A tízesztendős konszolidációs rendszer egyik legnagyobb bűne és mulasztása a hadikölcsönügy rendezetlensége, mert azokban az esztendőkben, amikor a fölös adóbevételekből százmilliók hevertek az államkasszában és folytak szét produktívnak egyáltalán nem nevezhető beruházásokra, legalább részben megoldhatták volna ezt az ügyet.

Hogy milyen intenzíven foglalkoztatja az érdekelteket ma is a hadikölcsönrendezés problémája, mutatja az a hozzánk érkezett levél, amelynek részleteit érdekes voltuknál fogva alább közöljük:

„Nálam törvénytisztelőbb nem lehet senki, — írja olvasónk — és soha nem zúgolódtam a hatóságok ellen. A háború alatt eladtam földemet és hadikölcsönbe fektettem minden pénzt, részben mert hazafias kötelességemnek éreztem ezt, részben pedig, mert azt gondoltam, hogy az állam kezében jó helyen lesz kis tőkém, melyből öreg napjaimra élnem kell. Akkoriban államférfiak tettek igéretet, hogy a nemzetnek ezt a becsületbeli adósságát visszafizetik majd s lám, csalódnunk kellett ebben az igéretben. Én ma sem gondolok rá, hogy hadikölcsönbe fektetett vagyonunkat mindjárt fizessék vissza, mert tudom, hogy ez lehetetlen. Bethlen István gróf miniszterelnöksége idején szó lehetett volna róla, akkor azonban elmulasztották a rendezést. Azt hiszem azonban, a következőket még mindig meg lehetne csinálni: Ismerjen el az állam minden hadikölcsönt, amely eredeti jegyzésű, a kibocsátási időbeni értékszerinti pengőben s tegyen kötelező igéretet, hogy tíz év mulva megkezdi a kötvények lehetőség szerinti beváltását, eddig pedig 0.5 százalék kamatot fizet a jegyzés összege után. Az átértékelt hadikölcsönt minden károsult használhassa fel adófizetésre, vagy állami földekből való vásárolt birtoknál fizetésre.

Azt hiszem, ezeknek a szempontoknak szem előtt tartásával lehetne valamit tenni a hadikölcsönösök érdekében, sőt a részbeni valorizálást is meg lehetne oldani. 1917-ben összeírták az ötvenezer koronán felüli értékű vagyonokat s ezt a statisztikát lehetne kiindulási pontul venni, mert a háborúban meggazdagodottak vagyonának alapos megadóztatásából igen szép összegeket fordíthatnának a hadikölcsönk értékének némi regenerálására. Tisztelettel: *Aláírás.*"

— **Tüzek vidéken.** Pápáról jelentik: Szany községben az összehordott gabonát a cséplőgépből kipattanó szikra lángra lobbantotta. Rövid fél óra alatt az egész gabonakészlet megsemmisült. A kár többnyire szegény embereket ért. Oltásról a vízhiány miatt szó sem lehetett. — Vácról jelentik: Nagy tűz volt Gosztonyi Tibor felsőházi tag váchartyáni birtokán. Éppen a rozskazal cséplését akarták megkezdeni, amikor a gépből szikra pattant ki és néhány perc alatt lángba borította a hatalmas kazalt. A tűz gyorsan terjedt és menteni nem lehetett már semmit. Nemcsak az egész rozstermés pusztult el, hanem a cséplőgép is teljesen leégett. A kazalban ezer csomó rozs volt. A kár biztosítás révén részben megtérül.

— **Asztma és szívbetegség, mell- és tüdőbaj,** görvély- és angolkór, a bőr megbetegedései és furunkulózis eseteiben a mindig kellemes hatású természetes „**Ferenc József**" keserűvíz az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja s a gyomor és belek működését kitűnően szabályozza.

Halálozás

Szegeden szombaton délután temették el nagy részvét mellett *Kaszó* Elek városi főpénztárost, a református egyház presbiterét. A református templom előtt tartott gyászszertartáson megjelent a városi tanács élén *Pálfy* József dr. polgármester is. A gyászszertartást *Teleki* Sándor református lelkész végezte, majd vitéz *Szabó* Géza tanácsnok a munkatársak és tisztviselők nevében, *Török* Béla dr. kormányfőtanácsos pedig a barátok nevében mondott utolsó istenhozzádot.

Mankovits Kornél görögkatolikus esperes, aranymisés lelkész, szentszéki tanácsos, aki a háború előtt a Felvidéken, Feketekúton lelkészkedett és a békeszerződés után Amerikába ment, augusztus 2-án hajnalban, 82 éves korában elhúnyt. Az elhúnyt amerikai tartózkodása alatt Strodersben, majd Airportban az amerikai magyarok lelkésze volt. Halálát *Mankovits* Antal királyi ügyész és nagyszámú rokonság gyászolja.

Haffner Károly okl. mérnök, a székesfőváros vízműveinek ny. építési igazgatója, életének 67-ik évében, augusztus 2-án meghalt. Temetése augusztus 6-án délután öt órakor lesz a farkasréti temető halottasházából.

Tóth M. Bernadetta iskolanővér Kalocsán, hosszas szenvedés után elhúnyt. Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

Gyászruhák

teljes gyászfelszerelé-ek speciális üzlete

HORVÁTH ÉS HALASZ

IV., Váci-utca 22. Telefon: 87-1-09.

— **Libéria szabad afrikai állam főfizikusa ajánlott a fővárosnak patkányirtási módot.** Az Uj Magyarság egyik legutóbbi számában közölte azt a levelet, amelyet lapunk egyik olvasója küldött Libériából s azt ajánlotta a fővárosnak, hogy a patkányokat a Franciaországban bevált módszerrel próbálja kipusztítani. Szombaton ezzel a híradásunkkal kapcsolatban levelet intézett hozzánk *Fuszek* Henrik s közli velünk, hogy bátyja, aki az új patkányirtási módot ajánlotta, *Libéria állam egészségügyi főtanácsosa és főfizikusa, aki a külföldön régen elismert tudományos munkásságot fejt ki.* Egyébként az Uj Magyarságnak ez a távoli előfizetője a budapesti egyetemen szerezte orvosi diplomáját s 1908 óta él Afrika szabad államában. Készséggel egészítjük ki multkori híradásunkat ezekkel az adatokkal s a Fuszek Rudolf dr. főfizikus által javasolt módszert ismételten az illetékes fővárosi vezetők figyelmébe ajánljuk.

x **A lengyel minisztériumokat** most látták el új autókkal. Az óriási konkurrencia ellenére is a választás a lengyel hadseregben kétségtelenül legmegbízhatóbbnak talált angol „Austinokra" esett, úgyhogy ma már az összes lengyel miniszterek a birminghami angol „Austin"-automobilokon járnak. Nem meglepetés az Austin-autók ez újabb térhódítása azok előtt, akik ismerik az Austin-autók kétségtelen üzembiztonságát, takarékosságát és határtalan nagy tartósságát, mely körülményekhez hozzájárul még olcsó beszerzési ára is. Az Austin-autók fenti előnyeit ismerve, nem csodálkozunk azon, hogy az Austin-autók magyarországi képviselete, a Jókai-utca 21. szám alatt lévő Bruck Nándor és Fiai cég, még mielőtt raktárába érkeznének az Austin-autók, jóelőre eladatnak.

x **Urvezetőket, sofőröket,** autóra és motorkerékpárra felelősséggel levizsgáztat, tökéletesen kiképez Kerber autópálya, Népliget. Telefon 340—34.

x **Megérkezett az új Opel, az „Olympia" kiskocsi.** Az 1935. évi berlini autókiállítás legnagyobb eseménye az Opel-Olympia-autók voltak, melyeknek szállítását a gyár végre megkezdte és az első kocsik Pestre is megérkeztek. Igen ízléses aerodinamikus áramvonal jellemzi az Olympiát, amely Allwetter karosszériájával a csukott kocsik és a cabriolettek előnyeit egyesíti magában. A már jólismert General Motors 4 hengeres, 1.3 literes motor igen kedvező súlyaránynál fogva bámulatos gyorsuló- és hegymászóképességgel bír, a híres sinkron-rugózás pedig rázásmentes járást biztosít a legrosszabb utakon is.

x **Minden évben említést** érdemlő esemény a László és Fekete-cég (IV., Petőfi Sándor-utca 14—16) maradékárusítása. Amit a kitünő hirü cég a holnap megindúló maradékárusitásán nyujt vásárlóinak, minden eddigit felülmúl, mert egész ruhákra is elegendő méretü mosókelme, selyem, müselyem, női és férfiszövetmaradékok az elképzelhető legolcsóbb árakon kerülnek eladásra.

1935
67
68

film művészet

nyit tettünk. A szokásos évi színészparlamentek alkalmával úgyszólván könyörgünk tagjainknak, hogy ne engedjék magukat a direktorok játékszerévé tenni. Minden esetben különös nyomatékkal hangsúlyozzuk, hogy az egyesület minden ügyben és bárki ellen megvédi őket, forduljanak bizalommal hozzánk. Eddig ez egyetlen esetben sem történt meg, tehát nem volt módunkban retorziót alkalmazni. Hogy ennek mi az oka? — a végleg lerongyolódott és lassanként teljesen gerinctelenné váló vidéki színészek mai lelkiállapota, amely jelenlegi helyzetében minden ellentállásra képtelen és nem tud összefogni. Mi azért vagyunk itt, hogy tagjaink érdekeit százszázalékig megvédjük, de ha egyszer sem panasz, sem konkrét feljelentés nem érkezik be, nincs kit megvédeni. Mi volnánk a legboldogabbak, ha egyszer már végre gyökeresen belenyúlhatnánk ebbe a dzsungelbe.

A színészek véleménye ezzel szemben az, hogy addig, amíg soraikban csak egyetlen egy áruló és saját kis érdekeit nézve, fillérekért megalkuvó akad, addig senki sem meri kitenni magát a szerződésnélküliség, a nélkülözés és az éhezés veszélyének. Különösen vonatkozik ez a családos emberekre, akiknek családjukkal szemben fokozottabb kötelezettségük áll fenn. Példákat emlegetnek, hogy az a néhány gerinces művész, aki ezt megpróbálta, azon vette észre magát, hogy szerződésének lejárta után nem akadt igazgató, aki újból szerződtesse.

kezdve a legjobb kiskocsmáig, sehogy sem akad minden tekintetben jó megoldás. Az eredmény: rossz közérzet és kedvezőtlen idegállapot. Egy pillanatig már úgy látszott, hogy a szombati előadás is veszélyben forog, gyomorkomplikációk miatt.

— Jé! — És mi történt?!

— A segítségül hivott egyetemi orvostanárok rendbehozták az ügyet.

— Mint lapunk más részén írt beszámolónkból láthatja, a főpróba zavartalanul folyt le. A kényes gyomrú és jóízvágyú főszereplő (találós kérdés: tessék kitalálni, hogy ki) szombaton este a vacsoránál már nem válogatott. Őt is eljogta a lámpaláz, pedig igazán kipróbált, gyakorlott, elsőrangú és önbizalommal rendelkező színész... Ezután az elkövetett indiszkréció után tessék tovább kérdezni, felelünk.

— És mikor lesz a Parasztbecsület próbája?

— Hétfőről keddre virradó éjszaka. A budapesti hangversenyzenekar tagjai hétfőn utaznak a reggeli gyorssal Szegedre és hétfőn éjjel már Pietro Mascagni, a nagy „maestro" vezénylete alatt próbálják a halhatatlan operát. De keddről szerdára virradólag se lesz nyugalom a Dóm-téren. Kedden utaznak Szegedre a Cremonai hegedűs szereplői és Fleischer Antal, a karmester, hogy megkezdjék első próbájukat Hubay operájából.

— Tehát Szegeden nem sokat fognak pihenni!

— De nem ám, mert mindezeken kívül lesz egy hangverseny is augusztus 15-én. Úgy volt, hogy az olasz Piccardi vezényli az egyik hangversenyt a szegedi városi színházban, de szombaton megjött az értesítés, hogy Piccardi („ezért, meg amazért") lemondja hangversenyét.

— Mennyire vannak a Nemzeti Színházban az átalakítási munkálatokkal?

— A színpadon és a nézőtéren folyó munka két-három hét mulva befejeződik. Előre jelenthetjük, hogy egészen új nézőtér és színpad fogadja majd a közönséget, no és természetesen a nyaraló színészeket. A kőművesmunkákkal már elkészültek, most már csak a világítás, tehnikai berendezések, a színpadi munkálatok és az asztalosmunkák egy része van hátra. Igy tehát a Nemzeti Színházban a titkári hivatalban és az adminisztrációnál nem gondolhatnak holmi weekendekre, sátoros és csónakos kirándulásokra. Dolgoznak reggeltől estig, mintha a legnagyobb, legforróbb szezonban lennének.

— Minden elismerésünk nekik.

— Ezt üzente Németh Antal is, a direktor. Ő, sajnos, betegen fekszik margitszigeti lakásán. Meghűlt és mandulagyulladást kapott, magas láza volt, de az orvosok azt mondják, hogy hétfőn már nem lesz kutyabaja sem, bemehet a színházba és megtarthatja az inspiciálást.

* **A szegedi szabadtéri játékok kedvezményes jegyei a rendezőség budapesti irodájában Színházpropaganda, VI., Nagymező-utca 22—24** (Rádius-ház) telefonon is megrendelhetők **11-6-77, 20-8-11, 11-1-16.**

A legolcsóbb bérlet

a Magyar Színháznál 10 előadásra szól. A legdrágább helyre 3.— P (8.80 P helyett), a legolcsóbb földszinti helyre 80 fillér egy-egy jegy ára. Az évi összeg 5 részletben fizethető. A mozinál olcsóbb 2 személyes filléres bérletek iránt oly nagy az érdeklődés, hogy az előjegyzéseket rövidesen lezárjuk. Rendelje meg tehát még ma. A legjobb társulat, a legérdekesebb darabok várják, továbbá külön kedvezmények. Premierbérletek szintén kaphatók. Forduljon a Magyar Színház vagy az Andrássy-úti Színház pénztárához (Telefon: 33-8-33, 29-5-98).

A Lehár-ünnepi játékok megkezdődtek Abbáziában

A „Lehár-ünnepi játékok" táblás házakkal megkezdődtek Abbáziában. A pompásan megépített nyári színházban Közép- és Déleurópából ötezernél is többen vettek részt. Venezia Guilia tartomány magas állami és politikai személyiségein kívül a közönség soraiban sok ujságírót és művészt láttunk.

Lehár „Guiditta" operáját először adták Itáliában. A nagyszerű előadást mage Lehár vezényelte óriási sikerrel. Lehárt megjelenésekor és az egész előadás alatt tombolva ünnepelték, hasonlóképpen Tauber Richárdot, a felülmulhatatlan tenoristát és Käthe Waltert, aki Guidittát személyesítette meg. Nagy sikerük volt még Hansi Land, Willy Stettner és az összes többi művészeknek.

Az opera színrehozatala és a díszletezés a legelső rangú volt. Legközelebb a „Mosoly országa" és végül „Friederika" kerül előadásra.

Ferenczy Tibor főkapitány dönt a Fővárosi Operettszínház játékengedélyéről

Ismeretes, hogy Erenthal Teddy kibérelte a Fővárosi Operettszínházat. Néhány nappal ezelőtt a színpadi szerzők küldöttségileg keresték fel *Liber* Endre alpolgármestert és azt kérték tőle, hogy a magyar színészet és az operettirodalom megmentése érdekében gátolja meg majd azt, hogy a Fővárosi Operettszínházban varietéjellegű műsor legyen. Liber Endre kedvezően fogadta az előterjesztést és közölte a küldöttséggel, hogy szívesen áll rendelkezésükre, tekintettel azonban arra, hogy a *játékengedélyt* a rendőrség adja ki, forduljanak védelemért *Ferenczy* Tibor főkapitányhoz. Szombaton a Budapesti Színészek Szövetsége beadvánnyal fordult Ferenczy Tibor főkapitányhoz, *amelyben védelmet kérnek a külföldi artisták szerepeltetése ellen.* Javasolták, hogy Ferenczy főkapitány ebben az ügyben hallgassa meg a színpadi szerzők egyesületét, a színészszövetséget és az artisták egyesületét is. Ugy értesülünk, hogy a főkapitány rövidesen ankétot hív össze ebben az ügyben és az érdekelt felek meghallgatása után fog dönteni a Fővárosi Operettszínház játékengedélyéről.

Uj műsor a Busch-cirkuszban

Pénteken este tartották meg a ligeti *Busch-cirkuszban* a nagy érdeklődéssel várt *augusztusi műsor premierjét. A műsor főattrakciója a vízirevü,* amelynek keretében valóban sok víz ömlik a cirkusz tetejéről a manézsba s a hatalmas vízoszlopokat és szökőkutakat a szivárvány színeibe vonják a minden oldalon elhelyezett reflektorok. A vízirevü úszótündérei, a vízben uszkáló kacsákon és egy pár mókán kívül nem egyedüli attrakciója a cirkusz új műsorának, hanem a néhány kitünő artistaszám és állatmutatvány is változatossá teszi azt.

* **Rozgonyitól 3 fénykép 8 P. Kálvin-té 5.**

„Szobrászaton innen és túl”

A Műcsarnokban tegnap este nyílt meg a millenniumi kiállítássorozat negyedik része, mely a szobrászat arculatáról és tendenciáiról nyújt reprezentatív képet a közönségnek. A mintegy 500 alkotást bemutató, formailag és tartalmilag sokszínű tárlat április elsejéig tekinthető meg.

Rénes Judit

A „Szobrászaton innen és túl” koncepció jegyében szerveződött tárlat több szempontból is eltér a Műcsarnok korábbi művészeti seregszemléitől. A rendezők nemcsak az alkotások bemutatására törekedtek, hanem arra, hogy a hozzájuk kapcsolódó jelenségek és folyamatok feltárásával bepillantást engedjenek a mai magyar művészeti élet szélesebb kontextusába. Mint a kiállítás egyik kurátora, Petrányi Zsolt művészettörténész elmondta, a kilencvenes években az érdeklődés a szobrászat helyett a kétdimenziós műfajokra: a festészetre és a grafikára terelődött. A háromdimenziós alkotás háttérbe szorulását szemlélteti az a tény is, hogy a Műcsarnokban utoljára 1995-ben rendeztek Helyzetkép címmel nagyszabású szobrászati kiállítást. A művek válogatásának szempontjai is különböznek az előzőektől. Míg a festészeti és a grafikai seregszemlére benyújtott munkákat erősen megrostálták a kurátorok, és bizonyos művészeket személyesen hívtak meg a kiállításra, a mostani tárlat szervezői, Petrányi Zsolt és Orosz Péter szobrászművész tudatosan nagyobb lehetőséget biztosítottak a szakmai reprezentációra. A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének pályázatára jelentkezett 160 művészből mindössze 10-et utasítottak el, s mellette 150 művészt kértek fel a részvételre. A megszokott szellősebb elrendezés helyett most majdnem a zsúfoltságig telített a Műcsarnok hatalmas befogadótere, ahol a mintegy 500 mű révén a kortárs szobrászat minden generációja, alapanyaga és stílusirányzata képviselteti magát.

A kiállítás felveti az adott műfaj határainak és társművészetekhez való viszonyának kérdését. A figurális és absztrakt-konstruktivista alkotások, a klasszikus értelemben véve körüljárható plasztikák és a műbe való „belépést” engedő installációk számtalan (át)értelmezési lehetőséget kínálnak. Petrányi Zsolt szerint a fiatal generációt érdekes kettősség, hagyományos szemlélettel és anyaghasználattal párosuló, újszerű témaválasztás jellemzi. A kiállítás az első teremben letisztult, geometrikus formákból építkező plasztikákkal indul, majd a térben befelé haladva a fémszobrászat remekeivel és – főként a nyolcvanas években népszerű – organikus alkotásokkal folytatódik. A két különböző stílusvilágot egy izgalmas, földbe rejtett alagutat vagy szülőcsatornát idéző, 15 ezer tojásból készült installáció köti össze. A szélső termekben látható szobrokat a pop-art és az ipari kultúra elemei ihlették, s ezek helyenként egyenesen az alkotás szerves részévé válnak. Számos művész élt a komputer, a videó és a fotográfia kínálta vizualitással és dinamizmussal. A látogatók többek közt szemügyre vehetnek egy esernyőt tartó békát, egzotikus demizsonkollekcióra emlékeztető kompozíciót, Szent István írógép-billentyűzetből kialakított fejszobrát, egy rácsosra stilizált párducot, s az egyik legérdekesebb „leletet”: egy gombnyomásra működésbe jövő installációt, melynek mélyéről Darth Vader jellegzetes lélegzése hallatszik, miközben az emelkedő-süllyedő felszín vulkáni kitörést imitál. A szokatlannak tűnő művek jól megférnek a hagyományos szobrászat legkiválóbb alkotásaival, ahogyan a témaválasztás is az ezredforduló és a millennium mondanivalóit tükrözi vissza – egyéni olvasatban. Az eklektikus, néhol meghökkentő, eredeti szellemiségű tárlat valódi élményt ígér a háromdimenziós ábrázolás iránt fogékony látogatóknak.

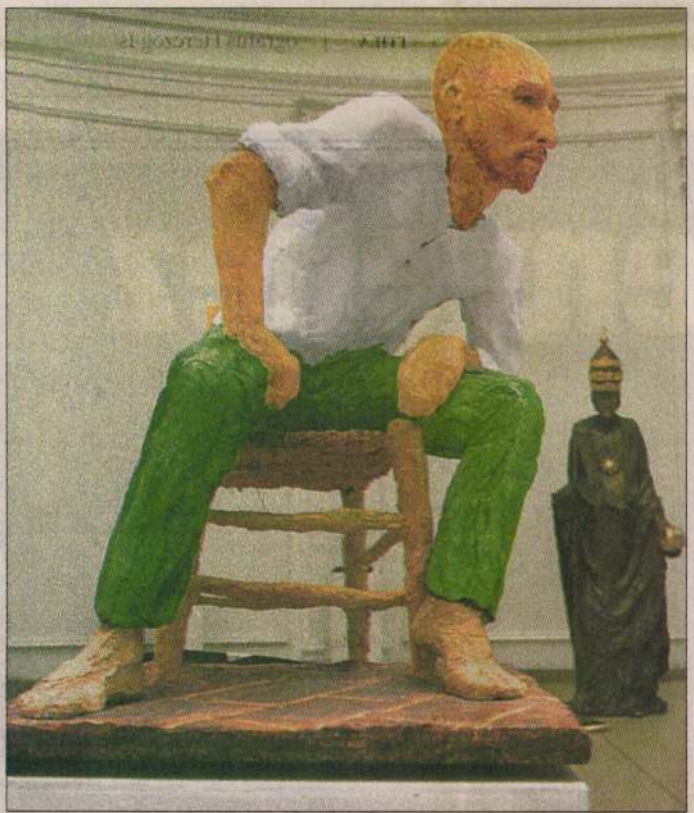

Fotó: Sárközy György

Hafner Mónika Vincent székei című alkotása, 1999-ből

Fotó: Isza Ferenc

érdekében, hogy meg-
ődon, a kölcsönös érde-
rtva egy-egy munkahe-
ének a nemek közötti

rint az egyenlő esélyek
data lenne a jogérvé-
lyan kis bírói fórum-

tott testület előzetesen
liszkriminációval kap-
ogyan érvényesülnek,
negfelelő programok,
yzati döntések, illetve
nyjavaslat vagy szabá-
nösen rossz hatással az

zzal a fajta diszkrimi-
zán nem köthető intéz-
bizonyítani sem lehet?

rendszeresen felteszik,
női esélyegyenlőséggel
gnézzük a köztisztvise-
átjuk, hogy hetvenezer
n a területen. A tízezer
ak csak a fele, míg az
őnek a nyolcvan száza-
ató aránytalanság.

A törvény nem tartalmazza a választójogi kérdéseket. Az általam még tavaly benyújtott országgyűlési határozati javaslatban az állt, hogy a kormány terjessze elő az esélyegyenlőségi törvényt, amelynek még két része volt. Az egyik a mostani tervezet, a második pedig azzal foglalkozott, hogy meg kell vizsgálni annak is a lehetőségét, miként kerülhetnek nők minél nagyobb számban a döntéshozó pozíciókba, az Országgyűlésbe, a helyi önkormányzatokba. A mostani törvényben ezzel a kérdéssel valóban nem foglalkozunk. Ezt a választójogi törvényen keresztül lehet befolyásolni, illetve a kvóta- vagy paritási rendszer működtetésére sokkal inkább a pártoknak van lehetőségük, amikor listát állítanak. A mostani törvény a munkahelyeken és a hétköznapi élet területein próbál meg változtatni.

– Milyen nemzetközi mintákat vehetünk figyelembe, amikor esélyegyenlőséget akarunk elérni?

– Többféle módszer van arra, hogyan lehet eljutni a nők minél nagyobb társadalmi részvételéig. Amivel mi kezdünk, az az északi országokban honos. Annak idején ugyanezekkel a kérdésekkel indítottak a skandináv államok, és a későbbiekben kerültek egyre nagyobb számban a döntéshozatalba is a nők. Franciaországban viszont fordítva történt, ott a paritási törvény kimondásával próbálkoznak.

– Mennyire nemzetközi elvárás egy ilyen törvény megalkotása?

– Olyan kötelezettség valóban nin-

milyen visszajelzéseket kaptak?

– Még semmilyent. Remélem, hogy tanulmányozzák az anyagot. Meglehet, ők is arra várnak, hogy az Országgyűlés tárgyalja, és akkor fognak reagálni a tervezetre.

– Ez az úgynevezett „feles törvények" egyike lenne?

– Azt gondolom, hogy igen. Szép gesztus lenne a magyar parlament részéről, ha ezzel jelezné: évezredünk valóban az esélyegyenlőségek évezredévé válhat. Viszont azt tapasztalatból tudom, hogy a jelenlegi parlamenti többség általában nem támogat semmit, amit az ellenzék javasol, és minden józan megfontolástól eltekint csak azért, hogy az ellenzék semmiféle lehetőséget ne kapjon arra, hogy a javaslatait felmutassa.

– Pedig a kormányprogram is tartalmazza a nők és a férfiak esélyegyenlőségét. Elképzelhető, hogy a Fidesz is benyújt hasonló javaslatot?

– Ezt már megtehette volna. Tavaly, amikor határozati javaslatom ellen szóltak, azt mondták, nincs szükség ilyen szabályozásra, mert a Fidesz jól bánik a nőkkel. Ez volt az érvelés.

– Most, hogy a bizottság leszavazta a tervezetet, milyen lehetőség kínálkozik arra, hogy a Ház mégiscsak megvitassa?

– Az SZDSZ a plenáris ülés elé viszi az ügyet, és a parlamentet arra kérjük, hogy vegye tárgysorozatba a törvényjavaslatot.

Dusza Erika

HAFNER MÓNIKA
2002. 08. 04

Hafner Mátyás

építész.

1728-30. volt növendéke az akadémiának

Hafner Mátyás, 1728—30-ig látogatta az akadémia építészeti szakosztályát.

lás a

Fleischer Béla. 78. l.

Hafner Mónika, festő

HAFNER MÓNIKA FESTMÉNYEI

Nagysikerű kiállításon mutatta be olajfestményeit Hafner Mónika festőművész az Almássy téri szabadidő központban. A kiállítást december elsejétől tizenegyedikéig a Mikroszkóp Színpad klubjában, VI., Nagymező utca 24., december tizenharmadikától a VSZM közösségi ház galériájában tekinthetik meg az érdeklődők.

-: Horizont Tükör

Új Tükör

43.

XX 14/49

es javak megszerzésére. A
n munkavállalás lehető-
szont korlátozza az anya-
lalásának kedvét. A faj-
tás szabályozhatósága, a
ásgátlás feltalálása segí-
zexuális erkölcs gátjainak

Hafner Mónika

— HAFNER MÓNIKA olajfestményeiből és pasztelljeiből nyílik kiállítás, december 13-án, szombaton este, 19 órakor, a VSZM közösségi ház galériájában. (Fehérvári út 120.) A kiállítást Bartos Tibor író nyitja meg.

Magyar Nemzet 1986. XII. 11.

HAFNER Mónika

Mennyei kastély

Hafner Mónika kiállítása az írószövetségben

Mennyei kastély címmel kiállítás nyílt Budapesten *Hafner* Mónika költő, festő- és grafikusművész képeiből pénteken délután öt órakor az *Írószövetség* Bajza utcai székházában.

Az *Arc-kép-vallomás* alcímet viselő tárlat megnyitójának házigazdája *Bella* István költő volt, fellépett *Mécs* Károly színművész és *Németh* Tamás zongoraművész. Hafner Mónika a huszonkét bemutatott képből egynek a teljes árát, a többi vételárának tíz százalékát a *Vakok Általános Iskolája és Diákotthona* javára 1987-ben létrehozott *Szól a szív... Alapítványnak* ajánlotta fel. A festmények neves magyar költők, *Arany* János, *Petőfi* Sándor, *József* Attila, *Tóth* Árpád, valamint *Kosztolányi* Dezső arcvonásait örökítik meg.

A tárlat a Magyar Írószövetség székházában április 14-ig látható, hétköznapokon 12–18 óráig (Budapest VI., Bajza u. 18.).

(a. b.)

M. Nemzet 1995. ápr. 1. 20

szkár, Polkó Henrik, Rohonczy Gedeon,
swald volt. A befutóban a hosszak-
ott, s így a győzelmet a mögötte
ovich Ernő Gyönyörü nevü lován. A bu-
Esterházy újból nyeregbe kapaszkodott
így is második lett, a harmadik helye-
g, míg negyediknek Blaskovich Ernő
.

yesen adta át a tiszteletdíjat a
asnak és Blaskovich Ernőnek, aki a
III. és a IV. helyezett ló tenyésztője
nosa is volt.

yvekből azt állapíthatjuk meg, hogy
-ig lovagolt versenyekben, összesen
as, amely igen elismerésre méltó tel-

N. tral

Haeffner Jenő

MAPFE 1928. Ort. Eiatt

4 virf - Falu vége
Svábhegyi részlet
Tabáni " / virf
" utca "

1931 jun: Egy csendes sarok. virf

1931 szept: Részlet Nürnbergből

1935-36 (MAPE): Tél a Tabánban

562.

Erhard Johann Christoph

A ház előtt. Rk.

K. 1.

90 m. 135 q.

Haeffner Jenő

festő Műcsarnok

1931/32. téli kiáll. 380.

Rothenburgi u. részl. virf

1933 szept. Nagyvonás Tabánban
a Klingenthor Rothenburgban
Régi Tabáni hapu
a Rothenburgi öng vízszére
hapuje
Reszlet a régi Horgony u-ból
virf

1934 téli: Tabáni utcarészlet
virf

1938 ősz: Eltűnt romantika
virf

Haeffner Jenő

Kiáll Im

Részlet a régi Hor-
gony-utcából c.
vízfestménye, repr.

Magyarország (Hongrie
— Hungary) II–III. sz
36.1.

Haeffner Jenő

Tél a Tabánban, vírf

Nemzeti Szalon

MAPE 20-ik jub-
kiáll. kat.
1935. dec. 20 –
1936. jan. 6.

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

A Müemlékek Ors

Tekintetes

Hivatalból
Díj átalányozva.

Haeffner Jenő MDK

Tabáni utcarészlet, vizf.

Műcsarnok 1934 téli kiállitás

Hackler Antal

festő

Hackler Antal

festő

Lásd: Ligeti Antal

JOSEPH HAEDERER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Einer Ehrsamen Handwerks Deren Käis9
Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Swhwartzfär-
bern in der Königlichen Stadt Pres burg.
Név: 26.- Herr Joseph Haederer
Felvétel ~~xx~~ ideje: 1767. 24. Augs.
Hová vet ék fel: Steinberg, /Kőhalom/, 155.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Kantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Haeffner Jenő MDK

Részlet a régi Horgony utcából, vizf.

Mücsarnok 1933.Fiatal müvészek kiáll.

MDK

Haeffner Jenő

Részlet a régi Honvédség utcából, vízről.

Műcsarnok 1933. Piatal művészek kiáll.

Haeffner Jenő MDK

Nagymosás a Tabánban, vizf.

A Klingerthor Rothenburgban, vizf.

Régi tabámi kapu, vizf.

A rothenburgi öreg városháza kapuja, vizf.

Mücsarnok 1933 Fiatal müvlszek kiáll.

Hagyományos Tabánban, vizsl.

A Klingerbőr Rothenburgban, vizsl.

Régi tabémi kapu, vizsl.

A rothenburgi őreg vérosházra kapuja, vizsl.

Miscellanok 1933 Piaccal milyfasok kiállj.

Haeffner Jenő MDK

Rothenburgi utcarészlet, vizf.

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

MDK

Haeffner Jenő

Árva vára, vf.

Téli Kiállitás. Műcs. 1935. nov.
27.1.

Haeffner Jenő

MDK

Eltünt romantika

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

MDK

MDK

Haeffner Jenő

A Klingerthor Rothenburgban, vf.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept.
25 l.

MDK

Haeffner Jenő

Régi tabáni kapu, vf.

A rothenburgi öreg városháza kapuja, vf.

Fiatal müvészek kiáll. Mücs. 1933. szept, 25 l.

MDK

Haeffner Jenő

Részlet a régi Horgony utcából, vf.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept. 25 l.

MDK

Haeffner Jenő

Nagymosás a Tabánban, vf.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept.
25 l.

Haeffner Jenő MDK

A rothenburgi régi városház kapui, vizf.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Haeffner Jenő

festőművész

Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének jubiláris kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

U j s á g
1935.XII.21.

MDK

Haeffner Jenő festő

KMTárs őszi kiáll. 1938. nov. Műcs. 34 l.

MDK

Haeffner Jenö, festőm.

Rothenburgi utcarészlet. Vízf.

Műcs.-OMKT 1931-32. évi téli kiáll. dec.20.-jan.17.
Kat. 22.l.

MDK

Haeffner Jenő festőm.

Gy.N. cikke. Képzőművészet, 1928. 14.sz. 229. l.

MDK

Haeffner Jenő

Fiatalok a Műcsarnokban. Művész-Élet 1933. 14-15.sz. 7.l.

Haeffner Jenő MDK

Árva vára, vizf.

Mücsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

MDK

Haeffner Jenë, festë

Tél a Tabánban. Vizf.

Nemzeti Szalon.-MAFB XX.Jub.Kiáll. 1935.dec.20.-
1936.jan.6. Kat.

Haeffner Jenö, festö MDK

Részlet Nürnbergből.

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat.1931.szept. Kat.

MDK.

Haeffner Jenö, festö

Egy csendes sarok. Aquarell.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat.1931.junius. Kat.

Haeffner Jenő festőművész

Részlet és régi Horgony-utcából

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa.1933.
Műcsarnok.

Haeffner Jenő festőművész

A Klingerthor Rothenburgban

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa.1933.
Mücsarnok.

Haeller András

Nombathely ha-

rangöntö.

l. Csatkai Endre: Sopron

vm. műemlékei.

Sopron 1937.

III. 133, 143, 191. 193. l.

Pécs, ásatás

43

;ágos Bizottsága

ány	száma:	19
	kelte:	19
	beérkezése:	19

ek száma:

elintézett szám:

záma:

záma:

asta:

Haeller András

harangöntő

l.

Csatkaisoprommuzeum

III. 133, 191. l.

hon Szentó – Szonyi Otto! Régi magyar templomok etc.

...ácsos dr. Lux, Kálmán
műépítész.

Haeller József

harangöntő

l.

Csatkaisoprommüeml.

III. 143. l.

~~o~~ Előadó: Jen
István. F Titkár
vaingi Gula, F

F Műszaki te

Häeller András és

Häeller József

Szombathelyi harangöntők

lásd

Dunántúli Szemle

1941. 238. l.

Vegyes

b. 6

ÁLDÁSY ANTAL

Alsáni Bálint bibornok

1. MAGYAR TÖRTÉNETI ÉLETRAJZOK

(Heller)
Haeller András Kőszegen

öntötte a köv. harangokat:
szántói rk. templom 1808.
pacsai templom 1833.
Fudit me Andreas Heller
Sabaria

Rómer Flóris hag
XLIX. cs.

Lásd még Heller

alatt is -

Haeller (Heller) András

harangönts

1822

lásd okv

Vasi kemle

1937. 98. l.

99. l.

100. l.

Tartozik

Kelet		Hivatkozás	Tétel
év, hó	nap		

[redacted]% kamat

Követel

Lejárat		Kamat-nap	Kamatszám	Összeg	
hó	nap			Pengő	fill.
jan.	10.	8	3328	41600	—
febr.	29.	27	2916	10800	—
			6244	52400	—

Haeller (Heller) József

harangöntő

1850

l.

Vasi Szemle

1937. 98. l.

100. l.

Lakatos József.

Haeller (Heller)

József

harangöntő

l.

Vasi Szemle

1938. 189. l.

HAELLER ANDRAS, harangöbtő

Meszlen. 3.harang./v.ö.2.harang/.Haeller András,Szombathely.1825.178 font.Ez a második harang átöntése volt. Költsége 176 frt.volt. 52.jegy. 175.old

PATAY PAL: // Vasi harangok 169.old

SAVARIA. A Vas Megyei Múzeumok értesitője,1966-1970. 4.sz. Szombathely, 1972

HAELLER ANDRAS, harangöntő

Az ő és atyja harangjai nem nagy területen terjedtek el. Vas megyén kívül csak Zala megyéből ismerünk harangot tőle. 182.old. 102.jegy

PATAY PÁL: Vasi harangok 169.old

SAVARIA, A Vas megyei Múzeumok Értesitője, 1966-1970. 4.sz. Szombathely, 1972

HAELLER ANDRAS, harangöntő

Kőszegi működésére vonatkozóan nem találunk adatokat az evangelikusok harangjainak sorában. Véletlen is lehet, de lehet, hogy a napoleoni háborúk idején, a nehéz gazdasági helyzet korlátozta a harangok beszerzését. 182.old

PATAY PÁL: Vasi harangok 169.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 1966-1970
4.sz. Szombathely, 1972

HAELLER ANDRAS, harangöntő

Pfistermeister Ferenc halala után /1806?/, lenya Franciska férjhez ment Haellerhez /1807/, ekkor ő vette át a műhely de, midön Pfistermeister fia Antal felnőtt, átadta Antal nak atyja műhelyét és Haeller Szombathelyre költözött. /1809 vag legkésőbb 1815-ben. Ekkor már Vas megyének 2 harangöntő műhelye volt. 182.old. 98.jegy.

PATAY PÁL: Vasi harangok 169.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 1966-1970
4.sz. Szombathely, 1972

ANDREAS HAELLER, harangöntő

Nagygeresd. Evangelikusok 3. harangja. "Fudit me Andreas Haeller Sabariae 1822. Non pretio sed amore Deum Lutheranus adorat". 510 font. Ara 710 frt. /fontja 34 garas, a régi harang/2. harang/fontjat 25 garasért valtotta be a harangöntő/. A töntöttek 1835-ben. /v. ö. 4. harang/. 53 jegy 175. old

PATAY PÁL: Vasi harangok, [illegible] 169. old

SAVARIA. A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 1966-1970 4. sz. Szombathely, 1972

ANDREAS HAELLER, harangöntő

Nemescsó. Az ev.egyház minden harangjáról tudunk 1724-t[illegible] 4,harang."Gegossen von Andreas Haelle in Steinamanger.Anno 1724 fusa 92 ponderum rupta anno 1815 refusa et aucta impensis eccles.evang.aug.conf.Ns Csó." 231 font.Atöntették 1864-ben./v.ö 5.harang/. 57.jegy. 176.old

PATAY PÁL: Vasi harangok 169.old

SAVARIA.A Vas Megyei Múzeumok Értesitője,1966-1970
4.sz. Szombathely, 1972

ANDREAS HAELLER, harangöntő

KEMENESKÁPOLNA.. 1830-ban közös harangjuk az evangelikusoknak a katolikusokkal. 1833-ban átöntötték, azóta is közösen használják. 1. harang. "FUDIT ME ANDREAS HAELLER SABARIAE 1833". Ø 39 cm. 30, jegyz. 172. old

PATAY PAL: Vasi harangok 169. old

SAVARIA, A Vas Megyei Muzeumok Ertesitője, 1966-1970. 4. sz. Szaombathely, 1972

ANDREAS HAELLER, harangöntő

CSÖNGE.1.harang. "Fudit me Andreas Haeller Sabariae 182
1826.Csöngei nemes és nemtelen evangyelikusok tsinal
tattak 1826 eszt."-177 font,1936-ban átöntötték
/ V.ö. 7.számu harang./. 17.jegyz. 171.old.

PATAY PÁL: Vasi harangok 169.old

SAVARIA.A Vas Megyei Múzeumok Értesitője,1966-1970.
4.sz. Szombathely, 1972

HAELLER ANDRAS, harangöntő

A Szombathelyre költözött Haeller halálaig,1836,ott dolgozott.Harangjai:Nemesocsó 1815,Nagygeresd 1822, Meszlen 1825,Csönge 1826,Kemeneskápolna 1833,Nemeskolta 2 drb.1833.-Mesterségét fia,József is folytatta, harangjaival szintén találkozunk. 182.old

PATAY PÁL: Vasi harangok 169.old

SAVARIA. A Vas Megyei Múzeumok Értesítője,1966-1970. 4.sz. Szombathely,1972

HAELLER ANDRAS, harangöntő

Pfistermeister Ferenc halála után/1806/ rövid ideig özvegye/Theresia Pistermeisterin"a saját nevén vitte a műhelyt,Mikor leánya Franciska férjhez ment/1807/ Haeller Andráshoz,az vette at a műhelyt. 181.old. 98.je

PATAY PÁL: Vasi harangok 169.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője,1966-1970. 4.sz. Szombathely,1972

Haeller János

vándorló harangöntő

1836

l.

Vasi Szemle

1937. 100 l.

Fenni szül. 1821. jun. 23

Pesti Magya

Havas és Tsa Uraknak,

Budapest.
Váci-utca 10.

Levelük jele: H. T. Levelük kelte: V.

Tárgy: Lombardkölcsön mega

Tenti levelükre hivatkozva értesí
lombardkölcsönt egy félévre megad
2% jutalék és 2% általány illet
Amennyiben feltételeink meg

HAELLER JÓZSEF, harangöntő

KEMENESMIHALYFA.

P. harang. "ÖNTÖTTE HAELLER JÓZSEF SZOM
BATHELYEN A MIHÁLYFAI EVANG FIÓKGYÜLEKEZET 1868".
✓ 50 cm. Ma is megvan. 33. jegyz. 173. old

PATAY PAL: Vasi harangok 169. old

SAVARIA, A Vas Megyei Muzeumok Ertesitője, 1966-1970.
4. sz. Szombathely, 1972

HAELLER JÓZSEF, harangöntő

A szombathelyi András fia. Harangjai:Mesteri 1851, Vásárosmiske 1856,Kemenesmihalyfa 1868.-Az ifj.Pfistermeister Antal személyében /hasonló nevü mester fia/ aki unokaöccse és tanitványa is volt,idővel versenytárs is támadt a megyében. 182.old.

PATAY PAL: Vasi harangok 169.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője,1966-1970 4.sz. Szombathely, 1972

HAELLER JÓZSEF, harangöntő

Mesteri/Alsómesteri/. Az ev.leanyegyhaznak egy harangjá
járol tudunk,mely ma is megvan. 1.harang.HAELLER JÓZSEF
ÖNTÖTTE,SZOMBATHELYEN 6851 ÖNTETTE ALSÓMESTERI EVANGYE
LIKA GYULEKEZET" ∅ 60.cm. 50.jegy. 175.old

PATAY PAL: Vasi harangok 169.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője,1966-1970.
4.sz. Szombathely, 1972

Haenlein Vilmos

A "Február-márciusi mütárlat" c. kritika meg emliti a müvész "Büvös vadász" c. munkáját, mely, -mint mondja, még kezdő kézre mutat. Müvészet c. rovat.

Családi Lapok, Pest. 1855. I. félév.
5. sz. 228-231. lap

Haenlein Vilmos

Budai művészünk "Csatornát ásó parasztok" c. képét birálja kritikájában Solt: "A pesti állandó képtárlat" cimmel, a junius-juliusi kiállitásról.

Divatcsarnok, Pest. 1853. juli. 17.
31. sz. 619-621. lap.

HAENOTZ, Johann, bécsi ötvös

Herr J. H., Goldarbeiter von Wien, 1780 – ban Pozsony-ba érkezett és a 3 gr. Bäumen – fogadóban vzállt meg. (1780, 17. vzám, 8 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

MDK

Haering Pál, festö

Halász kikötö az Adrián.
Öreg füzfák a Duna mentén.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat.1931.junius. Kat.

MDK

Haering Pál, festö

Virágzó fák. Olajf.
Tengerpart. "

Nemzeti Szalon.-Téli tárlat. 1932. dec. Ka t.

MD K

Haeryng Pál

Csendélet. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárlat. 1932. szept. Kat.

MDK

Haeryng Pál, festö

Voloskai részlet. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat.1931.szept. Kat.

MDK

Haeryng Pál

Viz partján

Akv. és paszt. kiáll. N.Szal. 1932. máj.
7 l.

Haess Jakab, ~~festő~~

M.D.K.

pozsonyi, 1790-ben
leánya halt meg.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 175[illegible]-185[illegible] között
Művészettörténeti Értesitő, bp. 1963. XII.évf.
1. sz. 22.old.

M. D. K.

HAEUFLER J. V.

Buda-Pest környékének térképe.

1854. Repr.

Preisich Gábor: Bp. városépítésének

története ... Bp. 1960. 168. l. 169. l.

Haendel, Eusebius
Michael

Dr.

l.

Königsberg.

1190. 17.

Haendel János Dávid

ötv.

l. Kőmagyötvj.

1195. sz –

HAENLEIN *Vilmos*, festő a XIX. sz. közepén Budán. Hajóskapitány volt. Autodidakta. A Pesti Műegylet kiállításain 1846—55. vett részt. Kiállított

művei: Toborzó jelenet, Vásári jelenet (akvarellek), Csatornát ásó magyar parasztok, Miksa és Gáspár a Bűvös vadászból s végül három arckép (olajf.).

E. G. I. 435 l

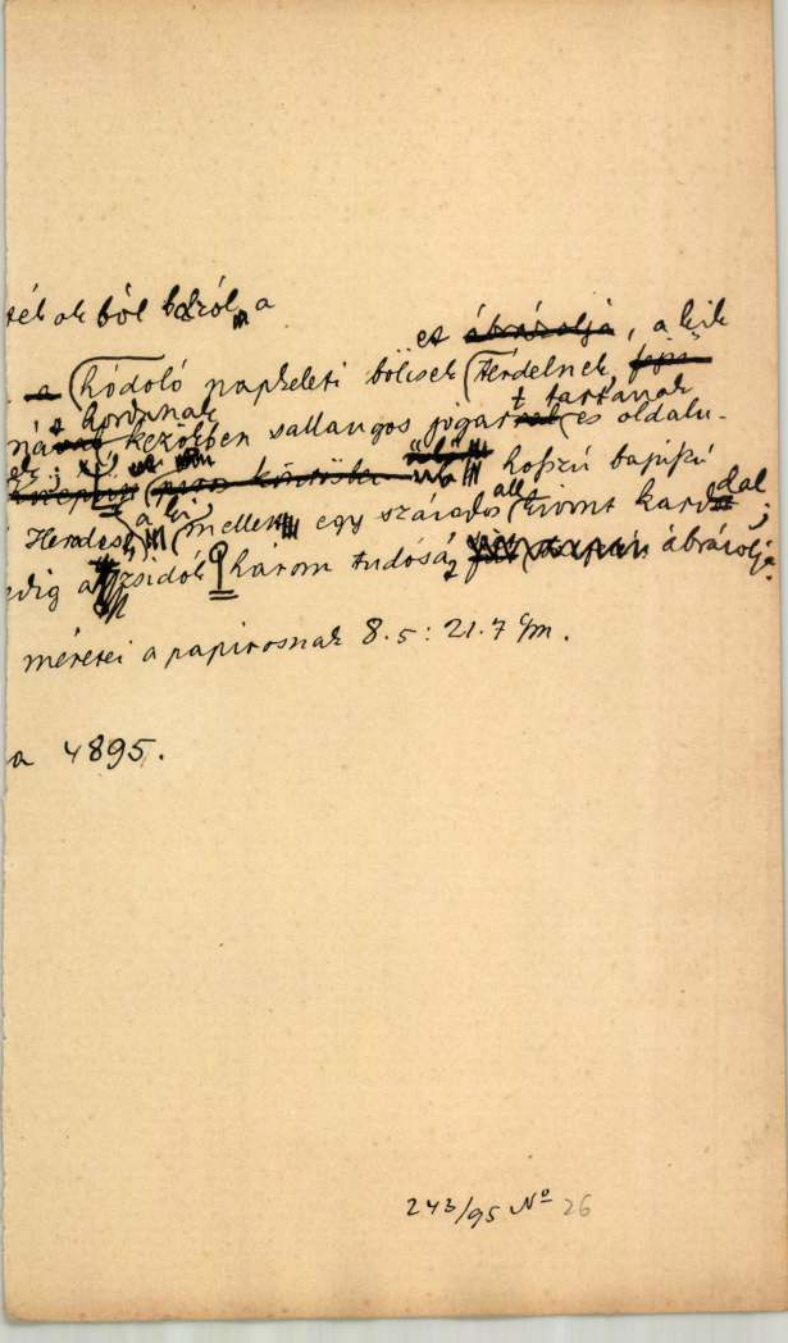

...tél ok ból balról a

...a (hódoló napkeleti bölcsek (térdelnek, ~~fejjel~~ ...ná~~...~~ hordunak kezökben sallangos jogar~~...~~t tartanak es oldalu-...ek; ~~...~~ ~~...~~ hoszú bajuszú ~~...~~ Herodes, a ki (mellett egy szárodos all kivont kard dal; ...dig a zsidók ♀ három tudósá, ~~...~~ ábrázolja.

méretei a papirosnak 8.5 : 21.7 cm.

...a 4895.

243/95 № 26

Haenlein, Wilhelm

in Ofen, Dampfschiffs-
kapitän, Dilletant in
Landschaftsfache, seit
Jahren auf allen Ausstellun-
gen.

Kat. Ung. 126 l.

Radisics Jenő IV. 57, 59.

Haenlein Velmos

festő Budán
gőzhajózási kapitány volt,
munkedvelő a tajkepfertei
tsein. Évek óta
sürmszerepel a kicilli
lás okon

Kertbeny, Ungarns Männer
der Zeit Leipzig
1862. 126. l.

Haenlein

1.

LykaMagyműl800-50

527.l.

pag. 493.

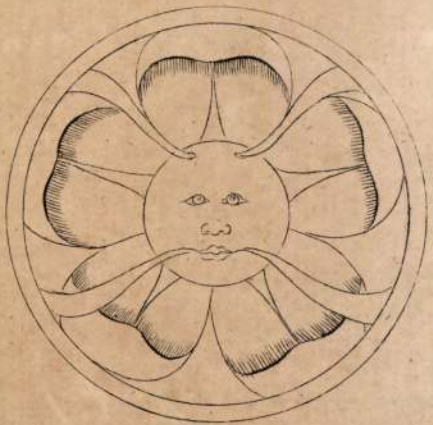

9.

5.

Haenlein

l.

Lykanemzromantika

17. l.

Dr. LABANYI [illegible]
BÉKÉS

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Haenlein Vilmos

HAENLEIN VILMOS festő részt vett a műegylet 1855 február—márciusi tárlatán: 41. sz.: Haenlein Vilmos Pesten: Bűvös vadász. E műről Ney úgy ír (Családi Lapok 1855), hogy erőltetett színpadi kép, még kezdő kézre utal. P. I.
—455

Művészet 1912. 245. l.

Haenlein

fasto

l.

Szabad Ilmvonet

1948. 3 sz. 71 l.

Budapest székesfővár

..... szám

194.....

.....

.....

Hivatalból
közszolgálati ügyben
díj átalányozva

A ker. előlj. szo

Haenlein V.

Pesten

1846. ünnegyl.

Toborzó jelenet. aqu.

Vásár " aqu.

Arczkép. olajf. (241. sz.)

Arczkép. olajf.

(255. sz.)

L

Hänlein Vilmos
Pesten

1847. nünegelet.

Arcrep. olaff.
(209 zz)

L.

Haenlein Vilmos Budán

~~1852: Archiv of~~

1853. jún.-jul. kiáll. Mücqlet.
Csatornát ásó magyar parasztok,
olajf.

1855. febr.-márc. kiáll.: Miksa és
Gáspár a „Bűvös vadász"-ból, olajf.

1857. okt.-nov. kiáll.: A vára-
kozás, olajf., 200 ft.

1863 dec: Krimhild of

1864 = Beisben.

1864. jan.-febr. kiáll.: Chrim-
hilde, olajf., 100 ft.

Lauterburg b. n V. 26.

magyar

Haenlein Vilmos, festő az 1840–50-es években Budapesten. A Pesti Műegylet kiállításain 1846, 1847, 1853 és 1855-ben szerepelt. Az itt kiállított képei a következők voltak: Toborzó jelenet és Vásári jelenet, mind a kettő vízfestmény, Csatornát ásó magyar parasztok, Miksa és Gáspár a Bűvös vadászból, továbbá 3 akvarell, valamennyi olajfestmény.

?

Haenlein Vilmos

festő

1853 = Budán

L.

Haenlein Wilmos

1855. Pesten

L

Haenlein Vilmos

1863, Bécsben
innen Guldi Chrim-
hilde c. olaszfestyet
a Pesti Minneplet
1863. dec. Gialli
[illegible]

Szentágota h. n. VIII. 127

Haenszler és Kammerlohr

könyvkötők

der Ungar 1842. szept. 17.

(G...: die erste ungarische Gewerbsausstellung)

Kalmár

Haering Pál

festő

Autodidakta

Tabám részletek

vadászjelenetek

virágképek.

wód

z

Művész Kurír

1936. 2.

Pozitív adat

semmi.

Orchideák c. képe

repr.

Haeryng Pál
59 Viz partján 150.–

Nemzeti Szalon
[Akv past kiáll. 1932 máj-jun]

V.

1908.

e.

kissé jobbrafordult, de vissza-
kezében parancsnoki pálczát tart,
támasztotta. Rizsporos parokája
szbevegyült, szeme kékesszürke, ba-
tvált. Öltözete: kézelős keztyű,
endő, piros mellény és kék kabát
l. Oldalán kard lóg. Jelzése alól
S.

70 cm.
unius 23-án a művésznőtől 500 K-án

908. julius 14-én 1156 sz. alatt.

1113

L. Haeufler T.V

Buda 1649. L. Haeufler T.V.
Buda-pest. histor. topograf.
Skizzen. Pest. Ernich 1854.

Rubics. Magyarország
vörös Ab.

Y.l.

Dietmann Antal

rajztanár.

Hacufler J.

grafikus

lásd

Bmk 97

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Haeuffler J.

läsd

Lam 1887 30.1..

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Haeuffler J.
rajzoló

l.

Szilágyi: Magy. nemzet
tört
IX. 660 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Haeufler J. grafikus az 1850-es években Pesten.
Munkája a „Plan der Umgebungen von Ofen u. Pest" cimü helyszinrajz Ujpesttől Soroksárig (a felső balsarokban kis mértékben Esztergomtól Soroksárig), mely körül 13 kis bpesti tájkép van. A rajzot Fuchsthaler metszette s 1854.-Emich Gusztáv adta ki.

141

~~Snyders, Frans, festö IV. 35.~~

Ø

Hafenscher Paul

népi festő

l

Haberlandt

30·l –

nézve. Fodritott parókája, szemöldöke s kis
barna, szakála leberetvált. Fekete nyakra
jke mellfodra látható, sárga dolmányát
tétzöld mentejének gallérja s szegése szürke
ai czüstből valók.

zonra, méretei 59.3:44.3 cm.
. gyűjt. ménycből. 140/95 № 685.

140/95: 685

Haffcrich András festő 1650 k. Bártfán.

(Arch. Ért. 1894 242. l.)

142

Seghers, Daniel, fecit IV.35

Haffcrik András

festö

1594-1665. Bártfa.

irod

687

Tóth Sáros 721.

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

yezem:

.....

gy helyettesének
ása.

Endrényi Imre, Szeged.

HAF, Josef, kőfaragósegéd Pozsonyban

J. H. Steinmetzgesell, + 34 éves korában, Pozsony, 1845 január 16. (1845, 112 l)

Preßburger Zeitung
(Gentkau)

Haffner

metyetének réglete a török erőd romjaival és a Kalvariával.

Vendégváró régi hatok, Műszaki Kiadó Bp. 1979. 48.o.

Haffner Antal

a rozsnyói kath. főgym.
rajztanára, régi honved.

+ 66 éves korában 1886
ban.

Vas Ny 1886.
666. l.

magyar

Haffner Antal festő; szül. 1820-ban, megh. 1886-ban. 1848-ban mint honvéd vett részt a magyar szabadságharcban, akután a rajztanári pályára lépett. Évekig volt a rozsnyói kath. főgimnázium rajztanára. 1882-ben egy csendéletképével szerepelt a tímaszombati kiállításon.

Haffner

H. 2. *Antal*, festő, * 1820, † Rozsnyó 1886. A rozsnyói főgimnázium rajztanára volt. Csendéleteket festett.

E. G. I. 435 l

6- ~~[illegible]~~ ban ~~[illegible]~~ ostromlott Budának

az~~[illegible]~~on erődítési munkálatoait tüntet
törökök Lothringeni Károly ~~[illegible]~~ szem-
l ~~[illegible]~~: „Bude" egy részlete van ~~[illegible]~~ három
) ~~a melyek~~ erősen meg ~~[illegible]~~ rongálta
ny csapatok vivóárkai kötik le figyelmün-
edig a császári csapatok ágyúütegei állítvák föl, a
xtit ottak ~~[illegible]~~ mérvben segítettek elő. Felirata
XXXXIII' s jobbra: „Tom. II. Page 155."
tszet, méretei a vonalkeretnek 24.6 : 15.65 s a
7 : 16.4 cm.

Ctha 4892.

etat militaire de l'empire Ottoman ses progrès
cadence. A la Haye 1732. Tom. II. pag 155.

29°/95 № 9.

Haffner

festő

Rozsnyó XIX. sz.

l.

Gangel. 44. l.
52. l.
55. l.

32 KÉPPEL

BUDAPEST, 1941.

Haffner

Szent Kelemen, a bá-
nyászok védőszentje
fenti jelzés 1866.
Rozsnyói kálvária
kápolna

Jul

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Haffner

festö

1853.

Keresztrefeszitett Krisztus

a rozsnyói ferences-Könyvtár

ban

Iml.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Haffner Antal
rajztanár
Rozsnyó

l.

Lykaköröm

120. l-

1210/1940—41. etsz.

A debreceni m. kir. Tisza Istvá
hittudományi, jog- és államtudományi, o
utóbb említett karnak: bölcsészet-, nyel
természettudományi csoportjára a rendes
január hó 7-én kezdődik s bezárólag 22-

Aki az egyetemre elsőízben ir
kivételével — bármely más okból több
megszakította, a felvételért 50 filléres ok
december hó 15. és 31-ike közt **annak**
karra beiratkozni kíván.

A felvételi engedély az egész t
tudománykarra szól, melyre folyamodó f

A felvétel iránti folyamodványt

a) születési bizonyítványok; (a
szerint a folyamodóé és a két szülőé!)

A 7.300/1939. M. E. rendelet 4. §-a a főiskola első évfolyamára jelentkező hallgató a törvény 1. §-ában foglalt rendelkezés értelmé tőleg a zsidónak tekintendő hallgató azt is, hog Evégett a hallgató saját születési anyakönyvi k születési anyakönyvi kivonatát (keresztlevelét) gató házasságon kívül született, csupán anyján teles bemutatni. Az egyetemi vagy főiskolai h hogy mindegyik nagyszülőjének születési anyak

Haffner Károly festő (1820 – 1886). 1848. honvéd volt a szabadságharcban, azután rajztanár, mint ilyen a rozsnyói kath. főgimnáziumban is tanított. 1882. egy csendéletképét állította ki a vimaszombati kiállításon. (Vas. Ujs. 1886 666. l.)

144

~~Pest, Egy. II. 198.~~

D Hafner Antal

az Operaház építésénél főpallér volt.

Vas. Lyc. 1884. 616 l.

TUDOMÁNYEGYETEMI NYOMDA.

Dr. Révész Imre
a református hittudományi kar e. i. dékánja.

Dr. Kováts Andor
a jog- és államtudományi kar e. i. dékánja.

Dr. Neuber Ede
az orvostudományi kar e. i. dékánja.

Dr. Csűry Bálint
a bölcsészettudományi kar e. i. dékánja.

M. D. K

HAFFNER Antal festő

1761 „A magyar felségjelvények"

Garas XVIII. sz. 222. l.

Haffner David

szobrász Nezsidervöl.

1880-ban részt vett a Haynald féle pestészeti és szobrászati ösztöndíj pélázaton

Árod

Egyházmíveszeti Lap

1880. 64 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedély

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. –

Haffner David
nobrász
Nezsider

l.
Egyházm. Lap
I. 1880. 64. l.

N Y U G T A

200 Ft, azaz Kettőszáz forintr

tiszteletdijam fejében a Műeml

felvettem.

Budapest, 1947 julius

Haffner David
Hobrán
Nezsider

l.

Egyházm. Lap
I. 64. l.

Klaffner 3. Dávid szobrász Nezsideről (Moson-m.)
1880. részt vett a Haynald-féle festészeti és szobrászati ösztöndíj pályázaton. (Egyházművész. Lap 1880 64. l.)

Sinigaglia Tv. 40.

HAFFMON János ácsmester, az egri trinitárius kolostor feloszlatásakor 1785-ben az épület egyik becsüseként szerepel Povolny Jánossal együtt.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

MDK

Hafner Arnold

Leányka, br.pl.

Arv. Közl. 1955. dec. 4.rk.sz. 68.oukc.

49.o.

MDK

Hafner Arnold

Képmás. Szobormű. Mgt.
Képmás. " "
Képmas " "

KMT 1912/13. téli kiáll. 59.lap

Hafner Arnold
Leányka, bronzplakett

Árverési Csarnok műkincs katalógus. 1933. október, 3.sz.
42 l.

Hafner Arnold

Szobra a

Harangok, XV–XVI. századbeli,

Liptó megyében

I. 178.

ORSZ. MAGY. SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM
BUDAPEST, VI. ARÉNA-ÚT 41.

1906. XII. 21.

Kammerer Ernő képműv. műszemi igazgatónak Bpest:
a szegedi Munkácsy karton karbahozási költségek folyosítá-
sáról értesítés (584/906)

HAFNER *Arnold*, szobrász és éremművész. 1891—94. Budapesten az iparművészeti iskolában tanult. A Műcsarnok 1912—3. téli kiállításán három arcképszobrával vett részt. Leányka képmása c. bronzdomborműve a Szépművészeti Múzeumban van. Egyéb munkái: Faun és nimfa, Férfi arckép, Gyermek képmás (bronzmedaillonok), stb.

Lo. G. I. 735 l

ékokból balról

korcsmáros ~~van előre~~ kötényngel s baljában ken-
Menyhárt király ~~[illegible]~~ a kinek ölebe ~~a megteremtendő~~ Á-
~~[illegible]~~ az Atya istent, ~~[illegible]~~ a kinek jobb kezében
n és a ki balját áldásra emeli. ~~[illegible]~~ Köré épült ~~[illegible]~~ Evázki
zbe ~~[illegible]~~ tette; ~~[illegible]~~ gyöbbre pedig a róka farkú ördö-
s karddal ~~[illegible]~~ ábrázolja. ~~a szolga lépdel~~

éretei a papirosnak 8.9 : 17.8 cm.

sza 4894.

243/95 № 25

Hafner Arnold (Antal?)

War von 1891–1894 Schüler der Kunstgewerbeschule in Budapest, und liess sich in Arad nieder. – Weiteres war nicht feststellbar.

Kaiser müve fels.

Hu Pr magyérem 244. l.

T. 8513.

kint, láhhoz eresztett puskával.

und wird nach jedesmahli-
ntlassen.
ßßßßßß.

: 10.2 cm.

39-904
-14.

Hafner Arnold

szobrász

l.

Lykaszobr 96-14

50 l.

Hafner Antal

3 érme

Cs-érem 74.l.

Hafner Antal

éremw.

Eremkiáll. Kat

1924. 74. l.

~~Brouz karék VI. 178.~~

Hafner Arnold

szobrász

Bpest.

Múcsarnok

1912. ~~[illegible]~~ 13. téli

Leányka képmása c. bronzdombormüve a Szépmüv. Muzeum tulajdona.

Vorlendó!

Felirat 195-ből való római
emlékkövön VI. 202

— 170-ből való római
emlékkövön VI. 204.

Hafner Arnold

Mussarnok vobrazi. Bpest

1912-13. teli kiäll. - 333, 337, 340

~~Altona h.n. VI. 237.~~

186/1917

192/1917.

244/1917 + 11, 59, 158/1917

245/1917 + 6/1917

246/1917 + 113/1916.

Hafner

XXVII. aukció

A Gyűjtő 1916. 51. l.

Sétáló leány, plakett 12.—

Táncosnő, plakett 12.—

Gyermekakt, plakett 12.—

Gyón, ev.

74,275-6

Haffner Arnold

Hobrass

l. Arv. Csarn. 97. ankén

Eat.

U. ar. 103. ankc. Eat

778, 779. [illegible]

1254
A. Bonvicino

1254. *Férfi képe.*

Derékig látható, kissé ba
jának ezüsttel kivert markolatá
visel; haja, bajusza, szakálla
szeme szürke. Korczos ingér
sarkosan kivágott brokátruhá
zöld függöny lóg.

Fa, méretei 82·5 : 71 cm.
tett 1895 július 19-én L. Resin
—Elszámoltatott 1895 augusztu
molásra nézve lásd az 54347–
61301 sz. min. előadmányi ivet.
az 1900 november 28-iki 4561 (
26-iki 373 eln. sz. leirat (464–

Kifüggesztésére vonatkozó
a) Az Orsz. Képtárban 1
vicino il More'to: Férfi képe.
b) A Szépművészeti Múze
amo Romanino (G. Brescia):
IV. 126. *G. Romanino:* Portrai
Jegyzet. L. az 1896-iki lajs
— Preisliste № 59.

Vét. 1895

Hafner Arnold nobrair

Árveresi Csarnok Ent. aukcio

31. sz. 1926. febr

32. sz. 1926. apr.

40 sz. 1927. dec.

41 arem szepel

~~Arany Tanos V. 77, 78~~

MDK

Hafner

Táncosnő, bronzplakett

A Gyüjtő. 43. auk. 1921. márc. 18 l.

Hafner, Johann
Christoph

l.

Kel Bpgrafabr

110, 112, 165, 244. 27

dupl

Bubics. Magyarország
várak stb.

9–10. l.

Durschutz Mihály

ötvös.

XVIII. k.

Christoph Haffner.

rekmetszö.

Belager- und Eroberung der Kön. ungarischen Haupt-Statt Ofen, durch die Kays. m. dero hohen Alürten-Waffen. Telezve: Christoph Haffner sculpsit. Mag 43·1. n 53·1 cm. Augsburgban Keszült Romain de Hooghe-féle érdekes lap, elötérben táborokai Körében a lotharing. herceg, szemlélvén a spanyol nérnök által bemutatott tervrajzot. Távlatban Buda vár éleinken rajzolt ostromának mozzanatai. Ugyanezen lap találtatik: Joh. Chr. Wagner Staedt und Geschicht Spiegel. Augspurg 1687. — egykori kiadásában is. — Már megjelenése után is gyak-ran másolták. 1)

Désy Tanós

ötvös.

XVII. sz.

Haffner Kristóf

verin. 1686.

lásd

Ambesata. 92. l.

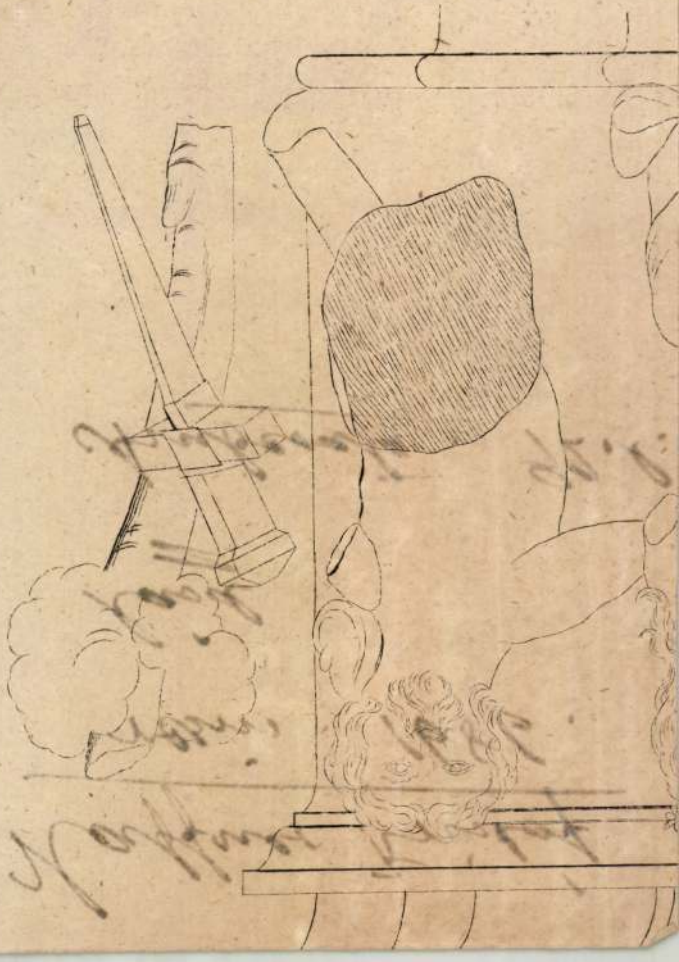

Glaßner, Johann Christoph

L.

Bpgrafab.

110. 112, 165, 244/17

Tisztelettel értesitjük mélye
nagyérdemü közönséget,
számu házban volt szerke
tunkat és modernül felsz

Czuczor Ge

szám alatti házba helyezt
szépirodalmi és hetilapot;
összes nyomtatványokat; k
boritékot, számlát, falragas
az ország összes lapjai

Győri Hirlap

Az inté

Hafner J. C.

augsburgi rézni
a helyszínén (készült) rajz után
készítettette Munkács
várának rézmetsze-
tét

Sas Andor dr

Szabadalmas Mun-
kács város levél-
tára. 1376–1850.
Munkács, 1927.

123 l.

kiküldetését feltétlenül kér

Találkozás a III.k

Főtér / I.em.

B u d a p e s t,

Haffner J. Kristóf

rezis

l.

Schola Pest-Buda

52. l.

Haffner J. Ch. 48

Schoen Anna temple

A Műcsarnok

ismerkedhetett klasszikus műemlékeivel s Itália új művészetével, mely utóbbi ma, a neoklassziczizmus szárnybontása idején az elsők között halad és beható tanulmányozásra érdemes. A Palazzo Falconieri pompás művészházának kapuja minden tehetséges festőnek nyitva állott s hogy ez nem az általános kultúrpolitikát, hanem a vezető éles szemét dícséri, abból látszik, hogy a párizsi, berlini és bécsi ösztöndíjasok művészetünk alakulásában semmiféle szerephez nem jutottak, nem léptek túl a klebelsbergi művészetpártolás színtelenségén.

A festőtársadalom szervezetéhez hozzátartoznak még a kiállítóhelyiségek és művészegyesületek. Az akademizmus késői termékeivel kapcsolatban szó volt már az Orsz. M. Képzőművészeti Társulatnak, illetve otthonának, a Műcsarnoknak szerepéről. A Műcsarnok, mely az üzleties Pesti Műegylet hatalmának megtörésére s a magyar művészet pártolására alakult, kisebb zökkenőktől eltekintve hivatásának magaslatán állott egészen a há-

Hafner Kristóf

remetszö

XVII maród

ívód

Vas-Ujs 1886.

549 l.

Bvár ostrom és a

tört. kiáll, képpel

Ø Haffner János György

hártulajd. a budai
várban 1714.

vrod
Völlick 8. l

Mi a mestersége?

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
hogy a Hermes Magyar Általános
Váltóüzlet r. t. dorottya utcai-fiókpénz-
tára, Méltóságod megbizásából, a „Mű-
emlékek" számla terhére

K 1000.- azaz: Egyezer koronát
fizetett ki nekem.

Teljes tisztelettel

[illegible]

WELLESZ BÉLA BUDAPEST.

mdk.

Haffner

metszeteinek részlete. A török erőd romjai mellett a Kálvária.

6. kép

Radnai Lovánt: a Citadella Bp 1963

11. l

MDK

Haffner Antal

Vár, Kastély, Kuria. Szinházi Élet 1925. 31. sz.

MDK

Haffner Jenő

Faluvége, vf.

Svábhegyi részlet, vf.

Magy. Akvarell és paszt. festők 14. kiáll. N. Szal. 1928. okt.

9.1.

MDK

Haffner Jenő

Tabáni részlet, vf.

Tabáni uccarészlet, vf.

Magy. Akvarell és pasztf. festők 14. kiáll. M. Szal. 1928. okt.

9.1.

Haffner Jenő

Városrészlet c. művével szerepelt a Műcsarnok kiáll.-én.

P.H.933.IX.10.

mdk

Haffner Károly és Michl Alajos

fő és másodpaliér

Ybl Miklos munkatársai

Ybl Ervin: Az Operaház Bp. 1962. 11. l

Hafner Johann Christoph

Rézkarc: P. Lucas Kolich.

Sign: J/ohann/ G/eorg/ Heinsch del. - J/ohann/ C/hristoph/ Hafner sc .

Kolich Lukács S.J. atya a haldokl- /gyermekeket/ keresztteli. Körülötte az elesettek ábrázolása.

76.o. 244. szám.

/dr.Kelényi B.Ottó/:Buda és Pest grafikai ábrázolásai a visszafoglalás korában. 1683-1718. 66 o. 16 repr. Bp. 1937.

Haffner, J. Chr. MNK

Rézkarc: Buda látképe az 1686-os ostromnal.
Sig.: J.Chr. Haffner.

45.o. 110. szám.

Rézkarc: Illusztrált rőplapon fent Buda ostroma.
A hooghe féle kép /lásd 113 szám/ kópiája.
46.o. 112. kép.

/Dr. Kelényi B.Ottó/:Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában.1683-1718. 86 és XVI.o. Bp. 1937.

Haffner Johann Christoph

Rézkarc: Illustrált röplapon fenn Buda ostroma Hoogh /Romain de/ 113 sz. alatt leirt képének kopiája.
Sign: I. Christoph Hø Haffner sculp.

59.o. 165. szám.

/dr.Keldányi B.Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 1683-1718. 86 o. és 16 repr. Bp. 1937.

Hafner Judit

Benedek: The gilded cage c. könyvét tipografizálta /repró/
A négy magyar könyv pályázaton díjat kapot.

N. N.: A négy magyar könyv 1965

Magyar Grafika 1966 III. mell.

MDK

Haffner Jakab kőmives inas

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

MDK

Haffner Kristóf

Buda és Pest ostromának metszete

Amb. csata 90-100 old. képek

. a föld felszinén levő minden olyan
om, amelynek történeti, régészeti,
észeti v. néprajzi jelentősége van.
31-ben alakult meg

HDK

Haffner, Christoph metsző

egykorú rézmetszete: Buda 1686-
os ostroma.

Dr. Kremmer Dezső: Városi fiók-
múzeumok.

Városi Szemle, Bp. 1914. 214. l.

M.D.K.

Haffnerné, lakatosmester

1846 dec.15.-én lakatosmunkákért a Városlődi kerámia-gyárban 180 frt.-ot fizetett ki a veszprémi püspökség gazdasági hivatala. 200.o.22.jegyz.

Mihalik Sándor: A városlődi régi kerámia. 193.o.

Fólia Archaeologica.VII.1955.Bp."Müvelt Nép"tudományos és ismeretterjesztő Kiadó.Bp.1955

M. D. K.

HAFFNER Károly építőmester

~~Ybl~~ Főpallér az Operaház építésénél

Ybl Ervin: Ybl Miklós 174.,

Haffner Mátyás

Kayl. Pixenmaister
und burgl. Haffner
1696-ban háztulajd.
a budai várban

Vass Budaneme

109. l.

Budapest, 1908. okt. 29.

s Báró Úr!

éltosságodat tisztelettelje
szerint a vajda-hunyad
és részére 3000 kor. szóva
kornát kegyeskedjé
s kötelezettsége mellet
és közvetlenül Wagne

Hafner, Johann Christoph, német rézmetsző

* 1668 Ulmban, † 1754 Augsburgban, ahol legnikább dolgozott. ——— 1686. Romeyn de Hooghe után készitette Budavár(á)nak a törökőktől való visszavételét ábrázoló metszetét, amely több változatban ismeretes. (Bubics Zs., Magyarorsz. várak és városoknak fa- és rézmetszetei. Bp. 1880 9, 10. l.)

Tört. képes: Buda ostrome

Szép gref: Mária Teréria családjával

Munkács város levtáre: Munkács váre (helyszíni rajz)

147

Soproni Bécsi domb lelet IV. 1

M.D.K.

Haffner Menyhért, Lakatos

készítette a Carlone vezetése mellett 1713-1727. között épült egri Szt. Király templom lakatosmunkáit. Ő dolgozott az egri Irgalmasok rendháránál 1727-28. évi átépítésénél is.

Müvászettörténeti Értesitö, 1968. XVII.évf. 3-4.sz.
Szabó Erzsébet: Joannes Battista Carlone.
216,+218,+221 old.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Haffner Melchior

Haffner, Melchior, vésnetző III. 39.

Haffner, Melchior, rézmetsző V. 30.

Mur és Kot-Ert

Haffner Menyhért

rézm

Haffner Ottó
Európa, nagy ónplakett

Árverési Csarnok aukció katalógus. 1933. október.
3.sz. 42 l.

fonatos dísszel.

Belső. Előcsarnok négy csehsüvegbo zatos szakasszal A hajó felé márványozott ke ajtó, felső pereme a közepén felemelkedik, rok veretek. A nagy orgonakarzatot csehsüvegbo zattal négy pillér tartja. A hajó felé kosárí Négyszakaszos hajó. Az oldalfalak toszkán pillérek közt keskeny árkádot alkotnak, csehsü boltozatok. A keskenyebb szentély felé negyed alaprajzú átmeneti tagozatok között kosárív al diadalív. A szentéj első része három szakaszos c süvegboltozattal, az oldalfalak itt is keny árkádot alkotnak letompított ol félpillérek közt, majd kettős félpillér heveder mintegy cezurát ad. Dongaboltoz rész következik fiókkal és a nyolcszög há oldalából alakított lezárás fiókos dongabolt tokkal. Sekrestyeajtó jobbról két jón félpillé oromtöredékkel, ezek közt rokokódísz. Men zetfestések a 19. század második feléből.

Berendezés.

Főoltár. Szarkofágszerű stipes, ládafo 20. századból való tábernákulum, ajtaján fesz Oltárépítmény: két korintuszi oszlop felett kány, oromtöredékeken angyalok, köztük a S háromság felhőcsomóban angyalf jek közt. C egy-egy rokokó urna. Közepes munka 1780 k Kép: Mária mennybemenetele. Száraz al mikus munka a 19. század első feléből, ro restaurálva (H. K. 1910 jelzéssel, Hantke F tán, Bécsújhely).

Ø Haffner Mihály

1793

Lád

c

Kremrégi Bp. 37 h.

Haffter Niklas

magyar ács

Krakkó XV. sz.

l.

Arch. Ert.

1918-19

140 l.

Mythologiai jelenet.

E kép egy ifjút ábrázol, viselő agg férfi tart átkarolva szőke nő kezénél fogva vezet a szony felé. Közülök a háttal á fehér kendővel törölgeti. Mög oszlop köti le figyelmünket. Ba a melyre legény vigyáz.

Vászon, méretei 94 : 117·5 cn tett 1895 augusztus 23-án A. Glis — Elszámoltatott 1895 október 2 molásra nézve lásd az 1895 októbe mányi ívet. — Az elszámolást elfoga 4561 (635–900) és az 1901 au leirat (464–901).

Kifüggesztésére vonatkozó ada ban. 1906 : Cab. H. 620. *Antwerpe* 1906, 1910 : Cab. H. 620. *École d'A*

Jegyzet. L. az 1896-iki lajstr. — Preisliste N° 227.

III

Vét. 1895

Georg Hefman

1625-ből való Lt. György érme emlitve.

Huszár Lajos: Lt. György érmei
Magyar Történeti Életrajz Bp. 1940
16. old

SIMON HAFFNER, magyar szabó mester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64. mesterség, 519. név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt osztályba való besorolást jelzik. 26[illegible].old

/ 1, 2./ V. Magyar szabó. 266.old

U. VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII. században 263.old

ALBA REGIA. Ostván Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Képtelen képernyő

Többfrontos háború dúl a képernyő mögött – a sportképernyő jogáért. A korábban monopolhelyzetben levő állami televízió kettős szorításban, béklyóban próbál táncolni: közszolgálati csatornaként a sportra mérhető ideje behatárolt, az adásidő jelentős részére egy sokat vitatott „betonszerződéssel" ráült egy magáncég.

Világbajnokságok, fontos versenyek szorulnak ki a képernyőről, miközben túlteng a megállapodáshoz kötődő hazai labdás adás – ám nemcsak az ily módon eltiport egyéb honi sportágak, hanem a kedvezményezett labdajátékok képviselői is egyre hangosabban morognak. Az előbbiek azért háborognak, mert nem jutnak műsoridőhöz – az utóbbiak pedig azért, mert a sok műsoridő ellenértékeként nem jutnak pénzhez. Mások járnak jól, miközben maguk a szereplők hoppon maradnak.

Becslések szerint a Szaknévsor-jogutód Sport Tv káeftétől százmillió forintot kapnak jogdíjként a „labdások", s ebből hatvan jut a futballnak. Korábban az MTV kegyet gyakorolt, ha valahova kivonult közvetíteni – tévés jogdíjbevételről álmodni sem mertek a csapatok, a szövetségek. Az állami tévé pénzügyi és szakmai gyengeségét kihasználva ült be az üzletbe a Szaknévsor, amikor 1993-ban egy tál lencséért megvette a közvetítési jogot a megélhetésükért küzdő sportágaktól. S innentől kezdve a Magyar Televízió csak fut a pénze után…

Kié a jogdíj? Ki húz hasznot e lánckereskedelemből? Miért nem az MTV szerződött a sportágakkal, ki a felelős a mulasztásért? Részesülnek-e a klubok a mostani tévéspénzekből? Áron alul köttetett-e a labdásszerződés? Kiszorul-e a sport az állami tévéből? Lesz-e sportcsatorna? Miért bujkál, s zárkózik el másfél héten keresztül az interjútól Bodnár György Szaknévsor-igazgató? Mit tehet a párbeszéden kívül rekedt új tévécsatorna? S egyáltalán: mit remélhet a néző?

Az eredeti szerződés és az idén nyári megújítás dokumentumai üzleti titoknak számítanak, ezért a kérdések egy részére nem kaptunk választ. Helyzetfeltáró körképünk hazai és külföldi példák alapján próbálja a sportügyben meglehetősen homályos képernyőt láthatóvá tenni.

Németországban nélküle nincs meccs

Mogulok kiszorítósdija

(Bonni tudósítónktól)

A sport Németországban is nemzeti ügy. A televíziós sportközvetítések viszont mindenekelőtt *üzletnek* számítanak, hiszen nemcsak egy-egy adó *presztízséről* van szó, hanem főleg *reklámbevételekről*. Elkeseredett *kiszorítósdi* folyik a közvetítési jogokért. A „régi szép időkben" három (közszolgálati) adó közül választhatott a németországi tévénéző: az *ARD* az országos első, a *ZDF* a második műsor, hozzájuk járult a regionális „*harmadik*" program.

Tíz esztendeje, hogy e háromság egyeduralma megszűnt: nagyszámú magántársaság verseng immáron a nézők kegyeiért, mind elkeseredettebben küzdve a sportközvetítések jogáért. A német magántelevíziózásban időközben példátlan koncentráció ment végbe: a kínálat egyik felét a *Bertelsmann*-konszern *(RTL, RTL 2, Vox, Premiere)*, a másikat pedig a müncheni tévémogul, Leo *Kirch* uralja *(Sat 1, Pro 7, Kabelkanal, Deutsches Sportfernsehen* és Premiere-részesedés). A sportközvetítési jogok terén a Kirch-csoport immáron nemcsak Európa legnagyobb filmforgalmazási jogtulajdonosa, hanem *meccset sem lehet nélküle nézni*. Következésképpen a Kirch-adók szolgáltatják a legtöbb és legnézettebb sportműsort.

A *közszolgálatiaknak* immáron csak a nagy nemzetközi viadalokon van esélyük. A legutóbbi olimpiát heti, a labdarúgó-világbajnokságot pedig naponkénti váltásban közvetítette a ZDF, illetve az ARD. De már a nagy teniszturnékra nem telik az előfizetési díjakból, s menthetetlenül kiszorultak a labdarúgó Bundesliga partvonaláról is. Először ugyan komoly csatározás folyt, olyan ismerősen hangzó érvekkel, hogy a nemzeti bajnokságot nemzeti adónak kellene közvetítenie, aztán győzött a szabad piacgazdaság. A legvonzóbb rangadókat a Premiere pay-tévé fizetős csatornája jóvoltából csak az élvezheti, aki előfizet az adó dekóderére. A bajnokság igazi felelőse azonban Kirch fő adója, a profilját kereső Sat 1. A mogul sikerrel vásárolta meg a legnépszerűbb sportriportereket, akik most mind a Sat 1 színeiben játszanak. Az elgondolás bevált, a mérkőzések és a meccseket kommentáló sportműsor, a *Ran* és a *Ranissimo* igencsak hozzák a tervet, azaz a nézettségi százalékokat.

Azért persze a közszolgálatiak is megtartják a maguk sportadásait, de az *ARD-Sportschau* szombat este 19.10-kor és a szombat éjjel a ZDF *Aktuális sportstúdió* című műsora bizony már csak árnyéka egykori önmagának.

Kirch tulajdona a Német Sporttelevízió, a DSF is, ez azonban igencsak magán viseli a médiacár *szeszélyességének* nyomait: megvásárolta, ám azután már a műsorszerkezet kialakítása során elment tőle a kedve. Ezért most a DSF a *„részliket"* közvetíti, azokat a sporteseményeket, amelyek a jobb adókon nem volnának kellő reklámhordozók.

A labdarúgóklubok számára pedig igen fontos bevételi forrássá lépett elő a tévéközvetítés. Ami pedig különös: a stadionok megint tele vannak, igaz a Bundesliga meccsein általában több az izgalom, semmint azt a budapesti német–magyar *barátságos unalom* sejtetni engedné.

Józsa György Gábor

„Az ilyen ajánlat felér a zsarolással"

Sport nélkül a Sportképek?

A sportadások palettáján új színként jelent meg idén februárban a Duna televízió *Sportképek* című kínálata. A vasárnap délelőtti kétórás műsorokban tavasszal még rendszeresen sugároztak összefoglalókat valamennyi labdajáték hazai bajnoki mérkőzéseiről, hetente három focimeccs-sűrítménynek lehettek szemtanúi a műholdas csatorna nézői, ám ősszel már szinte teljesen *labdamentes* volt a Duna-képernyő. Nem a műsorkészítők hibájából – derült ki a sportfőszerkesztő, *Juni* György szavaiból.

– A Sportképek induláskor még teljesen *normális* volt a viszonyunk a labdajátékok hazai sporteseményeinek közvetítési jogaival bíró *Bodnár* Györggyel, a *Szaknévsor* igazgatójával. Megküldtük neki telefaxon, hogy melyik mérkőzésről szeretnénk felvételt készíteni, s ezért cserébe megfelelő *reklámidővel fizettünk*. A kapcsolat azonban ekkor sem volt felhőtlen, rendszeresen megpróbált beleszólni bizonyos szerkesztési kérdésekbe is.

– *Hol romlott meg a viszony, különösen azok után, hogy júliusban – a Duna tévé történetében először – élő sportközvetítésként vízilabdameccset is sugároztak?*

– A köztudatban, tévesen, az él, hogy a Duna tévé nem hajlandó fizetni a közvetítésekért, ezért nem tudósítunk a bajnoki mérkőzésekről. Ezzel szemben az *igazság* az, Bodnár György újabban olyan feltételt szabott, mely szerint az általunk felajánlott reklámidőn túl minden péntek este, *főműsoridőben igényt tart kétórás élő közvetítésre*, s ebben az esetben járhatunk forgatni minden labdás eseményre.

– *Hogyan fogadták ezt a Duna tévé vezetői?*

– Egy ilyen ajánlat *nem lehet tárgyalási alap*. A Duna tévé nem sportcsatorna! Bodnár György a *Sport Tv Kft.* megalakulásakor tartott sajtótájékoztatón úgy nyilatkozott, hogy *akinek sport kell, az vehet tőle*. De milyen áron?! Egy ilyen ajánlat felér a *zsarolással*… Ma már büszkék a vezetőink, hogy végül nem társultak Bodnárral, bár be kell vallanom, kezdetben én a *megállapodás* híve voltam.

– *A vezetői büszkeség valószínűleg nem vígasztalja a mérkőzések nélkül maradt nézőket…*

– Sajnos egyelőre nem marad más, mint *várni*. Akkor lehet csak változás, ha a *klubok*, amelyek aránytalanul kis mértékben vagy egyáltalán nem részesednek abból a pénzből, amit a szövetségek kaptak a közvetítési jogok átadásáért, ráébrednek majd, hogy igazán akkor járnak jól, ha ők *maguk adhatják el a jogokat*. Nem kérdőjelezem meg a – Bodnár urat *monopolhelyzetbe* juttató – MTV-szerződés *jogszerűségét*, ám nem ártana azt sem *felülvizsgálni*. Maga Bodnár György ezt mondta nekem közvetlenül a megállapodás aláírása után: „Olyan szerződést kötöttünk, amit ha én lettem volna a Magyar Televízió helyében, *nem írtam volna alá!*" Megvett a piacból egy két centiméteres darabkát és annak a tetejéről kiabálja, hogy övé az egész piac. Pedig beláthatná, hogy *értelmetlen*, amit csinál, hiszen a Duna tévé semmilyen tekintetben sem lehet vetélytársa az MTV-nek.

– *Egyelőre azonban marad a várakozás, ami a nézők jó részének elvesztésével járhat…*

– A közvéleménykutatások szerint a Sportképek a Duna tévé egyik legnézettebb adása. Mivel a Sport Tv Kft. szerződései nem vonatkoznak a *nemzetközi kupameccsekre*, ezért ezeken forgattunk, bár Bodnár úr *kézzel-lábbal és perrel tiltakozott*. Ide illő kérdés: milyen az az ember, aki saját kezével védi a jogait? A jégkorong BEK-selejtezőn majdnem összetörte a 3,6 millió forintot érő kameránkat… Utánanéztünk, s bírósági eljárást sem indított ellenünk. Ez talán jelzi, hogy *igazunk* volt. Igyekszünk más, érdekes anyagokkal megtölteni a százhúsz percet. Előrehaladott tárgyalásokat folytatunk a *Eurosporttal* nemzetközi gólösszefoglalók átvételéről, *teniszversenyek* sugárzásáról. Aktuális hír, hogy helyszíni közvetítést adunk november közepén az ATP-világbajnokság döntőjéről, Frankfurtból – *óriási csemege* lesz! Ebben csak az a szomorú, hogy *a magyar sport alig jut képernyőre*, miközben a legmodernebb digitális technikával felszerelt világszínvonalú új közvetítőkocsink itt áll az udvaron…

Erdei Tamás

A közszolgálati tévé nem a sport világa…

Béklyóban kellene táncolni

Vitray Tamás neve egybefonódott a honi televíziózással, a sportközvetítésekkel. Kezdő riporterként ott volt az első adásoknál, olimpiák, világversenyek sorát hozta családközelbe az évek során, napjainkban pedig bejutott, elismert tévés személyiségként (ismét) a sport osztályvezetője, s az átalakuló televíziózás időszakában ma őt érik azok a lövegek, amelyek az évtizedek óta megszokott sportvilágot hiányolják a mai képernyőről. A tévéműsort kritizáló olvasói levelek, telefonhívások adtak aktualitást a beszélgetésnek.

– *A televíziósok kérésére ebédidőre tett jégkorongdöntő hosszabbítását, az aranyérem sorsát eldöntő néhány percet már nem láthatta a közönség. Az adást lekverték, a legközelebbi sporthat órával később, este szerelt be a végeredményről a főképnél hagyott tévénézőnek. De megtörtént az is, hogy a KEK-győztes Veszprém és a BEK címvédő Zágráb kézilabda Szupe Kupa döntőjét a drámai hajrában, 21-18 állásnál, a befejezés előtt másfél perccel vette le a műsorról…*

– Buta döntés. Hiba.

– *Ennyi?*

– Nézze a tévés munkamegosztás szerint a műsorlebonyolítás, a műsorszerkesztőség felelőssége, hogy meddig marad valamelyik adás műsoron, s hogy mikor kerül le. Ők szólnak a helyszínen tartózkodó rendezőnek, hogy két-három perc van hátra, tessék befejezni.

– *Nincs ellátva?*

– Van, gyakran meghallgatásra is talál. A fenti két esetben azonban nem ez történt. Pedig a rutinos helyzetfelmérés jó döntést hozhatott volna. Percekről volt csupán szó.

– *A lázadás lehetősége…*

– …abból állhat, hogy a közvetítő riporter, és a rendező jelzi, hogy ő nem köszönnek el a nézőtől, egyék el a képet, ha mindenképpen ez a döntés. Ebből kisejlik az erőszak, bár a tévénézőn aligha segít, ha tudja, hogy a hiba nem a sportosztály munkatársainál keresendő.

– *S akkor rossz keresse a hibát, amikor egy külföldi csatorna, a DSF segítségére szorul, ha délután élőben váncsi az Európa-bajnoki kézibdarangadóra, a német-magyar szupermeccsere, melyet mi csak valamikor az éjszakában sugárzunk? Vagy a római úszó világbajnokság példája… Az idegen tévéadók, a hazai rádiók már rég beszámoltak Rózsa Norberk eredményeiről, mire a magyar tévénéző megkapta a magadagját.*

– A Magyar Televízió másfél csatornája pillanatnyilag ezt képes nyújtani. A műsoridő sincs gumiból, csak annyi perc fér bele, ahány percből a napi program áll. Parányi az MTV műsorideje, s ráadásul betonba ágyazott, szerződéses feladatok viszik el a képernyős idő jelentős részét. Valamennyi szerkesztőség közös gondja, hogy korábban megkötött szerződések alapján nagyon szűkre szabott az aktuális műsorok mozgástere és ideje.

Fábry János rajza

– *Irodalmi, közgazdasági vagy politikai adásoknál még el is képzelhető a fenti alaphelyzet, de miért zavarja mindez a napi eseményekből építkező sportot?*

– Nekünk is vannak szerződéses panaljeink. Olyanok, amelyek egyébként nem feltétlenül rosszak, hiszen a néző vélhetően örül nekik, s dicsér bennünket, nekünk viszont tovább szűkíti az amúgy is keskeny mezsgyénket. A futballszurkolók egyik kedvence, a Bajnokok Ligája-sorozat például ilyen betonpanel…

– *Ha jó értem, az Ajax–Milan meccs képernyőre kerülése rontja a többi sportadás lehetőségeit?!*

– Nem önmagában, hanem a csomag részeként. Régen ugyanis bejelentkeztünk a BEK, KEK és UEFA-döntők közvetítésére, s egyedi esetben néha más mecseket is hoztunk. Napjainkban azonban az UEFA üzleti vállalkozásként kezeli a közvetítéseket, s busás áron csomagot kínál. Nincs mód csak a döntő átvételére, hanem minden fordulóból egy meccset élő adásban kell sugároznunk, s a gólösszefoglalót is még az adott napon, éjfélig programba kell iktatnunk.

– *Köszöni is a szurkoló.*

– Ez eddig rendben. A gond abból adódik, hogy így az egyéb sportközvetítések adáslehetőségei csökkennek, hiszen meg kell érteni, hogy sporton kívül másra is kíváncsiak az emberek. Visszatérve a sportra: nagyon jó, hogy élőben közvetítjük a Milan–Barcelona meccset, de a hazai szurkolónak még fontosabb, hogy a Fradit vagy valamelyik honi NB I-es csapatot láthassa. A külföldi sztárcsapat a csemege, a magyar foci viszont a betevő falat. A desszert nagyszerű, de a napi ennivalóra mindig szükség van.

– *Ha ezen múlna, nem lenne éhes ember Magyarországon. Akár Futballtévének is elnevezhetnénk a Szabadság téri intézményt.*

– Kétségtelen, de a Szaknévsor szerződéses idejével csak közvetve gazdálkodhatunk. Bodnár úr annak idején megszerezte a labdarúgóligától és még öt labdajáték-szövetségtől a bajnoki meccsek közvetítési jogát, s az MTV-vel szerződve, barterügylet keretében heti 5 óra 10 perc műsorsávhoz jutott, kitűnő időszakban. Így kerül igen gyakran szombaton és hétfőn is focimeccs a programba. Tulajdonosként egyeztetni tudja a szövetségekkel, hogy a tévézéshez választott meccsek az adásidőben kezdődjenek.

– *A futballsport nem is panaszkodik, zsörtölődnek viszont a többi labdajátékok, s hangosan szitkozódnak az egyéb sportágak. Nem jutnak képernyőhöz, elveszítik közönségüket, elveszítik szponzoraikat, s szép csendben tönkremennek…Nem érzi úgy, hogy néhány sportág televíziós diktatúrája miatt senyvednek a többiek?*

– Ha nincs a Szaknévsor, a jelenlegi műsorstruktúrában önmagunk aligha jutottunk volna önmagunk 5 óra 10 percnyi labdajátékhoz.

– *Mennyi adásidővel rendelkezik önállóan a sportosztály?*

– Semennyivel. Három hónapra előre elkészítjük a közvetítési javaslatainkat, s azután örülünk, ha előadás helyett két és fél órát kapunk a hét végi Davis Kupa-meccsere, ha „csúsztatva" programba tehető a kézilabda Európa-bajnokság vagy a római úszódöntő. Össze van kötve a két kezem, béklyó van a lábamon, s arra kérnek, hogy táncoljak. Hogyan lehet így mozogni?!

– *Nem mindig volt megkötve a keze. Ha jól emlékszem 1992-ig nem jelentett gondot, hogy kié a futballmeccsek közvetítési joga.*

– Így igaz. A OTP, illetve a Szerencsejáték Rt. állta a jogdíjszámlát, az MLSZ e bevétel fejében engedélyezte a Magyar Televízió közvetítéseit. Az olimpia idején, Barcelonából több telefaxüzenetben figyelmeztettem az akkori tévés vezetőket, hogy a szerződés lejár, meg kell újítanunk. Lekéstünk. A Liga eladta a jogot a Szaknévsornak. Innentől kezdve kényszerpályán mozgunk.

– *A megoldás?*

– A jelenlegi kereteken belül aligha remélhető komoly változás. A közszolgálati televíziónak, ilyen csekély adásidővel, ezernyi más feladatot el kell látnia. Hiába kérjük, nem jutunk több műsorperchez. Ennyit kapunk. Többre nincs mód.

– *Meg kell tehát barátkoznunk azzal, hogy a Szaknévsorsávon kívül csak elvétve jutunk élő adáshoz, ritkán adatik meg, hogy magyar szempontból fontos hazai vagy külföldi események képernyőre kerülnek?*

– Világjelenség, hogy az állami tévéből kiszorul a sport. Az ARD és a ZDF is kevés ilyen adást tűz műsorra, viszont a német tévénéző válogathat a magántársaságok, fizető műsorok között.

– *Ez a mi jövőnk is?*

– Régóta mondom, hogy a sport Magyarországon is meg tudna tölteni egy önálló csatornát…

Árvay Sándor

Hinyzik a ubel

(Moszkvai tudósítónktól)

Nem kétséges tehát el a sportrajongókat az utóbbi időben a két központi oroszországi állami tévécsatorna, az *Osztankino* és a *Rosszija*. A két társaság egyre növekvő pénzügyi nehézségei ellenére folyamatosan bővülő adásidőhöz képest még feltűnőbb a *sportműsorok hiánya*, amire persze megint csak pénzügyi okai vannak.

A szegényes kínálatra jellemző, hogy az orosz futballklubok kupamérkőzéseiről és a BEK mecsekről készített 70 perces összeállításon kívül a két csatorna egyegében csak két másik rövid foci-összefoglalót és egy bajnoki jéghoki összecsapás utolsó két harmadát sugározta ez utóbbit is késő éjszaka. A két nagy moszkvai kereskedelmi tévéadó, az *NTV* és a *TV* inkább a szórakoztató programokkal, mozifilmekkel igyekszik elhódítani a közönséget az állami televízióktól. Sportműsorokban egyelőre nem vesz fel a versenyt velük. Olykor azért az NTV ad sportot, de akkor is inkább ínyencekneksánt csemegéket: teniszt, golfot.

Vida László

A népszerűség csupán esélyt kínál a kiugrásra

Az amerikai reklámkapocs

(Washingtoni tudósítónktól)

A profi sport közvetítése szép hasznot hoz a tévétársaságoknak a hirdetések révén. A legnépszerűbb sportágakban (baseball, amerikai futball, kosárlabda, hoki) a csapatokat tömörítő ligák folytatják a tárgyalásokat a közvetítési jogokról. A negyedik országos hálózattá bővülő, s Rupert *Murdoch* birtokában lévő *Fox* például 1,56 milliárd dollárt fizetett a foci ligának. Jobb ajánlatával *elvette* a CBS-től ezt a sportágat, néhány évtizedes hagyományt törve meg. S a Fox *felfogadta* a CBS népszerű kommentátorait is, akik milliós szerződéssel folytathatják ugyanazt, csak másutt. Ez persze nem jelenti azt, hogy csak a Fox csatornákon nézhetik az amerikaiak kedvenceik csatáit – az NBC és az ABC is ad időnként egy-egy meccset.

A Fox a hokiligával 155 millióról szóló megállapodást írt alá a következő öt évre (NHL összecsapásainak a közönsége 17,5 millióra emelkedett, a sportág bevételei 717 millióra rúgtak tavaly, s 80 százalékos növekedést mutattak 1990 óta).

A kereskedelmi tévétársaságok harcolnak a közvetítési jogért a remélt reklámjövedelemre kacsintva, állami televízió pedig nincs, a néző valósággal *dúskálhat* a sportcsemegék között. A bökkenő most az, hogy két sportágat is sztrájk, illetve munkaügyi vita bénít meg. Nincs baseball és hoki.

A szerződések körüli *perpatvarhoz* a tévéknek azonban semmi közük sincs, sőt inkább bajban vannak, hiszen a tervezett közvetítési időt most mással kell kitöltetni. Mióta *bekábelezték* az Egyesült Államokat, s az új csatornák szakosodtak, akár egész nap élvezheti valaki a különböző versenyeket. Az *ESPN* és az *HBO*-hoz hasonlóan *előfizethető*, reklám nélküli *HTS* igyekszik mindennek teret adni – van labdarúgás, gyephoki, atlétika, torna és testépítés, rodeo és birkózás: a kispályás focitól az autóversenyig minden látható.

A nagy teniszviadalokat, vagy az olimpiákat a *CBS* sugározta, igaz, a legizgalmasabb jeleneteket a késő esti órákra tartogatta. A wimbledoni teniszbajnokságot az HBO szokta elkezdeni, majd valamelyik országos kereskedelmi hálózat fejezi be. Az amerikai nyílt bajnokságot az *USA* kábelhálózat indította, majd átvette a közvetítést a CBS. A labdarúgó világbajnokságot az ESPN adta, s az amerikai csapat meccseit, meg a döntő összecsapásokat az ABC tette emlékezetessé, jórészt azáltal, hogy nem szakította meg a félidőket reklámmal.

Az amerikai sportrajongó lényegében nem érezheti magát kiszolgáltatott helyzetben, hiszen a tévétársaságok eleve a *legnépszerűbb* eseményekre vetik rá magukat, hogy a nézettség révén minél nagyobb *reklámjövedelmet* érjenek el. A kisebb érdeklődésre számot tartó, de szép sportok *elhanyagolt* helyzetben vannak, akárcsak a nem profik, a második vonal játékosai, a kisvárosi csapatok, amelyek *nem tudnak megerősödni a televíziók nélkül*. Az összefüggések ezen erős hálójából olykor még profik is nehezen tudnak kitörni. Az NHL nyolc kanadai gárdájából négy együttes olyan települést képvisel, amelynek a lakossága nem éri el az egymilliót, így alighanem csak Toronto, Montreal és Vancouver marad versenyben. A *nézettségreklámkapocs* a meghatározó, a népszerűség csupán *esélyt* kínál a kiugrásra, de a megfelelő körülményeket, vagyis a nagy piacot biztosítani kell.

Blahó Miklós

Magyar Nemzet

„...a dolgot őt magát nézzük..."

A „baloldali blokk"

Éles választóvonalat rajzolnak a hazai pártpalettára az utóbbi időben a parlamenti ellenzék – különösen az MDF és a Fidesz – politikusai. Szerintük az egyik oldalon ők – a *„polgári középerők"* –, a másik oldalon pedig a *„baloldali blokk"* pártjai állnak.

Ez a felosztás az MSZP-t láthatóan *nem zavarja*. Egyrészt azért nem, mert az általa képviselt – marxista gyökerű – szellemi hagyományokban a „polgár" szónak negatív töltése, a „baloldal" szónak pedig pozitív töltése van. Nem zavarja azért sem, mert a párt önmagáról kialakított képébe – a gazdasági pragmatizmusba – nem fér bele a baloldaliságról és polgáriságról folytatott elvi diskurzus. Mivel 1990-es háttérbe szorulásukat nagymértékben a szellemi csatatereken elszenvedett vereségeiknek köszönhetik, most kínosan kerülik ezeket a terepeket, s ebben segítségükre van az a tény, hogy az ilyen csatákra – úgy látszik – szavazótáboruk sem fogékony.

Annál meglepőbb, hogy az odadobott kesztyűt *az SZDSZ sem vette föl*. Egyetlen olyan esetre sem emlékezhetünk az elmúlt hónapokban, amikor a szabaddemokraták nyilvánosan tiltakoztak volna a „baloldali" minősítés ellen, vagy amikor bejelentették volna igényüket a „polgári" jelzőre. Mindaz, ami érthetővé teszi az MSZP közönyét, nem ad magyarázatot az SZDSZ esetében. Ellenkezőleg: abban a körben, amelyből az SZDSZ tagsága és szavazóbázisa kikerül, az azonosságtudat fontos eleme a szellemi hovatartozás tudatos vállalása. Az SZDSZ-es körök éppen azzal szereztek nagy érdemeket a rendszerváltásban, hogy a pártállam *elvi alapjait* kérdőjelezték meg kíméletlenül. A szabaddemokrata politikusok most olyan feltűnően tartják távol magukat az elvi vitáktól, hogy biztosra vehetjük: a pártvezetők *tudatos döntéséről* van szó.

Lehetséges, hogy egyszerűen *nem akarnak belemenni egy olyan játszmába, amelynek a szabályait az ellenfél találta ki*. Az ellenzék szépen eljátszadozik ezekkel a szavakkal – gondolhatják magukban az SZDSZ-vezetők –, de majdcsak abbahagyja, ha látja, hogy teljes közöny a válasz. Ebben a taktikában van ráció, de vannak veszélyei is. Az egyiket már fent említettük: az SZDSZ támogatói nincsenek hozzászokva ahhoz, hogy pártjuk így „megadja magát". A másik veszély akkor állhat elő, *ha az ellenzék „varázsszavai" egyszer csak összeilleszkednek a választópolgárok mindennapos tapasztalatával*, vagyis akkor, ha az ellenzék képes lesz arra követhető és világos magyarázatot adni, hogy amit a lakosság testi-lelki nehézségként, bajként, nyomorúságként él meg, annak miért a kormány „baloldalisága" a fő oka és arra miért a „polgári" alternatíva nyújtana orvosságot. Világos, hogy ma még az ellenzék adós ilyen átütő erejű okfejtésekkel, és egyelőre nem igazán töltötte meg tartalommal az említett jelszavakat, de arra is van esély, hogy ez megváltozzon. S ha így lesz, az SZDSZ lépéshátrányba kerülhet.

A másik lehetséges magyarázat az SZDSZ magatartására az, hogy – kénytelen-kelletlen – tudomásul vette az ellenzéki pártoknak a „baloldali blokk" minősítésbe csomagolt üzenetét: azt, hogy *nincs visszaút*. Nincs többé az SZDSZ számára visszatérés a mai ellenzék pártjaihoz; ha kiugranának a koalícióból, légüres térbe kerülnének. Ebben az esetben ugyanis nemcsak a magára hagyott MSZP számára válnának szalonképtelenné, de azok maradnának az ellenzéki pártok számára is. Így a szabaddemokraták számára az egyetlen járható út az *előre menekülés*. Az MSZP oldalán való kormányzati szerepvállalással, *Horn* Gyula miniszterelnökségébe való belenyugvással, a „baloldali" minősítés hallgatólagos elfogadásával, majd mindennek betetőzéseként az önkormányzati választási törvény módosításával az SZDSZ – valószínűleg önmaga számára is váratlanul gyorsan – túllendült (illetve az ellenzék és az MSZP közös erővel túllendítette) azon a holtponton, amikor még érdemes lett volna kiszállnia a koalícióból. Már csak az MSZP fogadja el partnernek, saját támogatói is bizonytalanabbul érzik magukat SZDSZ-es bőrükben. Immár minden erejükkel azon kell dolgozniuk tehát, hogy a szociálliberális koalíció – vagyis a „baloldali blokk" – sikeres legyen.

Ebből a szempontból figyelemre méltók az SZDSZ-vezetőknek azok a megnyilvánulásai, amelyek szerint a kormánykoalícióban a törésvonalak nem a szocialisták és a szabaddemokraták között húzódnak, hanem az MSZP-n belül. Ennek a kijelentésnek a fent elmondottak fényében az az üzenete: *az SZDSZ-nek alapvető érdeke, hogy a szocialista párton belüli erőviszonyok számára kedvezően alakuljanak*. Az elmúlt száz nap eseményeinek ismeretében nem kell ahhoz különösebb politikai éleslátás, hogy kimondjuk: az SZDSZ számára a kedvezőbb viszonyokat az jelentené, ha Horn Gyula mozgásterét legalább szűkíteni sikerülne. Nehezen lehet eltekinteni azoktól az újabb keletű pletykáktól, amelyek az utóbbi időben terjednek: állítólag bizonyos személyek újra fölvették a kapcsolatot *Németh* Miklóssal, felvetve az esetleges visszatérés lehetőségét. Nem is az a lényeges itt, hogy ezek a szóbeszédek igazak-e vagy sem, hanem az, hogy ilyesmiről újra *szó esik*. Valószínűleg az SZDSZ vezetőinek és az MSZP negyvenes generációjának (talán még csak körvonalazódó?) törekvései jutnak kifejezésre ilyen módon.

Ha ezek a törekvések célt érnének, valóban jó esély lenne arra, hogy Magyarországon létrejöjjön egy nagyjából egységes arculatú, hosszabb távon cselekvőképes, viszonylag széles választói bázisra támaszkodó „baloldali blokk". A nagy kérdés persze az: vajon hogyan felelnének meg ennek az új kihívásnak – amit részben maguk idéztek elő – a „polgári középerők"?

Bethlenfalvy Gábor

Magyar Nemzet

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG
Elnöke: PETHŐ TIBOR
Tagjai: BÁCSKAI TAMÁS, FÖLDES PÉTER, TÓBIÁS ÁRON
Főszerkesztő: TÓTH GÁBOR
Főszerkesztő-helyettes: SZÉNYI GÁBOR

Szerkesztők: FEHÉR BÉLA, MARAFKÓ LÁSZLÓ, WINTERMANTEL ISTVÁN
Vezető publicista: KRISTÓF ATTILA
Rovatvezetők: SZENDREI LŐRINC (belpolitika), HORVÁTH L. ISTVÁN (gazdaság), LŐCSEI GABRIELLA (kultúra), LAMBERT GÁBOR (külpolitika), KESERŰ ERNŐ (levelezés), ÁRVAY SÁNDOR (sport)
Művészeti vezető: SZABÓ ATTILA

Kiadja a Magyar Hirdető Részvénytársaság
Felelős kiadó: az rt. igazgatósága

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1092 Budapest, Kinizsi u. 30–36.
Telefon: 215-0141 Fax: 215-2540
Postacímünk: 1392 Pf. 276.

Terjeszti a Magyar Posta Rt., a Budapesti Hírlapkereskedelmi Rt., a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok, illetve alternatív terjesztők.
Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (Helir) 1900 Budapest XIII., Lehel u. 10/A, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219–98636, 021–02799 pénzforgalmi jelzőszámra.

Külföldön terjeszti a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat H–1389 Budapest, postafiók 149.
Előfizetési díj egy hónapra 400 forint, negyedévre 1200 forint, fél évre 2400 forint, egy évre 4800 forint.
Eladási ár hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken 19,50 forint, szerdán és szombaton 25 forint.

A Magyar Nemzet a MATESZ (Magyar Terjesztés-ellenőrző Szövetség) tagja
Szedés: Magyar Nemzet Kiadó Rt.
Nyomás: Athenaeum Nyomda Rt., Budapest
Felelős vezető: Vida József vezérigazgató
HU ISSN 0133–185X HU ISSN 0237–3793

Személyes emlék – '56

Az utolsó sajtókonferencia

1956. november 3. Valami, ma már minden elképzelhetőt felülmúló kettősség napja volt ez. A forradalomban született törvényes kormány végezte dolgát, az emberek készültek a hétfői, november 5-i munkafelvételre egy új magyar világ jegyében. Ám a Parlamentben a kormány székhelyén és másfelé is az országban sokan már érezték azt, ami azokban az órákban még láthatatlan volt, de valahol a levegőben ott vibrált.

Mi lesz, ha mégis visszajönnek?

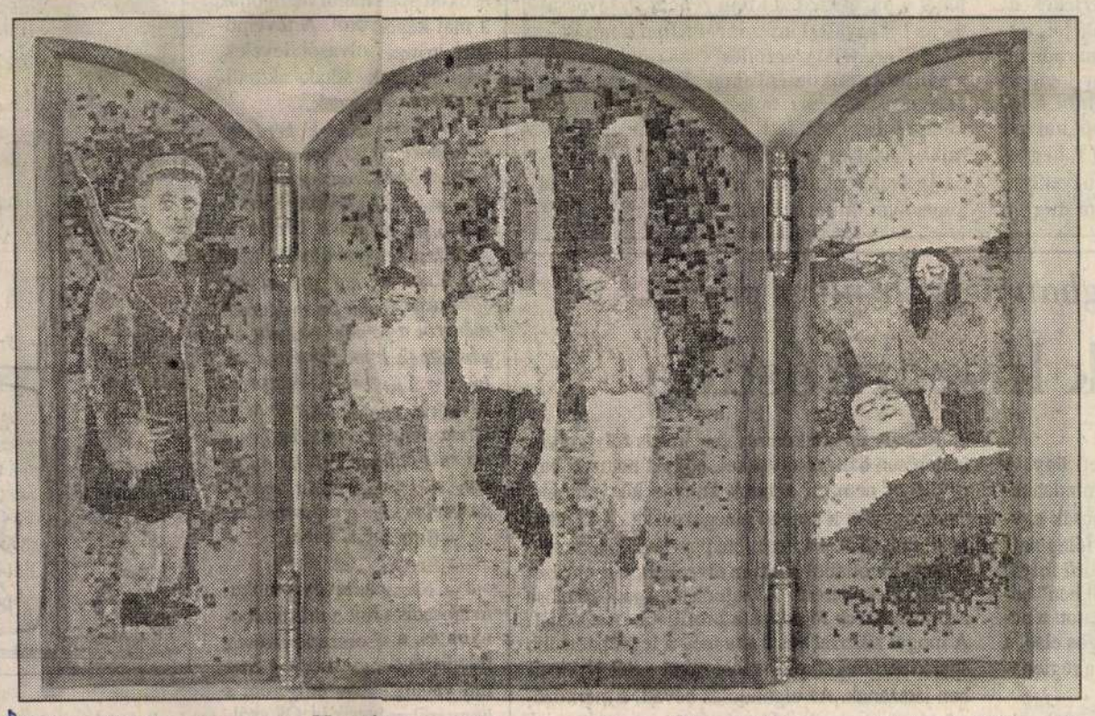

Hafner Mónika: A magyar Messiások című díjnyertes műve a Műszaki Egyetem „Fiatalok 1956-ról" pályázatáról

A Parlamentben *Nagy* Imre kormányát egyaránt szinte ostrom alatt tartották a különböző hazai küldöttségek és a külföldi újságírók. A munkástanácsok küldöttei, a forradalmi bizottságok emberei kértek, követeltek, tanácsokat adtak, biztattak.

Miután Moszkva megbízottjai, Mikoján és Szuszlov október 31-én elutaztak Budapestről, szovjet részről Andropov nagykövet volt az első számú ember. Ő személyesen vette át a semlegességi nyilatkozatot Nagy Imrétől. Később – a dokumentumok tanúsága szerint – már nem találkoztak személyesen. Ezen utolsó alkalommal Nagy Imre egyebek között kifejtette Andropov előtt: „A döntés ellenére még mindig bízom abban, hogy a felmerülő súlyos ellentéteket közvetlen tárgyalások útján sikerül rendezni". Andropovtól választ nem kapott, hiába sürgette azt többször telefon útján is. Érintkezésük immár a diplomácia hűvös nyelvezetére és a telefonérintkezésre korlátozódott.

Kétnapos, ilyen érthető feszültség után november 3-án délben – az előzetes egyeztetés alapján – még a Mikoján-delegációval októberben Budapestre érkezett Malinyin vezérezredes vezette szovjet katonai küldöttség megjelent a Parlamentben, hogy megkezdje a Magyarországon állomásozó szovjet csapatok kivonásáról szóló tárgyalásokat.

Az emberek csendesek voltak, izakodóak is. De a Parlamentben ár sokan tudták, hogy *Kádár János ltűnt*, megszökött. Anélkül, hogy zt bejelentette volna, vagy akár zándékáról is egy szót szólt volna iniszterelnökének, elosont, dezert. Nem tudtuk pontosan, hogyan és iért, de ott a legtöbben ezt vésztjós jelnek tekintették.

A Szabad Kossuth Rádió, amely kormány hivatalai alatt a Parlament félemeletén működött, a hivalos közleményeket, a munkástaná-sok felhívásait, híreket továbbított z ország népének. Már déltől benondták magyarul, németül, franciul, angolul, hogy este *Mindszenty* ózsef hercegprímás a Szabad ossuth Rádió hullámain szózatot ntéz a nemzethez. A külföldi újságrók megállás nélkül új és új inforációkat kértek. *Vásárhelyi* Miós, a Nagy Imre-kormány sajtófőöke a közvetlen tájékoztatásukra lélutánra sajtókonferenciát jelentett e a Parlamentben. Ezen az előzetes elzés szerint Nagy Imre miniszterlnök és *Tildy* Zoltán, valamint *Lonczy* Géza államminiszter jelenléében válaszol majd a külföldi újágírók kérdéseire.

Számtalan apróbb-nagyobb jelől nyilvánvaló volt, hogy a forradaom, ami a belső ügyeket illeti, lényegében elérte célját, hiszen egy öbbpárti, nemzeti kormány jött létre, a munka hétfőn újra indul, előbbtóbb rend lesz a lelkekben is.

E reménykedő helyzetben némiképp váratlanul érkezett a Külügyminisztériumba a hír, hogy eddigi magatartását hirtelen megváltoztatva a kínai kommunista párt lapja kenény, forradalomellenes vezércikket közölt. Ez nagyon rossz jel volt. Ennek nyomán Nagy Imre miniszterelnök, aki a Külügyminisztérimot s vezette, *Heltai* György külügyminiszter-helyettessel együtt azonnal ozzákezdett a megdöbbentő kínai magatartásváltozás nyomán fenyegető új helyzet tanulmányozásához, s a miniszterelnök lemondta a sajtókonferencián való személyes részvételét is. Helyette Losonczy Géza kapta a feladatot, hogy a kormány semlegességi nyilatkozatának és a Varsói Szerződésből történő magyar kilépés történelmi döntését összegezve ismertesse, és válaszoljon a külföldi sajtó képviselőinek kérdéseire.

Néhány perccel a konferencia megkezdése előtt Losonczy Géza telefonon szólt, hogy menjek fel, mert szükség van tolmácsmunkámra. *Boldizsár* Iványt jelölték ki angol, engem pedig francia tolmácsnak. A Parlament Vadászterme zsúfolva volt külföldi újságírókkal, fotográfusokkal, filmesekkel a világ minden részéről. A terem egyik sarkában helyezkedett el *Mót* Péter, a Külügyminisztérium forradalmi bizottságának vezetője.

A történelmi sajtókonferenciát Vásárhelyi Miklós nyitotta meg, elmondta, hogy Nagy Imre rendkívül fontos elfoglaltsága miatt nem tudott személyesen megjelenni, őt most itt Losonczy államminiszter helyettesíti. Ez a bejelentés tovább fokozta a feszültséget. Tildy Zoltán rendkívül fáradtnak tűnt. Miután Losonczy Géza felolvasta a magyar kormány nyilatkozatát az ország semlegességéről, és hazánknak a Varsói Szerződésből való kilépéséről, a teremre elfogódott, szinte tapintható csend borult. Az újságírók döntő része látható rokonszenvvel nézte a fiatalos, szenvedélyes hangú és mozgású Losonczy Gézát és a meggyötört arcú Tildy Zoltánt. Pár pillanatnyi némaság után felhangzott az első újságírói kérdés:

– Ez a minisztertanács egyhangú döntése volt? Nem volt egyes pártok képviselőinek fenntartása?

A válasz habozás nélkül érkezett:

– Nem, a döntés egyhangú volt...

Többen érdeklődtek a szovjet haderő kivonásáról, folyamatban lévő szovjet–magyar tárgyalásokról. A válasz itt is világos, bár nem egyértelmű volt: tárgyalások folytak délelőtt, a tárgyalások minden bizonnyal valószínűleg este még folytatódni fognak...

Egy amerikai újságíró ezt kérdezte:

– Az elmúlt napokban több kormányátalakítás történt. Ez a Nagy Imre-kormány most már véglegesnek tekinthető-e?

A válasz diplomatikus volt. – Minden kormány végleges és egyik sem az – mondta Losonczy. Amit a résztvevők széles mosollyal nyugtáztak.

A sajtótájékoztatáson nem jelezték, hogy a kormányban név szerint még szereplő Kádár Jánost már 48 órája nem látták. Peregtek a kérdések és a válaszok a forradalom, a nap körülményeinek megfelelően.

Valaki egyenesen Tildy Zoltánt kérdezte – akiről számos jelenlévő tudta, hogy köztársasági elnök volt, majd Rákosiék letartóztatták, esztendőkig házi őrizetben tartották, csak nemrég szabadult onnan. – *Milyen hírei vannak Tildy államminiszter úrnak a helyzetről?* – kérdezték. Tildy megsimogatta homlokát, s mint aki rosszat érez, a szokottnál csendesebben csak ennyit mondott. – A családomról éppen délután jó híreket kaptam, ennek nagyon örülök... – *És?...* – faggatózott tovább az újságíró. Tildy nem válaszolt, csak megismételte előző mondatát és leült. Ettől sokan egy kicsit megborzongtunk.

A sajtókonferencia befejeztével, amint kifelé tartottunk a teremből, ittott még kérdéseket tettek fel Tildynek, Losonczynak. Ők tartózkodóan válaszoltak, ha a kérdés túl éles volt, hallgattak. Mikor egy pillanatig egyedül maradtunk, én Losonczyhoz fordultam, és ezt mondtam: – *Géza, az ország legkülönbözőbb részeiből hívnak szüntelenül telefonon, állomásfőnökök, vasutasok jelentkeznek és közlik, hogy orosz páncélosok áradnak az országba, Budapest felé tartanak...* Losonczy így válaszolt: – Tudom, sokat közülük hozzánk kapcsolnak, mi is ezt halljuk... Közelebb hajoltam hozzá, és hozzátettem: – *Ezt nem lehet észre nem venni, mi lesz?* Homlokához nyúlt szokásos mozdulatával, hátrasimította haját, és csak annyit mondott: – Reménykedjünk.

Akkor láttam utoljára Losonczy Gézát, a Nagy Imre-kormány államminiszterét.

Másnap hajnalban megszólaltak az ágyúk, és megkezdődött a második szovjet invázió.

De ez már egy másik történet. Folyt a vér. Forradalmunkat a világsajtó már akkor, s a történelem is hamarosan az őt megillető helyére emelte.

A nemzetnek azonban négy évtizedet, két generációnak pedig legszebb éveit kellett elveszítenie.

Lehet, hogy a történelem majdnem olyan kíméletlen, mint az idegen megszálló?

Földes Péter

ÉLETKÉPEK

Csokor a fejfa tövében

Furcsák az emberek, szím. Tudod, ugye, hogyan éltünk mi Kolyommal: maga volt a felhőtlen boldság. Negyven évet éltünk le együtt –, de csgyan úgy, mint egy test és egy lélek! Tavalyet ment el a drágám; azóta egyedül az emlékék élek. De szó szerint vedd! Minden harmnegyedik napon kint vagyok a sírjánál, ápolom, öntözgetem – és beszélgetek vele. Néhlyan jól eldiskurálunk, hogy szinte rám estelk. Ne hidd, hogy ez nehéz dolog: minden gonlatát ismerem a drágámnak; negyven év al az ember jobban megismeri a másikat, mint magát.

A hónap elején, halottak napjánagy-nagy meglepetés ért: képzeld, egy györű csokrot találok Károlyom sírján. Nem ele néhány szál fonnyadt őszirózsa, amit a közző, s talán már tehernek érzett kegyelet ejt a fa tövéhez – hanem hatalmas, vérbő, élettőlzzadó krizanténbokor! Ilyesmit csak a legűntébb szeretet és ragaszkodás vitet ki valaki egy elköltözött sírjához...

Hogyan? Ugyan, szivem! Két ig semmi... És különben is: Károlyom hetven túl járt, s amíg élt, minden lépéséről tudtam De szó sem lehet róla! Vetélytársnő, ugyan! mi életkorunkban! Ne tréfálj! Hanem valelyik barátunk. Természetesen!

Jaja, csakhogy melyik?

Mélyen meghatódtam, tán ners kell mondanom, és heves vágyat éreztem, gy a forró szeretet és a rendkívüli ragaszkodás e beszédes bizonyítékát mielőbb megköszönjem.

Igen ám, csakhogy kinek?!

Hazamentem, és sorba vettem a számba jöhetőket. Károlyom régi barátait, kollégáit, legkedvesebb rokonait, aztán az én barátnőimet, még a lánykoriakat is, no persze csak azokat, akikkel későbbi is összejártunk. Aztán a közös barátainkat, házaspárokat, sógorokat, komákat, akikkel későbbi utunk során boronált össze az élet. Te, látod, ilyenkor derül csak ki igazából, milyen sok barátja van az embernek...

Harminckét név került fel a listámra; harminckét férfi és asszony neve, akiknek bármelyikéről könnyen hihettem, hogy ő a csokor küldője. Meg kell köszönnöm neki, bármelyikük volt is!

Papírost vettem elő, két levelet fogalmaztam. Az egyiket tegezve. „Drága Etuskám, Emmikém, Ilikém satöbbi. Felejthetetlen Károlyom sírján tegnap egy csodaszép krizantémcsokrot találtam. Csakis a Te gyöngéd lelked és arany szíved tehette ezt! Engedd meg, hogy megindító figyelmedért meghatottan mondjak hálás köszönetet."

A másik levél így szólt:

„Kedves Zoltán, István, Nándor, satöbbi, satöbbi! Felejthetetlen Károlyom sírján tegnap egy gyönyörű virágcsokrot találtam. Ismervén a maga gyöngéd figyelmét és ragaszkodó, baráti hűségét, nyomban tudtam, hogy ez a megindító megemlékezés csakis Magától származhatik. Éppen ezért engedje meg, hogy jóleső figyelméért hálatelt szívvel megszorítsam a kezét."

Azután hozzáláttam, és az első levélmintát leírtam tizenhétszer, a másodikat tizenötször, megcímeztem harminckét borítékot, és másnap reggel elvittem a postára a jókora paksamétát. Úgy gondoltam, hogy inkább küldjek el harmincegy fölösleges levelet, mintsem azzal az egyetlennel hálátlan legyek, aki olyan hűséges volt Károlyom emlékéhez.

És most figyelj, kérlek! A harminckét címzettből mindössze kettő hárította el a köszönetet; a többi harminc vállalta a csokrot s az érte járó hálát...

Hát nem furcsák az emberek?

De ez még nem volna baj, istenem, ilyenek vagyunk. Hiszen olyan jó olvasni, hogy gyöngéd lelkünk és arany szívünk van! Hanem a nagyobb baj, hogy most már soha nem tudom meg: a megmaradt harminc közül igazában melyiknek legyek hálás a csodálatos krizantémokért...

Lehet, hogy voltaképp egy harmincegyediknek?

Bárány Tamás

FELHŐK ÉS FÉNYEK

Illényi Tamara és Laborcz Flóra veszprémi kiállítása

Tiszaújváros és Keszthely után Veszprémben az MH Helyőrségi Klub Galériájában nyílt meg a napokban Illényi Tamara és Laborcz Flóra „Felhők és Fények" című közös képzőművészeti kiállítása.

Illényi Tamara selyem akvarelleket és olajképeket állít ki. Kompozíciójában környezete tárgyi világának motívumait használja fel, jellemzői a széles felületek, ezek dekoratív értékeinek kihasználása, szervesen társítva a mintegy érzelmi kisugárzásokból eredő vonal alakzataival. Színei (fényei) szimbólikus jelentésűek („Kék madarak erdeje"). Nagy hatással voltak művészetére keleti utazásai, ahonnan magával hozta a selyemfestészet technikáját is, melyet egyéni módon ötvöz az európai akvarell festészet eredményeivel. Témái közé tartoznak régi korok, távoli világok titokzatos üzenetei („Maradványok", „Jelek"). Festményeiben a fény — figura, tárgy, lény — árnyék hármas kapcsolatában az árnyék nem mint a fény ellentéte, hanem egy új dolog jelölésére utal („Malaki árnyékai I. II. III."). Szemléletesek képeinek címei: „Remény kapuja", „Nyitott ablak" lírikus hangulatú „Ketten", „Ködben".

Az illékony megfoghatatlan szobrász részéről meglepő, felhők képezik gyakran Laborcz Flóra fémplasztikáinak tárgyát, mely hol a gyakorlati világ megkötöttségeiből való szellemi kiút, hol más szimbólumaival együtt (szivárvány, végtelen), a dolgoknak értelmet adó, azokat megvilágító ideál szimbóluma („Felhők", „Táj az esőben", „Ég és föld között"). Jellemzői a tér-forma viszonyából eredő lehetőségek, különböző térirányok, azok jelentéseinek kifejező használata (Esőfelhők, Vihar). Felületei érzékenyen mintázottak, lírai, máskor drámai hatásúak. Jól gyümölcsözteti ötvösművészetében való képzettségét (Gizella királyné, Leporelló). Művészetében érzékelhető az ember tárgyi világa valamint művészeti ideáljai iránti ragaszkodása illetve ezek közelítésének, társításának igénye (Felhőszék, Vilma néni csipkéi, Csipkefelhők) Szimbólumainak érdekes asszociációi új jelentéseket eredményeznek, mint a ravenai X. Dante Biennálén díjazott „Találkozás", vagy az országos díszkútpályázaton fődíjat nyert szivárványt és esőfelhőket ábrázoló szökőkút terve. Értékes domborműsorozata az erdélyi táj szépségei és az ottani magyar hagyományokkal való találkozás élményeiből fakadó „Gyergyói tájemlékek", ezek feldolgozásából eredő a soproni IX. Országos Érem Bienálén díjazott érmei (Lekötözött felhő). Illényi Tamara és Laborcz Flóra művészetének közös jellemvonása a tárgyi világhoz illetve a művészeti ideáljaikhoz való, egyrészt női mivoltukból eredő, de ugyanakkor a világhoz való emberi viszonyulást kifejező ragaszkodás. Mert mit ér a gondolat, ha nem testesül meg valamiben, mit ér az érzés ha nem kötődik valakihez, mit ér a szivárvány ha nem világítja be az ismerős tájat? Másrészt kiállításuk sugalmaz egy aktuális, alapvető, gyakorlatias gondolatot, miszerint a cél nem az értékek becsempészése a valóság világába, hanem a valóság bevitele az értékek világába.

BENEDEK JÓZSEF
képzőművész

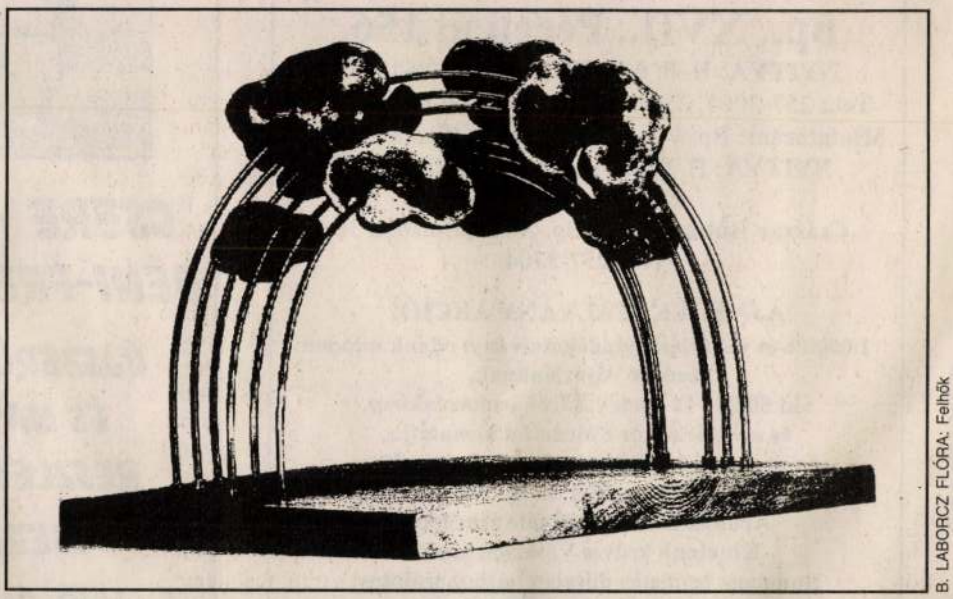

B. LABORCZ FLÓRA: Felhők

A Vigyázó Ferenc Művelődési Társaság művész tagjainak kiállítása

Lehet-e árucikk a műalkotás?

Mindenkit szeretettel várunk közös kiállításunkra az Erdős Renée-házba (Rákoshegy, Báthory u. 31.) november 19-től december 14-ig (hétfő kivételével 15.00-18.00 óráig).

Tagjaink között vannak úgy szobrászok, mint festők, keramikusok, grafikusok, de a művészek tevékenysége sok esetben kettős is úgymint szobrász-restaurátor, keramikus-festőművész, képzőművész-tanár. Ezek hallatán mondhatjuk joggal, hogy hát ez természetes, hiszen a művészetből nem lehet megélni. Igen, viszont az is természetes, ha egy művész restaurál (a mesterségbeli tudás mellett) egy képet, ha a művésznövendékeket, építészeket, művész tanítja rajzolni, vagy egy kiállítást, mint egységes vizuális élményt művész rendez, egy utcaképet alakító, hagyományt elevenítő cégért (esetemben) művész hoz létre.

Napjainkban a kérdés az, hogy az öntörvényű művészeti alkotás eladható-e, ami régebbi korokban kevésbé volt kétséges, vagyis az, ami korunkban jórészt megdicsőülve a kiállítótermek számára készül. Ezt nem panaszkodásként fogalmazom így, hisz más országokból ezt a tisztaságot irigylik. De vajon így az élmény mindennapi életünk része tudje lenni? Persze műfajtól is függhet a viszonyulás, az installációs irányzat, vagy a művészeti kiadványok támogatása reklámcéllal történhet a cég feltüntetésével.

A birtokbavehetőség szempontjából mostani hagyományos műfajú bemutatónk inkább szóba jöhet. E gondolatok jegyében ajánlom figyelmükbe kiállításunkat.

B. LABORCZ FLÓRA
szobrászművész

1994/8.

Császár Kereskedőház

Bp., XVII., Péceli út 156.

NYITVA: H–P: 9.30-18.00 SZO: 9.00-13.00
Tel.: 257-3001, 256-9071 Rádiótel.: 06-60/331-085
Mintaterem: Bp. VII., Klauzál tér 11. (Skála csarnok)
NYITVA: H–P: 9.0-17.00, SZO: 9.00-13.00
Tel.: 121-2456/12
Császár Bútoráruház: Bp. XVII., Borsó u. 10.
Tel.: 257-3704

AJÁNDÉKUTALVÁNY AKCIÓ!
1.000 Ft-os vásárlási ajándékutalványt adunk minden kedves Vásárlónknak, aki 50.000 Ft felett vásárol áruházunkban, és a vásárláskor e hirdetést bemutatja. Az utalvány beváltható bármilyen árucikkre december 30-ig.
Áruházunkban 3000 féle árucikket Kínálunk kedves Vásárlóinknak!
Budapest területén díjtalan házhoz szállítás!
Telefonon megrendelést felveszünk!

CSÁSZÁRNÁL A VEVŐ NEMES, NÁLA VÁSÁROLNI ÉRDEMES!

Illényi Tamara

CSERE – VÉTEL – ELADÁS
BÉNI-FRÉDINÉL A MEGOLDÁS

ÚJSZERŰ, HASZNÁLT SZEMÉLY- ÉS HASZONGÉPJÁRMŰVEK RÉSZLETFIZETÉSI LEHETŐSÉG!

CSERE – VÉTEL – LÍZING

Üllő, 4-es főút, 25,5 km-kőnél

VERDE KFT. Tel.: 06-29-320-679

... hogy elérhesse az, akit keres!

EPT
ELSŐ PESTI TELEFONTÁRSASÁG

Telefonvonalak, kényelmi és biztonsági szolgáltatások

Ma már nem luxus a második telefonvonal, feltéve, **ha van már első**. Mindkét lehetőséget megvalósítjuk az Ön számára.

Első Pesti Telefontársaság
XVII. kerületi Ügyfélszolgálati iroda
1173 Budapest, Napkelet u. 2.
Telefon: 290-1200 * Fax: 290-1205

Haftl Sámuel

Borostyánról, 1816-ban

23 éves.

Haftl Sámuel, ev. lelkész fia, Borostyánról, 23 éves korában, 1816-ban iratkozott be.

-lása

Fleischer Bécs: 78.l.

50
MAGYAR KIR. POSTA

Haftl Sámuel

kalligráfus

l.

Csalkaisoprházak

87. l.

ÉSZI
AR

MŰVÉSZETI MUZEUM
ÁRSULAT KÖZLÖNYE

TI

MAGYAR KIR. MINISTERIUM

Haftl Sámuel

festő

Stul. 1793. k. Borostyán-
bem (?) † 1816 - a bécsi
akadémiára iratkozott
(Fleischer 48. l.)
1828. készítette a soproni
könyvkötők legeinykönyvének
csinlapját. 1835.
Széchenyi István gróf sopro-
ni polgárlevelét.

† ev. lelkész fia

Csatkőrl

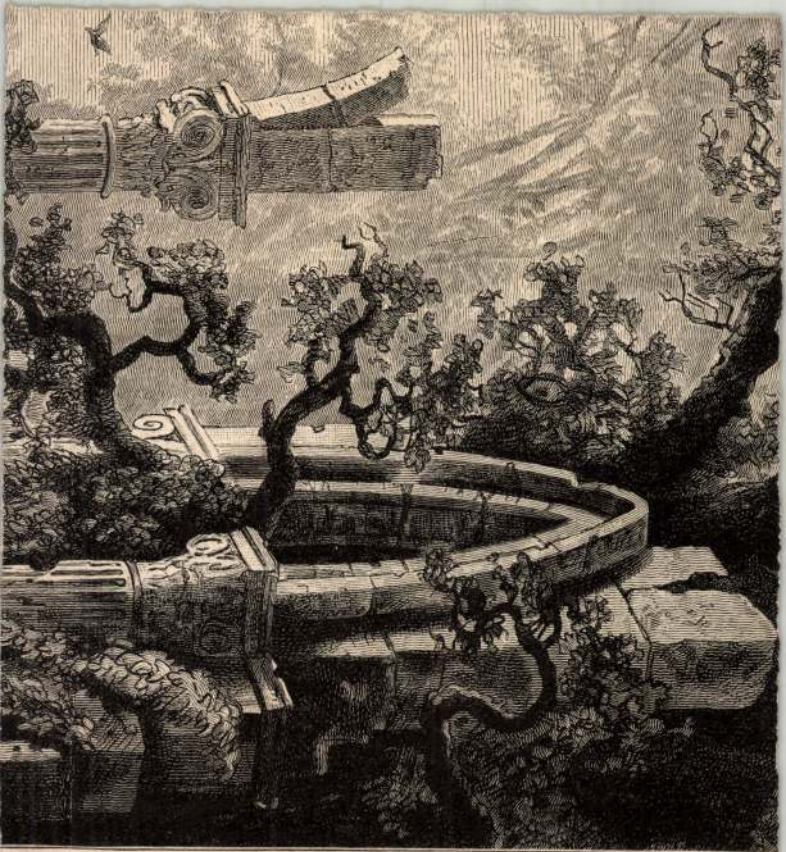

Hafrichter József építész

az 1954-ben alapított Petőfi Irodalmi Múzeum épülete 1769-ben került és volt 160 évig a Károlyi-család birtokában. Több átépítés után 1832–38 között Anton Pius Riegl tervei szerint képezték ki a végleges, ma ismert alakját, az építkezés irányítója előbb Hafrichter József majd 1834-től a bécsi Koch Henrik volt, aki országunkba költözött és a Károlyi-család állandó építésze lett.

Poruczki Béla: A Petőfi Irodalmi Múzeum épülete.

Magyar Nemzet, 1974. szept. 18.

M.D.K.

Haz Apollónia, aranyozó

az eperjesi ev. h. templom oltárát aranyozza 1780-ban.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

335. old.

HAG Apollónia aranyozó ? Az egerszóláti rk. templom aranyozási munkáit végzi, illetve annak oltárát aranyozza 1780-ban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

Hág, Matthias építész

lásd: Hager Matthaeus.

Hag Mátyás

Gyilkos 1575

Siklossy L.: Ismeretlen [illegible]

Mühorát

1923. 47 l.

vigyázz, ez a cikk

úgy láttam

nincs feldolgozva

Pótlandó Ér

HAGARA BERTALAN

Németh F.: A bánáti fényk.

2002.

153.o.

és hogy mikorra tervezi jövetel

Szeretettel öleli mindkett

Ø Hagara Viktorné

nul. O'Egan Róza

82 éves Eorában

† Bp. 1926. márc. 9.

U. 4180.

Nemzeti Ujság

1926. márc. 12.

(Halálozás)

fiatalabb Eorá-

ban festőnő

volt? 74 cz

nincs emlitve.

Tájékoztató a magyar müv
bibliográfiájának kész

1./ A munkatárs kiválasz
ságában őrzött bibliográfiai jegy
megállapodik röviditett jegyében
művészeti emlékei" B. 1927. 225 l
iratoknál : Archaeologiai Értesit
A É 1889 125 l. -- folyóirat-cikk
A É 1889, 129 l. (Divald)

2./ A feldolgozás a Műem
delkezésre bocsátott lapokon tört
neve kerül, pl.: Rábaszentmiklós,
ternyire alatta az irodalom, pl :

HAGATREN, R., oporfizus

N: Portré. ill = Mühely 12. 1989. 1. 70.

XX-n. / Mestanz

D Hage Ottó

Hage Ottó, kertépítő és faiskolája. Békásmegyer, Munkács-u. 10. 163-532

Bptávb 1940 szept.

Nagy Iván: Magyarország családai

VI. 26.

Kassa

Hagedorn Ferenc, ötvös, 1824

Arch.Közl.1899. XXI. 313

MDK

Hagedorn György, ötvösmester
Kassán

1816.febr.15.-től 1821 ápr. 29-ig nála tanult Jónás Vilmos ötvös-inas, kinek Farkas ötvös János volt mestorhaapja.

Mihalik József: Kassa város ötvösségének története.
Bpest. 1900. 328.l.

Hagedorn Antal

ötvös mas.

Kassán született. Hagedorn Györgyné tanult azi egyszerrend atyja volt. 1823 – nov. 7 – 1829. dec. 26 ig, mikor felszabadult.

Mihalik József. Kassaváros Ötvösségének története. Bpest. 1900. 328. l.

Büttner Helén

festő.

Hagedorn Antal ötvös. H. János György fia. Az ötvösséget atyjánál tanulta, aki 1829. szabadította fel. — Ferenc ötvös * 1812. Kassán. H. János György fia, kinél ~~az ötvösséget~~ 1824–9.) tanult. 1836. lett mesterré szülővárosában. — János György ötvös † 1850 k. Kassán, hol 1816. lépett az ötvöscéhbe. Húsz évig második, 1847. első céhmester. Egy 1818. való ezüst szelencéje a krasznahorkai vár múzeumában van. (Mihalik J., Kassa ötv. tört. 312. l.)

148

Skopas IV. 20.

Hagedorn Ferencz, ötvös, szül. Kassán 1812-ben. Az ötvösséget atyjánál H. János Györgynél tanulta 1824–1829-ig. Közben a Kassai nemzeti rajziskolát is látogatta. Mesterré 1836. decz. 4-én lett.

Hagedorn Ferenc

ötvös. Letisztázva

1824–1836.

Inasul 1824. nov. 4-én vétetik fel valószínűleg atyjához Hagedorn János Györgyhöz. Az 1829. jún. 14-én kiállított bizonyítvány szerint 17 éves a vasárnapi iskolában elégséges osztályzatot nyert. A Kassai nemzeti rajziskola ugyanez évi aug 9-én kelterett bizonyítványában kiszámítva, hogy elég szorgalmasan járt el az intézetbe s előrehaladottsága alapján legénjül elfogadható. Felszab. dec. 26-án 1836. dec. 4-én 37 fl 30 kr lefizetése után mesterré lesz Kassai

Mihalik József Kassaváros ötvösszinnek tört. Bpest 1900. 313 l.

Frey Lajos

építész

Mihalík J.: Kassav. ötv. tört. Bpest. 1900, 313. l.

Hagedorn Jónos György, ötvös.
A XVIII. század második felében
Kassán született, megh. u. ott
1850 táján. A Kassai ötvös
czéhbe 1816. febr. 15-én lép be.
A tekintélyesebb ötvösök közé
tartozott, a ki a czéhben hosszú
ideig elökelő szerepet játszott.
1819-től rövid megszakítások-
kal csaknem húsz éven át
volt második czéhmester, s
1847-ben első czéhmesterül
is megválasztották. Két fia
volt: Antal és Ferencz, a kik-
ből szintén ötvösöket nevelt.

HAGEDORN *János György*, ötvös, a XVIII. sz. második felében Kassán, † 1850 táján u. o. 1816. lépett a kassai ötvöscéhbe, melynek 1819-től rövid megszakításokkal csaknem húsz éven át második céhmestere volt. 1847. első céhmesterré választották meg. Egy 1818-ból való szép ezüst szelencéjét a krasznahorkai vár múzeumában őrzik.

E. G. I. 435 l

~~...képe.~~
...rosnak) (ezen
...thegyről felvett látképe Budát Ó-Budáig és Pes-
...mal
...ek épületétől a Lipótvárosig tefzi szemlélhetővé. A
...jók és csónakok közlekednek és a melynek ~~...~~
...üvek ~~...~~ kötöttek ki, hajóhid vísz át, a melyet
...s ~~...~~ járó-kelő élenkit ~~...~~. ~~A parrok mentén~~
~~...dolgaik után s csakis Pesten van egy lova.~~
...hegyoldalon ~~...~~, festő ül, ki pipázva
...s látképét, kiépült pásztor orzi a réabszott ~~...~~ kiso-
...t; ~~...~~ jobbról pedig két úr és egy hölgy beszélget.
...ött. Felirata a kép alatt két sorban:
... königl. Haupt-Städte Ofen und Pesth,
...i Nieder-Ungarn"
...e 71"
...Wien bey Franz Barth".
... méretei a vonalkeretnek 14.75 : 23 s a réilapnak ~~...~~

Lstra 4891.

290/95 N° 8.

Hazedorn György

ötvös

1828 Kana

Kapmagyarország ötvösök 36.l

4508. Jan van Essen:

St. Amsterdamban 18

Nyári nappal az Ava

Hegyes vidéken ~~lösgrében~~ s
dásnak indult (fü[illegible] meg
és tobb kiv
münkes. ~~A~~ és a hol a háttert lombos e
jobbról ~~[illegible]~~ madárak röpköd
jobbra: Jan van Essen, 1905 4

Vászon, mér.88.5:145.
3600 K.-- Gróf Andrássy Déne
(631-913).-- A Magyar Nemz.
~~Átvétetett 1913 április 33-á~~
1914 márczius 30-án (345-914

Hagedorn János György
ötvös

1816 - 1847.
Mesteril 1816. febr. 15-n vé-
tetik fel sekkor 15 frtot fizet
Második céhmester 1819,
21, 23, 28, 29, 30, 33-39-
ben. Első céhmester 1847-
ben.

Letisztázva

Mihalik József. Kassavárosi
ötvösczéhek tört. Bpest.
1900. 3/2 l.

Feszler Leo

szobrász

Hagedorn János kassai ötvös
Ezüst viaticum szelencze 1818
erszámmal a krasznahorkai
várban.

Mihalik József. A krasznahorkai
vár leltára. Kassa 1913. 14. l.

Mihalik. Kassav. ötv. tört. 312. l.

B. Hadzsy Flóra MDK

Vizaknai templomudvar bejárata, vizf.
Vizaknai templom, vizf.

Egyház és művészet
Nemzeti Szalon 1919.

MDK

Hadzsy Ilona

Nena, bronz

Mostra Roma 1928. VI. 56. 1.

MDK

Hadzsy Ilona

Mostra Roma 1928.VI.

Kassa

Hagedorn János, ötvös, 1816

Arch.Közl.1899. XXI .

Hage-i Benjamin Lörincz MOK

nyomdász

1648–54 ig Hage-i Benjamin Lörincz neve fordul elő a francséni nyomtatványokon.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói.
Grafikai Szemle 1892. 12 z 200 l.

Hagemann Worthingtonné,
Petschacher Olga

MDK

Tanulmány, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Hagemann Worthingtonné,
Petschacher Olga

MDK

Tanulmány, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

HAGENKASZNER /Hogengaszner/ János György egri rézmüves, aki Egerben 1721-ben az adóösszeirásban szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

Hágen Antal M.D.K.

Épület terve, 1843. repr.

Koó Judit: A "Nagy Károlyi Királyi Nemzeti Fő Oskola Rajzoló Intézeté"nek ismeretlen dokumentumai
Az Iparművészeti Múzeum Évkönyvei VI. 1963.

M. D. R.

HAGEN Ádám asztalos

jezsuita laikus

megh. 1719. Passau

1681-1682. Trencsén, novicius

1697. Nagyszombat

1697. Buda

1697. Nagyszombat

Agghazy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 125., 204. l.

II. 33., 192. l.

Hagen Ádám

budai jezsuita

1696.

vród

Bierbjezsuiták

23, 27. l.

a budai ~~jezsuita~~ résztvett
kollegium épitke-
résének befeje
résének

Hagen Adam 18, 24

Schoen/Anna temp.

Stílustörekvések

13,

váló külföldi kiállítást rendezett, sajnos magyar bemutatásai érték szerint igen ingadozók voltak. A nagybányai csoport és az utánuk következő nemzedék meleg otthonra talált az Ernst-Múzeumban, melyet tulajdonosa, Ernst Lajos 1912-ben alapított. Jól válogatott gyüjteményes bemutatásaival művészi életünkben évtizedeken keresztül vezető szerepet játszott, sok kiváló festőnk jelentőségével itt ismerkedett meg s ismerkedik ma is a közönség; anyagi szervezete is, amíg a viszonyok engedték, mintaszerű volt. Rövid életet élt a legmodernebb piktúra otthona, a Rózsa Miklóstól vezetett Művészház (1909—1914), melynek szerepét Fónagy Béla kitünő irányítása mellett a Belvedere (1921—1924) vette át, újabban 1928-tól a Tamás-Galéria iparkodik a megszüntükkel támadt hiányt pótolni. Manapság a művészek szívesebben mutatják be termésüket kisebb helységekben, gyüjte-

Hagen
jezsuita épület
XVIII. sz.

l.
Schoen Buda és Óbuda
3. l.

1937

Csokrosfejű bronzkori tűzötű VII. 11.

Hagen Ádám

miasztalos

+ 1719 jul. 8.

lásd

Scholujezsita

281. l.

Klasse Adam

Inventario

+ 1717 Pol. 9

Pol 4

Hagen Gáspár

órás Pest

XIX. sz első fele

erőd

Pritz

42,54. l.

Pálffy János:

Mellig van ábrázol
szemöldöke, bajus
Atillája s prémes
az utóbbin két nag

✱ Hunc r
et fi

s a kép körül:
C: Joann: Palf
Aur: S. C. Rqz.
necnn S. Coron

Vászon, r
Gr. Csáky

Hagn Gáspár

órás Pest

Pritz

42. l.

Márvány és alabástrom állóórák alakos díszítéssel.

A kisszámú magyar példák osztrák hatás alatt készültek. Jellemző példáját találjuk az Iparművészeti Múzeumban. A négyszögű talapzatba süllyesztett órát a számlapján jelezték: CASPAR. HAGN. IN. PESTH. Az alabástrom talapzaton ugyanezen anyagból faragott széken ülő görög nő foglal helyet. Bronzvegetek törik meg az alabástrom simaságát.

ÁRLESZÁLLITÁSA

azon

ARCHÆOLOGIAI MUNKÁKNAK

melyek a

M. T. Akadémia könyvkiadó-hivatalában (Budapest, Akadémia-épület)

kaphatók:

Archæologiai közlemények. A hazai műemlékek ismertetésének előmozditására kiadja a Magyar Tudományos Akadémia Archæologiai Bizottsága. I—XIII. köt. 1 füzet. Egy a II-ik kötethez tartozó 4-rétű képatlaszszal. 1859—1876. Ára a XI kötetnek együttvéve 50 frt helyett 25 frt.

Magyarországi Régészeti Emlékek. *(Monumenta Hungariæ Archæologica.)* Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia Archæologiai Bizottsága. I. kötet 1. és 2. rész. II. kötet 1. és 2. rész. III. kötet 1. és 2. rész. 1869—1879. 4-rét. Ára a 3 kötet 6 részének együttvéve 40 frt helyett... ... ... 24 frt.

I. kötet. 1. rész. Pécsnek középkori régiségei. I. rész: A pécsi székesegyháznak épitészete. Irta HENSZLMANN IMRE. 1869. 97 lap 6 képtáblával és számos fametszettel... ... ... 2 frt.

2. rész. Pécsnek középkori régiségei. II. rész. A pécsi székesegyháznak domborművei. Irta HENSZLMANN IMRE. 1870. 372 lap 2 képtáblával és számos fametszettel... ... ... 2 frt.

II. kötet. 1. rész. Pécsnek régiségei III. rész. Első és második függe-

Arverési Közlöny
1932. nov. 4-ik sz.

III. KÜLÖNFÉLÉK

(296-tól 584-ig.)

		Kikiáltási ár pengőben
296.	CSÉSZE ALJJAL, gerezdesen csiszolt üveg, arany szegélydísszel. 12 darab	40
297.	CSÉSZE, két hosszú füllel. Irizáló üveg. Kékeszöld felrakott dísszel. Velence	8
298.	ALACSONY VÁZA, halványsárga üveg, aranyozott plasztikus dísszel. Velence	7
299.	KÉT KANCSÓ ÉS 12 POHÁR ALJJAL. Csiszolt üveg.	35
300.	VÁZA, irizáló zöldes üveg. Cseh	5
301.	ÁLLÓÓRA, fekete márvány állvánnyal. XIX. század II. fele	80
302.	ÁLLÓÓRA, fekete faállvánnyal és négy alabástrom oszloppal. Caspar Hagn in Pesth.	80
303.	KANDALLÓ KÉSZLET (állóóra és két, egyenként 4-karú gyertyatartó). Tömör bronzöntvény, aranyozva. Francia, XIX. század közepe	700
	(Illusztrálva a XIV. táblán)	
304.	KANDALÁBER, bronz, részben feketére festve és aranyozva. Empire stílus. Francia. (Egy pár)	450
305.	TOLLTARTÓ ÁLLVÁNY, bronz, alakos dísszel. 1860 körül	12
306.	ESERNYŐTARTÓ, porcellán, japán ízlésű díszítéssel.	50
307.	HENGERES VÁZA, vörösmázú majolika. Francia.	8
308.	KANNA, vörösréz, a XIV. század modorában. Alakos dísszel	40
309.	DÍSZÁLLVÁNY, fehér márvány és aranyozott bronz. XIX. század. (Egy pár)	50
310.	NAGY VÁZA, sokszínű porcellán, festett jelenetekkel, felrakott plasztikus díszekkel. Kína, XIX. század. (Egy pár)	300
311.	VÁZA, porcellán, kínai modorban virágosan festve, halványzöld alapon. Erőteljes bronzfoglalattal. Egy pár. (Az egyik csorba.)	150
312.	VIRÁGVÖDÖR HOZZÁTARTOZÓ TÁLCÁVAL, fajánsz,	

Kikiáltási ár pengőben

festett és domborított dísszel. Elszaszi. Egy pár. (Az egyik csorba.) 40

313. VÁZA, porcellán, felrakott színes virágdísszel. Herend. (Egy pár) 150

314. CUKORTARTÓ FEDŐVEL, porcellán, festve és aranyozva. Elbogen, 1855. (Hibás.) 50

315. KÉPKERET, porcellán, puttókkal díszítve és festve. Meissen. (4 darab) 50

316. ASZTALDÍSZ (3 részből). Stukkóval borított fából, festve és aranyozva. XIX. század I. fele. 50

317. FALIDÍSZ, porcellán, festett képpel és felrakott plasztikus virágdísszel. Keretén hét mozgatható gyertyatartóval. Meissen. Egy pár. (Hiányos és hibás) 180

318. VÁZA, barnamázú, japándíszű porcellán. Hatágú gyertyatartó betéttel, bronzirozott fémből. (Egy pár) . . . 150

319. KANDALLÓKÉSZLET (állóóra és két, egyenként 10 karú kandaláber). Tömör bronzöntvény, aranyozva. XVI. Lajos stílusban. XIX. századi francia munka. . . 1000

(Illusztrálva a XII. táblán)

320. KANDALÁBER, bronzból öntve, cizellálva és aranyozva. XV. Lajos stílusban. XIX. századi francia munka. (Egy pár) 500

321. KANDALLÓ-KÉSZLET. (Állóóra és két, egyenként 7-karú kandaláber.) Tömör, aranyozott bronzöntvények, alakokkal. Francia, XIX. sz. közepe 1000

(Illusztrálva a XIII. táblán)

322. ISTEN-SZOBOR DARUVAL. Bronz. India 80

323. VÁZA, négyszögletű. Porcellán, festett és plasztikus díszítéssel. XIX. sz. Egy pár. (Hibásak) 20

324. NAGY VÁZA, porcellán, sötétkék alapon festett pásztorjelenetekkel, a XVIII. sz. modorában. Meisseni (Vieux—Saxe) jellel. (Egy pár) 400

325. DÍSZKANNA, porcellán, festve és gazdag plasztikus díszítéssel. Az egyiken Neptun és egy Nereida, a másikon Juno és Aeolus. Meissen, XIX. sz. (Egy pár) 400

326. VÁZA, porcellán, nagy festett katonai jelenetekkel. Berlin, XIX. sz. első fele. Egy pár. (Hibás) 550

(Illusztrálva a X. táblán)

327. NAGY DÍSZTÁL, áttört peremmel. Porcellán, kínai ízlésben gazdagon festve. Herend. Hozzá négy lábon álló faragott és aranyozott fatalp 150

Hagn Gáspár

órás Pest

biedermeier

1893. Kétoszlopos óra,
cseresznyefa

C/20.—

Almásy-Teleki X. 1942

A SZEPESI SZÖVETSÉG

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSA

A NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET TERMEIBEN
(BUDAPEST, V., ERZSÉBET TÉR)

1937 MÁRCIUS 11–29

A SZEPESI SZÖVETSÉG KIADÁSA

11649.

B. Hagenburg:

Hg Metternich.

Egész alakban, jobbra futva s hóna alatt METTERNICH feliratot vive olyképen van ábrázolva, hogy tíz pénzeszacskós vonszol maga után pórázon s hogy az előtte lévő hátárfán, melynek tövében a „censur" kuszik, NACH WIEN, NACH ENGLAND és RUSSLAND mutató kezek jelzik az irányt. A háttér, mely felett zivatar vonul el, Bécs környéke. Fölül jobbra a koronás magyar czimer a disz ÉLJEN KOSSUTH szavakkal. Felirata a határkön: Kossuth hat die Wiener aufmerksam gemacht. Desshalb bin ich auf mein Fortkommen bedacht; jelzése pedig

balról: Zu haben in der Neuen Weltgasse 623

jobbról: Hagenburg B. deli: et scul.

Rézmetszet, méretei 18: 26·3 cm.

Lelt. n. 13744.

Szakl. 20-914

91-914-495

Ka 10.

11650.

B. Hagenburg.

Hg Metternich és Czapek.

Mindkettőjöket dajkaságban, de olyképen ábrázolja e gúnylap, hogy mig Metternichet, a ki pólyában van, karján tartja, addig a bölcsőben fekvő Czapeket ringatja a ponfoncsapott kalapot és frakkot viselő Satyr, kinek háta mögött az Erspartes Privatvermögen 4,000.000 000 feliratú épület felé hátman zsákokban viszik a kincseket a háttérben kibontakozó Bécsből, mig a kapú mellett a Politische Wasserhöhe von Jahre 1848 van jelezve. Felirata a kép alatt

Du bist mein lieber Sohn an den ich Wohlgefallen habe!

alól jobbra: Hagenburg B. delin. et sculp.

legalól jobbra: Zu haben in der Neuen Weltgasse N. 623.

Rézmetszet, méretei 27·5 : 19·3 cm.

Ln. 13745

10 K.

Életkép. 8612.

522. DISZTÁL porcell

...pper. Jelezve: E. LIISBERG. 30.—

...t sassal. Jelezve: G. RODE. 30.—

...mázalatti szinezéssel. (Bing és 15.—

...Svéd, 1900 k. 15.—

...p. Svéd, 1900 k. 10.—

...Kopenhága, 1900 k. 10.—

...s Gröndal). Kopenhága, 1900 k. 10.—

...lyatott mázzal. Királyi porcellán- 10.—

...cslevéldiszü porcellán. (Rosen- 10.—

...porcellán. (Rosenborg.) Hol- 5.—

...cellán. Sêvres, 1901. 10.—

Hagenburg B.
rörm

l. Bud TM 1948
27. l.
~~Keppel~~
60. számi tábla

XVIII. sz. v. 10.—

499. KORSÓ, fehér ónmázzal, [illegible]ar, XVIII. sz. 5.—

500. BOKÁLY, mázas cserép, stilizált szines diszitéssel. Kalotaszeg, XIX. sz. 5.—

501. KÉT BOKÁLY, népies cserép. Magyar, XVIII—XIX. sz 8.—

502. KÉT KORSÓ, mázas cserép, zöld-kék diszitéssel. Nagyszeben, XVIII. sz. 5.—

503. KORSÓ, ónfedővel, kőcserép, barna mázzal. Szász, XVIII. sz. e. 10.—

504. KORSÓ, habán-fajansz, stilizált virágcsokorral. Magyar, 1724. 5.—

505. KORSÓ, kékmázas habán-fajansz, fehér diszitéssel. Magyar, XVIII. sz. 5.—

506. KORSÓ, habán-fajansz, kék alapon, virágcsokorral. Magyar, XVIII. sz. 3.—

507. HÁROM KORSÓ, népies fajansz. Magyar, XVIII. sz. v. 6.—

508. KÉT KORSÓ, habán-fajansz, stilizált csokorral. Magyar, 1733 és 1749. 4.—

509. TÁL, kékmázas habán-fajansz, fehér stilizált diszitéssel. Magyar, XVIII. sz. e. 10.—

Hagn Gáspár

órás Pest

2221. Állóvrá, palisanderfa tokban, aranyozott fadiszitéssel.

Almásy-Teleki XII.

1943.

Szobor	931—958	Szobor	959—986	Érem	1051—1100
Órák	991—1028	Érem	1031—1050		

Csütörtök, április 25.		Péntek, április 26.		Szombat, április 27.	
Festmények	263—363	Festmények	364—468	Butorok	1401—1626
Fajansz	761—826	Fém és vegyes	1201—1300		
Fém és vegyes	1101—1200	Szőnyeg és Textil	1301-1400/a		

Flagn Gáspár
órás Pest

Fritz. 42. l.
54. l.

Hagn Gáspár

Öcs

l

Pritz

42. l.

mi Tanár, Elnök Ur !

tóságod 277/939. sz. soraira, értesi-
i templom restaurálására utólagos
kiutaltam a Műemlékek Orsz. Bizott-

d kiváló tiszteletem őszinte nyil-

április hó 19.

Hagn, Caspar

pesti órás

Arv. Csarnót

* ——— . aukc. 1932. nov. 4 rk. n

Állóóra, ferete faállvonnyal és négy alabástrom onloppal.

* Szania nincs

temi tanárok,tudósok és irók.- Az egész mü 2.- pengő havi részletfizetésre szállitva,Budapesten P.4o.-, vidéken pedig 42.-pengőbe kerül, mely összegekből készpénzfizetés mellett 5 % engedményt adunk, vagyis Budapesten 2.- pengőt és vidéken 2 pengő lo fillért.-

Nagyon kérjük a csatolt megrendelőlapot kitöltve hozzánk beküldeni.- Már előre is kérjük szives türelmét,mert gyakran 14-20 napig is eltart, amig a müvet postára adhatjuk,mert dacára az éjjel-nappali üzemnek,alig győzzük a rendelések leszállitását.-

Kiváló tisztelettel

TOLNAI NYOMDAI MŰINTÉZET
ÉS KIADÓVÁLLALAT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Hagen

egri kőfaragó leánya Borbála, Plitzner János egri kőfaragómester felesége.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II. (1959-1960) Budapest, 1964.

2361

HAGER János építész

tiszaloi ev. templom építését vezeti

Erdélyi Géza: Gönnös klasszicista építészete.
= Uj Mindenes Gyűjtemény 2. (1983) 62 p.

– Bék. 290
állás – Fej. 460
d – BAZ. 337
– BAZ. 338
encs – SzSz. 1018
őd, lásd: Gyomaendrőd
Bék. 291
ng – Fej. 461
ieske – SzSz. 1018
– Kom. 756
– Fej. 461
bénye – BAZ. 338
csokonya, lásd:
okonyavisonta
Som. 962
horváti – BAZ. 339
kövesd – Hev. 717
smecske – Bar. 151
tarcsa – Nóg. 809
telek – Hev. 717
i – Fej. 461
– Hev. 718
ébet – Bar. 152
gvár, lásd: Bánd
Vesz. 1260
ár – HB. 669
tergom – Kom. 756
erpuszta, lásd: Cikó
Fegyvernek – Szo. 1068
Fehérgyarmat – SzSz. 1018
Fehérkő vár, lásd: Kereki – Som. 977
Fehérkő vár, lásd: Sámsonháza – Nóg. 836
Fehértó – GyS. 514
Fehérvárcsurgó – Fej. 463
Fejércse, lásd: Hetefejércse – SzSz. 1022
Feked – Bar. 152
Felcsút – Fej. 464
Feldebrő – Hev. 718
Feldiás, lásd: Gyenesdiás – Zala 1391
Felnémet, lásd: Eger – Hev. 713
Felpéc – GyS. 514
Felsőbogátpuszta, lásd: Segesd – Som. 992
Felsőcsatár – Vas 1144
Felsőcsepelypuszta, lásd: Nagyvázsony – Vesz. 1298
Felsődiás, lásd: Gyenesdiás – Zala 1391
Felsődörgicse, lásd: Dörgicse – Vesz. 1269
Felsőgagy – BAZ. 340
Felsőszölnök – Vas 1144
Felsőtárkány – Hev. 719
Felsővadász – BAZ. 341
Felsőzsid, lásd: Várvölgy – Zala 1419
Felsőzsitfa, lásd: Somogyzsitfa – Som. 998
Felszopor, lásd: Újkér – GyS. 650
Fenékpuszta, lásd: Keszthely – Zala 1400
Fenyőharasztipuszta, lásd: Verseg – Pest 940
Ferencszállás, lásd: Petőfiszállás – BKk. 268
Fertőboz – GyS. 514
Fertőd – GyS. 515
Fertőendréd – GyS. 516
Fertőhomok – GyS. 517
Fertőrákos – GyS. 517
Fertőszentmiklós – GyS. 523
Fertőszéplak – GyS. 524
Fényeslitke – SzSz. 1019
Filkeháza – BAZ. 341
Fityeház – Zala 1389
Foktő – BKk. 249
Fonó – Som. 965
Fonyód – Som. 965

Hagen János

végezte 1757-58 között az egri szabadság teri Hatvani kapu kőfaragó munkákat.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

4051

Hagen József
kőfarajó

d.

Kapossy jegyzetek

229. l.
310. l.
321. l.

Hagen József

lapicida

l.

Szm Egerniův

310. l

Hagen József

lapicida

l.

Szm Egerminv

321-C.

HAGEN József egri, illetve demjéni kőfaragómester. 1750-től szerepel az egri megyeház épitésénél, amikor az épitkezéshez köveket farag. 1761-ben, 62-ben, majd 1763-65 között, továbbá 1769-ben szerepel a megyei épitkezésknél, az utóbbi évben a börtönépület kőpadlójának kockáit faragja. 1758-ban az uj városkapun dolgozik Barkóczy számára és 1759-ben a minorita templom lábazatát ~~faragja ki~~ faragja ki.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

1758-60 között a püspöki rezidencia üvegházához /lustház/ köveket farag --+ Nietschmann kőművesmester számára. 1761-ben a harsányi templom faragványait készíti és még 1759-ben kifaragja a Felsőtárkány melletti Segedelem-völgyi remeteség stációköveit. Az egri püspöki rezidenciához 1759-64-ig kézit kőfaragványokat. 1763-ban neki és Köllner Hans Michael kőfaragónak bérbeadják a demjéni /Deménd/ püspöki kőbányát három esztendőre. A liceum kőfaragványaira ajtó, ablak

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

Hegen 1.2.

és különféle párkány faragványokra 1763-tól szerződik Gerl József épitésszel, akinek tervei szerint dolgozik e munkákon 1773-ig. 1770-ben a kerecsendi rk. templom kőfaragványait készíti, a végzett munkát --+ Francz József egri kőművesmester igazolja számláján. 1774-ben az egri Ferences templom tornyának kövein dolgozik, 1775-ben pedig már özvegye fejezi be Egerbaktán a templom kisebb kőfaragó munkáit. 1772-ben lefolytatott hagyatéki pere során kitünik, hogy Steinhauser Antal, ~~xxtxPlitznex~~ egri szobrász, --+ Plitzner József egri kőfaragó, --+ Hagen Mátyás

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

egri piktor és ~~—+~~ Hagen György a lengyelországi Konskie városába vándorolt Hagen György kőfaragó rokoni, illetve atyafiságos viszonyban álltak egymással.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

Hagen [József], egri, ill. demjeni kőfaragó

M.D.K.

Hénytelen volt átfaragást végezni a „Gerl Baumeister által megadott" rajz" szerinti lábazati hőveren, mert Fellner változtatásokat hajtott végre a csillagvizsgáló tornyon.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

137. old.

M.D.K.

Hágen József

nevét említik 1763-ból
Kellner Fánossal kapcsolatban

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 348. old.

M.D.K.

Hagen József, egri kőfaragó

Kristóf fia, még Barkóczy idejében szerepel a megjelnára kőfaragó munkáinál. 1759-ben a minoritár templomán, és Tommaso Ferrarával együk Fuor contrastiban dolgozik, 1764-ig pedig a püspöki palotán. 1763-ban kibérli a demijeni kőbányát, és szerződik J. J. Gerl-lel a liceum kőfaragó munkáira, melyen Gerl rajzai alapján 1774-ig dolgozik. Családi kapcsolatait a 260. old. családfája mutatja.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 262. old.
+335. "

M.D.K.

Hagen József, demjéni hőfaragó

Hőt szerződést 1763. ápr. 4-én az egri Universitas egyetem térre néző fifrontján, ill. a belfordulo sarkukon az északi és déli oldallepcsőhíg terjedő szakaszon folyó munka lábarat-, párkány és keréthöveire vonatkorólag. Ehhez a munkához, melyen 12 hőmünes, 30 napszámos, majd julniestől kezdve állandóan ./.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

192. old.

M.D.K.

Hagen József, denijéni kőfaragó

... 30 kőműves ci 80 napszámos dolgozok, az április óta 6 hetet Egerben töltő József Ignaz Gerl készíti a kőfaragó számára a részletrajzokat, amivel szerző ismét bizonyítok nak látja, hogy a liceumot nem 1765-ben, hanem 1763-tól kezdték építeni.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

192. old.
+194. "

Hagen József

Kőfaragó munkálatokat végez az egri Kossuth L. u. 14. sz. a. ferences templomban.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája, VIII. köt. Budapest, 1972.

3651

JOSEPH HAGEN, kőfaragó

Egerben 1758-ban Barkóczy Ferenc püspök-földesúr a s ját költségén a régi belső kapú helyett/Hatvani Kapú /újat épittetett.A város legismertebb mesterei dolgoztak itt,köztük Hagen is. 187.old. 73.jegyz.

SUGÁR ISTVÁN: Eger város falainak és kapuinak története 177.old.

AZ EGRI MUZ.Évkönyve,VI.1968.Eger,1969

Hagen József

Kőfaragómester Egerben 1778 körül.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

1938

Hagen József

és Miller József egri kőfaragó mesterek végzik 1773-ban az egerbaktai templom építését.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII.
Budapest, 1972

6311

Hagen József

egri kőfaragó 1759-ben végez munkálatokat az egykori korthuszi kolostor épitkezésénél.

Voit Pál stb.: Heresmegye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII.
Budapest 1972.

740

Hagen József

elemjéni kőfaragó különféle megbízást kapott az egri Szabadság tér 2. sz. volt egyetemi kápolna építésénél.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemléki topográfiája. VIII. köt.
Budapest, 1972.

4488

HAGEN Konrad kőművesmester, kőfaragó. Az egri összeirások 1721-30-ig emlegetik, mint akinek a város III. negyedének 4. fertályában háza van. Az egri Irgalmasok rendházának épitkezéseihez tőle vásárolnak 1728-ban telket /Egri Áll.Ltár.,Egri Irgalmas Rend iratai 1728-tól./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

Hagen Kraszner János György M.D.K.

rérmüves

neve 1721-ben szerepel
az egri összeírásokban.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó

141. old.

M.D.K.

Hagen Kristóf, egri kőfaragómester

már 1721-ben házatulajdonos Egerben.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 262. old.

HAGEN Mátyás egri festő az 1771. évi adókönyv-
ben szerepel Egerben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

M.D.K.

Hagen Mátyás, egri piktor

1770-ben Steinhauser Antal képfaragó Kossuth L. u. 20. sz. házának lakója.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. 6Akadémiai Kiadó, 335. old.

M.D.K.

Hagen Mátyás, egri piktor

nevét említi Hagen József höfaragóval kapcsolatban. 1770-ben Steinhauser sutal lakója.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 335. old.

Hager Mathaeus, épitész MDK

1575. márc. 9. A pozsonyi vár megerősitéséről.
319.o. 354. adat.
"Aedificiorum inspector" 320.o. 362.369. adat.

1575. márc. 10. "Matthiam Hág architectum ad perlustrandam domus navalis ruinosam partem" Pozsonyba küldik.
319.o. 356. adat.

1575.okt. 25."Ad inspectionem aedificiorum arcis Posoniensis" kiküldött "muratori Matthiae Hagero" kifizetett összeg elszámolásáról.
320.o. 377. adat.

Kapossy János: Müvészettörténeti regeszták a királyi határozatokból és rendeletekből. III. (Közzéteszi Bánrévi György.)
Müv. Ért. 1956. V. évf. 4. sz. 318-330.o.

Hager Matheus, murarius aulicus

MDK

A pozsonyi várban lévő kut helyreállitásának felülvizsgálására küldik ki.
1567 jun. 6. ; máj. 9.

Kapossy János: Művészettörténeti regesztái a királyi határozatokból és rendeletekből. II. XVI. szá (Kőszéteszi Bánrévi György)
Műv. Ért. 1956. V. évf. 2-3. sz. 190- 197. o.

190. o. 155. 156. adat.

193. o. 218. adat.

M.D.K.

Hagen Mátyás, egri festő

Hagen József kőfaragó testvére

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 262. old.

Hagen Lipót
rézmüves

1735-től választott
polgár Pesten.

Schmall

~~200.000.-~~ I.k. 147.l.

R 7

HAZAI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

VATERLÄNDISCHE BANK
ACTIENGESELLSCHAFT

BANQUE DE LA PATRIE
SOCIÉTÉ ANONYME

Sürgönycim : — Telegramm-Adresse :
HAZAIBANK.

Telefon { számok / Nummern
61—01, 61—02, 61—03, 61—04, 61—21, 61—22
Interurban telefon B—41.

Nagyságos

Tisztelettel értesitjük,

600.000.— koronával

tárunknál lefizetett össze

H. B. «Levelezés» 8. sz. 20.000. 1923. VIII. — Hauptmann

M.D.K.

Hagen - Plitzner - Hösz - Pierler - Polereczky - Zwenger atyafiságot

újra megemlíti a szerző

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 274 old.

M.D.K.

Hagen Konrád, kőműves mester, kőfaragó

1721-30 körött szerepel az egri összeírásokban. 1728-ban az egri irgalmasok rendhárának építkezésére tőle vásárolnak telket.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 335 old.

Ø Hagen M. B. de

1788

l.

Eperjessy 1929

76-l.

D Hagen Valéria

textil

1921–23

Eimisk 1930. 83. l.

Ø Hagenauer

Ltáb II. 75

fejsi nobrásztanas
az akademia
nem kell

Hagenauer, Johann Baptist

osztrák nobrásznak nemcsakbútormüves-
ségre, hanem harai nobrásznakmutra is lehetett
ha tása.

emliti Zádor Anna opponensi véleménye Szabolcsi Hedvig disszertációjával kapcsolatban.

Szabolcsi Hedvig: A magyar bútormüvesség a XVIII - XIX. század fordulóján. /Kandidátusi értekezés vitája./ Müvtört.Ért. 197o.3.sz. 226-239. l.

231. l.

Johann Hagenauer MDK

18 n. végén sok nohrán szabot résztett

Schönbrumba.

Berman, Moritz: Österreich-Ungarn im neunzehnten Jahrhundert, Wien 1884

88

Johann Baptist Hagenauer (1732-1810) 1

osztrák szobrász, a bécsi akadémia tagja, a rézmetszi akadémia tanára és igazgatója

Metszet mintalap sorozatát tartalmazza Révai Miklós könyvjegyzőlénel E pontja. A 3 kötet pontos képet nyújt a Révai bortokában volt Hagenauer metszetekre vonatkozóan.

Szabolcsi Hedvig: Még egyszer Révai Miklós és a győri rajziskola kérdéséhez
Ars Hungarica 1976/2

210. old.

Johann Baptist Hagenauer

Az 1783-ban Liadott Hagenauer sorozat hiánytalanul Révai birtokában volt, s ő töltette be, feltehetőleg Győrben.

— „Differens Ornemens de Meubles" 1783-ban jelent meg Bécsben, ~~ugyan~~ Hagenauer akadémiai tanárként eredeti szobrászi pályájától egyre inkább az oktatás és az ezzel kapcsolatos metszettervezés felé fordult.

Szabolcsi Hedvig: Még egyszer Révai Miklós és a győri rajziskola kérdéséhez

Ars Hungarica 1976/2 211. old.

molk.

Hagenburg

Acélmetszete: A cenzura sárkányát
szétlapító Kossuth.

Berlalan V. A Kiscelli Muzeum Bp. 1962.

45. l

MDK

Hagenburg
rézmetsző

kezdetleges metszete nyomán dolgozott
a Fővárosi Történeti Múzeum Kossuth-poha-
rának (22,105 ltsz) mestere.
240.o. v.ö. 251.o. 34.jegyz.
Repr: Pohár Kossuth képével 1840-es évek vége.
242.o. 12. kép.

Borsos Béla:A magyar üvegművesség története a reform-
korban és az elnyomatás alatt (1800-1860).II.
Műv. Ért 1955. IV. évf. 2. sz. 235-251.o.

Hagenburg B.

acél metszete: Kossuth Lajos elfogatása a cenzúrától. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

3221

Hager Dávid
puskamüves

Pest 1722.

l. Römer Flóris
A régi Pest.
Bp. 1873. 145. l.

92. szám.

192

Műemlékek Orszá

Tárgy:

A beadv

A sopronvármegyei
aldspán a sopronbánfalvai
pálos templom helyreállí-
tására adott 1 millió K.
segélyről elszámolást küld
és újabb 3½ millió korona
segélyt kér.

Melléklet

Egyúttal

Előirat s:

Utóirat s

Másolta:

Exp. 192

Hager János

losonci ács mester dolgozik 1828-30 között az egri Széchenyi u. 1-5. p. a. érseki palota két filagoriáján.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

5001

Höger, Joseph
(Wien, 1801 - Wien 1877)

„Heyyes táj alakokkal" Vízfestmény 33x33,5 cm
J.1.6.: J. Höger 1844 (Szerelt) Védett.
Kikiáltási ár: 5000 Ft

„Heyyvidéki falu" Vízfestmény 33x23,5 cm (Szerelt)
Védett. Kikiáltási ár: 5000 Ft

BÁV 56.Képaukció Bp.1981.december

Háger János losonci ácsmester M.D.K.

Egerben 1832-ben az érseki palota átépítése alkalmával annak déli csarnyán két „filagóriát" épít.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

335. old.

M.D.K.

Hagenhaszner János György

egri rézmüves

1721-ben szerepel
a városi adóösszírásokban

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 335. old.

MDK

Hager (Heger) Mátyás udv.épitész

1566.jun.-ában Pozsonyban járván a vár kutjának javitására és a Duna szine alá néhany ölre leendő ásására javaslatot tett s e müvelet költségeit 500 frt.-ba szabta meg.
Az 1560-70 években a pozsonyi várban végzett helyreállitási munkalatok felülvizsgálatára és becslésére, az osztrák kamara több izben Pozsonyba küldötte Hagert.Hager újraépitendőnek jelezte a vár egy beomlott kerek bástyáját és a Duna partján álló hajóház romlott falát. 1576 jul.-ában Pozsonyba küldetett a sóház megvizsgálasara.

Herzog József: Adatok a hazai épitészet XVI.sz.i történetéhez.

Magyar Művészet, 1927. 2.sz. 114.lap

Háger (Hág,
Hóger) Mátyás
XVI.
l
Patakivárép
125, l

HAGER (HOGER) MÁTYÁS (MÁTÉ) udv. építész (architectus, murarius aulicus, Hofmaurer, Maurermeister) 1566 júniusában Pozsonyban járván a vár kútjának javítására és a Duna színe alá néhány ölre leendő ásására javaslatot tett s e művelet költségeit 500 frtban szabta meg. Az 1560-as évek végén és az 1570-es évek elején Mordax Jakab pozsonyi alkapitány helyreállítási munkálatokat végeztetett a várban, illetve ennek tetőzetén és néhány szobájában. E munkálatok felülvizsgálatára és becslésére az osztrák kamara több ízben Pozsonyba küldötte Hagert, aki helyszíni szemle alapján a további, Salm gróf által is javasolt építkezésekről is véleményt adott. Sürgősen újraépítendőnek jelezte a vár egy beomlott kerek bástyáját és a Duna partján álló hajóház, az ú. n. „neues Arsenal" romlott falát. Legutolszor 1576 júliusában küldetett Pozsonyba a sóház megvizsgálására.

Orsz. Ltár; Cam. Hung., Ben. res. 1567. máj. 9., 1569. febr. 8., aug. 8., 1571. márc. 31., ápr. 25., 1572. júl. 9., 30., 1575. márc. 10., okt. 25. — Exped. cam. 1569. jan. 4. Sacrat., 1571. jún. 1., 1572. júl. 18. ad cam. Austr., 1572. júl. 30. Sacrat., aug. 7. Sacrat. — Litt. ad cam. exaratae, series I. fasc. 7., 1566. jún. 6-ról Mordax, jún. 12-ről Hager levele; series I. fasc. 15., 1575. febr. 12-ről Hager, 1576. júl. 9-ről az alsóausztriai kamara levele.

Herzog József

Magyar Művészet

1927. 114. l.

Építőművészeti enciklopédia. *Molnár* István: Középkori építészet. *Dr. Kotsis* Iván: Újkori építészet. Ugyanő: Térművészet. *Dr. Hültl* Dezső: Újkori építészet. Ugyanő: Épületek tervezése és berendezése. *Nádler* Róbert: Építménytan. Ugyanő: Alakrajz. Vízfestési gyakorlatok. *Bory* Jenő: Mintázás. *Csányi* Károly: Képzőművészetek története. *Huszka* József meghívott előadó: Magyar díszítő motívumok (a magyar ornamentika fejlődéstörténete). *Dr. Lux* Kálmán magántanár: Magyarország középkori várai. *Dr. Lechner* Jenő c. rkív. tanár: Az építés története Magyarországon a XV—XIX. századokban. *Tőry* Emil c. rkív. tanár: A római Szent Péter-templom építési korszakainak története. *Kertész* K. Róbert magántanár: Kelet-Ázsia építőművészete. *Jaschik* Álmos: Művészi betűvetés.

A PÉCSI M. KIR. ERZSÉBET-TUDOMÁNYEGYETEMEN: *Dr. Felvinczi Takács* Zoltán: Kelet és Nyugat művészete.

KIÁLLÍTÁSOK

Január 13-án nyílt meg az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat magyar táj- és életképkiállítása;

L. Hag M.

Hager (Hoger)

Mátyás (Máté)

udvari épitest

1566. Pozsony

l.

Kem Pozs

13. l.

HELYSÉG

POZSONY.

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

Tö

KOR

XV

ŐRZÉSI HELYISÉG

Könyvtár.

TULAJDONOS

Káptalan

MÉRET

íve

TÁRGY

Theologiai Summa.

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉSI

FÉNYKÉP, RAJZ

HÁGER RITA

Riall. Vigadó Galéria, 1991

P. Szűcs Julianna: Háromszor egy: Oktobari impresziók. = Népszab 1993. okt. 30. 13

modifications. Maulber
represent the present
Jerusalem Temple, in
surround with a drama
groups. The skilful
colours of this late wor
best sketches of the mas

Literature: Kapossy 192
231; Garas 1974, 122, 2
Haberditzl 1977, 482.

HAGER ~~Rita~~ Ritta

kiáll. 1993

ism. FRANK János: Szines monokrómia. = ÉS 1993. dec. 3. 12.

9321238 AKAPRINT

10 sorozatból eddig két, a kis sorozatból pedig négy kötet jelent meg, s továbbiak vannak előkészületben. Tervezzük egy harmadik, magyar nyelvű *Studienbücher*–tankönyv sorozat megindítását is, elsősorban egyetemi hallgatók és a régészet iránt érdeklődő olvasók számára.

A kiadó támogatja és gondozza a Fitz Jenő és Lányi Vera által szerkesztett „FMRU" sorozatot is, melynek most a második kötete szerepel a bemutatón.

Az ARCHAEOLINGUA mind a tartalom, mind a külső megjelenés szempontjából magas minőségi színvonalat szeretne képviselni, s publikációit nemzetközi terjesztésre szánja. Az Alapítvány kutató teamje és a szerkesztőség máris több nemzetközi intézménnyel, mint pl. a berlini, kölni és bécsi egyetemek régészeti intézeteivel együttműködve készül közös publikációk megjelentetésére, s tevékenységét a jövőben bel- és külföldi vonatkozásban egyaránt szeretné kiterjeszteni.

Az ARCHAEOLINGUA egyszersmind egy gyümölcsöző tudományos eszmecsere fóruma is, melynek értelmében a magyar kutatás legújabb eredményeit kívánja a külföld számára a legrövidebb időn belül hozzáférhetővé tenni, s egyúttal a korszerű nemzeközi szakirodalmat itthon terjeszteni.

ARCHAEOLINGUA
Magyar Tudományos Akadémia Régészeti Intézet
H-1250 Budapest, Úri utca 49
TEL.: (+361) 1759011/645 FAX: (+361) 1564567

HÄGER RITTA

KIÁLLÍTÁSA VOLT BUKARESTBEN

MAGYAR IPARMŰVÉSZET 1995, 5-6, 95-96

ectus" igényes tervező, szellemi munkás
gen részletesen megrajzolta, butx in
to harbor architects, there was no A-
of the 16. century where this pro-
studied.
ve been xxxxxx.XTHxyXxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

HAGER RITTA

14. Magyar Textilbiennálé

Szombathelyi képtár

1996 jun 14 - aug 31

HAGER RITTA Munkácsi-díjas textilművész kiállítása augusztus 16-án, szombaton délután öt órakor nyílik meg a verőcei Gorka Múzeumban. A kiállítás szeptember 30-ig tekinthető meg.

MAGYAR NEMZET
1997 VIII. 15

sik kiváltságos csoportja az egyházi rend volt. Amint az különbségek tagolták, óriási szakadékok választották el zonylag szűk csoportját s a papság középső és alsó sbé jelentősek voltak a műveltségi különbségek: az atunk mint a kultúra aktív művelőjével, ha valamilyen ulajdoníthatunk is nekik. Ez a szerep a művészettörté- rott kultúra története számára. Ha joggal szokás a máról beszélni, ez fokozottan érvényes a művészeti szerzetesrendi kolostorok és templomok, legalább z egész országra kiterjedt. Épületeik az elemi liturgikus lelő felszerelésükkel és díszükkel a művészet alapvető aligha számíthatott befogadókra.

művészeti tárgyi kultúra legnagyobb jelentősége abban nagyarországi jelenségnek, hanem a keresztény vallás vészeti kultúra szerves része is. Ha a világi feudális lis szokások, helyinek mondható típusok, az egyházi épkori vallásos művészet összképébe illeszkedő jellege érvényesültek a helyi sajátosságok. Ugyanez a tényező si szakasz kiragadását a középkori egyházi művészet

e szorosan összefügg a papi rend egyetemességével, az égével. Az egyházszervezet struktúrája külföldre vezet: dtartományok kormányzása. Számos szál – legátusok kinevezett főpapok útjai a pápai kúriába, a szentszéki agasabb fokú tanulmányokkal összefüggő importja –

gosan, sőt, időről időre ellentmondásként tudatosult. z egyházszervezet és a vele összefüggő javadalmak zdeményezés különböző irányokból eredhetett: ak

HÁGER RITTA

39. Fizió

11. Nemzetközi Miniatűrtextil Biennálé
Kiállítási képtár 1996 jún. 14 - aug. 31

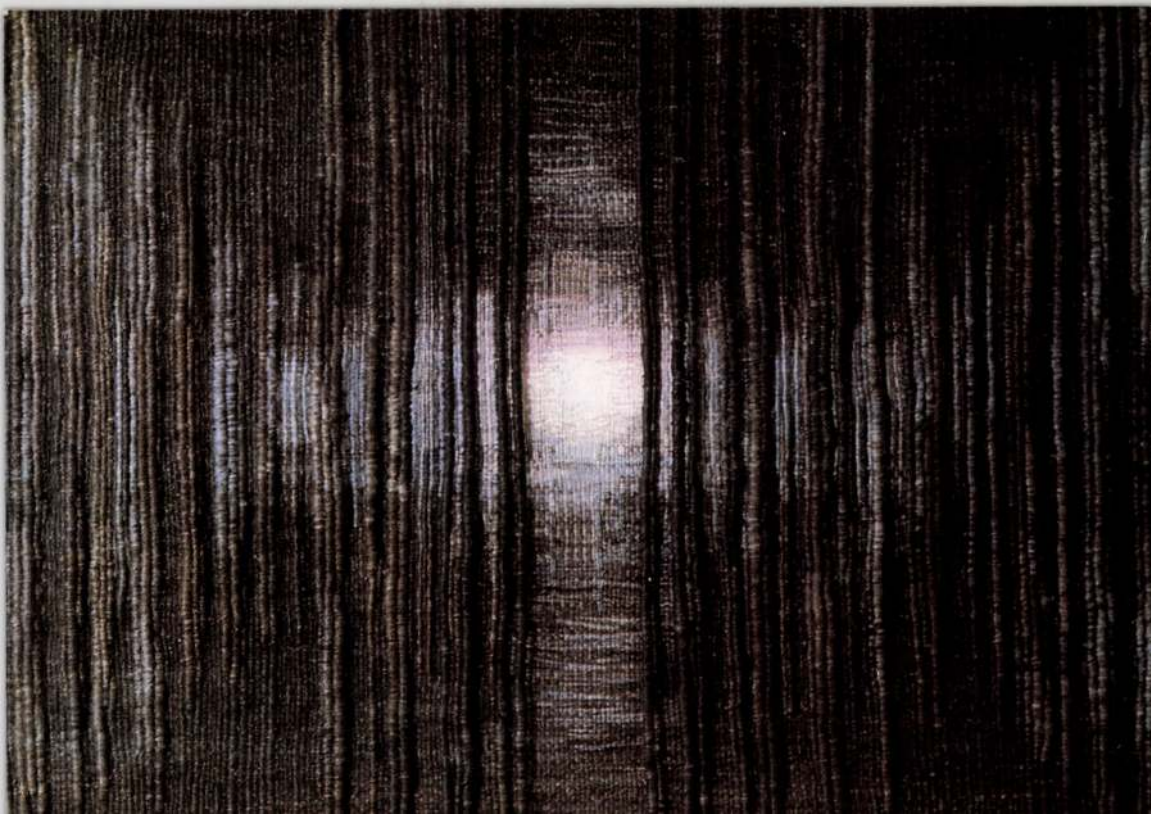

HAGER RITTA

Az Éj The Night, 1986

gobelin, 170 x 255 cm.

Magyar Alkotómüvészeti Alapítvány Vigadó Galériája

Hágen Rita textilt

A Széchenyi Akadémia tagja lett. 1993.ápr.6.

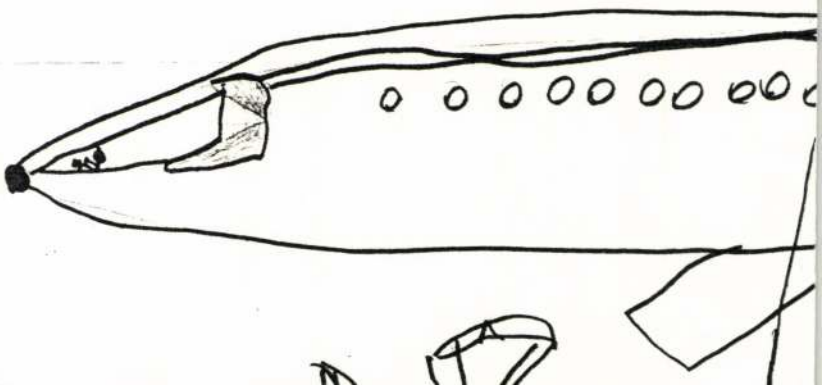

G. Hager Rita
Textilterverő

Nagyanyáink horgolásának ad
mai tartalmat G. Hager Rita „Össze-
fonódás" című pitából és műszál-
ból készült térplasztikája.

G. Hager Riba
Sextilterverő

"Összefoniódás"
" (repro)

G. Háger Rita

Részt vett a Hombathelyi Sarária Múzeumban rendezett III. Fal és Tértextil Biennálén Berecsky tóránt cikke

Kritika 74/10 30.0.

G. Háger Rita textilje

Összefonódás

Kritika 74/10 30. o.

Háger Rita iparművész

Az Iparművészeti Múzeum π, kiállításon szerepel munkája, lámpája. (cmlítve)

Vadas József: Mai magyar iparművészet, Kritika, Budapest, 1975. márc.

Háger Rita, textilművész

A Műcsarnokban rendezett Nemzetközi Gyermekrajz kiállításon a gyermekrajzok mellett szerepelnek felnőtt művészek munkái, mint egy folytatásaként a kicsik művészetét. – Háger Rita műve az a bizonyos cirkuszi sátor, amelyle belépni is lehet. /említve/

Kulturális Magazin.

1979. IX. 30. 9.00 /Zs/.

G. Hager Rita, textilművész

□ G. HAGER RITA textilművész munkáiból nyílt kiállítás Zalaegerszegen a megyei művelődési központban. A tárlat október 30-ig tekinthető meg.

-:□ G. Hager Rita 2.

Esti Hirlap, Bp. 1978 okt. 21.

Hager Rita

Textil Siamali Brandenburgen

Moggan Nawrot 1984. IX. 23.

Hóger Rita, textilművész

L: Soós Tomás

–: Vadok és „Újszelídek" 24-25

Új Tükör, Bp. 1986. szept. 14. XXIII/37

Hager Ritta

Két kulturális eseményre került sor csütörtökön a bécsi Collegium Hungaricumban, a Magyar Kulturális Intézetben. Kora este nyílt meg Hager Ritta budapesti textilművész kiállítása Herczeg Ibolya rendezésében. A kiállító művészt dr. Angela Völker, az osztrák Iparművészeti Múzeum textil osztályának vezetője köszöntötte. Este ugyancsak a magyar intézetben dzsesszkoncertet adott a Vukán trió — Berkes Balázs, Kőszegi Imre, Vukán György. Bontovics Kati énekelt.

Magyar Nemzet 1984. 11. 14.

Hágel Rita, textiltervező iparművész

A 8. szombathelyi Fal-és Tértextil-biennálén látható a graffiti, azaz a falfirka megörökítése, mely nem új keletű a művészetben. – A biennálé ezúttal a „Textilrealitás – textilrealizmus" témakör megfogalmazásával próbálta irányítani a művészi törekvésekot. Az ennyire tág fogalom azonban már nem is kötöttség. Mindenki azt csinált, amit akart, mindenmegvalósulás beletartozhat a textilrealitás fogalmi körében. – Hágel Rita a kiállításra beküldte szövőrámáját, egy félig kész szövettel. A munka realitását kell végiggondolnia mindazoknak e mű láttán, akik eddig jól fésült, kész művekhez voltak szokva. /említve/.

Torday Aliz: Fal a falon.
Népújság /Tolna/, 1984. júl. 14.

Hágor Ritta

Textilkiállítás - Lausanne-ban.

M. Kauzet
1987. VIII. 24.

Mágori Rita textil-ipar

gobelinje

emlités

FERENCZY NOEMI

MŰVÉSZET 1985/10/21

HÁGER Rita iparművész

Szövött kárpit, 1989.

(Iparművészeti Muzeum uj szerzeménye. ld.leirását:
Ars Decorativa, 11. 1991 184.p.

A dijazásnál alapulvett munkaköri be

kulcsszám, megnevezés:

havi törv. munkaidőnek me

3. A dijazás számitásánál alapulvett mu
4. A jogviszony tartama:
5. A feladat irányitója:
6. A szerződéshez szükséges előzetes e

A kifizetésre kerülő dijból progressziv
levonásra.

Budapest, 197.....

.....

megbizott

HÁGER Rita textil. ip.

11. 15-16.

Új Művészet 1992

HÁGER Rita ipanüvész

Faliszonyeg, Szombathely, Kálvária templom, 1984

Szent Márton egyházmegyéje. Szerk. Szamos Rudolf. Szombathely : Pannon Műhely, 1991

50.

G. Hager Ritta

Torino 1963; München, Frankfurt 1969; egyéni kiállítás: Budapest 1968 és 1970. Velence: 1970. Műve: 12. p. reprodukció: „Térelválasztó," csomózott juta, 270 x 140 cm.

Katona László: II. Fal- és Tértextil Biennálé, Bombothely, 1972.

G. Hager Rita
textilszerző

G. Hager Rita egyik munkája
a nyíregyháza Sóstó szállodat
díszíti.

O.K.: Szép lakás textil.
Nők Lapja, 1970. julius - 30 szám

G. Hager Rita

textiltervező

G. Hager Rita és Bossi Gabriella textiltervezők kiállítását rendezték az Iparművészeti Múzeumban.

O. K.: Szép lakás textil
Vác Lapja, 1970. július – 30 szám

G. Háger Ritta
iparművész

G. Háger Ritta és Nagy Gabriella
iparművészete a miskolci
Képcsarnok helyiségében XI. hó
16-án látható

-.-. Kiállítási naptár

Kiállítási naptár
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 80.oldal

Hágen Ritta (!)

Osomózott jutája egyedi alkotás.

Fal- és tértextil művészetünk; Kazogh Ákos Lozzászólása a II. Szombathelyi Fal- és Tértextil Biennálét követő ankétan; Ipari Művészet, 1973/1. sz. 12. l.

Hager Rita

Intából készült, a textilszálak szokatlan nonalvezetéséval komponált alkotása felhívta magára a figyelmet.

Fal- és tértextil művészetünk; Mihály Mária hozzászólása a II. Szombathelyi Fal- és Tértextil Biennálét követő anhétan; Ipari Művészet, 1973/1. sz. 14. l.

G. Hajas Rita

„Összefonódás" csomózott juta
260×210 cm

III. Fal- és Tértextil Biennálé
Szombathely Savaria Múz
1974. Júl – Szept.

G. [illegible] RITA 7

Kiállításán — noha jobbára belsőépítészeti dekorációkról van szó — most sem nyomasztóak a méretek, nem válik monumentálisan üressé, sem levegőtlenül túlzsúfoltá a tér. Furcsa, de valahogyan otthon érzi magát az ember a tárlatteremben. Bizonyára

[illegible] 1973-4-6

[illegible]

G. HAGER RITTA 8

hozzájárulnak ehhez azok a játékos minitextíliák is, amelyek egy-egy emberi jellemvonást céloznak meg humorosan, egy-egy sajátosan kötött bojt vagy rojt erejéig. Így győz meg akár arról is, hogy mit keres a szőnyeg a menynyezeten.

(wagner)

MAGYAR HIRLAP L:§_1978-4-6

Wagner: Szőnyeg a menynyezeten

G. HAGER RITTA 1

Már megszokhattuk az utóbbi esztendőkben, hogy a szőnyeg fölkerült *a padlóról a falra.* Annak is tanúi lehettünk, hogy az eddigi *síkból* a textília kilépett *a térbe.* Most mindezek mellett még a *mennyezetet* is kisajátította magának a kárpit. Legalábbis erről győződhetünk meg a *Kulturális Kapcsolatok Intézetének* kiállítótermében, *G. Hager Ritta* egyéni tárlatán.

MAGYAR HIRLAP L:§_1978-4-6

Wagner: Szőnyeg a mennyezeten

G. Háger Rita

A „kiállítási naptár" említi (XI.16–XII.2.; Nyíregyháza: Benczúr Terem).

Mügyűjtő, 1972/3.sz.

G. Háger Rita textilterverő

Nyíregyházán a Denczin-
teremben nyílt kiállítása.

Magyar Nemzet 1972 October 18 5. old.

Hager Rita

Műve szerepel a szombathelyi

III.Fal-és tértextil biennálén

Népszava 1972 augusztus 24

2.old.

G. Hagu Rita
textiltervező

Érdekes cérnagomb sátét szövetre applikálást cserial. Új technikája a sleppelissel dombosított festett fali kaipitjai.

O.K.: Szép lakas textil
Nők Lapja, 1970. julius - 30 szám

G. Hager Rita

Budapesten született 1931-ben. Iskolai végzettsége: Magyar Iparművészeti Főiskola 1948. Kiállítások: Prága 1948; Budapest 1950-1968.; Moszkva 1957; Prága 1962. Katona Károly: II. Fal- és Textil Biennálé, Szombathely, 1972.

G. HAGER RITTA 6

Valamennyi kiállított munkája azonos alapanyagból, azonos technikai eljárással készült (kötözött juta). Egyetlen — fentebb említett — kivételtől eltekintve, színárnyalatai is azonosak: az égetett föld sötétbarnáitól a szürkésfehérig terjed saját kezűleg festett fonalainak „palettája". (Mellesleg a fonást, szövést is maga végzi.) Talán ez a kismesteri szerénység, ez a művészi magatartás teszi alkotásait olyan egyénivé, olyan természetessé.

MAGYAR HIRLAP L:5_1973-4-6

Wagner: Szőnyeg a mennyezeten

G. HAGER RITTA

gi városi tanács házasságkötő termének lett illő ékessége.

Faliszőnyegnek, térelválasztónak egyaránt alkalmas a teljesen nyersszínű, *Az első lépés* elnevezésű munka, amely cserében kötésmódjainak változatosságával, reliefszerűségével kárpótol, vagy a *Tűz*, amely árnyalatainak sötétből kivilágosodó skálájával tüntet. Végül a *Kitárulkozás* — címéhez híven — sátorszerűen borul a néző fölé.

MAGYAR HIRLAP L:§_1978-4-6

Wagner: Szőnyeg a mennyezeten

G. HAGER RITTA 4

azóta múzeumi tulajdonba került, jól el tudnám képzelni akár középület, akár magánlakás hasznos díszének. Nagyjából ugyanezt mondhatnánk el a térbe íródó, lendületes *Felivelésről* (amelynek azonos módon alakult a sorsa), vagy akár az életfához hasonló alakzatba csomózott, kettős osztatú *Összefonódásról*, amely a zalaegersze-

MAGYAR HIRLAP 1:8_1978-4-5

Wagner: Szőnyeg a mennyezeten

G. HAGER RITTA 3

Most kiállított munkáit javarészt az utóbbi évek termésében válogatta. Ennek ellenére akad közöttük néhány régebbi ismerős az országos textilművészeti seregszemlékről. Ilyen például egyik jellegzetes darabja, a hármas osztatú, archaizálóan praktikus *Gondolkodószékek*. Bár

MAGYAR HIRLAP L:§_1978-4-6

Wagner: Szőnyeg a mennyezeten

G. HAGER RITTA 2

Mégse gondoljunk kulisszahasogató újításokra, mindenáron való modernkedésre. Éppen ellenkezőleg. Hiszen a művész élvonalbeli, kialakult arcélű alkotó. Bemutatkozásának fő jellegzetessége ezért most is elsősorban a szakmai színvonal, a megbízható ízlés, a mértéktartás. Egyszóval: a hűség — önmagához. És ez valóban így helyénvaló.

MAGYAR HIRLAP L:$_1978-4-6

Wagner: Szőnyeg a mennyezeten

G. Hager Ritta

A debreceni Orvostudományi Egyetem Galériáján Csáji Attila festőművész kiállitása december 16.-ig tart nyitva.
A Kulturális Kapcsolatok Intézetében G. Hager Ritta textilművész kiállitása december 9.-től,
A Józsefvárosi Kiállitóteremben Lantos Ferenc "A szerkezet költészete" c. kiállitása december 13.-tól tekinthető meg.
A Nemzeti Galériában Moldován Domokos filmfotóinak kiállitása december 18.-ig tart nyitva.
A Nagy Balogh János Kiállitóteremben Vilt Tibor szobrász kiállitása december 9.-től tekinthető meg. Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 1o. XXI. évf. 5o. sz. 8. lap.

Háger Rita

1978 május 12-én nyilt meg a mai magyar iparmüvészetet bemutató kiállitás a Fővárosi Müvelődési Házban. Ezen a kiállitáson szerepelt a fenti müvész is.

Magyar Hirlap 1978-111-6

Hágár Ruta

Kenderből font, sodrott, csomó-
zott faliszőnyegei keltenek fi-
gyelmet.

Balogyános: Mai magyar iparművészet.
Új Tükör, 1978. május 28-4 lap.

G. Hager Rita, textilművész

G. HAGER RITA textilművész alkotásaiból nyílt kiállítás pénteken a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállítótermében.

8.

-: Hír

Bp. 1977. dec. 10.

Népszabadság.

Háger Rita

Háger Rita textiltervező-iparművész kiállítása december 9-ére a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítóterméhez nyílt meg.

—i: Kiállítási naptár.
Művészet, 1974. december – 48. lap.

Háger Ritta (Bp. 1931-
textiles

1948-ban végezte az Iparművészeti Iskolát

Művei szerepeltek az V. Fal és Téstextil Biennálén

1978-ban szombathelyen a Savaria Múzeumban

- Katalógus a könyvtárban -

G. Hager Ritta, textilművész

□ G. HAGER RITTA textilművész kiállítását Frank János művészettörténész nyitja meg ma fél 5-kor a Kulturális Kapcsolatok Intézete Dorottya utcai kiállítótermében.

-: □ G. Hager Ritta. 2.

Esti Hirlap, Bp. 1977. dec. 9.

G. Hajer Rita, iparművész

szerepel a III. szombathelyi biennálén.

Rózsa Gyula: A textil garsonlát keres

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 14.

Hajgó Rita

Részt vett a kiállításon
Hajgó Rita.

Szilvay András: Iparművészeti alkotások.
Új Tükör, 1977. november 20 - 4 oldal.

G. Háger Ritta textiltervező

A nyiregyházi Benczur Teremben rendezett kiállitását október 19.-én nyitják meg,-közli a kulturális eseményeket jelentő rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. okt. 14.
XVI. évf. 42. sz. 2. lap.

G. Iláger Ritta
textiltervezőművész gyűjteményes ki-
állítását csütörtökön nyitottak meg
a Képcsarnok vállalat nyíregyházi
Benczúr-termében.

Magyar Hírlap 1972/291 Sold.

G. Háger Ritta textiltervező

a nyíregyházi Benczur-teremben nyitják meg tárlatát a napokban.

Új tárlatok.
Népszabadság, 1972. okt. 19.

Hager Ritta textilművész

A szombathelyi Savaria Múzeumban
júl. 12-én nyílik meg a III. Fab-és Körtextil
Biennale, melyen szerepel műve.

Képes Krónika

1974. VI. 6. TV. 18.35 ka.

Háger Rita

Méltatás

Menyhárt László: Válasz Forgács Iványak.
MŰVÉSZET, 1980.február - 46.lap.

Hágai Rita, [ ]

L: Schéner M.

Rózsa Gy Réz Jeromos a Mücsarnokban 7.

Nizzahadrás 8 n. 1970 szept. 21.

M.D.K

G. Kráger Ritta
iparművész

Kagyományos batikjai szerepelnek
a tárlaton.

Katona Imre: Textil falkép, falszőnyeg kiállítás
kivészet, 1968 december - 45 cap

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG MŰVÉSZETI ALAPJA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES CSALÁDJÁT
1986. DECEMBER 18-ÁN 17 ÓRÁRA
A VIGADÓ GALÉRIÁBA

HAGER RITTA ÉS
PREISER KLÁRA

TEXTILMŰVÉSZEK
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
FRANK JÁNOS
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

VIGADÓ GALÉRIA

MEGTEKINTHETŐ:
1986. DECEMBER 18-TÓL 1987. JANUÁR 18-IG,
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10–18 ÓRÁIG

86-1630 GENERALART NYOMDA—DOROG

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

G. HAGER RITTA

TEXTILMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1977. DECEMBER 9-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN FÉL 5 ÓRAKOR

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA

FRANK JÁNOS

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓ TERME

BUDAPEST, V., DOROTTYA UTCA 8.

2193 FNYV I.

Hágen Rita textilművész munkái

a [illegible] Szombathelyi fal- és textilképek biennálé a Savaria Múzeumban megnyílt. – A puritán, kopott felületen – mint ahogyan gyakorlatilag ezek a képek is – különösen érvényesülnek a szövött, csomózott, hímzett, applikált, kötött, szőtt, szőtt-kötött, szőtt-hímzett, szőtt-csomózott, szőtt-applikált, szőtt-kötött-hímzett, szőtt-csomózott-applikált, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált, szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-szőtt-kötött-hímzett-csomózott-applikált-

Háger Ritta, textilterverzőművész 1.) Folytatás.

Torday Aliz: Textil-másképpen. Háger Ritta és Preiser Klára kiállítása a Vigadó Galériában.

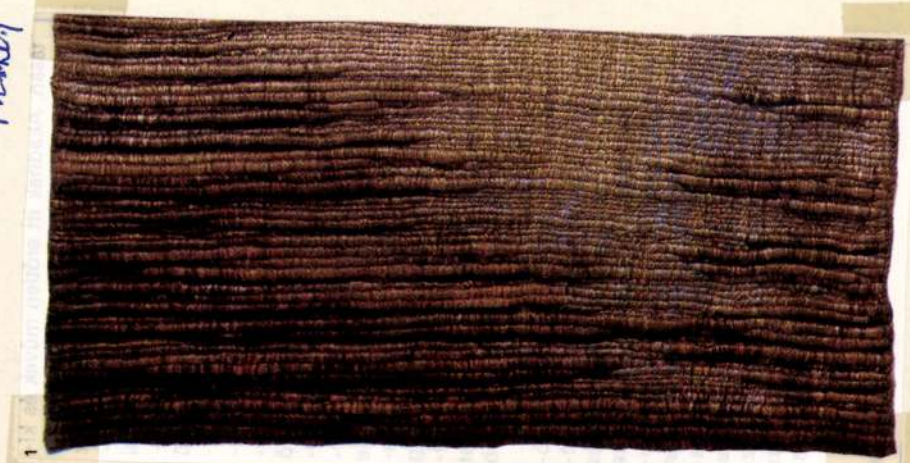

1. Áradás, len, kendor, plasztikus felvetésű gobelin, 170×250 cm, 1984. (részl.)

Művészet, 1987. június, 40-old.

Művészet, 1987. június, 41-old.

2. Pusztaság, len, kender, plasztikus felvetésű gobelin.
150 × 83 cm, 1985.

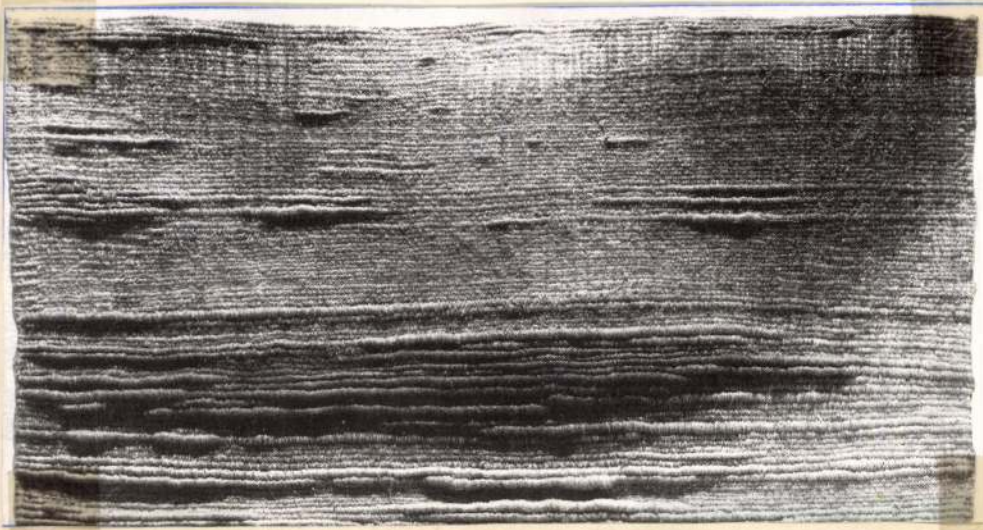

Hager Ritta, textiltervezőművész. 2. Felvetés.
Forday Aliz: Textil-másképpen. Hager Ritta és Fraser Ulrike kiállítása a Vigadó Galériában.

Háger Ritta textiltervező: Cirkusz,
kerek sátor, textil, betonvas, 51 textilfej, ∅ 250 cm, M: 310 cm

Háger Rita

Cirkusz,kerek sátor,textil,betonvas

Rozgonyi Iván: Néző,művész,nyelv,nyelvek.
MŰVÉSZET,1979.december - 4.lap.

G. Hager Rita

G. HAGER RITTA textilművész nagyméretű faliszőnyegeiből, térelválasztóiból és szőnyegtanulmányaiból nyitottak tárlatot tegnap a zalaegerszegi Megyei Művelődési Központban. A kiállítás október végéig tekinthető meg.

Magyar Hirlap 1978/249/1o

G. Hager Ritta textiltervező müvész

Bojtor Károly festőművész a dunaujvárosi Uitz Teremben november 12.-ig,
Fodor József festőművész a békéscsabai Munkácsy Teremben november 2.-től,
Galántai György szobrászművész a Fészek Művész-Klubban november 4.-ig szerepel műveivel a fenti tárlatokon.
G. Hager Ritta textilkiállitása a zalaegerszegi Művelődési Központban október 30-ig tart nyitva.
A következő három művész kiállitása megtekinthető: Kiss György festőművész a Studió Galériában nov. 11.-ig, Polgár Ildikó kerámikus a Pécsi Galériában okt. 31-ig és Serényi H. Zsigmond festőművész a Fiatal Művészek Klubjában nov. 3.-ig.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. okt. 28. XXII.évf.43. sz. 8. lap.

Hager Ritta

A MAGY. IR. MŰV. AZ EZREDFORDULÓN

56. l.

65. l.

Hágér Rita

Munkái magasfokú technikai igényességgel dekoratív feladatot old meg.

Forgács Éva: Magyar textilkiállítás Kalbongban. Művészet, 1978. november - 22. lap.

Hager Rita, [ ]

L: Attalai G.

K. Kovalovszky M: V. Fál és Tértextil Biennálé. 21

Kritika, BP 1978 nov 78/11

Háger Rita

Az elmult két év fejleményeit a legszemléletesebben a müvész munkája jelzi. A kiterjesztett szárnyu kompozició még szobor abban az értelemben, hogy körüljárható, sőt körbe is kell járni, mert két nézete van,-irja Vadas József: "Kapucnik a májusfán" c. kritikájában, mely a szombathelyi Savaria Muzeumban rendezett III. Fal és Tértextil Biennáléről számol be. A müvész munkáját, részletesen ismerteti: a mü "az uj idők, uj szellemét érezteti, hogy mint sikba komponált alkotás fedi fel értelmét." Más előlről és más hátulról. "Összefonódás" cimmel azt mondja a nézőnek, hogy a mai textilmüvészet felfedezte a mü vis száját. Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 31. XVIII. évf. 35. sz. 13. lap.

Hager Rita

textiltervező

„Maszk" (repro)

O.K.: Szép lakás textil

Nők Lapja, 1970. julius – 30 szám

G. Hrager Rita
ipanműrén

G. Hrager Rita művelőt Nyíregy-
háján a Benczúr Terembe
volt kiállítás XI. hó 16-án.

.-. Kiállitási naptár.

MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 48.oldal

G. Haiger Ritta, textiltervező

Kiállítása nyílik meg

Nyíregyházán.

— : Új tárlatok 8.

Népszabadság, Bp. 1972. ápr. 19.

08

Háger Rita

A Műcsarnokban megnyitott Iparművészet 75 tárlaton szerepelt Ortutay Tamás, Somogyi Pál jól variálható butorokkal, Bán Mariann és Szilágyi Julia népi ihletésű gyermekbutorral, Király József butorcsaládjával, amit már sorozatban gyártanak, Pauli Anna és Háger Rita térkompozicióval.
Magyar Hirlap 1975/164 8.o.
Mészáros T: A mindennapok esztétikája

g. Hager Ritta textilterverő

Kiállítása nyílik ma a velemei klubkönyvtárban

Magyar Nemzet 1970 VII. 4

G. HÁGER RITTA

Batik párna

Fiatal képzőművészek és pályművészek
kiáll. 1955

A veszprémi fazekasceh kancsója
1863
(Veszprémi Múzeum)

Kerámia kiáll
Székesfehérvár 1966-67
Katalógus Bárdosi J. Petres É

G. Háger Ritta
iparművész

„Élet" (repro)

Katona Imre: G. Hager Ritta és Bossi Gábornú ...
Művészet, 1971. október - 45 lap

G. Hager Ritta
festőművész

A Magyar Képző Művészek Szövetsége
az Iparművészeti Múzeumban rendez-
te 13. kiállítását. Ezen a tárlaton G. Ha-
ger Ritta és Borsi Gáborné mutatkozott be.

Katona Imre: G.Hager Ritta és Borsi Gáborné.....
Művészet, 1971.október - 45.oldal

G. Háger Ritta
Textilművész

G. Háger Ritta 1958-tól Borsi Gáborné-val együtt, egyedi ruhaanyagokat tervezett és festett. 1962-ban a prágai Nemzetközi Iparművészeti, majd a torinói kiállításon szerepelt.

Katona Imre: G.Hager Ritta és Borsi Gáborné.....
Müvészet, 1971.október - 45.oldal

G. Hager Ritta
textilfestő

1954-től a II. és III. Iparművészeti Kiállításon és a moszkvai VII-en mutatta be munkáit. Az 1957. évi textilpályázaton I. és IV. díjat nyerte.

Katona Imre: G.Hager Ritta és Borsi Gáborné.....
Művészet, 1971.október - 45.oldal

G. Hager Ritta
textilművész

G. Hager Ritta 1950-ben az Állami Operaház kosztümfestője lett. Majd 1954-től 1958-ig a Textilfestő Szövetkezet Művészeti Irányító Bizottságának tagja lett.

Katona Imre: G. Hager Ritta és Borsi Gáborné.....
Művészet, 1971. október - 45. oldal

G. Hager Ritta
textilművész

1948-ban végzett az Iparművészeti Főiskolán G. Hager Ritta. Első munkáival a Prágai Ipariskolai Világkiállításon szerepelt.

Katona Imre: G.Hager Ritta és Borsi Gáborné.....
Művészet, 1971.október - 45.oldal

G. Hager Ritta
textilművész

A művésznő részt vett a frankfurti vásárokon és Szombathelyen és Sopronban is bemutatkozott „Falikép 69" kiállításon.

Katona Imre: G.Hager Ritta és Borsi Gáborné.....
Művészet, 1971.október - 45.oldal

G. Háger Ritta
textilművés

G. Háger Ritta szerepett az Ernst Mú-
zeumban rendezett „Falihép-68"
kiállitáson. Részt vett az 1969-ben
a mancheni kiállitáson.

Katona Imre: G.Hager Ritta és Borsi Gáborné.....
Művészet, 1971.október - 45.oldal

G. Hager Ritta
textilfestő

G. Hager Ritta az utóbbi években falikép-
textilekkel foglalkozik, amelyekből 1968-ban
a VEGYTERV-ben kiállítást rendezett.

Katona Imre: G.Hager Ritta és Borsi Gáborné.....
Művészet, 1971.október - 45.oldal

G. Hager Ritta
Textilmüvész

Művészete dinamikus, mozgéhang alkatú, a műfaji bőtvetséget nem ~~[illegible]~~ kédveli, a tradicionalis formaelemeket, díszítő motivumokat alkalmazza.

Katona Imre: G.Hager Ritta és Borsi Gáborné.....
Müvészet, 1971.október - 45.oldal

G. Hager Ritta
Textilmüvész

Művészete műfaptagosszelett, a festés hűlőmbörő eljárásáitól az applikációs technikáng sorfele változatot foglal magában

Katona Imre: G.Hager Ritta és Borsi Gáborné.....
Művészet, 1971.október - 45.oldal

G. Háger Ritta
Textilművész

1969-ben Borsi Gáborné és G. Hager Ritta az Energiagazdalkodási Intézet részére függönyt tervezett és hé-
szített.

Katona Imre: G.Hager Ritta és Borsi Gáborné.....
Müvészet, 1971.október - 45.oldal

Háger G. Ritta

A tanulmány kapcsán közölt reprodukció lehete-lehéren:
„Kárpit pajzsokkal."

„Cozáky": Landscape and history motifs."
Daily News, Budapest, 1970. aug. 25

6 l.

G. Háger Rita

Szállítása nyílt az Iparművészeti Múzeumban

Magyar Nemzet 1970 május 27
4. old.

Háger G. Ritta

Továbbá „Villa", „Sakk" című müve szerepel a tárlaton, függöny fekete alakok bibor háttérben. „Pajzs" különféle változatban fekete-fehér szinben került bemutatásra.

„bozóky": Landscape and history motifs."

Daily News, Bipest, 1970. aug. 25.

6 f.

Háger G. Ritta

Átfogó jellegű tárlata az Iparmű-
vészeti Muzeumban nyílt meg. Művei:
„Kompozíció" batik puplin, gyapjú és
selyem kárpit. „Kompozíció maszkkal"
„bozóky": Landscape and history motifs".
Daily News, Bpest, 1970. aug. 25.

61.

Hóger G. Ditta

textilterező művész, az Iparművészeti Főiskolán 1948-ban nyert diplomát, külföldön többizben műtatták be alkotásait: Prága, Moszkva, Torino, Münchenben.

„Bozóky": Landscape and history motifs"

Daily News, Budapest, 1970. aug. 25.

6 l.

G. Hager Ritta textilterverő

Kiáhítása nyílik a velencei

Kiribkörystásban

Magyar Nemzet 1970 VII. 4 4 old.

G. Horger Rita, iparművész

MDK

Textiltervező. Művei az Iparműv. Múzeumban láthatók.

—: □. Az Iparművészeti Múzeumban ..." 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. máj. 15.

MDK

S. Háger Ritta, textiltervező iparművész

Az Iparműv. Múzeum Kiállításán szerepel.

Textilmozaikja:

Repr

– : Kiállítás

M. 10.

Népszabadság, Bp. 1970. máj. 17

MDK

G. Haiger Riita, iparművész

Textiltervező. Kiállítása nyílik még a velencei klubkönyvtárban.

—:o Kiállítás 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. jül! 4

G. Hágen Ritta

Batik párna

Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása

Ernst Muzeum, 1955. junius, 3o 1.

HAGER Ritta

Textilkörkép 2000

Magyar Nemzet 37 magazin 2000. július 8., szombat

G. Háger Ritta

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 438-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1970 MÁJ 17

1021

KIÁLLÍTÁS

Az Iparművészeti Múzeum kamaratermében — és mivel ot[t] a hely, az odavezető folyosón is — két textiltervező iparművés[z] gönyeit, faliképeit. Borsi Gáborné és G. Háger Ritta művésze[t] kapó. Bár egyedi darabokat terveznek és állítottak ki, a néző o[t] gondol, hogy egynémely darabot, amelynek technikája ezt lehetővé t[e] kisebb-nagyobb sorozatban gyártani, hogy többen megvásárolhassák.

A hagyományos, kézzel festett és batikolt darabok mellett izgalmas[ak] ságként tűntek fel a cérnagombból összeállított textilmozaikok, a vatelinre tett, applikált, habszivacsbélésű, kissé domborított felületű faliképek.

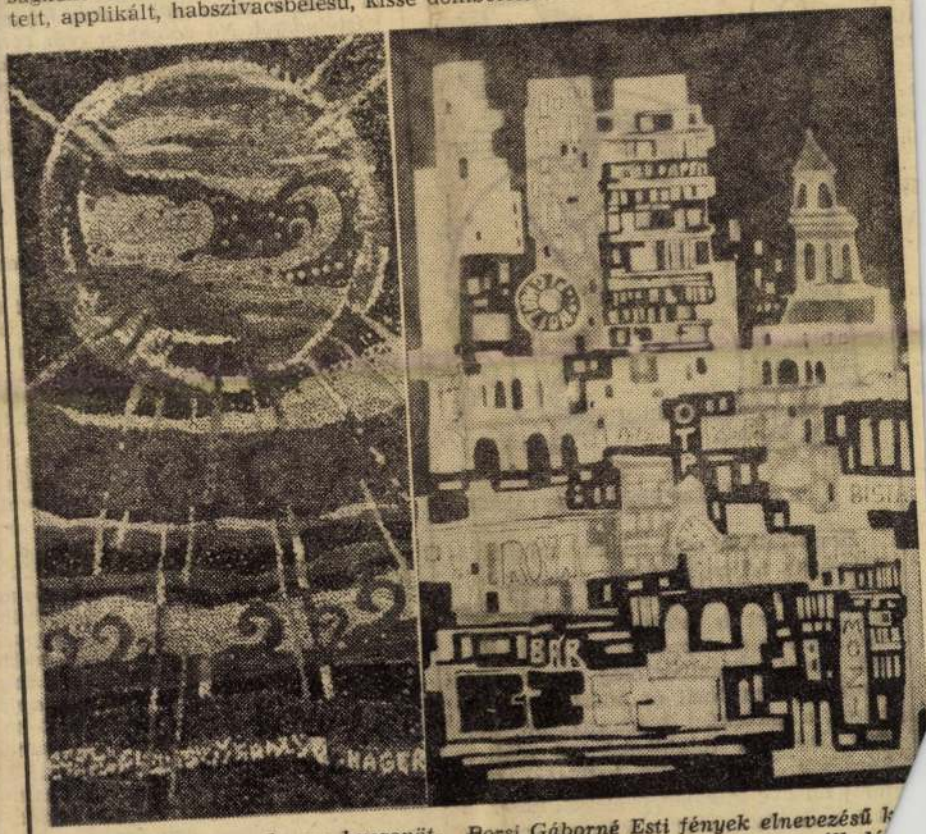

G. Háger Ritta csaknem huszonötezer, színesre festett cérnagombból összeállított textilmozaikja, az Élet.

Borsi Gáborné Esti fények elnevezésű k[é]zel festett faliképe akármelyik szállodá[ban] közületi helyiségben megállná a h[elyét]

megjázzon az úton. A Budapesti
r-főkapitányságon derült ki, hogy
oltam a negyedik lány, akit „ello-
”.

Mire való a taxi?

(Balázs Piri Balázs rajzai)

Beszélgettem még néhány minitaxissal, hogy teljesebb képet nyerjek, sőt *Meszlényi Gézától*, a Volán Turist igazgatójától azt is megérdeklődtem, miért szerelték le a stopperórát a minitaxikról, miért szüntették meg a csinos lányok egyeduralmát és miért lettek fehérek a pirosként beharangozott kocsik. De ezek tulajdonképpen részletkérdések. Mint kiváló kollégám több
fél éve találóan megfogalmazta, a
a való, hogy elszállítsa az uta-

a minitaxi, ha furcsán hangzik is,

*nemzetséget, a
nevét is, vagy
nemzetségfő, 2
falu korlátlan
uralkodó, az ö
tonát kért tőlü
adás elől, maj
nát küldött öfe*

*Zsonk fölött
az évek. A fő
totta összes ho
az étel, a tüzes ital sosem fogyott ki kastélyaiból. Nő dolgában sem volt válogatós. Demokratának tartották a szó római értelmében. Ragaszkodott a főúri származáshoz, ha a nemes hölgy 30 év fölött volt, ezzel szemben 20 esztendő alatt a legszegényebb jobbágylányt is megillette. Nemes szíve ötvenéves kora fölött már alig birta a 15 falu ellátását. Ekkor elhatározta, hogy fiát is bevezeti a főúri életbe.*

A 19 éves ifjú, Zsonk Gerzson azonban mulya fickónak bizonyult.

Az atya ezután szent fogadalmat tett, hogy addig alkalmaz kényszert a lázadó gyermekkel szemben, amíg az rá nem szokik a földi hívságokra. Az Ég ugyan miféle kegyelmet gyakorolna majd fölötte, ha előtte nem vétkezik?

Egy alkalommal két hiányosan öltözött delnő társaságában éppen azon ügyködött, hogy a hájjal tűzdelt kotlósból főzött levesbe áztatott almaszeletekre beszélje rá teljhatalmú örökösét, amikor kincstárnoka sápadtan lépett a lovagterembe. Súgott valamit Zsonk Zsolt fülébe. Az felpattant, mintha kígyó marta volna meg. Kirántotta a hüvelyéből az óriás kardot, amelyet szépapja ugyancsak Szent László királyunktól kapott. Az agyonáztatott Gerzson bambán nézte. Még sosem látta így apját. Az végtelen fenyegető tekintettel pattant lovára. Így szólt: „Kunigunda, szépséges nővéred botor ledérséggel kinézett a vártoronyból, ahonnan huszonkét éve nem tekinthet ki: úgy hírlik, a szomszéd birtokról egy ispán meg is látta Kunigunda 23 éves ábrázatát. A merénylet vért kíván. Levágom a gyalázatost, vagy én pusztulok Zsonkhoz

Állam

MÁDL FERENC KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK

A KOSSUTH ÉS SZÉCHENYI-DÍJ BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA ALAPJÁN 2003. MÁRCIUS 15-E ALKALMÁBÓL KITÜNTETTE

Kossuth-díjjal:

Bálint András Jászai Mari-díjas színművészt, Érdemes Művészt, a Radnóti Miklós Színház igazgatóját

Bodor Ádám Babérkoszorú-díjas és József Attila-díjas írót

Cságoly Ferenc Ybl Miklós-díjas építészt, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem tszv. egyetemi tanárát

Háger Ritta Munkácsy Mihály-díjas textilművészt

Janikovszky Éva József Attila-díjas írót, a Móra Kiadó ny. főszerkesztőjét

Kalmár Magda Liszt Ferenc-díjas operaénekest, Kiváló Művészt, a Magyar Állami Operaház magánénekesét

Kállai Kis Ernő Liszt Ferenc-díjas klarinét- és tárogatóművészt

Király Levente Jászai Mari-díjas színművészt, Érdemes Művészt

Ligeti György zeneszerzőt, életművéért

Marton László Jászai Mari-díjas rendezőt, Kiváló Művészt, a Vígszínház igazgató-főrendezőjét, a Színház- és Filmművészeti Egyetem egyetemi tanárát

Maurer Dóra Munkácsy Mihály-díjas grafikusművészt, festőművészt, a Magyar Képzőművészeti Egyetem docensét

Oravecz Imre költőt, műfordítót

Presser Gábor Erkel Ferenc-díjas zeneszerzőt, előadóművészt, Érdemes Művészt, a Vígszínház zenei vezetőjét

Tarr Béla Balázs Béla-díjas filmrendezőt

Vajda János Erkel Ferenc-díjas zeneszerzőt, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem egyetemi docensét

Marton László szobrászművészt

Dáger Ritta

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Vas Népe

G. Hager Rita

1021

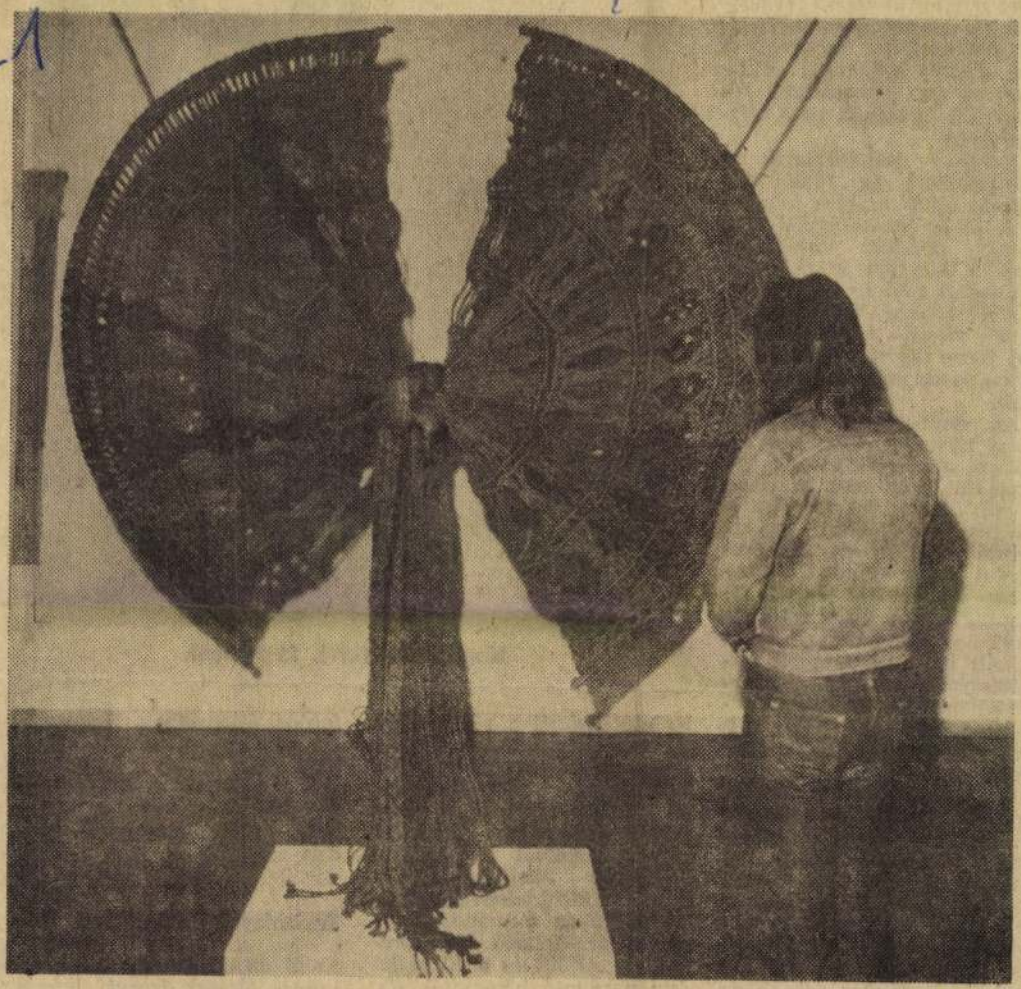

G. Háger Rita: Összefonódás. Csomózott juta és műszál.
(III. Fal és Tértextil Biennálé)

...zom a hagyományos anyagokat, pl. kő, márvány és bronz, de előszeretettel használom a fát, amely legjobban alkalmas az én gondolataim tömör-zárt formában való kifejezésére."

Művészi önéletírásnak és hitvallásnak is tömör-zárt formát adott ezzel a néhány mondattal, lecsiszolva-hántva róluk minden felesleget, csak a lényegre szorítkozva. Ha sorait műveivel és külső megjelenésével, belső feszültségtől vibráló szikár alakjával összevetjük, előttünk a stílus és az ember teljes egysége.

Az emlékezetes Dorottya utcai tárlaton egzotikus tájak és művészi hatások varázsával lepte meg a nézőt, távoli világok ősi művészetéből és faanyagából hozott ízelítőt, indián és csendes-óceáni motívumokat vonultatva fel villogó fényű, sima csillogású vagy éjfekete szobrain, beágyazva a szobrászati anyagot grafikai termésének (hagyományos-realista tájképekkel hatásosan ellenpontozott absztrakt rajzok) míves gondosságú keretébe.

A Műcsarnokban ezúttal bemutatott anyag elrendezése, megszerkesztése az akkor bevált módszert követi, az összkép azonban más, az alkotások többsége az időközben eltelt hét esztendő változásait, a stílus elmélyülését, határozottabb irány kialakulását, gazdaságosabb és tömörebb formakultuszt tükröznek. A folyamat azonban viharos robbanásoktól men-

Kapásleány (1974, fa 90 cm)

az utóbbiakról a részletezésre való hajlandóság régebben sem túlzott mértékű felbukkanása. Tömörségével és kifejező erejével a *Gauguinra emlékezem*, könnyed vonalvezetésével a kecsesen szárnyaló *Juventus*, finom felületi kidolgozásával, tömbszerűségében a mondanivaló súlyát érzékeltető *Két strázsa*, az *Alföld* és a *Kapásleány* perdöntő bizonyíték Cs. Kovács formaérzéke, stílusbiztonsága mellett.

Fába faragja gondolatait

fontos állomáshoz érkezett. *Az első bemutatkozást követően most hozta a bizonyságot, s egyúttal a kísérletező készség próbái után a következő érlelő esztendők gazdag ígéretét.* A vasi nézőknek külön öröm, hogy a 26 [illegible] a már említett Ambrózy-emlékoszlopon (he[illegible]ének fotóján) kívül az ugyancsak hazai táj ihlette *Őrségi öregek* című szobrát is megtekinthetik.

Bertalan Lajos

2193 FNYV I.

G. Hager Ritta textilművésza

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

G. HAGER RITTA

TEXTILMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1977. DECEMBER 9-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN FÉL 5 ÓRAKOR

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA

FRANK JÁNOS

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓ TERME

BUDAPEST, V., DOROTTYA UTCA 8.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

1978 JAN 29

Hadnagy György

1021

Hadnagy György: EMBER-PÁR (fantázia)

G HELYETT

ıap múltával eltemették
om akik elsiratták
ik mindenkivel,
— efféle közhelyek
én 78 évesen?" —
elyek:
rot állítsunk neki?" —

o merevül a könny.

es gyászom?
ézhetem"-e?

rát
", a névteleneknel

ıak,

rnak, nőnek,
yainak,
nőknek,
oknak,
, Máriáknak —

HAGER RITTA

VIDÉKI ÉS KÜLFÖLDI KIÁLLÍTÁSOK A MŰCSARNOK SZERVEZÉSÉBEN
EXHIBITIONS IN THE COUNTRYSIDE AND ABROAD ORGANIZED BY THE PALACE OF ART

Salamon-torony, Visegrád – Lois Viktor szobrászművész kiállítása
1995. augusztus 10-től szeptember 30-ig

Bukaresti Magyar Intézet – Hager Ritta textilművész kiállítása
1995. október 9-től

Helsinki Magyar Intézet – Soós Tamás festőművész kiállítása
1995. november közepétől

Salamon Tower, Visegrád – Viktor Lois: Sculptures
10 August – 30 September 1995

Hungarian Institute of Bucharest – Ritta Hager:Textiles
from 9 October 1995

Hungarian Institute of Helsinki – Tamás Soós: Scuptures
from the middle of November 1995

HÁGER RITTA

Meditációk

Háger Ritta textiljei, Gorka-ház, Verőce, 1997. augusztus 16–szeptember 30.

Különleges találkozás részesei lehettek, akik idén ősszel a verőcei *Gorka-ház*ba látogattak. Különleges, mert nem az időben zajlik, „csak" térben, hiszen a házigazda, *Gorka Géza* már régen halott, de amikor végakaratában úgy rendelkezett, hogy otthona múzeum legyen, és nyitva álljon a művészetért rajongó emberek előtt, akkor már predesztinálta annak lehetőségét, hogy a villa egy része más művészeti ágak jeles képviselőit is befogadhassa, ezzel bizonyítva a művészetek egyetemes voltát, azt hogy a műfajok közt nincs rangsor, a kvalitás számít.

Háger Ritta Munkácsy-díjas textilművész, a *Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia* rendes tagja, műveivel hazatalált Verőcére, hiszen régre visszanyúló szálak kötik ehhez a szép községhez. Jelenléte hozzájárul a hajdan mozgalmas kulturális életet magáénak mondható üdülőhely újbóli szellemi felvirágoztatásához.

Gondolatban induljunk el fölfelé a Gorka-villa lépcsőin. A Gorka Géza által alapított keramikusdinasztia, az unoka *Focht Géza*, a leány *Gorka Lívia*, és az apa Gorka Géza kerámiáinak látványosságai készítik elő a legfölső emelet élményét. Talán nem is baj, hogy meg kell tenni ezt a zarándokutat fölfelé, hiszen Háger Ritta szőnyegeinek születése is hasonló egy nehéz zarándokúthoz. Mi más is lehetne az a több hónapos megfeszített munkafolyamat, ami alatt egy könnyednek látszó krétarajzból létrejön a len, a kender, a gyapjú, a fényes selyemszálak nehezen engedelmeskedő rostjainak szövevényéből a mű, testet ölt a gondolat. Minden igaz művészet a teremtés csodájához hasonlítható. Megtalálni a természet, az elemek végtelen gazdagságából azokat a formákat, színeket, anyagokat, amelyek a leghitelesebben tudják kifejezni az ember szellemi természetének anyagon túli, elvont fogalmait. Ez az a megfejthetetlen titok, amitől egy mű sugározni kezd. Ezt a sugárzást érezheti, aki belép Háger Ritta textiljei közé. Mintegy meditációs térbe érkezünk, a hely azt sugallná, hogy a szőnyegek közé, a földre telepedve maradjunk itt egy jó ideig, adjunk magunknak egy kis időt, várjuk a belső hang megszólalását, talán sikerülhet a visszatalálás önmagunkhoz.

Végre olyan műalkotásokkal találkozhat itt a látogató, amelyek egész másról beszélnek, mint a hétköznapok agresszív, hideg valósága, ahol, szinte már alig vannak embernek való helyek. Ide behúzódva újra felfedezhetjük a természetet, visszatérhetünk a művészet forrásaihoz. A közvetlen, egyszerű, de nagyon mélyről jövő üzenet mindenkihez szól, aki nem fél kinyílni ezekre a hangokra. A művek megszólalnak saját nyelvükön, a szavak, az írás csak töredékesen adják vissza a lényeget, mégis engedjék meg, hogy egy pár gondolat erejéig bemutassam a kiállításon látható öt munkát.

A két nagyobb szőnyeg, a *Belső tűz* és az *Éj* egy régen indult sorozat darabjai, amelyben Háger Ritta saját megfogalmazása szerint a *„lélek fejlődésének állomásait"* szeretné megtestesíteni. E két, egymással szemben kiállított darab *Keresztes Szent János* filozófiájának ihletésére, a lélek állapotait próbálja megragadni. A belülről fakadó, feltartóztathatatlan, elolthatatlan tűz pusztít és épít egyben, a szellem fájdalmas megtisztulásának eszköze, a szenvedés kataklizmája által építkező ember lelkének tükörképe. Az Éj pedig a lélek fejlődésének következő állomása. Az erdő sötétjén átderengő, fehéren izzó léleksugár, a kereszt örök jegyét formázza meg. Ennek a szőnyegnek egy későbbi, kisebb változata a berlini *Brandenburgi Kapu Csend Termé*nek legfontosabb dísze, amely előtt a világ bármely vallásának hívei belső megbékélésre találnak.

Az *…és fölméne…* és a *Teremtés* a kilencvenes évek elején születtek. A keresztény mitológia örök, nagy kérdéseit fogalmazzák meg, olyan egyetemes jelekkel, amelyek a képes beszéd legelemibb lehetőségeivel élve, a szegények bibliájának elvei szerint mindenkihez szólnak. A

Háger Ritta: …és fölméne…, gobelin, 200x90 cm / Ritta Háger: …and ascented…, gobelin, 200x90 cm

Teremtés szimbolikus halát a víz alá, föld alá elérő égi sugárzás: a fény mint a megtestesült isteni logosz kelti életre. A vibráló fehérek az …és fölméne… nem nélküli angyalának sugár-

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

Fotó: Tahin Gyula

Textil-tér című kiállítás, textil-hosszhajó (részlet) / Textile-space exhibition, textile-nave (detail)

nek. Ez a textilből teremtett tér azt tanúsítja, hogy a hagyományokhoz, a történelemhez, a múlt művészetéhez, műveihez való konkrét vagy áttételes kapcsolódás különös kontrasztokat hoz létre, hogy a történeti ívek megteremtése izgalmas, aktív villódzást kelt.

Az egykorvolt, megszentelt hely fölé – ha csak néhány napra is – finom anyagokból szőtt, ideiglenes konstrukció került: a hajdani helyén, a hajdani fölött ismét létrejött egy belső és egy külső tér, egy látszatra könnyen áttekinthető, de mégiscsak bonyolult szövetű textilarchitektúra. Az időben korlátozott fennmaradású, tünékenységre ítéltetett műalkotások – ha elég erősek, ha intenzív hatásúak – törvényszerűen a fogalmiság régiójába emelkednek. Ez a fogalmi létezésmód sokszor erőteljesebb, mint a valamikori valóságos. A budavári Mária Magdolna-templom történetéhez most már visszavonhatatlanul kötődik a század- és ezredvég magyar iparművészeinek eme textiltere, belső falképegyüttese, a falat ékesítő zászlókollekciója.

WEHNER TIBOR
művészettörténész

Elhangzott a kiállítás megnyitóján.

Háger Ritta: Szimbólumok Szent Margithoz, gobelin, 155x115 cm /
Ritta Háger: Symbols to Saint Margaret, gobelin, 155x115 cm

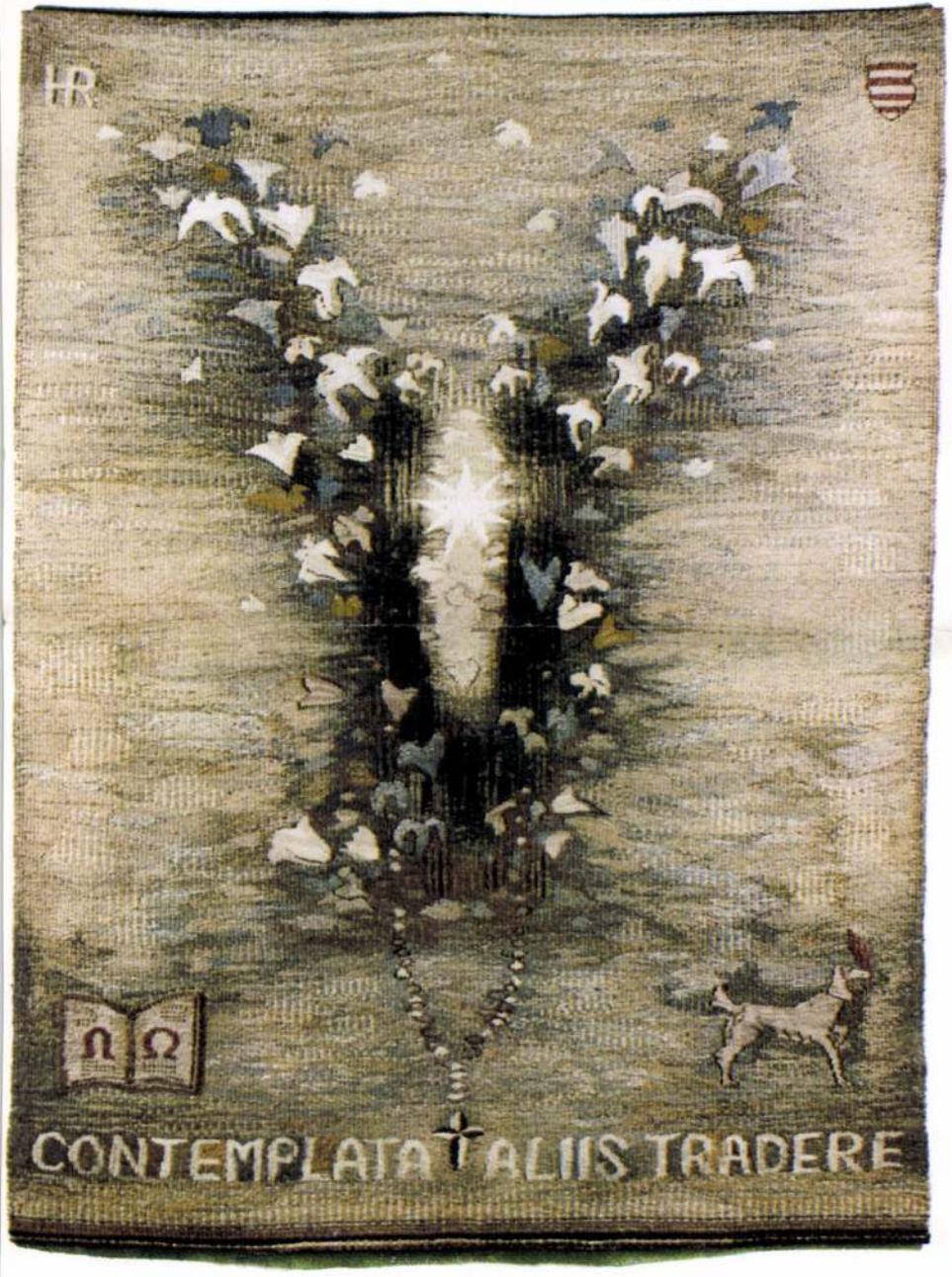

Háger Ritta: Éj, gobelin, 255x170 cm /
Ritta Háger: Night, gobelin, 255x170 cm

zására felelnek. A fölszálló, szinte fénnyé váló, nehezen meghatározható figura mindnyájunk fölfelé törekvését, a könnyed szárnyalás iránti vágyunkat fejezi ki. *García Lorca* szép versét, a *Fény szeretne lenni a dal* címűt idézte fel bennem e költői textil.

A legfrissebb munka, a *Szimbólumok Szent Margithoz* felirata, a „*Contemplata aliis tradere*", *Aquinói Szent Tamás* jelmondata volt. Nem véletlenül került Háger Ritta e nagyon szép sőnyegére, hiszen a domonkos szerzetes atyáktól tanult mély szeretetkapcsolat élményét fogalmazza meg. A művész sokra tartja életfilozófiájukat, a tőlük tanult elmélyedésre, belső hangokra figyelés képességét, hiszen mindezek az ő művészi programjának, egész életművének hitelességét igazolják.

Nem mindennapi élményben részesülhet, aki elzarándokol a verőcei Gorka-ház legfölső emeletére, a kollekció darabjai különböző közgyűjteményekből kerültek egymás mellé, ritkán láthatók együtt, méltó keresztmetszetét adják Háger Ritta tekintélyes életművének.

KÖPÖCZI RÓZSA
művészettörténész

Elhangzott a kiállítás megnyitóján.

Tiszta metszésű vonalak

Varga Győző kiállítása, Széchényi Könyvtár, Budapest, 1997. március 18–május 23.

A bölcsességnek sokféle meghatározását adta már meg az emberi gondolkodás tudománya. Ennek a sokféle meghatározásnak azonban minden korban volt, s maradt egy közös magva: azt gondolták és mondták bölcsnek, aki tisztába tudott jönni saját magával, aki tudta önön határait, s volt ereje ezekhez a határokhoz igazítani vágyait és szándékait. Ezért gondolom, hogy nem hízelgés és nem nagyotmondás, ha *Varga Győző* tervezőgrafikusi életművét áttekintve azt mondom róla: bölcs ember oeuvre-je ez. Ráadásul egy különösen nehéz terepen. Mert mit tehet a kiszolgáltatott tervező művész, akinek a megrendelője szab feladatot? Semmit. Semmit? Dehogyisnem tehet! Megtanulhat egy fontos szót: azt, hogy nem. Hogy nem vállal bármit. Hogy nem vállal idegen stílust, csakis a magáét. Varga Győző klasszikus irodalmi alkotásoknak adott testet – kötést, födelet, illusztrációt. Hanglemezborítókból is csak a komoly muzsika korongjaihoz valókat választott megvalósítani. Plakátokból pedig egyetlen fajtát: a színházi estekre hívogatót. És mit ért el végül is Varga Győző ezzel a bölcsességgel, ezzel a visszafogottsággal? Azt, hogy mindent megmutathat, amit csak csinált, és büszke is lehet mindenre. Pedig százakra megy az opusainak száma mindegyik műfajában. Kikutatva őket a könyvespolcainkon, a lemeztárolókban, számba véve emlékezetünkben, újra meg újra meg kell állapítanunk, Varga Győző tervezőgrafikusi munkásságából teljesen hiányoznak a „megbocsátani való" zsengék: magasan kezdett eleve, és máig bírja szusszal. Ez a magas kezdés a maga idejében, az ötvenes évek végén, a hatvanasok elején egyszerre rombolt és teremtett tradíciót az emblématervezésben és a könyvillusztrálásban egyfelől, aztán a hanglemezborítók világában a másik oldalon. Amikor megint lehetett arculatot tervezni, vezérmotívumokat, emblémákat komponálni, mindjárt olyannal kezdődhetett a sor, mint a *Helikon Kiadó* lantos figurája, Varga Győző telitalálata. Vele valami nagyon fontosra talált rá: az egyszerűségre, a kevés eszközzel sokat elmondás titkára. Arra a szolid biztonságra, amely a reneszánsz óta a könyvcsinálás, a tipografálás főszabálya, s amit alkalmazva Varga Győző könyvtervezői és könyvillusztrátori munkásságának nyugalmas, szép egyensúlya létrejött. Éppen ez, a mű megértéséből fakadó formateremtés képessége volt az a tulajdonság, amelyik még a hatvanas évek legelején Varga Győzőt másik választott műfaja, a hanglemezborító megújítójává tette. Szerencséje is volt, persze, hiszen az ő pályakezdése egybeesett a magyar hanglemezgyártás megindulásával és első nagy vállalkozásainak kibontakozásával. A szerencse azonban, tudjuk, azokhoz pártol, akik felkészülten várják. Varga Győzőt se véletlenül „találta" meg a *Bartók*-életmű összkiadásának hatalmas tervező-

Varga Győző: Hanglemezborító, Charles Cros-díj, Párizs, 1965 / Győző Varga: Record cover, Charles-Cros award, Paris, 1965

Varga Győző: Hanglemezborító, Esztétikai nívódíj, Brüsszel, 1967 / Győző Varga: Record cover, Award on aesthetics, Brussels, 1967

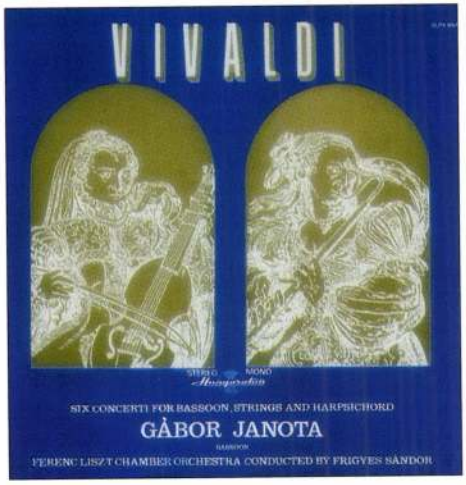

Varga Győző: Hanglemezborító, Hungaroton-díj, Budapest, 1970 / Győző Varga: Record cover, Hungaroton award, Budapest, 1970

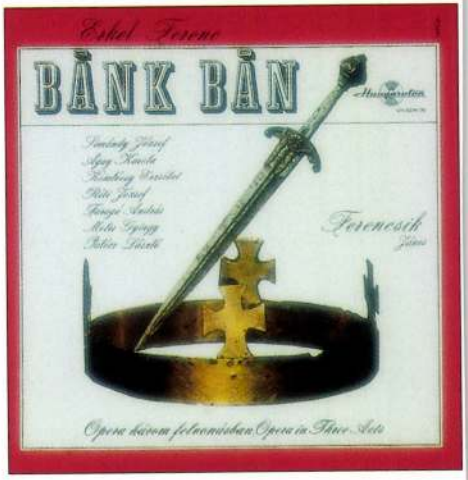

G. Háger Rita: „Összefonódás"

10 M Nők Lapja, Budapest, 1974. akt. 5.

G. Háger Rita: ÖSSZEFONÓDÁS

Éjjel-nappal div

Diaginál szövésű kelméből készült rövid télikabát, fókaprém díszítéssel, alatta pepita szövetruha Nina Ricci modell

Organza kardigán, fekete krepp nadrággal, flitteres derékrésszel. Nina Ricci modell

A nagy francia divatházak és konfekciósok bemutatták őszi-téli kreációikat. Kínálják az ötletes, de eléggé szokatlan ruhadarabokat: a kirakatokban, a bemutatókon, s a televízióban és a sajtóban.

Hozzánk is elérkezik minden új stílus, amely bárhol a világon megjelenik. A Magyar Divatintézet (a Divattervező Vállalat új nevet és feladatokat kapott) minden fontos információt megszerez és ezeket a szakemberek és a nagyközönség elé tárja. Divatbemutatóján, amelyet október közepén az Intercontinental szállóban tartanak meg, a főbb nemzetközi divatirányzatok dominálnak.

A sportos, de nőies stílus mind nagyobb teret kap az öltözködésben. A több részből álló együttesek más-más ruhadarabokkal variálva egyre divatosabbak. A férfiak egy része is kedveli a sportos öltözködést. Ez a stílus nagyjából azonos a szabad idő ruházattal.

A nőknél a sportos divat érvényre jut az ünnepélyes öltözködésben is. De az alapanyag kiválasztása az alkalom szerint

azonban harag[illegible] ellen, minden megaláztatás ellen, minden bűn ellen.

„Nem írom nagy betűvel az embert, mert nem elvont fogalmáról akarok szólni, hanem róla, a szorongatott lényről, aki bármilyen esendő is, nem átallja faggatni az eget, az időt, az isteneket. Közelről próbálom megszólítani, olyan közelről, ahonnan észre lehet venni szemének rebbenését meg azt is, ha izgalmában szaporább lesz a lélegzete" — szólt a második kötet borító-szövege. S a bekezdések egyre rövidülnek, egyre szigorúbban mértek a szavak és az írásjelek, egyre sűrűbb jelentést hordoznak a metaforák, a hasonlatok, a ritkább párbeszédek, a gyakoribb fiktív megszólítások, a sokértelmű, s mégis mind egyértelműbb töredék-egészek.

Ancsel Éva igazán otthonra lelt ebben a „maga-teremtette" műfajban, igazán a magáét írta-mondta fáradhatatlanul — reménnyel szólva a világ jobbíthat[illegible]ról. Valahogy így: „Az lehet, hogy [illegible]nek nincs értelme, de szappanbub[illegible]kat fújni a gyerekeknek, ennek [illegible] hogy van".

(Pesti Műsor Lap- és Könyvkiadó [illegible] oldal, 250 forint)

SZÉCSI MAGDA: A FEKETE BÁLVÁN[illegible] BIRODALMA

Az aranyhalas lószem tükre cí[illegible] mesekötetében Szécsi Magda a [illegible]ság mitológiáját kezdte el írni. S[illegible] meghatározottsága ahhoz kellett [illegible]ra, hogy az egészről tudjon ér[illegible] szólni. Különösebb rejtjelezés [illegible] tiszta hangon, néhol már-már [illegible]ság-hittel.

Az első „meséskönyv" világához e kötetből a *Doláta és a varázsfa*, s a *Düdzsár és a csontfehér bűshegedős* című történetek állnak talán a legközelebb; de míg ott a megszólalás igénye volt inkább érezhető, addig itt már az építkezés tudatos vállalása erősíti a mitológiát, s szerteágazóbb a műbe emelt érdeklődés.

Meghatóak ezek az elesettség— kiúttalanság-elbeszélések, melyek mégis a méltóság megőrizhetőségének hitét foglalják — az önfeladással, a kiszolgáltatottsággal szemben — olykor egészen különös, varázsos mondatokba. S tovább egyedítik ezt a világot Szécsi Magda rajzai, a cigány mitológia elveszettnek hitt tükörcserepeit megelevenítő sóhajtások.

(Omnis Fabula, 120 olda, 148 forint)

KOVÁCS JÓZSEF:

[illegible]vid szakaszokra tördelt két évszázadban ugyanis alig-alig volt olyan intervallum, amikor két-három generáció hasonló értékrendszert szocializálhatott volna. E jelenség persze természetes módon erősítheti a sokféleség mélyrétegeit; a társadalom mindennapi és ünnepi léte szempontjából azonban csakis egészségtelen lehet — s lehet olykor éppen e széttördeltség egyéni, csoportos, de akár nemzeti tragédiák forrása és/vagy okozata.

Az *Állam és polgár* című összeállítás a mögöttünk folydogáló bő évtized *Kéri László* vezette politikai szocializációs kutatásának egyfelől eredménye, másfelől következménye — a kötetben két, már a rendszerváltás utáni konferencia előadásai adják a szövegek nyersanyagát. Szinte minden írásból kitapintható az aggódás: hogyan építhető demokratikus ország demokratikus hagyományok nélkül, miképpen képzelhető el a politikai szocializáció [illegible]mokratizálása? A lehetsé[illegible]tencenciák felméréséhez [illegible]tést kap a rendszerváltás [illegible]a politikai kultúra szere[illegible]égéről vagy az elmúlt év[illegible] disszonanciáiról éppúgy, [illegible]g iskolájának — és tan[illegible]előbbi szükséges megte[illegible]j politikusnemzedék(ek) [illegible]és arról, hogy a politikai [illegible]nőségének alakításában [illegible] játszanak az alternatív [illegible] egyházak, az iskola, a [illegible]nyok, a csoporttradíciók, [illegible]ok, a tömegkommuniká[illegible]etve a lokális környezet. [illegible]tlelete lehangoló: „Az új [illegible]első értékei így jellemez[illegible]s tudat, skizofrén állam[illegible]ettség, erkölcsi bizonyta[illegible]vakbuzgóság. Az embe[illegible]l orientáltak, nem tudják [illegible]tékrendjük normatív bá-

eu társadalmi struktúra-elméletéből kiindulva elemzi a magyar társadalom szerkezetének módosulásait az utóbbi évtizedekben. Különösen az értelmiség rétegeinek színeváltozásairól tett okfejtései ragadják meg az olvasót: érzékeny képet kapunk arról, miképpen igyekszik az ember a most éppen leértékelődő fajtájú szellemi tőkéjét átalakítani a felértékelődőben lévő tőkefajtákra.

A mindennapokba szervesülő létkényszerek különböző szempontú elemzéseinek skálája a médiaháborún keresztül az amerikai társadalom paradoxonjáig (írástudatlan Amerika), a nemzet kategoriájának, a szociáldemokráciának és a liberalizmusnak s a különböző pártrendszer-lehetőségeknek a bemutatásáig húzodik; de értékelést kapunk a térség forradalmairól és a kialakult magyarországi új rendről (elitről) is.

A szabadsághiányos Kelet-Európa önállóan vagy kevésbé önállóan meglelt értékmintái— eredjenek bár a történelem méoly színes lapjaiból— egyelőre sajnos semmifajta garanciát nem nyújtanak az ittlét mindennapos gondjainak enyhítéséhez, de legalább elviseléséhez. Az ellentmondások tisztulásában, a boldogság-, a boldoguláslehetőségek szaporodásában és a tartós társadalmi konszenzusban egyelőre bízhatunk— mi mást tehetnénk? —, de racionális, a gyakorlat alátámasztotta érvünk vajmi kevés van. Municiónk a jövőhöz soványka.

Amikor majd a körvonalak igazán kirajzolódni látszanak, akkor bizonnyal megfoghatóbb lesz a remény a ma még nagyon szürkés hétköznapokban is. Addig pedig marad a hit, a költők, a meseírók, a tanárok, a parasztok, a forgácsolók, a filozófusok, a buszsofőrök és a társadalomkutatók hite: a mégis.

(Pesti Szalon- Savaria University Press, 228 oldal, ár nélkül)

[illegible] 1993. dec. 2.

Hogyan Lehe

FRANK JÁNOS:

Színes monokrómia

Nem először írom le egy negyed- század óta, hogy a magyar textil-iskola különlegessége: minden tagja egy-egy külön iskola. *Hager Ritta* — Hager Ritta. Textilműveinek kezdettől fogva ugyanaz a színhangulata: egy ünnepélyes, komor, sőt drámai monokróm rozsdabarna. Hasonlíthatnám még ezt a bronzszínre, vagy a vonós hangszerek érett fájához, a legszívesebben (nem Tandori kedvéért) a veréb gyönyörű tollazatához. Ez a sokatmondó barna, a számtalan mutációjával úgy adódik, mint a neoimpresszionista divizionizmus foltmezői, vagyis a különböző színsávokat a szemünknek kell megkeverni. Választott barnájához saját technikát is keresett ez a művész, szövőszékén a (függőleges) láncfonal szizál-zsinór, vagy kemény kenderkötél, rajtuk a (vízszintes) vetülékfonal juta, len, kender. Gobelin, ó-gobelin, fonás, kötözés akár egy kárpiton belül is. Innen a faliképeinek dombormű, rusztikus, sőt architektonikus felülete, ezt voltaképpen szorosan egymás mellé zárt, eltérő keresztmetszetű pálcatagok sora alapozza. Ő azt mondja, hogy ez a faktúrális változás „a sima harca a durvával", én azt, hogy ez a dualitás művészetének kulcsa.

A textil faliképein ezt a rozsdaszínt (verébszínt) szabadon kezeli, elmegy a sötétebből a világosabb árnyalatokig, sőt a szürkéig. Aztán a mélysötét mezejébe sejtelmes, irizáló, színjátszó átmenetekkel a kép centrumába fehér, nyersszínű vagy lángszínű piros foltot komponál, csúcsára állított háromszög, korong, vagy éppen kereszt alakút. A kárpit sötétjéből kivilágít-a képelem. Igaz, reflektorral is megdobták őket a galériában, de ezek a motívumok lámpa nélkül is világítanak. Hager a színek szomszédoltatásával kényszeríti a matt szövést, hogy lumineszcens legyen. Kihasználja a mélybarna fényelnyelő, illetve a fehér vagy a piros fényvisszaverő tulajdonságát.

Hager Ritta egyik protagonistája volt a hetvenes évek magyar tértextilmozgalmának. A kiállítás légterében lebegő, vörösbe és sárgába játszó barna, kötözött, font juta anyagú, áttört, majdnem hárommétereres óriási kokárdájára akár valamennyi textiles rámondhatná: mesterségünk címere. Főműve a 250x200x 30 centiméteres függesztett, statikai megoldásában is tiszteletreméltó barna-sárga-narancs csomózott jutaobjektje, a Gondolkodószékek. Ez a három ülőhely a mustrás, rácsos, rátétes magas támlájával a görögkeleti templom — melyben nincsen pad — fal melletti, az öregeknek fönntartott széksorára emlékeztet. A burjánzó, barokkos textilmű — famunkára, asztalos remekművére.

Nyilván a szombathelyi minitextil-kiállításokra készítette a szerző kis textilszobrainak csoportját. Ez a plasztika megint más világ, melyben csúfolódó kedve, moralizálása, konceptuális hajlamai mutatkoznak meg; itt is, a játékban is a legmagasabb manuális színvonalon.

A gyűjtemény, rendezője Jerger Krisztina. A tárlat egyúttal Hager Ritta Széchenyi Akadémia-beli székfoglalója is volt.

asszociációsort az a nem jel... téktelen eltérés váltja ki, hogy Magyarországon — azóta Imre fia már így mondja: Magyarban — nem parizernek mondják a csalásra oly alkalmas húskészítményt, hanem párizsinak; röpke utalás a párizsi eseményekre, a prágai és a kassai sonkára, majd a gyulai kolbászon át a bécsi szeletre stb., ami mind körülveszi a magyarokat is, „meg ezeket a jó román atyafiakat is" (nehogy megfeledkezzünk a Szklabonyán született magyar író szülőföldjéről eközben).

A mozgásában ábrázolt tabló, ide értve a talán legfontosabb, hă nem is legjellemzőbb alakját, az ellenőrző hivatalnoknak állt tanárt, aki suttyomban a nép-

valóan következve — egy fiú. Elő- és utókép. „Tadeusz Kosciusko, csehszlovák vagyok." Ha nem értenénk a szóból: „Hriszto Botev, csehszlovák vagyok." A romániai magyar Palach-inkarnáció így szól: „Hallgassák meg holnap a rádiót, hogy tudják, elintéztem-e." Két liter benzint kér Jani bától üvegben vagy kannában — ha még mindig nem értenénk, és azt gondolja, viszik Bukarest felé.

Amikor kezdenénk hinni, hogy az ő hőstette-tragédiája van készülőben, a sofőr szépen leszáll, mintha valami dolga még lenne az üzlettel, és feljelenti Barta Tamást, a titkár elvtárs fiát, hogy itt ez az idegen, neki meg hiányzik négy kiló áruja.

A második sírásó-egyetemista csak néz, mint a moziban. Külön meg kell neki magyarázni, hogy így csak közbűntényes lesz a fiú.

A sofőr drámája a darab, a veszendő nyereség és a magyarmentés közösségi hasznának konfliktusa. Máig mutató tragikuma: az asszimiláció rozsdája már akkor megfogta az ottani magyar értelmiségijelöltet. Gondos munka (dramaturg: *Sári László*), félóránál rövidebb tartamban jelen van minden, ami akkor és ma a megszabott tárgyban jelen lehet. Építkezése és feszessége eggyé olvad a cselekmény adta feszültséggel. (*Zoltán Gábor* rendezése.)

(Csiky László: Másnap. A Rádiószínház Európa, 1968 című sorozatának darabja).

A kiállítás
a Kulturális Alapítvány a Textilművészetért
és
a Budavári Önkormányzat
közös rendezvénye, amely az
"ÜNNEPELJEN A 750 ÉVES BUDAVÁRÁBAN"
című programsorozat záróeseménye

A kiállítás rendezői :
Orosz Péter
Oláh Tamás

A kiállítás megtekinthető :
a romkertben :
1997. augusztus 24 - augusztus 31-ig
a toronyban :
1997. augusztus 24 - szeptember 21-ig

TÁMOGATÓK :

Nemzeti Kulturális Alap

Budavári Önkormányzat Polgármesteri Hivatala

I. kerületi Művelődési Ház

Kulturális Alapítvány a Textilművészetért

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

Mária Alapítvány

Magyar Turisztikai Rt.

TEB Szakigazgatóság

Eurotextil

Gardénia

Gustex

Kistext Rt.

Kistext Rt. - Soroksári Textilgyár

Grafika : Oláh Tamás
Nyomda : Százszorszép Kiadó és Nyomda Kft.

Felelős kiadó : Kulturális Alapítvány
a Textilművészetért
Installációt tervezte : Horváthy Judit, építész
Kivitelező : Vámi Zsolt, építész
ISBN

HAGER Rita

tér

A Magdolna - toronyban
válogatás az 1992-94-96-os
Szombathelyi Textil Biennálék anyagából

Golarits Erzsébet	Martos Katalin
Hager Ritta	Málik Irén
Hauser Beáta	Nyerges Éva
Hegyi Ibolya	Oláh Tamás
Katona Szabó Erzsébet	Pápai Lívia
Kecseti Gabriella	Polgár Rózsa
Kecskés Ágnes	Simonffy Márta
Kelecsényi Csilla	Solti Gizella
Kókay Krisztina	Székelyi Kati
Lencsés Ida	Vereczkey Szilvia

Zászlók

Árki Bernadett	Lencsés Ida
Bánfi Mariann	Lévai Nóra
Czeglédi Júlia	Mészáros Éva
Dolányi Anna	Orient Enikő
Eventuell Stúdió	Pájer Emília
Farkas Eszter	Prohászka Margit
Gönci András	Regős Anna
Horváth Kata	Rónai Éva
Jankovics Zsuzsanna	Simonffy Márta
Kapros Kósa Edit	Solti Gizella
Kass Eszter	Sütő Éva
Katona Szabó Erzsébet	Székelyi Kati
Kelemen Kata	Széles Judit
Kneisz Eszter	Zsigmond Aranka

A Kulturális Alapítvány a Textilművészetért,
a Budavári Önkormányzat
Polgármesteri Hivatala,
és az
I. kerületi Művelődési Ház
tisztelettel meghívja Önt

1997. Augusztus 24-én vasárnap 18 órára
a
Budavári Magdolna torony
és a
hozzá kapcsolódó romkertben tartandó

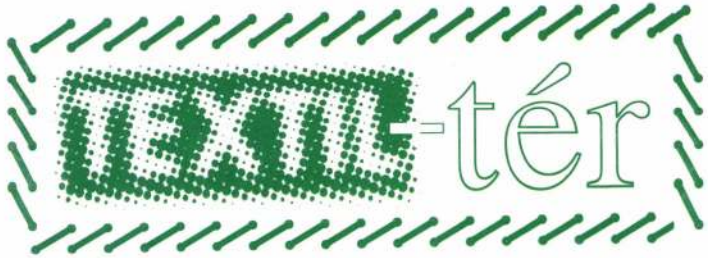

című
kiállításának megnyitójára.

köszöntőt mond :
Katona Tamás
Polgármester

a kiállítást megnyitja :
Wehner Tibor
Művészettörténész

közreműködik :
a
Vándor Kórus

Romkert közös

Ardai Ildikó	Sziráki Katalin
Balázs Klára	T. Doromby Mária
Balog Sándor	Tóth Szilvia
Bányász Judit	Vajda Mária
Bitó Katalin	Ványai Katalin
Czeglédi Júlia	Vizi Júlianna
Dolányi Anna	Zalaváry Éva
Egressy Teri-Kozma Vera	
Fábián Mária	
Gink Judit	
Golarits Erzsébet	
Göbölyös Márta	
Gönci András	
Gremsperger Beatrix	
Hager Ritta	
Hajnal Erika	
Harsay Ilona	
Holb Margit	
Horváth Kata	
Jeney Judit	
Kapros Kósa Edit	
Kass Eszter	
Katona Szabó Erzsébet	
Kecseti Gabriella	
Kelemen Kata	
Kneisz Eszter	
Latin Anna	
Lencsés Ida	
Lugossy Edit	
Makkai Márta	
Manninger Mária	
Mészáros Éva	
Nyakas Ilona	
Orient Enikő	
Pájer Emília	
Pázmány Judit	
Polgár Rózsa	
Regős Anna	
Ruttka Andrea	
Simonffy Márta	
Sütő Éva	
Széles Judit	

Romkert egyéni

Balog Sándor	Hajnal Erika
Bitó Katalin	Harsay Ilona
Gink Judit	Holb Margit
Golarits Erzsébet	Jankovics Zsuzsanna
Hager Ritta	Jeney Judit
Justin Júlia	Kecseti Gabriella
Kozma Vera	Latin Anna
Lugossy Edit	Makkai Márta
Martos Katalin	Nyakas Ilona
Pázmány Judit	Polgár Rózsa
Prohászka Margit	Rácz Judit
Ruttka Andrea	Simonffy Márta
Székelyi Kati	Tóth Szilvia
Ványai Katalin	Vizi Júlianna
Zalaváry Éva	Zsigmond Aranka

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972. 11
Kritika
G. Háger Rita textiltervező

KÉPZŐMŰVÉSZET

1021

A III. Fal- és Tértextil Biennálé

A páros esztendők nyári kiállítási programjában jelentősége és színvonala miatt az egyik legfontosabb bemutató a *szombathelyi textilbiennálé*. Csak így emlegetjük: textilbiennálé, pedig a jellegmeghatározó jelzők — fal- és tértextil — igen fontosak. A megszokás azonban nagy úr, s hajlamosak vagyunk a rövidítésre. Az egyszerűsítés pedig a most harmadszor jelentkező tárlat esetében megengedhetetlen, mert félrevezető. Szombathely ugyanis elkötelezte magát a kortárs textilművészet reprezentálása mellett, s mostanra már évenként rendez „műfaji megoszlás" szerint bemutatókat. Így tehát ragaszkodnunk kell a címhez — a lényeget jelöli —, mert a III. Fal- és Tértextil Biennálé az „egyedi", vagy helyesebben „manufakturális" iparművészet egyik ágának seregszemléje. Ez a tény magában rejti a kiállítás minden erényét és minden vitatható mozzanatát.

Mindezek elősorolása előtt szót kell ejtenünk Vas megye, Szombathely és természetesen a *Savaria Múzeum* vállalkozásáról. Választásuk és munkavállalásuk, — a harmadik sikeres biennálé és a közben rendezett más textilbemutatók tanulságait, eredményeit számba véve — megérte a fáradságot. A profil s természetesen a közönség elé tett munkák színvonala biztosította a sikert, s ma már, ha textilművészetről esik szó, Szombathely kiállításai jelentik a hivatkozási alapot. Tudott tény, az ez évi kiállítás katalógusa hivatkozik is rá, hogy a szakma szívós akarása, a felnőtté válás ösztönző ereje is hozzájárult a sikerhez. Hagyományokat, merev beidegződéseket kellett egy új hagyomány megteremtése érdekében elfelejteni és elfelejttetni; a könnyebb és elnézőbb ítéletalkotás lehetőségéről lemondva az „össziparművészet gyűjteményéből" kilépni; az önálló összehasonlítás következetes szigorát vállalni. A kibontakozást igazoló munkák visszamenőleg is a vállalkozók erejét, bátorságát és szakmai éleslátását dokumentálják.

A kiállítás ténye — s főként az, hogy már a harmadik biennálét köszönthetjük — tehát már önmagában is eredmény. Vajmi kevés volna azonban, ha textilművészeink dicséretére csak a tárlatszervezést tudnánk felsorolni. Végeredményben a művek a döntőek, az érték az alkotásokban rejlik.

A fal- és tértextiltervezők tevékenységének alakulását hat év óta követhetjük nyomon „saját közegükben". Ez alatt a hat év alatt mindkét terület alkotói végigpróbálták az anyag és a műfaj adta lehetőségek határait: a hagyomány követésre nógató kötöttségétől a mindenáron újítani akarás végesnek mondható erőfeszítéséig. Voltak és vannak, akik a hosszú múltra visszatekintő egyetemes és magyar textilművészet műfajhatárokat limitáló törvényei szerint alakították művészetüket. Ez elsősorban a falképek, a részben képzőművészeti funkcióhoz is igazodó faltextil művelőire jellemző. A *térbeli* művészetek körében az utóbbi évtizedekben követelt ismét főszerepet a textil, így érthető, hogy a szakmai hagyományok érvényesülésének kisebb szerep jutott. A tértextil újjászületésében, helyesebben megszületésében az újítás, a szokottól való eltérés, a gondolati és technikai útkeresés mozgató erői domináltak. A harmadik biennálé most, e valamivel több mint fél évtizedes múltat összegzi, s világosan elénk tárja az e területen alkotók maradandó értéket képviselő eredményeit, s az útkeresésből fakadó gondokat. Valószínű, hogy az összegző jelleg nem volt szándék, de vitathatatlan — véleményem szerint —, hogy az ez évi tárlat *inkább múltat is* idéző panoráma, mint újabb előbbre lépést bizonyító bemutató.

A megelőző biennálék értékelésében többször szó esett a „klasszikus hagyományok" gondolati és technikai rendje szerint alkotók munkáiról. A műfajhatárok kérdéseinek felvetése vagy tisztázása érdekében az értékelők összevetették az új műveket az elődök és a más rokon területen — például a festészetben — alkotók textilműveivel. A leglényegesebb különbség abban volt felfedezhető, hogy a textiltervező művészek elsősorban az anyag lehetőségei felől közelítették meg feladataikat; a falkép esetében is a térhez kapcsolódó díszítő szándék volt a kitűzött céljuk.

A harmadik biennálé dokumentálja a hat év ez irányban végzett kutató- és alkotómunkáját, s egyben bemutatja azt is, hogy a kutatás elérte lehetséges határait. Új felfedezés, új megoldás nincs, sőt az esetek egy részében mintha — leginkább gondolati vonatkozásban — *zavar is volna*. Hogyan

G. Háger Rita: Összefonódás; csomózott juta és műszál, 260×210 cm

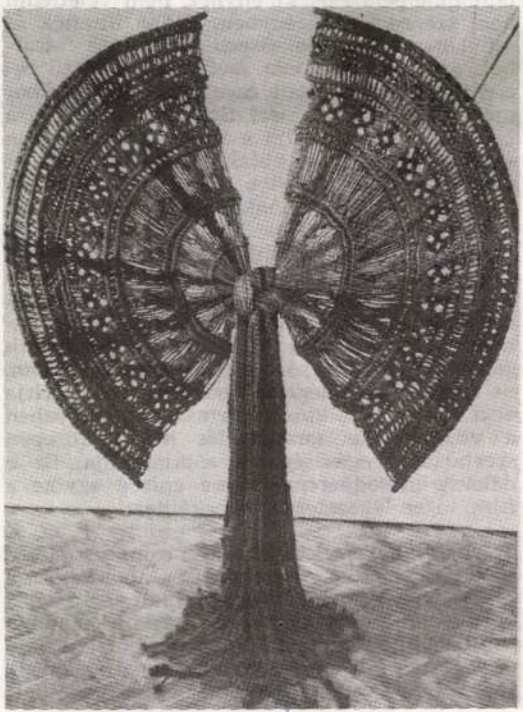

A Pendragon legenda

Ragyogó ötlet: filmre vinni azt a kalandregényt, amelynek irodalmi értéke nemcsak szellemessége, de kíméletlenül pontos, szarkasztikus jellemrajzai okán is elvitathatatlan; ugyanakkor telis-teli van titokzatos, pikáns, mulatságos vagy éppenséggel vérfagyasztó eseményekkel. Egyfelől kielégíti a valamennyiünkben ott élő örök, gyermeki kíváncsiságot mindenféle misztikus dolog iránt, másfelől a maga sajátosan ironikus modorában újra meg újra eszünkbe juttatja, hogy mindez játék, paródia, csúfolódás egy műfajjal és a műfaj híveivel; kalandos fordulatain lehet izgulni, de túlságosan komolyan venni nem szabad.

A néző kellemes várakozással feltöltve ül be a moziba, hiszen a film alapjául szolgáló regényt *Szerb Antal* írta, a főszerepekben olyan színészeket láthat, mint *Darvas Iván, Latinovits Zoltán, Kállai Ferenc, Schütz Ila*, és mások, a kísérőzenét *Ránki György* neve fémjelzi, operatőr a nagyszerű *Illés György*, s végül, de nem utolsósorban *Révész György* írta a forgatókönyvet, rendezte a filmet. Ilyen parádés névsor láttán a néző nemigen gondolhat mást: ha valami, hát ez aztán csak jó lehet. És kívánja is, hogy amit látni fog, jó legyen, szurkol a nagynevű alkotógárdának: ennyi kedvező feltétel összejötte ne legyen csupán félig kihasznált, félig elsikkadt lehetőség. Végre a derűsebb szférákban is születnek olyan magyar film, amely ízlés, arányérzék, tempó, játékstílus dolgában egyaránt következetes és egészen a „vége" című felirat megjelenéséig győzi szusszal.

Az mindjárt kiderül, hogy egy látszólagos hátrányból ez a film komoly előnyt kovácsol a maga számára. A Pendragon legenda hatáselemei közül legszembeötlőbb a verbális humor; elsősorban azon nevetünk, amit hallunk s nem azon, amit látunk. De aki sokszor bosszankodott már a magyar filmek hevenyészve odavetett, kínlódva fogalmazott, a lényeget csak hozzávetőlegesen tartalmazó, pongyola dialógusain, most jóleső érzéssel hallja ezeket a Szerb Antal jóvoltából tömör és elmés, aforisztikusan jellemző, gyakori paradoxonokkal dolgozó, elgondolkodtató poénekre kihegyezett, célba találó párbeszédeket.

Igaz, a film expozíciója kissé hosszasra sikeredett és a főhős önbemutatási jelenete után erőltetett, lélektanilag sehogysem, legföljebb forgatókönyvi szükségmegoldásként fogadható el. Zavaró az is, hogy a túlrészletezett régiségbolti epizódnak semmi köze a tulajdonképpeni cselekményhez, nem véletlenül nem szerepel a regényben. Hiába ültették át művi beavatkozással Szerb Antal más írásaiból, a történettel nem szervesül. A néző reményteli várakozásait ez a betét ugyanakkor mégis felcsigázza, mert Schütz Ila alakítása pontosan telibe találja a Szerb Antal-i irónia stílusát s ez a továbbiakra nézve csupa jót ígér. Nem sokkal később Darvas Iván mutatja be magasiskoláját annak az ellenállhatatlanul mulatságos, de csakis halálos komolysággal megteremthető ironikus játékmodornak, amelyben kíméletlen gúny keveredik szeretetteljes csúfolódással s ami oly ritka tünemény filmjeink stíluspalettáján. Mint Pendragon ura, az Earl of Gwynedd, pökhendi gőggel, misztikus sérthetetlensége tudatában, de egy nagyúr megejtő kedvességével hárítja el a számára fölkínált gázmaszkot, miközben a világháborús gáztámadás kellős közepén szertartásos egészségügyi sétáját rója. Ez a néhány másodpercnyi néma epizód egyike a film legemlékezetesebb kockáinak.

Ennek a remekül eltalált, ironikus játékstílusnak a cselekmény kibontakozása egyre több lehetőséget kínálna, hiszen a történet mindkét ága végső soron a képtelen szituációk tudatos túlhalmozásából áll. Ha ezeket vérfagyasztó komolysággal jelenítik meg, lefegyverzően mulatságosak lehetnek.

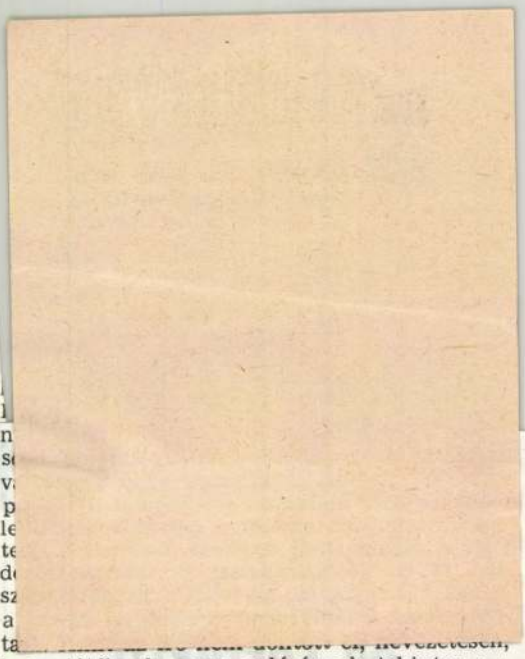

hogy játéknak vagy valóságnak tekintse-e a befejezés csodás elemeit a mű befogadója, azt a film egy huszárvágással próbálja elintézni: az eseményeket nonszenszjellegük miatt eleve értelmetlenségnek értelmezve megbontja a történés belső arányait, fütyül az összefüggésekre, a megfelelésekre, kusza és zavaros, de annál kurtább formában pergeti le a Pendragon-vár pincéjében játszódó „fekete mágia" jeleneteit.

Mielőtt azonban a cselekménynek ezen a nemszeretem részén sietve túljutna, a történést semmivel sem előbbre mozdító, az eredeti műben félmondatnyi súllyal szereplő motívumokat ráérősen kibont és hosszan pepecsel velük. Ilyen például egy teológiai professzor elcsábítása Lene Kretzsch által, aki egyébként ugyancsak bohózati figurává alakul a filmen. Szerb Antal szerint történelmi stúdiumokkal foglalkozó, Nagy Frigyes gránátosaihoz hasonló termetű hölgy. *Moór Mariann* ellenben egy ledér, butuska leányzót alakít, akinek talán még életében nem volt könyv a kezében. Ugyanez az epizód a forrása egy másik zűrzavarnak is: a rendező azonos színésszel játszatja az elcsábított professzort és a Pendragon-birtok falusi plébánosát. Mindvégig érdeklődve várjuk, miféle jelentőségre tesz szert a történet kibomlása folyamán ez az azonosság, de hiába várunk.

A szereposztás egyébként, amely érezhetően „biztonsági" meggondolásokkal készült, több ponton is kételyeket ébreszt. Maloney, a buta sportember, a primitíven ravaszkodó sziklamászó ragyogó kabinetalakításra nyújtana lehetőséget — de nem *Bujtor István*nak, aki a szájába adott szöveggel ellentétben minden hájjal megkent, éleseszű, kulturált fiatalemberként jelenik meg a vásznon. Hogy Latinovits Zoltán nagyszerű színész, aki mesterségbeli tudása jelenlegi szintjén mindent meg tud csinálni — ezt jóformán fölösleges hangsúlyoznunk. Bátky figuráját is „megcsinálja". Csak éppen nem az a harminckét éves,

ítéljük meg például azokat a dekoratív igényű, adott funkcióban minden bizonnyal jó térdekoráló, térszervező alkotásokat, amelyek a táblaképhez hasonló „tartalmak" közlésére vállalkoznak? *Cságoly Klára* a szimbolikus *Folyamat* címet adja textiljének. A homokórát idéző, kevert technikájú, színben és formavilágában kitűnő munka, a címmel kötött asszociációban banálissá válik. A jelkép *nem elég* a táblaképigényű tartalom közlésére, ugyanakkor, mivel mindenképpen jelképet, immanens tartalmat keresünk, *elsikkad* a textil ragyogó dekorativitása, szűkül a megértés és befogadás, de talán még az alkalmazás lehetősége is. Ugyanez elmondható *Malik Irén Gubbió* című munkájáról is, mert a konkrét témakötéshez képest kevés a megoldás. Sokkal tágabb — bár ez sem egyértelmű, s példaképeihez túl közeli — *Pauli Anna Település* falképe. Tulajdonképpen *Tóth Sándor* szövött sisal és kender falképének is mondvacsinált címe a *Felhőszakadás*. Ha komolyan gondolta, akkor eszközei bizony igen szűkösek, ha *a textil funkciója* felől nézzük a munkát, s a cím csak a katalógusbeli megnevezés kényszere — akkor igen szép, dekoratív, s egyszerűségében, monokróm színhatásával is differenciáltan megoldott textil. *Béres Erzsébet Termékenység* címmel kiállított művéről — személyes meggyőződésem szerint — állíthatjuk, hogy izgalmasabb a metafora, mint a mindent magyarázó hasonlat.

Fogel Mária munkája viszont nem táblaképi közlési szándékával, hanem a kollázst idéző applikációval közelít a képzőművészethez. Ez a közelítés még a textil sajátosságain belül marad, bár a kompozíció kissé egyensúlyozatlan, s az applikáció alkalmazása, valamint a színvilág szegényes. Az eddig felsorolt fenntartások természetesen lehetnek elfogultan szigorú ítéletek, de valószínűsíti a kritikus minősítését az összevetés. A hagyomány és közlésigény textilben megvalósított remek darabjai *Németh Éva, Szenes Zsuzsa, R. Fürtös Ilona* bemutatott munkái. E három alkotó munkásságában következetes, a választott úton mindhárman saját ars poetica szerint évről évre gyarapodva haladnak. Németh Éva inlett természetszeretete, gazdag motiválókészsége, biztos kompozíciós érzéke és mesés színvilága ez évben is kitűnő munkát termett. Szenes Zsuzsa népi formakincsben gyökerező, de teljesen modern, korszerű díszítő funkciójában valóságos igényt kielégítő munkája egyszerűen tökéletes. R. Fürtös Ilona pedig a textil klasszikus műfajában, a gobelinben volt képes saját munkásságában is újabb megoldást produkálni.

Számba vehetjük azonban az újító szándékú tervezők munkáit is. *Ardai Ildikó 7×7 Borzas* című kiállítási darabja egyszerű ritmusával, variálhatóságával mutat példát a textil dekoratív alkalmazhatóságára. *Droppa Judit* szellemes *Faltextil*je ugyancsak egyszerűségében, következetesen végigvezetett ritmusában, az alkalmazhatóság széles lehetőségében válik a bemutató egyik értékes darabjává. Új színt hoz *Balázs Irén* munkássága, aki technikai bravúrjával, motívumaival, színeivel és díszítőhatásával egyaránt járható utat nyitott, s művészetének varázsa nem vonzerő nélküli. Például *Farkas Gizella* — természetesen nem az epigonizmus szintjén — kapcsolódik e törekvéshez.

Nem volna célszerű a kiállítók teljes felsorolása, hiszen, akik eddig nem említődtek, azok lényegében már ismert és elismert színvonalon jelentkeztek ezúttal is. Megjegyeznivaló azonban, hogy például *Pécsi László* eddig egyik vezéregyénisége volt a biennáléknak, ez évben azonban egyébként jó munkája nem érte el a korábbi években látott alkotások szellemességét, frisseségét. Ugyanezt a véleményt fogalmazhatom meg *Szabó Mariann Sziren* című varrott és ragasztott filcmunkájával kapcsolatban is. *Polgár Csaba* viszont a kézi festés és más technikai eljárások kombinációjával újabb lehetőségeket tárt fel.

Külön kell szólni a tértextilművekről. Ezek a munkák jók, de a kiállításon valamiképpen rideg a légkörük. Talán azért, mert funkciójuktól megfosztva „műtárgyként" szerepelnek, s így állandóan az indokot kell kekeresnünk: miért éppen így diktálódott az alkotás menete. *Szilviczky Margit* függő tértextilje, s *Attalai Gábor* szövött kenderből készült ívei igényt is tartanak kissé a műtárgyszerepre. Talán éppen a múzeum kiállítótermához kívántak igazodni? Szilviczky és Attalai munkái kiállítási darabok, így tehát a tértextil időben is mérhető funkciója kérdőjelezhető meg. A gyakorlati alkalmazhatóság hiányos bemutatása, illetve a kötött funkció hiánya vezethet oda, hogy *G. Hágen Rita, Gecser Lujza, Szuppán Irén* tértextiljeit „fantáziamunkáknak" érzem. Ez nem az alkotói szándék és a megoldás minősítése, hanem *egy adott helyzet buktatója.*

A biennálé ugyanis arra mindenképpen bizonyíték, hogy alkotói tehetségben és felkészültségben kiváló művészekben bővelkedünk. Csak *élni kell a lehetőséggel*, s ez a leglényegesebb tanulsága a biennálénak. Textilművészetünk további fejlődésének ugyanis egyik elengedhetetlen feltétele, hogy *konkrét feladatok, megbízások*, szellemileg, anyagilag inspirált munkák biztosítsanak lehetőséget a tervezők munkásságának kiteljesedéséhez. *Nem lehet állandóan csak a felkészültséget dokumentáló művek alkotására kárhoztatni az alkotókat.* A harmadik biennálé még azt mutatja, hogy a textilművészet most reprezentáló ágai igen színvonalasak, a biennálé szellemében élesztő hatású rendezvény. De kellő inspiráció nélkül önismétlésre vagy spekulatív keresgélésre kényszeríthetjük a művészeket, s ennek már megvannak a figyelmeztető jegyei. Mindnyájunk érdeke, hogy a textilművészet felfelé lendülő íve töretlen legyen!

BERECZKY LÓRÁND

1971-ben a Szovjetunióban ünnepi bemutatósorozata volt a magyar dráma- és színházművészetnek. (Előtte tartottak ott bemutatósorozatot a román drámából és utóbb a bolgárból s a lengyelből.) Idén ősszel pedig a Német Demokratikus Köztársaságban rendezik meg a magyar drámairodalom ünnepét. Divatba jött tehát a testvéri irodalmak, baráti drámairodalmak rendszeresebb cseréje, szervezettebb és módszeresebb egymásra hatása. Jóllehet, ezekben a bemutatókban és rendezvényekben meglehetősen sok ünnepi elem is van és meglehetősen sok diplomáciai, kultúrdiplomáciai és más egyéb megfontolás is vegyül — végül mégiscsak a közös irodalom, a közös műértő közönség, a két nép irodalma és színházművészete húz hasznot az ilyesféle cserékből. Hiszen egyszerű gyakorlati tény, hogy jóval az ünnepségek megkezdése előtt el kell kezdeni a fölkészülést: az anyaggyűjtést, a nyelvterület drámairodalmával való ismerkedést; tanulmányozni kell színházművészetének és színháztörténetének, irodalmának és irodalomtörténetének sajátosságait, meg kell ismerkedni alaposabban történelmével ahhoz, hogy sikerrel legyen megoldható, lebonyolítható a kulturális csere. S a rendezvényidőszak elmúltával sem feledkeznek meg a színháziak többé a már megismert nemzet drámairodalmáról. Továbbra is figyelemmel kísérik a fejlődését, változásait, eredményeit, új meg új műveit.

A felügyelő

KRITIKA

Politika és közművelődés 2
Kolozsvári Grandpierre Emil: Aggály a csúcson 2
Az évfordulók értelméről 3
Déry Tibor nyolcvan éves 4
Csurka István: Tisztelgés vasvillával 4
Déry Tibor tükörben 6
Vitányi Iván: A népművészet távlatai 10
Andics Erzsébet: Néhány megjegyzés a „Görgey-vitához" 12
Munkások a művelődésről
Tamás István: Tapolcai munkások mondják 13
Baracs Dénes: A kultúra Kínában 14
Kelen Béla: A személyi felelősség méltósága 16
Móricz Zsigmond Karinthy Frigyesről (*Móricz Virág* közlése) 17
J. E.: Zenei életünk új térképe 19

Vas István: Az ismeretlen isten (*Héra Zoltán*) 20
Gyergyai Albert: Ősz és tél között (*Keresztury Dezső*) 20
Emlékül hagyom ... (*Bata Imre*) 21
Féja Géza: Visegrádi esték (*Bányai Gábor*) 22
Galgóczi Erzsébet: A főügyész felesége (*Sziládi János*) 23
Károlyi Amy: Pakli kártya (*B. E.*) 24
Petri György: Körülírt zuhanás (*Belohorszky Pál*) 24
Czakó Gábor: Megváltó (*Kulin Ferenc*) 24
Horváth Lajos: Új Déva vára; Szalai Csaba: Tűzvigyázó (*Reményi József Tamás*) 25
Béres Attila: Holnap van már (*Kemsei István*) 26
Almási Miklós: Rezgésszámok (*Mihályi Gábor*) 26
Kocsis Rózsa: Igen és nem (*Kőháti Zsolt*) 27
Martinkó András: Költő, mű és környezet (*Miklós Róbert*) 27
Pomogáts Béla: Déry Tibor (*Egri Péter*) 28
A Pendragon legenda (*Nyerges András*) 29
Álmodó ifjúság (*Székely Gabriella*) 29
A III. Fal- és Tértextil Biennálé (*Bereczky Lóránd*) 30
Illés Endre: Egyszárnyú madarak (*Berkes Erzsébet*) 31
TV-jegyzet (*M. G. P.*) 32

Urbán Ernő (1918—1974)

A CÍMLAPON:
Déry Tibor (Balla Demeter felvétele)

Művelődéspolitikai és kritikai lap
Megjelenik havonta
Felelős szerkesztő: Pándi Pál
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Csollány Ferenc
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3. Szerkesztőség postacíme: 1428 Bp. Pf. 40. Kiadó postacíme: 1959 Bp. Telefon: 343-100, 142-220. Terjeszti a Magyar Posta • Előfizethető bármely postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodáinál (KHI, 1900 Bp. V., József nádor tér 1.). Közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással KHI 512—96 162 pénzforgalmi jelzőszámára. Előfizetési díj fél évre 24,— Ft, egy évre 48,— Ft
74.2518/2-09 — Készült a Zrínyi Nyomdában, RO—72-es gépen, ofszet rotációs eljárással.
Felelős vezető: Bolgár Imre
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
INDEX: 25 461 ©

VARIÁCIÓK AZ ÉLETHEZ I–III. | 1991

„...és én csak ezt a Fényt kívánom sugározni!"

Hager Ritta a Teremtő szerény ministránsa, miközben egyre jobban megközelíti Őt.

Hogy hosszú volt-e ez azt út vagy rövid, csak viszonyítás kérdése. Élete hányattatásaira visszapillantva, bizony, hosszú, de a lelkében meglévő hitének szilárdsága miatt, szinte elenyésző. A szövés módszere, a művésznő által kidolgozott egyéni mesterségbeli fogások különleges alkalmazása, amúgy is az idő testvére, vele együtt él az alkotó, csak épp fordított arányban, az idő elperceg, a fonalszemek-szálak pedig mindig egy újabb gondolat formálódásával növekednek művé. A kortárs európai művészet évtizedeken át hullámzó forrongásaiból mintha egyedül csak ez a végkövetkeztetés lenne maradandó: önmagában fedezze fel a Teremtő mását az ember. Hager Ritta a mindenséget jelentő sugárzó fényt választotta, ezt tartja mindenekfölött fontosnak. Az elmúlt években egyre nyilvánvalóbbá tette elkötelezettségét, és meg is valósította alkotói pályája érett szakaszában, szinte minden művében ezt a vágyát, úgy véljük igen magas minőségben.

E letisztult esszenciális fényáradás textilbe komponált költészetét nyújtja át nekünk.

N. DVORSZKY HEDVIG

A Tihanyi Bencés Apátság
tisztelettel meghívja Önt
2006. június 17-én, szombaton 11 órára
az apátság galériájába

H A G E R R I T T A

KOSSUTH- ÉS MUNKÁCSY-DÍJAS TEXTILMŰVÉSZ

gyűjteményes kiállításának megnyitójára

Köszöntőt mond

KORZENSZKY RICHÁRD OSB
BENCÉS SZERZETES, TIHANYI PERJEL

A kiállítást megnyitja

MICHAEL MARSCH OP
DOMONKOS SZERZETES, TEOLÓGUS

Közreműködik

KALLAI MIRA BRÁCSA
K. GUTSCHER ÁGNES ZONGORA

A tárlat 2006. augusztus 10-ig tekinthető meg, naponta 9–18 óráig

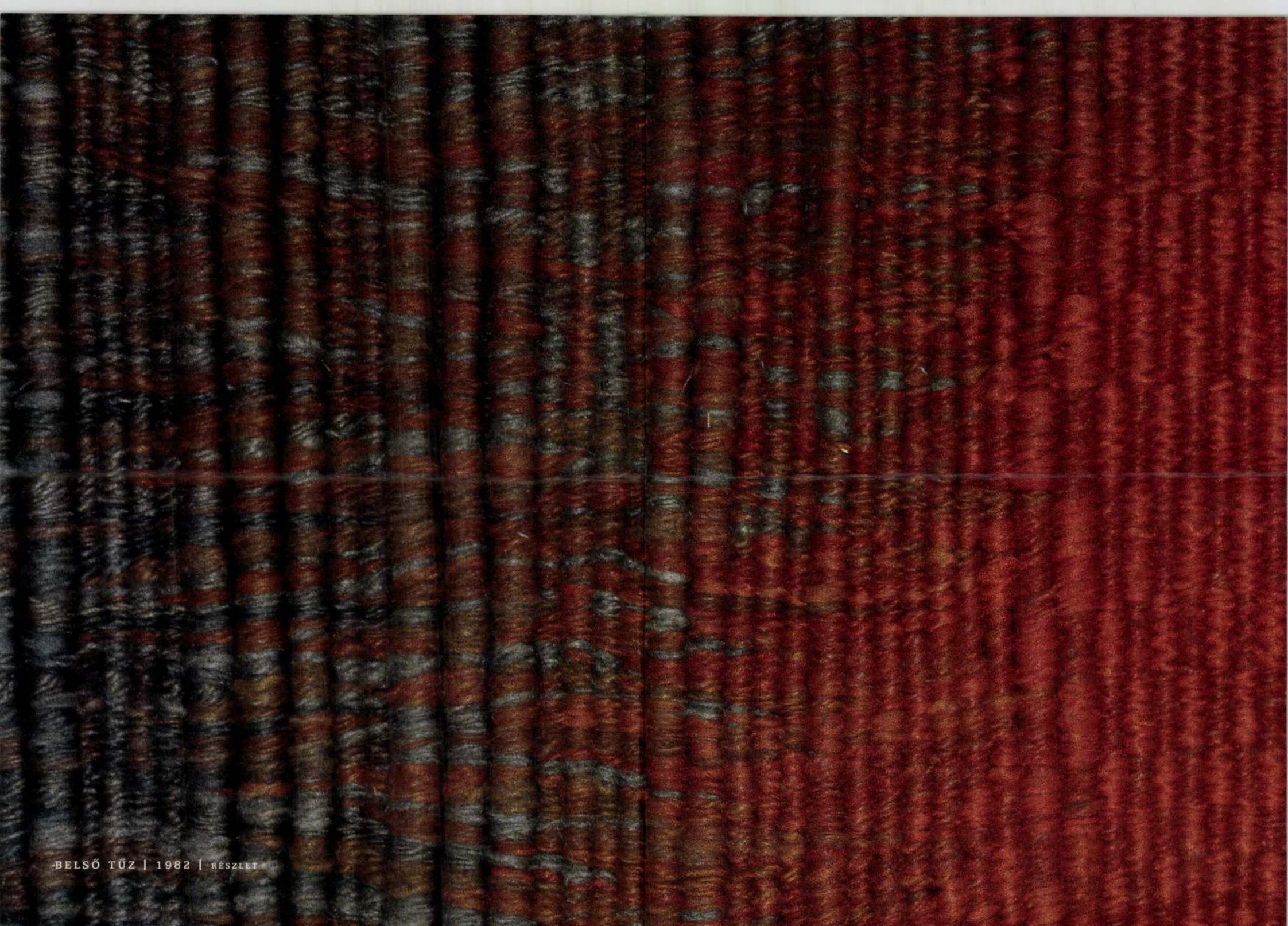

BELSŐ TŰZ | 1982 | RÉSZLET

Hagerer András

egri bádogosmester dolgozik a pusztapikszói
rk. kápolnán 1760-ban.

Veit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII.
Budapest 1972.

7541

Hagerer András

neves bádogosmester 1787-1810-között Egerben tartózkodik.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt. Budapest, 1972.

30

HAGERER András egri bádogos, a Marx Károly u.2. sz. ház /hrsz.351./ tulajdonosa 1787-1810 között. —+ Hagerer Ferenc egri bádogos 1830-34 között a Kossuth L.u.5.sz. ház udvari épületét birja /hrsz.374./.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

HAGERER András egri bádogosmester. 1772-ben az egri liceum tető ablakainak bádogozásán dolgozik, majd 1777-ben --+ Vittmann Antallal együtt ugyancsak résztvesz a liceum bádogos munkáiban. Egy Hagerer bádogosmester Egerben 1803-4-ig a megyeháza tetején végez javitó munkálatokat --+ Mahr Mátyás ácsmesterrel együtt.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

Hagerer Ferenc

egri bádogosmester pámos díszes aranyozott művet készített 1805-26 között.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II. köt.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

2091

HAGERER Ferenc egri bádogos. Egerben 1818-19-ig a megyei levéltár szekrényeinek évszámjelző pajzsait készíti. 1832-től résztvesz az érseki palota déli szárnyának átépitésében.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

M.D.K.

Hagerer Frigyes, egri bádogosmester

A Fyrker féle egri fürdő bővitésen dolgozott 1829-30-ban. 173.o.

Sugár István: Az egri melegvizü fürdők története. II.rész.1791-1965. 165.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.IV. Eger.1966

MDK

Hagermanné Petschacher Olga

Női akt, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 18.1.

MDK

Hagermanné, Petschacher Olga

Leány kakassal, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 14.1.

Hagermanné

l. Petschacher Olga

festő

XI. Horthy M. út

54.

MKSz 1947

l.

Haghe, L.

Budapest. T. 1362.

Az előtérben ~~látjuk~~ az uj Lánczhidat, melynek feljáróját kocsik, lovasok és ~~||||~~ járó-kelők élénkitik; a háttérben pedig a Gellérthegy meg Buda városa és vára látszik. Felirata:

L szemléljük

THE NEW BRIDGE, BETWEEN PEST & BUDA
From a design by W. Th Tierney Clark, ~~||||~~ Esqr.

alól balra: On Zinc by L. Haghe
jobbra: Day & Haghe Lithrs to the Queen
legalól középütt: J. Murray, Albemarle Street, 1839.

Kny., alányomással, melynek mér. 11 : 19 cm.

243-95

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pásrla" r.-t. Budapest — 435418

Haghe L.
rezim.

l.

Bilaği: Mag. nemzet
Adat IX. 1971.

M.D.K.

HAGIESCU Ianase

1922-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 335.l.

M.D.A.

HAGIESCU Tănase

1926-ban Nagybány n a szabadiskola t gja

Réti: Nagybánya.. 337.1.

HAGIESCU Tănase M. D. K.

1925-ben Nagybanyan a szabadskola tagja

Réti: Nagybanya... 337.1.

K.D.L.

HAGIESCU Tănase

1923-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 335.

Hágits Emánuel

ötvös

1828 Mohács

Kapmagyarországi ötvösök 36 l.

4507. Albert Wenk

Sz. Bühlön (Badenben

Tanulmány ~~Nervi~~

Nervi vidékét
(Sik ~~[illegible]~~ abrázolja a ki
rel, az előtérben pedig lombo
felhőt a napsugarai oszlatá
rözi vissza. Jelzése alól bal

Vászon, mér. 37:5
100 K.-- Gróf Andrássy Dé
(631-913).-- A Magyar Nemz
-- ~~Átvétetett 1913 áprili~~
tetett 1914 márczius 30-á

Hagn Gáspár

pesti órás

Álló órá

Iparm. Museum

Bpest

Inul

l. Hagen G.

KASSA

Dezzeroffy-palota

RMV 12, 104 l

Hagner, Hansz

von Nürnberg
Büxenmeister

1550 ben puskapor gyártás közben kigyulladt Löcse varosa és majdnem egészen leégett
A tűz okozója fenti Krakkóba nevekült de ottan
magyarra itélték és kivégezték
aug. 12 én.

Hain. 95, 96.

1668

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

ezem:

.....

/ helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Hagner, Hans, német ágyúöntő. Nürnbergből
került 1550. Löcsére, hol a város rissére dolgozott. Pus-
kaporgyártás közben a város kigyuladt, s majdnem
egészen leégett. A tűz okozója H. volt, aki Krakóba me-
nekült, de elfogták, máglyára ítélték s aug. 12. kivégezték.
(Hain Gáspár löcsei krónikája 95, 96. l.)

150

San Giovanni in Laterano (Roma)

IV. 17.

HAGNER Izidor építész

1886-1887-ben tervezte ill. épült a helybeli vasuti mérnök Hagner Izidor tervei szerint a Széchenyi téren álló neológ zsinagóga

GÁÁL György - VINCZE Zoltán: Kalauz a régi és az új Kolozsvárhoz. Kolozsvár : Korunk, 1992
117.

M.D.K.

Michael Hago, királyi kőfaragó

neve II. Ulászlónak az óbudai apácák panaszára a budai, az óbudai és budafelhévízi magistratushoz kiadott 1502. szept. 12-én Budán kelt rendeletében fordul elő, az apácák vízi malmát tápláló víz elterelése ügében.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 499.old.

Paks, ESZI-galéria

Tűz és zománc, szavakkal

Külön fejezetet érdemel az a pedagógiai tevékenység, ami a háttérben munkál a paksi Energetikai Szakképzési Intézet épületében kialakított galériai bemutatókban. Szinte észrevétlenül van jelen hónapról hónapra vagy rövidebb, vagy hosszabb időszakra egy-egy képző- és iparművészeti kiállítás. Az ilyen halkszavú, vagy megbúvó ingereknek a hatása nehezen mérhető.

Ezekben a napokban Fuggert J. Ferenc Bicskén élő iparművész tűzzománcai láthatók az ESZI-galériában. Festmények esetében a képek elhelyezése – a látótávolság kényszerűsége folytán – előnyös a nézőnek, viszont ezeknek a tűzzománcoknak a kiállítása nagyobb intimitást, ezáltal fizikai közelséget is igényel. Ennek oka a megjelenített téma. Jó volna közelebb hajolni és jobban megtapasztalni az anyag és a tűz játékos produktumát. Azon apró részleteket, melyeket csak gyanít a szem, és inkább tud mint lát.

Tűz és zománc. A kettő külön-külön is értelmes gondolatsort indít Fuggert J. Ferenc alkotásait szemlélve. A tűz, mint az élet örökkön jelen lévő szimbóluma, a zománcnak sajátos fényt adva sugallja a belső mondandót. Technikailag nincs számonkérni valója az alkototól, mert érződik az anyag iránt érzett alázata. Annak a tiszteletadásnak is hangot ad, ami a nagy kozmikus erőnek szól, amit a vallásos lélek egyetlen néven nevez. Az erő megjelenítésére szívesen veszi kölcsön a mitológia erőjelképét bika ábrázolással. A Minotaurus megjelenítésében ott érezhetjük az alkotó erejét is. Az un. bika-sorozatába szinte beleolvad metamorfózis sorozatának emberalakja is. Szerencsésebbek azok a zománctáblák, ahol kevésbé konkrét formában fogalmaz és hagyja ujjai mozgásával az amorf alakzatokat kijelölni.

Fuggert J. Ferenc sok időt töltött a múlt értékeinek kutatásával. Így jutott el a bizánci mesterek ötvöstárgyainak zománcaiig. Az utat nyomonkövette és jól ismeri a rekesz-, a sodrony- és más eljárásokat. Egy-egy állomáson talán tovább is időzött és így mutatott be néhány ikonmásolat zománcképet. Pakson is találkozunk ilyennel. Ez a másolás nem azonos értékű az önálló alkotással, de jelzi is ilyenszándékát. Azonnal érezhető, hogy kevésbé fontos már számára a tűzzománc technika. Sokkal nagyobb hangsúllyal választ ábrázolandó témát. Önkifejezésének eszközét sajátjának vallva belső világának mondandóját tematikusan választja szét. Ezt a válogatást az a kényszer is formálja, mely sok energiát számol fel a közönséggel kialakítandó kapcsolatokban. Egyszerűbben fogalmazva a hétköznapi megélhetést jelentik számára a tűzzománc képek és ékszerek. Ez utóbbiak az ESZI Galériában nem láthatók, de készséggel áll rendelkezésre minden érdeklődőnek, a mindig jelenlevő ékszer-bizsu kollekció. Ezek szervesen kapcsolódnak a festőiségről árulkodó képekhez. Színeik harmonizálása, az ékszer funkcióinak meghatározásában – ha tetszik komponálásában – ugyanúgy jelen kell lennie az alkotó egyéniségnek, mint a táblaképek festészetében.

Az önmagáról elmondott életrajzi adatok mellé kimondottan is megfogalmazza azt a hitvallását, amelyben ott húzódik a tudás továbbadásának szándéka. A világ megismerése után a szerzett tapasztalás azonnali megosztását szeretné megvalósítani. Nem tudja rejteni és csak önmaga hasznára fordítani sem az anyagismeretet, sem a művészettörténet által alakított tényeket. Az 50. évéhez közeledő iparművész tervei között szerepel egy olyan művésztelep megteremtése, ahol az imént említett tudást megosztaná az érdeklődőkkel. Konkrét helye is van a Balatonhoz közel levő Ordacsehi községben. Addig viszont több kisvárosban akar megfordulni alkotásaival, olyan helyeken, ahol a visszhang nem vész el a tömegben, hanem hamar eljut a teremtő pontig. Így van ez a február végég tartó kiállításon is Paksonamit az ESZI-galériában tekinthetnek meg az érdeklődők.

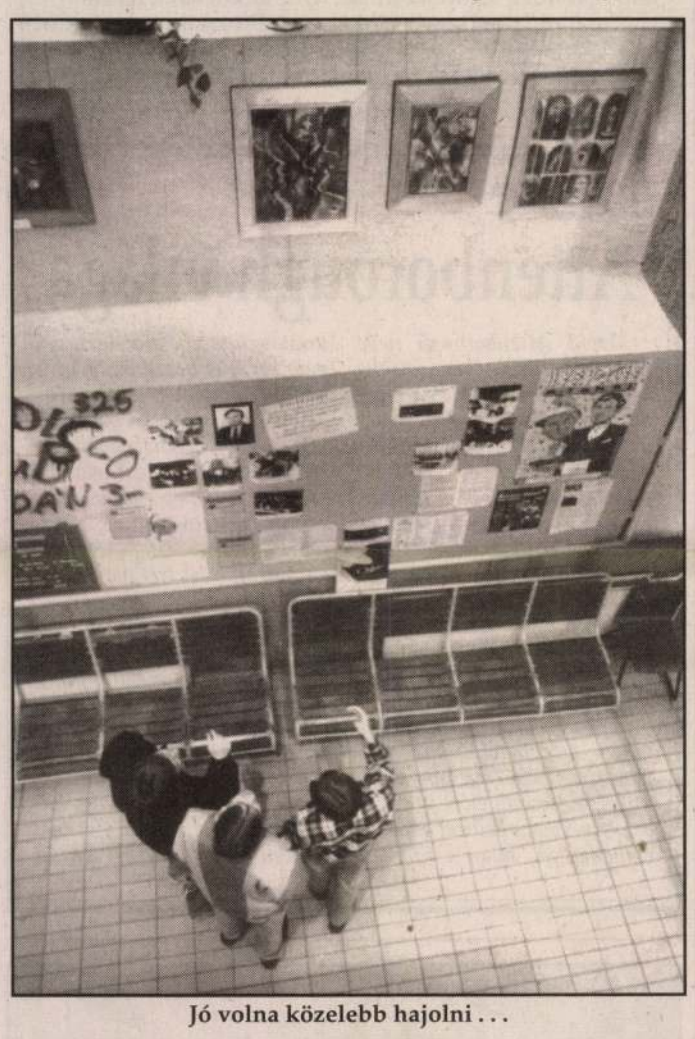

Jó volna közelebb hajolni . . .

Decsi Kiss János

Írás közben

(A péri jegyző) Ma sem tudom, mélabús emlékeim között kell-e őriznem, a hű szerelem önpusztító példájaként, vagy derűs történet csupán, melynek omladékai között vidám törpék mutatnak szamárfület a komolykodó utódoknak.

Nagyobb diákok voltunk már, talán hatodik gimnazisták, akiknek megfontoltan kell készülniük az életre. Albérleti szobatársam jómódú dzsentrifiú volt, s külsőségeiben is mutatta, hogy akkor is más, mint mi, ha leereszkedik hozzánk. Ennek külső jelei is voltak, mint az a vadászpuska, amit a szoba sarkába állított, s ha úgy hozta kedve, kiállt a ház elé, s lepuffantott néhány madarat vagy macskát.

Egyik este, lehetett már tíz óra is, beállított a nagybátyja. Mord volt, barátságtalan. Ránk parancsolt, hogy készüljünk, mert a taxi a ház előtt vár. Egy közeli faluba mentünk, Győrtől 20-25 kilométerre, Pérre, ahol jegyző volt. Az úton nem történt szóra érdemes, a faluba érve azonban rögtön felzörgette a korcsmárost, aki oly serényen mozgott, mintha csak ránk várt volna. Nekünk nagyfröccsöt rendelt, magának pontosan tíz kupica pálinkát, amit példás rendben állíttatott maga elé az asztalra. Mindez némán zajlott le, mint titkos szertartás, a korcsmáros a jegyző úr szeme rebbenéséből is értett mindent.

Később besomfordált két öreg, ápolatlan cigány, s a sarokba húzódva cincogni kezdett. A jegyző magába roskadva dünnyögött a tíz kupica előtt, majd hirtelen mozdulattal felkapta az egyiket, kihörpintette, s az üres kupicát a falhoz vágta. A cigányok zavartalanul cincogtak tovább, mintha mi sem történt volna. Osztálytársam tisztelettel nézte nagybátyját és súgva mondta: Úriember. Ilyen esetben mást nem tehet.

Amikor a tizedik kupica is darabjaira hullott, a korcsmáros összesöpörte az üvegcserepeket, a péri jegyző pedig intett a fejével, valamennyiőnknek: gyerünk! Természetesen a hűtlennek ítélt menyasszony ablaka alá vonultunk, s miután illendően elhelyezkedtünk, a péri jegyző, mint egy oroszlán, amelynek tüzes taplót dugtak a fülébe, elbődült: Ki tanyája ez a nyárfás? . . . A kérdés felesleges volt, sőt ostoba, mert még én is tudtam, hogy hol vagyunk. Sokáig nem felelt senki, végre mégis csak kinyílt az egyik ablak, majd egy álmos nő is megjelent, s boszszúsan mondta: Ugyan Gyula, mikor jön meg már az esze? Menjen haza, ne zavarogjon itt – s ezzel becsukta az ablakot.

Nem volt sikerünk. Osztálytársam azonban háborgott: Látod, milyen ez az Erzsi? Még neki áll feljebb! Visszamentünk a korcsmába, a két cigány lehangoltan cincogott tovább, a jegyző pedig magának is nagyfröccsöt rendelt. Már pirkadt, a derengő homályban nem volt mit mondanunk, ezért felkerekedtünk, s visszahajtottunk Győrbe.

A péri jegyzőt azóta se láttam, de időnként eszembe jutott, mint eltévedt kísértet, kitaszított szerelmes. Hallottam is róla, nem sokkal később oltárhoz vezette Erzsikéjét, aki ekkor már valószínűleg szerelmének bizonyítékát látta péri kirándulásunkban, s hálásan nézett férjére, aki a győztesek nyugalmával másodszor is merített a marhapörköltből.

Az ilyen hajnali játéknak komoly divatja volt a háború előtti években, s a szokásjog szentesítette szertartásrendjét. Mert másként mulatott a fuvaros, a falusi jegyző, a borcenzár, a katonatiszt. Valamiképp a szerelem is statisztált a zajos jelenetekben, miközben a hűtlen, de legtöbbször csak hűtlennek gondolt menyasszony sápadtan bizonygatta állhatatosságát, szíve mélyén abban reménykedve, hogy a végén jóra fordul minden.

Vagy nem fordul, de ez már a jövő titka volt, ami abban az időben – még a háború előtt vagyunk – sokkal több meglepetést tartogatott, mint gyarló elménkkel el tudtuk képzelni. Lehet, hogy a péri jegyző megjárta a háborút, de talán elkerülte a doni poklot, a bevonuló idegen csapatok – kettő is volt belőlük – békén hagyták, de a jegyzőséget le kellett tennie. A két öreg cigány eltűnt a faluból, a korcsmáros is beszüntette működését, mert sváb ember lévén, kitelepítették. Csak a gyatra emlék maradt meg, mert volt még néhány felesleges kupica, de már nem volt, aki falhoz csapkodja őket.

De mi volt ez az ősi mozdulat, a harag, dac, a fékezhetetlen indulat heve, ami fűtötte a jegyzőt? Az ázsiai ős a sztyeppe rideg magányában emelhette fel így a fakupát, kilotyogtyantva a bort, hogy engesztelje istenét, de azért fűtse a harag is, midőn dolgai rosszul álltak, rabnői megszöktek, állatai pusztultak, még hű ebei is vicsorogva fogadták. De volt ebben póz is, kiszámított indulat, amikor a többieknek játszott, s ezt hagyta az utódokra is, hogy tanulják meg, mikor van szükség meggondolatlan tettre, nyers erőre.

Dózsa, Esze Tamás szegénylegényeit hevítette ilyen indulat, s abban a percben ölni tudtak volna, s öltek is, ha úgy hozta sora. De a péri menyasszonynak nem sok köze volt a történelemhez, s a péri jegyző is távol állt Dózsa vagy Esze Tamás talpasainak hevétől. Ami azokban a kisemmizettség jogos haragja volt, benne elfajzott úriságba váltott, s az üres gőg felfuvalkodottságában szegény Erzsi is magántulajdon volt számára. Megvetően gondolta, hogy „neki áll feljebb", de a falhoz csapdosott tíz pálinkás kupicának az árát sem kérdezte, pedig nem árt, ha tudja, hogy mennyit számol érte a zsivány korcsmáros, ebből legalább megtudja, mennyibe került rakoncátlankodása.

Egy kicsit történelmi példabeszéd is a péri jegyző története. Mert mi is, miként ő, gyakorta rosszkor, alkalmatlan időben kértük számon a történelmi mulasztásokat, ellenséges, s ami ennél is nagyobb baj, félművelt főhercegek kegyeit kerestük, s még büszkék is voltunk arra, hogy megmentettük a birodalmat. Báróczy Sándor a testőríró meséli, hogy a terjedelemre is nagy királynő, Mária Terézia, megbotlott a palota lépcsőjén, s ha egy testőr el nem kapja, orra esik. Akik látták, felhördültek: felségsértés, mert alattvaló nem érinthette a felkent királyt. Mária Terézia azonban jóságosan megbocsátott a testőrnek, még meg is jutalmazta.

Buta történet, melyben elegyedik az úri gőg és a józan figyelem. S arra is példa, hogy a Burgban vagy Schönbrunnban mindig akadt néhány lovagias magyar, aki az utolsó pillanatban, akár élete kockáztatásával is elkapta a megbotlott felséget.

Vagy sereget szervezett ellene. De ez már más játékszabályok szerint történt, mert ilyenkor a hadijog volt érvényes mindkét félre nézve.

Csányi László

Könyvrelikvia

A XII. századból származó, egyedülálló könyvtöredék került kalapács alá nemrég egy londoni árverésen – számolt be az AP hírügynökség. A pergamentöredék kikiáltási ára 12 ezer font körüli összeg volt. Szakértők szerint a kézzel írott könyv abból az időből való, amikor Szaladin, a legendás hírű muzulmán hódító 1187–ben bevette Jeruzsálemet.

Christopher Hamel, a Sotheby's árverési szakembere szerint a nem mindennapi írásos emlék annak a templomnak a szent könyvei közül való, amelyet a szaracénok a városban nyolcszáz évvel ezelőtt leromboltak. (A nyugati keresztények, akik a Szentföld megtartásáért harcoltak a keresztes háborúkban, arab ellenfeleiket nevezték szaracénoknak.)

A feltehetően a Szent Sír templom könyvtárából való pergamentöredék eladójának nevét nem voltak hajlandók nyilvánosságra hozni, csupán annyi tudható, hogy az egyedülálló relikvia korábban Damaszkuszban volt. A szíriai főváros volt ugyanis a lovagiassága miatt még ellenfelei között is nagy tiszteletnek örvendő Szaladin birodalmának a központja volt. Az állati bőrből készült pergamenre kézzel írt szent szöveg felkeltette a szaracén hódítók érdeklődését, mivel ők papírt használtak. A könyv kitépett lapjait borítóként és előzéklapként hasznosították újra saját könyveiknél. A töredékek bibliarészleteket és liturgiai előírásokat tartalmaznak latinul, görögül és örmény nyelven. A könyveket pedig Franciországban, Angliában, Olaszországban és Jeruzsálemben írták. Hasonló, a XII. századból származó relikviák nagy számban kerültek elő északeurópai templomokból. Ezek önmagukban nem túl érdekesek, és csak 50 font körüli értéket képviselnek. A Szaladin korabeli relikvia igazi különlegességét az adja, hogy mindegyik pergamentöredéken oldalvást felírva – XIII. századi arab kalligráfiával – az „Ezeregyéjszaka meséi"–nek címei olvashatók, amelyekkel az arab hódítók múlatták az időt egykoron az esti tábortüzek mellett. Latin és arab felirat egyazon pergamenen: ez az igazi szenzáció – véli Hamel úr, a brit árverési cég szakértője.

In memoriam mater Anunciata

Mikor a szobor mosolyog

Apácát ábrázoló, Meteora című bronzszobrot ajándékozott egykori iskolájának, a dombóvári Apáczai Csere János Szakközépiskolának Judit Hagner, adtuk hírül. A szobor átadáskor az egykori alma materban rendezett ünnepségen beszélgettünk a Frankfurt mellett, Wetzlarban élő művésznővel.

— Mi köti Önt Dombóvárhoz?

— Dombóváron születtem, édesanyám, édesapám ma is itt él a városban. Az elemi iskola első három osztályát ebben az iskolában végeztem, ami akkor az Orsolya Iskolanővérek Tanítóképzőjének Gyakorló Iskolája volt.

— Mikor és hogyan került Németországba?

— Házasságkötés révén, hivatalos úton, 1970-ben.

— Úgy hallottam, az első szobrot ott készítette.

— Igen, itthon még egész mással, irodalommal, újságírással foglalkoztam. Amikor kikerültem, ott is először ilyen irányban orientálódtam, de nyelvi nehézségeim voltak. Hiányzott az alkotómunka, az önkifejezés. A barátnőm hobbiként agyagot mintázott. Próbáld meg te is, ajánlotta. Kezembe fogtam az agyagot, elkezdtem formálni. Ez egészen fantasztikus, jelentette ki az eredményt látva a barátnőm. Így kezdődött. Pontosan emlékszem az időpontra is, 1982. március 6-án volt.

— Mikor és hol volt az első bemutatkozása?

— Rá egy évre, Wetzlarban.

— Tíz év alatt fantasztikus karriert futott be, Nyugat-Európa több városában kiállították műveit, legutóbb Párizsban.

— Hallatlanul nagy szerencsém volt, a németek nagyon segítőkészek voltak. Akivel csak találkoztam, mindenki előrébb mozdította a pályámat.

— Hogy készülnek a szobrai?

— Agyagból mintázom meg, aztán egy mester bronzba önti. A témám mindig az ember, a gondolkodó, érző lény. Ha megmintázom amit elképzeltem és amikor elkészült nem néz vissza rám az alkotásom, akkor az nem szobor.

— Az egykori alma maternek ajándékozott bronzszobor kit ábrázol?

— Egykori osztályfőnökömet, mater Anunciát. Az elemi iskola első három osztályát ugyanis ennek az intézménynek a falai között végeztem, az Orsolya nővérek tanítóképző gyakorló iskolájában.

— Tervei?

— Budapesten, a Nemzeti Bélyegmúzeumban lesz idén advent hetében Szekeres Erzsébet textilművésszel közös kiállításunk. Arra készülünk.

„A témám az ember, mint gondolkodó, érző lény"
A művésznő egy másik, Dombóváron is bemutatott alkotása

Judit Hagner, Bánki Juditként járt iskolába

F. Kováts Éva
Fotó: Gottvald Károly

Odeon: „Négy-ötszázas állományunk van ebben a pillanatban"

Művészfilmek, videólejátszókon

Winkler Erika a Budapest Filmnél – mely az Art-mozi hálózat „ellátója" is – a filmforgalmazási osztály helyettes vezetője volt, többek között a filmek kiválasztásával foglalkozott. Ezen kívül a művészfilmet kedvelők körében jó hírű Szinbád mozi programigazgatója – ma is. December 1-től új hajóba szállt, az akkor alakuló Video Odeon Kiadó és Kölcsönző Kft.-nek lett az ügyvezetője. Vele beszélgettünk.

— *Milyen előzményei vannak a cég létrejöttének?*

— Az egyik előzménye az Art-mozi hálózat létrejötte, amely körülbelül négy éve működik Budapesten, kilenc-tíz-tizenegy mozival. Az ugyanis változó, hogy melyik mozi használja ezt az arculatot. Ezt kifejezetten művészfilmet, igényes filmet kedvelő közönségnek hozta létre a Budapest Film. Azóta kialakult és meg is erősödött egy ezt a fajta filmet kedvelő réteg az Art-mozi hálózat körül. Ebből gondoltuk azt, hogy érdemes lenne a vidékieket, illetve a moziba már nem járó generációkat is egy hasonló színvonalú filmkínálattal kielégíteni, amennyiben ilyen filmeket keresnek. Az az első tapasztalatunk, hogy valóban van egy olyan réteg Magyarországon, amely rendelkezik videólejátszóval és kifejezetten igényes klasszikusokat, illetve új alkotásokat keres.

— *Van-e valamiféle meghatározása annak, hogy mi a művészfilm?*

— Azt gondolom, hogy ennek megválaszolására esztéták, filmtörténészek lennének hivatottak. Nagyon sok féle értelemben használjuk ma a művészfilmet. Mi megpróbáljuk ezt a fogalmi problémát kikerülni, mégpedig oly módon, hogy két fajta filmet fogunk megjelentetni, azaz az Odeon két típusú filmmel lesz azonosítható. Az egyik fajta, azok a klasszikus alkotások, illetve életművek, melyekre – azt hiszem – nem kell már ezt a kérdést feltenni: például *Fellini, Antonioni, Bergman*. Mindenki magát a szerzőt be tudja azonosítani, és kíváncsi a gyengébb és az erőteljesebb alkotásaira is. A vásárlásaink másik iránya pedig, azok az Art-moziban sikert aratott filmek, amelyek kapcsán egy jelenlegi közönség igazolta vissza, hogy ezek valóban értékes, valóban fajsúlyos szerzői, vagy pedig a kommerszsznek egy legfelső sávját képező igényes filmek.

— *Milyenek az első hónap tapasztalatai?*

— Valójában december 1-én jelentünk meg az idei tizenhárom filmünkkel. Elsősorban könyvesboltokban, Art-mozikban, egyetemeken lehetett kapni, még mielőtt az Odeonnak az első bázisüzelete megnyílt december 16-án. A várakozásainknál jóval többen választották vagy maguknak vagy pedig karácsonyi ajándéknak azokat a filmeket, melyekkel kijöttünk: *Bunuelt, Antonionit, Bergmant*, illetve a frissek közül a *Prospero könyveit*, az *Orlandot*, a *Berlin fölött az ég*et vagy pedig a *Brazil*t. Akkor is mondom ezt, ha pontosan tudom, hogy minden videoforgalmazónak a karácsonyi eladásai messze meghaladják az eladási átlagot az év egyéb időszakaihoz képest.

— A másik tapasztalatunk a december közepén nyitott üzeletünkkel kapcsolatos. Ez egy 180 négyzetméteres olyan üzlet, ami leginkább egy angol könyvtárhoz hasonlít. Ide összegyűjtöttük az összes Magyarországon forgalomban lévő igényes, illetve művészfilmeket, valamint a legjobb gyerekfilmeket. Körülbelül négy-ötszázas állományunk van ebben a pillanatban. Minden képzeletünket felülmúlja ennek az üzletnek a forgalma. Ebben a pillanatban itt kölcsönzünk is, és a saját magunk által kiadott filmeket el is adjuk.

— *Magyarországon van-e valamiféle versenyfutás, konkurenciaharc a művészfilmek forgalmazásában?*

— Ebben a pillanatban a MOKÉP-nek, a Televideonak és valamilyen mértékben az InterComnak vannak forgalomban olyan filmjei kazettán, amelyek valóban értékesnek minősíthetőek. De minden forgalmazó valami egészen speciális helyzetből adódóan forgalmaz igényes filmeket. A MOKÉP volt Magyarországon az egyedüli filmforgalmazó. Az elmúlt harminc-negyven évből felhalmozódott nála egy nagyon-nagyon komoly filmállománnyal kapcsolatos jog, amelyben voltak videojogok is. Ezeket csak ő adhatja ki, körülbelül kétszáz-kétszázötven olyan film, amivel csak ő rendelkezik. A Televideo inkább ismeretterjesztő-, gyerekfilmekből áll jól, de nagyon pici sávban – *Godard, Bunuel* nevével fémjelezhetően – művészfilmekkel is rendelkezik. Elsősorban azoknak a filmeknek a videojogával, amelyeknek a tévéjogával is rendelkezik a televízió. Az InterComot mindenki a legnagyobb kommerszfilm forgalmazónak ismeri, viszont van egy saját partnere Amerikában, amelyik időnként megjelentet igazán igényes filmeket is: *Holt költők társasága, Szellem a házban, Árnyékok és a köd*.

— Tehát néhányan jelen vagyunk a piacon, mindenki a saját lehetőségeiből adódóan hoz be igényes, művészfilmeket is. Ami az Odeon specialítása lehet, az az, hogy mi nem foglalkozunk mással reményeink szerint, csak ebben a profilban fogunk megmaradni, és a kiadói tevékenységünknek nem lesz olyan része, amely kommerszet tartalmazna.

KRZ

Rajz: Sziráki Zsolt

STÍLUS, ZENE, EGYEBEK

Ne vedd magad túl komolyan

Használati utasítás

Egy évvel ezelőtt

Tavaly ilyenkor még, finoman fogalmazva, kissé zsenánt volt a helyzet Szekszárdon, ezért is jutott eszünkbe a minap: vajon hogyan bírtuk ki azokat az ínséges időket? Ahhoz képest ma szinte csodaszámba megy, hogy működik egy ZUG-klub (Béla tér 6.), illetve egy Graffiti, melynek története felér egy sikersztorival. Imponáló magabiztossággal alázta porig a vetélytársként fellépőket, vélhetően azért, mert van egy igazán szimpatikus tulajdonsága a helynek. Nem nézik baleknak a polgárt. Isten tartsa meg ezt a jó szokásukat.

Ha már az egy évvel ezelőtti fesztiválra emlékezünk, talán nem árt megemlíteni az esemény akkori támogatóját, a boldogult emlékű Burger Ranch-ot. Minden szimpátiánk az övék, ezzel együtt, talán nem kellett volna elvárni a vendégektől, hogy csak azért egyenek drága, ellenben „kissé" spórolós hamburgert, hogy az üzlet fennmaradjon. A vendég sohasem hibás. Még akkor sem, ha az.

A mai oldalon kicsit többet foglalkozunk a „mozgóképekkel", két hét múlva pedig, többek között, egy Sexepil-riporttal kergetünk az ájulás szélére benneteket. *KRZ*

Írott képek

Attenborough világa

David Attenborough neve nem ismeretlen a hazai közönség előtt: az olvasók és a tévénézők milliói kísérhették figyelemmel a természetet lenyűgöző képsorokban és elképesztő mivoltában is logikus magyarázatokkal bemutató alkotásait. Mostanában Az élet megpróbáltatásai elnevezésű sorozat tekinthető meg a televízióban, ez az alkotás egyébként korábban már könyv alakban is megjelent nálunk, Az élet erőpróbái címmel.

Az – egyébként jótékony hatású – Attenborough-láz legújabb következménye alig valamivel karácsony előtt jutott el az olvasóhoz, s ezúttal csak azt sajnálhatjuk, hogy a filmváltozat szinte egészen biztosan nem kerül el hozzánk. Nem is kerülhet, hiszen a **Titokzatos állatok nyomában** *címet viselő, a korábbiaknál jóval szerényebb képanyaggal ellátott kötet az 1950-es években tett expedíciók történéseit összegzi. Attenborough ugyanis számos utazást tett már ebben az időszakban is, azaz 1955-ben a dél-amerikai Guyanába, majd 1956-ban Indonéziába, 1958-ban pedig Paraguayba. Akit tehát érdekel a lamantin, a varánuszgyík, avagy a tatu különös életmódja, az ezúttal film helyett kénytelen a könyvre hagyatkozni. Az élmény így sem lebecsülendő.* **Szeri Árpád**

Mozgóképek

Milyenek a magyar klipek?

Így utólag átgondolva, azzal, hogy megcsináltuk ezt a körkérdezősdit, nem biztos, hogy okosat tettünk, inkább felsorolhattuk volna azok nevét, akik a közelmúltban találtak egy-egy hazai klipet a Magyar Televízió műsorában. Az sem akármi.

DÉRI MIKLÓS, a Magyar Narancs fotóriportere: — Ilyennel igazából még nem találkoztam. Csak amerikai, angol klipek másolatával, és mint köztudott, másolni ebben az esetben nehezebb. Nincsenek meg hozzá az anyagi, technikai, és kulturális feltételek. Szerintem az is baj, hogy nem a videoművészek kapnak ilyen feladatokat, talán azért, mert nem bíznak meg bennük. Egy jó klipet láttam mostanába, a Csókolom együttes házi készítésű, amatőr anyagát.

RÉTHLY ÁKOS, a Helllo Magazin főszerkesztője: — Úgy vélem, semmi szégyellnivalónk nincs a külföldi alkotásokkal szemben. Hogy mégis annyi színvonaltalan produkció látható a hazai tévéműsorokban, annak elsősorban az az oka, hogy míg külföldön hozzáértő szerkesztők döntik el, mi kerül adásba, addig itthon egyes egyedül a befizetett pénz számít. A magyar videoklipek jelentős része ma már igényes alkotás, gyakran sokkal jobbak, mint az a zene, aminek illusztrációi. Egyedül attól tartok, hogy a klipek egy idő után egysíkúvá válnak. Most éppen divatba jött egy-egy rendező vagy alkotóműhely és érthető okokból mindenki ezekkel szeretne dolgoztatni. Ezért van az, hogy a jó magyar klipek újabban annyira hasonlítanak egymásra. Hiányolom a fiatal tehetségek felkutatását, és a szakirányú képzést is.

LOVASI ANDRÁS, a Kispál és a Borz zenésze: — Három dolog kell ahhoz, hogy egy klip jó legyen. Jó zene, jó rendező, pénz. Mindegy, hogy melyikből van a legtöbb, lényeg, hogy mindháromból elégséges mennyiség legyen. Ha csak az egyik is hiányzik – márpedig a magyar klipek döntő többségénél ez előfordul –, már nem érdemes megcsinálni. Hát, ennyi.

HEGYI HILL ZOLTÁN, a Reform kultúra rovatának vezetője, a VOLT szerkesztője: — A magyar videoklip olyan, mint a magyar popzene, és ez természetes. Vannak tehetséges rendezők, miként van néhány hallgatható zenekar és előadó is. A mezőny legnagyobb része azonban változatlanul riasztó ostobaságokkal bombázza a fogyasztókat, akik ennek láthatóan örülnek. Hozzátenném, hogy a siralmas állapotért csak részben okolható a valóban szomorú financiális helyzet, sokkal súlyosabbnak tűnnek az ízlésbeli problémák. Ízlésekkel viszont elég nehéz vitatkozni. Kérdés ugyanakkor, hogy amennyiben születik egy érdekes mű, milyen formában juthat el az érdeklődőkhöz. Én nem nagyon ismerek ilyeneket. *Gyűjtés: KRZ*

Wave

Különlegességnek számít a hazai palettán az a kazetta, amely **ŐZ** *néven jelent meg az elmúlt év végén, Macskajáték címmel. Őz Zsolt nevét az Ugatha Christie és a Vidámpark zenekarokból ismerhettük meg. Mindkettő igen szellemes, színvonalas, irányzatoktól, skatulyáktól mentes zenét játszott, talán emiatt is van, hogy nem tudtak az alternatív vonalon sem igazán elismertté válni. Az „agyasoknak" túl pop, popnak pedig túl „agyas" – mondta egy ismerősöm, aki egyébként szereti őt hallgatni. Egy másik vélemény szerint túlságosan szövegcentrikus, mintha Pajor Tamás és Geszti Péter alternatívája lenne. Szerintem van tehetség ebben a srácban, és nagyon bíztató, ahogyan következetesen, konokul járja a maga útját, annak ellenére, hogy épp ennek a zenének nincs nálunk publikuma, a fellépések, koncertek szervezése – gondolom – rettentő nehéz lehet. Jó dolog, hogy vannak olyan kulturális egyesületek – mint például az ŐZ kazetta kiadó, az EaSTRÁD –, amelyek hozzájárulnak ilyen nonprofit, kreatív jellegű vállalkozások kiadásához. ŐZ egyszer még befut. Meglátjátok.* **„pápai"**

Az új esztendő első szekszárdi rockzenei koncertjén a Stexas zenekart láthattuk, hallhattuk. Műsorukban a néhány éve elhunyt gitáros, Stevie Ray Vaughan nótáit és más tradicionális blues zenéket élvezhettünk. Aki ilyet szeret, az remekül szórakozhatott, bár inkább az idősebb, „blues-fülű" csókák"-nál talált ez a zene. Ők viszont már nem olyan ugrálósak, így a táncparketten nem folyt öldöklő harc a pozíciókért.

-pogácsa- Fotó: -ótós-

ZUG-tárlat

Gyarmathy János

Egy öreg tűzoltó emlékműve. (Készült a szekszárdi Nemzetközi Művésztelepen.)

Mit lehet egy ilyen nyilvánvaló, egyértelmű kisplasztikáról írni?, talán azt, hogy ez egy öreg tűzoltó emlékműve, kedves, humoros, . . .

-BP.-

Fotó: -ótós-

Apróhírek

Rám csaj még nem volt ilyen hatással! – valószínű ez lesz a címe, annak a filmnek, mely a játékfilmszemlén kerül bemutatásra, s amiben az *I love you* zenekar is komolyabb szerephez jut. Rendező: *Reich Péter*.

✓

Január 28-án és 29-én az **Európa Kiadó** ad koncertet a *Katona József Színházban*.

✓

Ma este az **Onyx** lesz a szekszárdi *Graffiti Klub* vendége.

Klubturné

Tilos az Á

Ki ide készül, ajánlatos iszonyúan alternatívnak és intellektuálisnak látszania. Javasolt felszerelési cikkek: bármiféle ruhanemű, ami nem szokványos, de igényes; szemüveg (rossz szeműeknek értelemszerű, élestlátóknak 0 dioptriás ablaküveg), verseskötet – kézben; sok-sok pénz tárcában vagy zsebben.

Ki ide belép, az valószínűleg szimpatikus a rendezőknek, esetleg sikerült elvegyülnie, feloldódnia a tömegben és elkerülni eme „háromajtós szekrényeket".

Ki ide bejut, arra fantasztikus csodák várnak: galéria, pince, fél szelet, fél centi vastag francia kenyér felvágottal – ötvenért; két bárpult; amerikai utcarészletet ábrázoló, színes, szélesvásznú festmény, sör, bor, tömény füst, két WC (egy női, egy férfi) és egy színpad (ezen állnak, ülnek a zenészek, amikor zenélnek). Az itt hallható zenék, zenekarok – stílusukat tekintve – igen széles skálán mozognak: hardcore, punk, rock, blues, jazz, alternatív zenék és színdarabok is otthonra lelnek e falak között. S ha valaki záróránál tovább kíván maradni, azt egy percig sem marasztalják, inkább biztatják: gyere holnap is!

S aki holnap is erre jár, a „Tilos az Á" tábla alatt egy új, képzeletbeli feliratot lát: „Fővárosi Sznobberman Klub – szépeknek és okostojásoknak". *-pogácsa-*

Hagner Judit szobrán

Kommunális dolgozók ülése

A Kommunális Dolgozók Szakszervezetének Országos elnöke, Pék Zsolt pénteken munkalátogatást tesz megyénkben.

A program szerint a délelőtt folyamán Pék Zsolt találkozik Péti Imrével, az MSZOSZ megyei képviseletének elnökével, ahol tájékoztató hangzik el a Tolna megye munkaerő helyzetéről.

Délután a program Pakson folytatódik, aholis 13 órától a Duna Center Kft-nél a vendég részt vesz a bizalmi testületi ülésen.

Kertbarátok szakmai foglalkozása

Szakmai foglalkozást tart a Szekszárdi Kertbarátkör és Hegyközség Egyesület január 10-én, hétfőn, 18 órai kezdettel Szekszárdon, a Babits Mihály Művelődési Ház társalgójában. A szakmai foglalkozáson aktuális kérdésekről lesz szó. Az összejövetelre várják a tagtársakat és az érdeklődőket.

Indul a Szekszárd Expo Klub

Mi lehetne Szekszárd szerepe az 1996. évi Expo és Millenium ügyében, erről rendezett beszélgetést tizennyolc intézmény és társadalmi szervezet részvételével az Expo-pályázatot benyújtot Művészetek Háza és a Babits Mihály Művelődési Ház.

Az összejövetel résztvevői az ügy előmozdítása érdekében úgy döntöttek, hogy idén januártól egy nyitott társaságot hoznak létre Szekszárd Expo Klub néven.

Az első találkozó január 10-én, hétfőn 14 órakor lesz a Művészetek Házában. Az összejövetelre a rendezők várják mindazokat, akiknek alkotó elképzeléseik vannak arról, hogy mit is kínáljon Szekszárd az idelátogatóknak az Expo évében.

Svábbál a „Gemencben"

A Szekszárdi Német Nemzetiségi Egyesület hagyományaihoz híven az idei farsangon is bált rendez. A svábbál január 22-én, szombaton lesz 19 órai kezdettel Szekszárdon, a Gemenc szállóban. A talpalávalót a mecseknádasdi Stefanskapelle biztosítja.

Mozgássérültek közlekedési támogatása

Február 15-ig kell benyújtaniuk a mozgáskorlátozottaknak Szekszárdon a közlekedési támogatás iránti igényüket a polgármesteri hivatal családvédelmi és szociálpolitikai csoportjához. A kérelemhez mellékelni kell a mozgáskorlátozott és a vele egy háztartásban élő családtagok 1993. évi átlagos nettó jövedelméről szóló kereseti igazolást. Az adatlap és kérelem nyomtatvány a csoportnál beszerezhető. A benyújtott kérelmekről a város jegyzője február 15-e és április 30-a között határozattal dönt.

Ajándék az alma maternek

Apáca szobrot kapott a dombóvári Apáczai Szakközépiskola

(Folytatás az 1. oldalról.)

A tegnap délelőtt, bensőséges hangulatú kis ünnepség keretében az egykori alma maternek átadott szobor ezt az időszakot idézi.

Mint Judit Hagner elmondta, a bronz szobor, mely a Meteora nevet viseli, egykori osztályfőnökét, mater Anunciát ábrázolja. A szobor adományozásának gondolata tőle ered, amit az iskola vezetése örömmel fogadott.

A délelőtt tizenegy órakor kezdődő ünnepséget Bach orgona műve nyitotta meg. Ezt követően az Apáczai Csere János Szakközépiskola igazgatója, Gaál János mondott köszöntőt.

— Úgy gondolom, hogy ez a szobor, melyet Európa több városában már kiállítottak új életet fog kezdeni iskolánkban, része lesz a diákok és tanárok mindennapjainak és emlékeztetni fog bennünket alkotójára, az egykori tanítványra, – mondta az igazgató, majd köszönetét fejezte ki a művésznőnek az intézmény nevében a szoborért.

Ezt követően Hagner Judit szólt néhány szót, majd átadta művét az iskolának. Händel zenéjének elhangzása után az intézmény növendékei Assisi Szent Ferenc Nap Himnusz című költeményét adták elő. Ezután a város polgármestere, dr. Szabó Imre a város nevében mondott köszönetet az ajándékért.

A kedvesnővért ábrázoló szobor a középiskola épületének legszebb részén, a díszterem és a könyvtár előtt került felállításra.

F. Kováts Éva
Fotó: Gottvald Károly

Meteora, avagy in memoriam mater Anunciata

A „Cinege madár" elődöntői

A Babits Mihály Művelődési Ház január hónapban rendezi meg a Cinege madár népdaléneklési verseny elődöntőit a megye különböző pontjain. Az idei versenyre közel 170 szólista és csoport jelentkezett. A versenyzőket életkor és lakhely szerint osztották be az elődöntőkre.

Az elődöntők:

1. 1994. január 16. vasárnap 10.00 óra, Szekszárd, művelődési ház. Résztvevők: középiskolás korú versenyzők.

2. 1994. január 16. vasárnap 14.00 óra, Szekszárd, művelődési ház. Résztvevők: szekszárdi és környéki általános iskolás versenyzők.

3. 1994.január 22. szombat 10.00 óra, Paks, művelődési ház. Résztvevők: paksi és környéki általános iskolás versenyzők.

4. 1994. január 22. szombat 15.00 óra, Szekszárd, művelődési ház. Résztvevők: szekszárdi és környéki általános iskolás versenyzők.

5. 1994. január 23. vasárnap 10.00 óra, Szekszárd, művelődési ház. Résztvevők: felnőtt korú versenyzők a megyéből.

6. 1994. január 29. szombat 10.00 óra, Simontornya, művelődési ház. Résztvevők: simontornyai és környéki általános iskolás versenyzők.

7. 1994. január 29. szombat 15.00 óra, Dombóvár, művelődési ház. Résztvevők: dombóvári és környéki általános iskolás versenyzők.

8. 1994. január 30. vasárnap 10.00 óra, Bonyhád, művelődési ház. Résztvevők: bonyhádi és környéki általános iskolás versenyzők.

A meghallgatásokat családias légkörben szeretnék a szervezők lebonyolítani, csak a versenyzők és kísérőik részvételével.

Zárjeggyel az adóbevételekért

A jövedéki törvény egyik látható jeleként néhány árucikken hamarosan megjelenik az úgynevezett zárjegy, tehát az a különleges technikával készített papírdarab, mely alapvetően megnehezíti az esetleges visszaéléseket.

— Az adóbevételek szempontjából van fontos szerepe a zárjegynek – tudtuk meg Zak József törzszászlóstól, a szekszárdi Vámhivatal munkatársától. — A kávé, a szeszesital és a dohányáru tartozik a megjelölendő kategóriába, ezen termékekre már január elsejétől zárjegyet kell tennie – figyelem: nem a kereskedőnek, hanem – a termelőnek, avagy az importálónak. Az ingyenes jegyeket a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnokságától lehet igényelni, külön erre a célra rendszeresített, a vidéki vámhivatalokban is beszerezhető nyomtatványon, mellékelve az előírt, hivatalos okmányokat. Fontos tudnivaló, hogy a kisméretű, téglalap alakú, sorszámmal ellátott, pelyhezett papír a kávéra valót kivéve sajnálatos módon nem öntapadó, éppen ezért a megbízható – a későbbiekben ellenőrzött – ragasztásról az érintetteknek kell gondoskodniuk. S valószínűleg az sem tartozik a kellemes kötelezettségek közé, hogy a zárjegyekkel kéthavonta el kell számolni, hiány esetén bírságot kell fizetni. A fentiekben már említett január elsejei határidő ellenére természetesen előfordulhat, hogy a vásárló a boltokban még találkozik zárjegy nélküli árucikkekkel. A raktárhelyiségeket már most sem hagyhatja el meg nem jelölt termék, ám az nyilvánvaló, hogy a nagy- és kiskereskedőknél korábbi – tavalyi – szállítmányok is fellelhetők. A „türelmi idő" május 31-ig áll fenn, ez az a végső határidő, ameddig zárjegy nélkül forgalomba hozható a kávé, a szeszesital és a dohányáru. Egyébként eddig az időpontig minden emberi számítás szerint ki kell, hogy fogyjon a jelöletlen termékekből a mégoly bőségesen raktározó üzlet is.

Tolna megye egyébként nem tartozik azon régiók közé, ahol különösebb érdeklődés nyilvánulna meg a zárjegyek iránt. Eddig mindössze egyetlenegy személy jelentkezett Szekszárdon, a Vámhivatal illetékesénél. *–szá–*

Változik a halászjegykiadás rendje

Az új esztendő beköszöntével ismét sokminden változott. Ismereteink szerint változtak az állami halászjegyekkel kapcsolatos szabályok is. Erről kérdezte munkatársunk dr. Hadházy Árpádot, az FM megyei hivatalának vezetőhelyettesét.

— Az információ jó – kezdte dr. Hadházy Árpád. – A földművelésügyi minisztertnek a halgazdálkodási alap kezelésnek és felhasználásának szabályairól szóló 3/1993.(I.30.) FM rendelete néhány helyen megváltoztatta az állami halászjegyekkel kapcsolatos korábbi szabályokat. A változtatás egyik eleme az, hogy az állami halászjegy kiadásából származó díjbevétel összegét a Földművelésügyi Hivatalnak havonta a halgazdálkodási alap számlájára kell átutalnia. Ebből következik, hogy a megszokottól eltérően a kishalászoknak ezután nem okmánybélyegben, hanem készpénzben kell befizetni az állami halászjegy 300 forintos kiadási díját. A halászjegy formája is megváltozik, fénykép nem lesz benne, s kevesebb személyi adatot tartalmaz.

— Ki adja ki és mikor az állami halászjegyeket?

— Kiadását továbbra is az FM Tolna Megyei Földművelésügyi Hivatala végzi, ügyfélfogadási időben. Ez azt jelenti, hogy hétfőn és pénteken 8-tól 12 óráig, szerdán pedig 8 és 16 óra között.

— Mi, illetve milyen dokumentumok, köznyelven szólva, papírok kellenek ahhoz, hogy valakinek kiadják a halászjegyet?

— Lényeges tudnivaló, hogy a törvényi rendelet értelmében a halászjegyet csak az az évre szóló területi engedély vagy a területi engedély kiadására jogosultak erre irányuló igazolásának bemutatása után adja ki az FM Tolna Megyei Földművelésügyi Hivatal. Az 1994. évi halászjegyek kiadását január 17-től kezdik meg.

— Kérem, engedjen meg még egy kérdést! Hogyan alakult a kishalászok száma?

— Idei adatunk még természetesen nincs, de korábbi van. Ezek szerint 1992-ben 191, 1993-ban pedig 182 kishalász engedélyt adtuk ki.

— Köszönöm az információt. *– él –*

Esélynövelő távoktatás

Esélynövelés és esélykiegyenlítés szándékával indít a Pécsi Egyetemi Szövetség Távoktatási Központja történelmi felvételi előkészítő kurzust február közepétől. A központ igazgatója Gáspár János elmondta, május végéig összesen 8 konzultációt és előadást tartanak majd, de teszteket is kitöltenek és próbafelvételikre is sor kerül. A jelentkezők kezébe vadonatúj oktatási csomagot adnak, ez dr. Horváth Csaba egyetemi docens munkája. A nyolc könyvbe szerkesztett tananyag nem kerül kereskedelmi forgalomba, kizárólag a tanfolyam résztvevői juthatnak hozzá. Jelentkezőket Baranyán kívül a szomszédos megyékből is várnak, s ha egy megyeszékhelyen, vagy egy városban összejön 20-25 résztvevő, a szobatonként megtartandó konzultációra az előadó a helyszínre utazik. A 32 konzultációs óra és a tananyag ára önköltséges. A szervezők a jogi, a közgazgaságtudományi, valamint a bölcsészkarokra felvételizők mellett a tanárképző főiskolák azon szakjaira jelentkezőknek is ajánlják az előkészítőt, akik történelemből felvételiznek, de a tananyag ismeretében az idén érettségizőknek is új felkészülést jelenthet a részvétel. Az előkészítőre a Pécsi Egyetemi Szövetség Regionális Távoktatási Központjában (Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b) lehet jelentkezni a (72) 310-444-es, este pedig a (72) 318-861-es telefonon.

Csalót keres a rendőrség

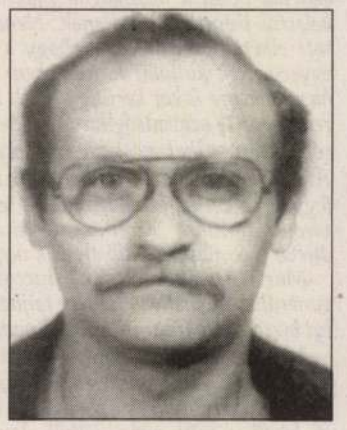

Koller József az elmúlt év tavaszán üzletkötőként dolgozott egy szekszárdi kisiparosnál. Redőny, reluxa és harmonikaajtó készítésére vett fel megrendeléseket és előlegeket. Olyannyira megtetszett neki a szakma, hogy saját „vállalkozásban" folytatta tovább. A bökkenő a dologban annyi, hogy szaktudása mindössze az előleg felvételéig terjed, mely 1.000 és 5.000 Ft között mozog. Szükség esetén Mészáros Mária szekszárdi redőnykészítő kisiparos – egyébként érvénytelen – megbízó levelét mutatja. Csalás bűntette miatt körözi a Szekszárdi Rendőrkapitányság.

Személyleírása: kb. 165-170 centiméter magas, zömök testalkatú, erősen kopaszodó, szőkésbarna hajú férfi. Fémkeretes szemüveget, szőke bajuszt visel, a legutóbbi információk szerint szakállt növesztett. Szívbeteg, az orvosi vélemény szerint azonban nincs szükséges rendszeres orvosi kezelésre, de szívproblémái miatt orvosokat is felkereshet.

A Szekszárdi Rendőrkapitányság kéri, hogy aki bármit tud Koller József hollétéről, az értesítse a kapitányságot (Szekszárd, Várköz 2. 7100. tel: 74–311–199), vagy bármelyik rendőrt, rendőri szervet.

Mától kapható
HVG

• Oninvest: kamat helyett párt?
• Indul-e az USA-lokomotív?
• Parlamenti malőr üzlethelyiség-ügyben?
• Az értelmiség vesztes lesz?
HVG ...egyszerűen minden

A madéfalvi veszedelem évfordulóján

Ma 229 éve történt a szörnyű mészárlás Madéfalván, mert az erdélyi falvakban a férfiak megpróbálták kivonni magukat a kötelező katonai szolgálat alól. Az évfordulóról a Székely Kör ma este emlékezik meg Bonyhádon. Lapunk a történéseket ***Höfler Lajosné*** korabeli dokumentumok alapján összeállított leírása alapján eleveníti fel.

✟

Egy névtelen székely ember így ír az erőszakos határőrszervezésről: 1764-ben az uralkodás-undorodva kell leírnom – erdélyiek tanácsára a székely szabad nemzetet örökös katonai szolgálatra kényszerítette.

Az osztrák örökösödési háború (1740-1748), a hétéves háború (1756-1763) arról győzték meg a Habsburg-házat, hogy a hadsereget fejlesztenie kell, ha vetélytársaival eredményesen akar megmérkőzni.

Az erdélyi határőrség megszervezésének bevallott célja: a keleti határok megvédése a betörésektől, a csempészet megfékezése, az esetleges lázadások elfojtása. Továbbá gátat akartak vetni a lakosságot gyakran tizedelő, keletről behurcolt pestisnek. Nem hangoztatott elképzelés volt az is, hogy a határőrség egységeinek külföldi harctereken történő felhasználására is sor kerüljön. A II. Rákóczi Ferenc vezette szabadságharc (1703-1711) leverése után a katonáskodó székelyeket, mint Ausztria számára megbízhatatlan elemeket lefegyverezték, majd adófizetőkké tették. A határőrség-állítást „a cél szentesíti az eszközt" durva elve alapján valósították meg.

Mária Terézia császárnő Buccow lovassági generálist tábornokot Erdély teljhatalmú királyi biztossá és főparancsnokká nevezte ki.

1762-ben megkezdődött tehát a határőrség szervezése. Bornemissza főkirálybíró Gyergyóalfaluban hívta össze először a falubírákat. A bírák a falu népe nélkül nem döntötek. Gyergyóalfalu népe, de valamennyi gyergyói falu ezt válaszolta: úgy hajlandók újból katonati szolgálatra lépni, ha a régi jogaikat visszaállítják és tisztjeik saját nemzetükből lesznek. Schröder ezredes ígéretekkel, majd súlyos büntetések kilátásba helyezésével csak rávette a gyergyóiakat, hogy mérték alá álljanak. Megkezdték a fegyverek kiosztását, amikor váratlan hír érkezett Gyergyószentmiklósról. Ott a férfiak megtagadták az eskü letételét. Buccow a nép szószólóit letartoztatta. Az emberek a generálisra támadtak, meg akarták ölni. A főkirálybíró lépett közbe.

Csíkszeredában folytatódott a sorozás, ahol néhányan letették az esküt. Csíkszék vezetősége az erdélyi kormányzatnak előterjesztette a csíkiak sérelmeit: nem tartják tiszteletben az önkéntesség elvét: fenyegetéssel, veréssel, kínzással kényszerítik a katonatisztek arra, hogy határőrnek iratkozzanak. Eközben Háromszékben is „a csíki példából hímet varrván", a nép lázongani, elégedetlenkedni kezdett.

Az eredménytelenség, a kudarc láttán a császárnő Buccow helyett Siskovicsot bízta meg a határőrség megszervezésével. Előírja, hogy Erdélyben 2-2 gyalogezredet (2 székely, 2 román), 1-1 huszárezredet szervezzenek meg.

A rendelet kihirdetése után több falu azt válaszolta, hogy inkább adózik, mint eddig is tette, s akik aláírták a hitegetésre a papírt, azok az erőszaknak engedtek. Katonáskodjanak, adót fizessenek, mindezt egyszerre!

1763 végére csak besoroztak két század katonát, ezek előtt ágyúk védelmében kihirdették a császárnő parancsát.

„S ... lett a csiki völgy ... a halál völgye".

Eközben megérkezett a hír: a madéfalvi férfiak a sorozás elől kivonultak az erdőbe. Példájukat rövidesen számos falu követte. Egyesek 1200-ra, mások több ezerre teszik számukat. Beke István delnei, Zöld Péter szentléleki plébánosok járták a falvakat és arra tanították a népet, hogy ne vegyék fel a fegyvert. Zöld Péter a nemes embereket is megeskette: „ők es hozzánk, mű es hozzájuk hívek leszünk, segítsük egymást".

Az „erdei emberek" tiltakozó leveleket küldtek. Azért döntöttek így, mert a határőrség szervezése törvénytelen, a bizottság erőszakot alkalmaz, „vérrel vett székely ... s örökös nemes szabadságainkat erőszaktétellel akarja elvenni ... házainkat akarja rontani".

1764. január 2-án a megszeppent szervező bizottság Tapolcára költözött. A kápolna mellé fenyegetően 4 ágyút szegeztetett ki.

Az ellenállók 1764. január 6-án a hegyről Szépvízre jöttek, hogy Tapolcára a bizottság elé menjenek. A bizottság a tömeget nem fogadta. Ezért Madéfalvára vonultak. Ekkor érkeztek oda a háromszékiek is. Egyesek szerint 2500 ember gyűlt össze, mások szerint ötezren voltak.

A bizottság ismét felszólította a Madéfalván táborozókat, hogy hallgassák meg a királyi rendeletet, az idegenek hagyják el a falut.

Siskovics rossz jelnek vette, hogy a nép semmit nem válaszolt. Úgy gondolták, hogy Udvarhely felől segítséget várnak. De megjelent a bizottság előtt a madéfalvi Nagy József és a kökösi László József. Közölték, hogy az ünnep (vízkereszt) miatt az emlékiratukat a következő napon, január 7-én terjesztik elő.

Siskovics fegyveres beavatkozást indítványozott csírájában el akarták nyomni egy, az előző századokban kirobbant lázadásokhoz hasonló eseményt. 1764. január 7.én éjjel 3 órakor Carato alezredes az Okelli-ezred 4 századával, a Trautsmandorf-ezred vérteseinek másfél századával, 30 Kálnoky-huszárral, összesen 1350 katonával és két ágyúval indult el. Madéfalva ellen. A gyalogság egy része 1 ágyúval az Olton túl levő Mór-hegyese nevű magaslat délkeleti lejtőjén foglalt állást. Az ágyuval a temetőben levő kápolna mellől vették célba a falut. A gyalogság másik része a másik ágyuval Csicsón felül, a Tapolca irányába vivő utat zárták el. A német vértes lovasok és huszárok a Szépvíz-Gyimes irányába vivő utat állták el, míg a Rákosi út mellett az új székely katonák sorakoztak fel. Madéfalva népe gyanútlanul aludt. Fegyveres támadásra senki nem gondolt. Hajnali 4 órakor beléágyúzták a halálos álmát alvó faluba. Mindenki felriadt. Valószínű pánik tört ki. Mindenki menekülni próbált. Ellenállásra nem is gondolhattak. Fegyverük sem volt. A falu az ágyútűztől kigyulladt, a falu egy része leégett. Az Udvarhely felé menekülőket a gyalogság puskatüze, az Olt jegén átjutni akarókat a jég nem bírta, a vízbe fulladtak. A Felcsik felé menekülőket a német vértesek kardcsapással fogadták. A katonaság minden oldalról tódult a faluba, a menekülőket lelőtték, vagy lekaszabolták. Több mint 400 embert letartóztattak. S ezek után kirabolták a falut. Egyetlen katona sem halt meg, meg sem sérült. Nem is csoda, hiszen ez nem fegyveres összecsapás volt, hanem vérfürdő, a békés szándékú védtelen nép könyörtelen lemészárlása. A halottak számát a hatóság 177-ra, Heydendorf 400-ra becsülte. A halottak sírfeliratát Lázár János „alkotta" meg: Castigata Seditio Siculorum. Azaz: a székelyek pártütésének megbüntetése. Egy ismeretlen a történeti igazságot kifejező latin Siculicidium nevet adta. A székelyek legyilkolása, az elesettek emlékműve gúnyból és megfélemlítésül felvésték: Domita siculórum superbia hic jacet. Itt nyugszik a székelyek legyőzött gőgje, büszkesége. Valaki titkon az emlékmű hátára írva így felelt: Itt emelt magának a gonoszság oltárt, Mondd el hóhérainkra a CIX-ik zsoltárt!

CIX. zsoltár (részlet): Fiai legyenek árvákká, Felesége özvegy asszonnyá, Gyermekei ez földön szüntelen Elbújdossanak helyből helyben, És ők széjjel kolduljanak ...

II. József parancsára tüntették el a feliratot.

Ma azon a helyen 1905-ben felavatott emlékmű áll. Ide látogatnak el az elüldözött székelyek utódai, akiket bukovinai székelyeknek neveznek, a csaknem másfél százados bukovinai tartózkodás emlékére. Sajnos sokan nem ismerik a népcsoport életútját, s a hányattatás, melyben bőven volt részük, talán egyszer véget ér.

1991-ben Madéfalván először tartottak szentmisét és ünnepséget az emlékműnél következmény nélkül.

✟

Erről a megemlékezésről film is készült, amelyet ma este hat órakor vetítenek Bonyhádon a művelődési központban, a Székely Kör összejövetelén.

Mozgalmasan indult az év

Megy a nyaklánc vándorútra

Mozgalmasan indult az új esztendő a bonyhádi rendőrök számára. Rögtön az év második órájában incidens történt egy mulatságon. A művelődési központ büféjében a vendégek arra lettek figyelmesek, hogy egy nő és egy férfi egymásnak esett. Pontosabban: a hölgy letépte a férfi nyakában lévő nyakláncokat, állítva, hogy közülük az egyik az, amelyiket két évvel ezelőtt elloptak tőle. Az idegenben élő, magyar származású nőtől – állítása szerint – szintén egy mulatság alkalmával lopták el a mintegy 1000 svájci frankot érő láncot és medált. A felismerni vélt lánc meglehetős kalamajkát okozott, hiszen az érintettek barátai sem hagyták tétlenül a történteket, a huzakodás következtében a letépett láncok visszakerültek a férfihez, ám ismét eltűnt egy nyaklánc a hölgy nyakából ... Ennek értéke feltehetően 1500 svájci frank. Meglehetősen különös, de épp az incidenssel egyidőben törtek be a férfi – akinek a nyakából a láncokat letépte az erélyes hölgy – lakásába, és onnan háromszázezer forintot vittek el. Ugyancsak pénzt vittek el Váralján egy lakásból, ahol egy idős embert meglátogatott egy nőismerőse azzal az ürügygyel, hogy venne tőle valamit. Közben feletehetőleg a vele együtt érkező sásdi fiatalember, O.S. elcsent az egyik szekrényből 25 ezer forintot.

A gynúsított csak tízezer forintot ismer el. Elővigyázatlan volt az egyik pincér is, szilveszter éjszakáján. A bonyhádi Picolo étteremben – miközben a vendégek feje fölött vitte a tálcát a nagy tömegben – kilopták a zsebéből a pénztárcáját mintegy huszonötezer forinttal. A tettesnek nyoma veszett. Nem így a megsétáltatott autóé. Bonyhádról Dombóvárra kellett valakinek rohannia az év második napjának hajnalán, mert elkötött egy ladát az egyik Bacsó béla utcai ház elől. A Lada tulajdonosa már hajnalban észrevette, hogy a járgány eltűnt a ház elől, ám azt gondolta, a barátai tréfálták meg. Nos nem így volt, viszont hamarost meglett a kocsi, a gazdája vissza is kapta.

A Völgység TV rejtvénye

1. Tavaly decemberben adták át az Aranylabda díjat. Ki az a Juventus játékos aki – a FIFA szavazata alapján – megkapta?
2. Ki az az FTC játékosm, aki, szintén elnyerte az Aranylabdát? Melyik évben?
3. Kérdések az amerikai futtbalról:
   — Hány mérkőzés van egy bajbnokságban?
   — Legalább hány főből áll egy csapat?
   — Hány csapat játszik a ligában?
   — Hányan játsszák az amerikai focit?

A megfejtéseket január 13-ig kérik a Völgység TV címére: Fáy ltp. 34.

A múlt heti rejtvény szerencsés megfejtője:
Pörös Tamás, Bonyhád Mátyás u. 107.

Volt egyszer egy doboz . . .

A bonyhádiak közül sokak nosztalgiával gondolnak a Vörösmarty iskola udvarán álló „dobozra", amely hajdan kórházként is működött, később sok-sok generáció tanult a falai között. Íme, bevégeztetett: az elaggott épület helyére is korszerű, szép termeket emelnek rövidesen. *Ótós Réka* képriportja a bontást örökíti meg.

A bonyhádi kórház talpon maradt

A szakmai színvonal nem a mérettől függ

Tavaly tavasszal végezte el a minisztérium a a kórházak helyzetének felmérését, amelyben a bonyhádinak – lévén kis intézmény – kedvezően jövőképet rajzolt. Ez is felerősítette az igényt, hogy bizonyítsák, a színvonalas gyógyítás nem nem azon múlik, mekkora egy intézmény.

A megtett intézkedésekről, a szemléletváltásról, a kórház helyzetéről számolt be a képviselőtestületnek dr. Bücs Gábor orvos-igazgató.

Az egészségügy anyagi helyzete már-már katasztrofális, gyakran olvasni a lapokban csődhelyzetben lévő intézményekről. Bonyhádon sikerült elkerülni a fizetésképtelenséget, mégpedig elbocsátások, részlegek bezárása nélkül. Az ágyak, a műszerek kihasználtsága javult.

Az orvosigazgató szerint ehhez először is szemléletváltozásra, majd pedig szervezési intézkedésekre volt szükség. Először önmagukat kellett meggyőzni arról, hogy egy kórház szakmai színvonala és nagysága között nincs törvényszerű egyenes arányosság. Egy ágyszámát tekintve kicsi kórház is dolgozhat magas szakmai színvonalon. Be kellett bizonyítani, hogy szükséges és lehetséges olyan új profilok bevezetése, amelyhez nem kell sok pénz, hanem „csak" az igények felmérése, ötlet és szakmai ambíció. Közben a kórházról a háziorvosi rendszer bevezetésében levált az alapellátás, s fel kellett készülni a teljesítményfinanszírozásra is. Az intézkedések között szerepelt a mindenki számára látható rend, fegyelem, tisztaság állandó fenntartása. Talán a legnehezebb feladatnak bizonyult – de az ezzel járó feszültségeket vállalni kellett – az intézet egészét szem előtt tartó szemlélet elfogadtatása, és ezzel az egyéni érdekek hátrébb sorolása, miközben támogatni kellett a szakmai ambíciókat. Közben elkészült a szervezeti és működési szabályzat, ennek értelmében az igazgatói hármas mellett hat tagú igazgatótanács vesz részt a az irányításban. A betegek ellátását közvetlenül érintő intézkedés volt a rehabilitációs lehetőségek bővítése, gazdagodott a fizikoterápia felszereltsége. Gyógytorna és gyógymaszszázs áll a fekvő és járóbetegek rendelkezésére. Az alapvető műszerek beszerzése után urológiai szakrendelés indult tavaly februárban. A népbetegségnek számító csontritkulás megelőzésére, együttműködve a reumatológia szakrendeléssel változó-kori szakellátás működik. A gyerek és ifjúsági nőgyógyászati rendelés nevelési feladatokat is vállal. Tolna megyében Bonyhádon lehet legrégebben részt venni az apáknak is gyerekük születésénél. Egyedülálló megoldással valósították meg az anyák és újszülöttek kívánatos közelségét. Az ésszerű helyiséggazdálkodás megvalósítása mellett új iskolafogászat nyílt.

Beindult a szakambulanciák fekvőbeteg-ellátása, amelynek keretében egy-egy éjszakára, vagy kezelés időtartamára kapnak helyet akiket korábban kizárólag az ágy-háttér hiánya miatt kellett más intézetbe irányítani. Mindig annyi ággyal rendelkeznek, amennyire szükség van. A járóbeteg- ellátásban is mérik a teljesítményeket. Az intézmény talponmaradásához hozni kellett egy sor belső takarékossági intézkedést. Három orvosi állás betöltetlen, de szakképzettlen ápolót nem kényszerülnek alkalmazni.

A beszámolási periódus mindkét évében öt-öt millió forintot kaptak az önkormányzattól műszerek beszerzésére, pályázati pénzen sikerült számítógépet beszerezni, a laboratórium és a gyógyszertár működésének korszerűsítésére. A készenléti szolgálatot személyhívó rendszerrel látták el. Nagyobb felújításra csak 1992-ben került sor, tavaly erre már nem jutott önkormányzati pénz. Mint arról annak idején beszámoltunk a MINVASIV Alapítvány és a PAV Rt. hozzájárulásával hatmillió forint értékben szereztek be műszereket. Sokat törődnek a betegek komfortérzetének javításával, például tévékészülékek beszerzésével, a telefonhálózat bővítésével.

A tervek között szerepel olyan diagnosztikai és operációs rendszer megteremtése, amely a betegek számára nagyfokú kíméletet és gyors gyógyulást biztosít. *-i-*

Hagner Judit

Az APEH Fővárosi Igazgatósága jelenti

Adóbevallásunk kritikus pontjai (1.)

A tapasztalat sajnos azt mutatja, hogy a számítógépes feldolgozás gyakran nem jut tovább az adóbevallások első oldalánál! Rögtön az első sorban „tévedés" áldozata lehet az adózó, ugyanis X-et ír az első rubrikába (ha nincs azonosító-, illetve KEOKH-száma) a figyelmeztetés ellenére, majd annak rendje és módja szerint beírja a személyi számát!... Aztán a név, cím vagy egyéb adatok valamelyike hiányzik, vagy ha eddig jó, akkor az aláírás marad le!

Mire eddig jut a számítógép, már a bevallások egynegyede a „Hibás" kategóriába kerül. Pedig mindenhol – a szja-bevallás Útmutatójában is megtalálható –, hogy a sorrend: név, személyi szám, illetve adószám – ha van. Ha nincs személyi száma, akkor ebbe a rovatba kerül a KEOKH-(Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hivatal) szám. Aiknek nincs KEOKH-száma, annak az útlevél száma kerül ebbe a rubrikába!

Igen fontos, hogy lakcímként az állandó lakhelyet kell beírni, nem pedig a telephelyet, az ideiglenes lakhelyet vagy a kollégium, illetve a munkásszállás címét!

„A törvényes képviselő vagy meghatalmazott neve, személyi száma és címe" sorokat természetesen csak akkor kell kitölteni, ha az adózó kiskorú, vagy egyéb ok miatt kell valaki más személynek képviselnie.

Visszatérve az aláírásra, ide mindig az a személy helyezi el a szignóját, aki a bevallásért felelősséget vállal! Ennek hiányában érvénytelen az adóbevallás, hiszen bárki készíthet ilyet...

A személyi adatokon túljutva, a következő kérdés, hogy miként lehet az adótartozást megfizetni? Nos, a bevallási csomagban az adózó nevére kitöltött csekk található az adózó azonosító számával, ezen a csekken kell befizetni az adótartozást. Előzetesen azonban ellenőriznie kell az adóalanynak a csekken szereplő adatokat (név, lakcím). Ha a csekk téves adatot tartalmaz, akkor azok kijavítása érdekében fel kell keresnünk az adóhivatalt; az ügyfélszolgálati irodán foglalkoznak az ilyen jellegű problémákkal is.

Ha az adózó egyéni vállalkozó (is), akkor az OTP-nél megnyitott pénzforgalmi számlája esetén az 548-263352 számú „Adóellenőrzési iroda személyi jövedelemadó kezelési számlá"-ra, más pénzintézeteknél vezetett számla esetében a 232-90605-6359 számú „Adóelszámolási iroda személyi jövedelemadó beszedési számlá"-ra kell az adót befizetnünk.

Fontos, hogy ne feledjük el feltüntetni a csekken az adószámot!

Ha az adózó nem egyéni vállalkozó, akkor az adót az „APEH személyi jövedelemadó beszedési számla" javára a mellékelt csekken, illetve átutalási számláról lehet megfizetni. Fontos, hogy ebben az esetben se felejtsük el feltüntetni a csekken a személyi számunkat.

Még mindig nem az adóbevallás számozott soraiban található „buktatók" fölsorolásánál tartunk, hanem az egyéb használati utasításokra hívjuk fel a figyelmet, amikor megemlítjük, hogy a 100 forintnál kisebb összeget sem megfizetni, sem pedig visszatéríteni nem kell.

Az egyik legfontosabb szabály, hogy az adó megfizetése nem pótolja az adóbevallást! Természetesen, ugyanez fordítva is igaz... Az adótartozás elmulasztása késedelmi pótlék fizetésével jár. Az adóbevallás elkészítésének elmulasztása pedig mulasztási bírság kivetésével és megfizetésével társul. Végül ne feledkezzünk meg a legnagyobb veszélyről, az adóbírságról, amely az adóhiány 50 százalékával azonos. Ezzel együtt a késedelmi pótlékot is rendeznünk kell!

Krémer József

Mit üzen a Nemzeti Bank?

Valóban levelet intéztek a miniszterelnökhöz

Lapunk értesülése szerint a Magyar Nemzeti Bankból nem első alkalommal küldtek levelet a kormánynak, vagy személy szerint *Horn Gyulának*. Az új kormány megalakulása óta már harmadik alkalommal érkezett üzenet a jegybank vezetőitől, mert mindannyiszor úgy érezték, el kell mondaniuk a véleményüket azokról a dolgokról, amelyek elsősorban a kormány és a független jegybank kompetenciájába tartoznak.

Miként látja ezeket a kérdéseket az MNB, mi volt a levelek üzenete – erről kérdeztük a pénzügypolitikai főosztály vezetőjét, *Rike Vernert*.

– Mi már az új kormány megalakulása után, augusztusban jeleztük, hogy 1995-re milyen államháztartási hiányt tartunk reálisnak. Akkor még úgy gondoltuk, hogy 250 milliárd körüli hiány finanszírozható a tőkepiacról, s ehhez számoltunk 100 milliárdos privatizációs bevétellel. Azt mondtuk, hogy 350 milliárd lehet a hiány. Később, *Bod Péter Ákos* is jelezte, hogy számításaink szerint mekkorá az az összeg, amely belföldről finanszírozható. Véleményünk szerint nagyon nehéz lenne a kívánt pénzmennyiséget összegyűjteni a lakosságtól, márpedig az fontos, hogy a nettó adósságállomány ne növekedjen az idén.

– Hogyan született meg ez a mostani, *Szapáry György* által írott levél?

– A jegybanktanács már másodszor tárgyalta a monetáris politaika irányelveit, és ekkor fogalmazódott meg az igény: jelezzük ismét álláspontunkat a kormánynak. Ezután, a múlt héten ment el a levél Horn Gyulának.

– Szerepel-e a levélben az, hogy pótköltségvetésre van szüksége az országnak?

– Nem, ezt így nem fogalmaztuk meg. Azt azonban mondtuk, hogy az államháztartás tervezett hiányát 100-150 milliárddal kellene csökkenteni. Az pedig tudott dolog, hogy egy ilyen kiigazítás az országgyűlés hatáskörébe tartozik. **(szabó)**

Környezetvédelmi bankká vált az OTP

Az OTP Bank Rt. több hónapos előkészítő munka után tegnap aláírta az ENSZ „Banktevékenység és környezetvédelem" című nyilatkozatát. A környezetvédelem ügyét a pénzintézet évek óta támogatja, ennek sajátos szempontrendszere tehát már bekerült a bank mindennapi munkájába. A nyilatkozat aláírásával az OTP két feladatot vállalt elsőként a magyar pénzintézetek közül: a környezetvédelem ügyét elsődleges feladatnak tekinti házon belül, valamint üzleti tevékenysége során.

Hogy pontosan miként valósulhatnak meg az ENSZ által megfogalmazott ajánlások, amelyeket magára nézve mostantól kötelező érvényűnek tekint az OTP is, arról egyelőre csak elképzelések vannak. Kidolgozzák azt a rendszert, amely biztosítja, hogy környezetet károsító tevékenységet ne finanszírozzon a bank, a környezetbarát beruházásokat viszont előnyben részesítse. Több lehetőség is van erre, így például a hitelbírálat során azokat a kérelmeket, amelyek megfelelnek az előírásoknak, külön is jutalmazzák: kamatkondícióban kedvező feltételekkel, a futamidő egyedi meghatározásával.

Egyáltalán nem baj, ha az OTP–t környezetvédelmi banknak könyvelik el – mondta *Csányi Sándor* a bank elnök-vezérigazgatója a dokumentum aláírását követő sajtótájékoztatón – majd hozzátette: téves az a nézet, miszerint az efféle tevékenység csak ráfizetéses lehet. Példaként a Naturex Kft. esetét említette, amely cég éppen a napokban alakul át 100 millió forintos alaptőkével rendelkező részvénytársasággá. Ebben az OTP-nek 51 százalékos részesedése van, és az 1996-os Naturexpo Világkiállításból, amely a természetvédelem propagandája lesz, a bank is jelentős haszonra számít.

Sz.T.

További visszaesésre számít az Értéktőzsde

A Budapesti Értéktőzsdén tapasztalható visszaesés nem egyedi jelenség, szinte a világ valamennyi fontosabb értékpapírpiacán hasonló a helyzet. Ez azzal magyarázható, hogy a világgazdaság fellendülése megtorpant, és ismét recesszióval kell számolni. Minderről Bokros Lajos, a Tőzsdetanács elnöke tájékoztatott tegnap a Budapesti Értéktőzsdén.

Elmondta: e változások a magyar kormány számára is fontos üzenetet tartalmaznak. Recessziós körülmények között általános kamatemelkedés várható, tehát lényegesen növekednek a magyar adósságszolgálati terhek, és egyre nehezebb lesz refinanszírozni a lejáró hiteleket. Ezért a korábbinál óvatosabb pénzügypolitikára, a költségvetési költekezés jelentős visszafogására lenne szükség. A tőzsde múlt évi teljesítményét kedvezőnek értékelte. A részvényforgalom több mint kétszeresére emelkedett, és a fejlődő környező értékpapírpiacok közül a budapesti volt az egyetlen, ahol dollárban számolva tavaly a részvénykapitalizáció 1,5-2 százalékkal emelkedett. Ez részben azzal függ össze, hogy a múlt évben a privatizáció révén új cégek kerültek a piacra, köztük a *Richter Gedeon*.

Az árfolyamok a múlt év eleji jelentős fellendülést követően az esztendő folyamán fokozatosan csökkentek, és ez a tendencia erősödött föl decemberben és januárban. Az idén a Budapesti Értéktőzsdén várhatóan továbbra is visszaesés lesz. Kisebb változást a privatizáció folytatása okozhat, valamint az, hogy a tőzsdén kívüli piacról az arra érett cégek bekerülnek az értéktőzsdére. A tőzsde stratégiájának része a szabadpiac megszervezése. Ez a cél azonban ma még sok esetben nem találkozik a brókertársadalom érdekeivel. A brókerek ugyanis a szabályozatlan szabadpiacon jelentős haszonra tesznek szert.

Szóba került a múlt évi *Lupis* botrány, amikor egy brókercég nem tudta időben visszafizetni az ügyfelei által rábízott pénzt. Ez az eset a szervezetet és a tagokat az előírások szigorítására ösztönzi. (MTI)

Az Alitalia nem akar szakítani a Malévval

Tegnap tárgyalásokat kezdett Rómában az *ÁV Rt.* és a *Malév* küldöttsége az *Alitalia* olasz légitársaság vezetésével. *Lascsik Attila*, az ÁV Rt. vezérigazgatója, valamint *Derzsi András* és *Nagy Kálmán*, a Malév igazgatóságának két tagja folytat megbeszéléseket az olasz fővárosban. Az Alitalia szóvivője cáfolta azt az olasz sajtóértesülést, miszerint az olasz társaság szakítani szándékozna a Malévval. Magyar részről a tárgyalások előtt azt közölték, hogy annak témája a magyar légitársaságnál alkalmazandó stratégia megvitatása lesz. A két fél között több nyitott kérdés van. Egyrészt az Alitalia még nem utalta át a Malév részvényeiért fizetendő ár utolsó részletét, mivel viták merültek fel a Malév eladásakor végzett vagyonértékelés helyességét illetően. A magyar és az olasz tulajdonos véleménye eltér arról is, ki legyen a Malév vezérigazgatója. (MTI)

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai

Devizanem	Árfolyam 1 egységre, forintban
Angol font	176,39
Ausztrál dollár	84,58
Belga frank (100)	355,07
Dán korona	18,55
Finn márka	23,42
Francia frank	21,12
Holland forint	65,35
Ír font	174,80
Japán jen (100)	111,44
Kanadai dollár	78,34
Kuvaiti dinár	371,18
Német márka	73,25
Norvég korona	16,71
Olasz líra (1000)	69,17
Osztrák schilling	10,41
Portugál escudo (100)	70,81
Spanyol peseta (100)	84,20
Svájci frank	87,04
Svéd korona	14,85
USA-dollár	110,87
ECU (Közös Piac)	138,37

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos valutaárfolyamai

Pénznem	Vételi árfolyam 1 egységre, forintban	Közép	Eladási
Angol font	174,81	176,56	178,29
Ausztrál dollár	83,70	84,50	85,30
Belga és lux.fr. (100)	351,57	355,03	358,49
Dán korona	18,37	18,55	18,73
Finn márka	23,14	23,37	23,60
Francia frank	20,91	21,12	21,33
Holland forint	64,72	65,35	65,98
Ír font	172,88	174,61	176,34
Japán jen (100)	110,57	111,67	112,77
Kanadai dollár	77,56	78,35	79,14
Kuvaiti dinár	367,56	371,18	374,80
Német márka	72,53	73,24	73,95
Norvég korona	16,56	16,72	16,88
Olasz líra (1000)	68,50	69,30	70,00
Osztrák schilling	10,31	10,41	10,51
Portugál escudo (100)	70,12	70,82	71,52
Spanyol peseta (100)	83,27	84,13	84,99
Svájci frank	86,23	87,08	87,93
Svéd korona	14,68	14,83	14,98
USA-dollár	109,84	110,91	111,98
ECU (Közös Piac)	136,99	138,35	139,71

Statisztikai Szolgáltatások jegyzéke

– könyvben és lemezen –

SZJ • ITJ • TEÁOR • METJ • ÉJ • SZATJ

Minden 1995. január 1-től érvényes statisztikai jegyzék megtalálható kiadványunkban! A könyvben lapozhat, de a lemezzel 1 gombnyomásra előjön a keresett adat!

Bizonyára Ön is tudja, hogy 1995-től már az új ÁFA TÖRVÉNY szerinti kulcsokat kell alkalmazni.

DE ISMERI-E ÖN AZ ÚJ ÁFA KULCSOKAT?

Cégünk – a Mikrotrend által kifejlesztett – ún. STA-SZO program 2.0-ás verzióját kínálja Önnek, amely az alábbi előnyökkel rendelkezik:

1. A szoftver mellé könyvet is küldünk Önnek, melyben megtalálható a lemez tartalma, vagyis:
a) minden termék, szolgáltatás KSH száma
b) minden besorolási szám mellett az adott termék, vagy szolgáltatás adókulcsa, illetve tárgyi adómentessége
c) tartalmazza a fogyasztási adót és az ártámogatást is
d) mezőgazdasági kistermelésnek minősülő adókedvezményekre jogosító termékek körét
e) Társaságok, cégek alapításához (átalakításához szükséges tevékenységi körök és a KSH jegyzékek összefüggését
2. A program Windows alatt működik és bármilyen IBM típusú számítógépen futtatható (852-es kódkészlet)
3. A lemez tartalma a könyvben is megtalálható, de tetszés szerinti oldalt ki is lehet nyomtatni.
4. Amennyiben nincs számítógépe – vagy nem „szereti" – úgy a könyvet önállóan is tudja használni, hiszen az a szoftver teljes anyagát tartalmazza.

STA-SZO szoftver + könyv • Ára: 3.200 Ft/db + áfa

Megrendelőlap

Megrendelem a Statisztikai Szolgáltatások jegyzéke című könyvét .... példányban.

Név. .....

Cím. .....

A borítékot (levelezőlapot) a következő címre küldjék:
Új Magyarország, 1085 Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3.

- **Az idén 48 millió forint odaítéléséről dönthet a Nógrád Megyei Vállalkozásfejlesztési Központ az úgynevezett mikrohitelprogram keretében. Az új hitelezési konstrukció első körében húsz vállalkozás kapott együttesen 8 millió 750 ezer forint, egyenként legfeljebb 500 ezer forintig terjedő kölcsönt, akik 1994 novemberében pályáztak. A bemutatkozó körben 29 érvényes pályázat szerepelt.**

- Az átalakult vasi mezőgazdaságban változatlanul túlsúlyban vannak a termelőszövetkezetek, azonban a 71 hagyományosnak mondható tsz és a két részvénytársasági formában működő gazdaság viszonya az utóbbi években létrejött mintegy ezer kisebb egységgel a kölcsönös érdekek figyelembevételén alapul. Egy értékelésben föltérképezték az ágazatok helyzetét, s rámutattak: fogy a szarvasmarha-állomány, és a 15 évvel ezelőtti 80 ezres állomány 1994-re 47 ezerre apadt. A csökkenés oka a jövedelmezőség romlása.

- *Radioaktív magyar baromfira bukkantak az osztrák élelmiszer-ellenőrök. A készítményről – mélyhűtött kacsa belsőséggel – az alaposabb vizsgálat után bebizonyosodott, hogy valóban sugárral kezelték – ahogyan azt tartósítás céljából külföldön gyakorta teszik. Az egészségügyi minisztérium közleménye szerint a termék nem egészségkárosító, de ez a módszer és a radioaktív sugárnak kitett élelmiszer forgalmazása Ausztriában tilos. A terméket kivonták a forgalomból, az érintett cég ellen feljelentést tesznek.*

- A közép-európai országok vámigazgatásai szorosabbra kívánják fűzni együttműködésüket a kábítószer-kereskedelem és a feketegazdaság elleni harcban, az adatszolgáltatásban és a vámáruk tranzitidejének csökkentésében. Az országok szeretnék elérni, hogy a Vámigazgatások Szervezete (WCO) önálló régiónak ismerje el Közép-Európát – mondta tegnap Arnold Mihály vezérőrnagy, a Vám- és Pénzügyőrség országos parancsnoka, annak a budapesti tanácskozásnak a tapasztalatait összegezve, amelyen az albán, a bolgár, a cseh, a lengyel, a macedón, a román, a szlovák és a szlovén vámigazgató vett részt.

- *Videomagnó-gyártás kezdődött e héten a Philips és a Grundig vegyes vállalata, az iR3 székesfehérvári gyárában. A Grundig tervei szerint az idén 1 millió készüléket szerelnek össze Székesfehérvárott. A termékeket – amelyek világszínvonalú technológiával készülnek – az európai vásárlóknak szánják, tervük az, hogy az úgynevezett szatvány monokészülékek kategóriájában rövid idő alatt teljes egészében uralják majd az Európai Unión belüli piacokat.*

A Művészetek Hídja

„Az a hosszú távú program, amelyet a színházművészet és a képzőművészet terén dolgoztunk ki, nem csupán az alkotás támogatásával teszi lehetővé a fiataloknak művészetük elmélyítését és megismertetését, de azzal is, hogy kiállítási lehetőséget biztosít a felfedezendő tehetségek számára" – írja *Jean-Luc Souléé*, a Budapesti Francia Intézet igazgatója a Le Pont des Arts címet viselő kiadvány bevezetőjében. A szép kiállítású, negyedévenként megjelenő folyóirat az intézet eddigi műsorfüzetét váltja fel, vagy éppen annak továbbfejlesztett, tartalmilag gazdagabb, küllemében vonzóbb változata.

A cím egyszerre utal a ténylegesen létező párizsi hídra, amely ugyanúgy kultúrák, művészeti ágak között teremt kapcsolatot, ahogyan az intézet munkatársai szeretnék elősegíteni a francia és a magyar kultúra egymásra találását. Ami a legidőszerűbb eseményeket illeti, az igazgató a független filmesek seregszemlét, valamint a régi zenei koncerteket említi, a művészeti áganként időrendben felsorolt programok a fotó, a képzőművészet iránt érdeklődőknek éppen úgy kínálnak csemegéket, mint a tánc, a színház szerelmeseinek. Az *Ádám Péter* szerkesztette folyóirat első száma *Mándy Iván* Tisztelet a mozinak című novelláját is közli magyar és francia nyelven. Egyébként is megszaporodott a kiadványban az olvasnivaló: nemcsak a programok, de a francia nyelv iránt érdeklődőknek is ajánlható.

(szó)

● A könyves műhelyek február 15-ig nevezhetik be kiadványaikat az idei Ünnepi Könyvhétre, amelyet június 1. és 5. között rendeznek meg. Jelentkezni a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének propagandaosztályán lehet (Budapest, Vörösmarty tér 1. X. emelet 1022, telefon: 1184-651, fax: 1184-581). A beadványon föl kell tüntetni a kötet főbb adatait – címét, a szerző nevét, a könyv műfaji besorolását, várható példányszámát és árát, megjelenésének tervezett időpontját – és rövid tartalmi ismertetését. Egy-egy kiadó legfeljebb 10 könyvcímmel nevezhet be.

● Február 1-jén kezdik az egykori Lovarda műemléképületének felújítását. A hajdani Ludovika Akadémiával együtt a Magyar Természettudományi Múzeum otthona lesz. A munkálatok várhatóan 1996 januárjában fejeződnek majd be. A kiállítást a tervek szerint a millecentenáriumi ünnepségek idején nyitják meg.

● Sütő András Advent a Hargitán című darabjának kétszázhetvenötödik előadását vasárnap délelőtt tartják a Nemzeti Színházban. A várakozást, a vezeklést, illetőleg a megváltás reményét drámába foglaló művet a színház közelmúltban elhunyt főrendezője, Sík Ferenc állította színpadra. A főbb szerepeket Bartal Zsuzsa, Rubold Ödön, Sinkovits Imre, Agárdy Gábor játssza. Az 1986-os ősbemutatón a két fiatal szerepét Kubik Anna és Bubik István alakította.

● A hazai bábművészet legendás dinasztiájának világszerte Heniként ismert tagja, Kemény Henrik vasárnap ünnepli hetvenedik születésnapját. Az évfordulón tisztelgő kiállítás nyílik a Budapest Bábszínház Blattner Galériájában (délután 6 órakor). Vitéz László, Hakapeszi majom, Süsü, a sárkány az ő kezén és hangján lett népszerű országszerte és a határokon túl is. Az örökifjú érdemes művész 1992-ben szerződött a Kolibri Színházhoz. Nagyapja, Kemény Salamon századfordulós bábos mesterségét folytatja.

Kirekesztett osztályvezető

Vekerdy professzor és az előítéletek

Folytatás az 1. oldalról

Poprády Géza elismerte, hogy nem hallgatta meg a megvádolt professzort, s hogy ez „nyilván nem egészen szerencsés, de olyan információk birtokába jutottam, részben az intézményen belülről, részben kívülről, amelyek döntésem indokolják". A főigazgató, aki hangsúlyozta, hogy csak a Magyar Hírlapban megjelent hír utolsó sorai származnak tőle, „sajnálatosnak tartja, hogy a nemzet könyvtára egy ilyen ügy kapcsán került szóba".

A hét eleje óta betegszabadságát töltő Vekerdy József kérdésünkre egyrészt határozottan cáfolta, hogy bármifajta előítélet lenne benne, másrészt rámutatott a konstruált vád fő motívumaira. Az egyik fő „külső" motívum az, hogy mivel az ő nevéhez fűződik az erdélyi, felvidéki, délvidéki magyarság könyvtámogatása, tevékenysége averziót kelt bizonyos politikai körökben. A másik, „belső" kiindulópont egy fegyelmezetlen munkája, magatartása miatt *majdnem* eltávolított fiatal munkatárs egyéni bosszúja. Az információ, amely szerint Vekerdy a kezébe került könyvek közül a „zsidógyanúsakat", többek között *Faludy György, Zsolt Béla* és *Mezei András* műveit elkülönítette és a selejtezendők közé sorolta, valószínűleg tőle származik.

„Faludy György minden művéből dedikált példányt kaptam – mondja Vekerdy József. – Mezei András három éve megjelent verseskönyvét, több száz „nem zsidó" költő művével együtt tényleg selejteztük, mert háromévenként helyhiány miatt selejtezzük a verseskötéseket. A Zsolt Bélával kapcsolatos vád egyszerűen hazugság, a *Berend T. Iván*-kötettel kapcsolatban már ott nem stimmelnek a dolgok, hogy az én osztályom egyáltalán nem illetékes művek kölcsönzésére."

„Ami az antiszemitizmus vádját illeti – folytatta a professzor –: feleségem zsidó asszony, családom nagy része, köztük szegény apósom gázkamrában halt meg. Sógornőm, akivel a legjobb barátságban vagyok, ma Tel-Avivban él. 1944-ben ‚őskeresztény' édesanyám papírjaival bújtattuk ‚őszsidó' nagynénémet. Sosem tűrtem, hogy bárki is megkülönböztesse a zsidó és a nem zsidó magyarokat. Éppen úgy gyűlölöm az antiszemitizmust, mint a zsidó szeparatizmust, a Gadó György-féle nacionalizmust."

A cigányokkal kapcsolatos előítéletekkel kapcsolatban érdemes megemlíteni, hogy a tizenöt nyelv között, amelyet az irodalomtudományok doktora beszél, ott van a cigány is. Nemcsak Magyarországon, de az egész világon is kevés tudós van, aki többet foglalkozott, írt volna a cigány kultúráról, mint ő, aki harminc év alatt gyűjtőútjain a legtávolabbi cigány településekre is eljutott.

Vekerdy József, amennyiben a főigazgató valóban felmenti, természetesen munkaügyi bírósághoz fordul. Annál is inkább, mivel a kialakult szokásjog alapján a nagydoktorok, akadémikusok hetvenéves korukig dolgozhatnak. Vekerdy József akadémikus most hatvannyolc éves, az intézményben ő az egyetlen tudományok doktora cím birtokosa.

Az 1956-os „bűnei" miatt egyébként három évre ítélt professzor szerint egy „halálos bűne" van még: néhány éve könyvtári munkája mellett egy évig vezette az Eötvös Kollégiumot is. Akkor éppen az Új Magyarországnak adott interjúban beszélt terveiről, s ez sokak előtt nyilvánvalóvá tehette: a párton kívüli tudós a lapunk képviselte szemlélet, a tisztességes politizálás híve. Az interjú zárósorai: „nem a leendő vezető gazdasági és politikai elit képzése a célunk. Azoknak a csoportosulásoknak a törekvéseit, akik effajta nyomást akarnának ránk gyakorolni, a leghatározottabban visszautasítanánk."

A cikk 1992. szeptember 15-én jelent meg, az Antall-kormány „regnálása" idején. A címe: *Újjáéledő hagyományok* volt. Azok a szándékok, amelyek a Magyar Hírlap cikkíróját vezetik, vajon miféle időszakok miféle hagyományait próbálják feltámasztani?

P. Szabó Ernő

TV-lemény

Szavak sorsa

Bizony, nemcsak a könyveknek, hanem a könyvtáraknak, s a bennük őrzött, írott, sőt az alkotó által le nem írt, csupán elsőhajtott szavaknak is megvan a maguk sorsa. Szerb Antal tanár úr, aki nemcsak a könyvek, hanem a könyvtárak szerelmese is volt, nehezen tette volna túl magát a régi, Nemzeti Múzeum-béli Széchenyi Könyvtár elvándoroltatásán. Ám most, hogy Farkas Katalin szerkesztő, Molnár György rendező, Balassa Péter konzultáns és kiváló színészek (Benedek Miklós, Dunai Tamás, Kern András, Rudolf Péter, Ráckevei Anna s a többiek) jóvoltából az ő évfordulóján A szavak is élnek és elhalnak című műsorban a régi bibliotéka kontúrjai újra fölsejlettek, benne az alkotóknak megelőlegezett volna egy gyenge lábon álló jelest.

Mert valóban, azt a Szerb Antalt éreztük mindvégig jelen lenni, aki az ötven éve meggyilkolt humanista (vagy mondjuk egyszerűen, ám mégis csupa nagybetűvel elgondolva: POLGÁR) lehetett. Polgár a szó amaz értelmében, ahogy ő elképzelte és élte e társadalmi szerepet. Semmiképpen sem úriember (ezen ő a műsorból is kivehetően mágnást, és angol–magyar oltottsága révén, alighanem arisztokratát is érthetett), de mégis, feltétlen gentleman, ahogy az angol és nyomdokain más európai érti, sőt, literary gentleman, amit földhözragadt fordítás helyett alkalmazzunk rá saját szavaival. Ő ugyanis olyan írónak tekintette magát, akinek foglalkozása átmenetileg az irodalomtörténet.

Ha Farkas Katalinék filmjéből nagyon hiányzott valami, úgy ennek az „átmeneti" foglalkozásnak a bemutatása. Az esszéíró, aki elegáns nyelvi köntösével és szellemével mindig ott áll az enciklopédikus műveltségű és filológusi szorgalommal jegyzetelő irodalomtörténész mögött, persze, ott sugárzott, csaknem minden elhangzott mondatában, a Budapesti kalauztól a végső kétségbeesésről méltán tanúskodó Balfi levelekig. De hát címképnél nem többet érdemelt volna – hogy mást ne mondjunk – az Erdélyi Helikon pályázatát megnyerő, s az Erdélyi Szép Míves Céh által közreadott Magyar irodalomtörténete? Nem lettek volna idézésre méltók előszavának megszenteltetett sorai?

„(...) a belső parancsra érdeklődők úgy megfogyatkoztak, hogy ma a magyar írás sorsával foglalkozni újra nemzeti tett. (...)

Magyarnak lenni ma nem állami hovatartozást jelent, hanem az érzésnek és gondolatnak egy specifikus módját, ami ezer év értékeiből szűrődött le: kultúrát." Ennek jegyében kereste ő is, az egyetemes európai értékrendet mindig szem előtt tartva, „azt a titokzatos valamit, ami egy nép lelkét a másikétól elkülönbözteti, azt a csak egyszeri milyenséget, ami egyúttal cél is, és talán Isten teremtő szándéka a nemzettel: az eidoszt".

Ez irodalomtörténészi ars poeticája, akár életműve, örök fénnyel üzen nekünk.

Melczer Tibor

Újdonságok az Európától

Klasszikus regények, drámák és izgalmas krimik egyaránt találhatók az Európa Könyvkiadó februári újdonságai között. A bűnügyi történetek kedvelői *Agatha Christie-nek*, illetve *Stephen Kingnek* egy-egy már régebben is kiadott művét vehetik ismét kézbe. A gyilkosság az Orient expresszen és a Borzalmak városa most az olvasók kérésére jelenik meg újra.

A francia felvilágosodás egyik legnagyobb, legtevékenyebb képviselőjének, *Diderot-nak* az Európa Klasszikus Regények sorozatban egy kötetbe foglalva két műve, a Fecsegő csecsebecsék és az Apáca jelenik meg. Előbbi születésekor reneszánsz szabadszájúságával botrányt kavart, akárcsak az Apáca, amelynek hősnője egy korabeli női kolostor intimitásairól tudósítja az olvasót.

Babits Mihály fordításában lát ismét napvilágot *Szophoklész* két halhatatlan drámája: az Oedipus király és az Oedipus Kolónoszban. Libben a szoknya – ez a címe *Robert Merle* regényének, mely a Francia história újabb kötete.

A szülőföld emléke

Hagner Judit szobrai az emberről

Dombóvárról sodorta el a sorsa a távoli Wetzlarba. Ám az egykori baranyai népművelő – *Bánki Judit* – új hazájában, a Rajna–Pfalz-i tartományban is tovább őrizte a szülőföld emlékét. Bár az új környezetben felhagyott a korábbi, magyar nyelvű irodalmi kísérletezésekkel, de művészeti álmairól itt sem tett le, csak kifejezőeszközei változtak. Technikát váltott ugyanis a nyolcvanas évek legelején: az agyag hódította meg véglegesen. *Varga Imre* szobrászművész salzburgi mesteriskolájában leste el a műhelytitkokat a plasztika univerzálisan közérthető nyelvezetéhez. Házasságában szerzett új nevén így lett szobrászművésszé *Judit Hagner*.

Idestova egy évtizede annak, hogy rendszeresen részt vesz német és magyar földön csoportos tárlatokon. Wetzlar, Nürnberg és München, továbbá Berlin, Düsseldorf, Essen volt kollektív kiállításainak színhelye a germán nyelvterületen, míg itthon a szülőváros után Pécs, Gödöllő, aztán Sopron és Siófok következett bemutatkozásként. Jelenleg Budapesten, a Hársfa utcai Bélyegmúzeumban láthatóak kisebb-nagyobb alkotásai (*Szekeres Erzsébet* szőnyegeivel a háttérben) és a január végi tárlatzárás után, február folyamán a pécsi Műhely Galériában vendégeskedik ismét. Ám amire a német földön élő magyar művész legbüszkébb, azok franciaországi sikerei: például tavalyelőtt a Provence-i Nagydíj (Grand-Prix Chateau de Sevigne) és ugyanabban az esztendőben az őszi szalon a francia fővárosban, az ősszel pedig ugyanott az a nemzetközi plasztikai seregszemle, amelynek védnökségét Mme Jaques Chirac vállalta magára... E sorok írója viszont azt tartja feltétlenül említésre méltónak, hogy immár szabad téren is végérvényesen felállították néhány monumentális alkotását, német és magyar városokban egyaránt: Giessenben 1991 óta az egyetemi klinika épülete előtt áll a várandós asszony líraian formált, ülő alakja. A következő évben Szigligeten, a Czinki-villa kertjében avatták fel „Jó reggelt, nyugati part" elnevezésű kompozícióját – szintén bronzból –, amely egy kőfalon könyöklő, fejét tenyerébe hajtva álmodozó leányt örökített meg, és tavaly szülővárosában az Apáczai Csere János Szakközépiskola is kapott egy köztéri emlékművet távolba szakadt „hazánklányától".

Számomra az maradt a legmeghatóbb tanulság mostani, budapesti tárlatáról, hogy bármerre is járjon a világban, és ábrázoljon bár New York-i néger nőt, lágerbéli éhezőt, a francia Villon szeretőjét, a szép fegyverkovácsnét, görögös címadású Meteórát vagy szigligeti anyókát – mindig és mindenütt ugyanazt a baranyai parasztasszonyt véljük felfedezni, akinek ihletője talán a nagyanyja alakja lehetett. Mert Bánki Judit magával vitte Dombóvárról úti batyujában azt a hamuba sült pogácsát, amelyet Judit Hagner immár bronzszobraiban őriz és örökít tovább.

(-r-n)

Magyarul, németül, franciául

Gellért Koronával

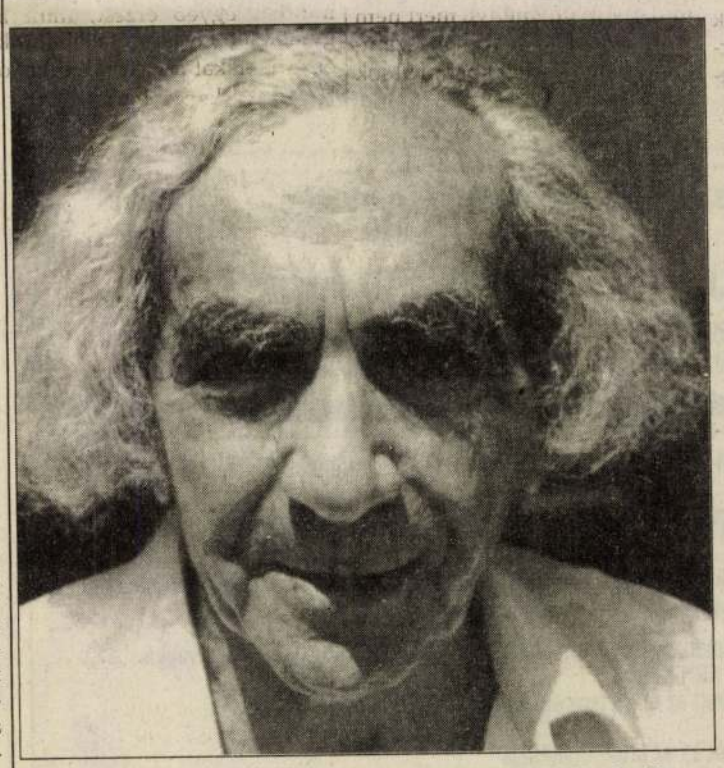

Faludy György szerzői estjén itthoni szonettjeiből adnak elő

A várhoz két évtized alatt hozzánőtt a Korona Pódium. A cukrászda fölújítási munkálatai alatt a Gellért Hotelben talált otthonra. Visszaköltözésük után is igény mutatkozott a Gellért-beli föllépésekre, s így megosztva játszanak. Többnyelvűségüket megtartották a turisták örömére. A nyár folyamán a Balaton vendégeit szórakoztatták magyar, német és francia estjeikkel. Az elmúlt esztendő során hat bemutatót tartottak, külföldi vendégjátékaik szép visszhangot keltettek Genfben, Lausanne-ban, Erdély városaiban, Szlovéniában, Szlovákiában, Kanadában, az Egyesült Államok tizenkét városában, valamint Bécsben, megszokott játszóhelyükön, a Hotel Imperialban.

Huszonharmadik évadjukat hétfőn *Nagy-Kálózy Eszter* és *Rudolf Péter*, a népszerű színészházaspár rögtönzött egyfelvonásosaival nyitották. Ezt követte *Székhelyi József* In memoriam Kálmán György címen tartott előadóestje. Annak a *Kálmán Györgynek* az emlékére, akinek önálló korona pódiumi estjei örökre emlékezetesek maradnak. Minap került sor *Kulka János* nagylemezének élő bemutatójára.

Januári műsoruk a változatosság jegyében fogant. 24-én *Szabadi Vilmos* hegedűművész lépett föl a „Beszélő muzsika – muzsikáló versek" sorozaton belül. 25-én *Mikes Lilla* „monokabaréjára" került sor, *Antal Imrével* az oldalán. Az igazi csemege a Gellért Szállóban vár ránk, január 30-án és 31-én este 8 órakor, amikor is *Venekei Marianna*, a Csodálatos mandarin főszereplőnője, az Állami Operaház magántáncosa a *Gombár Judit* írta-rendezte-tervezte „Josephine Baker" című táncdráma címszerepét jeleníti meg, *Egerházi Attila* koreográfiájában. Végül, 31-én élő klasszikusunk, *Faludy György* újabb szerzői estjének örvendezhetünk a Korona Pódiumon, aki hazatérése óta született szonettjei közül válogat. A szerzővel Mikes Lilla beszélget, a verseket előadja *Pécsi Ildikó* és Székhelyi József.

(m.k.)

Húsz köztéri Kossuth-szobor

Cegléden csizmás, New York-ban nadrágos ember

A karcsú kis kötet borítólapján két név olvasható: *dr. Ádámfy Józsefé*, merthogy holta után évekkel is köze van ehhez a könyvhöz kitartó szoborkutatásai és dokumentumai révén, valamint *Kecskés Józsefé*, aki egy évtizeden keresztül munkatársa volt Ádámfynak, a Kossuth-szoborrokkal kapcsolatos anyagok feldolgozását segítve. Külön érdekessége s egyfajta értéke is a könyvecskének, amelyik a *20 köztéri Kossuth-szobor története* címet viseli, hogy egy négyezer lelkes községben, Balatonkenesén adatott ki, *Flink Kornél és felesége jóvoltából*.

Több száz Kossuth-szobor van a világban, ám közülük ennek a húsznak a története is külön-külön kisregény. Például a Siómaroson (ma Balatonszabadi) föláll ított első köztéri mellszoboré, amelyet 1894-ben helyeztek el a téglatalapzaton. Ugyancsak Kossuth Lajos halálának az évében állították föl a dunapatajit is, *„a szoborállítás eszméje a pataji 48as körben született"*. Megismerhetjük az ország legnagyobb Kossuth-szobrának, a cegléd nek a történetét is, amelynek mása New Yorkban van; de csizmás ceglédi ábrázolással ellen tétben ott pantallóban látható.

S így sorakoznak tovább a kö tereken és a kötetben a közt Kossuth-szobrok, emlékei egy t ténelmi kornak, neves személyis gének, közhiedelmeinknek múltbecsülésünknek.

M.

88	A bárka	600.—
89	Zöld tenger	500.—
90	Piazza S. Marco	500.—
91	Fiesole	300.—
92	Mignone patak	300.—
93	Ferde torony	200.—
94	Kikötő részlet	100.—
95	Alkonyat a kikötőben	250.—
96	Alkonyat a Tiberisen	200.—
97	Canareggio	200.—
98	A Lido felé	150.—
99	Velence és a tenger	150.—
100	A tenger délután	100.
101	Canal grande	400.—
102	Rialto, olajf.	200.—
103	Chiesa S. Maria S.	200 —
104	Szent József nap	150.—
105	Temetés Firenzében	200.—
106	Szent Ferenc, tuss	50.—
107	Sirató asszonyok	100.—
108	Pipázó paraszt, pasztell	150.—

K. Prenoszil Sándor

Szül. Gödöllőn 1857-ben. Középiskoláit Budapesten végezte. A reáliskola elvégeztével a Mintarajztanodába (ma Képzőműv. Főiskola) került tanárjelöltnek. Mint diplomás tanár a 80-as évek végén a Műcsarnok kiállitói között szerepelt. Később mint felső iparrajziskolai tanár, főleg illusztrációkkal foglalkozott. Sok munkája jelent meg különféle képeslapokban, ideértve az élczlapokat is. Nyugdíjba vonulása óta mint festőművész munkálkodik.

109	Fiatal tölgyes, tájkép, olajf.	500.—
110	Elmélázás. Életkép, olajf.	800.—

Hagyik István. Kissujszállásón született. Mint előéves rajztanárjelölt vonult be a háborúba, melyet végig első tűrvonalban több kitüntetéssel, mint tart. főhadnagy küzdötte és fejezte be. 1919–

ben kapott rajztanári oklevelet s egy évi tanárkodás után a kecskeméti művésztelepre került 1922-ben, amikor is Révész Imre lett a mestere. Jelenleg is a müvésztelep tagja. Olaszországi tanulmányairól, mely alatt Rómában, Nápolyban, Firenzében és Velencében a legjobb olasz muzeumokat studirozta, egy év után 1929 aug. hóban érkezett haza. Első kiállitása 1918-ban Belgrádban a magyar képzőmüvészek representativ kiállitásával volt. Kiállitott ezideig egyszer az Ernst muzeumban, a vidéki művésztelepek kiállitásán, amikor is dijat kapott, többször szerepelt a Műcsarnok kiállitásain. A Nemzeti Szalonban először 1928 januárjában a vidéki művészek szövetségével állitott ki, midőn egy a Kecskemét város által kitüzött díjat és Szalon Mention Honorabl-át kapta. Olaszországban a firenzei Circolo Degli Artisti művészegyesület tárlatán szerepelt.

Jelen kiállitása a Szalonban második.

Olajfestmények:

70	Márciusi vihar	1000.—
71	Eső után	600.—
72	Zsuzsánna	350.—
73	A Mester	350.—
74	A mult	300.—
75	Japonika	400.—
76	Malái nő	300.—
77	Ádám és Éva	150.—
78	Az „ürgés"	250.—
79	Sárga liliom	200.—
80	Komp. vázlat	100.—
81	Komp. vázlat	150.—
82	Szénaboglyák	150.—
83	Akt szabadban	1000.—
84	A cigány és hegedüje	300.—
85	A csongrádi ut	100.—
86	Kompozició	Eladó
87	Akttanulmány	500.—

fordits

Nemzeti Szalon 1929. dec.
67. csop. kiáll.

HAGYIK ISTVÁN:
Zsuzsanna

HAGYIK ISTVÁN:
Temetés Firenzében

HAGYIK ISTVÁN:
Japánleány

Hlaznik István
festő

Nemzeti Szalon 1929. dec
67. csop. kiáll.

Hagyik István
festőművész

Magyarság
1929 IV 24

* **Kecskeméti művészek a Circolo degli Artisti-ben.** *Firenzéből* jelentik: A firenzei művészi egyesületek legjobbjai közé tartozik a *Circolo degli Artisti*, ahol az elmult napokban, nagyobb kiállitás keretében, két kecskeméti művész is szerepelt. Az egyik *Hagyik* István, a másik pedig *Szilágyi* Margit, akikről a firenzei lapok egytől-egyig elismerő sorokban emlékeztek meg, kiemelve, hogy a nagy internacionális tolongás közepette is feltüntek.

17.

Kiadás előtt

A csatolt ügyiratok számai: .....

Hagyik István

Nemzeti Szalon csoportkiállításán szerepelt.

Hagyik István már bátrabb, lendületesebb a színekben, mint női pályatársa és nem érdektelen, hogy *N. Fodor* Olga művészetében férfias erőt, *Hagyik*-nál női finomságokat találunk. E finomságok mellé sorakozik némi bizonytalanság, pedig nincs ok rá, *Hagyik* ezen az uton biztos talajon halad.

EK. 929. XII. 29.

M. 929. XII. 29.

Hagyik Istvan

MAGYA

SZINHÁZ ÉS

A Nemzeti Szalon ujévi kiállitása

Mindig örülünk, ha egy fiatal, tehetséges festő elindul, még jobban akkor, ha ez a fiatal festő ugynevezetten beérkezik, megtalálja helyét és megkapja azt az elismerést, ami jogosan megilleti őt. *Hagyik* István már régebben elindult, nagyon szépen startolt, amit az *Ernst-Muzeum*, a *Műcsarnok* és a firenzei Circolo Degli Artisti tárlata elismert. Olyan festőegyéniség, mint *Hagyik* István, biztos utra számithat, pedig bármennyire is a kollektivség jegyében vannak művei összeállitva, mégse sikerült neki ezen a kiállitáson egészen bemutatni önmagát, mert hiszen rengeteg képe, amit valamikor a kecskeméti művésztelepen láttunk tőle, már gazdát cserélt. A kiállitott anyag jórésze az olaszországi ut eredménye és tegyük hozzá: sikeres eredménye. Ha csak poézis lenne bennük, akkor azt mondhatnánk, hogy megfogta az olasz ég varázsa, a különös utcák és templomok hangulata, azt, ami minden — átlagfestőt megfog, mert különös, mert idegen. De nem igy van, legalább is egészen nem igy, mert *Hagyik* István egészen önálló Itália tájaival szemben. Nem káprázтatja el a Piazza San-Marco, az a szin- és hangulatözön, ami pillanatnyilag hat ránk és ha ez a hatás nagyon erős, akkor olyan is marad, erősen belénkpréselt és nem szabadulunk tőle, nem látunk meg többet, a történelmi tér lényegét, a házakat, a tornyot külön-külön. *Hagyik* István ellenben mentesül mindettől és sokkal eredetibben festi meg a San-Marcót, vagy a Tiberisz alkonyat idején, mint előtte sok százan, hazai és külföldi festők. Pillanatig se kell arra gondolni, hogy rideg szemszögből nézné a dolgokat, vagy kolorista kendő mögé rejtené érzelmeit! Azon kevesek közé tartozik ő, aki átgondoltan és higgadtan figyeli meg a terepet, magába szivja azt, ami csak hosszas megfigyelés árán lehetséges és amikor gondolatában tehnikailag elkészült, kezdi meg a munkát. Ez az abszolut elkészülés jellemzi őt leginkább, aminek maga a festő örülhet leginkább. Egy nagyobb kompoziciója *(Márciusi vihar)* a tárlat legjobb munkája.

Szerdán
január 1-én

Royal

Hagyik István

* **Képkiállítás Kecskeméten.** A városi Muzeum helyiségeiben, ahol pár nappal ezelőtt a Katona József siremlék-pályázatára beérkezett munkák voltak kiállitva, nyilt meg *Hagyik* István és *Szilády* Margit festőművészek kollektiv képkiáliltása. Mindketten a kecskeméti művésztelep tagjai, akik ennek az évnek nagy részét Olaszországban töltötték. *Hagyik* István, akinek munkássága eddig is tiszta és kilengés nélküli volt, mondain-képeivel az igazi művészt megillető sikerre tarthat igényt és reméljük, hogy erőteljes, szinekben dus munkáit viszontláthatjuk a főváros tárlatain is. *Szilády* Margit művészi gonddal és érzéssel dolgozik, ami biztató előjel egy fiatal festőnő elindulásánál.

—

M. 929. X. 2.

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

Győr-Sopronmegyei Hírlap, Győr

1956 ÁPR 18

610

Hagyik István festőművész

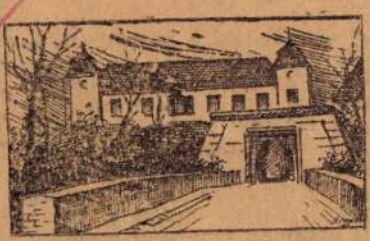

Hagyik István gyüjteményes kiállítása

A mosonmagyaróvári Hanság Múzeum mutatja be Hagyik István festőművész utóbbi öt évben készített művét. Vasárnap délelőtt nagyszámú érdeklődő előtt nyitotta meg a tárlatot Uzsoki András múzeumvezető. A 62 éves művész munkásságát ismerhette, akinek neve nemcsak városunkban és hazánkban, hanem külföldön is ismert. Többször szerepelt a Műcsarnok és Nemzeti Szalon kiállításain, sőt egyes műveit még Olaszországban és Japánban is kiállították. Hagyik István festőművész tanulmányait a nagy magyar mestereknél: Szinnyei-Mersénél, Révésznél, Ripl-Rónainál kezdte, majd művészetét Itáliában fejlesztette tovább. Hagyik István a kiállításon elmondta: ahhoz, hogy művészete virágozzék, béke szükséges. És ha végigtekintünk Hagyik István képein, ez a derűs életszemlélet, ez az optimizmus ötlik szemünkbe.

A tárlaton kiállított képek a művész legutóbbi alkotásai. Sok képe a háború pusztításának esett áldozatul és több képe hazai és külföldi gyüjteményekben talált helyet. Hagyik István kiforrott realista festő. Témaválasztása széleskörű. A kiállított képek vásárlói között a Népművelési Minisztérium és az Állami Felvásárló Bizottság is szerepel. Hagyik István különösen a magyar tájat jelesében kiváló, de a legsikerültebb és legvonzóbb képeinek tárgya: a fiatalság. Ilyen képe »A fiatalság szerkesztői« is. Szép az »Úttörőtábor« című képe, valamint a »Jövő traktorosai« című képe is. Ebben az utóbbi képben fiatal általános iskolás fiúk ismerkednek a traktorral. A kiállítás sikeres képe még a magyaróvári vár, valamint Tuller Vilmosné többszörös élmunkás újító portréja.

Hagyik István művészetéről és élete munkásságáról nehéz röviden beszámolni. Kiállítása jelentős eseménye Mosonmagyaróvár kulturális életének. Régebbi képei közül kettőnek a reprodukcióját sikerült régi tanítványainak megtalálniok, most szeretné fellelni első ifjúkori művét, amelyet évtizedekkel ezelőtt iskolákba és óvodákba küldtek szét szemléltető gyanánt: a Libapásztort. A gyüjteményes kiállítás rendkívüli sikere reméljük, újabb alkotásokra ösztönzi Mosonmagyaróvár neves tanárát, a 62 éves kora ellenére is friss, tendületes festőművészt.

A kiállítás első napján, vasárnap, már 450 ember tekintette meg a tárlatot.

Ekker László tanár
Hegyeshalom

ajrá ellen

det kell tartani a vezetőknek is, mert az indokolatlan cserélgetés például az elszámolást is megnehezíti. Az ütemrendszerinti gyártás a műszaki ellenőrzés munkájának átszervezését is szükségessé teszi. Itt is univerzális képességű dolgozókra van szükség, hogy el tudják bírálni a különféle szakmák munkáját egyaránt.

— *Ezek mind belső gyáregységi problémák. De hallottunk itt már eleget „objektív" nehézségekről. Az objektív nehézségeket hogyan előzik meg?*

— *Külső, de mégis gyáron belüli probléma a szerkesztés munkájának megjavítása. Arról van szó, hogy az ütemrendszerhez folyamatos alkatrészgyártásra van szükség. A másik ,amiről itt beszélni kell, a velünk együttműködő vállalatok áruinak határidőre való szállítása. Ennek megoldása az anyagbeszerzés feladata.*

Az anyagbeszerzés jobb megszervezéséről Vántsa László elvtárs, a vagon-anyagbeszerzés vezetője a következőket mondotta:

— *Olvastam Iljin: A nagy fordulat* című könyvét. Nagyon érdekesen írja le azokat a nehézségeket, amelyekkel nekünk is meg kell küzdenünk. A raktározás megszervezése az egész ütemrendszer egyik sarkalatos pontja. Külön kell választani az alkatrész és a szakosított anyagraktárt. Az előbbi az üzem, az utóbbi az anyagbeszerzés munkájához kapcsolódik. Ez magával hozza az anyagnyilvántartásának a gyáregységhez való tartozását is és megszünteti az egyes anyagok túlrendelését. A raktározás átszervezéséhez tartozik még, hogy félkészáruból is, gyársanyagból is megfelelő előretartásunk legyen. Ez a forgótőke növelésével jár, az viszont feltétlenül megtérül a termelékenység növekedésében. A minisztériumtól azt a segítséget várjuk, hogy kötelezze az együttműködő vállalatokat a pontos szállításra.

Úgy látjuk, az eddig elhangzott szakvélemények alapján, hogy az ütemrendszerű gyártás megalósítása fontos lépés a vagongyártás, ezen belül a gyártmány korszerűsítése és önköltségének csökkentése terén. Az új munkaszervezéssel nemcsak minőségileg jobbat, de mennyiségben is többet tud nyújtani a Wilhelm Pieck Vagongyár. Ezt igazolja Polgár Ferenc asztalos, a szakma kiváló dolgozójának véleménye is:

— *Nagyon sokat várok az ütemrendszer megvalósításától. A most folyó sorozat utolsó öt kocsijánál már próbaszerűen alkalmazzuk is. Sajnos a villanyszerelőtől még nem tudok mindig dolgozni. Amennyiben most megvalósul a pontos anyagelőkészítés, amellyel sok hiba volt eddig*

HAGYIK ISTVÁN

Hagyik István és Szervánszky Jenő iggyen tanitott a céh müvészei tanfolyamon.

Forrás 1973-5-6/78
Szij :Egy ujvidéki képzőművész

Hagyik István, festő

L. Mátis K.

Goór J. Műcéntelep ... 75-89.

Forrás, Kecskemét, 1980. marc XII/3

Hagyik István, festőmüvész. Született Kisujszálláson, 1891-ben. A kisujszállási református gimnáziumban tett érettségit, 1919-ben a Képzőmüvészeti Akadémián rajztanári oklevelet szerzett. 1914-ben mint önkéntes bevonult a 37. cs. és kir. gyalogezredhez Nagyváradra, melynek kötelékében az olasz fronton az első tüzvonalban harminc hónapig teljesitett szolgálatot. Mint tartalékos főhadnagy szerelt le. Érdemei elismeréséül megkapta a Signum Laudist a vitézségi érem szalagján a kardokkal, a bronz vitézségi érmet és a Károly-csapatkeresztet. Először 1918-ban Belgrádban a magyar képzőmüvészek reprezentativ kiállitásán szerepelt. 1919 óta a kecskeméti Müvésztelepen dolgozik. Nagyobb alkotásai közül megemlitjük: „Krisztus kisértése" (kitüntetve Kecskemét város dijjával), „Kompkötélcsavarók", mellyel a Nemzeti Szalonban 1928 január havában a Vidéki Müvészek Szövetségének kiállitása alkalmával a Kecskemét város által kitüzött dijat és a Salon Mention Honorable dijat kapta meg. Képei hazai és külföldi mügyüjtők tulajdonában vannak. Állandó kiállitója a Nemzeti Szalónnak, a Mücsarnoknak és a firenzei Circolo Degli Artisti müvészegyesület tárlatainak. Az impresszionista irányt követi.

I. vkáb vitéz

1918 első kiállt Belgrád

Képtel

160

585 l.

Rát Sz.

VITRAX-ÜVEG

a legszebb PORTÁLBURKOLAT

VITRAX

Budapest, VII, Dohány-u. 16-18. Tel.: 43-9-02

SZINES

MÁRVÁNY

FALBURKO

KILTZ JAKAB és EMI

BUDAPEST, VIII., PRÁT

Hagyik Iván

Önarckép, pastell

Nemzeti Salon

M. Arcképfestők
Társasága repr.
Kiáll. kat.
1935. okt. 5-
20.

Középamerika fensikjairól származó válogatott fajták keveréke
1/4 kg . . . . . 4.—
Meinl Gyula r. t.
kávébehozatala

HOFFMANNÁL

IV., Gerlóczy-utca 5.
IV., Károly király-út 28.

Hagyik-István

festő

Szépmüvèszet

1943. 84. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Hagyik István

l.

Szépmüvèszet

1943.92.1

Reichsdruckerei

Hlaggik István

Szépmüvészet
1943. 249. c

Spinèr vázalyi

Statman megh

Hagyik István

festő

erod

2

Szer délvidéki

281. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Hagyik István

festő

73 – 75 sz.

lásd

Ujvidéki kiáll. Ezt.

1943. dec.

KRANZINGER N.
Papierhandlung
— SOMORJA —

Hagyik István

festő

szül. 1891-ben Kisújszálláson. Jelenleg az újvidéki műintézetben dolgozik.

Kész

Szeged 1944

Délvidéki találkozó

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Hagyik István

festő Kecskeméten.

Genre és tájképek a Képzőművészeti Vidéki Szövetsége 1928. évi kiállításán.

Diszedény, vörös-alakos görög

X.-57.

Hagyik István

festő

szül 1891 Újvidék (?)

l.

Műbarát 40. kiáll

1943 márc.

l. Könyvtáramban

Friedhofk

tovább

~~Ifj?~~ Hagyik István

~~Ertl Gusztáv~~

~~Ferenc Kornélia~~

~~Gaál Ferenc~~

~~Gáspár Dezső~~

~~Germány Elemér~~

~~Gyárfás Ilona~~

~~Gyerves Lajos~~

Hagyik István

Hofbauer Károly

Holzmann Valéria

Horváth József

Hrabák János

Képzőm. főiskola ifjusági kiáll. katalogusa-rajztanári csoport.
1913–1914.

Benedek Péter

földműves-festőművész képkiállításainak katalogusa.
Rendezi a Faluszövetség.
(Budapest, é. n.). Pátria.
8-r, 8 l, 1 képpel, fűrol.

H. 3. p. e.

-.20

(Hagyik István)

festő

cikke

( ) A kecskeméti

művésztelep retro-

spektivkiállítása.

Képzőművészet

1934. 170–171 l.

HOFFMANN KERETEK
IV., GERLÓCZY-UTCA 5.
IV., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 28.

NE VÁLTSON NAPIJEGYET A MŰCSARNOKBA!

A 80 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ ORSZÁGOS MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT SZIVESEN LÁTJA TAGJAI SORÁBAN

ÉVI TAGDÍJ 20, ILLETVE 10 P

BELÉPÉSI NYILATKOZATTAL, ILLETVE FELVILÁGOSÍTÁSSAL SZÍVESEN SZOLGÁL A TITKÁRI HIVATAL (HŐSÖK-TERE, MŰCSARNOK)

Légrády Testvérek R. T. nyomdai műintézete, Budapest. (Igazgató: K

Hagyik István 1913-15 1917-19

1891. jul. 5

kül. Kisujszállason. ~~Ne~~ -

I. vhab. 30 lo. front

~~[illegible]~~ 1919-ben rajztanári 1921-27 és 1927-31.

Elevel - ~~1921~~ -ben a Kecskemeti

művésztelepen Révész Imre a

mestere. 1929-ben a mű-

vésztelep tagja. 1929-ben olasz-

országi tanulmány út. 1929

dec. koll. kiáll. a Nemzeti

Szalonban. Kompozíciók,

tájképek stb. olajf. [illegible] 1930

1932-33. 2 évig Itália

1944 nyvidéki művtelep

a kiáll

Téli hangulat "of: Szépmův

---

mův. cirrek

Képzmův

Nyvidéken él (2)

Hagyik István

Akt-tanulmány
150 P
Halastó, 30 P.
Tél, 70 P.
Verandán 120 P.
Fiesole, 80 P.

Szeged 1934

felvetkens!

Saláth Ferenc

nak altiszt

Hagyik István
festő
Vkuninkiáll. 1943
Téli hangulat, olaj

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

HAĞYIK *István*, festő, • Kisújszállás 1891 júl. 5. A bpesti képzőm. főiskolán tanult, azután a kecskeméti művésztelepen dolgozott. 1928. olaszországi tanulmányúton volt. 1929. gyüjt. kiállítása volt a Nemzeti Szalónban.

K. Gy. I. 435 l

i várhegy oldaláról felvett ~~kép~~ látképe (a várost a régi
knem a Wurm utczáig tünteti fel. ~~[illegible]~~ Hajó-hi J
és alatt gőzhajó, ~~[illegible]~~ több csolnak, dereglye és bár-
ag ~~[illegible]~~ között a part mentesi ki, a korlát mellett
kívül, két lovas és három kocsi ~~[illegible]~~ mez ~~[illegible]~~ Budá-
jobbról a bástya falnál ~~[illegible]~~ ingre vetkőzött férfi nézi
~~[illegible]~~ kissé odább pedig egy hölgy ül
kik közül a nagyobbik a korlátra támaszkodik
na Gellérthegy emelkedik az órházzal Felirata a kép

„PEST"
Stdndr. v. A. Kneisel."

mat, méretei a vonalkeretnek 13.75 : 19.2 Cm.

Ltsza 4890.

290/95 N: 7.

Hagyik István

Alföldi táj c. Egye

repr

Képrömüvészet

1930. IV. évf. 27 sz

55. l.

ügynevezett világhatalmak gócpontjain oly tevékenységet fejt ki, mely a világhatalmakat is politikai veszedelmekbe sodorja. Ez a termelés külön, önálló életet él, érdekei túlszárnyalják a világbirodalmak határait, a világbirodalom sem tudja magát elkülöníteni ezektől az érdekektől, itt sokszor nem pusztán anyagi, hanem politikai, világhatalmi érdekekről van szó. Ezek az összeköttetések túlnőttek a legnagyobb birodalmak határain ; már világösszeköttetések ; ezekben az ember a számításba kevés súllyal esik, de sokszor a nemzet is, hacsak nem igen nagy nemzet, nem jelent oly sokat. A nemzeti erő már százados idő óta elsőrangú szerepet játszik, de a világösszeköttetések, az anyagi világevolúció, a világtermelés, úgy látszik, túlsúlyba kerül. Ez a világhaladás ügyének látszik, egy következő lépcsőfoknak, amelyen az általános emberi eddiginél sokkal fontosabb szerepet játszik. Az emberek, akik ezen hiperkapitalizmusnak reprezentánsai, szintén csak mint a fejlődésnek eszközei tűnnek föl, szervezőképességük eddig nem látott méreteket mutat, de az emberi képességnek korlátai vannak s ők sem tűnnek föl többnek, mint szereplőknek ; az erő, mely mindent hajt, a folytonos fejlődés. Az emberek sokszor ezen fejlődésben csak kisjelentőségű részek s ami rendkívül szomorú, sokszor csak örömtelen

Hagyik István

festő

Mükereskedelem és decentralizáció c. cikke

Képzőművészet

1934. 125, 126 l.

Spirito Santo – tpl.

—

Berti Toesca 958 l.
„Johannes de Rosetis Forli..." Rondinellire és Baldassar Carrarira emlékezteti.

—

Gerevich: Az Ujság 1916 jul 20, 3. lap

—

Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Müggyüjtő, V – 1931, 6 l.

Gerevich: A prímási képtár külföldi mesterei. Vas. Ujs 1916, 825 l. (repr. 826 l)

Venturi: Storia dell'arte italiana Milano, 1913, VII. kötet, II. rész, 92. lap.

Hagyik István

1913/14 – 1914/15 I., 1917/18 – 1918/19 és
1921/22 – 1927/28, 1929/30 – 1930/31
Kecskeméti telep

Ferkèpzomfoiskèvk
88. l.

Hlaggik István

MAGYAR MUVESZET
1930. 60, 117

A metsző vagy kiadó neve	A mértetek emthen		A metszet	
	magas	széles	neme	értéke kor. fill.

árgy leirása	A festő vagy rajzoló neve

Hagyik István

Temetés Firenzében
c. kéje repr.
Rát Str. 160. l.

M. KIR. DOHÁNY NAGYÁRUDA

LÉKAY REZSŐ ÉS TSA

BONYHÁD.

NYOMTATVÁNY

T.

Europa r. t. - nak

Budapest

V. Rothermere u. 12. III. 2.

HAGYIK ISTVÁN

58 Tavasz a Sas-hegyen, olajfestmény

Hagyik István
Budapest

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1936

A KIÁLLITOTT MŰTÁRGYAK
JEGYZÉKE

HAGYIK ISTVÁN

115. Ucca mélye eső után, olajf. 200.—

Nemzeti Szalon
téli tárl. 1938. jan.-febr.

V., Vigadó-tér 3, II. emelet 17.

Telefon: Belváros 181–71.

Hlaszik István

Dunaparti csendélet, olaj.

Nemzeti Szalon

1939-es Szalon

HAGYIK ISTVÁN

55. Márciusi vihar az Alföldön, olajf.

Nemzeti Szalon

Magyar Lajak

1939. dec.

HAGYIK ISTVÁN
47. Zsibpiac Kecskeméten, olajf.

Nemzeti Szalon

Magyar városok
1940. jan.

Hagyik István

MDK

Sirató asszonyok, ceruzarajz

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Hagyik István

MDK

Téli délután, olf.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Hagyik István MDK

Szent Gellért legendák I-II., tempera

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

MDK

Hagyik István

MDK

Borkóstóló

Műcsarnok 1939.
Derü a művésze ben kiáll.

Hagyik István

Napfürdöző leány

Miccarnok 1936. okt.nov.
A nő a művészetben. kiáll.

Hagyik István

MDK

Ujvidéki részlet

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Hagyik István MDK

Barát, pasztell

Mücsarnok 1938 Téli tárlat

Hagyik István

MDK

Alföldi tanya ősszel

Miesarnok 1938 Szent István kiállitás

Hagyik István

MDK

Ételhordók

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

M.D.K.

Hagyik István, festőművész

1956, ápr.18. Gyüjteményes kiállitása a Magyaróvári Hansági Múz-ban.

Uzsoki Andrásné: 15 év a Győr-Sopron Megyei Múzeumok életéből a sajtó tükrében./1949-1963/.335.o.
(helyi)

Arrabona.8.A Győri Múz.Évkönyve.Győr.1966.Xantus János Múz.

Hagyik István MDK

Ujvidéki részlet

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Hagyik István

Alkotásával szerepel a Nemzeti Szalon tav. tárlat
tán.

M. 934. VI. 10.

Hagyik István

A kecskeméti művéntelep tagja-
szerepela szentesi képzőművészeti
kiállításon

Magyarság 1927 IX. 28

Hagyik István

MDK

Őszi nádas

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Hagyik István MDK

Faluszéle, olf.

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Hagyik István MDK

A hó, olf.

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

Hagyik István

M DK

Borkóstoló

Műcsarnok 1939 Derű a művészetben

Hagyik István MDK

Akt

Mücsarnok 1939 dec.-1940 január

Hagyik István

MDK

Sőt a nap

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

Hogyik István

Szerepel a kecskemeti Kereszte-
delmi Kaszinóban rendezet
kiállításon

Magyarság 1927 X/7

Hagyik István

Szerepel az Arcképfestők kiállításán.

Kj. M. 1955. X. 6.

Hagyis István

szerepel az Arcképfestés kiállításán.

Újság 1935. X. 6.

Hagyik István

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyarság
1935.XI.16.

Hagyik István

* **Hagyik István festőművész gyüjteményes kiállitása Szentesen.** *Szentesről* jelentik: Vasárnap nyilik meg az *Uri Kaszinó* helyiségében *Hagyik* István festőművész gyüjteményes kiállitása. A kitünő müvész, aki tavaly a *Mücsarnokban* és a *Nemzeti Szalonban* a kritika és a közönség részéről szép sikereket ért el, most vidéken rendezi gyüjteményes kiállitását. A szentesi kiállitást — melyen *Hagyikon* kivül *Szilády* Margit és *Pokorny* László festőművész is szerepel — *Lakos* István dr. helyettes polgármester, a *Városok Vidéki Szövetsége* főtitkára nyitja meg.

M.930.IX.28.
M.930.X.4.

Hegyi István

Szerepel a „Műtorom" VI. csoportkiállításán 2 tájképe

Magyarország 1937 VII. 23.

Hagyik István

Szegedi Képzőművészeti Egyesület
tárlatain Szegeden szerepelt.

Sz.U.N. 934. IV. 1.

Hagyik István

"Szegedi Képzőművészeti Egyesület" kiállításain Szegeden szerepelt.

Sz.U.N. 934. IV. 25.

Hagyik István

festőművész

Téli Tárlat – Műcsarnokban – képével szerepel.

Új Magyarország
1936.XI.17.

Hagyik István MDK

Kalocsai "iró" asszonyok

Mücsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Hagyik István

MDK

A dunaharaszti Dunaág télen

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Hagyik István MDK

Árviz a Tisza mentén, olf.

Mücsarnok 1940 A magyar müvészetért c.kiáll.

Hagyik István MDK

Sirató asszonyok, ceruzarajz

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Hagyik István

MDK

Ételhordók

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

MDK

Hagyik István

1926-27. a kecskeméti műv.telepen dolgozott.
Képzőm.főisk. évk. 1925/26-1926/27. 32. l.

MDK

Hagyik István, festö

Papagályos. Olajf.
A Kereszt álatt. "

Nemzeti Szalon.-Téli tárlat. 1932. dec. Ka t.

MDK

Hagyik István, festö

Menekültek.	Olajf.
Falu széle.	"

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat.1931.szept. Kat.

Hagyik István MDK

Alföldi tanya ősszel

Műcsarnok 1938. Szent István kiáll.

Hagyik István MDK

Akt árnyékában, olf.

Mücsarnok 1927/28 téli kiállitás

MDK

Szilády Margit, Hagyik István és Pokorny László festőművészek

Rómában, Firenzében és Budapesten kiállított tanulmányaikat mutatták be a szentesi közönségnek.

Képzőművészet.1930.34.sz. 224.l.

Kiállitás Szentesen.
Képzőművészet.1930. 34.sz. 224.l.

Hagyik István

MDK

Márciusi vihar, olf.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Hagyik István, festöm.

73. Dunaparti csendélet. Olf.

Az 1939-es Szalon katalogusa.
Nemz. Szal. 1939.jun.10.-25.-ig.

MDK

Hagyik István
grafikai műve:

Sirató asszonyok. Cerizarajz.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 18.1.

MDK

Hagyik István

Alföldi táj, repr.

Képzőművészet 1930. 27. sz. 55.1.

MDK

Hagyik István

Képzőművészet 1934. VIII. 74. sz. 143.l.

MDK

Hegyik István

Kiállitás Szentesen. Képzőművészet 1930. 34. sz.

MDK

Hagyik István

Barát

Művész Kurir 1938. 1-2. sz.

MDK

Hagyik István

Elverte a jég a vetésemet c. munkájáért Kecskemét város 100 pengős díját kapta

Aktuális képzőművészeti események. Pesti Hirlap 1928 évi Kincsesháza.

MDK

Hagyik István

Egy jó képpel szerepel a tárlaton.

Képzőművészet, 1928. 8-9.sz. 86.lap

MDK

Hagyik István

Mint végzett Révész-növendék továbbra is a kecskeméti művésztelepen dolgozik.

Bende János: Vidéki centrumok.

Képzőművészet, 1927. 2.sz. 28.l.

MDK

Hagyik István

"Márciusi vihar" c. képe.Repr. (A Műcsarnok tav.tárlatáról.)

Képzőművészet, 1928. 108.1.

MDK

Hagyik István, graf.

jelesen oldotta meg problémáit.

a Nemz. Szal. rendes évi tagkiállitása.

/b.m./: Tavaszi Kiáll.
Esti Kurir. 1941. jun.14. 2. 1.

MDK

Hagyik István /Kecskemét/

"Elverte a jég a vetésemet"c. zsánerképe, és nagy kompoziciója a"Kompkötélvonók" a Képzőművészet Vidéki Szövetsége I.kiállitásan.

Gál Endre dr.: A Képzőm.Vidéki Szövetsége I. kiállitása.

Képzőművészet, 1927. 6.sz. 23.l.

MDK

Hagyik István

A Képzőm.Vidéki Szövetségének a Nemzeti Szalonban rend.tárlatán Kecskemét város diját Hagyik István nyerte el.

Cikk: A Képzőm.Vidéki Szövetsége I.kiáll.-nak dijazottjai.

Képzőművészet, 1928. 6.sz.

MDK

Hagyik István

AKépzőm.Vidéki Szövetségének a Nemzeti Szalonban rend.tárlatán a bizottság Elismerő oklevéllel tüntette ki Hagyik Istvánt /Kecskemét/.

Cikk: A Képzőm.Vidéki Szövetsége I.kiall.-nak dijazottjai.

Képzőművészet, 1928. 6.sz.

MDK

Hagyik István

"Kompkötélvonók" c. festm. Repr. 24.old.

Képzőművészet 1927. 6.sz. 24.l.

MDK

Hagyik István

Alföldi táj, repr.

Képzőművészet 1930. 27. sz. 55.l.

MDK

Hagyik István

Rónay K.: A délvidéki m. képzőművészet. Szépművészet 1943. 84.l.

MDK

Hagyik István /Kecskemét/

elismerő oklevelet kapott

Kecskemét város diját kapta

A Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll. díjazottjai. Képzőművészet 1928. 6.sz. 32.l.

MDK

Hagyik István

Elverte a jég a vetésemet, repr.

Képzőművészet 1928. 6.sz. 31.l.

MDK

Hegyik István, festöm.

Feltámadunk. Olf.

Nemz. Szal. - Tavaszi kiáll. 1941. jun.15.-29.
Kat.

MDK

Hagyik István festő

KMTárs őszi kiáll. 1938. nov. Műcs. 34 l.

MDK

Hagyik István

Dunaharaszti táj.

KMTárs kiáll. 1941. dec. Mücs. 19. 1.

Szagyik István
festő.

A kecskeméti művész az ottani művész
telephez tartozott

Telepy Katalin: Kecskemét multja a képzőmüvészetben.
Müvészet, 1971.augusztus - 30.oldal

MDK

Hagyik István, festő
Kecskemét.

22o. Háztömb. Olf.

Bp.Műcs.-"A Magyar Művészetért." Képzőm.Kiáll. 1942.
jun.6.-22.Kat.11. 1.

Hagyik István

MDK

Kora tavasz a Dunamenti dence fölött

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Hagyik István

Süt a nap

Műcsarnok 1939. téli tárlat

MDK

Hagyik István, festö

Esö után. Olf.

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiállitás.1934.szept.27.-okt.28
Kat. 13.1.

MDK

Hagyik István

Nádas, of.

Magyar Nemzeti Művészet 1938.4.sz. 63.l.

MDK

Hagyik István

Szerepelt a magyar arcképfestők társaságának reprezentativ kiállitásan.

(D.A.): Arcképkiállitás...

Uj Magyarság, 1935.okt.6. 23.lap

MDK

Hagyik István, festőm.

42c. Art árnyékban.

Olf.-k.vinf.-k. szobrművek és plakettek.
Képzőm.Társ.1927-28 téli tárl. Kat.22.l.

Hagyik István.

A Nemzeti Szalon kiállitotta müveit 1929-ben

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.51.13.ó

Hagyik István.

A kecskeméti művésztelep.

Varga N.Lajos életrajza.
feldolgozta Kopp Jenő.

mDK

Hagyik István.

Kompkötélvonók. Repr. 24. 1.

Elverte a jég a vetésemet. Repr. 31. 1.

A Hücsarnok téli tárlata.

Képzőművészet. 1928. jan. II. évf. 6. sz. 24, 31. 1.

MDK

Hagyik István

A N.Szal. Mentionját kapta

Aktuális képzőművészeti események. Pesti Hirlap
1928 évi Kincsesháza. 65.l.

MDK

Hagyik István

a kecskeméti művésztelep hallgatója

Képzőművv. Főisk. évk. 1927-28. 28 l.

MDK

Hagyik István

Képzőművészet 1931. 41. sz. 143.l.

MDK

Hagyik István

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 70.l.

MDK

Hagyik István

Alföldi táj, repr.

Képzőművészet 1930. IV. évf. 27. sz.
59.l.

MDK

Hagyik István

"Márciusi vihar" c.kép repr.
A Műcsarnok tav.tárlatáról.

Képzőművészet 1928. 8-9.sz. 108.lap.

MDK

Hagyik István

A kereszt alatt

A Nemzeti Szalon téli tárlata. Képzőművészet
1933. 57. sz. 38.l.

Hagyik István festőművész

Eső után

Magyar kiállitás tárgymutatója. Mücsarnok. 1934.

MDK

Hagyik István, festöm.

Kecskemét.

Esöszbácsi.	olt.
Elverte a jég a vetesemet.	olt.
Kompkötélvonók.	olt.
Felhök összel.	olt.
Esö után.	olt.
márciusi vihar.	olt.

Nemz. Szal. 388.kiáll.
Képzömüvészek vidéki Szövetségének I.kiáll.
1928. jan. Kat.

MDK

Hagyik István

A Képzőm.Társ.fennállásának nyolcvanéves jubileuma álkalmából kiállitást rend. a Műcsarnokban. Művei a kiállitáson.

Lazáni Abonyi Ernő: A Képzőm.Társ.jub.kiáll.

Magyarság, 1941. márc.2. 13.l.

Hagyik István

39. Téli nap a Dunán, olaj

40. Jön a vihar, olaj

Duna Kiállitás katalogusa, Nemzeti Szalon
1933. január hó 3. lap

MDK

Hagyik István
Kompkötélvonók, festm. repr.

Gál E: Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll.
Képzőművészet, 1928, 6.sz. 24 l.

MDK

Hagyik István, Kecskemét
Csőszbácsi, olaj
Elverte a jég a vetésemet, olaj
Kompkötélvonók, olaj
Felhők ősszel, olaj
Eső után, olaj
Márciusi vihar, olaj

Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll. N.Szal.
1928. jan. 4 **l.**

Hagyik István, sz. 1891.

Horgászó, olaj
Márciusi vihar, olaj
Akt, olaj

Délvidéki Szépmives Céh I. Bpesti kiáll. Műbarát 4o.
kiáll. 1943. márc.

Hagyik István
Feltámadunk, olaj

Tavaszi kiállítás. Nemzeti Szalon, 1941.
június, 8 l.

Hagyik István
Zsibpiac Kecskeméten, olajf.

Magyarország a képzőművészetben. II. kiáll. Nemzeti Szalon, 1940. január, 7 l.

sztus mennybemenetele. 1427.

MDK

Hagyik István festő

Gönczi-Szabó: Az 1956.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliografiája Művért 1957.VI.évf.4.sz.547.l

MDK

Hagyik István, Kecskemét

Gál E: Képzőművészek Vidéki Szöv. 1. kiáll.
Képzőművészet, 1928. 6.sz. 23 l.

MDK

Hagyik István

Téli nap a Dunán, olaj

Jön a vihar, olaj

Duna-kiáll. N.Szal. 1933. jan. 5 1.

DEBRECEN /Hajdu/

Baross-utca 6. Civis-ház, fö
szabadonálló kosárives kapuva

/Ecsedi-Nyilas-Kolb:Debreceni
37 l. /

MDK

Hagyik István, festő.

Önarckép paszt.

Nemz. Szal.Müv. Egyes.- Magy.Arck.fest.Társ. repr.
Arck.Kiáll. katal.- Bp.1935 okt.5-2o-ig.

MDK

Hagyik István

M.Képzőművészek Orsz.Szöv. és a Délvidéki Szépmives Céh ... kiáll. Ujvidéken. Szépművészet, 1941. 1.sz. 32 l.

MDK

Hagyik István, festőművész.

r: Délvidéki művészek kiáll. Pest, 1943. márc.
2o. 5 l.

MDK

Hagyik István festőművész.

Horgászó

Márciusi vihar

Akt

Bihari 5: Bácskai művészek bemutatkozása.
Délvidéki Magyarság, Szabadka, 1943. márc. 19.

MDK

Hagyik

kecskeméti művész alkotásai az 1930.febr.-ban Békéscsabán rend. városközi tárlaton.

Cikk: Városközi kiáll.Békéscsaban.

Képzőművészet, 1930.IV.évf. 29.sz. 109.l.

"agy ik István festő M.D.K.

A kecskeméti művésztelepen dolgozott

Joós Ferenc: B ajnai Tóth Lajos emlékezete

Petőfi Népe 1964. dec. 30.

Hagyik István MDK

Eső után, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

MDK

Hagyik István

Téli délután, of.

Téli kiállitás. 1935. nov.-dec. Mücs.

15.1.

MDA

Henrÿia Larvæa

Teil Gelinden, Gt.

Teil Miscellanea. 1955. Nov.-Dec. Misc.

15.I.

MDK

Hagyik István

Kalocsai "iró" asszonyok.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 26.l.
Mücs.

Henrik Ibsen

Reisevei "Ito" Kristiania.

MDK

Hagyik István

A dunaharaszti Dunaág télen.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 23.l.
Műcs.

MDK

Hagyik István, graf.
Révész Imre tanár növendéke.

Akt.
Parasztgyerek.
Krisztus kisértése. 7.1.
Dzegény öreg.

Az Ernst Muz. OMKK Föisk. Helikon liáll.-ai.
Az OMKK Föisk. Növ. Munk. kiáll. Bp. 1923 márc. 18-25.
Kat. 6., 7.1.

MDK

Hagyik István, festö

Barát. Pasztel.

MKTáro. Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt. kiáll. Bp.Mücsarnok. Kat. 17.1.

HAGYIK ISTVÁN

Festőművész. 1934-ben Kecskeméten él.

Gaál Imre: A kecskeméti Művésztelep múltjáról.

Petőfi Népe, 1970. okt. 18.

Hagyik István

Szerepelt a Nemzeti Szalon Téli tárlatán.

M. 1932. XII. 28.

Hagyis István

szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

PH. 1932. XII. 25.

Hagyik Istvánt

Nemzeti Szalon kiállításán szerepelt.

Az Est 929. XII. 29.

Hagyik István

Nemzeti Szalon csoportkiállításán szerepelt.

Komolyabb érték *Hagyik István* művészete, különösen azok a plein-air akt-tanulmányok és genre-témák, melyeket a kecskeméti művésztelepen élő ifjú mester odakünn fest. De szép színes olaszországi vászonrészleteket is látunk tőle

PH. 929. XII. 29.

Hagyik István

Nemzeti Szalon csoportkiállításán szerepelt.

Ujság 929. XII. 22.

Hagyik István

Nemzeti Szalon csoportkiállításán szerepelt.

Érdekes tájképfestő Hagyik István, leegyszerűsített előadású, erőteljes természet-ábrázoló. Eső után című tájképe a legjobb.

8ón.929. XII.22.

Hagyik István

Nemzeti Szalon csoportkiállításán tájképe szerepelt.

M o. 929. XV. 29.

Hagyik István

Nemzeti Szalon LXVII. csoportkiállításán szerepelt.

NU. 929. XII. 31.

Hagyik István

Nemzeti Szalon új kiállatain szerepelt.

Hagyik István nem nagyigényü képei szinesek, egei szépek, egy kis bátorsággal és elmélyedéssel sokkal jelentősebb dolgokat alkothatna.

NU. 929. XII. 29.

Hagyik Istvánt

Nemzeti Szalon LXVII. csoportkiállításán szerepelt.

PH. 929. XII. 31.

Hagyik Ishvan

Nemzeti Szalon új csoportkiállításán szerepelt.

BH. 929. XII. 31.

Hasyik István

festőmüvész

Duna kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Nehéz témáju uj kompozició.

Magyarság
1933.I.29.

Hagyik István

festőmüvész

Duna Kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. „Tőn a vihar"

Pesti Hirlap
1933.I.29

MDK

Hagyik István

Téli hangulat, of.

Szépmívészet. 1942.

45.l.

MDK

Hagyik István

Akt, of.

Horthy jub. kiáll. Műes. 1939. dec. 10. 1.

MDK

Hagyik István

Tél és tavasz, of.

A nyár, of.

Tav.tárlat, N.Szal. 1934. jun. 5 l.

Hadzsik István (Kecskemét)

Elismerő oklevelet (Mention honorable) és Kecskemét város díját díj ítélte meg számára a Képzőművészek Vidéki Szövetségének a Nemzeti Szalonban rendezett kiállításának zsűrije.

Magyarság, 1928. jan. 12.

Hagjik István.
kecskeméti festő.

a Vemzeti Szalonban rendezett
képzőművészek vidéki ~~ki~~ szövet-
régének kiállításán tájképei
szerepeltek. (emlitve.)

Magyarság, 1928. jan. 6,

Hagjik István.
(Kecskemét.)

A Képzőművészek Vidéki Szövetségének a Nemzeti Szalonban rendezett kiállításán képei szerepeltek.

Nemzeti Ujság, 1928. jan. 6.

Hlaggik István.

(Kecskemét)

a Nemzeti Szalon elismerő oklevelét (Mention Honorable) valamint Kecskemét városi díját vitte meg számára a Képzőművének Vidéki Szövetségének a Nemzeti Szalonban rendezett tárlatának zsűrije.

Nemzeti Újság, 1928. jan. 12.

M.D.K.

Hacsik István, festő

is résztvett az 1918 szeptember közepén a belgrádi királyi konak termeiben rendezett reprezentativ magy. képzőművészeti kiállitáson.

Bálint Zoltán: Magyar Képzőművészeti kiállitás Belgrádban 1918 őszén

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1966. XV.évf. 2.sz.

120. old.

Hagyik István.

Szerepelt a dűcsornak Tavasi tárlatán.

Magyarság 1931. IV. 26.

Hagyik István festőművész

Őszi tárlat a Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Az Est 1931.IX.20.

Hagyik István festőművész

Magyarság 1931.IX.20.

*** Őszi tárlat a Nemzeti Szalonban.** Rengeteg festmény a falakon és mégis milyen kevés értékes kép! Szinte bogarászni kell, kutatni utánuk és ez bizony elszomoritó. Mintha a müvészet is elmerült volna a mai nyomoruság szürke, mindent beboritó ködébe! Valószinüleg igy van, mert tavaly — és az elmult években — mennyivel többet kaptunk müvészileg, mint most. Akkor nem kellett igy kitömni a *szalont* giccsekkel és lehetetlen dolgokkal, jóformán egyetlen festmény se volt kivetnivaló. Ellenben most olykor ugyancsak megijed a szemlélő. Hogy kerülhet például egy komoly kiállitásra, ahol kritikát várnak, mondjuk a 308-as, vagy a 320-as festménynek nevezett, ellenben nem annak látott *valami?!* Ilyen tréfát nem szabad megtenni, márcsak a jelenlévő *igazi* festők miatt se... Az igaziak és a valódiak, persze, kevesen vannak. *Hagyik* István nagy kompoziciója, *Népely* Rudolf ötletes tehnikával megoldott festményei, *Návay* Aurél elvont, spirituális portréi, *Borsos* József tájképei, *Czene* János nagyszerü erdőrészlete. *Chiovini* Fe-

Hagyik István festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével vett részt /"Menekültek" c.kompoziciójával válik ki/

Pesti Hirlap 1931.IX.20.

Hagyik István

Háztömb, olf.

Műcsarnok 1942 [redacted]

A magyar művészetért c.kiáll.

Hagyik István

MDK

Dunaharaszti táj

Műcsarnok 1941 Téli kiállitás

Hagyik István

MDK

Munka közben

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

MDK

Hagyik István, festö

Ucca mélye, esö után. Olf.

Nemz.Szalon.-Téli tárlat. 1938 jan.-febr. Kat.

Nemz.Szalon.-Téli tárlat. 1938 jan.-febr. Kat.

Hagyik István MDK

Napfürdöző leány

Műcsarnok 1936 Nő a művészetben c. kiáll.

A **MŰVÉSZEK és MŰPÁRTOLÓK**
DEBRECENI EGYESÜLETE
szeretettel meghívja Önt és barátait
1995. március 24-én 18 órára

a **HAGYMÁS ISTVÁN** fotoművész
fotogrammjaiból rendezett
kiállítás megnyitására.

A kiállítást megnyitja:
Dr. SERES GÉZA

A megnyitón közreműködik:
RÉVÉSZ RÓBERT és Fábri Géza
— kaval — kobza

A kiállítás megtekinthető:
1995. április 7.
a Simonyi út 14. sz alatt.

HAGYMÁS ISTVÁN

Hagymás István.

HAGYMÁS ISTVÁN Újvidéken született 1955. augusztus 25-én.
Elemi iskolába és gimnáziumba Zentára járt. Orvosi diplomát a Debreceni Orvostudományi Egyetemen szerzett 1982-ben. Nyolc éve Szlovéniában él családjával. A Ljubljanai Orvostudományi Egyetemen folytatott pszichiátriai tanulmányokat. Muraszombaton dolgozik, mint elmegyógyász.

Fényképezéssel 1972 óta foglalkozik. Tagja volt a Debreceni Fiatal Fotósok Stúdiójának.

Önálló kiállításai voltak: Törökkanizsán, Zentán, Radomljen, Ljubljanában, Jesenicen, Črenšovcin, Varaždinban, Lendván.

Csoportos kiállításai: Debrecen, Hajdúnánás, Kecskemét, Budapest, Szeged, Pécs, Zalaegerszeg, Esztergom, Zenta, Temerin, Muzslya, Újvidék, Plovdiv, Oslo.

Lakcím: Hagymás István
69232 Črenšovci
Juša Kramarja 6
Slovenia
Tel.: 00-386-69-71-052

GALÉRIA

CENTER-PRINT Nyomda (52) 347-030

Hagymásbodoni

festett kaszat

Foglár 27. l.

Képzőművészeti Társulat

VIII. 178.

HAGYMÁSBODON, V. MAROS-TORDA VM.

KISS LÓRÁND: A PÓKAI FESTETT MEGINTEZET TÖREDÉKEI MAGYMÁSBODONBAN

ERDÉLYI MÚZEUM 1997, 246-250

Hagymásbodoni ref. templom

Ezüst és ónedények XVIII. sz

Hímzések

Berendezési tárgyak

A kőtemplom a torony-nyal egyik épük 1806-ban

Mennyezete kazettás virágozás nélkül, feli-ratokkal

Debreczeni László 1937

62 — 70. l.

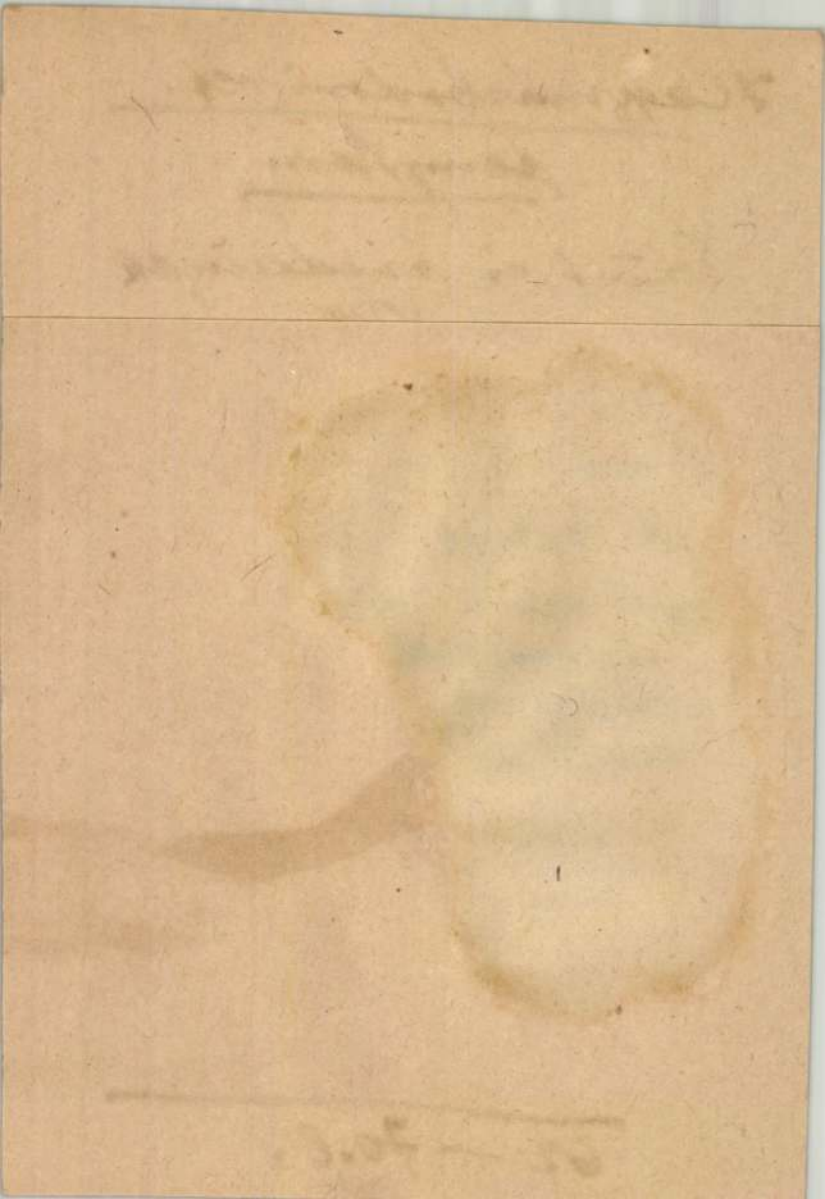

HAGYMÁSY Gyula építőmester

Szilágyi 2005. 144.

MvTI

livatal (104 Budapest, Táncsics u. 1.), mint
és Szolgáltató Bt. (2089 Telki, Kamilla u. 3.),
rint:

emlékjegyzéke: Nógrád megyei füzetének új
szesen 200 példányban.

azaz 304.500 Ft
azaz 189.000 Ft.
.000 Ft, azaz **493.000 Ft.**

e. Kötelezettségvállaló: Nyomdaköltség:

igazolja: Somorjay Sélysette.

Hagymáslapos. ref.

templom

Templom alaprajza.
Feliratok, jegyzetek
Klenodiumok leírása, rajzai.
Festők.

Debreczeni László 1932

325–328. l.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Nagyméltóságu és Főtisz

K R I S T O N

felszentelt püspök, az egri

Hagymási István

vásárhelyi könyv-
kötő

l. 1758

Csüsfe

368. l

ılrafordult. Keblén rendjelei-
ek. Feje elől kopasz ; rövid
ı és barkója barna ; szeme
ɛ vállrojtos kabátja kilátszik.
; cm. — Lelt. sz. 777. — Értéke
reith-féle ereklyemúzeumból. —
adatokat l. a 62. lapon az 580
április 23-án (107–95). — Átvételi
tudomásul vette az 1896 április
).

MDK

Hagymáry Sándor műbalatos (Nyíregyháza)

1909. Vert vasváczokat hánit

Debreceni Tzamuw. Kiállítás vezetője. D. 1909. 19. l.

Hagymássy Tamás, ötvös

Adonyi születésű, 1774-ben kapta meg a polgárjogot Székesfehérváron, ahol a város jegyzőkönyvében 1781-ben meg szerepel.

Somogyi Árpád: Adatok a székesfehérvári ötvösség történetéhez

Művészettörténeti Értesitő, 1965. XIV.évf. 4.sz.

261. old.

Hagymásvára (nyom)

Karácsonfalván

ismeretlen eredetű

Kővári Erdélyi I.

47. l.

—337.

336. Ismeretlen mester.
A XVI. századból.

336.

Zápolya Izabella siremléke.

L, a kinek

Fedelén domborm
a királynél fején korona és fejvánkosán
Jobbkezében jogar
arczot körülvevő himezett fejdisz
hasitott ujjai a vállnál puffasztottal
lábainál lévő czimerek közül a jobbol
anyjának (Sforza Bónának) czimere a mil
ak egyszarvúja, a harmadikban a magya
és a negyedikben a dalmát három koron
napizsban atyjá Zsigmondnak
Aj A előlapon az irgalmas szam
felső részén egy-egy növekvő angyal k
szánt két oldal üres.

Gypszöntvény, hossza 217: m
A régiségtártól.
Átvétetett 303/88 C) 31 sz.

Nagymásy Tamás

ötvös

1774 Székesfehérvár

Adonyi származású.

Kapmagyarországi ötvösök 18 l.

Lovassir, csabrendek VI. 132.

Hagymássy Tamás, ötvös MDK

Adonyban született. 1774-ben nyert Székesfehérváron polgárjogot. 1781-ben emliti utóljára a Protokoll.

Somogyi Árpád: Neuere Beiträge zu der Geschichte der Goldschmiedekunst in der Komitat Fejér 138 old

Alba Regia. István Király Mus. Közleményei 4-5 kötet 1963-64. Székesfehérvár 1965

M.D.K.

Hagymási Tamás ötvösmester

adonyi születésű, Székesfehérváron működött 1774 körül.

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18. Jahrhundert.
Acta Historiae Artium, 1961. TomVII. Fasc.3-4.
271. old.

r. d. k.

HAH Kelemen asztalos
pálos laikus.

1755-ben Lepoglaván emlitve

Agghazy: Barokk szobrászat... Bp. 1954.
I. 204. l.
II. 160. l.

Hah Kelemen

asztalos

XVIII sz

l -

Arch. Ert.

1936, 103. l.

II. Bajazeth:

Mellig, hétnyolczad jobbra. I
dő tetővel, haja rövid s bajusza
gombolva s palástja gallér ne

Baiazeth 2.° Imp. X
d'eta d'anni 74 hau

a felső bal sarokban: „10"
a kép felett: „Baiazeth Imperat
s legalól: „~~Baiazeth~~ Baiazeth I
A lap hátán olaf nyomtatu
Rézkarc, méretei a vonalk
P. Bertelli: Vite degl' Imperato
Ltfa 7819.

6

Hahóti Sacramentarium

Zágráb, Érseki Könyvtár MR 126. – 1060-80
között keletkezett

Magyar kódexek Bp. 1965. 14.o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Hahn
szobrász

Hahn művészete a szürreálizmustól egészen a térkonstrukcióig terjed

P. Szűcs Julianna: Az Európai iskola
Művészet, 1974. május – 23 lap

Ø Hahn Adolf

műfarajó

lásd

Közlezrkiáll

1286.l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemeini!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Ø Hahl Gáspár

ácsmester

(Wikor?)

l.

Luveszprüspvár

231. l

MDK

Hahn Antal, festö
1827-1888

Léda a hattyuval.

Tavaszi Tárlat. 1923 ápr.-máj. A nagy úttörö mesterek gyüjt. kiáll. OMKT-Mücsarnok. Kat. 7.l.

Tavaszi Tárlat. 1923 ápr.-máj. A nagy uttörö mestere gyüjt. k

M.D.K.

Hahn

Tábor és Kurcz művésztársával együtt készitette a "Vörös por" c. film plakátrajzát.

Mozi Világ, Bp. 1913. nov. 16. II. évf. 46.sz.
9. lap

M.D.K.

Hahn Antal

Capri szigetéről hazajött festeni és "a Muzeum képtárát egy jeles festményével gyarapitotta a müvész hazánkfia",- adja hirül az "Ujdonságok" c. rovat.

Egyetértés, Bp. 1874. juli. 18. I. évf. 89. sz. 4lo. lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Hahn Antal festő /Békéscsaba, 1827. -1888/
Capri szigetén/

A haldokló honvéd, festm.

Ernst Múz. kiáll.K. M. biedermeier művészet. Bp. 1913. 30.l.

Hahn Antal festő

IX. Pius pápa arck.
Léda, festm.

Ernst Mus. kiáll.X. M. biedermeier művészet. Bp. 1913. 30.l.

Róma

~~Mutatzas~~

Hahn Antal Rómában

Divatcsarnok, 1856.jan.25.5.96-97

Csevegjünk

Hahn Antal MDK

Léda a hattyuval

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Hahn Antal /valószinü Haan Antalról van szó,
kinek nevét egyszer igy, máskor
Haan-nak irják./

"Tehetséges fiatal festészünk Rómából hazatért
s mütermet nyitott a Kerepesi uton, -irja a
"Csevegjünk" c. müvészettel /foglalkozó is/ beszá-
moló.
A továbbiakban felszólitja a müértő közönséget
"minthogy a közeljövőben ismét Rómába utazik"
a müvész tanulmányai folytatására, kéri, hogy
"ecsetét mielőbb vegyék igénybe."

Divatcsarnok, Bp. 1856. január 25.
5. sz. 97. lap

M.D.K.

Hahn és Preisz

A "Hejehuja báró" c. szindarab terveit készitették. A darab cimével azonos c. kritika kiemeli a szinpadképek szépségét.
Margitszigeti Szinkör bemutató előadása.

Szinház és Divat, Bp. 1918. juni. 16. III. évf.
24. sz. 37-39. lap

Hahn Antal festő l. Haan A.

157

~~Peutinger - féle táblák II. 204.~~

Hahn Antal

festő

(Haan ?)

Majolika Johanna

arcképe, Giotto freskója

után készült másolat

fejéről

Repr.

Márki Mária kér

7. l.

Hahn ~~Lajos~~ Antal

lord (Haan Antal)

Perlajst 3l.

..... *mühely.*

...főnökség!

...v ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... szamu .....

...am.

...évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláirás és munkásszám.

Hahn Á.

MDK

korongos

A Zsolnay-gyárban dolgozott

/~~1903-~~/ 1901-1921-ig.

76.o. 36. jegyzet

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Hahn Ádám

korongos

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közre-
működött 1901-1921.

68.o.

HIKISZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Patak Jenő

Táblakép.

"Nagy Frigyes Rheinsbergben" .

Hahn C.müve a Müegylet sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.1.332.old.

Patak Jenő

Hahn C. festő /19.sz./ müve a Mü-egylet sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lpok 1864.I.IV.1.332.old.

F. Hahn Erzsébet szobrász

Leány akszmás c. műve nagyvel a Nemzeti Szalon KUT kiállításán (emlitve)

Magyar Hirlap 1937 IV. 4.

dr. Hahn Ferenc művészettörténész

Barth József festőművész kiállítását
nyitja meg dr. Hahn Ferenc, 1980. nov.
21.-én, a Műcsarnokban.

Meghívó

1980. nov. 21.

dr. Hahn Ferenc, művészettörténész

a Szentendrei Képtárban a városban alkotó 51 művész közös tárlatát nyílt meg.

dr. Hahn Ferenc a kiállítás rendezője elmondja, hogy tíz éve nem volt ehhez hasonló közös kiállításuk itt Szentendrén.

Esti Magazin

1949. VIII. 10. 18.30 |N.|

Hahn Gyula

festő

Szül. 1824-ben Moóron
(Fehér m.)

Hahn Gyula, festő, szül. 1824-ben Moóron (Fehér m.), 1840 nov.-ben iratkozott be és 1843 jún.-ig a tájképfestészeti és történeti festészeti szakosztályokat látogatta.

lásd Fleischer Béés 78. l.

839/905

Károly
J. és társa)

—

-munka.
t, VI. csop. 1-7 tétel).

Hahn Julius

18 évés, szül. Moor

1842 Bècsi akadèmia
ujhèzy

M. N. Museum V. 47.

Hahn Gyula
építész

colóintézetbe vitték.

Megilletődve jelentjük, hogy szeretett fivérünk,

HAHN GYULA

okl. műépitész

e hó 15-én, Hugó öcsénk temetésének napján, 64. életévében, hosszu szenvedés után elhunyt.

Temetése folyó hó 17-én, kedden délelőtt ½12 órakor lesz a rákoskereszturi izr. temetőben.

Dr. Baumhorn Arminné szül. **Hahn Rózsi, Hahn Arthur** testvérei és az egész **gyászoló rokonság.**

Pesti Hirlap
1938. máj. 17.

KIR. MAGYAR PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM

MEGHÍVÓ

ÉRTESÍTJÜK NAGYMÉLTÓSÁGODAT, MÉLTÓSÁGODAT, NAGYSÁGODAT, HOGY

ANTONIEWICZ WLODZIMIERZ

A VARSÓI PILSUDSKI-EGYETEM REKTORA
A LENGYEL-MAGYAR KULTURÁLIS EGYEZMÉNY ÉRTELMÉBEN
MÁJUS 17-ÉN, KEDDEN DÉLI 12 ÓRAKOR

VENDÉGELŐADÁST

TART A BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR (MÚZEUM-KÖRÚT 6—8.) XII. SZ. TERMÉBEN (II. EMELET)

A LENGYELORSZÁGI ARCHAEOLOGIAI KUTATÁSOK AZ UTÓBBI ÉVEKBEN

CÍMMEL.

AZ ELŐADÁSRA NAGYMÉLTÓSÁGODAT MÉLTÓSÁGODAT NAGYSÁGODAT TISZTELETTEL MEGHÍVJUK.

CSÁSZÁR ELEMÉR
BÖLCSÉSZETKARI DÉKÁN.

KENÉZ BÉLA
REKTOR.

28.271. — K. M. E. Ny.

Hahn Gyula

építész

szül. Budapesten 1874.

okl. nyert 1899.

Névjegyz. Műegyetem 8 l.

– 68

– 0097

Hahn Gyula

építész

szül. 1874. Brest + 1938 máj. 15

Képzőművészeti egy. okl. 1899.

Kismarty Lechner Jenő

közl.

1955. nov. 23

Hahn

rajza nyomán: Kaboréplakát 1914-
ből. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopé-
dia, Budapest, 1970.

125 l.

Hahn-testvérek 41, 68
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

BUD

MDK

Hahn Gyula, ép.
Szül. Budapest, 1874-ben

Oklevél kelte: 1899
" száma: 1781

A m. kir. József Műegyetemen okl.-t, absolut.-t vagy okl.-honositást nyert épitészek névjegyzéke. 1873-1928-ig.
KI-M 17.1. 1931 jan. 15.

MDK

Hahn Hermann, nobrán

(1868 -)

Szobor (Weinarban) - Teljes alak abbéöltözetben.

L. F. halála után készült jelentősebb alkotások egyike.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. Sonderabdruck aus d. „Burgenländischen Heimatblättern". - Jahrg. 1936 Hft. 2.

S. 59.

MBK

Hahn, Hermann münchenii szobrász
1868-1942

Adolf Hildebrand művészi
elveinek Szövetője
Kőveshazi Kalmár Elzának Szorgált

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. Magvető 1974

624. old.

III.

16. Toldi Miklós

rézmetszet XVII-sz.

17/10.

Binder sc.

Hahn

epitém

Művészet 1911

203

nem kell

nem magyar

H a h n H e r m a n
szobrász

Világ. 1916.aug.12. (Az Erzsébet-szobor ügye.)

H a h n H e r m a n n
szobrász

Ohmann F. és Hahn H.: A külföldi birálók az Erzsébet-szoborról. Az Ujság. 1916.aug.12.

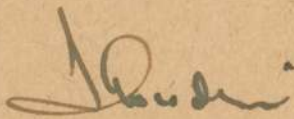

Ø Hahn Hermann

Neue Wasser

neu Zell

Müvénet 1903

207

Hahn József

l.

Ernst-Muzeumaukcioja I

23. l.

Ø Hahn Tóisef

festő (magyar?)

1888. München.

1. Bei-Reute Tyrolbán.

Olajf. 120 fr.

Őszi Kiállítás II. 1888.

1889. München.

Schandorf az Ammersee

ellett. Olajf 250 fr.

Tei Kiállítás 1889/90

Nem magyar

Nem kell

Hahn József MDK

Bei-Reute Tyrolban, olf.

Mücsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Hahn József

MDK

+éli táj, olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll.II. sorozat

Hahn József

festó 1850

l. Haldokló hon-
véd c. olajf.

Va Hö Ernst gyűjt

VI/III. 53.

Lárd Thieme B.

e a kormánnyal, hogy megállítsam azon az uton,
yzethez és az áldatlan belpolitikai zavarokhoz
iselőház feloszlatása előtt kiléptem a kormány

ggodalom és választóim ezreivel való személyes
djek a kormány politikája ellen, mely a nemzet
ısági megélhetést veszélyezteti.
a eszme szolgálatában, mely egyedül vezetheti
és

ıs zászlaját a fővárosban!

ályért, Hazáért"

MDK

Hahn István rőfösárus

Pécsi és bonyhádi Képzőm. Szabadiskolák kiáll. /66/. Pécs 1950. máj.

Jbl

Falkéj másolat, Attila Róma

előtt (Raffaello) Hahn Jánostól

Budapesti Hirlap, 1881, VII. 23.

38. n. 3. o. (h. és M.)

HAHN J. ÉS
TESTVÉRE

SZOBRÁSZOK,
TERRACOTTA- ÉS
MŰKŐ-GYÁROSOK

BUDAPEST, VII.,
UTÁSZ-UTCA 6.

Magyar Építőművészet
1907. 8. 27.

IFJ. BERECZ LAJOS
KÖNYV-, PAPÍR-, BAJTERMÉKEK
HANGSZER-, JÁTÉK- ÉS FOTÓCIKKEK KERESKEDÉSE
ERMIHALYFALVA

Tr.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Hahn József †

Hobrász

U. 1972

meghalt Bpesten

1916. ápr. elején

58 évés korában.

Pesti Hírlap

1916. ápr. 6.

(Halálozás.)

MUSEUM EK
33
1930
Erk. 1 év

ígos Bizottsága Nagytekintetü
:tőségének !

Budapest.

pitőmesterek Tábora mély tiszte-
ának ujabb kiegészitő lapjait, a-
zolt tagok nevei és adatai vannak
lenti, hogy további 40-50 keresz-
olás alatt, akiknek teljes leiga-
évsorfüzeteket nyomtattatunk ki

Hahn József

Hobrász 58 éves Erzsébet

Budapesten meghalt.

Pesti Hirlap 1916.

apr. 6

1916

5.8

Szül 1858

1916

~~Avar kard VI.132~~

~~– kengyel VI.132~~

~~– ujilhegy VI.132.~~

HAHN tetvérek Bp.

Szabadka, Városháza, Stukkódiszek

MARTINOVIC-CVIJIN, Kata: Komor Marcell és Jakab Dezső szabadkai munkássága. = Pavilon, 5. 1991 50.p.

gyűjtemény. Ehhez hasonló
forrásválogatások, mint a
és a "Szabadság és a Nép"
Csoportjának dokumentumai.

1973 óta jelenik meg
Csoport folyóirata, az Ars
száma bizonyitja, hogy me
a kézikönyv előkészités k
topográfiai gyüjtőmunkána
forrásközléseknek. Tanul
tesen elsősorban a hazai
ettől elválaszthatatlan e
kutatásra koncentrálnak.

MDK

Hahn J.

szobrász munkák

A Szépmüvészeti muzeum... Épitő Ipar, 1906.
jan. 21. 25.l.

Hahn József

építész.

— **Felmentették az emberölés kísérletével vádolt építészmérnököt.** Ez év augusztus 15-én a Jász utca 13. számú házban lakó *Maróti* Illés alkalmi munkás iszákos állapotban összeveszett a házfelügyelővel. Hahn József építészmérnök csendre intette a kiabáló Marótit, aki állítólag kést ragadott. Az építészmérnök erre vadászfegyverével Marótira lőtt, aki megsebesült és összeesett. Az ügyészség *szándékos emberölés büntettének kísérlete* miatt emelt vádat az építészmérnök ellen, aki még most is fogságban van. A büntetőtörvényszék *Ottrubay*-tanácsa előtt pénteken megtartott tárgyaláson Hahn azzal védekezett, hogy *önvédelemből használta a fegyvert, mert Maróti késsel támadt rá.* Több tanu vallotta, hogy Maróti *ittas volt* a kérdéses napon. Kihallgatták az időközben már felgyógyult Marótit, aki elmondta, hogy *a mérnök haragudott rá.* Tagadta, hogy kés lett volna nála. Szerinte minden ok nélkül sötét helyről lőtt felé a mérnök. A perbeszédek elhangzása után a törvényszék Hahn Józsefet *felmentette* és szabadlábra helyezte. Az ügyész fellebbezett.

Pesti Napló 1937. okt. 2.

BUDAPEST
937 SEP. 15.22.
LFh

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Japán nem nyilatkozott, hogy milyen álláspontot foglal el a sanghâji semleges övezet kérdésében. Japán inkább Sanghájt foglalja el.

Kánya Kálmán külügyminiszter is jelen lesz a salzburgi ünnepi játékok több hangversenyén. Kánya eddig is jelentős szerepet játszott az európai koncertben.

Letartóztattak Oroszországban többszáz vasutast. Bizonyára ellenforradalmi vágányra akarták irányítani a bolsevista forradalom vonatát.

Sztrájkba léptek egy nagy francia óceánjáró matrózai. A hajóstársaság azt állítja, hogy ez a mozgalom rövidesen zátonyra jut.

Levanevszki orosz pilóta heves ellenszéllel küzdött az Északi sarkvidéken. Előbb arra gondolt, hogy sarkon fordul és visszatér Moszkvába, de végül mégis továbbrepült.

Mindenben első a Pesti Napló

— **Ernszt Sándor Rómába utazik.** Ernszt Sándor, az egyesült kereszténypárt vezére, kéthetes tartózkodásra Rómába utazik, ahonnan csak augusztus végén tér vissza.

— **Kitüntetés.** Mint a Magyar Távirati Iroda jelenti, a kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Vísnya* Ernő m. kir. kincstári főtanácsos, felsőházi tagnak, a Pécsi Takarékpénztár elnök-vezérigazgatójának közgazdasági, pénzügyi és társadalmi téren sok éven át kifejtett kiválóan értékes és eredményes tevékenysége elismeréséül a magyar érdemrend középkeresztjét adományozta. — A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Sebestyén* János pénzügyminisztériumi szakaltisztnek 38 éven át teljesített buzgó és odaadó szolgálata elismeréséül nyugalombahelyezése alkalmából *a magyar ezüst érdemkeresztet adományozta.*

— **Kisgazdapárti törvényhozók a kemecsei kerületben.** Szombaton délután *Szecsey* István, *Dulin* Jenő és *Gaal* Olivér kisgazdapárti képviselő és *Vásáry* József felsőházi tag a kemecsei kerületbe utazott *Lipták* László ellenzéki jelölt támogatására. A kisgazdapárt panaszolja, hogy vasárnapra Thuránszkynak 16, Liptáknak pedig csak négy gyűlésre adott engedélyt a hatóság.

— **Címadományozás.** A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Udvarhelyi* Károly és dr. *Tüske* Jenő magyar államvasúti igazgatóhelyetteseknek sokévi buzgó és eredményes szolgálatuk elismeréséül a kormányfőtanácsosi címet adományozta.

— **Az angol-olasz-francia együttműködésről fog tárgyalni a kisantant konferencia.** *Bukarestből* jelentik: Az augusztus 30-án kezdődő szinajai kisantant konferencia négy ülést tart, amelyeken *Antonescu* külügyminiszter fog elnökölni. A tárgyalások során megvizsgálják az *angol-olasz-francia együttműködés kérdését.* A három külügyminiszter szeptember elsején negyvennyolcórás hajókirándulást tesz a *Dunán, ahol a tárgyasokat folytatják.* A tárgyalásokra Szinajába érkezik Jovan *Ducsics*, az új bukaresti szerb követ is, aki eddig a római szerb követséget vezette. Ugyancsak résztvesz a tárgyalásokon *Veverka* bukaresti cseh követ is.

— **Olaszország ma ünnepli Ferragostot.** *Rómából* jelentik: Ma, vasárnap van Ferragosto — Olaszország legnagyobb nyári ünnepe, amely az idén vasárnapra esik. Az idén, tekintettel a hetek óta változatlanul tartó rekkenő hőségre, Ferragosto még a szokottnál is nagyobb népvándorlást idézett elő. A pályaudvarokon már napok óta sorbaállanak az emberek, hogy megváltsák jegyüket a száz és száz filléres különvonatra, amelyek a tengerpartra, így különösen Viareggióba, Riminibe és Velence irányába szállítják el a városok eltikkadt lakóit. Több vonatra már hónapokkal ezelőtt elkeltek a jegyek és így újabb különvonatokat kellett beállítani. Olaszország más városaiból is megindult az emberek özönlése a tengerpart és a tavak felé. Milánói jelentés szerint a szombati nap folyamán több mint *félmillió ember hagyta el Észak-Olaszország metropolisát.* Olaszország több más városából is hasonló nagyarányú embervándorlásról érkeznek jelentések.

— **Ismét letartóztattak 9 németet Leningrádban.** *Moszkvából* jelentik: Leningrádban ismét letartóztattak *kilenc birodalmi németet.* Ezzel *233-ra növekedett* a Szovjetunió területén behörtönzött német állampolgárok száma.

A taxiutas kifosztotta és leütötte a sofőrt

(Saját tudósítónktól.) Szombat éjfélkor vakmerő rablótámadás történt a pestszentlőrinci Szemere erdő mellett elhúzódó országúton. A BI 944 rendszámú szürketaxit megállította egy ismeretlen ember. Azt mondotta a sofőrnek, hogy vigye az Úri uccába. *Fischer* Ferenc sofőr elindította a kocsit a főváros felé. Alig mentek negyvenötven métert, az ismeretlen utas *egyszerre revolvert rántott, majd a levegőbe sütötte, úgyhogy a sofőr megállította a kocsit.*

A férfi ezután kiugrott a kocsiból és a sofőrre fogta a fegyvert és felszólította, hogy *mai bevételét adja át.* Fischer megijedt, zsebébe nyúlt és elővette 35 pengőjét, ennyit keresett utasaitól a nap folyamán. Az ismeretlen támadónak ez nem volt elég, benyúlt a sofőrülés alá, *elővette a kurblivasat és kétszer fejbesujtotta a sofőrt.*

Fischernek még annyi ereje volt, hogy kiugrott a kocsiból, majd vértől borítva eszméletlenül összeesett. Az ismeretlen támadó ekkor beugrott a sofőr helyére és *az autóval elmenekült.* A kifosztott és leütött sofőrt a járókelők találták meg. A mentők először a Rókus kórházba, majd a főkapitányságra vitték. A rendőrségen folyik a vizsgálat, hogy a vakmerő éjféli rablótámadó nyomára jussanak.

Sörétes puskájával lelőtt egy munkást Hahn építészmérnök az Angyalföldön

(Saját tudósítónktól.) Szombaton éjfélkor Angyalföldre, a Jász ucca 13. számú házba hívták a mentőket. A ház sötét udvarán, amelyre csak a nyitott ajtón keresztül jutott fény, *vérében feküdt Maróti* József 44 éves munkás, akinek arcából és nyakából patakzott a vér. A mentőorvos azonnal látta, hogy a szerencsétlen emberre *sörétes puskából lőhettek közelről.* Marótit a mentők *haldokolva* szállították a Rókus kórházba. Felépülésében nem bíznak.

A mentők után rövidesen megérkezett a rendőri bizottság és tisztázta az előzményeket. Maróti József feleségével már régen a Jász ucca 13. sz. ház lakója, de különböző lakbérdifferenciái miatt hosszabb idő óta rossz viszonyban volt a ház gondnokával, *Hahn* József építészmérnökkel. Az utóbbi idők folyamán már többször *megfenyegette* az építészmérnököt, hogy elteszi láb alól.

Szombat délután Maróti újra beszélt az építészmérnökkel, ismét megfenyegette, össze is vesztek. A munkás fenyegetőzve ment el hazulról feleségével együtt. Éjfél után ittasan tért haza feleségével, ő ment be először az udvarra hangoskodva. Hahn építészmérnök, aki azt hitte, hogy Maróti most, miután sokat ivott, *be akarja váltani fenyegetését, idegességében lakása ajtajából rálőtt a munkásra. Maróti hangos jajkiáltással összeesett.* Hahn vadászpuskájával a kezében odarohant és odaszaladt a munkás felesége is. Ezután értesítették a mentőket.

Hahn a rendőri bizottsággal bement a főkapitányságra, ahol azonnal megkezdték kihallgatását. Az építészmérnök magával vitte fegyverviselési engedélyét is és már útközben hivatkozott arra, hogy jogos *önvédelemből* cselekedett.

Hahn József kihallgatása éjfél után félkettőkor még folyik.

— **Hirtelen meghalt az uccán Hajdu László, a Salgótarjáni igazgatója.** Szombat este 11 órakor a Kecskeméti ucca és Kálvin tér sarkán egy jólöltözött középkorú úr beszélgetett egy elegáns nővel. A férfi egyszerre csak *a szívéhez kapott és összeesett.* Nagy csoportosulás támadt, kihívták a mentőket, akik megállapították, hogy az elegáns úr szívszélhüdés következtében *meghalt.* A holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe szállították. Kiderült, hogy a halott *Hajdu László, a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. 56 éves igazgatója,* aki az Eszterházy ucca 17. számú házban lakott. *Nánássy* Lucy énekesnővel beszélgetett, eközben érte a halál.

— **Szent István-héten szünetelnek a fővárosban az útépítések.** A főváros útépítési bizottsága ülést tartott. *Király* Kálmán tanácsnok bejelentette, hogy a szent-istvánheti nagy idegenforgalomra való tekintettel *augusztus 15-től 23-ig szüneteltetik az útépítési munkákat.* Csupán a Szent István körúton folytatják az útépítést, mert különben nem készülhetnének el idejében a Margithíd átépítésével. A bizottság ezután hozzájárult több budai, Margithíd, új repülőtér és Horthy Miklós híd környéki út építéséhez. A határozat alapján az ünnepek után 600.000 pengő értékű új útrendezési munka indul meg.

— **Az épülő cölöphídhoz vágódott és elsüllyedt egy elszabadult uszály Szentendrénél.** *Szentendréről* jelentik: Péntek éjjel egy kővel megrakott uszály, amelyet Szentendrénél kikötöttek, *elszabadult* és Pest felé sodródott a Dunán. Az uszály személyzete nyugodtan aludt, mikor a hajó a postásstrand közelében *örvénybe került, amely az épülő cölöphídhoz vágta.* A híd vassarkantyúi *léket* vágtak a hajó testén, amely *pillanatok alatt elsüllyedt.* Személyzete idejekorán felébredt, *a hajósok a vízbe ugráltak,* ahonnan azután a közeli hidászlaktanya őrsége hamarosan valamennyiüket *kimentette.*

FENYVES-NAPTÁR
A naptárból látható... hogy mi a nagy szenzáció!

HÉTFŐ 16 — Női divatos filckalapok és Csinos blúzok — Bármelyik: 1.90
KEDD 17 — Női gyapjú pullóverek; Mosható pongyolák; Mintás lavable kombinék — Bármelyik: 2.90
SZERDA 18 — Női szandolett; trotteur sarokkal, egyes párok; Hernyóselyem női harisnyák — Bármelyik: 3.90
CSÜTÖRTÖK 19 — Férfi ingek; puplin és sarmőz minőségek — Bármelyik: 4.80
PÉNTEK 20 — Női hálóingek; valódi lavable anyagból, gyönyörű kivitelben — Bármelyik: 6.50
SZOMBAT 21 — Csinos női ruhák; finom divatszövetekből, selymekből és műselymekből — Bármelyik: 9.80

Eladás mennyiség és időbeni korlátozás nélkül.
KÁLVIN TÉR 7

— **A nyugatmagyarországi felkelők összejövetele.** A következő sorok közlését kérik: »A nyugatmagyarországi felkelőket *Prónay* Pál fővezér megbízásából felszólítják, jelenjenek meg augusztus 20-ikán, Szent István napján a Ferencvárosi Keresztény Polgári Kör Ráday ucca 46. szám alatt levő kerthelyiségében, ahol a felkelők 8 óra 30 perc kezdettel országos összejövetelt tartanak. Éremigazolványát mindenki vigye magával. *A rendezőség.*«

— **Ráomlott három munkásra egy fabódé Újpesten.** Újpesten, a Lőrinc ucca 7. szám alatt van a Pátria Bútorgyár telepe. A telepen egy rozoga faépület áll. Szombat délután ebben a faépületben dolgozott *Csányi* Imre munkavezető, *Pakocz* László munkás és *Kendóczy* József 13 éves tanonc. A rozoga faépület egyszerre csak *rájukomlott.* A munkások megpróbálták eltakarítani a romokat, de nem sikerült. A tűzoltókat kellett kihívni, azok szabadították ki az épület romjai alól *a három embert. Pakocz haldokolt, gerincét törte.* Csányi munkavezetőnek a *ballába tört el,* a tanonc könnyebb sérüléseket szenvedett. Mindhármukat a gróf Károlyi kórházba szállították.

— **Halálos vonatgázolás.** *Szekszárdról* jelenti tudósítónk: A dombóvári csendőrörs szombaton jelentette a szekszárdi ügyészségnek, hogy Mőcsény községnél *Hévesi* Ödön dombóvári vasúti fékezőt *elgázolta a vonat.* A vizsgálat megállapítása szerint a gázolás úgy történhetett, hogy a fékező a Budapest—Dombóvár között haladó tehervonaton fülkéjében elaludt és leesett a kocsiról. A vonat kerekei lemetszették a szerencsétlen ember fejét. Az ügyben folyik a vizsgálat.

— **Laplefoglalás.** A budapesti királyi büntetőtörvényszék vizsgálóbírája B. I. 9676—1937. számú végzésével elrendelte a Budai Nyomdában (Szentkirályi ucca 49.) előállított »Bátorság« című lap augusztus 15-én megjelent 7. számának lefoglalását. A lefoglalást a budapesti királyi ügyészség indítványára rendelte el a lapban foglalt képek és a Szálassy-hecc című cikk miatt, mivel sajtó útján elkövetett hitfelekezet elleni izgatás büntette és az állam és társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására irányuló bűntett és egyéb bűncselekmények feldícsérése vétségének ismérvét tüntetik fel. A rendőrség a lefoglalást foganatosította, arról a hírlapterjesztő vállalatokat, a postát és radiogrammon az ország rendőrkapitányságait értesítette.

Csecsemőkelengye
osztályunk vezetésére szakembert keresünk
FENYVES ÁRUHÁZ
Jelentkezés a reggeli órákban

Családi értesítések:

Németh Mária
és
Halmi Géza
1937. évi augusztus hó 15-én, vasárnap déli 12 órakor tartják esküvőjüket a pestszenterzsébeti róm. kat. plébániatemplomban

Biró Babi
Kaposvár és
Kővágó Gyula
Pécs—Kaposvár
házasságot kötöttek

Zboray Ica
és
Péceli János
róm. kat. kántor, aug. 18-án d. u. 6 órakor tartják esküvőjüket a sátoraljaújhelyi plébániatemplomban

Dr. Geszti Olga
orvosnő és
dr. Kovács Károly
vegyészmérnök Debrecenből, házasságot kötöttek
Minden külön értesítés helyett.

Grünberger Arany
és
Sugár Imre
e hónap 12-én házasságot kötöttek
Minden külön értesítés helyett.

Czigler Lipót
kereskedő, Kétegyháza és
Roth Emma
Gyula, vasárnap délk ½1 órakor a gyulai izraelita templomban házasságot kötnek
Minden külön értesítés helyett.

Flaschner Ruth
Hamburg és
Weissenstein Sándor
Budapest—Hamburg
jegyesek

Engel Klára
Szabadszállás és
Kovács György
Pestszenterzsébet, jegyesek
Minden külön értesítés helyett.

Dr. Révbíró Géza
postatakarékpénztári tisztviselő (Budapest) és
Erőss Marika
okl. tanítónő (Ráckeve) a mai napon tartják esküvőjüket a ráckevei róm. kat. templomban

Aranylakodalom
Balla Miksa és neje szül. **Gutstein Katalin,** e hó 8-án ünnepelték házasságuk 50 éves évfordulóját

Honig Magda
és Frenkel József
nagykereskedő, Debrecenben augusztus 12-én házasságot kötöttek
Minden külön értesítés helyett.

Polgár Babus
és **Landau Imre**
fakereskedő, Budapest—Zugló ma délben ½12-kor tartják esküvőjüket, a zuglói izr. templomban (Bosnyák tér)
Minden külön értesítés helyett.

Rappaport Anna
Komádi és
Deszberg Miklós
Salgótarján, jegyesek
Minden külön értesítés helyett.

Elfer Márk
és neje szül.
Gellman Antónia
e hónap 9-én ünnepelték házasságuk 50-ik évfordulóját

Klein Margitkát
Miháldról, eljegyezte
Rechnitzer Sándor
Nemesvid
Minden külön értesítés helyett.

Strauszmann Boriskát
Püspökladányból eljegyezte
Grosz Béla
Budapest

Faragó Erzsike
(Kistarcsa) és
Krebsz Sándor
(Várpalota) jegyesek
Minden külön értesítés helyett.

Lichtmann Annus
Putnok és
Schwarcz Ernő
Putnok a mai napon házasságot kötöttek
Minden külön értesítés helyett.

Krausz Cecilia
(Nagykanizsa) és
Héber Aladár
(Szolnok-cukorgyár)
a mai napon házasságot kötöttek
Minden külön értesítés helyett.

Pollák Lenkét
(Székesfehérvár) eljegyezte
Székely István
uradalmi intéző (Vereb)
Minden külön értesítés helyett.

— **Szálasi Ferenc szombaton délután elhagyta a fogházat.** A mult héten az ügyészség indítványára a vizsgálóbíró elkobozta *Szálasi* Ferenc nyugalmazott őrnagy egy újabb röpiratát. Ugyanekkor a vizsgálóbíró elrendelte Szálasi *letartóztatását*, mert a röpiratban *újabb izgatást* látott fennforogni és mert ezzel, a vizsgálóbíró szerint, *állam- és társadalomellenes bűncselekményt* követett el. A letartóztatási végzést a *vádtanács is helybenhagyta*. Végső fokon szombaton foglalkozott Szálasi felfolyamodásával a tábla *Lakatos* Gábor tanácsa. A tábla döntéséről közlést nem adtak, de arra következtetni lehet abból, hogy Szálasi Ferenc szombaton a kora délutáni órákban *elhagyta a Markó uccai fogházat.*

— **Nemzeti kerti ünnep.** Az Országos Magyar Gyermekvédő Egyesület Szent István hetében, augusztus 21-én, este 8 órai kezdettel *nemzeti kerti ünnepet* rendez a Régi Sörház kerthelyiségeiben. Műsoron szerepelnek: dr. *Hosszú* Zoltán (Dani bá'), *Karácsonyi* Margit, *Galambossy* Sándor, *Szőnyi* testvérek és kiváló bűvészek. Műsor után tánc, tekeverseny és tombola. Jegyek elővételben az egyesületnél: VIII., József körút 71—73., vagy telefón: 1-362-52.

— **Borzalmas testvérgyilkosság egy erdélyi községben.** *Bukarestből* jelentik: Zilah mellett az egyik kis községben *Balog* Lajos földműves felesége segítségével *agyonverte nővérét, Balog* Katalint, hogy örökségéhez hozzájuthasson. A két gyilkost letartóztatták.

Csillárt Meteor csillárgyár üzleteiben vásároljon! ● 12 üzlet
Központ: Podmaniczky utca 23.

„Legközelebbi rokonaink"

Sir Kaiser Shumsere, aki Nepal, indiai független királyság koronázási küldöttségét vezette, a nepali hadsereg tábornoka, csak most szállt hajóra, hogy hazautazzék Londonból. A tábornok elutazása előtt nyilatkozott a sajtónak. Furcsa dolgokat mondott el országáról. Elmondotta, hogy az előkelő körök Nepalban inkább a kínaiakhoz hasonlítanak, ezek a körök azonban nem indiaiak, hanem gurkhák. Ő maga is gurkha származású. Sir Kaiser Shumsere tábornok ezután kijelentette, hogy a hunok, a magyarok, bizonyos cigányfajták és a gurkhák a legszorosabb rokonságban állnak egymással. Megállapította, hogy a négy nép Közép-Ázsiában ugyanabban a hazában lakott. A hunok és a magyarok a keletről jövő nyomás elől nyugat felé vándoroltak, a gurkhák és a cigányok délnek és a cigányok később nagy kerülővel »megint csatlakoztak a magyarokhoz.«

Nem mintha szégyelnők az esetleges gurkha vagy cigány rokonságot, azért kicsit meghökkenünk ezen a villámgyors elméleten. Nepal furcsa ország. Tibet és India között fekszik a Himalája lábánál, helyesebben a Himalája oldalában, még a völgyei is néhány ezer méter magasan fekszenek, ami pedig magaslatait illeti, azzal büszkélkedhetik, hogy területén fekszik a Mount Everest. A kérdéses gurkhák nem is olyan nagyon régen laknak ott: a XVIII. században jöttek be az országba, leigázták az indiai őslakosságot. (Mint ahogy mintegy kétezer évvel azelőtt indogermán árják jöttek be a Vámbéry Armin kutatta nyugatindiai hágókon és igázták le a sötétbőrű őslakosságot, amelyen még ma is uralkodnak.) Ezek a harcias gurkhák azonban nem igen jöttek holmi középázsiai közös magyar-huncigány-gurkha őshazából. Eltekintve attól, hogy indiai dialektust beszélnek, valószínűleg radzsputai vér folyik ereikben és annakidején a mohamedánok elől Észak-Indiából menekültek Nepalba. Harciasságuk egyébként a világháború idején is közmondásos volt, ha nem is a hősiesség legeszményibb értelmében. (Azzal vádolták őket, hogy megcsonkítják az elesetteket és sebesülteket.)

A hun-gurkha rokonságot már esetleg hajlandók vagyunk elismerni, bár a kínai krónikákban emlegetett hunok is inkább északkeleti Ázsiából húzódtak lefelé, viszont igaz, hogy keleti águk, az úgynevezett fehérhunok, ugyancsak kínai források szerint, dél felé, Indiába szivárogtak. Itt tehát lehet valami a gurkhák és a hunok között, bár a hunok török, illetőleg mongol származásáról szóló vita még most se dőlt el. A keleti hunokon keresztül tehát valami homályos sógorsági viszony talán akad a magyarok és gurkhák között, körülbelül annyi, mint amennyi rokonság a négerek és a spanyolok között lehet. A cigányokkal azonban már egészen másképpen áll a dolog. A világon szerte vándorló mintegy ötmillió cigány, jellegzetesen indiai típusától eltekintve, szanszkrittal rokon nyelvet beszél. A gurkhák nyelve az indiai khas-dialektus, a cigányoké szanszkrittal rokon, a hunnoké — valószínűleg — mongollal rokon. A nyelv tehát nem igen szól a négy nép rokonsága mellett. Mi egyéb támpontunk lehetne? A külső? Amely a kétezeréves történelem folyamán hetven nemzedéken keresztül össze-vissza keveredett, ismeretlen népek faji jellegzetességeiből alakult ki?

Nem valószínű, hogy Sir Kaiser Shumsere tábornok leleplezései helytállóak. Ismételjük: nem mintha szégyelnők az esetleges rokonságot. De hát többek között Kőrösi Csoma Sándor, akinek sírja nem messze a nepali határtól Sikkimben, Dardzsilingben fekszik, életét a tibeti népek tanulmányozásával töltötte és lázasan érdeklődött ősi magyar nyomok iránt Távol-Dél-Keleten. Kőrösi Csoma Sándor nem tud erről az újrokonságról. A keleti népek óvatosan dolgozó származástana eddig kevés feltétlenül biztos pontra támaszkodhat. De ezeknek az óvatos megállapításoknak alapján körülbelül biztosan állíthatjuk, hogy a gurkhák, hunok, cigányok és magyarok között »nem állfenn a legszorosabb rokonság. A nepali tábornok nyilatkozatát, sajnos, az angol lapok bőven közölték. Csodálkozhatunk ezek után, ha általában külföldön sokan hiszik, hogy a magyar miniszterek tevéháton nyargalnak a parlamentbe, ahol már várja őket a nyílt tűzön kondérban fövő gulyás?

ja.

Epeda rugós matrac
mindent kibir!

10 évi írásos jótállás
Közjegyzői okirat igazolja, hogy az Epeda rugós matracot a 20 tonnás gőzhenger sem töri el.

— **Kézrekerült a második revolveres betyár — csendőrgolyó oltotta ki életét.** Megírta a *Pesti Napló*, hogy csütörtökön a Fiumei úton két polgáriruhás csendőr betyárüldözést tartott, két szegénylegényt kerestek, akik a Jászságon követtek el betöréseket, útonállásokat, rablásokat. A Teleki téri kubikosszállás környékén rátaláltak a két betyárra, *Major* Mihályra és *Seftsik* Istvánra, akik futva menekültek. Az egyik betyár, *Major* Mihály, amikor belátta, hogy üldözés közben bekerítették, káromkodott egyet és *főbelőtte magát.* Azonnal meghalt. A másik betyár, *Seftsik* István azonban elmenekült és vonaton *Nagykátára utazott.* Az állomáson csendőrök várták. A rendkívül magasnövésű, tagbaszakadt gonosztevő szembeszállt a csendőrökkel, akik kénytelenek voltak fegyvert használni. A golyó Seftsik István *hasába fúródott.* A jászberényi kórházba vitték, ahol nemsokára *meghalt.*

— **Meghalt Aberdeenben Beveridge, a budapesti Skót Misszió egykori vezetője.** *Aberdeenben meghalt William Beveridge* református lelkész, a debreceni egyetem díszdoktora. Beveridge tizenegy évig a budapesti Skót Misszió vezetője volt.

— **Olasz munkáscsoportok budapesti társasutazása.** *Rómából* jelentik: Az olasz királyi pár budapesti utazása és az ezzel kapcsolatos fényes események nagyon *megnövelték az olasz közönség érdeklődését Magyarország* iránt. Ezt bizonyítja az is, hogy az idén a szokottnál sokkal több társasutazás indul Magyarországra. September 5-től 10-ig a *Lavoro Fascista* című ujság rendez magyarországi társasutazást, amelynek célja az, hogy *az olasz munkásság is megismerhesse a bartli Magyarországot.* Az olasz munkások több különvonaton indulnak Budapestre és a főváros nevezetességeinek megtekintése után *ellátogatnak a Balatonhoz is.*

— **Megjelent Thomas Mann folyóirata.** A zürichi *Oprecht Verlag* kiadásában megjelent Thomas *Mann* és Konrad *Falke folyóirata, a Mass und Wert* (Mérték és Érték). A lap kéthavonként jelenik meg, mint a »*szabad német kultúra folyóirata*«. A lap címlapján Thomas *Mann* és Konrad *Falke* neve szerepel, mint kiadóké. Az előszóban a lap ismerteti programját, amelyet Thomas Mann a minap egy nyilatkozatában is vázolt: Korunkban az erkölcsi, esztétikai mérték elhomályosodott, nincsen biztos alap az értékek mérlegelésére, *helyre kell tehát állítani azt az abszolút mértéket,* amelynek alapján a világgal szemben helyesen bíráló állást tudunk elfoglalni. A *Mérték és Érték* első füzete közli Thomas Mann »*Lotte in Weimar*« című novelláját (amelyet Budapesten is felolvasott nemrég). Josef *Breitbach* regényrészletét is közli a folyóirat. H. *Steinhausen* és Karl *Mannheim*, a magyar származású londoni egyetemi tanár, egy-egy cikkben az *európai helyzet diagnózisával* foglalkoznak. Erich *Kahler* »*Die preussische Oekonomie*« címmel történelmi tanulmányt írt. A glosszák között vannak Konrad *Falke* »politikai aforizmái«, Gerhardt *Schloz* cikke, Edmond *Jaloux* tanulmánya és René *Schickele* egy cikke. Az első füzet végén részletes *könyvkritikák* vannak.

= **A mohácsi ünnepségek országos sikere.** A mohácsi csata 250 éves jubileuma alkalmából nagyarányú ünnepségek zajlanak le a legendás csata mezőin. A közönség tömegesen veszi igénybe az 50%-os menetdíjkedvezményeket úgy a MÁV, mint a MFTR és DGT vonalain. A kedvezményre jogosító igazolványok a Corvin Utazási és Fürdőirodában VIII., Blaha Lujza tér 1—3., valamint a hajóállomásokon kaphatók.

= **A Szent István-hét szenzációja!** valóban a jó hírnevéről és előzékeny kiszolgálásáról közismert Grünfeld Testvérek Szőnyegkereskedő cég V., Bálvány u. 8. szám alatti üzletében eladásra kerülő, minden fajtájú és minőségű szőnyegek, függönyök, takarók, terítők, átvetők, paplanok, matracok, valamint vászonáruk és minden e szakmába vágó cikkeknek hihetetlen olcsó árai.

= **Sidol — Sidolin.** A Fenyves Áruház közli: A nyári vásárra kiadott rendelőlapunkon tévesen jelent meg: 1/10 Sidol. Helyesen: 1/10 Sidolin.

= **A kiviteli kiállítás.** A kiviteli kiállítás a Prágai Vásár magja. Mindenekelőtt ebben a külfölddel való forgalomra beállított vásárcsoportban nyert a Prágai Vásár egy gyors és tekintélyes jelentőséget. Ez a csoport kapta a legjelentősebb kiállítási épületet, a Messepalast-ot, amely ilyen minőségben Európában egyedülálló. Fülkéiben Csehszlovákia gazdag árugyüjteménye, amit ez az ország az egész világ számára termel, áttekinthetően van felhalmozva.

Alapítva 1885
Színes hall, villa, kombinált szoba, konyha, részletre is, Lapidesnél, Nagymező ucca 8. (Teréz templomnál)
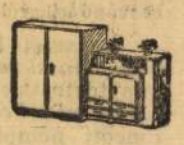

Hahn József

építész

Pesti Hírlap 1940

június 2.

Hahn József okl. építész, e. e. huszárfőhadnagy, 51 éves korában *Budapesten* meghalt. ~~*Oszloics György* állpatári főtanácsos, máj, 23-án, 66 éves korában, Cegléden meghalt.~~

MAGYAR EGYETEM

EDTEK

RAF
RAY

MDK

Hahn József, ép.
Szül. Budapest, 1889-ben

Oklevél kelte: 1927
" száma: 9971

A m.kir. József Műegyetemen okl.-t, abszolut.-t vagy okl. honositást nyert épitészek névjegyzéke. 1873-1928-ig
II-ik 17.1. 1931 jan.15.

Hahn József

műépítész

l.

Erődi – Bodnár

'211. l

5. l.) — Berti Toesca, 948—950 l. 948. l.) (Pinturicchio.) — Lepold—I 55. l.

PINTURICCHIO, BERNARDINO (ur festő, 1454—1513) KÖVETŐJE

Madonna a kis Jézussal és angyalokkal (109

Tondo, fa, tempera, átm. 41·5 cm.

-ó: Az esztergomi hercegprímási Magyar Korona, III., 1879., 20. sz Rényi 13. l. — Z.: Az esztergomi érse tár. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 6 Kőrösy László: Esztergom. Esztergom 235. l. — Maszlaghy II., 49. szám. festő.) — Gerevich: Az Újság, 1916., 3. l. — Esztergom vármegye . . . Bp 176. l. — Gerevich PA, 232. l. (Pintu ismeretlen tanítványa.) — Van Marle, 1929., 546. l. (Verrocchio isk.)

PISAI ISKOLA, XIV. század

Szent Jeromos

Fa, tempera, 26×28·5 cm.

A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjtemén Ramboux, 137. szám. — Gerevich PA, l. (Pisai iskola.)

PISANELLO (?) (veronai festő, 1397—14

Szent Jusztina egyszarvúval (110. kép)

Fa, tempera, 100×90 cm.

Az Ipolyi-gyüjteményből.

Restaurálta Kákay Szabó György, 1939.

Hahn József

építész

szül ~~Budapest~~ Budapest 1889

okl. nyert 1927.

Névjegyz Műegyetem 8. l.

500

Ø Hahn Lajos

4 elemi; 4 polg.
nyilv. rajztanf.
7 hónap; jeles

Iparrajziskola 1911.

Tanár Bentheim
Artur

Belgrád.

A város és vár előtt,
FL. (SAVUS FLUVIUS)-on két h
alatta BELGRAD oder GRIECHISC
vizi malommal. Felirata fölü

BELGRADUM
sive ALBA GRA
Serviae Metropilis ubi Sav
miscetur, una cum arce
vis Hungariae appel
per M. SEUTTER S.C. et C.R
ezután: BELGRAD ... Majestät
Az Erklarung derer im Grund
dete; A. Die obere Vest
leiró szövege pedig BELGRAD
in Servien... welche le
worden.

Szines rm., mér. a vk.

MDK

Hahn Lajos

"Gentilis bibornok. /+1312./"
Vászon. M.47-33.5.
A nápolyi Incoronata templom frescoja után másolta Hahn Lajos.

Tört.Képcs.lajstr.1907. 6.l.

MDK

Hahn Lajos

Udvarhölgy I.Johanna nápolyi királynő kiséretéből. Olajf.Vászon. M.48-38. A nápolyi Incoronata templom freskója után másolta Hahn Lajos. Ltsz.2.

Tört.Képcs.lajstr. 1907. 7.lap

MDK

Hahn Lajos

Martel Károly trónkövetelő. Olajfm.Vászon. M. 77-51.cm. A nápolyi Incoronata templom freskója után másolta Hahn Lajos. Ltsz.21.

Tört.Képcs.lajstr.1907. 7.lap

Hahn, R

10665.

gyenruhában, nyakravalója felett és
ndjellel. Felirata:

cm.

5-902
01-4.

Benedek

Derékig, balra, katonai e
mellén négy érdemkereszttel és re

BENEDEK

alól balra: A N.
jobbra: R. HAHN.

Fm., mér. a vk. 20: 14.1

Sz. n.
680-9

Ø

Hahn

fametsző.

Vörösmarty Mihály, fametsz.

Vasárnapi Ujság, 1855. 14. sz.

MDK

Hahn Samu, ép.
Szül. Kaposvár, 1879-ben

Oklevél kelte: 1906
" száma: 4329

A m.kir.József Müegyetemen okl.-t, absolut.-t. vagy okl.honositást nyert épitészek névjegyzéke.1873-928.
ÉI-ÉM 17.1. 1931 jan.15.

Hahn Samu

épitész

Jellinek Henrik részére

Visegrádi utca

4 emeletes ház

Épitő Ipar. 1913. 365. C.

(Magánépitési engedélyek.)

OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. század
Jézus születése
Bádog, olaj, 22×18 cm.

OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. század
A gyermek II. József
Vászon, olaj, 89×71 cm.

OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. század
II. József
Vászon, olaj, 89×71 cm.

OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. század
II. József
Miniatűr, pergamen, olaj, 14·5×11 cm.

r. Új OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. század
Nemesember
Miniatűr, ovális, pergamen, 8×6 cm.

OSZTRÁK FESTŐ, XVIII. század
Bíboros arcképe
Miniatűr, ovális pergamen 7·2×6 cm.

OSZTRÁK FESTŐ, XIX. sz. eleje
XII. Leo pápa
Miniatűr, pergamen, olaj, 14×9 cm.

Hahn Samu

építész

12. Kaposvár 1879.

Bpesti műegy. okl. 1906

Kismarky Lechner Jenő

közl.

1955. nov. 23

Hahn Samu

építész

Szül: Kaposvár 1879
Akkreditet nyert 1906

Nérjegyzmüegyetem S.l.

Hahn Sanni

1905/6 II

Ferkèpzomfoiskèvk

88. l.

tekkel), *Timoteo Viti* (Mária Magdolna), *Fr. Francia* (Madonna szentekkel és donátorral, 1494-ből), *G. Reni* (Madonna della Pietà, 1616-ból, Keresztvitel, Betlehemi gyermekgyilkosság stb.), *Primaticcio* (Koncert), *Parmegianino* (Madonna szentekkel), *Lod. Carracci* (Ker. Szt. János születése), *Ann. Carracci* (Madonna szentekkel), *Agostino Carracci* (Szt. Jeromos áldozása) *Guercino* (Madonna szentekkel), *Pontormo*, *Elisabetta Sirani*, *Albani*, *Domenichino* stb.

BOLOGNA, *Giovanni, da* (1528—1608), máskép *Jean de Boulogne*, németalföldi (douai-i) származású olasz szobrász. Nagy mestere a változatos, de természetesen ható kontraposztnak, a csoportalakításnak, a mindenfelől kitűnő körvonalat nyujtó, figurális felépítésnek. Szobrainak kiegyensúlyozása a legmerészebb motívumoknál is kifogástalan. Tartalmilag művei nem kapnak meg. Az érzelem és a cselekmény őszinte kifejezése, igazsága nem volt B. tehetségének erős oldala. Kizárólag a formaszépség érdekelte őt. Mintázása eléggé hűvös, a lendület nem festőiséggel, hanem a mozdulat világos formai hangsúlyozásával fejezi ki. Nagyszabású emlékeket és kisplasztikai műveket alkotott. Az utóbbiakban, melyeket sokszor a mester tervei szerint a tanítványok mintáztak, a már említett szobrászi problémákat hangsúlyozta. B. fiatal korában Dubroecq tanítványa Monsban. 1553-ban Firenzébe megy, hol nemsokára a Mediciek szolgálatába kerül, mely egészen a mester haláláig tartott. Közben azonban más fejedelmi udvarok számára is dolgozgatott. Firenzében eleinte kisebb-nagyobb figurális és dekorativ dolgokat mintázott a Mediciek számára. 1563—1567-ig jön létre B. egyik főműve, a bolognai Neptunus-kút, melyet Tommaso Laureti palermói festő terv ett. A tenger istenének

Hahn Sebestyén ötvös

1963 ban műveinek kiállítása a Magy. Nemz. Múzeumban. 295 old

Kozek József: Jelentés a Magyar Nemzeti Múzeum 1963. évi munkájáról. 291. old.

Folia Archaeologica. XVI. 1964. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bpest

MDY

Hahn Sebestyén
Ötvös

17 XVII. sz. ból való mell boglár
vereke a Nemzeti Museum
tulajdona.

marthy: Aranyhimas művészmunka
Nők Lapja, 1966. jan. 1. - 15 lap

Hahn Sebestyén, ötvös MDK

XVII. századi nagyszebeni ötvös. Alkotásaiból aranyletet rendez a Nemzeti Múzeum ápr. 21-28. között.

—: Kis híradó 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. ápr. 6.

Halm Sebestyén

Műve a Vár kiállításán

Esztergami Lásztó: Nyolc évszázat
remekművei között
Magyar Hírlap, Bp. 1969. sep. 15. 6. l.

Hahn Sebestyén, ötvösművén MDG

A egykori magyar mester remekeit
ő kiállítják az Iparművészeti Múzeum-
ban.

Turi András: Mátyás Király kulacsa 2-l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. márc. 9.

Hahn Sebestyén
ötvös MDK

müvei jelzik a magyar ötvösmunkák barokkba fejlődését.

Magy.Müv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 322.o.

Hahn Sebestyén ötvös l. Hann S.

~~Ung megye V. 301.~~

Hahn Sebestyén, ötvösművész

A Nemzeti Múzeumban láthatók ötvösremekei.

– A két végi kulturális programból 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. júl. 20.

Hahn Sebestyén

ötvösmüvész, talpas tálja és fedeles kupája kiállitásra került a Magyar remekmüvek c. kiállitáson a Bud.Tört.Muzeumban.

Magyar Hirkap 1969.2.évf.255/6

Wilhelm Hahn

litográfiája: „Jézske imádó Béla-gőzös Pozsonyból" 1848. 181. sz. reprodukció.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a kapitalizmusok nemével, Budapest 1973. 575 l

Hahnné Virág Tera festő

szül. 1896 junius 3-án János-
házán (Vasmegye.) Münchi
tanulmányait Rippl-Rónai Jonef-
nél és Kernstok Károlynál Bu-
dapesten végezte azóta állan-
dóan Budapesten dolgozik.
Kiállítasokon még nem vett
részt. ~~Tájkép~~ Főleg figurálist
és tanulmánkat fest.

Sajátkezűleg

1925, X. 10.

N. Haich Erzsébet

Magyarország (Hongrie – Hungary) II – III. 35. 1.

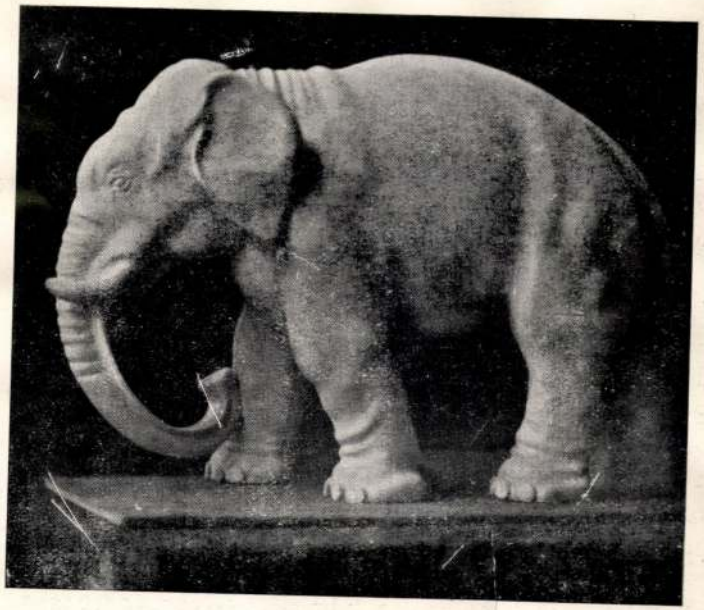

L'oeuvre intitulée „Vénus" *de Mlle N. Elisabeth Haich* a été l'une des surprises de l'Exposition. L'artiste y excelle non s'sulement par ses figures d'une parfaite anatomie, mais encore par ses belles figures d'animaux.

N. Haich Erzsébet „Vénusz" című munkája feltünést keltett a kiállitáson. A művésznő nemcsak anatomiailag jól megmintázott figuráival, de kitünő megfigyelésre valló állatfiguráival is elismerést vivott ki.

Eizabeth Haich's Venus attracted much attention. She artist won recognition not only with her well-medelled human figures true te the laws of anatomy, but also with her figures of animals which show keen powers of observation.

HONGRIE ▪ MAGYARORSZÁG ▪ HUNGARY

A Magyar Arcképf

Irta: Moldov

A Magyar Arcképfestők Társasága azzal a céllal alakult meg, hogy a művészi arcképfestés művelőit tömörítse, az arcképfestés művészetének nemes tradicióit és irányelveit megőrizze, illetve a mai idők különböző művészi felfogásainak zürzavarán átmentse.

Hogy e célját megérthessük, kissé boncolnunk kell magát az arcképfestés művészetét. Kiemelve a legfőbb tényezőit és eszközeit, rá kell világítanunk arra az útra, amelyen az arcképfestésnek haladnia kell. Csak az általános és végérvényes igazságokat szögezzük le, amelyek a tehetséget nem kötik meg, ellenkezőleg, szabad szárnyalását biztosítják és elősegítik.

Ha magát az *egész* festészet fejlődését tekintjük át a prehisztorikus idők első nyomaitól kezdve, meg kell állapítanunk, hogy már a legelső festési (rajzi) nyomok kétségkívül azt a törekvést árulják el, hogy *a mű hasonlítson az ábrázolt tárgyra vagy lényre.* E tényen nem változtat a primitiv rajzok fogyatékos, naiv, vagy szközök használatából folyó — úgy- megjelenése sem. Általában helytele-

írt emlékezés- és tanulmány-sorozatát, melynek közlését számonként folytatva az év végéig befejezi.

Ugyancsak még ebben a félévben — Tersánszky J. Jenő most folyó regénye után — hozza

Kosztolányi Dezső: „A VÉRES KÖLTŐ"

című új regényét is.

Dr. Matschall Ferenc az uj földmivelésügyi államtitkár

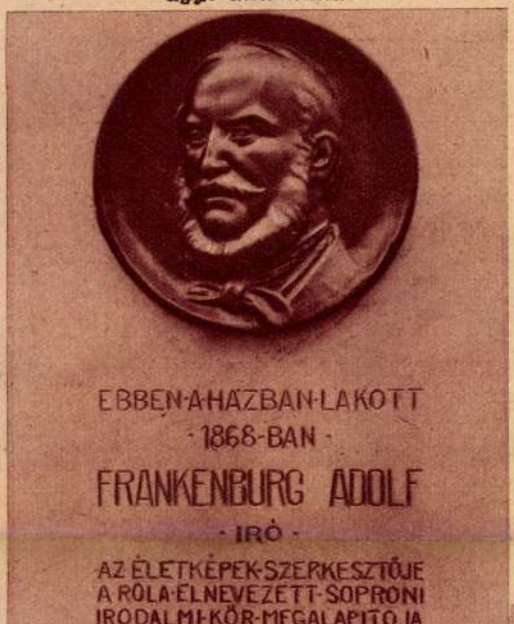

A magyar ujságirás egyik atyamesterének Frankenburg Adolfnak Sopronban leleplezett emléktáblája (Haich Erzsébet szobrászmüve)

Balról: Mlle Mireille Sampieri „a legjobb francia lovasnő", jobbról: Mlle Raymonde Herwegh „a legszebb francia amazon" cimekért folytatott versengés 1934 évi győztesei

Gene Sarazen és Joe Kirkwood az USA hires golfmesterei szünetekben igy játszanak egymás idegeivel tanitványaik nagyobb szórakoztatására, bizonyára mindaddig amig „a korsó", helyesebben Mr. Joe orra egyszer majd el nem törik

AZ ANGOL KLUB

A klubélet az angol ember életformája. Az angol klub hatalom, mely mindenek felett uralkodik; aki angliában „valaki", az tagja egy klubnak; aki ott valakivé lenni akar, annak tagságot, vagy összeköttetést kell szereznie egy klubban. Eredete a 17-ik századba nyulik vissza és eleinte az előkelő családok nőtlen tagjainak otthonpótlója volt, ma azonban már más a hivatása. Minden társadalmi rétegnek, sőt foglalkozási ágnak megvannak a maga klubjai, amelyekben a legnagyobb pénzügyi, kereskedelmi, gazdasági, társadalmi, politikai és állami kérdések vitattatnak meg és nyernek elintézést. Leglényegesebb hivatása azonban minden klubnak: pihenést nyujtani. Aki ott leül a kandalló elé vagy egy kényelmes karosszékbe süllyedve maga elé mereng, ezzel azt mondja: „most magamnak élek, senki ne háborgasson." És ezt a hangtalan tilalmat senki meg nem szegi, — egy ilyen pihenőt, egy ilyen elvonultat megszólítani a legnagyobb kímélet-lenségnek, neveletlenségnek minősül. A klubtagok egymás iránt a legmesszebbmenő figyelmet tanusítják, — ebben az angolok utólérhetetlenek

A klub előcsarnoka. A fali táblákon a politika-, tőzsde-, s olvashatók

Az olvasóban minden elképzelhető sajtótermék rendelkezésre áll és a legritkább, legértékesebb művek is feltalálhatók

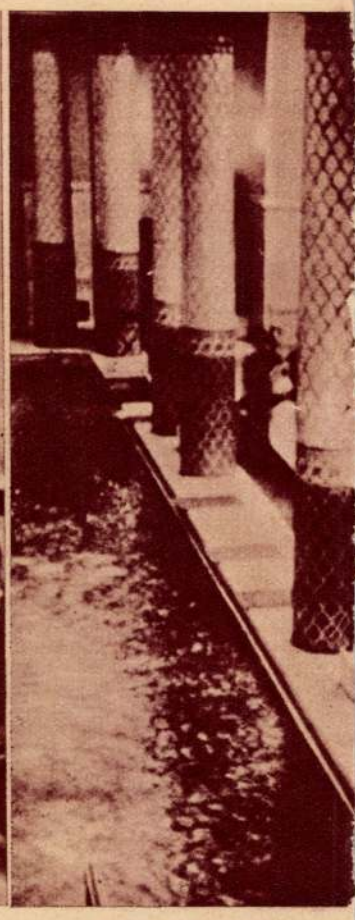

A legtöbb klubban ma sportter

Hahnné Virág Tera
festő

VI. Király u. 106.

MKSz 1947

HAHNNÉ *Virág Teréz*, festő, • Jánosháza (Vas vm.) 1896 jún. 3. Ripp-Rónai Józsefnél és Kernstok Károlynál tanult. Budapesten él s főleg táj- és figurális képeket fest. Expresszionista.

K. G. I. 436. l

e.
ről, látképe a ~~[illegible]~~ testvér
~~[illegible]~~ fölvett (városnak jobb parti részét a Gellért
ig, bal parti részét pedig a Duna utczától a
ig ~~van~~ teszi szemlélhetővé ~~tevé~~. A (Duna közepén
kőtuk folyó.
lefelé, ~~[illegible]~~ mig a partokon, a hajóhid alatt, csolna-
eglyék ~~kö~~ öttek ki. Budán, a hol egy két
Q, az előtérben ~~[illegible]~~ két (tagú társaság van,
egül ~~[illegible]~~ a fiatal aszony~~nyal~~ beszélget, mig a
aszkodva hallgat; ~~Mellettül egy kutya is van~~
n pedig (meg hárman látnak dolgaik után. Pesten
ség járkál az utczán, a melyet ~~[illegible]~~ egy szekér is ~~[illegible]~~ élénkit.

V UND PEST"

méretei a vonalkeretnek 15.6: 24.2 Cm.

4888.

290/95 № 5.

N. Haich Erzsébet

Szobrász Műcsarnok

1931/32. téli Kiáll. 148. Merengő, gips.

1932. tav. tárl. 258. Huszti néni, ~~[illegible]~~ pl.

1932/33. téli tárl. 559. 570

1933. nemz. képzm. Kiáll. 226. Neidenbach Emil br.

1933 szept: Arcmás, br. Vénusz, terrac

1934 (N. képzk.) kétszíg becsés, gips.

1941 nov. Arch. Mall: Bornemisszé Béla, márv. V. L. arcmása, br. Tanfej, gips.

1948 óta
kálfoldon
[illegible]

1897 máre
28 Bp

Hauch Erzsébet

szobrász

lásd

Pásztor Jácsmál
tanult.

képe Török

Neszty Egonne

H. E. alatt is.

1937: „Férfi képmás" mezo. Főváros
1941: Szily kálmán multtáble Terminál tár
szobra.
1941: relief a bal valójosi kapolna
kapuja fölött

kisplaszt: állat szobrok

[redacted]

MOM = Nyilazó
3 m. szobor
[illegible]

Aprojtető

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Haich Erzsébet

namszlani Neszthy Egonné

Hobrász

Merengő c. művével szerepelt először a Műcsarnokba.

Utána Pásztor Jánosnál tanult.

Ipest. Tauffer emléktábla (Orsz. Stefánia Szövetség.

1933. Sopron Széchenyi emléktába.

" Frankenburg emléktába

1935. Fenyi ~~[illegible]~~ Páter emléktábla Szőts Ernő, Endrész György alakítja

Soproni Hirlap. 1935. V. 26

Lásd Neszthy E.-né alatt is

Csatkózl.

Haich Erzsébet

Neszthy Egonné, namszlani

mil. Haich Erzsébet

nobrass.

Pásztor János tanítanja

Sopron: Széchenyi emléktábla, Frankenburg emléktábla, Fényi emléktábla, Haich emléktábla

Nagycenk: Magyar kapu a vasuti állomásson.

Csatkörl

Egon 113-958

Nesztlyné Haich

Erzsébet

Lásd élet

Képző- és Iparmüvész

Vitézek kiáll. tárgym

Bp. 1933. dec.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Haich Erzsébet

lásd Neszthy

Egonné

alatt is

COR

RIVISTA DI SCIENZE, LETTERE ED AR

MATTIA

Direzione e amministrazione: BU

(presso il segre

Neszthyné Haich Erzsébet

szobrász

Részt vett az alábbi kiállitáson

Budapesti Hirlap 1933. dec. 8. (Képző- és iparmüvész vitézek kiállitása.)

Neszty Egonné † festő
Csatsopronkörnyék 44. l.

Neszthy

† Haich Erzsébet

A nagycenki vasuti állomás modern festményt fenti-
től

NESZTHY *Egonné Haich Erzsébet*, szobrász. Budapesten tanult. 1933. készítette a soproni Széchenyi- és 1934. u. o. a Frankenburg-emléktáblát.

E. G. II. 200 l

Hadjárat.

Az előtérben a Maros hid
mig a háttérben a tulsó partr
égő házak és malmokra. Felira

VI. Armee-B

alól középütt: Verlags-Eigen
Vervielfältigung vorbe
leiró szövegének kezdete: Nac
és befejezése: Ueberdie
eine 12 pfündige Kanone

Szines kny., r

Haich Erzsébet

zobrazu

wod

HoMHu II-III.

29. I. 35

Wejer

Bugát Pál, a százéves Természettudományi Társulat alapitójának dombormüvü arcképe, vitéz Neszthyné Haich Erzsébet alkotása, amelyet most helyeztek el a gyöngyösi gimnázium falán. — ~~Alsó kép: a Szélt Kálmán téri modern villamos pályaudvar, amelyet a napokban helyeztek üzembe.~~

Neszthyné Haich Erzsébet
Képes Ujság
1941. jún. 20

N. Haich Erzsébet

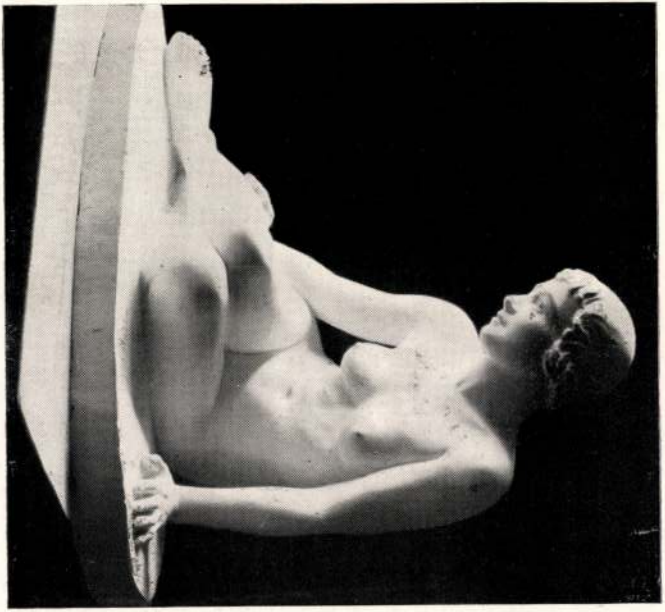

N. HAICH ERZSÉBET: MERENGŐ

Képzőművészet
1932. 41. l.

TÁRLATOK

alon Téli Tárlata.

t hangulata úgy látszik nem
nket az alkotás munkájától.
a kedvezőtlen időkről, ha-
ntcsont tornyukba, dolgoz-
nak. Ezt bizonyítja a Nem-
is, melyre bőven jutott kép
nesterek, *Pállya* Celesztin,
eérkezett művész, *Benkhard*
mény Nándor, *Petri* Lajos
ljes számban felvonultak a
kiállító művészei. Érdekes-

sége a kiállításnak *Szigeti* Jenő Clevelandból küldött dekoratív pasztell képe és *Sassy* Attilának még távolabbról, a háború előtti romantikus korszakából felmelegített nagy kompozíciója. Ma már kissé kiábrándultan nézzük, ami akkor még szenzáció volt. *Ágoston* Vencel vízfestményei ezúttal is erős értékei a kiállításnak. *Antalffyné* Fémes-Beck Mária plakettjei feltünést keltettek. *Bakonyi* Kató Cigánylánya igazolja, hogy a figurális tanulmányokba több értéket tud belevinni, mint a virágcsendéletekbe. *Baloghné Kokas* Klára portréja a nagyobb igényű munkák közé tartozik. *Barna* Ilona vízfestményei hangulatosak, kedvesek és a technikában való nagy

N. HAICH ERZSÉBET: LESZÁMOLÁS

A Műcsarnok téli tárlatáról

WILLIAM SCHARFF: DA

A Dánok berlin

TÁRLA

AZ ERNST-MUZEUM CSOPORTKIÁLLÍTÁSA. A kiállítás középpontjában kétségtelenül *Magyar-Mannheimer* Gusztáv nagyjelentőségü, pompás gyüjteménye áll. A *Képzőművészet* januári számában *Sebestyén* Károly dr. avatott tolla a mester művészetéhez méltóan részletesen elemezte Magyar-Mannheimer Gusztáv nagyszerű művészetének jellegzetes értékeit. Mostani kiállításán művészetének legújabb termékei szerepelnek, melyek egytől egyig tájképek és a legutolsó évek termései. Örömmel állapítjuk meg, hogy a 73 éves mester azon nagyon kevesek közé tartozik, akik művészetük szinvonaláról még ebben a magas korban sem szállottak le. Sőt azt mondhatjuk, hogy ezek a legújabb képei szerencsésen tetőzik be Magyar-Mannheimer Gusztáv termékeny életének ragyogó művészetét. Különösen nagy érdeklődésre tarthatnak számot azok a tájképei, melyeket egészen új technikával, a kis színfoltok harmonikus összerakásából épít fel. Ezek cso-

Haich Erzsébet

lásd

Lauringer Ernő:

Sopron szab. kir. város emlékérmei.

Soproni szemle

1943. 12. l.

GYŐR SZAB. KIR. VÁROS
LEVÉLTÁRA

Nagyságos

dr. S z e n t i v á n y i G y u l a Urnak

a Müemlékek Országos Bizottsága főtitkára

B u d a p e s t.

~~Hőgyes E. u. 3.~~

XI Lágymanyosi ülve 16/felem

Bernátskyné dr.
Haich Erzsébet

keramikus

l.

MAGYAR IPARMÚVÉSZET

1937. 21. l

Nesty Egonné

Hatch Erzsébet

sorai

Mészáros Sándor:

A Széchenyi-emlék-
tábla mai ünnepe.
Soproni Hirlap.

1933. szept. 17.

19

MAGYAR FESTŐ, 1650 körül
Árpádházi Sz. Erzsébet
Fa, olaj, 68×54cm
Ólublóról

LŐCSEI FESTŐ 1650 körül
Kalvária
Fa, olaj, 106×96cm

3. *Szűz Mária és Szent Erzsébet találkozása*
(Belső kép.)

4. *Krisztus ostorozása*
(Külső kép.)
Fa, tempera, 96×51·5 cm.

(Foto: Dulovits)

…nűintézet Rt. mélynyomása. — Felelős vezető: Erdélyi György.

Haich Erzsébet
Weathy Egonné

Relief a balatonvilágosi kápolna kapuja fölött. Készítette és ajándékozta vitéz Nesthy Egonné, Haich Erzsébet szobrászművésznő

Sirás a fehér torony felé

(Brisits Frigyesnek)

Ó boldog éve sívó életemnek,
rideg sírok közt ég felé kiáltó,
rögök között, mik fáradtan temetnek
fehér torony, hegyek mögül kilátszó.

Tizenhat éve nem tudtak feledni,
s ha végigsercen rajtam véres ostor,
mint finom íz gyümölcse, csak gerezdnyi
rám édesedsz ó zirczi halk monostor.

Te, ifjúságom első nagy szerelme,
lelkemnek friss, kettéroppant keresztjét
beburkolod, mint ó-szövésű kelme
s ha összereccsent minden bús ereszték

mi eddig fogva csendes földi éltem,
te vagy, hová örökre visszavágytam;
hívó szavad egy hűs estén megértem
ha rámtalálsz egy bús, halottas ágyban . . .

SÁNDOR DÉNES

Nemzeti Újság
Kép. mell.
1941. dec. 25.

Neszthy Egonné, vitéz

szül Haich Erzsébet

szobrász

Tőle Széchenyi emléktábla Széchenyi sopron házán. Leleplertér 1933 szept 17.

irod

Képes Pesti Hírlap 1933.

szept. 19. (Arc Keppel.)

U. 2376.

Cauchy.

KÉPES PESTI HIRLAP

LVI. ÉVFOLYAM, 116. SZÁM — 1934 JUNIUS 10, VASÁRNAP

Roosevelt elnök a newyorki kikötőben az Indianapolis csatahajó fedélzetéről szemlét tartott az amerikai hajóhad fölött. Az elnök, mint a haditengerészet főparancsnoka, az Indianapolis parancsnoki hídjáról a flotta admirálisaitól körülvéve fogadta az előtte elvonuló száztiz hajó lobogóinak tisztelgését, majd a hajóhad élére állva, a Hudson-öbölbe vezette a flottát, mely ott lehorgonyzott. (Alsó kép.)

ARANYHALÁSZAT A DUNÁBAN

Itt történt a minap Budapesten.

A régi, előkelő Hunnia Csónakázó Egylet tutaján napoztak a „hunok". Nem tanácsos a tutajon cigarettázni. Nemrég is leégett a tulsó oldalon egy csónakház. De hát a fiatalság — fiatalság s az egyik ifju hun elővette arany cigarettatárcáját, de abban a pillanatban — ó, Sors keze! — megbillent a tutaj és az arany cigarettatárca beleesett a Dunába.

A nem mindennapi „esemény" a tutajon meglehetős izgalmat keltett.

— Igy megy veszendőbe az ország aranykészlete, — sóhajtott egy hun.

— A tárca jó társaságban pihen, hiszen itt nyugszik valahol nagy királyunknak, Attilának kincse, — mondta a másik hun.

Napozás a Hunnia Csónakázó Egylet tutaján.

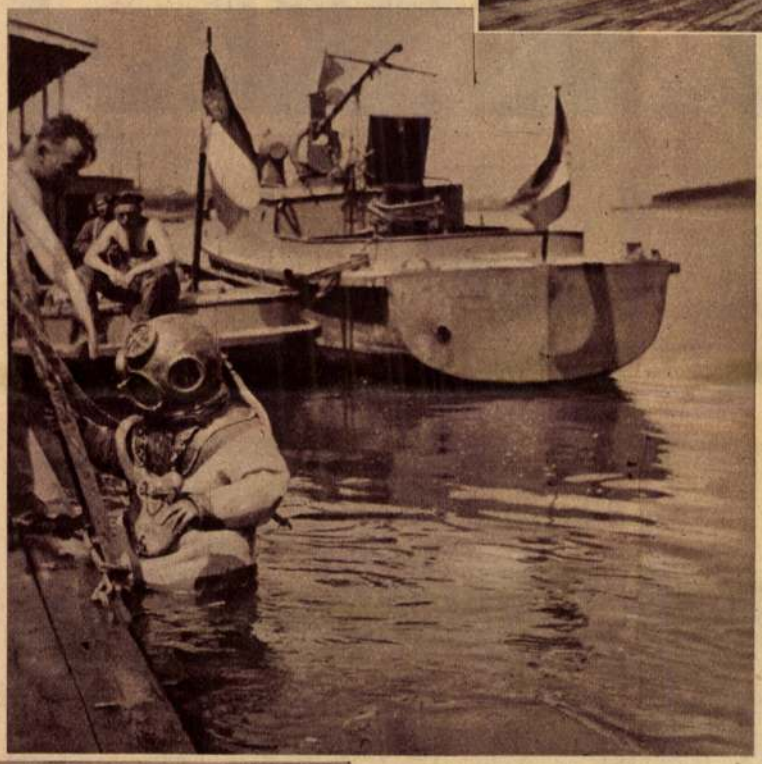

A buvár vizbe száll.

— Ezt csak a Walkürök tudnák felhozni a csillagok alá, — jegyezte meg a harmadik hun, aki egyébként tagja az Operabarátok Egyesületének.

— Ósdiak vagytok valamennyien, — szólalt meg egy uj-hun. — Nem olvastátok a lapokban, hogy az arany rohamosan emelkedik? Szép nyugodtan itt sütkérezünk és megvárjuk, amig idáig emelkedik.

A viccet követő elszomorodás végeztével ismét az operabarát szólalt meg:

— Sajnos, a Walküröknek most próbájuk van, nem jöhetnek. De hozassunk buvárt!

— Hát buvár is van az Operában és az nem próbál? — kérdezték kórusban a hunok.

— Az Operában nincs buvár, de volt valamikor a Városligetben. Jól emlékszem, hogy ott volt látható a buvár, „aki a viz alá bú, nem esz, nem isz, nem alsz, csak irik és olvasik".

Ujabb elszomorodás lepte meg a lelkeket, majd ismét szélroham süvitett át a szinen, amelyet egy fürge folyamőrségi motorcsónak okozott. A hunok felugráltak: a folyamőrségnek van rendes buvárszolgálata! Most már gyors egymásutánban követték egymást az események. Telefonkönyv. Folyamőrség. Udvariasság. Szolgálatkészség. Azonnal rendelkezésre állunk. De mégis mikor? Holnap!

— Az lehetetlen, hisz azalatt az arany cigarettatárca leuszik a Fekete-tengerig!

— Nem uszik az olyan gyorsan! Majd holnap is megtaláljuk.

Másnap csakugyan megjelent a folyamőrség két motorcsónakja Vitéz Mátyás törzsőrmester-buvármesterrel és megfelelő segédlettel. Vitéz Mátyás kétszer merült alá vitézül a négyméteres Dunafenékig, ahol negyedórai munkával, minden világitólámpás segitsége nélkül, koromsötétben tapogatódzva, megtalálta az arany cigarettatárcát, amely huszonnégyórás fürdő után egészségben visszakerült tulajdonosához. A részletekről képeink számolnak be.

Siklóssy László.

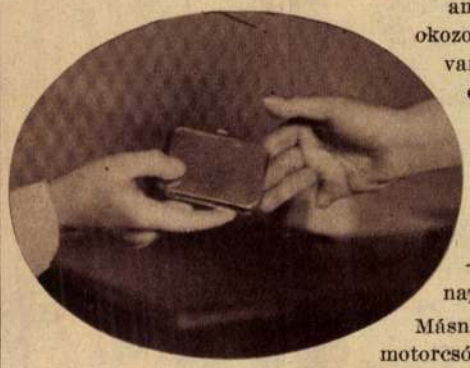

Az arany cigarettatárca visszakerül tulajdonosához.

Baloldali kép: Vitéz Mátyás buvármester vidáman jön fel a viz alól a tárcával
(Vasborosi László felv.)

Hollywoodi szépségek

Madge Evans.

Jean Parker. Alsó kép: Dolores del Rió.

Drue Leyton.

Dr. Kenyeres Balázs, a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem 1934—35. tanévre megválasztott rektora.

(Halmi felv.)

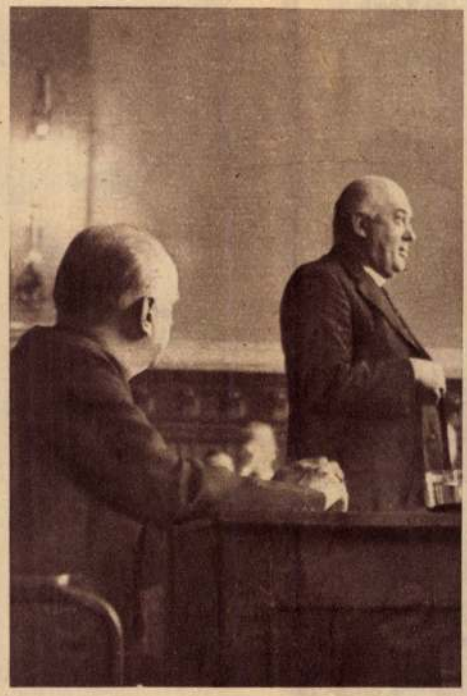

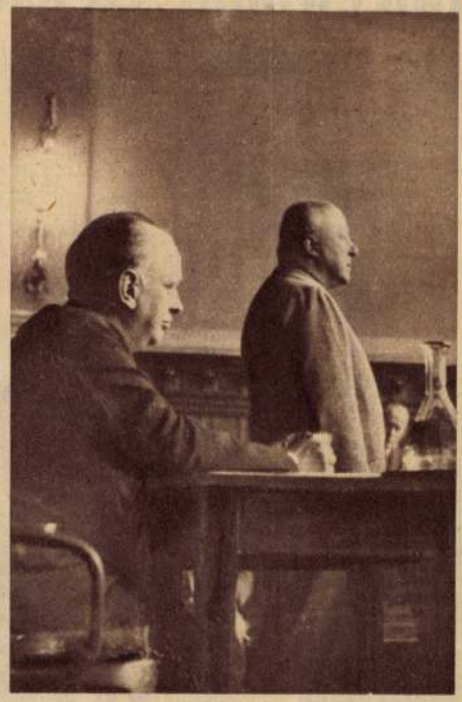

A Dréhr-ügy szombati tárgyalási napjáról: Turi Béla és Frey Vilmos képviselők tanúkihallgatása. Előtérben ül Dréhr Imre.

Alsó kép: a Tököl-Horthyligeti új róm. kat. templom, amelynek harangjait vasárnap szentelik fel.

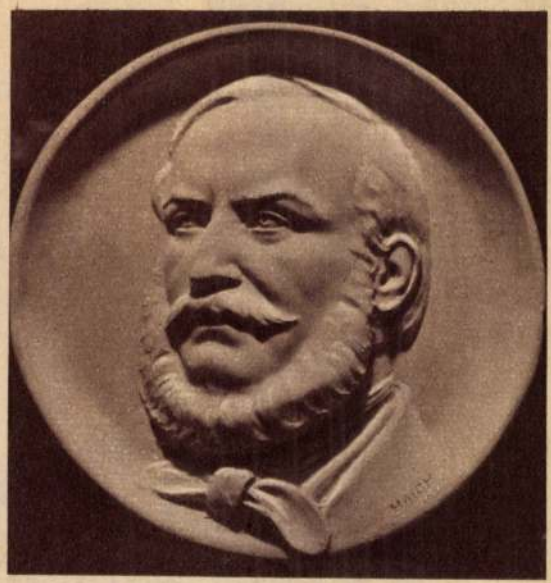

Frankenburg Adolfnak, a Soproni Irodalmi Kör megalapítójának, az Életképek egykori megindítójának, a 40-es évek irodalmi és ujságirói úttörőjének emléktáblája — N. Haich Erzsébet szobrászművésznő alkotása —, amelyet e hónapban lepleznek le soproni lakóházán.

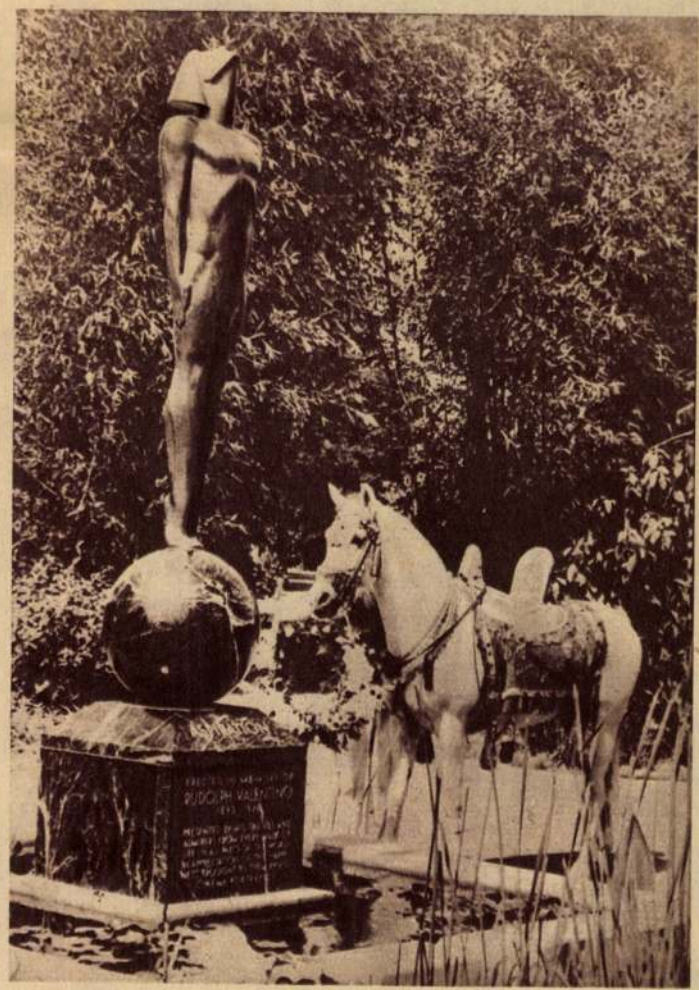

Ramon Novarrónak, a legnépszerűbb szerelmes filmszínésznek halála évfordulóján hollywoodi sirjához felvezették kedvenc arab lovát, a Jadaan-t, felszerszámozva ugy, amint Novarro legutolsó filmjében lovagolt rajta. A ló szájában koszorut hozott gazdája sirjára.

Nesztheyné Baich E.

Képes Pesti Hírlap 1935 V. 24

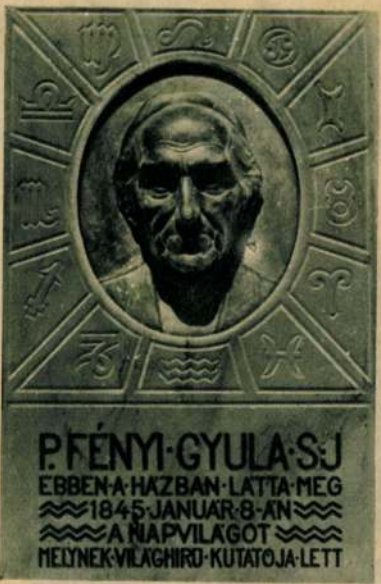

Sopronban vasárnap leplezik le Fényi páternek, a híres csillagvizsgálónak emléktábláját. (Vitéz Nesztheyné Baich Erzsébet alkotása.)

L 7C.

IRLAP

1935 MÁJUS 24. PÉNTEK

Haich Erzsébet

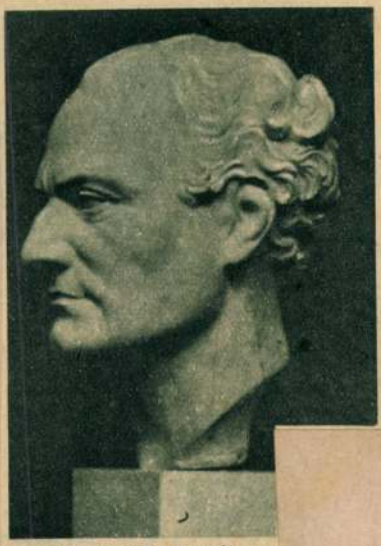

N. Haich Erzsébet szobrászművésznő férfiképmás művét megvásárolta a főváros.

Kéjer Pesti Hírlap

1937. márc. 7.

— **Nietzsche és a nemzeti szocializmus.** A Comité d'Alliance Francaise nagyszámu és előkelő közönség részvételével ülést tartott a Tudományos Akadémia előadótermében, ahol többek között megjelent a francia követség tisztikara teljes számban, élükön *Gaston Maugras* francia meghatalmazott miniszterrel. Az ülésen dr. *Eckhardt Sándor* egyetemi tanár elnökölt, kinek bevezető szavai után *Henry Lichtenberger*, a párizsi Sorbonne egyetem német professzora tartott rendkivül érdekes előadást „Nietzsche és a modern kultura válsága" cimmel. Az előadó azt fejtegette, hogy mennyiben van igazuk azoknak, akik Nietzscheben a mai antiliberális és antidemokratikus irányok, igy elsősorban a nemzeti szocializmus ősét és prófétáját látják. Nietzsche államfilozófiájának és társadalmi fölfogásának részletes elemzése után arra a megállapitásra jutott, hogy Nietzsche — aki ellensége volt minden autarchiának minden konformizmusnak az ugynevezett faji tisztasági elméletnek, ugyszintén az antiszemitizmusnak, nemkülönben a sovinizmusnak, de főleg a pángermanizmusnak — semmiképpen sem lehet a nemzeti szocializmus őének tekinteni. Az individualizmus e kimagasló képviselője — a „nyájember" nagy ellenfele — nem viselt se fekete se barna se kék inget . . . Lichtenberger érdekes fejtegetéseit a megjelent nagyszámu közönség figyelemmel hallgatta és tetszéssel fogadta.

— **Rejtélyes mérgezés.** Szabó Nándorné 42 éves asszony, akit férje hónapokkal ezelőtt elhagyott, születésnapját ünnepelte rokonai körében. Kávézás közben hirtelen rosszul lett s eszméletlenül fordult le a székről. A kivonult mentők sulyos mérgezést állapitottak meg. Beszállitották a Rókus-kórházba. A rendőrség vizsgálatot inditott.

— **Halálozás.** *Linz Rudolf* ny. honvédszázados hosszas betegség után 54 éves korában elhunyt.

Vitéz baráti *Huszár Béla* másodéves joghallgató, *Huszár Aladárnak*, az OTI elnökének fia, 20 éves korában meghalt. Temetése szerdán délután öt órakor lesz a Kerepesi-uti temetőben.

Griszhaber Istvánné sz. *Mocsáry Olga*, m. kir. ezredes özvegye, folyó hó 24-én Budapesten hosszu szenvedés után elhunyt.

Dr. *Hokkes József* nyug. kir. kuriai biró életének 72-ik évében Parádfürdőn hirtelen elhunyt.

Özv. *Andert Ferencné* szül. *Trey Franciska* f. hó 25-én, életének 75-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Hétfőn délután temették el nagy részvét mellett a rákoskeresztuti temető halottasházából a róm. kath. egyház szertartása szerint.

Fehér József m. kir. méneskari százados-állatorvos 36 éves korában *Nagykőrösön* meghalt. Szombaton temették el *Kecskeméten* nagy részvét mellett.

Mezőmadarasi *Madarassy István* főszolgabiró 57 éves korában *Mátészalkán* meghalt. Vasárnap temették el *Nyirmeggyes* községben nagy részvét mellett.

Balogh László városi tisztviselő 27 éves korában *Zalaszentgróton* meghalt. Pénteken temették el nagy részvét mellett.

Vitéz *Szentkeresztessy Henrik* ny. kir. légügyi igazgatót hétfőn délután temették el nagy részvét mellett a kerepesiuti temetőben. A temetésen képviseltette magát a kormányzó, a kormány, a honvédelmi minisztérium és a különböző katonai fegyvernemek. A gyászszertartás után vitéz dr. *Rákosy György*, a Légügyi Hivatal főnöke a Légügyi Hivatal, *Bogyay Artur* ny. huszárezredes pedig a hadviselt repülőtiszt-bajtársak nevében mondott bucsubeszédet.

Sági István és neje a saját, valamint az összes rokonok nevében fájdalomtól mélyen lesujtva jelentik, hogy a legjobb apa, após, testvér és rokon

Dr. Sági Lajos

sz. k. orvos-őrnagy

a koronás aranyérdemkereszt, hazai és külföldi vöröskereszt kitüntetések stb. tulajdonosa

67 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt.

Folyó hó 28-án, kedden 1 órakor fogjuk a rákoskeresztuti izr. temetőben örök nyugalomra helyezni.

Minden külön értesités helyett.

Az Országos Társadalombiztositó Intézet orvosi kara és az Intézet Orvosainak Segélyező Egyesülete őszinte megilletődéssel közli, hogy

Dr. Sági Lajos

orvos ur

ny. OTI orvos, a Segélyező Egyesület alelnöke, az Orvosi Tanácsnak több évtizeden át volt tagja,

a betegeknek és kartársainak szentelt áldásos élete 67. évében elhunyt.

Benne az orvosi kar lelkes küzdő társát, az Egyesület pedig a közérdekért melegen érző fáradhatatlan munkatársát vesztette.

Temetése folyó évi május hó 28-án déli 1 órakor lesz a rákoskeresztuti izr. temetőben.

Emlékét kegyelettel őrizzük.

Budapest, 1935. május 27.

— **A budai oldalon kezdik meg a Margit-hid kiszélesitését.** Az összes érdekelt hatóságok képviselőinek bevonásával ma helyszini eljárás folyt le a Margithid budai hidfőjénél. Mint ismeretes, a kereskedelemügyi minisztérium a mult héten vállalatba adta a hid kiszélesitésével kapcsolatos épitési munkákat, ugy hogy ezek a munkák haladéktalanul megindithatók. A kereskedelemügyi minisztérium felhivta a fővárost, hogy a küszöbön álló épitkezésekre való tekintettel, a hidfők környékén levő közterületeket bocsássa az épitésvezetőség rendelkezésére. A mai eljárás ezt a célt szolgálta. Miután előbb a budai oldalon kezdik meg a hidszélesitést, most csak a budai hidfő mellett jelöltek ki területet az épitkezésekhez szükséges anyagraktár és munkahely számára. A hidfő déli oldalán, a Przemysl-szobor körüli parkot, jobban mondva a Báró Lipthák-utca és a dunai rakpart közötti területet engedte át a főváros a hidépités tartamára munkahely céljaira. A Przemysl-szobrot deszkával veszik körül, hogy a munkálatok alatt meg ne sérüljön. A hidépitéshez junius első napjaiban kezdenek hozzá. Legelőször pneumatikus eljárással a pillérek meghosszabbitását végzik el. Ma érkezett meg a városházára a belügyminiszter leirata is, amely közli, hogy a főváros beruházó programja keretében jóváhagyja azt az ötmillió pengős előirányzatot, amelyet a Margithid kiszélesitése céljából vett fel a főváros és elfogadja azt a föltételt is, miszerint az ötmilliós épitési költség amortizációjának fele részét az államkincstár viseli.

— **Dr. Molnár Gyula volt felsőházi tag hirtelen meghalt.** Miskolcról jelenti a Pesti Hirlap tudósitja: Dr. *Molnár Gyula*, a város legidősebb ügyvédje, volt felsőházi tag, 72 éves korában hirtelen meghalt. Tetemvári pincéjében rosszul lett, összeesett és a kihivott orvos már csak a halálát állapithatta meg. Negyven éven át volt a város törvényhatósági bizottságának tagja, huzamosabb ideig a református egyház főügyésze és az ügyvédi kamara titkára. Halála mély részvétet keltett a társadalom minden körében. Szerdán délután temetik.

— **Két motorkerékpáros sulyos balesete.** Bogáti István 55 éves nyomdász és Wagner Károly 29 éves gépmester vasárnap éjjel Kispesten, a Szondy-téren motorkerékpárral nekifutott egy oszlopnak. Bogátinak két bordája tört el és agyrázkódást szenvedett, Wagner belső és külső sérüléseket szenvedett. Bogátit életveszélyes állapotban a kispesti magánkórházba, Wagnert a lakására szállitották a mentők.

— **A müegyetemi hallgatók ballagása.** A Hungária Magyar Technikusok Egyesülete kedden este nyolc órai kezdettel rendezi a Müegyetemet végzett hallgatók ballagását a Müegyetem aulájában. A valétánsok nevében *Kassai Ferenc* bucsuzik az Alma Matertől, majd *Rohringer Sándor* rektor szól a végzettekhez. Utána dominus és szenior avatás következik, majd a „Ballag már a vén diák" dallamainál megindul a lampionos salamander a budai Dunaparton a budai Vigadóhoz. Itt a Hungária Egyesület este fél tiz órakor ünnepi vacsorát rendez, amelyen megjelenik *József* kir. herceg, az egyesület patrónusa és *Bornemisza Géza* kereskedelmi miniszter, az egyesület volt vezére is.

— **A hasába szaladt a kés.** Fagyos János hentesegéd hétfőn délután a Kassai-ut 76. számu házban lévő hentesüzletben hust csontozott ki. Munka közben a nagy kés véletlenül a hasába szaladt. Életveszélyes sérülésekkel a mentők az Uzsoki-utcai kórházba vitték.

— **Borzalmas éjszakai merénylet.** Vasárnap éjjel Kispesten a téglagyár iparvágánya mellett eszméletlen állapotban találták *Skutovics Ferenc* szerelő feleségét. A mentők megállapitották hogy ismeretlen tettes késsel fölvágta a hasát. A Szent István-kórházba vitték. A rendőrség nyomoz.

— **A Király-utcai rablótámadás.** Özvegy Kohn Jakabné — akit egy ismeretlen ember megtámadott és kirabolt a Király-utca 38. számu házban levő lakásán —, fájdalmai és izgalmai következtében szombaton alig tudott beszélni és csak vasárnap tudta elmondani a támadás részleteit. Most már visszaemlékezett rá, hogy a sérülést, amelyet — mint megirtuk — a rendőrorvos talált a fején, a merénylő az ernyőjével okozta, amivel fejbeütötte. Ezután betömte a száját. A 73 éves asszony sikoltozásait azért nem lehetett hallani, mert az udvarba beépitett földszintes házban hat kisebb műhely dolgozik gépekkel és a nagy zaj elnyelte a megtámadott asszony jajkiáltásait. Khonnénak május 1-ig a Thököly-ut 15. számu házban forgalmas étkezdéje volt, ahova sok fiatalember járt be, de legutóbb közülök néhányan olyan durván viselkedtek, hogy félni kezdett tőlük. Eladta az üzletét és a Király-utcába költözött. *A gyanu egyik volt pincérnőjének férfiismerősére irányult. A detektivek keresték is, de nem tudták megtalálni, mert eltünt. Kohnné elmondta, hogy ő a támadójának jobb arcát összekarmolta és ez a körülmény elősegiti majd fölismerését.* A Király-utcai ház lakói közül többen láttak egy ólálkodó feketeszemü fiatalembert, sőt egy inas emlékszik rá, hogy sietve távozott a merénylet idejében a házból. A rendőrség tovább folytatja a nyomozást.

— **Végzetes játék.** Falusi Lajos második osztályu polgáriiskolai tanuló szülelnek Reiter Ferenc-utca 22. számu házban levő lakásán játékból benzint vett a szájába és azt égő gyufára ráfujta. A benzin lángralobbant és a gyermek száját és arcát összeégette. A mentők sulyos sérülésekkel a Madarász-utcai gyermekkórházba vitték.

— **Az utazók és ügynökök országos nagygyülése Szegeden.** Szegedről jelentik: A magyar utazói és ügynöki kar Szegeden tartotta első országos nagygyülését, amelyen dr. *Pálfy József* polgármester Szeged városának, *Árkay Vilmos* miniszteri tanácsos pedig a kereskedelmi miniszternek az üdvözletét tolmácsolta. Utána szakelőadások voltak. A nagygyülés táviratilag üdvözölte *Horthy Miklós* kormányzót.

— **Leégett egy gőzmalom.** Pécsről jelenti a Pesti Hirlap tudósitója: Vasárnap hajnalban Dunaszekcsőn leégett a megye egyik legnagyobb malma, a Peller—Tóthféle gőzmalom. A tüzben mintegy 20 vagon buza, rozs és takarmány hamvadt el.

— **Halálra gázolta a mozdony.** Molnár József 61 éves éjjeli őr Pestszenterzsébeten, a Vacuum olajfinomító telepén az iparvágányon akart keresztülmenni. A sötétben a tolató mozdony elütötte. A csepeli mentők az uzsokiutcai kórházba vitték, ahol meghalt.

Vizsgaruhák

Fiuknak

damaszt matrózruha, 6 é. nagys. 11.— + 0.50 P
Ia sötétkék matrózruha, 3 é. nagys. 15.40 + 0.50 P

Lányoknak

crepe de chine vizsgaruha, 6 é. nagys. 8.30 + 0.80 P

Babarózsa

a legkedvesebb leánykaruhánk,
3 éves nagyság — — — — — — — 11.40 + 0.40 P

Egyéb vizsgaruhák és cipők, bérmaruhák hatalmas választékban. — Magyaros leánynka- és fiu-ruhák.

Nagykovácsy Milenkó

(Magyarositás előtt: Kovácsevics Milenkó)
IV. KERÜLET, PETŐFI SÁNDOR-UTCA 3. SZÁM.

— **A Bethlen Gábor-Szövetség nagykőrösi ünnepe.** *Nagykőrösről* jelentik, hogy ott érdekes ünnepet rendezett az Országos Bethlen Gábor Szövetség. Az ünnepen *Tasnádi Nagy András* mondott elnöki megnyitót, rámutatva azokra az okokra, amelyek az Országos Bethlen Gábor Szövetséget ezelőtt tizenegy évvel életrehivták. A háboru után bekövetkezett nagy nemzeti és világválság — mondotta — megtanitott bennünket arra, hogy a történelmi mult dicsőségéből táplálkozó nemzeti lelket ápolni és erősiteni minden jó magyar embernek kötelessége. Utána *Bodor Aladár* novelláiból, ifju *Szász Károly* verseiből olvasott fel. *Szabó Imre* budapesti református esperes a magyar faj megmentéséről beszélt ünnepi előadásában. A család — ugymond — legfelsőbb magva a faji és nemzeti életnek, amint a régi fellegvárakat külső erődítmények veszik körül, a családot, mint legkülsőbb erődövezet, a népi erkölcs és szokás védelmezik, amelynek törvényei szerint milliók élik százados formákban kialakult és megszentelt életüket. A második, belsőbb erődövezet az állam jogi rendszere és törvényalkotása, amely erőszakos beavatkozásoktól védi meg a házasságot. *Jalsoviczky Károly* min. tanácsos, a kultuszminisztérium elnöki osztályának főnöke, a szövetség társelnöke mondott záróbeszédet.

— **Egy nyugalomba vonuló leányiskolai igazgató ünneplése.** Az Egressi-uti polgári leányiskola vasárnap délelőtt meleg ünneplésben részesitette nyugalomba vonult igazgatóját, *Drégely Dezsőt*. A kiváló pedagógus érdemeit *Nyers Elek* jelenlegi igazgató, a főigazgatóság nevében *Bolyos István* igazgató, a főváros közoktatásügyi ügyosztálya nevében dr. *Felkay Ferenc* tanácsnok méltatta. Az egyes testületek és egyesületek nevében elhangzott beszédek után leleplezték *Drégely Dezső* arcképét.

— **Rejtélyes dráma Békéscsabán.** Békéscsabáról jelentik: Hétfőn délelőtt Békéscsabán *Szemenyei Lajos* magántisztviselő elküldte feleségét hazulról bevásárolni. Mire az asszony visszatért, férjét *átvágott nyakkal, eszméletlenül találta a lakásban.* Beszállitották a békéscsabai közkórházba, ahonnan komoly gyanuokok alapján továbbküldték Gyulára, az elmekórházba. Röviddel ezután jelentették a rendőrségnek, hogy Vraukó András molnár 35 éves felesége *szintén átvágott nyakkal, holtan fekszik lakásán.* A nyomozás során megállapitották, hogy Szemenyei bejáratos volt Vraukóék házánál és valószinüleg ő ölte meg az asszonyt, majd hazament, hogy magával is végezzen. A délutáni órákban megtalálták Szemenyei bucsulevelét, amely szerint az asszonnyal közös elhatározással mentek a halálba. A rendőrség folytatja a vizsgálatot.

— **A vonat elé vetette magát.** Szolnokról jelentik: *Brüll László*, a szolnokszentmiklósi Galambos-malom 19 éves tisztviselője, Brüll János törökszetmiklósi kereskedő fia, vasárnap este a debreceni sebes-vonat elé vetette magát. A vonat kerekei a fiatalembert darabokra szaggatták. Tettét azért követte el, mert elbocsátották állásából.

— **A Biharvármegyei Általános Tanitóegyesület** most tartotta nagygyülését, amelyen résztvett *Szilágyi Lajos* főispán, vitéz dr. *Ladányi János* alispán, továbbá *Rákos István*, a Tanitó Egyesületek Országos Szövetségének elnöke is. A nagygyülés táviratilag üdvözölte *Hóman Bálint* közoktatásügyi minisztert. *Drózdy Gyula*, a Néptanitók Lapja szerkesztője, mintatanitást mutatott be.

— **A detektivek megakadályozták egy borkereskedő öngyilkosságát.** Dénes Manó 63 éves bornagykereskedő eltünt a Kmetty-utca 14. számu házban levő lakásáról. A hozzátartozói gyanakodtak, hogy öngyilkos akar lenni és eltünését bejelentették a főkapitányságon. Egy ügyvéd pedig közölte a rendőrséggel, hogy Dénes Manótól levelet kapott. Ebben közli vele, hogy *öngyilkos lesz*, de előbb szeretne beszélni vele telefonon és mivel az ügyvéd lakásán nincs telefon, a Berlini-tér 4. számu házban levő vendéglőben hivja fel. *Megállapitották, hogy Dénes Manó a Park-szállóból hivta fel a vendéglőt telefonon.* Detektivek siettek a szállóba, de itt Dénes Manó nevü vendéget nem találtak. Ellenben gyanujuk támadt, hogy a *„Deutsch Miklós 55 éves győri kereskedő"* néven bejelentett vendég azonos a keresett borkereskedővel. A detektivek felsiettek Deutsch szobájába és *gyanujuk igazolódott: Dénes Manót találták ott. A kereskedő már megirta bucsuleveleit és egy három golyóra töltött pisztoly volt nála.* A detektivek elvették tőle a revolvert és a lakására kisérték.

— **Civakodás közben baltával leütötte az édesanyját.** *Hódmezővásárhelyről* jelentik: Hétfőn este *Kecskeméti Emilia* 21 éves lány meglátogatta édesanyját, Kecskeméti Lajosnét. Rövid beszélgetés után összeszólalkoztak, majd tettlegességre került a sor. *Kecskemétiné késsel támadt leányára*, mire az baltát kapott fel és két olyan *sulyos csapást mért anyja fejére, hogy az asszony rögtön meghalt. Kecskeméti Emiliát* őrizetbe vették.

— **Eltünt.** Wertheimer Ernő 50 éves gyógyszerész vasárnap eltünt a lakásáról. Levelet hagyott hátra, amelyben a következőket irta: „Félnyolc után itthon voltam, elmegyek, nem tudom hová. Ne keressetek, majd megtaláltok." A rendőrség keresi az eltünt gyógyszerészt.

— **Hódoló ünnepség Szent Erzsébet szobránál.** Vasárnap este az Actio Catholica hódoló ünnepséget rendezett Szent Erzsébetnek a Rózsák terén álló szobránál, Árpádházi Szent Erzsébet szenttéavatásának hétszázadik évfordulója és az itt lezajlott szentvincés világkongresszus alkalmából. Az erzsébetvárosi plébániatemplom énekkara *Kamondy János* karnagy vezényletével Liszt: Ave Maria-ját adta elő. *Sugár Viktor* orgonaművész Bossi egyik Mária-énekét játszotta az orgonán. *Steppel Antal* énekszámokat adott elő, majd a MÁV fuvószenekara három énekszámot játszott, *Wagner József* karnagy vezényletével. Az énekszámok elhangzása után *Mihalovics Zsigmond* tb. kanonok megkapó imát mondott. Dr. *Krüger Aladárné* operaénekesnő Hummel: Allelujáját énekelte el. Végül a fuvószenekar régi magyar egyházi énekeket adott elő.

— **A Foederatio Emericana Te Deuma.** Vasárnap délben tartotta az Emericana a ciszterciták Nagyboldogasszony-uti plébániatemplomában ünnepélyes évzáró Te Deumát, amelyen nagy számban képviseltette magát az Emericana minden rendje és korporációja. A hálaadó szentmisét dr. *Strommer Viktorin* tihanyi bencés apát pontifikálta nagy segédlettel és szentbeszédet is mondott, amelyben hangsulyozta, hogy az Emericana az egyetlen hatalmas társadalmi szervezet, amely a társadalom krisztusibbá tételén munkálkodik.

— **A Balatoni Yacht Club hajókirándulása.** A BYC szerdán este hatórai kezdettel hajókirándulást rendez az Eötvös-térről Szentendrére, ahol a különhajó másfélórát áll. A kiránduláson filmfelvétel, tánc, bridge és egyéb szórakozások is lesznek. A gőzös csütörtökön a kora reggeli órákban érkezik vissza az Eötvös-térre.

— **Molnár Mária misszionáriusnő itthon.** Molnár Mária, a Magyar Református Külmissziói Szövetség misszionáriusnője, aki hét évig hirdette Isten igéjét a csendesóceáni *Mánusz* és *Pitilu* szigeteken, a napokban hosszabb szabadságra Budapestre érkezett. A Magyar Református Külmissziói Szövetség hétfőn este *Molnár Mária* tiszteletére szükkörü szeretetvendégséget rendezett, amelyen *Virágh Sándor* lelkész imája után *Forgács Gyula*, a budapesti Skót Misszió magyar lelkésze köszöntötte a pogányok közt hittérítő misszionáriusnőt. *Molnár Mária* kedden hosszabb pihenőre utazik, majd az ország különböző részein előadásokat fog tartani.

— **Az argentinai köztársaság szabadságünnepe Budapesten.** Szombaton volt százhuszonötödik évfordulója, hogy Argentina első nemzetgyülése kihirdette az ország függetlenségét. Ez alkalomból szombaton délben *Diana Justo E.* budapesti argentinai főkonzul és felesége fogadták Budapesten élő honfitársaikat és a Magyar-Argentinai Társaság vezetőségét, amelynek nevében dr. *Körösi Albin* üdvözölte a főkonzult. Este a Gellért-szállóban társasvacsora volt.

— **Ezüstmise.** Pápáról jelentik: Markó Dénes atya, ferencrendi házfőnök vasárnap tartotta ezüstmiséjét, amelyen *Bendes Valérián* atya, a szombathelyi ferences hittudományi főiskola tanára üdvözölte.

— **Hajnali botrány az Andrássy-uton.** Vasárnap hajnalban az Andrássy-uti *Balázs*-kávéház terraszán ült gróf *Zichy Ede* két férfi és egy angol hölgy társaságában. A szemtanuk szerint éles megjegyzéseivel zavarta a többi vendéget. Dr. *Feleky Tibor* ügyvédjelölt, aki szintén a terraszon ült, a grófhoz lépett és felszólította, hogy viselkedjék csendesebben. *A gróf erre dr. Feleky Tibor arcába sujtott*, ugyhogy az ügyvédjelölt az üléstől megtántorodott és *arcából kiserkent a vér*. A kávéház vendégei közül többen rátámadtak gróf Zichy Edére, majd rendőrök jöttek, akik nagy nehezen előállitották a VI. kerületi kapitányságra. Innen még hajnalban elbocsátották, de a *kihágási* eljárás botrányokozás cimén megindult ellene. Gróf Zichy Ede szerint lehetséges, hogy mások hangosnak találták viselkedését. *Inzultálni akarták és ő csak védekezett, mert sokan rátámadtak.*

— **Egy budapesti színésznő sulyos autóbalesete Pozsonyban.** Pozsonyból táviratozzák: Bogdán Erzsi budapesti színésznőt hétfőn délután Pozsonyban sulyos autóbaleset érte. A fiatal színésznőt a Bata-művek egyik autója, amely meg nem engedett sebességgel haladt, az uttesten elkapta és *harminc méteren magával hurcolta*. A színésznő sulyos sérüléseket szenvedett. A pozsonyi kórházban azonnal megoperálták s állapota most már nem ad aggadolamra okot.

— **A budai gyermekcsontváz rejtélye.** Az Állami nyomda pincéjében talált 30—35 év előtti gyermekcsontváz rejtélye ügyében egy munkás jelentkezett a főkapitányságon. Elmondotta, hogy annakidején *játszópajtása volt az eltünt budai gyermeknek*. A fiu akkor 13 éves volt és egy bélyeglopási ügyben meggyanusitották. A gyermek eltünt és többen látták, hogy a pincébe ment, de onnan többé nem került elő. Nagyarányu nyomozás is folyt annakidején és letartóztattak egy nyomdai alkalmazottat, mert azzal *gyanusitották, hogy a gyermeket eltette láb alól*. Az illető hat hétig volt vizsgálati fogságban, de bizonyitékok hiányában megszüntették ellene az eljárást. A meggyanusitott nyomdai alkalmazott azóta már *meghalt*.

— **Életuntak.** Takács József 23 éves mechanikus hétfőn reggel az Erzsébet-hidról a Dunába ugrott. Kimentették és a mentők a Rókus-kórházba vitték. Nyomora miatt akart meghalni. — Pajor Julia 23 éves szobalány a Lovag-utca 15. számu ház második emeletéről az udvarra akarta vetni magát, de tettét megakadályozták. Nem sokkal később görcsök lepték meg és kiderült, hogy előzőleg megmérgezte magát. A mentők a Rókus-kórházba vitték. — Barna Erzsébet 19 éves ápolónő a Pestszentlőrinci állami lakótelepen ismeretlen méreggel megmérgezte magát. A mentők már halva találták. A rendőrség megindította a nyomozást. — Pinkász Márton tisztviselő felesége a Szekszárdi-utca 18. számu házban lévő lakásán nagy adag morfiumot vett be. A mentők a Rókus-kórházba vitték. Állapota sulyos. — Kollár Teréz 25 éves mindenes a Csáky-utca 15. számu házban levő szolgálati helyén heresóval. Szabó Nándorné 42 éves munkásnő pedig Csepelen, a Magyar-utca 63. számu házban megmérgezte magát. A mentők a két életuntat sulyos sérülésekkel a Rókus-kórházba vitték.

A CSODATOJÓ

GYULA gazda: Jó vásárt csináltam ezzel az orpingtonival. Ennél nem az ülés a fontos, hanem a — költés.

De más lett a kocsma képe . . .!

A hortobágyi nagy kocsmában
Bujdosót nem rejt az ivó,
Autóbuszok állnak előtte
S benn francia s hollandi szó.

Melegviz, villany, vasbetonfal,
— Itt nem is adják már alább . . .
Vén betyár ki se rughatná most
Jókedvében az oldalát!

(*).

— **A Magyarországi Nőegyesületek Szövetsége** közgyülésén özvegy gróf *Apponyi Albertné* elnökőt üdvözölték huszonötéves jubileuma alkalmából. Apponyinét a közgyülés mindvégig lelkesen ünnepelte. Apponyiné az ülés folyamán bejelentette, hogy a nőmozgalmak egyik kiváló harcosa, *Jeanne Addams* Chicagóban váratlanul meghalt. Jeanne Addams 1931-ben megnyerte a Nobel-békedijat és kétszer is járt Budapesten, 1913-ban, amikor gróf *Tisza István* miniszterelnök fogadta és közvetlenül a háboru után, 1921-ben. *Oberle Károlyné* főtitkár jelentésében megemlitette, hogy a szövetség további munkájában igyekezni fog azt az előitéletet legyőzni, amellyel ma a férfitársadalom a női munka iránt viseltetik. *Kresz Károlyné* az ebédeltetési akcióról számolt be. Gróf *Apponyi Albertné* ismertette a népszövetség szociális munkásságát, amelyben mint Magyarország hivatalos kiküldöttje és az ötödik bizottság elnöke vett részt. Bejelentette, hogy *Tormay Cecil* kitüntető megválasztása után még egy magyar nőt választottak meg Genfben a gyermekvédelmi szakosztályba: *Steller Máriát. Vámbéry Melanie* a feministák egyesülete nevében inditványozta, hogy a tiz éve megszüntetett választójogi bizottságot ujult erővel élesszék fel. A közgyülést *Rosenberg Auguszta* felszólalása zárta le.

— **Raffay püspök ötvenéves érettségi találkozója.** Junius elsején lesz ötven éve, hogy a bányai egyházkerület püspöke, dr. *Raffay Sándor* a szarvasi főgimnáziumban érettségit tett. Ebből az alkalomból az elnöklete alatt levő Öregdiákok Szövetsége nagy találkozót rendez. Ezenkivül e napon helyezik el a gimnázium falába *Chován Kálmánnak*, a Zeneművészeti Főiskola volt kiváló tanárának művészi emléktábláját.

— **A Hadviseltek Országos Nemzeti Szövetségének kisujszállási csoportja vasárnap avatta fel uj zászlóját.** Az ünnepi beszédet *Török Imre* református esperes, kormányfőtanácsos, a zászlóavató beszédet vitéz *Kenyeres János*, a Hadviseltek Országos Nemzeti Szövetségének alelnöke, országgyülési képviselő mondotta. A diszzászlót megkoszoruzás után vitéz *Kenyeres Jánosné* adta át és a zászlót *Nagy Dezső*, a helyi csoport elnöke vette át.

— **Zászlóavatás a Kutyakaparó-csárdában.** Kocsér községben a *Kutyakaparó*-csárdában, amelyben *Petőfi* híres költeményét irta, ünnepélyesen felavatták a nemzeti zászlót, amelyet *Gerl Árpád*, az abonyi polgári iskola igazgatója adományozott a községnek. A zászlót a község előljárósága nevében *Csitos István* főjegyző vette át.

ÉLELMISZERÁRAK.

Felsál 120—200, leveshus 80—140, borjucomb 180—240, vesés 140—200, juh hátulja 140—160, eleje 60—120, sertéskaraj 160—220, comb 112—132, oldalas 84—120, zsirszalonna 108—124, háj 120—128, zsir 112—128, csirke drb. 100—250, lud és ruca 150—800, tisztitott csirke sütni való 180—360, lud és ruca 100—140, teatojás drb. 6.5—7, főző 5.5—6 ponty 120—160, jegelt 80—120, tej lit. 32, tejföl 120—150, teavaj, tömb kg. 240—280, tehéntúró 16—80, fehér kenyér 36—42, félbarna 32—34, barna 20—22, bab, fehér aprószemü 20—40, borsó 40—72, lencse 44—90, vörös-hagyma, egyiptomi 52—56, kelkáposzta, ujdonság 40—80, burgonya: rózsa 12—20, Ella 10—14, sóska 18—36, tisztitott paraj 16—24, savanyukáposzta 24—32, vegyes zöldség 60—80, spárga 30—160, hónapos retek, csomója 3—16, zöldhagyma 2—6, fejessaláta drb. 3—10, zoldborsó 60—90, cseresznye kg. 80—220 fillér.

— **Férfi-zarándoklás Máriabesnyőre.** Vasárnap rendezték a főváros és a környék katolikus férfiai zarándoklatukat Máriabesnyőre. A zarándokok reggel indultak el a Jézus Szive-templomból dr. *Horváth Győző* püspök, kalocsai nagyprépost vezetésével a Keleti pályaudvarra, ahonnan három különvonattal utaztak a máriabesnyői kegyelemhelyre. Gödöllőn a HÉV vonalai mentén fekvő falvak férfilakossága csatlakozott a budapesti zarándokokhoz. Máriabesnyőn a zarándoklás főrendezője, P. *Jámbor László* S. J. ismertette a férfizarándoklás célkitüzéseit, majd P. *Badalik Bertalan* szentdomonkosrendi tartományfőnök mondott szentbeszédet. *Horváth Győző* püspök főpapi misét pontifikált. A zarándoklat tagjai estefelé tértek vissza Budapestre és zászlók alatt gyertyás körmenetben vonultak a Rózsák terére, ott résztvettek a Szent Erzsébet tiszteletére rendezett ünnepségen.

— **Emléktábla Fényi Gyula szülőházán.** Sopronból jelentik: Fényi Gyula jézustársasági atya, a kalocsai Haynald-obszervatórium egykori vezetője születésének századik évfordulója alkalmából szülővárosa márványtáblán örökitette meg nagy fia emlékét. A művészi domborművet, amelyet vitéz *Nesztyné Haich Erzsébet* szobrászművésznő készitett, Fényinek a Szent Lélek-utcában levő szülőházán helyezték el és vasárnap avatták fel ünnepi külsőségek között. Az ünnepséget szentmise vezette be, amelyet dr. *Breyer István* győri megyéspüspök pontifikált, majd *Sopronyi-Thurner Mihály* polgármester mondott az emléktáblánál avatóbeszédet. Az ünnepélyen *Wendl Miklós* a Magyar Tudományos Akadémia, dr. *Réthy Antal* igazgató a Budapesti Csillagvizsgáló és Meteorológiai Intézet, dr. *Gábor Géza* tanár a Szent István Akadémia, *Mócsy István* főjegyző Kalocsa város, Páter *Gyenis András* jézustársasági atya pedig a magyarországi Jezsuita-rend nevében koszorut helyezett az emléktáblára.

— **Magyarok a palermói Garibaldi- és Tüköry-ünnepségen.** Palermóból jelentik: Vasárnap reggel érkezett meg a kikötőbe *Végh Miklós* kvirináli követségi tanácsos, vitéz *Szabó László* alezredes, *Némethy Károly* székesfővárosi tanácsnok és *Miskolczy Gyula* vezetésével az a magyar küldöttség, amely a Garibaldi- és Tüköry-emlékünnepen vesz részt. A küldöttség megkoszoruzta a hősi halottak emlékművét, majd a palermói Tüköry-laktanya falán elhelyezett Tüköry Lajos ezredes emléktábláját leplezték le. Az ünnepi beszédet vitéz *Szabó László* alezredes mondotta. Ezután Tüköry siremlékén fölavatták azt a fogadalmi lámpát, amelyet Budapest székesfőváros küldött ajándékba. Az avatóbeszédet *Némethy Károly* tanácsnok mondta. Délben a küldöttség szállójában villásreggeli volt. Délután a városháza erkélyéről *Ezio Garibaldi* képviselő, Garibaldi unokája mondott beszédet az összegyült tömeghez, megemlékezve arról a hősies küzdelemről amelyet Garibaldi Tüköry ezredessel vivott az olasz szabadságért. Ezután Garibaldi szobrát koszoruzták meg. Délután *Manaresi* volt államtitkár teán látta vendégül a küldöttséget este pedig a polgármester adott diszebédet amelyen Magyarország és Olaszország barátságának jelentőségét méltatta. A küldöttség kedden Palermo környékére rándul ki és este visszautazik Rómába.

— **Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat** *Seenger Béla* alelnök elnöklésével tartotta választmányi ülését, amelyen az elnökség örömmel számolt be arról az érdeklődésről, amelyet *Horthy Miklós* kormányzóval az élén a magyar társadalom minden rétege tanusitott az ötvenesztendős társulat és annak jubiláris közgyülése iránt. Az elnök bejelentette, hogy a társulat hódoló feliratot intézett a kormányzóhoz. A választmány megválasztotta az igazgatóságot, amelynek tagjai a következők lettek: *Hosszu István*, dr. *Hültl Dezső*, *Lakatos Artur*, dr. *Pacher Béla*, *Schober József* és dr. báró *Szalay Gábor*.

— **Érettségi találkozó.** A soproni ev. liceumban 1915-ben érettségizett osztálytársainkat kérjük, hogy a junius 2-án Sopronban megtartandó huszéves találkozónkon szíveskedjenek megjelenni. Dr. Hollós Sándor főorvos, Veszprém, dr. Remport Elek gimn. tanár, Budapest.

— **Felvétel a sümegi reálgimnáziummal kapcsolatos internátusba.** Az 1935—36. isk. évre az előjegyzések a reálgimn. és internátus igazgatójánál már megkezdődtek. Jelentkezhetnek I—VII. osztályu reálgimnazisták és VIII. osztályu reálisták. Az internátusi növendékek állandó tanári felügyelet alatt élnek. Az étkezés bőséges és kifogástalan minőségü. Az ellátás dija havi 45 ar. P. Részletes tájékoztatót szivesen küld az igazgatóság.

— **A Hungária gőzfürdőbe** rendkivül kedvezményes jegyek kaphatók kiadóhivatalainkban.

— **Bérmafénykép** olcsón Kossak u. Kossuth L.-u. 12.

— **Az arcpuder,** épugy, mint a divat, alkalmazkodjon az idők változásához. Bármily foglalkozás mellett órákhosszat jól tapadjon, szüntesse meg a bőr kellemetlen fényét és adja meg a fiatalos, üde külsőt. Használja a kitünő „Chat Noir" parfümmel illatositott „Lady puder"-t, mert ez egyesiti magában mindezeket az előnyöket. A „Lady puder" teljesen ártalmatlan a bőrre, befödi a nagy pórusokat és a durva bőrszöveteket és természetes árnyalatával mindenféle arcszinnel egyesül. A „Lady puder" csodálatos finomságu és megadja a fiatalos üdeség fuvallatát. Minden divatszinben kapható.

— **Gépjárművek hatósági vizsgája.** A közuti forgalomban résztvevő összes gépjárműveket junius 30-ig hatósági vizsgának kell alávetni, vajjon azok felszerelése megfelel-e a forgalmi biztonság követelményeinek. Célszerü tehát a kocsi elektromos berendezését előzetesen szakmühelyben átvizsgáltatni. A fennálló hibák vagy hiányok kiküszöbölésére szakszerü tanácsot és dijtalan ajánlatot ad a Bosch Róbert k. f. t., Budapest, V., Váci-ut 22—24., ahol az előirásos hátsólámpák, irányjelzők, fényszórók stb. is a legolcsóbb árban, felszerelve vagy anélkül kaphatók.

Haich Erzsébet, szobrászmüvésznő. Született Budapesten. Atyja H. Károly, a Győr-Sopron-Ebenfurti vasut vezérigazgatója. Középiskolai tanulmányainak befejezése után Pásztor János szobrászmüvész növendéke lett. H. egyike a modern, tehetséges szobrászoknak, aki izmos tehetségével egyike hazánk reményeinek. Szobrai közül különösen a „Leszámolás" és a „Morengó" tüntek fel nagyobb sikerrel.

Rát Str

245-46, 585, l.

népr és arch

entin-fémportál

ÜVEG
LÁSRA

ÜVEGCSISZOLÁS
ÜVEGHAJLÍTÁS
TÜKÖRGYÁRTÁS
MODERN ÜVEGMINTÁZÁS

CH TESTV.
ER-UTCA 84

TELEFONSZÁM: 35-4-76

CANTULIA SEILER
harmonikák zongorák, pianinók
a vezető világmárkák
Reményi
hangszerkészitőmesternél
Király-u. 58.

A kréta

Irta Vaszary Gábor

Szeretem a mozgalmas életet figyelni; a vásárok, bucsuk és hetipiacok módfelett érdekelnek. Ezek azok a helyek, ahol a nagy tömeg jelenléte elviselhető számomra, egyébként nincs annyi pénz a világon, amiért én felvonulásokon részt vennék, legyen az fogadtatás, temetés vagy tüntetés. Fizikai rosszullét fog el.

A piac élete — az más. Azt roppant kedvelem, de igy is csak évente egyszer, ha hozzájuthatok.

Itt találkozik az ember a jó házi-asszonyokkal, akikről egyébként csak ugy hallomásból tud, akikkel másutt seholsem találkozhat.

Manapság olyan kevesen tudnak jól főzni, hogy kétszer is meggondolja az ember, mielőtt egy meghivást elfogad.

A piacon járkál a hü feleség is Az az asszony, aki maga jár el a piacra bevásárolni, ritkán szokta megcsalni az urát. Ilyesminek a hangulata akkor kezdődik, ha az ember sokat lustálkodik az ágyában és sohasem akkor, ha korán kel és a rosszabb kabátját huzva magára, (illetve sokszor az ünneplőt, mert a kettő gyakran egy), a piacon tolong a többiek között és a hideg főzelék és gyümölcsök között turkál, mérlegelve a vásárlás előnyeit.

A hü feleség korán kel.

Sok ilyen asszonynak nincs is estélyi ruhája és az ugynevezett „jó helyeken" nem is lehet látni őket.

Olyan olcsóság nem is lehetséges a világon, hogy ezen változtatni lehetne.

Ezekről az asszonyokról, — beismerem —, nem sokat irtam eddig. A jóság és becsületesség egyszerüsége csak futólag érdekli általában az embereket és akkor se nagyon hisznek benne.

A mult délelőtt is a piacon sétálgattam. Már délfelé járt, csak egy-két vásárló lődörgött az árusok között, amikor egy koldusformáju szegény ember elém állt.

— Krétát tessék venni.

— Miféle krétát?

— Krétát, csak ugy.

— Hja? . . . Nem kell kréta.

— Két fillér darabja.

— Mit csináljak vele?

Erre már ő sem tudott mit válaszolni és szó nélkül tovább ment. Az időjárás nem érdekelhette, mert tavaszi kabátja volt, folt hátán folt

rajta. Eltávolodó léptei megfelelően rokonszenvesek voltak. Mit érhet egy kréta, ha két fillérért árusitja ő, aki szintén keres még rajta? Na és a krétagyárosnak is hasznа van belőle. Nevetséges valóban. Talán tizet csinálnak krajcáros költséggel belőle.

Ez a szerencsétlen ha egy fillért keres darabonkint, sokat mondok. Nem nagy üzlet. Ki vesz manapság krétát? Szegény ember. Ha krétaárusitás helyett azt mondta volna, hogy három napja nem evett, bizonyára adtam volna neki egy pengőt. De igy, miután nem akarta az irgalmasság erényét megpiszkálni bennem és csupán dolgozó emberként akart elhelyezkedni a társadalomban, nem adtam neki semmit.

Hol az a krétaárus?

A piac sarkában elcsiptem, amikor már másoknak kinálgatta a krétákat, akiknek szintén nem kellett.

— Hé, álljon csak meg. Krétát akarok venni.

Szó nélkül az orrom elé dugta a dobozát. Belenéztem. Szépen meghegyezett hat darab hófehér kréta feküdt ott egymás mellett. A derekukat kék papiros boritotta.

Kezembe vettem egyet.

A gyári jelzésen kivül még a következők voltak a kék papiroson fehér betükkel felirva:

„Szavatolt homokmentes iszapolt hygienikus iskola kréta."

Diákkoromban láttam ilyet utoljára.

Fantasztikus. Két fillér darabja és még tájékoztató szöveg is van rajta.

Hygiénikus homokmentes iszapolt kréta, két fillérért és még szavatolják is ezt.

Azt ugyan nem tudom, mi fontossága van itt a hygiéniának, de valósággal lázba jöttem.

— Ez az egész kréta-készlete? Ez a hat darab?

— Ez.

Megvettem mind a hatot és adtam neki 20 fillért.

Ahogy a kezemben tartogattam egyet, lehunytam a szemem és ugy éreztem, megint az iskolában vagyok, a fekete tábla mellett és Mikus tanár ur (Isten nyugosztalja szegényt) azt mondja:

— Miről is volt szó, kérem?

Ez az. Miről is volt szó.

Ugy érzem, attól kezdve, hogy elkerültem a fekete táblа mellől. semmi sem történt, ami fontosabb lett volna.

Sokkal fontosabb volt a földrajz, amit Mikus tanár ur tanitott.

A föld, amelyen élünk, amelyet Anaxargos még kinosan laposnak hitt, Herodot már tányérformájunak vallott és Ppthagoras már gömbölyünek vélt. Coppernicus még tovább ment és azzal lázitott, hogy gömbölyü is, meg forog is, de még elég olcsón meguszta, nem ugy mint Galilei, akinek ugyanezért az állitásáért bünbánó zsoltárokat kellett imádkoznia minden áldott nap a pápa rendeletére.

Sohasem voltam jó földrajz-tanuló. Akkor még botorul azt hittem, enélkül is meguszom az életet. De később fájdalommal kellett tapasztalnom, milyen megszégyenitésnek teszi ki magát az ember, ha egy keresztrejtvényfejtésben a földrajzi meghatározások miatt megakad.

Most különösen nagy szégyenem van vele.

Fogalmam sincs róla, hogy pontosan hol ölik egymást az emberek a világ különböző tájain és ennek miatte helyt foglalhatok vala. Teljesen tanácstalanul állok a nagy világégés közepette. A Csendes-óceán harcait illetőleg csak odáig jutottam még el, hogy a neve felett elmélkedem. Vajjon ki és miért nevezte el csendesnek?

Mikus tanár ur talán ezt is tudott volna válaszolni.

Mennyi szép és fájdalmas emléket idézett fel ez az egyszerü krétadarab.

Szép volt az ifjuság a maga könnyelmüségében és fájdalmas a kötelesség elmulasztásának tudata.

Igy jártam a krétával.

A krétaárus még a dobozát is odaadta a krétával együtt.

Lehet, hogy végkiárusitás volt, vagy mit tudom én, lopott kréták voltak, bár nem valószinü, mert ha valaki már vétkezni óhajt, nem a krétákkal kezdi a dolgot.

Egyre inkább meglepő olcsónak tartottam a vásárt.

Akárkit megkérdeztem, mibe kerültek a krétáim, mindenki sokszorosan tulbecsülte őket. Három és öt pengő között érzékelték a hat darabot.

— Nem kell kréta ajándékul? — kérdeztem őket, amikor már kellő módon kiörültem magam felettük.

Mindenkinek kivétel nélkül kellett, bár azt senki se tudta megmondani, hogy miért.

Mindenkinek lázasan csillogott a szeme, aki csak kézbe vette a krétát. Egy hölgy még a szája szélét is megnyalta könnyedén.

Hihetetlen sikere volt a krétának, egy ládára valót is el tudtam volna osztogatni belőle.

Igaz, hogy magam is elősegitettem a sikerüket, a következőket mondván:

— Ezek még valódi kréták. Szavatolt, homokmentes, iszapolt, hygiénikus kréták. Ki tudja, mikor juthat hozzájuk, még egyszer az ember.

Bizonyos vagyok benne, hogy senki se meri elhasználni nagykönnyelmüen, ha egyáltalán lesz mire. Majd gondosan elteszik a szekrényük mélyére, mint én azt az egyet, amit a magam számára tartottam meg.

Japán koronázatlan fejedelme

A Felkelő Nap birodalmának gazdasági és ipari vezére Báró Mitsui, a világ leggazdagabb embere

Aki *Yokohama* álomszerüen szép fekvésü kikötőjében lép partra először a japáni szigetországban, annak minden oldalról három betü tünik szemei elé. Azokon a hajókon, amelyeken japáni zászlót lobogtat a szél, a hajózási vállalatok igazgatósági épületein, a 8-10 emeletes áruházakon, kisebb-nagyobb bankok bejáratai fölött, mindenütt ez a három betü tünik fel: *M. B. K.* Mi ez? Túlméretezett hirverés? Nemzeti jelzések? — kérdezi az odaérkező idegen. Ez a három betü valóban Japán nemzeti nagyságának kifejezője és egyuttal propaganda is. Mitsui Bushan Kaisha — röviden M. B. K. — annak az embernek a jelzése, aki Japán koronázatlan vezére. A mikádó: *Hirohito* császár, a katonai és politikai hatalom legfőbb irányitója. Japáni birtokok, nagyipar, vasutak, hajózás, hirszolgálat és bankok tulajdonosa azonban báró *Mitsui* és mint ilyen, Nippon teljhatalmu gazdasági vezetője.

Kelet titokzatos embere

Tokió új negyedének felhőkarcolói között, amerikai épitészeti stilusban, acélból és szilánkmentes üvegből készült, tűz és bombabiztos, 18 emeletes palotájában él és uralkodik ez az ember, aki Távol-Kelet történelmét és gazdaságát irányitja.

Báró Mitsui, száz és száz legendának titokzatos hőse, és öt fia tartják kezükben nemcsak Japánnak, hanem azon túl, majdnem egész Kelet-Ázsiának jelenlegi és jövő politikáját.

A nagyvilág jól ismeri az amerikai Krözusok: *Rockefeller, Morgan, Astor, Ford* nevét, képeik száz és százezer példányban forognak közkézen. A szenzációra éhes amerikai sajtó mindig talál alkalmat életük, szokásaik ismertetésére. Ezek az emberek nemcsak az Egyesült Államokban, hanem az egész világon már közismertek. *Mitsui* neve azonban csak Japánban és azokban a világrészekben fogalom, ahol Nippon fiai megfordulnak és azokban az országokban, amelyeknek kapcsolatai vannak a Távol-Kelet egyre nagyobb arányokban feltörő gazdasági életével. Európában csak nagyon kevesen tudják, hogy *Mitsui és családja vagyonosabb, mint a leggazdagabb amerikai multimilliomos. Mitsui* volt az, aki milliárdjaival a teljesen vad *Formozát* gyarmatositotta és *Szachalint* Japán legértékesebb részévé tette. *Mandzsukuó* ma nem lenne értékes terület, ha Japán gazdasági hatalmassága nem fektette volna bele azokat a tőkéket, amelyek lehetővé tették fellendülését. *Charbin* és *Mukden* ugyancsak a *Mitsui-ház* uralma alatt van és ez az ember épittette ki azt a keletkinai vasutat, amely a pályatest mentén fekvő tartományokba, városokba és falvakba életet, vérkeringést és gazdasági fellendülést vitt.

Banzáj Nippon

A gazdasági viszonyok késztették az egyre szaporodó Japánt arra, hogy az angolszász hatalmakat ne csak szigetországától, hanem mindazon területektől távoltartsa, amelyek a japáni gazdasági élettér számára szükségesek. Nipponnak nemcsak területekre van szüksége, hogy gyors iramban szaporodó népességét elhelyezze és életlehetőséget nyujtson neki, hanem politikailag is szüksége van teljes mozgási szabadságra. Kína elleni harcai azoknak a terveknek a bevezetői, amelyek lépésről lépésre akarják ezeket az elgondolásokat megvalósitani és Kelet-Ázsiát Japán birtokába és irányitása alá vonni.

A technika fejlődése és a mai modern korszellem sem tudta elnyomni a japániak nemzeti érzéseit. Amikor nemrégiben az egyik iskolában a tanárok kérdést intéztek a tanulóifjusághoz, hogy mi a legfőbb vágyuk hazájuk érdekében, a fiatalok kórusban felelték: *Japánért meghalni!*

A fiatalságot úgyszólván már csecsemőkortól kezdve nemzeti szellemben nevelik. Európában is közismertté lett az a mult esztendőben megtörtént eset, hogy amikor egy újfajta torpedó kipróbálásához olyan önkéntes jelentkezőre volt szükség, aki az életét áldozza, a hivatalos felhivásra ezrével jelentkeztek a társadalom minden rétegéből. Az új fegyver, amelyet kilövése után ember kormányoz az ellenséges célnak, olyan nagy érdeklődést keltett a százmilliós japáni nép körében, hogy sokezer visszautasított jelentkező közül sok hagyományos harakirit követett el, mert nem áldozhatta életét hazájának.

Az emberi életnek ez a semmibevevése annak a magasztos gondolatnak a teljes sikere, amely minden japáni férfit és nőt egyaránt a közösség érdekeiért a haza szolgálatába állit, olyan néplélekre enged következtetni, amely ha kell puszta kézzel is szembeszáll a jelenkor félelmetes hadieszközeivel, páncélosokkal, harckocsikkal, hadihajókkal és repülőgépekkel.

A legenda

S ennek a népnek van egy titokzatos öregembere, aki a nyilvánosság számára láthatatlan, akinek életéről még Japánban is alig hallani valamit, aki irodájában jelentések, statisztikák és térképek közt elsáncolva, irányitja az egyre nagyobb arányokban fejlődő nemzeti expanziót. *Báró Mitsui*, mialatt fiai üzleti uton a különböző világrészeket járják, irodájából irányitja nemcsak Japán, hanem egész Távol-Kelet gazdasági és politikai életét.

A népszájon forgó legenda szerint *Omi* tartomány egyik kisközségében, három egymás közelében fekvő kút mellett egy szegény japáni paraszt arannyal telt zsákot talált. Ennek a földmivelő embernek a fia kisebb vállalkozásokba kezdett. A szerény üzleti kisérletek sikerültek, mire felvette a *„Három kút"*, azaz *Mitsui* nevet. A kiskereskedő később banküzletet nyitott. A zavaros külpolitikai helyzet és a háboruk másokat tönkretettek, *Mitsui* üzletét fellenditették. Tevékenységi körét kiterjesztette Kínára. Lapvállalatokat alapitott, később bányákat tárt fel, müselyemgyárat létesitett. Hatalma és gazdagsága egyre nőtt. *Ma a világ leggazdagabb embere*, Japán pénzügyi hatalmassága, akinek terveit és elgondolásait ujságjai milliós példányszámban terjesztik nemcsak hazájában, hanem az egész Távol-Keleten.

Katonavonatok száguldanak a különböző világtájak felé. Hadihajók siklanak a Csendes-óceán vizein, hatalmas repülőgépek népesitik be a levegőt, az öt világrész népe harcol, küzd és szenved, közben egy 80 éves öregember iróasztala fölé hajolva, számitásokat végez. Mit jelent mindez Japánnak és mire van még szüksége a távolkeleti birodalom fiainak? . . .

K. L.

URA AZ IDŐNEK a pontos vájer
UNIVERSAL ÓRÁVAL

AZ UNIO
IFJUSÁG KÖNYVEI
KARÁCSONYRA
OSZKÁR BÁCSI:
MARCITSZIGETI MESÉK
Leghíresebb mesemondónk legszebb meséi, luxuskiállításban . . . . . P 5·20
ÁKOS MIKLÓS:
SZÜLŐFÖLDEM SZÉP HATÁRA
Színpompás, bűbájos, magyaros képeskönyv Bíró-Rácz rajzaival . . . . . P 3·20
BIRÓ-RÁCZ:
PINDURKÁÉK AFRIKÁBAN
Csupa szín, vidám rajz és mulatságos versike . . . . P 3·20
A KIS MŰVÉSZ
Kicsinyeknek, nagyoknak művészi érzéket fejlesztő, szórakoztató, megnyugtató időtöltés.
KAPHATÓK MINDENÜTT!
K. BARTHA FERENC KIADÁSAI
BUDAPEST 10. Tel.: 148-420.

NAPOS OLDAL

Cigaretta

Igénytelen külsejű, rendszerint fehér papirba burkolt dohányvagdalék-rudacska. Hossza négy-öt centiméter, vastagsága ugyanennyi milliméter és arról nevezetes, hogy az emberiség a legváltozatosabb mutatványokat tudja vele végrehajtani. E mutatványok gyakorlói közül a következő válfajokat leszek bátor felsorolni:

1. *Az őstermelő.* Mutatványának lényege, hogy a cigarettát nem veszi, hanem gyártja. Négy, vagy öt különböző fajta dohányt kever összze, esetleg pácolja, majd megszáritja a keveréket, megtölti vele a hüvelyeket és töltés után minden célzás nélkül tüzelni kezd. Teszi pedig mindezt azért, mert ő, saját bevallása szerint, minden más, készen vett cigarettától köhög. Ezzel azonban, amit ő sajátkezüleg őstermelt, sorra kinálja embertársait, akik mind köhögni kezdenek, mire az őstermelő egy kis elnéző, szánakozó és szinte csodálkozó mosollyal gyujt rá, de hirtelen kidülled a szeme, furcsa, fojtott hangon azt mondja, hogy bocsánat, neki most valami halaszthatatlan és sürgős elintéznivalója van. Ezzel gyorsan kifordul a szobából, a folyosóra. Köhögni.

2. *A staféta-szivó.* A cigarettát nem gyártja, hanem váltja. Mint a staféta a botot. A tárcájában állandóan négy-öt fajta, különböző cigaretta van, mert neki is ugyanaz a véleménye, ami az őstermelőé. Hogy tudniillik, ha az ember mindig ugyanazt a trafik-cigarettát szivja, akkor, hiába — egy kicsit köhög. De ő ezen ugy segit, hogy nem egyféle cigarettát sziv, hanem ötfélét. És nagyon köhög.

3. *Az absztinens.* Először az őstermeléssel próbálkozott, aztán a stafétaszivással. Változatlanul köhögött. Ekkor elhatározta, hogy leszokik. Hogy könnyebb legyen a dolga és még csak kisértésbe se essék, nem is vitt magával hazulról se tárcát, se cigarettát. És nem is szivott. Reggel nyolctól déli tizenegyig. Akkor valaki rágyujtott előtte, mire az absztinens szájában hirtelen összefutott a vágyakozás és tőle telhető elfogulatlansággal kapott a zsebéhez, mondván:

— Ejnye, a kutyafáját, ugy látszik: otthonhagytam a tárcámat.

— Parancsolj, kérlekalássan — mondták erre neki.

Mit tagadjam? Parancsolt.

4. *A fél-absztinens.* Nem leszokni akar, csak az élvezett nikotin mennyiségét szeretné kisebbiteni. E célból Nikotexet sziv, azt is nikotinszürő szipkából és nem egészben szivja a cigarettákat, hanem mindegyiket kettétöri. E módszer előtt két skatulya egész cigarettát szivott, most három skatulya telet.

5. *A nagy elbeszélő.* Mutatványának semmi egészségi, gazdasági, egyszóval gyakorlati indoka nincs. Minden ok, cél és meggondolás nélkül sziv és köhög. De közben beszél. Szavait orrán-száján kitóduló füsttel kiséri, mint egy modern Moloch De mutatványának nem ez a lényege, hanem a hamu. A hamu, mely beszéd közben a cigarettája végén egyre ijesztőbb méreteket ölt és lassankint mind lejjebb és lejjebb konyul. Felelősségem teljes tudatában állithatom, hogy ezzel a mutatvánnyal a nagy elbeszélő sokkal feszültebb figyelmet tud elérni, mint összes többi elbeszélő-társai, Csehovtól Maupassantig. Senki nem a beszédét figyeli ugyan, de annál inkább figyelik a cigarettája végén a hamut. Hogy mikor fog leesni és hova? Végül le is esik. Az eperbóléba. Halálos csönd és megdöbbenés. És a nagy elbeszélő azzal a felemelő tudattal tér nyugovóra, hogy ime ma este — ő maga se tudja, hogy miért —, de már megint ő volt az általános érdeklődés középpontja.

6. *A csutkavirtuóz.* Amig a cigarettát szivja, addig semmi különöset sem produkál. Csak amikor, a szivást befejezte, a csutkát elnyomja és eldobja. A mutatvány lényege az, hogy a virtuóz hova nyomja a csutkát és hova dobja? Nyomni leginkább a kandalló márványlapjához szereti, esetleg egy tányérba, vagy a fehér abroszon fekvő kis ezüst szalvétagyürübe, amit a virtuóz hamutartónak nézett. Dobni pedig legszivesebben a feketekávéscsészébe szokta, vagy különböző virágvázák mélyére, amivel minden házban, ahol csak megfordult, szinte eltörölhetetlen emléket hagy maga után, mert a háziak a virtuóz távozása után néha hetekig kutatják, hogy ugyan honnan jön az a kibirhatatlan bagóillat és ha jön, hát akkor mitől jön?

7. *A fejszámoló.* Mutatványa nehezebb és művészibb, mint az eddig emlitettekké együttvéve. Produkciójának időpontja nem a szivás előttre esik, mint az őstermelőé, nem is egyidejü a szivással, mint a nagy elbeszélő esetében, sőt még csak nem is a szivás után közvetlenül következik el, mint ahogy ezt a csutkavirtuóznál tapasztalhatjuk. Ó nem! A fejszámoló jóval később kezdi csak produkálni magát. Rendszerint a szivást követő nap reggelén, amidőn is a fejszámoló tüneményes ügyességgel és káprázatos technikával számitja ki a feleségének, hogy ő tegnap este nem annyi sokat szivott, hanem csak ennyi keveset. És ennek a fejszámolásnak ezerféle módja és változata van.

Én például a magam részéről ugy szoktam csinálni, hogy...

Na, ezt különben hagyjuk.

Zágon István.

— A spenót-háboru, sajnos, már évek óta dul nálunk. A gyerekek véznák, sápadtak, vérszegények, de hiába minden, nem tudom beléjük diktálni a spenótot... Közelharcot kell vivnom minden kanálért...

— Az én kisfiam is utálja a parajt.

— Lehetetlen! Hiszen valóságos vasgyúró! És nem eszik spenótot?

— Nem is adok neki. Egészen mást kap.

— I't?

— Ovomaltine-t. Ez hatványozott vitamin és ugy izlik, mint a legjobb csemege.

A rendőrhatóság egyes személyeket rádiókészülékeik beszolgáltatására kötelezhet

A MTI jelenti: A kormány rendeletet adott ki, amely kimondja, hogy *a rendőrhatóság a külföldi rádióállomások adásainak vételére alkalmas rádióvevőkészülék használatát megtilthatja olyan személyeknek, akikről alaposan feltehető, hogy egyes külföldi rádióállomások hirközléseit fontos államérdekek veszélyeztetésére alkalmas hirek terjesztésére használják fel.* Az, akit a rendőrhatóság rádióvevőkészülék használatától eltiltott, köteles rádióvevőkészülékét — tekintet nélkül az esetleg beadott jogorvoslatra — *a rendőrhatósághoz haladéktalanul beszolgáltatni.*

A beszolgáltatott rádiókészülék igazolt tulajdonósa kérheti, hogy a rendőrhatóság a beszolgáltatott készüléket a kihágási eljárás során elkobzott tárgyak értékesitésére vonatkozó eljárás szerint értékesitse Az értékesitésből befolyó összeget a rádió tulajdonosának kezéhez minden eljárási költség felszámitása nélkül haladéktalanul ki kell fizetni. Azt a rádiókészüléket, amelynek értékesitését a tulajdonos nem kérte, a rendőrhatóság köteles lepecsételve megőrizni.

A rendelet intézkedik a kihágás büntetéséről s végül ugy intézkedik, hogy a rendelet hatálybalépésének idejét a belügyminiszter állapitja meg és végrehajtásáról is ő gondoskodik.

Svájcban jártam

Irta Nagy Emil

Gyönyörü emlékeim füzödnek a pompás svájci hegyeken évtizedeken át elkövetett *turistáskodásaimhoz.* Azt hiszem azonban, hogy az imént papirra vetett kifejezéssel *vétettem* a hivatalosan helyesnek megállapitott magyaros irásmód ellen, mert ennek értelmében „turista" helyett most már — *természetjáró*-t kell irni. De töredelmesen beismerem, hogy ezt a jó szándéku *névmagyarositást* hibásnak, jobban mondva *hiányosnak* vélem. Mert igaz ugyan, hogy aki *turistáskodik,* az egyuttal mulhatatlanul a természetet is járja, s amikor fiatalabb koromban nem tudom hány ezer lépcsőn felkapaszkodtam az *ostendei világitótorony* csúcsára, ámbár ez rettenetesen erős *felfelé kapaszkodást* jelentett, mégse lehetett azt *turista* kirándulásnak nevezni, mert csak *lépcsőt* jártam, de nem *természetet,* viszont azonban, ha bármilyen nagy élvezettel barangolok is Mátyás király vadaskertjének költői sziklái között, s kétségtelen, hogy ott a *természetet* járom, ezt még abban az esetben is bajos lenne *„turistáskodásnak"* nevezni, ha szeges cipőt huznék is a lábamra és szeges botot vennék is a kezembe. Vagyis a *turisztika* fogalmában nélkülözhetetlenül *két elem* rejlik, egyik a *természet,* másik a *magas* hegyek vidéke, tehát a régóta kitünően bevált „turista" elnevezés helyett olyan névmagyarositást tudnék csak elfogadni, amelyben egyaránt *mind a két elem* kifejezésre jutna, vagyis a *természet* is és a nagy *magaslatra* törekvés is.

Azért gondolok a svájci hegyek közti barangolásaimra olyan különös nagy szeretettel és gyönyörüséggel, mert ott 3—4000 méter magasban is a tarka-barka *virágos mezők* olyan felséges tömegei terülnek el az ember szeme előtt májustól juliusig, aminél szebbet alig tud elgondolni az emberi képzelőtehetség.

Néhány év előtt feleségemmel felmentünk a Schulz felett emelkedő körülbelül 3000 méternyi *Motta Naluns* hegyre. Fent a magasban annyira tömegesen sok virágra bukkantunk, hogy félnapig tartó barangolás közben feltettem magamban, hogy olyan virágcsokrot kötök, amelyikben *minden jajta virág csak egy-egy példányban fog szerepelni.* Mikor igy felvittem már 74-ig, akkor az a további *babonás és bizarr gondolatom* támadt, hogy *annyi évig* fogok élni, ahányféle *különböző* virágot tudok kötni a csokorba. Mikor ezt megmondtam feleségemnek, ő is kedves buzgalommal hozzáfogott a további példányok kereséséhez, s igy együtt *felvittük a számukat 89-ig.* Babonás hitem szerint *bizalmas igéretet* kaptam tehát arra az *alpesi virágmezőktől,* hogy *megérem a 89 életévemet,* s ez elég indok arra, hogy különös szeretettel gondoljak a svájci alpesi virágmezőkre.

Persze most, igy őszi időben, ilyen virágos ábrándokat nem táplálhattam szivemben. Lent maradtam a házak és az emberek között. De ott lent mult időbeli tapasztalataimhoz képest kétirányu *sulyos változást* találtam. Ugyanis össze-vissza barangoltam Zürichet, Baselt, Bernt, Friburgot, Neuchattelt, Lausannet, Genfet, Montreux-t Territével és Vevey-vel, s még ezenkivül egynéhány kisebb várost, s előkelő hotelekben szálltam meg, de azok valamennyien jóformán üresek voltak, mert megszünt Svájc életfenntartó ereje: az *idegenforgalom,* viszont ehelyett egész Svájc hemzseg a felszerelt *katonáktól.* — Sohase tudtam volna elképzelni, hogy ilyen végzetesen *megfordított* Svájcot lássak viszont valaha életemben.

Ennivalók dolgában semmi kivetni valót se találtam. Igaz, hogy reggeliért, ebédért, vacsoráért *coupon*-okat kell leadni a vendéglőkben — reggeliért egyet, ebédért és vacsoráért kettőt-kettőt —, de azután kap az ember tisztességes jó adagokat, s a hatóság által az idegennek kiutalt coupon-ok is teljesen megfelelő számban állanak rendelkezésre. **Az emberek hangulata nem változott,** az ugyanolyan sajátosan svájci, mint volt azelőtt, de persze azért apró árnyalatokban nincs minden ugy, ahogy volt régen. Például bementem egy előkelő csokoládé kereskedésbe, kivettem három csokoládé szeletet, s gyanutlanul kérdeztem, hogy mit fizetek? De a kisasszony kezét tiltakozva felemelve igy szólt: *„Kérem, csak egyet vehet!"* A csokoládé őshazájában ezt a tilalmat se tudtam volna azelőtt elképzelni. De, persze, annak nem volt azután semmi akadálya, hogy egymásután bemenjek több boltba, s mindenütt vegyek egy-egy csokoládé szeletet, s ugyanezt megismételjem minden városban.

A kedves Lausanne-ból elmentem az egész világ egyik legbájosabb pontjára: *Montreux*-be. Persze ott is valamennyi nagyszerü hotel bezárva. Montreux-vel összeépült Vevey, s emellett feksik Territet, Erzsébet királynőnk hajdani legkedvesebb tartózkodási helye. Szobrot is emeltek emlékére az otthoniak, s fájdalmasan elmélkedtem szeretett nagy királynőnk gyászos sorsa felett, s mutatták azt a helyet Genfben, ahol egyik kirándulása közben leszurta a legnemesebb lelkü nőt az anarchista bitang.

Lausanne és Genf között az őszi idő és az idegenforgalom hiánya következtében csak vasárnap jár a hajó. Négyórás pompás hajózásban volt részem. Remekül sütött a nap.

Genf ugy fest, mint egy megvert hadsereg szintere. Majd minden házban *kiadó lakások* vannak, a hires panorámáju, tómelletti Wilson-sétány sok-sok remek hotelje leeresztett redőnyökkel némán bámul a pompás tóra. Elhagyta Genfet a Nemzetek Szövetségének és a Munka Világ-Központnak sok-sok ezer alkalmazottja, s ezt a rettenetes veszteséget *szörnyen sinyli a szép város.*

Erős járásnyira van a városon kivül pompás óriási parkban a *Nemzetek Szövetségének* fehér szinü, szögletes, lapos tetejü, magas, sokablakos épületcsoportjának hatalmas tömege. — Belülről nem engedik megnézni. — Mikor az *óriási fehér palota-tömbre* rámeredtem, olyan szorongó érzés fogott el, mint amikor valaki szeretett jó ismerőst *ravatalon* pillant meg. Valaha régen mennyi reményt füztem ahhoz az intézményhez, amelyik ott működött, onnan vártam a *békés revizió* beteljesülését, amiért külföldön olyan sokat dolgoztam és áldoztam. De a rövidlátás, szükkeblüség és ármány megölték a legszebb reményeket, s abban az óriási fehér palota-tömegben *nem csináltak semmit, amivel megmenthették volna az emberiséget a mostani rettenetes világégéstől.*

Két évtized előtt a nemzetközi *Igazságtétel bölcsőjének* néztem azt a palota-tömeget, s most ugy bámultam rá fásult szivvel, mint a nemzetközi Igazságtétel eszméjének csendes, néma *kriptájára.*

Magyar KÉPZŐMŰVÉSZEK karácsonya

Tisztelettel meghivjuk áruházunkban újonnan bevezetett állandó képzőművészeti bemutatónk megtekintésére. Ezen új intézményünkkel a magyar képzőművészetnek óhajtunk szolgálni és egyben szélesebb körök részére könnyen hozzáférhető módon — különös tekintettel a karácsonyra — lehetőséget nyújtani komoly művészi értékű festmények, rézkarcok és szobrok vásárlására.

A bemutatott műveket arra hivatott elsőrangu müértők válogatták össze.

Örömmel várjuk megtisztelő látogatását.

CORVIN
A JÓ MINŐSÉGEK ÁRUHÁZA

Felavatták Szily Kálmán emléktábláját

Ünnepi ülés keretében avatták fel szombaton a Természettudományi Társulat székházának üléstermében nagyszigethi *Szily Kálmánnak,* a társulat ujjászervezőjének márvány emléktábláját, *Nesztby Egonné Haich Erzsébet* alkotását.

Az ünnepélyes ülésen megjelent dr. *Szily Kálmán* kultusz államtitkár, *Navratil Ákos,* a Pázmány Péter Tudományegyetem rektora, *Imre Sándor* müegyetemi rektor, *Modrovics Ferenc* müegyetemi dékán, *Joó Rezső,* a kolozsvári, *Gorka Sándor,* a pécsi, *Halasy Nagy József,* a szegedi, *Kállay Kálmán,* a debreceni egyetem rektora és a magyar tudományos élet sok más képviselője.

Dr. *Zimmermann Ágoston* egy. tanár, elnök avató beszédében méltatta Szily Kálmán kimagasló érdemeit. Kiemelte hatvanhat éven át végzett működését a magyar közmüvelődés szolgálatában. Szily Kálmán minden cselekedetét — mondotta — az elvállalt feladatok lelkiismeretes ellátása, a kötelességérzet és az igazság rajongó szeretete vezette. Neve örökre egybeforrott a Természettudományi Társulat történetével. A társaság önmagát becsüli meg, amikor kegyelettel ápolja emlékét.

PAPP JENŐ
a magyar rádió krónikásának szerkesztésében jelent meg az ország legkiválóbb női szépirodalmi folyóirata
A MAGYAR NŐK LAPJA
illusztrált karácsonyi száma.
A lap a magyar irodalom
ünnepi eseménye!
Cikkekkel, az elbeszélés remekműveivel, regényekkel és versekkel többek közt a következő irók és költők szerepelnek a gazdag kötetben:

Bónyi Adorján	Lányi Viktor
Bácskai Magda	Lázár István
Balassa Imre	Márai Sándor
Egyed Zoltán	Megyery Elia
Erdélyi József	Mezőssy Mária
Gyomay György	Moly Tamás
Hunyady Sándor	Nyirő József
Ignácz Rózsa	Papp Jenő
Izsák-Gyarmathy László	Szentgyörgyi Ferenc
Izsáky Margit	Dr. Weninger Antal

A címlap müvészi rajzát Byssz Róbert készitette.
Kérjen ingyenes mutatványszámot!
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Ferenciek-tere 7.

Haich Erzsébet

Hobrás

Soproni Hirlap

1935 máj. 26

Soproni Szemle

1942. 92. l.

Neszty Egonné

Haich Erzsébet

Széchenyi Ivan grof
domborumű emlék-
táblája soproni
Széchenyi palotán

Irod
Z

Thirring Gustáv dr

A Széchenyi-család
soproni házai.
Soproni Szemle

1939. 294. l.

300. l.

Szeppel

tor neve a predellán s a képek vitán felüli garamszentbenedeki származása, a predellával közös kora és hasonlókorú emlékek ottani teljes hiánya. 5. A feliratok betűtípusainak teljes azonossága a predellán és a szárnyakon.

Krüchten József: Hazai művészek. Tudományos Gyüjtemény, II. kötet, Pest, 1821., 124. l. — Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek . . . Századok, VIII., 1874., 91. és 92. l. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 116. l. — Ipolyi: Besztercebányai egyházi műemlékek. Bp. 1878., 78. l. —ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 19. szám. — Z: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 523—524. l. — a. b: Az erdélyi honismertető egyesület. AÉ, IX., 1889., 275. l. — Knauz: A Garan melletti szentbenedeki apátság. I. kötet, Bp. 1890., 52. l. (A predella képe 5. tábla.) — Maszlaghy II., 44=24, 34=25 és 27, 29=26, 27=28, 35=29 és 31, 28=30. szám. (Az útóbbiak a Keresztény Múzeum mai számai.) — Pór Antal: Anjoukori Maszlaghy II., 44=1, 34=2, és 4, 29=3, 27=5, 35=6 és 8, 28=70. szám. — Pór Antal: Anjoukori Mária-kép Krumauban. AÉ, XIII., 1893., 236. l. — Tört. Főcsoport 1342. szám. — Czobor: Egyházi emlékek a történeti kiállításon. Bp. 1898., 50. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet, Bp. 1906., 289. l. — Divald Kornél: Csúcsíveskori szárnyasoltárok Bars és Túróc vármegyében. Magy Mérnök és Ép. Egyl. Közlönye. XLV., 1911., 539. l. — Haiczl Kálmán: A garamszentbenedeki apátság törté-

44:1, 34:2 és 4, 29:3, 27:5, 35:6 és 8, 28:7

A fiatalasszony egyébként a vacsorához sem ment le: úgy látszott, duzzog.

Kelemen akkor este, szokása ellenére, sokáig az asztal mellett maradt és beszélgetett Évával. A gyermekkoráról kérdezősködött, a neveléséről, az édesanyjáról.

A doktorkisasszony szűkszavúan felelgetett, mert amit őszintén mondott, az úgy hangzott, mintha nagyzolás lett volna. Nem is szívesen emlékezett vissza a régi időkre. *Nessun maggior dolore...*

Az életsora egy napról a másikra fordult meg, azon a napon, amelyen az édesapja — vakmerő, gentry-fezőr — holtan esett össze az utcán egy bankkal való viharos tárgyalás után. Évi akkor azonnal talpra állt — ennek most tíz éve — és munkához fogott. A gimnáziumból összevont vizsgákat tett, aztán az orvosi egyetemre iratkozott be. Az volt a terve, hogy majd újra jólétbe juttatja elkényeztetett, gyermeklelkű édesanyját — ebből azonban nem lett semmi.

Éva sóhajtott, a tanár pedig megsímogatta a keskeny, barna kezét.

— Úgylátszik — mondta csöndesen, — hogy az asszonyok mégsem valamennyien egyformák.

Éva arca egyszerre lángbaborult a dícsérettől. Kelemen egy kicsit elcsodálkozott ezen és kissé gondolkozóba is esett. Anélkül, hogy okát tudta volna adni, Mihály doktor váratlanul ellenséges viselkedése jutott az eszébe — ezért egyszerre lenyelte azt a kérdését, amely most következett volna: hogy miként vélekedik Éva a férfiakról és voltaképen miért nem ment még férjhez?

Ehelyett egy kis magyarázattal szolgált, mert úgy érezte, hogy tartozik vele a bizalomért cserébe.

— Évi gyermek, — jegyezte meg minden átmenet nélkül. — Gyermek, akire vigyázni kell, mert ő maga nem tud vigyázni magára. Ő nem látott semmi rosszat a rokonával való ártatlan pajtáskodásban. Vigasztalást keresett, szegény, az édesanyja halála miatt — és meg kell adni, hogy ez a csirkefogó jól elszórakoztatta. Az ilyesmihez különben csak annak lehet tehetsége, aki ráér. Én nem érek rá; örültem, hogy elvállalja helyettem. Magam sem gondoltam rá, hogy milyen aljasok az emberek, ha két különböző nemű embert többször látnak együtt, már megindul a piszkos fantáziájuk.

— Zsótérért nem kár, — fakadt ki Évából az őszinteség.

— Persze, hogy nem. Évinek azonban hiányzani fog egy darabig. Kicsit toporzékolt is, amikor megparancsoltam neki, hogy távolítsa el tapintatosan, különben én beszélek vele és akkor... Én nem érek rá verekedni, szamárságnak is tartom. Minek az? Kint van — nem beszélünk többé róla. Évinek majd veszek valamit, vagy elküldöm utazni. Gyerek.

Nem beszéltek többé az esetről.

Évi másnapra meggyógyult, harmadnapra felvidámodott és rövid idő elteltével ismét hízelkedően simult az urához. Kelemen mostanában tőle telhetően a kedvében járt, arról a tervéről azonban, hogy utazni küldi, Évi hallani sem akart.

— Nekem nagyon jó itt, — mondta. Nincs a világon szebb hely a villánknál. Nem hagyom itt sem a kertemet, sem a szobámat, sem a kocsimat.

Új soffőr jött: fiatal, képzett ember, aki rajongással nézett gyönyörű úrasszonyára. Évi egy kicsit kacérkodott is vele, állandóan tudtára adta, hogy úriembernek tartja és gyakran kiült melléje az elülső ülésre, hogy ne felejtse el egészen a vezetést.

— Ez nem árulkodik majd az uramnak! — jegyezte meg egyszer, amikor a bőrkamásnis legény

A soproni Széchenyi-házon augusztus 17-én leleplezett Széchenyi-emléktábla, Haich Erzsébet szobrászművésznő műve, amelyet a Vasúti és Hajózási Klub készíttetett a magyar közlekedésügy nagy úttörőjének emlékére

huszonegyszálas piros rózsacsokorral lepte meg, mert véletlenül megtudta, hogy aznap van az asszonya születése napja — mindössze a huszonegyedik.

Gyerek. Évát azonban mégis szíven szúrta a megjegyzése. Mi van itt „árulkodni való"?

Néhány nap mulva jelentősebb esemény is történt. A doktorkisasszonynak a városban volt dolga és este vasúttal ment haza. Keresztülvágott a falun, még pedig a kertek alatt, a kis folyó mentén, mert még az augusztusi kora-sötétségben is nagy volt a meleg.

Feleúton lovasember vágtatott el mellette. Sötét volt, nem vehette ki az arcát, a karcsú, vállas alakja azonban ismerős volt neki.

A levegőbe szagolt: igen finom szaglása volt. A fölkavart porba Dandy d'Orsay-illat vegyült. Ezt az illatot használta Zsótér Dénes, hozzá olyan erős adagolásban, hogy amerre járt, végigkísérte, mint az operahőst a maga zenei motívuma.

Mit csinált errefelé Zsótér? Nem talált más helyet a sétalovaglásra, mint a falubeli kertekalját?

Még akkor is ezen tűnődött, amikor kinyitotta a villa hátsó kapuját. Ennek a kapunak furfangos zárja volt, amelyet csak a beavatottak tudtak kinyitni. Most azonban nyitva felejtette valaki.

A tenniszpálya mögött Évi karcsú alakja imbolygott ide-oda a kis zseblámpája fényében.

— Képzeld — panaszkodott félig sírva, — elvesztettem azt a kis karkötőt, amelyet az édesanyámtól kaptam.

Együtt keresték. Évának szerencséje volt: alig öt perc mulva megpillantotta Évi ezüst órakarkötőjét, amelyet édesanyja iránt való kegyeletből akkor

Uj Idők, 1933. aug. 27. 35. sz. lépés

Haich Erzsébet

is viselt, amikor az ura már elhalmozta ékszerekkel. A tenniszpályához vezető kis domboldal egy fűbokrán függött.

Hogyan került oda?

Csak nem akkor veszítette el valaki, amikor felkapaszkodott a kis lejtőre, hogy elérjen egy magasan lévő valamit — esetleg egy lovon ülő valakinek a nyakát?

— Miért vagy olyan csöndes, Éva? Én úgy örülök: kettesben fogunk vacsorázni. Jancsi telefonált délelőtt, hogy nem jöhet ma haza: egy berlini kolléga érkezik, avval tölti az estét. Ó! Jó egy kicsit szabadnak lenni!

Karonfogta a barátnőjét és futni kezdett vele, mint egy kis süldőlány:

— Nem érzed, hogy az ilyen éjszakában szaladni kell, vagy táncolni, vagy hemperegni a fűben? Nézd — nézd a holdat, Éva! Ó, szegény Évám, te nem tudod, hogy milyen szép az élet, mert nem tudod, hogy milyen szép a szerelem! Folytatjuk

Irodalom

Örök szövetség

— Székely Tibor regénye a Magyar Regények könyvsorozatában. —

Székely Tibor huszonötéves. Amikor első könyve megjelent még nem volt nagykorú. Az *Örök szövetség* a második regénye.

Az irodalmi lexikon kevés olyan regényírót tart nyilván, aki innen van a harmincon. A regényíráshoz nem elég az írói elhivatottság. Életszemlélet, világnézlet is kell hozzá. Nem szabad általánosítani, de huszonötéves korában az ember még nemigen láthatja meg az összefüggéseket, értékelése bizonytalan, nem tudja megfejteni az elébe táruló jelenségek jelképi, igazi értelmét. „Minden, mi eltűnő, csupán hasonlat." Huszonötéves korunkban rendszerint nem értjük meg a hasonlatokat, amelyekre a Faust költője gondolt.

Székely Tibor sok mindent megért. Olyan tiszta, éles és mélyreható a tekintete, hogy szinte nyugtalanít. Valóban nem több, mint huszonötéves? Írói megjelenése meghazudtolja korát. Az éretlenség jelei teljesen hiányoztak már első elbeszéléseiből is. Nem akar mindenáron új, eredeti, egyéni lenni. Nem akar elképeszteni. Nem él vissza az eszközökkel, nem a különösködésével ébreszti fel a figyelmet, hanem a mondanivalójával.

Van mondanivalója. Látja az életet, de belelát a tulajdon szívébe, veséjébe is. És amit látott, amit érzett, amit gondolt: „hasonlattá" tudja formálni, mese, történet, regény alakjában tudja előadni, de úgy, hogy a mese mélyén mindig ott ízzik mélyebb jelentése, igazi értelme.

Előadása csodálatraméltóan sallangtalan. Szinte tárgyilagos. Magvas, egyszerű, keresetlen. Gyakran majdnem személytelen. Mintha jelentést fogalmazna késői nemzedékek számára erről a mai életről, amelynek ő, valahonnan messziről ideküldött, érdektelen szemlélője. A hangja nem csuklik el soha. Nem érzelmes. Az előadása becsületes, lelkiismeretes, pontos.

De ebben az ő becsületes, lelkiismeretes, pontos előadásában lélekzetelállító feszültség van. Vajjon mi okozza ezt a feszültséget? Nem egy távoli csillagzat fia ő, hanem Budapesté. Nem érdektelen szemlélője a mai életnek, hanem — mint majdnem minden huszonötéves mai fiú — szenvedő hőse, szinte vértanúja. Az írása személytelen. A sorok mögött azonban eltitkoltan, elfojtottan, de hallhatóan; tiszta líra zeng. És szenvedélytelen jelentéseit a mai életről a tulajdon vérével jegyzi fel. Forró szívvel tárgyilagos.

Új regényét az *Örök szövetséget* nem is írhatta meg más, csak egy huszonötéves fiatalember, aki együttérez a mai huszonötévesekkel. Négy kortársa történetét mondja el benne Székely Tibor. Amit el akart mondani, bele tudta sűríteni a regény úgynevezett cselekményébe. Nincs szüksége cifra szavakra, kísérő zenére, szerzői közbeszólásra. Az életben a tettek beszélnek. A regényben a történet fordulatai, fejleményei; a tények. Az író éppen csak elmondja: hogyan játszik az élet négy fiatal férfivel, a század harmincas éveiben. Fiatal szívvel, amely százszorosan érzi minden fiatal szív szenvedését és boldogságát és érett fejjel, biztos kézzel kottázta le ezt a mai szimfóniát, amelybe a messzeségből, rádión beleszól Moszkva is és amelyben, elfeledhetetlenül jellegzetes melléktémákként, felbukkannak az apák és anyák is, nemcsak a mai fiúk és leányok.

A regényt vándorló tükörnek nevezte egyik legnagyobb mestere. Az *Örök szövetség* tükrében hétköznapok, hétköznapi emberek tükröződnek vissza. De nem a magad szemével látod őket, hanem azon a szemüvegen át, amelyet egy huszonötéves, aszkéta külsejű, fiatal férfi visel fegyelmezett, szegletes, kemény vonalú, sovány arcán. Ő elrejtőzött a sorok mögé s te észre sem veszed, hogy az ő szemével nézed ezt a mai életet, a magukról megfeledkezett lányokat, eltévedt fiúkat, szerencsétlen apákat. Észre sem veszed. Csak azt érzed, hogy már nem átkozod olyan dühösen fiatalabb és gyarló embertársaidat. Elgondolkodtál. Szelíd lettél, türelmes és egy kicsit szomorú. Megváltoztál, egy forró, fiatal szív szűntelen sugárzásának hatása alatt, amely tárgyilagos, kimért, szenvedélytelen és pontos mondatokon keresztül jutott el szívedig. Székely Tibor, koránál fogva, még nem értheti meg a jelenségek igazi értelmét. De veled megérttette.

FODOR GYULA.

megint mélyen elmerült az álomkútban. Reggelre kelve hamar felöltözött és megnyitotta a földszintre vezető csapóajtót, aztán leeresztette a létrát. Azt minden éjjel felhúzta az emeletre.

Lenn aludt a másik szolga, Púpos, a három kecskével. Aduának mindössze csak két cselédje van: Hebegő és Púpos. Az egyik künn lakik az erdőben; bivalyerejű legény, de lusta és hazug. Most, józan reggeli napfény mellett, a leány már azt is tudta, hogy az egész sárkányhistória Hebegő hazugsága. Azért eszelte ki, hogy ne járjanak utána az erdőbe. Ezért majd végigvág rajta.

Púpos szakács és kecskepásztor, főzni azonban nem tud, egyébként pedig olyan gyáva, hogy egyszer megszaladt egy borz elől. Míg élt Adua apjaura, a hatalmas Liuterfred, addig tele volt a ház szolgákkal, akiket hadjárataiból hozott. Mikor azonban rajta vesztett a rhénusi portyázáson, szétszökdöstek az épkézlábú legények, ki Itáliába ment, ki Bulgáriába, katonának vagy haramiának, csak ez a két kenyérpusztító maradt Adua nyakán.

A leány lemászott a létrán, Plútó óvatosan követte. Púpos főtt kását adott a kutyának, amit az undorodva nyalogatott. A leány azalatt megivott egy korsó kecsketejet. Azután kimentek a torony elé és lenéztek a völgybe.

Odalenn, a városban, megkondultak a harangok, ha rövid szünetet tartottak, akkor a kék messziségből idehallatszott a szentbonifáci harangok halk zsongása. Vasárnap van, de a lánynak eszébe se jut, hogy templomba menjen. Szent Bonifácon néha misét hallgat, ott címeres széke van a nemzetségének, mert a kolostort valamelyik régi Liuterfred építette, de a pláreni templomba bizony nem megy. Viszályban van a csiszlikekkel, de különben is útálja a város sötét és nyirkos sikátorait, ő csak a szélszagú szikláján és a gyantaszagú erdejében találja jól magát.

Egypár nyilat tett a tegezébe, a vállára akasztotta íját és kiment az erdőbe. Az erdőfal ott sötétlett mindjárt a tornya mögött. A szántóföldjeit elvette tőle a város — bár süllyedne el házastúl, tornyostúl! — de az erdő még az övé.

Először a vízeséshez ment, ott levetkőzött, lerakta a holmiját egy gömbölyű nagy kőre. Legfelül a nyakláncát tette, egyetlen ékszerét. Vékony aranyláncon gömbölyűre faragott, sárga borostyánkő függ, a kőbe fekete kis darázs van beágyazva. A rovar szerencsétlenül járt még az őskorban, beleragadt a folyékony fenyőgyantába, az pedig sok ezer esztendő multán kővé keményedett. A különös ékszernek bizonyos híre volt a környéken, az emberek megegyeztek abban, hogy nem keresztény szűz nyakába való, mert a bogár, fekete, szőrös kis testével, parányi szárnyas démonra emlékeztetett. Adua tudta, hogy ez csak döglött kis darázs, de szerette, mert édesanyjától kapta és mert furcsa volt és mert senki másnak nem volt ilyen és mert suhancos kedve is telt a tökfejűek riasztgatásában.

Nevetve és prüszkölve vonaglott a vízesés tajtékos sugara alatt. Ezt olykor még télen is megteszi, ha enged a fagy. Ő a hatalmas Liuterfred nevelése. Apjaura, mivel nem volt fiúgyermeke, rákapatta leányát a lovaglásra és fegyverforgatásra, a vadászataira is magával vitte. És ebben a finom, karcsu leánytestben acélkemény inak feszültek.

Följebb, egypár száz lépésnyire a patak partján, nagy málnasövény volt, az most vöröspettyes volt az érő szemektől. Adua ott folytatta a reggeliét. Miközben a málnát szedte, hallotta, hogy a bokor túlsó oldalán is motoz valaki. Vigyázva széthajtotta a galyakat és ekkor farkasszemet nézett a másik málnaszedővel. Öreg barnamedve volt. Vidukind, Adua erdejének régi zsellére. Nem bánt az senkit, csak őt hagyják békén. Nem szereti a vért, becsületes munkával keresi meg mindennapi kenyerét. Adua gyakran sokmázsás sziklákat talál, melyeket Vidukind félrehengerített, hogy kiszedjen alóluk egy-két kis kukacot.

Ők ketten régóta ismerik egymást, ha összehozza őket a véletlen, akkor jóindulattal nézik egymást, de nem barátkoznak, mert Vidukind nem bizalmas természetű. Nevezetes, hogy Plutó, valahányszor a medvével találkozik, mindig úgy viselkedik, mintha nem látná, bár a nyakán olyankor felborzolódik a szőr. Komoly ok nélkül nem óhajtott belekötni Vidukindbe.

Adua magára hagyta a vén remetét és a bükkösben nyitott vágásba ment. Onnan a pláreni pékek hordták a fát. Ez az egy városi céh békében és barátságban élt a földesurasággal, mert Aduának kellett a pékek pénze, azoknak pedig kellett a bükkfa, mivel azt tartották, hogy jóízű kenyeret csak bükkfaparázson lehet sütni.

A péklegények maguk vágták a fát, ez ugyan Hebegő hivatala lett volna, de ő beérte a felügyelő tisztével, inkább megtoldotta valamivel az ölfát. Éppen nagy veszekedésben voltak egymással, természetesen a fa árán különböztek össze, de mikor a pláreniek meglátták Aduát, elhallgattak és megfizették, ami járt.

A leány aztán az ő könnyű és hosszú fiúlépéseivel a Püspöksüveg felé került. Így nevezték az egyik erdős hegyet, egy furcsa alakú gránitszikla miatt, mely az ormán ágaskodott.

Egyszerre valami fekete szőrpamacs repült le a fáról, egyenesen Adua vállára. Koromfekete bundájú, csillogószemű kis mókus volt.

— Ni lám, Ubi, te hogy kerülsz ide?

Ubi az elmult telet Liuterfred tornyában töltötte, hóolvadáskor azonban kikéredzkedett megint az erdőbe, családot alapítani. Úgylátszik, ezúttal nem volt fontosabb dolga, mert Adua vállán ülve, elkisérte erdei útján.

A leány a ritka lények közé tartozott, akik titkos erővel vonzzák magukhoz az állatokat. Valahogyan fel tudta bennük kelteni emlékét az ősrégi barátságnak, mely a paradicsomi időkben volt ember és állat közt. Ha kimászott a toronytetőre, akkor a fecskék és csókák megrohanták és ellepték a karját, meg a vállát, pedig nem etette őket, hiszen a fecske csak repülő eleség után kap.

Ha leült az ér partjára és brekegni kezdett: békák és siklók kimásztak a vízből és a lába elé csődültek. Egyszer az erdőben egy őzsutát rá tudott beszélni, hogy elkisérje a tornyáig. Az állat csak akkor maradt el, mikor idegen emberi hangot hallott. Bizonyos, hogy az erdő vadjai közelebb voltak hozzá, mint a pláreni mészárosok és vargák.

Plutó egyszerre morogni kezdett. Ember lappang a bozótban. Egy gyanakvó szempár, egy fakó férfiarc bukkant ki a lomb közül. A leány rögtön megismerte Herimánt, a pláreni városbírót. **Folytatjuk**

Kis Tárca

A tárca nagymestere

Telivér ujságíró, vérbeli lapszerkesztő volt Frankenburg Adolf, ezenfelül kritikus és vígjátékíró, humorista, jurátus, huszárkadét, gazdálkodó, Kossuth és Széchenyi bizalmasa, Liszt Ferenc gyermekkori játszótársa, kompromittált negyvennyolcas és még sok mindenféle. Leghíresebbé mégis budapesti tárcacikkei tették, az elsők ebben a nemben, éles szem, éles toll, fürge elmésség tette azokat Kossuth lapjában országos népszerűkké. Most emléktáblával jelölték meg azt a házat, amelyben Sopronban lakott és Sopronban ma is él és működik a Frankenburg Irodalmi Kör, amely emlékét fönntartja.

Felejthetetlenné tette magát, elsősorban azzal, hogy életre hívta és szerkesztette az Életképek hetilapot, amelynek nem kisebb emberek voltak munkatársai, mint Petőfi Sándor, Jókai Mór és a negyvenes éveknek még egy sor kiválósága. Ilyen gárdával öröm lett volna dolgoznia, ha éppen abban az időben nem garázdálkodott volna minden jóravaló író réme: a cenzura. Hányszor citálták maguk elé a derék szerkesztőt a szigorú cenzorok, hányszor nyirbálták össze-vissza a bemutatott cikkeket, verseket! Frankenburg helyzetét megnehezítette az is, hogy állami hivatalnok volt, igaz, hogy igen alacsony rangosztályban. Ez okot és módot adott a legfelsőbb helyhatóságnak arra, hogy szakadatlan fenyegetőzéssel térítsék el a magyar eszmékért való munkálkodásától. Sok ezer forinttal próbálták megveszteget ni, igérgettek neki fűt-fát. Semmi sem használt. Végre úgy szabadultak tőle, hogy áthelyezték Bécsbe. Céljukat csak félig érték el. Mert az Életképek mégsem szünt meg: Jókai Mór vette át a szerkesztést.

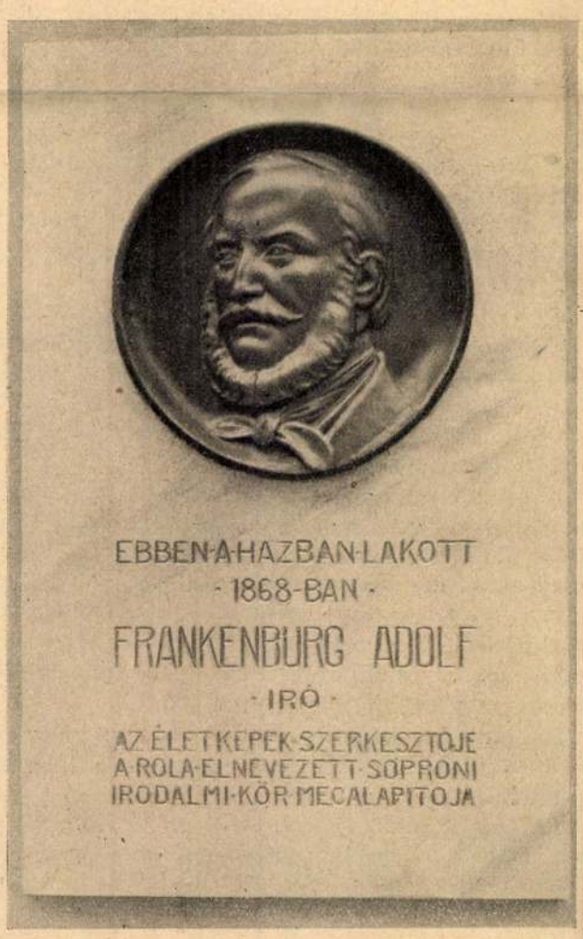

A soproni Frankenburg Irodalmi Kör június 24-én leplezte le a Frankenburg Adolf emléktáblát, Haich Erzsébet szobrászművész munkáját azon a házon, amelyben a kitünő publicista és tárcaíró 1868-ban lakott

Frankenburg másik érdeme az, hogy megteremtette a friss, élénken megirt, sokszor szúrós élű napi riportot. Kossuth hírlapjában ő volt az „ujdondász", ahogy akkor a hírrovat szerkesztőjét nevezték. A szokott, álmos, semmitmondó hírecskék helyébe hol jóizű, hol fulánkos sorok kerültek, amelyek kitűnően világítottak rá az akkori napi élet apró és nagy dolgaira. Valóban ő volt az első modern magyar hírlapíró, akit épp oly kedvvel olvastak, mint a lap nagy publicistáinak kritikáit és vezércikkeit.

A hatvanas években kiadta emlékiratait. Ezek három sorozatban jelentek meg és különösen azokat érdeklik ma is, akik a 30-as, 40-es évek magyar életébe, ennek az érdekes időszaknak irodalmi, színházi, művészeti viszonyaiba keresnek közvetlen betekintést. Nos, ezt megkapják ott bőven, hiszen e memoárok valóságos fonadéka a nagy eseményeknek és apró napi epizódoknak, világhírűvé vált emberek s a kor kicsiny statisztái keverednek színes képekké. A régi primitív Pest foszlott kulisszái, ragyogó lelkessége, keserves politikai állapotok, zavaros vajúdása a közállapotoknak, a hónaposszobás halhatatlanok és rég elfelejtett ál-nagyságok tarka színpadáról ellebben a függöny. Frankenburg velős jellemzései, élénk leírásai, találó megjegyzései, szinte kortársává teszik az olvasót.

Meg is becsülték. A Tudományos Akadémia és a Kisfaludy Társaság tagjává választotta. Kollégái pedig, az írók, fényes ünneppel ültek meg munkálkodásának ötvenéves jubileumát.

KRÓNIKÁS

Júliusban

— F. J. Tjutcsev. —

Isten, vigasztald meg, kiről e
Hőségben izzadság csorog,
Ki sajgó lábbal lép a kőre
S a kert előtt elvánszorog.

Ki csak sövényen át ha látja
Az árnyékos fát, mely körül
A zöldelő, friss pázsit ágya
Üdül — elérhetetlenül.

Vendéghívó bokor kizsendült
Lombsátra nem reája vár;
Az ég felé nem érte lendült
A párafelhős vízsugár.

Tekintetét kék fátyolával
Lugas hiába csalja át;
Szökőkút harmatos porával
Nem permetezi homlokát.

Uristen, vigaszod reméli,
Ki életösvényén halad
S szegény kolduskent lép a déli
Forró kövön, a kert alatt.

Oroszból fordította: GYŐRI-JUHÁSZ JENŐ

Uj Idők, 1934. jul. 8. 28-47

Haich Erzsébet

Tóth István orvostanár
velietje az Orsz. Stefá-
nia Szövetség vezére fen-
titól.

Képes Pesti Hírlap
1936. ápr. 26.

Kép

I.FEJEZET.

Évszázados letargiából,a ne
zet létéért folytatott heroikus küz
delmek fárádt aléltságából eszmélt
önmagára a közép- és reneszánsz-kor
oly fényesen tündöklő magyar alkotó
erő Bessenyei,Dugonics,Kármán,Csoko
Kazinczy és társaik kulturépitő mun
ságában.

A magyarság évszázadokon ke-
resztül minden energiáját fegyveres
megmozdulásokban élte ki.Védte a ku
turát,Európa kulturáját,méltán mond
juk-eredményesen,de arra már nem le
tett elég ereje,hogy lépést tartson
azzal a szellemi,művészi,irodalmi,

MDK

M.Haich Erzsébet

Neidenbach Emil, bronz

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1933. ápr.

22 l.

Haich Erzsébet
Huszti néni

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április,
16 1.

Nürnbergi munka, 1500 körül.
Réz, átm. 37·5 cm.

TÁL,
ornamentális dísszel.
Nürnbergi munka, 1500 körül.
Réz, átm. 47 cm.

KANÁL,
XVI. század.
Bronz, hossza 13·5 cm.

FEJ,
XVI. század.
Bronz, mag. 4·5 cm.

CSENGŐ,
két darab.
XVI. század.
Bronz, 10 és 8 cm.
Simor prímás megbízásából Czobor Béla vette külföldön.
Simor János bíbornok... Egyházművészeti Lap, VI., 1885., 351. l.

SZENTELTVÍZTARTÓ,
zománcos Madonna Jézussal, alatta kagyló.
Olasz munka, XVII. század.
Réz, mag. 11·6 cm.

MINERVA.

N.Haich Erzsébet

szobrász

Téli Tárlat - a Műcsarnokban - szoborral szerepel -
" Merengő "

Pesti Hirlap 1931.VII.19.

N. Haich Erzsébet

MDK

Tanulmányfej, gipsz

Műcsarnok 1941 Arcképtanulmány

N. Haich Erzsébet MDK

V.L. arcmása, bronz

Műcsarnok 1941 Arcképkiállitás

Haich Erzsébet

Bornemissza Béla, márvány

Micsarnok 1941 Arcképkiállitás

Haich Erzsébet

szobrász

Mint vitézfeleség vesz részt a József körüti technológián a vitézi rend képző- és iparmüvész tagjainak müveiből rendezett kiállitásán

Est, 1935.V.12.

Magyar királyi államvasutak. Ügyirat-

Utalványszám ...../B.....ügyosztály.

Fizetési u

.....

a magyar királyi államvasutak főpénztára á

.....

Pengő

azaz

A .....Pengő .....fillérről kiállítandó .....

.....

.....

Budapesten, 193.....

Utalványozza «.....» főosztály:

.....

A könyv

M. Haich Erzsébet MDK

Neidenbach Emil, bronz

Mücsarnok 1933.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

M. Hatch Erasebet

Weidenbach Emil, Drome

N. Haich Erzsébet MDK

Arcmás, bronz

Mücsarnok 1933 Fiatal müvészek kiáll.

M. Nagy Erzsébet MDK

Arcmás, bronz

Miccsarnok 1979 Márai művészek kiáll.

N. Haich Erzsébet MDK

Venus, terrakotta

Mücsarnok 1933.Fiatal müvészek kiállitása

N. Halok Rezsébet MDK

Vemse, terrakotta

Miccsarnok 1975. Plastai művészek kiállítása

Haich Erzsébet

Leszámolás, gipsz

Műcsarnok 1932/33 őszi kiállítás

Haich Erzsébet MDK

Huszti néni, szobor

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

N. Haich Erzsébet MDK

Merengő, gipsz

Műcsarnok 1931/32 téli kiállitás

MDK

M.Haich Erzsébet, szobrász.

Neidenbach Emil. Bronz.

Bp.Műcs. -OMKT Nemz.Képzőművészeti kiáll. /Rend.M.Kir.Vall.é és Közokt.Min./1933 ápr.10.-máj.25. Kép.tm. 22.old.

MDK

N.Haich Erzsébet

Arcmás, br.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept. 12 l.

MDK

N.Haich Erzsébet

Venus, terr.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept.

16 l.

MDK

N. Haich Erzsébet, szobrász

137. Kétségbeesés. 1934. Gipsz.

Bp. Mücs.-OMKT. Nemz. Képzőmüv. Kiáll. 1934. ápr. 29.-
Kat. 9. 1. jun. 17.

N.Haich Erzsébet szobrász

Arcmás

Fiatal Müvészek Kiállitása katalógusa 1933
Mücsarnok.

H.Haich Erzsébet szobrász

Venus

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa 1933.
Műcsarnok.

MDK

N.Haich Erzsébet, szobrászm.

Merengő. Gipsz.

Műcs.-OMKT.1931-32.évi téli kiáll. dec.2o.-jan.17.
Kat. 11.1.

Haich Erzsébet MDK

szobrász

Csatkai Endre: A 40 éves Soproni Képzőművészeti Kör története.

Haich Erzsébet, keram.-ip.m. MDK

a Kerámia -terem/tervezte:Csépa-csavlok András/.- értékes kiállitója.

Az Iparm. Társulatnak az Iparm. Muz.-ban rendezett 50 éves jub.kiáll. -nak részvevői.
Magyar Iparmüvészet.1935. 265.1.

MDK

N. Haich Erzsébet

Képzőművészet 1934. III. 1.

Hauch Erzsébet

Kiállít

N. U. 932. XII. 20.

d ő i v

ok művészetéről: . . . . . .

Milyen pályázatokon vett részt: . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányuto

. . . . . .

M. 932. XII. 18.

Kiállít

Horch E

Haich Erzsébet

Kiállít

8.d.U 932 XII.18.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

n: . . . . . .

. . . . . .

Glaich Erzsébet

Kiállít

E. K. 932. XII. 21.

d ő i v

k művészetéről: . . . . . .

Milyen pályázatokon vett részt: . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

Haich Erzsébet

Kiállít

P. H. 932. XII. 20.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gy
Megrendelés esetén az összeg MNB
ciós Központ számlaszámára utaland
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból
mely a terület épitészeti állagának a

Haich Erzsébet MDK

Zephir, terrakotta

Műcsarnok 1932/33 téli kiállítás

N.Haich Erzsébet

Szobormüvével szerepelt a "Fiatal Művészek Kiállitásé"-n a Műcsarnokban.

M.933.IX.10.

Haich Erzsébet

Szerepelt a Műszemok Ell kárlatán

PH 1932. XII. ~~[illegible]~~. 20.

Haich Erzsébet

Szerepelt a Műcsarnok téli tárlatán.

MO. 1932. XII. 18.

M. Haich Erzsébet

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

N M 1933. IV. 2°.

Haich Erzsébet

Szerepelt a Műsamok téli tárlatán

BH. 1932. XII. 18.

N. Haich Erzsébet

Bellszoborral szerepelt a Műcsarnok kiáll.-én.

P.H.933.IX.10.

Haich Erzsébet

Nem Sopronban született, de dombormüveivel ott kitünt: Frankenburg -, Széchenyi, Fényi emléktábla. Felkelő emlékmü.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. 26.l.

Haich Erzsébet

A II. nemzetközi képzőművészeti kiállításon a Műcsarnokban szerepelt.

PN. 934. IV. 29.

Hans Sachs

Hans Sachs Denkmal in Nürnberg. A. D.
Photo: Photochemie Berlin

Ph. 03k.IV.25.

Haich

iparművész

Iparművészeti Társulat kiállitása - Technológiai Iskola csarnokában - terveivel szerepel. Cserepi tetőcserepek

Pesti Hirlap
1933.I.22.

Haich Ernőné

festőművésznő

Lakásmüvészeti kiállitás - Technológiai Muzeumban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1933.I.22.

N. Haich Erzsébet MDK

Kétségbeesés, gipsz

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Hegyvidék 1998 IV. 22.

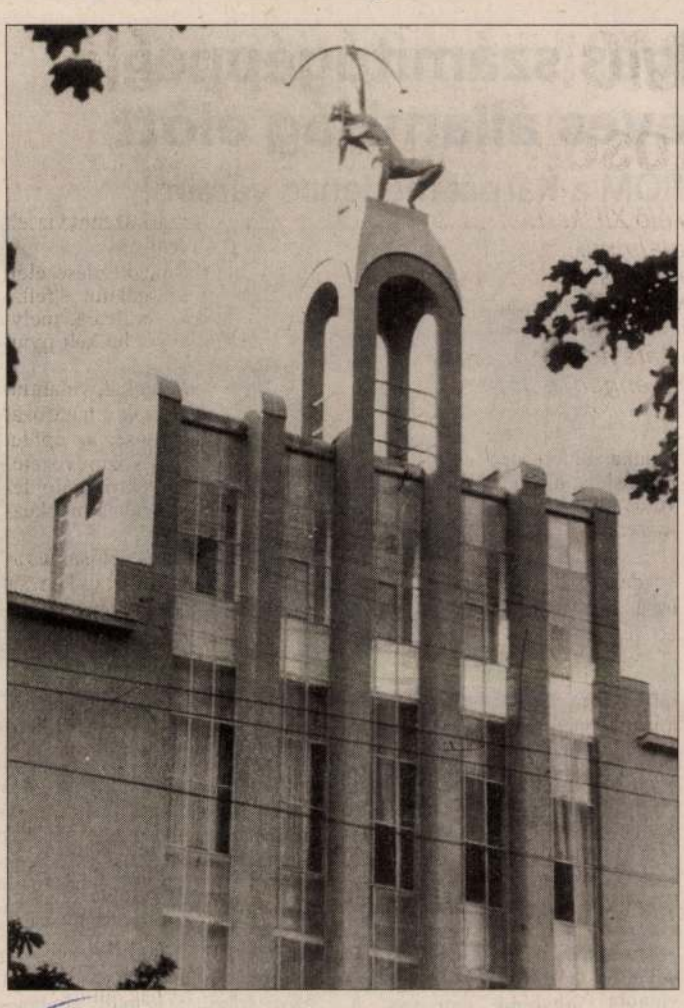

Emlékhelyet a MOM-nak

Tisztelt Hegyvidék Szerkesztősége! Nagy érdeklődéssel olvastam lapjuk 1998. február 11-i számában *Rosch Gábor „Emlékezés egy gyáróriásra"* című, a MOM-ról kitűnően megírt cikkét, amelyért úgy a szerzőnek, mint a Szerkesztőségnek a megjelentetésért elismerő köszönet. Mivel jómagam is foglalkozom az egykori (furcsa ezt így leírni, de hát, ugye már csak múltja van a magyar ipar egykori büszkeségének) híres gyár történetével és szeretnék ennek múltjából egy kevésbé ismert részletet felidézni. A nyilazó szoborról lenne szó, amelyről Rosch úr is tett említést.

A szobor létezéséről magam sem tudtam, annak ellenére, hogy hosszú ideig a gyár alkalmazottja voltam. Ezért kíváncsiságból kutatni kezdtem történetét. Sikerült megtalálnom alkotóját Zürichben, az akkor 94 éves *Haich Erzsébet* szobrászművésznőt, akinek hozzám írt leveléből idézem a szobor keletkezésére való visszaemlékezését. „... Annakidején volt Budapesten egy gyár, akkora mint egy felhőkarcoló: a Magyar Optikai Művek. Az akkori gyárigazgató pályázatot írt ki egy 6 méter magas szoboralak készítésére, melyet a gyárépület tetejére szándékoztak felállítani. Ezen a pályázaton én is részt vettem és meg is nyertem. Aztán az óriási műteremben agyagból megmintáztam a szoboralakot, amit utána gipsszel körbeöntöttem. Ezt a gipsznegatívot egy nagyon ügyes munkással a gyár tetején pozitívnak kitömtem, a nyilat az alak kezében utólag bronzból öntöttem. Miután a szobor megkeményedett, levettem a gipsznegatívot, így épségben maradt a szoboralak, pontosan úgy, ahogy a képen látható. Az igazgató lelkesedett, nagyon tetszett neki. Büszke volt a szoborra és arra, hogy a budapestiek kijárnak ezt a szoboralakot megcsodálni. Annyira tetszett az alkotásom az igazgatónak, hogy megbízott: készítsem el a kicsinyített mását, mert ezt szeretné a miniszterelnöknek és Horthy Miklósnak ajándékozni. 50 darabot hagytam bronzba önteni..." A szobor a vállalat jelképe lett. A gyár vezetősége által 1942-ben kiadott „Szociális üzempolitika és munkaviszony a MOM-nál" c. jelentés fedőlapján koszorúba fonva látható.

A háború után a gyár új „öntudatos káderrétege" elkezdte hangoztatni: nem akarnak tovább nyilas üzemben dolgozni! Hát, pusztulnia kellett a szobornak. Az eltávolítási munkát az üzemőrség szervezte. A feladat elvégzésére T. A. nevű hegesztőt bízták meg, akit egy ketrec-szerűen ácsolt kabinban húztak fel a szoborhoz. Aznap kedvezőtlen volt az időjárás és a heves szél erősen mozgatta a kabint, mire a benne lévő félelmében kiabálni kezdett, hogy engedjék le újra. Leérve a kezébe nyomtak egy pálinkásüveget azzal, hogy ezt meghúzva biztos elmúlik a félelme. Aztán, némi bátorító rábeszélés után újra fellendítették a szoborhoz, amit sikerült is talpazatáról levágnia. (S. I. nyugalmazott dandártábornok, egykori MOM dolgozó szemtanúi közlése nyomán.)

Ilyen módon, a teljesen félremagyarázott asszociáció révén szabadult meg röviddel a háború után a MOM egyik nevezetességétől, mivel minden alap nélkül a rosszhírű nyilas párttal azonosították e szobrot. Így mondhatnánk szerencséje volt Kisfaludi Stróbl Zsigmond városligeti nyilazó szobrának, mert azáltal, hogy ez tetszett Vorosilovnak, nem mert senki hozzányúlni.

Rosszabb az, hogy ezúttal meg már a teljes MOM-tól szabadult meg a kerület. Hírehamva sincs és nem is lesz? Annyit megérdemelne ez a több mint 100 évig működött világhírű vállalat, a magyar gyáripar büszkesége, annyi tudományos munka és emberi szorgalom színhelye, hogy legalább egy kis emlékhely jelezné ennek egykori voltát. Véleményem szerint, az új telektulajdonost szerződéssel kellett volna kötelezni, hogy ezt biztosítsa. Ideális lenne egy piciny parkban álló pavilon, amelyben írással, képekkel, tárgyakkal emlékeznének a gyár gazdag múltjára, egyben a finommechanika országos történetére is.

Helyesnek és megfontolandónak találom a gyár virágkorabeli vezérigazgatójának (kerületünk lakója) ötletét, amely szerint a marburgi egyetemet, Süss Nándor németországi alkalmazóját is fel lehetne kérni egy emlékhely támogatására, ahonnét a gyár alapítója, egyben a finommechanika magyarországi meghonosítója hazánkba érkezett. A németek garantáltan ápolják nevezetes honfitársaik emlékét. Aktuális példaként hadd említsem meg a tényt, hogy a híres müncheni Deutsches Museum (a természettudomány és a technika mesterműveit gyűjti, mutatja be) méltónak találta megőrzésre és kiállításra Süss Nándor Németországban készített műszereit.

Végezetül hadd említsem meg azt is, hogy a halott Süss Nándor kerületünk temetőjében nyugszik. Lapjuknak sok sikert kívánva, szívélyes üdvözlettel Németországból,

Misch Sebő
Neuweiler

Újabb társasházi fórumra került sor március 30-án a MOM Művelődési Központ kupolájában. A szép számú hallgatóságot és a vendégeket *Varga Péter*, a Fővárosi Hivatal Ügyosztályvezetője köszöntötte.

Elsőként *dr. Mitnyan György* alpolgármester a költségvetés társasházakat érintő részleteiről beszélt. – Idén is pályázhatnak a közösségek – mondotta. – Az erre szánt keretösszeg 20 millió forint. A társasházi biztonságtechnikára és a védelemre 1 millió forint áll rendelkezésre. Sajnos olyan időket élünk, amikor a lakókörnyezetünk és a benne lévő értékeinek nincsenek biztonságban. A pályázati kiírást, valamint a benyújtási határidőt a *Hegyvidék* április 22-i száma fogja közölni. Szeretném megjegyezni: külön figyelmet kell fordítani a műemlékek és a helyi értékek megőrzésére. Ami a HÁGO Kft. közös költség utalásait illeti: úgy tudom, ezek zökkenőmentesen zajlanak. Emellett a cég azt is vállalja, hogy jól kvalifikált szakemberekkel vesz részt a felújítási munkákban. Forduljanak hozzájuk bizalommal – fejezte be a tájékoztatást dr. Mitnyan György.

Ezután *dr. Wildner Gábor* alpolgármester a felújításokról beszélt. Mindenekelőtt leszögezte:

– A tavalyihoz képest alig módosult a pályázati kiírás. Hiszen az anyagokkal kapcsolatban nagyon jó tapasztalatokkal rendelkezünk. Idén például már négyla-

Az óvodai nev

A Közoktatásról szóló módosított l
továbbiakban: Kt.) 24. § értelmében
hároméves korától az iskolába lépésig
sult.

A kt. 65. § (1) bek. értelmében az ó
életévének betöltése után vehető fel.

A szülő gyermeke óvodai felvételét
Az újonnan jelentkező gyermekek fog
ben folyamatosan történik.

Fenti törvény 24. §-a (2) értelmében
amelyben az ötödik életévét betölti, az
jától kezdődően óvodai nevelés keretél
felkészítő foglalkozáson köteles részt
a szülő felelős [Kt. 14. § (2)].

Mit kell tudni az óvodai felvétele

Az óvodai felvétel jelentkezés alap
89.) MKM r. 15. §].

Jelentkezni a meghirdetett időpontb
tileg illetékes önkormányzati vagy n
lehet.

A jelenleg bölcsődében elhely
igényt is be kell jelenteni.

A jelentkezés időpontja: 1998.

Az új gyermekek fogadása szept
ténik. Az óvodába gyermeket a ne
is fel lehet venni. A fogyatékos gy
felvételhez a fogyatékosság típusa
ós bizottság javaslata szükséges.

A gyermekgondozási segélyt i
keit az óvodák előjegyzésbe veszi
lyamán betölti harmadik életévét.
telt.

Nyugdíjrendszer töb

A nyugdíj

Hogyan emelkedjenek a nyugdíjak? A válasz kézenfekvőnek látszik: minden évben legalább annyira, hogy az emelés ellensúlyozza az infláció hatását, vagyis az árak emelkedését. De a kézenfekvő válasz nem mindig a legjobb válasz. Könnyen elképzelhető ugyanis olyan helyzet, amikor a nyugdíjasok bizony elégedetlenek lennének, ha nyugdíjuk csak annyira emelkedne, mint az infláció. Amikor virágzik a gazdaság és a bérek gyorsabban nőnek, mint az árak, akkor a nyugdíjasok joggal várhatják el, hogy ők is részesedjenek az általános gazdagodásból.

De a gazdasági élet nem virágzik mindig. Előfordul az is,

Üdülőhelyi

„A Magyar Üdülőhelyi Mozgal
1998. március 1-jei hatállyal SO
pest Goldmark K. u. 12. Tel.: 17
A mozgalom és kerületi szervezet
delem alapján áll, de feladatának te
nek és fejlesztésének előmozdítását,
rületek felkarolását.

Foglalkozni kívánunk az üdülőtu
legyen üdülőtulajdonuk az országb
kosok legyenek."

Hegyvidék SZERKESZTŐSÉGE – HIRDET

Tisztelgés számítógéppel az ezeréves államiság előtt

Iskolai CD ROM a Kárpát medence váirairól

A Kiss János Általános és Középiskola az informatika témájában alkalmas a kerületi bázisiskola szerepére. Az intézményt nyolc hónapja igazgató *Fidler Gábor* vezetése alatt egyre inkább kiteljesedik a legkorszerűbb számítástecnikai oktatás és képzés. Ottjártamkor a tantestület egy része éppen kolozsvári utazásra készülődött, hogy a 418 éves Báthory István líceummal erősítse testvérkapcsolatát. Volt azért időnk, hogy beszélgessünk arról, milyen nagy tervei vannak az iskolának.

– A Közoktatási Modernizációs Alapítvány – barátságos rövidítéssel: KOMA – pályázatot hirdetett az oktatás európai dimenzióit segítő multimédiás tananyag készítésére. A Nemzeti Alaptanterv szellemiségének is megfelelő CD ROM tervével pályáztunk, és nagy örömünkre nyertünk egymillió forintot. Kollégáim, az ötletgazda *Horváth Éva* számítástechnika-matematika szakos tanár és *Kumpera Ferenc* olyan programot dolgoztak ki, amely – a pályázat elbírálói szerint is – hiányt pótolhat a mai oktatásban – mondja Fidler Gábor.

– Biztosan tudatlanságomból fakad, de első hallásra kicsit riasztó a sok idegen szó, a számítógépes tolvajnyelv.

– Pedig elképzelésünk nagyonis humán, a legklasszikusabb műveltségi elemeket egyesíti és dolgozza fel. Pályaművünk címek: *Várak a Kárpát medencében.* A tervezett CD ROM-on bebarangolhatjuk a legfontosabb történelmi színtereket, az ezeréves magyar államiságot jelképező várakhoz kapcsolódó földrajzi, építészeti, irodalmi, zenei, képzőművészeti vonatkozások egyidejű bemutatásával. Játékos formában válhat a program használója főszereplővé, ismeretei és ügyessége szerint részt vehet a történelmi kalandozásban – mondja Horváth Éva tanárnő.

– Ha jól értem, a felhasználó „ráklikkel" és egy vár belsejében találja magát.

– Két fiatal kalauz – egy 8 és egy 16 éves tanuló – segítségével indulhat felfedező útra térben és időben. Általános- és középiskolások választhatnak maguknak szerepet. A kicsik mesebeli hősként nyerhetnek fele királyságot, legyőzve az akadályokat, kiszabadíthatják a hercegnőt. A nagyobbak puzzle-elemeket gyűjthetnek, jutalmuk egy vár. A program játszva tanít, izgalmas és tanulságos kalandokat kínál.

A Kiss János Általános és Középiskola szellemiségét akkor kezdem megérteni, amikor Fidler Gábor és Horváth Éva végigvezet a tantermeken. A diákok derűsen és otthonosan kezelik a számítógépet. Kumpera Ferenc, a „központi boszorkánykonyha" irányítója megmutatja az eddig készült programokat: referencia-összeállítást az iskoláról, saját szoftvereket és a „show a Show-ban" interaktív játékot, ami méltán aratott nagy sikert *Friderikusz Sándor* műsorában.

– Nemsokára 35 éves iskolánknak tehetséges tanulói vannak – mondja Fidler Gábor igazgató. – Sok pályázatot, versenyt nyernek. Legutóbb például egyik végzős diákunk, *Hitter Kinga* sikeres, angol nyelven készített pályázata eredményeként bekerült az Ifjúsági Európa Parlament hat fős magyar delegációjába, most éppen Spanyolországban van. Az informatikai képzés mellett hangsúlyt helyezünk a nyelvoktatásra. A *Hegyvidék* hasábjain már ismertetett ECDL vizsgáztatásunk sikeres, a tanév végére sok tanulónk fogja megkapni az európai szintű bizonyítványt. Most folyik a hetedik általános iskolások ilyen típusú vizsgáztatásának engedélyeztetése. Célunk ugyanis, hogy vonzóvá tegyük a nálunk való középiskolai továbbtanulást, hiszen erre alkalmas az itteni pedagógiai-szakmai bázis.

– Gondolom, hogy végesek anyagi lehetőségeik. A valóban úttörő és nagyszabású CD ROM elkészítéséhez biztosan nem elegendő a pályázaton nyert egymillió forint.

– Valóban így van. Ezért is fordultunk a kerületi képviselő-testülethez. A polgármester úr gyorsan segítségünkre sietett, néhány céget ajánlva, amelyek fontos eszközök – digitális kamera, fényképezőgép – kölcsönzésével hozzájárultak a nagy munka elindításához. Keresünk további támogatókat, várjuk és reméljük a kerület segítségét.

Hámory Gabriella

Szűrőnap az egészségért

A téli hónapok között légszennyezettsége, a kevés napfény, valamint a vitaminszegényebb táplálkozás, a kevesebb mozgás egyaránt kedvezőtlenül hatnak az egészséges szervezet természetes ellenálló képességére is. Mindezen tényezőkre fokozottan érzékenyek azok az egyének, akiknél már idült légúti betegség áll fenn (pl.: krónikus bronchitisz, asztma, allergia stb.).

Figyelemfelkeltő jel, ha Ön az egyszerű „megfázás"-ból is nehezen gyógyul ki, ill. panaszai gyakran kiújulnak.

Milyen az Ön légzőrendszerének állapota?

Mit tehet egészségéért?

Megtudhatja, ha részt vesz a XII. kerületi Tüdőgondozó és az OM Laboratories Ltd. által közösen szervezett szűrőprogramon.

1. Keresse a családorvosi rendelőkben, ill. a patikákban a „LÉLEGZET TESZT"-et.

2. Szükség esetén (több mint 15 pont) jelentkezzen a Tüdőgondozóban légzésfunkciós vizsgálatra.

3. A vizsgálat eredményéről és az esetleges kezelésről tüdőgyógyász szakorvosa tájékoztatja Önt.

Felmerülő kérdéseire folyamatosan válaszolunk:

1-55-83-22 XII. Tüdőgondozó Dr. Debreczeni Krisztina (rendelési időben)

06-26-31-00-61 OM Labor Dr. Lápossy Edit (reggel: 7–10)

LEGYEN A PARTNERÜNK!

Amerikában már meghonosodott

Az Amerikai Egyesült Államokban meghonosodott szokás alapján hazánkban is általánossá kezd válni, hogy közhivatalok vezetőinek irodájában, ill. a közhivatalok bejáratánál is tartósan állami jelvényeket (címer, zászló) helyeznek el. A történészek a megmondhatói, hogy e gyakorlatnak nálunk milyen hagyományai vannak, de úgy gondolom: az állami jelvényeknek inkább csak az állami hivatalokban, ill. előttük lenne a helye. Önkormányzati épületeknél helyénvalóbb lenne azok saját jelvényeit használni.

A budapesti kerületi önkormányzatok végül is Budapest városhoz tartozó önkormányzatok, ez utóbbiak pedig, tudomásom szerint, már az egyesítéskor meg volt a maga címere és zászlója. Nem kellene az állami jelvények helyett inkább ezeket a polgármester szobájában és a Hivatal kapujánál elhelyezni – és ott is csak olyankor, amikor ezek jelenléte az alkalom ünnepélyességét lennének hivatottak emelni? Az esőben csapzottan lógó, vagy a kánikulában porosodó zászlók mindennapos látványa még a lakóhelyüket szerető polgárok patrióta érzéseit is megfakíthatja.

Ez magánvéleményem. Kíváncsi lennék, hogy kerületünk lakói – ha egyáltalán – hogyan vélekednek erről. Lehetne ez egy kis cikk a „Hegyvidék"-ben?

Dr. Petrich Károly

Két tűz között

Azokban a házakban, ahol a polgárok vegyes tulajdonú lakásokban élnek, általában két közös képviselő van. Az egyik az Önkormányzathoz tartozik, a másik pedig mondjuk egy önálló betéti társasághoz. Ez a helyzet aztán olykor fura dolgokat produkál. Bármilyen probléma adódik az épületben, egyszerűen nincs kihez fordulni segítségért. Mintha a közös képviselők némasági fogadalmat tettek volna.

A mi házunkban például a többség tulajdonos, a „szegényebbek" viszont bérlakásban tengődnek. Rengeteg orvosolatlan panasz keseríti meg a lakók életét, ám megoldás mind a mai napig nem született. Jómagam tavaly augusztusa óta jelzem a „városi" képviselőnek, hogy a fölöttem lakó léptei nyomán le fog szakadni egyszer a mennyezet. Ezért rendeljen ki egy statikust. Azóta egy betűnyi választ nem kaptam a leveleimre!

Aztán előfordul, amikor a két közös képviselő egymásra mutogat. „Nem az én ügyem, neked kell intézkedni", és fordítva. Az szintén furcsa, hogy a tisztelt képviselőket a lakók 95%-a sohasem látta! Nevük ugyan olvasható a kapu alatt, de a személyüket sűrű homály fedi. Nő vagy férfi az illető? – szokták kérdezni a házban.

Mindent összegezve: a szóban forgó képviselők a világon mindent csinálnak – például beszedik a pénzt –, csak éppen a lakók sirámaival nem törődnek. Akkor viszont miért nem adják át a stafétabotot másnak?

Olyasvalakinek, aki intézkedni tud a ház ügyes-bajos dolgaiban. Azt hiszem, hogy ez a kérés könnyen és gyorsan teljesíthető lenne.

S. M.

Eladó vagy kiadó ingatlanát rövid határidővel, ügyvédi garanciával értékesítjük illetve kiadjuk!
TÖBB ÉVES TAPASZTALAT, SZEMÉLYES KAPCSOLATTARTÁS Tel.: 3223-844, 3225-490
MERLIN ingatlan

A GYÜJTŐ / LE COLLECTIONNEUR

III. ÉVFOLYAM
5–6. SZÁM

MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT, SZERKESZTI: DR. SIKLÓSSY LÁSZLÓ.
REVUE MENSUELLE D'ART, DIRECTEUR LADISLAS DE SIKLÓSSY.

III. ANNÉE
NO. 5–6

1914

A SZENT-GYÖRGY-CZÉH MAGYAR AMATŐRÖK ÉS GYÜJTŐK EGYESÜLETE XIX. MŰVÉSZETI AUKCIÓJÁNAK KATALÓGUSA

CATALOGUE DE LA VENTE XVII. DE LA GUILDE-SAINT-GEORGES SOCIÉTÉ DES AMATEURS ET COLLECTIONNEURS HONGROIS.

A kiállitás és árverés helye: Szent-György-Czéh egyesületi helyisége: VIII. kerület, Üllői-út 14. szám, első emelet.

Megtekintés: junius 19.-én pénteken és 20.-án szombaton reggel 9-től este 9-ig és az árverési napokon az árverés megkezdéséig.

Árverés: junius 21.-én, vasárnapon d. e. 9-től este 9-ig, 22.-én, hétfőn d. u. 3-tól este 9-ig és 23.-án, kedden d. u. 3-tól este 9-ig, esetleg a következő napokon.

Belépőjegy a kiállitás és aukció egész tartamára 1 korona. Tagoknak a tagsági jegy felmutatása ellenében két személy részére a belépés dijtalan.

Illusztrált katalógus ára 1.— korona. A pénztár katalógust nem kölcsönöz.

AZ AUKCIÓN VALÓ VÁSÁRLÁS FELTÉTELEI:

Tagsági dijak a Czéh pénzkezelőjénél, Hörnyéky János urnál (V., Nádor-utca 7, Jelzáloghitelbank. Telefon 73—31) fizetendők be, ő küldi szét a tagsági jegyeket is. De befizethetők a tagsági dijak a megtekintési napokon a Szent-György-Czéh irodájában (VIII., Üllői-ut 14. Telefon 152—32) is, valamint az aukciónapokon az aukciópénztárnál. A megtörtént befizetés után a belépés ugyancsak két személyre díjtalan.

Az aukciót megelőző kiállitás alkalmat nyujt a közönségnek, hogy a kiállitott tárgyak minőségéről és állapotáról meggyőződjék, miért is az aukción történt megállapodás (leütés) után utólagos felszólalások figyelembe nem vétetnek, annál kevésbé, mert a Czéh a katalógus adatainak valódiságáért — az élő művészek szerzőségére vonatkozóknak kivételével — szavatosságot nem vállal. Katalógus nélkül az aukción résztvenni nem lehet.

A tárgyak elárverezésének sorrendjét a Czéh állapitja meg és fenntartja a jogot, hogy egyes tételeket szétválasszon, másokat egyesitsen. A rendszerint követett gyakorlat az, hogy a tárgyak a személyes **jelentkezés sorrendjében** árvereztetnek el. Igy elérhető az, hogy mindenki különös időveszteség nélkül hozzájut a kivánt tárgyhoz. Viszont az aukció vezetősége nem tartóztathatja fel senki kedvéért a mások által kivánt tárgyak árverését.

Aki tehát az árverésen személyesen nem vehet részt, vagy ideje korlátozva van, helyesen cselekszik, ha érdekeinek állandó képviseletét — akár az aukció előtt, akár annak tartama alatt — **megbizás utján** biztositja. Megbizásokat elfogad a Szent-György-Czéh igazgatósága. **Megbizási blanketták** a kiállitási termekben találhatók. A kitöltött blanketták beküldhetők postán, átadhatók a kiállitási teremben s a Czéh irodájában (VIII., Üllői-ut 14., I. em. Telefon 152—32). A tárgyak a legtöbbet igérőnek kikiáltási ár alatt is eladók. **A vevő az elért vételár után 10% árverési vételi jutalékot fizet; a Czéh tagjai e jutalék fizetésétől mentesek; hasonlóképen mentesek e jutalék fizetésétől mindazok, akik vételüknek jegyzőkönyvbefoglalása előtt a jegyzőkönyvvezetőnél Czéh-tagul irásban jelentkeznek; e célra szolgáló blanketta a helyszinen kapható.**

A megvett tárgy azonnal a vevő rendelkezésére áll, általa azonnal átveendő, kifizetendő, elszállitandó. Az átvétel és fizetés az aukció jegyzőkönyvvezetőjének és pénzkezelőjének közbejöttével akként történik, hogy **a leütés után a vevő azonnal jelentkezik,** nevét jegyzőkönyvbe mondja, a vételárt elismervény ellenében kifizeti s a tárgyat az emlitett funkcionáriusoktól átveszi. Két egyenlő ajánlat vagy a leütés pillanatában felmerült kétség esetében az illető tárgy tovább árvereztetik. A Czéh fenntartja magának a jogot, hogy amennyiben valakinek viselkedése által az aukció kulturális célját és sznivonalát veszélyeztetve látja, az illetőt megokolás nélkül az aukcióteremből kiutasithassa.

Egyesületi közgyülés junius 20.-án d. u. 6½ órakor Üllői-ut 14. szám alatt. Alapszabályok 7. §-a: A tagok, kik fizetési kötelezettségeiknek megfeleltek, a közgyülésen szólási és indítványozási joggal birnak, választók és választhatók.

MDK

Haich L.

87-89. Mese illusztráció, tusr.

9o-91. " " temp.

Grafikai kiáll. Műterem, 1937. aug.

2 l.

Haich L.

Szerepel a „Mütterem"

kiállításán

Lyság 1937 VI. 1.

Haich Lujza

laid

Bernátskyné

Haich L.

1/95 Dr. ... 1905

A vall. és közokt. miniszter
sz.a.kelt s a bártfai kir. c
másolata.

Utasitom az adó
elhelyezésére szolgáló bárt
si munkálatainak költségeir
/1795/ kor. 34 fillért, Ste
tatványára, elszámolás köte
vall. és közokt. miniszteri
A hivatalosmás

Haichner, Sewastian

Kőmüves mester

A pesti plébánia templomban 1736-ban a tímár ~~mesterek~~ céh oltáranak felállítása alkalmával nejezte a kőmüves munkat

Horváth Henrik: Arch-Ert. 1928. 257

Haid J. Elias

Mezzotinto Kuperky
János önarcheje után,
1773.

150.–

A Gyűjtő 1914. 5-6 sz
XIX. aukció
ciulapkép

Haid Johann Elias

(1739–1809)

e.

Ernst-Muzeumaukcioja I.

72. f.

Haid Elias

rezin.

1739 – 1809.

Laid

z

Kupeczky Zaňost

Lautostol Eilayta

MSK

Haid, Johann Gottfried

(1710–1776)
bécsi metsző
az angol merzotinto eljárás
egyik megalkotója Bécsben

G. Rózsa Friedrich John und die Schriftsteller der Aufklärung in Ungarn
Acta Historiae Artium 1956 IV Tom 1-2a
1470.

~~Battoni festő~~

Haid J. G.

nincs céd.

rezm

II. József magyar ruhában. Fonti képe és metszete.

A kép a király hitbízo manyi könyvtárában

Repr.

Császár Elemér

Anyos Pál. (1756 – 1784) Magy Tört. Életr.

Bp. 1912 185. l.

3249/1944
----------szám.
XV.em.biz.

A Honvédelmi Miniszter u
latt közölte velem, hogy több eset
polgári szervek hadműveleti terüle
polgári foglalkozásukban meghagyot

Mivel az ilyen kérelmek
ügyforgalmat feleslegesen terhelik
a hadműveleti területen lévő katon

~~Battoni~~

Haid J. G.

mücs
réd

II. József császár, a magyar trónörökös, huszáregyenruhában, marsallbottal, 1/ Hántolt rézm. „Battoni Effigie pinx. J. G. Haid fecit Vienn 1772. C. P. Maj."

Repr

Magyarművelődtört

IV. 76. l. 655. l.

442 460 657. l

lépek

23

Haid

Mtvészet 1912

206

Sabaria h. n. VI. 301

Haid G. J.

Perálltörtkepes

563. P.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

ELNÖK

Kedves B

Hazaérkezve
szivvel gondolok Rá
déglátást és azt a
gadtál. Nagyon örül
s gyönyörködtem szé
sikert és örömet mu
/: mikor jelezni fo

Haid Johann Gottfried

---

rézmetsző

Ecini magyar vonatkozás.

Laid:

Wurzbach. B. ogr. Lex.

Wien. 1861. VII k. 203-204

Haida J. G

rézmetszö.

Gróf Nádasdy Ferenc horvát bán 1750. Haida J. G. rézmetszete.

Odescalchi Baltazar hg. tul. Róma.

Haid

Gf. Vadas dy Tyrone
hadverer
Latin Helicto Shell

Bécs 1759
ten Eszpult

Rem.
Caisoy
medo

Gottfelsbergen
Meyrgrolk
[illegible]

Haid Gottfried Janos

Nádasdy Ferenc gróf
arczépe
rezmetszett

Lard Dost. Kepes
1907-es
Katalogusát

Haid Tg.

laid

Perlapt. 98

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191 ....

.....

tanu.

.....

tanu.

Haid
rézmetsző

Több magyar szemési-
zéget metszett rézbe
egy Biró Márton
vesztpreni fusztokot
is K: 8 ot

Barsy modor.

Haid, Johann Gottfried

(1710 – 1776)

1.

Ernst-Muzeumaukcioja I

231.

Haid J. G.

rézm.

Biró Márton veszprémi püspök arcképe. Fenti rézm.

Repr.

Magyarmivelöcktvit

IV. 442

ata szólította el közülünk őt, kit oly nagyon
daddig, mig ujból találkozhatunk.
zertartása szerint 1944. szeptember hó 25-én,
ttasházából helyezzük örök nyugalomra.

nert ők az Istent meglátják!"

l. Réthy Gabriella

Kiss Apor **Eőry Karácson** unokái	özv. **Csabacsüdy Jánosné** szül. **Tóth Mária** nővére

, **Eőry** családok és a kiterjedt rokonság.

Lakás: VIII., József-körut 35.

5. Tel.: 188-555 Buschmann F. utódai, IV., Molnár-u. 37.

Haid J. G.

bécsi rézm.

Pohl W. rajzoló

Hell Miksa magyar jezsuita csillagász archeje 1771.

Hántolt rézm. Rajzolta P. Metzette H. Kiadta a bécsi Artaria.

Repr.

Magyarmuvelödtört

IV. 460, 657. l.

198.

I-II

Nádasdy Ferenc gr.

1759

Derékig, kissé jobbra, tojásdad medaillonban. Parókája egyszer fodritott, lelógó bajusza hosszú s szakála leberetvált. Körülcsavart nyakkendője fehér s dolmánya s prémes mentéje zsinóros. Jobb vállától bal csipője felé a Mária Terézia rend szalagja vonul. Felirata a kép alatt három sorban:

„Franciscus è Comitibus de Nadast
Campi Mareschallus, Regnorum Dalmatiae Croatiae
et Sclavoniae Banus"

alól jobbra: „J. G. Haid Sc. Viennae"
s legalól balra: „Zu finden bey Artaria Comp. in Wien"
s középütt: „C. P. Maj.

Fekete modor, méretei a réclapnak 30.1 : 22.6 Cm.
Képítette: J. G. Haid.

Ltha 3430.

Haid, G. G.

II. József. 10660.

Derékig, balra tekint, az aranygyapjas, a Mária Terézia és a Szent István rend jelvényével és szalagjaival, kalpaggal, prémes kabátban. Jobbkezében parancsnoki pálczát tart, balját pedig kardjának markolatán nyugtatja. Mögötte fa látszik és a háttér hegyes vidék. Felirata két sorban:

Josephus Secundus
Romanorum Imperator semper Augustus etc. etc. etc.

alól balra: Battoni Effigiem pinx.
jobbra: G.G. Haid fecit Viennae 1772.
legalól középütt: Zu finden bey Artaria Comp in Wien.

Szines rm., mér. 45.9: 35.3 cm.

Sz.n. 154-901
222-901-3.

Körülvágva.

TK. 72.

1750

II

567

72. Haid Gottfried János.

Sz. Augsburgban 1710-ben. † Wienben 1776-ban.

Nádasdy Ferencz gróf.

Térdig van ábrázolva, egy kissé balrafordultan áll, szembe néz. Kinyujtott jobbkezében parancsnoki pálczát tart, balját pedig csipőjére támasztotta. A Mária Terézia-rend jelvényét szalagon viseli. Parókája egyszer fodorított, lelogó bajusza hosszú. Öltözete: prémes mente, zsinórzott paszomántos dolmány és kard. Mögötte, balról a fa tövében, kalpag látszik. A háttérben, jobbról az erőd körül, lovas csata dúl. Felirata alól a »*Franciscus e Comitibus... de Nádasd*« kezdetű és »*die XXX. Septemb.*« befejezésű szöveg után »*Joa: Gottfr: Haid Sculp. Viennae 1759*« és »*C. Priv. Acad. A. L. L. Caes. Franc. A. V.*«.

Szines rézmetszet, méretei 47 : 30 cm. — Át. Képt. 47. — Gróf Nádasdy Ferencz váczi püspök ajándéka.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok.

A Nemzeti Múzeumban. 1868 : I. 33. — 1870 : I. 49. — 1871 : I. 49. — 1873 : I. 17. — 1876 : VIII. 39. — 1878 : VIII. 1. — 1880 : VIII. 1. — 1881 : VIII. 1. — 1883 : VIII. 327.

A Tört. Képcsarnokban. 1884 : IV. 72.

A'. 47.

Haid Gottfried Janos

rejm.

Nádasdy Ferenc gr.

Térdig, állva, kissé jobbra. Kinyujtott jobb kezében parancsnoki botját fogja. Parókája egyszer fodritott, bajusza hosszú s szakála leberetvált. Dolmánya, prémes mentéje s nadrágja zsinóros s oldalán kard lóg. Jobb vallán a Mária Terézia-rend szalagja van átvetve. Balra a korhadó fán vinen kalpagjás látjuk s jobbra a háttérben lovasok küzdenek. Felirata a Kép alatt hadi jelvényekkel körülvett czimertől megszakitott, hét sorban:

„Franciscus é Comitibus.. de Nádasd, Perpetuus
Terrae Fogaras, Ordinis Militaris.. Regio-Theresiani Majoris
Crucis Eques, Comitatuum Coma-.. romiensis Perpetuus, Albensis
vero Supremus Comes, Regnorum.. Dalmatiae, Croatiae & Sclavoniae
Banus SS. MM. Actualis intimus.. Consiliarius, Camerarius, &. Generalis Campi Marschallus Armis.. & Fama clarus. Avitis prognatus
Heroibus Anno MDCC.VIII.. die XXX. Septemb."

s alól: „Ioa: Gottfr: Haid Sculp. Viennae 1759.. C. Priv. Acad. A. LL. Caes. Franc. A. V."

Fekete-modor, mezetei a rézlapnak 46.3 : 29.3 Cm.
Készitette: J. G. Haid.

Ltha 3424

II. József: I–II

Mellig, jobbra. Parókája egyner fodrított, s sem bajusza, sem pedig szakála nincs. A nyakába vetett szalagon az aranygyapjas rendet viseli, mely a jobb vállától balcsipője felé haladó rendszalagon nyugszik, s mellét a Mária Terézia s a Szt. István rend díszíti. Nyakravalója fekete, dolmánya paszománt szegésű, egy elejű kabátjának gallérja lehajtott s ingének mellfodra csipkéből való. Felirata a kép alatt két sorban:

„Josephus Secundus
Romanorum Imperator, semper Augustus &c. &c. &c."

alól balra: „J. G. Weickhart pinx"
s jobbra: „J. G. Haid sculp. Viennae 1770"
s legalól középütt: „Cum Privil. Maj."

Fekete modor, méretei a keretet véve 53.7 : 40.3 c/m.
Metszette: Haid J. G.

Ltsza 7958.

191/93 № 1747.

II. József:

Derékon alól, állva, jobbra fordulva, de vissza nézve. Leeresztett jobb kezében parancsnoki botot tart s balját oldalán lógó kardján nyugtatja. Prém kalpagja kócsagos, parókája egyszer fodrított s arcza s bajusza leberetvált. Prémes mentéje, dolmánya s nadrágja zsinórzott s derekát öv szorítja. Jobb vállától bal csipőjé felé rendszalag vonul, melyen az aranygyapjasrendet látjuk. A háttér hegyes vidék s balra babérfa tűnik szemünkbe. Felirata a kép alatt két sorban:

„Josephus Secundus
Romanorum Imperator semper Augustus etc. etc. etc."

alól balra: „Battoni Effigiem pinx"
jobbra: „J. G. Haid fecit Viennae 1772."

Feketemodor, méretei a réslapnak 46:31. c/m.
Metszett: Haid J. G.

Lopa 2295.

II. József gyermek korában:

Egész alak, állva, szem közt. Parókája göndör. Jobb kezével az asztal felé mutat, hol a hermelines palástra tett bojtos párnán korona látható s balját csipőjére támasztja. Csipkekendője alól az aranygyapjás rend kilátszik, oldalán rövid kard lóg s öltözete: fodorral díszített köpeny, mely részben a párnázott támlás székre van tevé, ugyanily díszű rövid kabát, terdig érő bvokát nadrág, harisnya s czipő csattal. A háttérben függöny lóg.

Fekete modor, méretei a keretnek 55.6:39.9 s a rézlapnak 61:39.9

Cm. Metszette: J. G. Haid.

Ltsza 7954 (irás előtt)

191/93 № 1741

Laudon G:

Mellig, kissé jobbra, tojásdad medaillonban. Parókája kétszeresen fodritott s arcza s bajusza leberetvált. Körülcsavart nyakkendője fehér, mellfodra csipkéből való s páncélja felett pasomántszegésű kabátot visel. Jobb vállától balcsipőjé felé háromszinű szalag vonul. Felirata a kép alatt három sorban:

Gideon Liber Baro de Laudon
Ord. Theres. Eques S.C.R. Maj. Generalis Rei Tormentariae
Praefectus, in Moraviae Locumtenens."

alól jobbra: „J.G. Haid Sc. Viennae"
s legalól középütt: „C.P. Maj."

~~Mere~~ Feketemodor, meretei a háttérnek 25.9: 23 s a reálapnak 30.5: 23 c/m.

Metszette: Haid J.G.

Lsza 7977.

191/93 N° 1807.

Koller Ignácz:

Haid, I. G.

Derékon alól, csak nem szemközt. Gyűrűs jobb kezével lánczon lógó ékköves keresztjének végét fogja s balját keresztve tartja. Caputnimor hord, haja göndör s bajusza s szakála le van beretválva. Cappajá alól csipkés karinge kilátszik. Felirata a kép alatt czimertől megszakított hét sorban:

Ignatius Koller ... de Nagy = Mánya
Dei et Aposto. Sedis ... Gratia Eppus Vesprim.
Lociq. et Cottus nomi ... eiusd. perp. Supremus
Comes utriusque S. ... C. et R. A. M. Actual.
Intim. Consil. et ... Regius Aulae
Apost. Reg. in Hung ... Cancellarius Natus
Viennae 3 Octobris 1725 ... denatus ibidem 4. April 1773."

s alól jobbra: „I. G. Haid sc."

Feketemodor, méretei a keretnek 11.7 : 9.6 a réilapnak 15.7 : 9.6.

Ltsza 8174.

126/94 № 56.

Heroum Sideribus, et Serenissimis Juventutis Principibus, Josepho Benedicto, Carolo Josepho, Petro Leopoldo, Ferdinando Francisco, Maximiliano, Austriae Archiducibus, Populorum Deliciis, colitus orbi donatis, in Spem et Decus generis humani Adolescentibus... Nec non Serenissimis Principibus, virtutum et formae splendore vere Augustis, Mariae Annae, Mariae Christinae, Mariae Elisbethae, Mariae Carolinae, M: Antoniae Archiducibus Austriae fulgentissimis Germaniae Sideribus, orbem terrarum illustraturis... hanc tabulam Augustae gentis ora vultusque referentem DD. Tantorum Principum Majestati Devotissimus Servus Gottfr. Haid." Jelzése balra az oszlop talapzatának párkányán: „Martinus de Meytens pinx 1756" s ugyanitt alól: „Joh. Gottfr. Haid sulp. Vieñae C. P. S. C. M."

Feketemodor, méretei a három részből álló lap vonalkeretének 98:117

5094.

5094.

Mária Terézia családja:

Középütt a koronát, kardot és jogart tartó sassal díszített pamlagon ül Mária Terézia, kinek jobbján T. Ferencz császár foglalt helyet. Mindketten olyan mozdulatot tesznek, mintha beszélnének. Előttök Péter Lipót áll díszmagyarban s figyelemre sem méltatja a meglapuló kutyát. Balra Károly Józsefet, Máriannát, ki Erzsébetet és Johanna Gabriellát vezeti s Mária Amaliát látjuk; jobbra pedig József Benedek néz csipőre tett kézzel, Krisztina ofztogat virágot Maria Josephának, Maria Karolinának és Maria Antoniának, Ferdinand ~~fel~~ háromszögletes kalapját szorítja hóna alá s Miksa az aranygyapjásrend nyaklánczával játszik. A gyermekek körül a legkisebbek czimeres terítővel letakart asztalkánál ülnek. A háttérben középütt obeliszk fénylő szemmel s több oszlop és pillérkötiles figyelmünket. Az egyiken három anyalt feltünkető kép lóg díszes keretben s főherczegi koronával. Alól (látkép van) ~~mondatszalagján~~ „Virtutis cuncta est conscia tellus" felirással. ~~E kép~~ mely a következő szöveget szakítja meg: Francisco Primo, Caesari Augusto, Invicto, Felici, Imperatoriae Majestatis Vindici, Et... Mariae Theresiae, Romanorum Imperatrici, Hungariae, Bohemiae Reginae, Apost: Sapientia, forma, Majestate, Clementia, Fortitudine, Munificentia Augustissimae, Imperii,... et Regnorum optimis Parentibus,

Kaunitz V. A:

Mellig, hétnyolczad jobbra, keretben. Gondör parókajának fürtjei vállaira omlanak, s arcza s bajusza leberetvált. Csipkenyakkendője elől lelóg s brokátköpenye fölött lánczon az aranygyapjas rendet viseli. Feliratai a kép alatt czimertől megszakított sorokban:

„W. A. Princeps A Kavnitz.. Comes A Rittberg"

továbbá balra: „Ος πόλεις ἀγρεῖ νόω, ὁυτος ἐσί.
Ὡς σόλων μεν τοι σοφός, ἀλλά πλεῖσον
Γάρ πολίτας, καὶ βασιλεύτερος δή
Ἔξοχα ἄλλων.

és jobbra: „Τῆνον ἁι μοῦσαι σεφανοῦνπ μύρτῳ,
Καὶ Θημις ξανός Θυγάτης μεγίσω.
Καὶ πατής τεχνᾶν. τὶ; – λεγω ὁ Καυνιτξ
Κόσμος ἄς ἔγνω."

alól balra: „J. Steiner pinx"
s jobbra: „J. G. Haid fec. 1774"
s legalól jobbra: „J. Bapt. Bolla."
Feketemodor, méretei a nátterünk 25.2 : 22.6 s a rézkopnak 30.1 : 22.6 cm.
Metszette: Haid J. G. 1774.

Ltsa 7967.

191/93 № 1754.

Haid D. J. Gottfr.

tovább Haid, J. G.

3

l.

Váci Mur. lajstr.

211. l.

Negyes lap.

Ez lapon ~~fölül~~ a k
pét szemlélhetjük és pedi

1) Plan
De La
Forteresse
De
Mongast. .

2) Profil
De La Forteress
De
Mongast
en Hongrie

3.) Canise oů

4.) Sigeth oů

Fölirata az egyes c
alól jobbra: „
Rézkarca, a rézlap

Haid, Johann Gottfried, német rézmetsző *
1710 Kleineisslingenben, † 1776 Bécsben. Augsburgban, Londonban és Bécsben működött. Magyar vonatkozású művei: Nádasdy Ferenc gróf horvát bán, Migazzi Kristóf gróf váci püspök és Bíró Márton veszprémi püspök fametszői. (Thieme-Willis, Allg. Lex. d. bild. Kstlr. 15. k.) — 2. Johann Jakob, német festő és rézmetsző * 1704. Kleineisslingenben, † 1767 Augsburgban, ahol egész életén át dolgozott. Kupetzky János számos képét metszette rézre. Magyar vonatkozású művei még: Flemisch György bártfai születésű augsburgi orvos és tanár mellképe.

† bársonymodorú

152

Sabouroff IV. 16

MDK

Haid

Hermann András arcképe, rézm. Kamauf után Haid

Régi pozsonyi festők. Müvészet II., 19o4, 198.

MDK

G.Haid, rézmetszö

Zollinger János festö Mária Teréziáról és II.Józsefröl festett képeit vitte át metszetre.

E.G.II. 628.1.

MDK

J.Gottf.Haid. ,rézmetsző

Migazzi Kristóf gróf váci püspök, bécsi
biboros érsek. Megh. 1-803.
Jelz.lent.j.: "J.Gottf. Haid" Ltsz.331c.
Nádasdy Ferenc, gróf altábornagy, horvát,
slavon- dalmát bán.Megh. 1783. Rézmetszet
bársonymodorban. XVIII. Jelz.alul j.:
J.G. Haid.Sc.Vienna" "Zu finden bey Artaria
Comp.,in Wien.-C.P.Maj.Kettős példány.

Metszetek.- Tört. Képes. graf.kiáll. 1907. 69-72.l.

MDK

Haid János

Laudon Gedeon arcképe.

Tört.Képes.graf. kat.1907. 75.1.

Haid J. Eliás,graf. MDK

Kupezky Jánosra vonatkozó grafikai gyüjtemény.
Eszt.méltatását l. A Gyüjtö jelen számában. /U.o.
l.az aukció alá kerülö némely mezzotinto autotypi-
kus repr.-t.
616. Mezzotintó K.J.önarcképe után.1773.
l. az illusztró-t a cimlapon.

A Gyüjtö. 1914. 5-6.sz. XIX. aukció.
Kat.183-184.l.

Haid J. J.

vezm

l.

Lázár Béla

Mányoki Ádám

Bpest, 1933

41. l.

602
1901 apr. 1.

Erlegelt: oktober 25.

A m.kir. vallás és közoktatá

20-án 30592 sz.a.kelt és a k

tézett rendeletének másolata

Az eperjesi rkath.

tandó javitasi munkalatok k

részére tizennégyezer /: 14

utasitom az állampénztárt, h

esetre felmerülő szükségle

Winter György volt, kit a jégverem mellett az olasz kapu (Wallenthor) előtt egy kuruc golyója leterített. — Özvegye által emelt kősíremléke a Fröhlich-féle kertben ma is látható. — **Szepesházy Gáspár,** Bártfa város polgári őrsége őrnagyának (meghalt 1845-ben) arcképe. Olajfestmény 1841-ből. Festette *Zomph Alajos.* Ajándékozta *Korény István* bártfai lakos. — **Kép,** olajfestmény, falapon. A hat apostolt ábrázolja fél életnagyságban. XVII. század. A *rónai* gk. templom letéte. — **Salvator Mundi** képe, olajfestmény. XVII. század. A *rózsadombi* gk. templom letéte. — **Kép,** olajfestmény, falapon. A hat apostolt ábrázolja féléletnagyságban. XVII. század. A *rónai* gk. templom letéte. — **Kép,** szárnyas oltárról, olajfestmény. Lapján egyfelől Szent-János, másfelől Szent-Cyriacus, amint Diocletián leányából az ördögöt kiűzi. XVI. század. Az *aranypataki* rk. templom letéte. — **Magyarország címerpajzsa,** papirra festve. Alatta kisebb pajzsban kantár, nyereg s pénzerszény. 1657-ből. A bártfai szíjj- és erszénygyártók céhéé volt. — **Henisch György** bártfai születésű augsburgi orvos és tanár mellképe. Metszette *Haid János Jakab,* aki mint híres művész halt meg 1767-ben. — **Henisch György** bártfai születésű augsburgi orvos és tanár arcképe. Metszette *Custos Dominik.* (Született 1560-ban Antwerpenben, meghalt 1612-ben Augsburgban.) — **Griffenzweig János bártfai városi tanácsnok és**

fájdalmas Szűz és János apostol. Készült 1778-ban, Mauksch Mihály eperjesi városi biró idejében. *Eperjes* szab. kir. város letéte. — **Terítő**, vászon, szélein sokszínű selyemmel kivarrva. XVIII. század. Az *olysói* rk. templom letéte. — **Terítő**, fehér patyolatszövet, fehér selyemmel és ezüstfonállal himezve. XVIII. század. Az *eperjesi* ág. ev. templom letéte.

A falakon.

A kályha melletti ajtónál kezdve s jobbra haladva:

Királyajtó, fából faragott s festett. Lapján Jesse fája ábrázolva. XVII. század. A *kiskurimai* gk. templom letéte. — **I. Lipót** magyar király mellképe. Olajfestmény. XVIII. század. — **Ismeretlen nő** mellképe. Olajfestmény. XVIII. század. — **Szentháromság**, fából faragott dombormű, gazdag reliefkeretben. XVII. század. — **Áron zsidó főpap** képe, olajfestmény. A pectorálén a festő C. Z. betűs jegye és 1656 évszám. (A füstölőn csupán 1656). A *kurói* gk. templom letéte. — **Winter György** bártfai városi biró arcképe, olajfestmény kivágva és papirlapra ragasztva. XVII. század. *Jósa István* és *Petneházy István* kuruc tisztek 1679. évi junius hó 15-én csapatjukkal váratlanúl megtámadván Bártfa városát, a vászonfehérítőt (Bleiche) kirabolták s az ott talált marhát elhajtották. A várost védelmező csapat vezére

Haid Janos Jakab

festő és metsző

~~Bartfa?~~

+ 1767

irod

Tóth Sáros 721.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

m.

évi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Horvath
2

~~Haid Joh. Gottfried~~ 32.l.
~~Haid Joh. Jac.~~
30.l.
~~Haid Elias 42.l.~~

Hora Alajos 39.l.
46.l.
Höchle J. Nep. 36.l.
Höfel Balárs
35.l.

l.

Tört Kepes 1922.

Kinizsi Pál síremléke II. 165

11733.

J.J. Haid:

Kupetzky János.

Derékig, kissé jobbra fordultan és ablakban állva van ábrázolva. Könyöklő balkezében ecsetet, jobbjában pedig palettát és ecsetes smót tart. Fölötte draperia van, melynek alja a párkányról lelóg. Felirata:

JOHANNES KVPEZKY
Natione Boemi
PICTOR EXIMIMIVS.
Denat. Norimberge
Ao MDCCXL ÆT. LXXIII

jelzése pedig alól középütt: J.J.W. scrips.
s jobbra: J.J. Haid sculpsit.
Mezzotinto, méretei 39·8 : 26·7 cm.

Ltn. 14244
Szakl. 172-914.
510-914-112.

Ka 15.

V. Mahomet:

Csaknem térdig, szem közt. Fölfelé szélesedő turbánját két lófark díszíti; (haja rövid, bajusza hosszú s arcza leberetvált. Jobb kezében, melyet az asztal sarkára tesz, hol a vánkoson turbánt s diszkardot látunk, félholdas végű jogart tart, s balját csipőjére támasztja. Hermelines palástot és ez alatt brokát köntöst hord, melyet ékköves öv szorit derekához. A háttérben balra függöny lóg. Feliratai a czimeres párkányon

balra: MAHOMET V.
Magnq Turcarū Sultanq
natus 1696. in Thronum evec-
tus 1730. 2 Octobr. Coronatus
1731. Mens. Januarij.

s jobbra:
„MAHOMET V.
Türckischer Kaiser.
geboren Aº 1696. erwehlet. Aº
1730 d 2 Octob. und gekrö=
net 1731. im Monath Jenner.

sez után: „Joh. Jac. Haid ad secund. Original. sculps. et exc. Aug V.
Feketemodor, méretei 39.2 : 26.1 cm.

Ltsa 7735

55/93 Nº 1524.

Haid T. T

Lård

Perlajst 67

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191 ..

.....

tanu.

.....

tanu.

Haid János

rézm

Kupeczky János

Bél Mátyás
arczépe

Szinyei-Magyar
irok. I. k.
783-h.

CEUM IGAZGATÓI HIVATALÁTÓL.

R S Z Á G O S B I Z O T T S Á G Á N A K

B U D A P E S T E N .

ottsága közleményeinek h a r m a -

ajándékképen átvettem, ezennel hi-

eiktatás céljából átadtam a liceumi

a vezetésem alatt álló pozsonyi ág.

Ø

Haid Johan Lorenc

rezim.

l.

Szendviselet

192. l.

293

ember 16-án.]

...bbra van a ~~kivilág~~ kivilágított mulató, a
...kat verve, nagy sokaság táncol a legva-
...tett jobb kézzel s felemelt baljában hangszerrel
...y a vele lévő bozontos hajú férfival, kinek
... van. Középütt és jobbra az ökölbe fogott kezek-
...s nő; a tamboutellát verő leány, kinek haja
...nber, ki ballábával kilépett, valamint a kife-
~~alakjai~~ kötik le figyelmünket. A háttérben balra
... innen ~~...~~ megvilágított városok s ~~...~~ a tán-
... lévő épületek bontakoznak ki. A felhőtlen ég-
...ak. Tetése alól balra: „Otto Rinding München 1883. 4

...ó: 210 cm.
~~...~~ 3500 Mk.

233

Flaidecker Alajos építész (1857 – 1885.) Az 1885. évi (pesti) országos kiállítás építészi irodájában volt alkalmazva s fiatalon Budapesten hunyt el. (Az Építési Ipar 1885 420. l.)

153

Salonius IV. 30.

Haidecker slagós

építész

az ornagos kiállítás

alkalmazott építész. 1885

szept 29-ikén

28 éves korabn

Bpesten elhunyt

1885
28
1857
1185

ind

Az Építési Ipar

1885. 420 l.

.....nevü munkás igazoltam

.....

a művezető aláírása.

ezem:

.....

helyettesének

.

Endrényi Imre, Szeged.

Haidekkerné Burián Irén
Hermanné Schuschny Erna, paszt.

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április, 13 l.

ehellyel. De néhol naturalisztikusabb virágokal, szekfűvel is találkozunk. A díszítést kisebb anytallérokkal hints tele, amelyeket zöld vonalákkal övez. A 181b lap díszítése közé egy nagy, iros tarajos, kukorékoló kakast fest, amelyet zonban később elmázoltak. Az egyetlen iniciáléba lesztett miniatura két térdeplő figurájának arca, eze nagy, s apró szemük fekete. Az iniciálék eretét két, szakaszokra osztott színnel festi. z élénk, friss színek: rózsaszín, halványzöld, örös, kék, homoksárga.

(I—XXXX. számozású lapok hiányoznak.)

67a lap (CXIV): (Te igitur clementissime ater.) Az előző lap a Kánon-képpel hiányzik. kánon kezdeténél *T* iniciálé (74×76 mm), ózsaszín és halványzöld szakaszokra osztott eretben, poncolt aranyalapon, halványkék betű, rnyékolt levéldíszítéssel. A lap négy oldalát eretdíszítés szegélyezi. A lap belső szélén egyenes öld szár húzódik végig, kék kelyhű piros szekfűvel (kék és piros) hosszú, nyugtalanabb lendülettel anyargó levelekkel. A lap további három szélén ullámvonalban haladó levélindák, rózsaszín, zöld, ék, homoksárga levelek képezik a díszítést, két tilizált virággal s egy naturalisztikusabb rózsaszín evéllel. A díszítés közt sok elszórt, zöld vonalkás, isebb aranytallér. (301. kép.)

72b lap (CXX'): (... Consumatum est. Placeat ibi sancta trinitas.) A kánon befejezése után nás kéz írásával valamivel későbbi, XV. századi kurzív szövegbetoldás végén „1497" évszámmal.

74a lap: (CXXI): Iniciálé kitépve. A lap alsó és külső szélén díszítés a 67a lap díszítésének nodorában, kék szekfűvel.

298 296

MDK

Haidekkerné Burián Irén

Szekszárdi táj, paszt.

Tanulmány, "

N.Szal. tavaszi kiáll. 1929. jun.

7 l.

MDK

Haidekerné Burián Irén

Villamosból, paszt.

Tavaszi Szalon katalógusa, 1929. máj. 11 l.

lig kilépő, órapárkányos, hagymasi-

, 162o körül, 1784-es felirattal.

18o4-1816 közt.

átus templomok. Bp. 7942, 746, 549 l, Képe

Haideckerné Burián Irén

Feketekalapos hölgy, paszt.

AME I.kiáll. N.Szal. 1931. jun. 6 1.

Haidekkerné

Burián Irén,

festő

lánd

Burián Irén.

alatt

megírva

HAIDEKER, Johann, pozsonyi kőművesegéd

J. H., Maurergesell, 18 hónapos lánya meghalt.
(1791, 17 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

Haidekkerné Buriám Éva

festőművész

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Színes pasztell leány alakja.

Pesti Hirlap
1929. VI. 16.

Haidekkerné Burián Irén,festö MDK

H.Schuschny Erna arckép Olajf.
Nöi arckép.

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat.1931.szept. Kat.

MDK

Haideckerné Burián Irén festő

M.Szal. tárlatai. /Szinyei Társ./ Képzőművészet, 1930. 31.sz. 144. l.

MDK

Haideckerné Burián Irén

Művével szerepelt a Szinyei-Társaság kiáll.-án.

Képzőművészet, 1930.IV.évf. 31.sz. 144.lap

MDK

Haidekkerné Burián Irén, festö

85. Árnyékban.

Nemzeti Szalon.-A Balatoni Tájra. IV.kiáll.
Bp.1936.szept. Kat.

Haidekkerné Burián Irén

MDK

Hermanné Schuschny Erna, pasztell

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

MDK

Haidekker János

Négy tanulmány a telekpolitika és lakásügy köréből a Városépitésügyi Törvényalkotás c. könyvben.

Dr.F.G.: A városépités időszerü kérdései

Epitő Ipar - Epitő Művészet 1932.14.1.

Haidecker János

okl. mérnök építő-
mester
1927 óta Szekszárd
város városi főmér-
nöke.

ÉIÉM. 1930. 7-8.
sz. 28. l.

A választókerület-, szavazó-kör- és
kozó felső sor nem töltendő ki, a ki

.....választó kerület. .....szavazó-

ÖSSZEÍF

A VÁLASZTÓI JOGOSULTSÁ

1. Az alkalmazott családi- és utóneve: .....
2. Állása, vagy foglalkozása: .....
3. Lakóhelye Budapesten.....kerület.....
4. Ha nem lakik Budapesten, hanem vidéken s
   (hivatalának) helye: .....kerület.....
   s lakóhelye: .....község.....
5. Születési éve: .....
6. Törzsfizetése: .....korona.
7. A bejelentett alkalmazott fel volt-e véve az
   Budapesten? .....; mely közigazgatá
8. Tud-e írni és olvasni? .....

Haidekker János

Szekszárdi városi
főmérnök
elkészítette az alábbi
terveket

Szegedi Szemle

1930. 13. sz. 9. l.
(Szekszárd város
versenypályázata.)

9 lap, 1 rézer tábla

MAGYARORSZÁG

Dr. Kiss Lajos fogorvos megőrült és borotvával elvágta mostohalánya nyakát

Szörnyű tette után elrohant a lakásból
A városban hajszolja a rendőrség

Példátlan tragikus esemény történt ma délután az Andrássy út 35. számú házban: dr. Kiss Lajos fogorvos valószínűleg őrültségi rohamában borotvával elvágta 11 éves mostohalányának a nyakát, azután mint egy ámokfutó, elrohant a lakásból ismeretlen helyre.

Az Andrássy út 35. számú ház első emeletén évek óta háromszobás lakást bérelt dr. Kiss Lajos *fogorvos*, aki *feleségével és feleségének első házasságából származó két gyermekével, a 11 éves Fehér Gabriellával és a 6 éves Fehér Judittal lakott együtt.* A kis család harmonikus, boldog életet élt egészen a legutóbbi hónapokig.

Körülbelül két hónappal ezelőtt Kiss Lajoson *súlyos idegesség* jelei látszottak, a fogorvos egyre ingerlékenyebb lett, ok nélkül vitába kezdett hozzátartozóival és *mindazokkal, akik a fogorvosi rendelőben felkeresték.*

Felesége állandóan unszolta, *vonuljon szanatóriumba, gyógykezeltesse magát*, de az orvos ezt a kérést mindig azzal hárította el, hogy *ő maga is orvos, tudja saját diagnózisát felállítani*, nincs szüksége idegen orvos kezelésére.

Körülbelül tíz nappal ezelőtt már olyan súlyos idegbaj jelei látszottak rajta, hogy *a család tagjai végül rávették az orvost, hogy szanatóriumba vitesse magát.*

A Batizfalvy szanatóriumban vették kezelés alá Kisst, aki azonban ott legfeljebb túlzottan *idegesnek* látszott, *idegbaj jeleit nem fedezték fel rajta.* Vasárnap délután a fogorvos kérésére *a szanatórium orvosai el is engedték az intézetből.* Hazajött az Andrássy út 35. számú házba családja körébe.

Ma egész délelőtt lakásán tartózkodott. Délben egy órakor ebédelt meg a kis család, majd két óra után a fogorvos felesége szólt Répási Julia szobalánynak, hogy elmegy egy bankházba mert ki akarja fizetni sorsjegyének részletét.

Azt az utasítást adta a cselédlánynak, hogy *különösen vigyázzon a két gyerekre, mert Judit és Gabi az egyik szobában alszanak.*

Délután három órakor a szobalány arra lett figyelmes, hogy *felvágódik a fogorvos lakásának lépcsőházba nyíló ajtaja és az orvos vérbenforgó szemekkel, kalap nélkül, rendetlenül, kioldott nyakkendővel hirtelen lerohan a lépcsőn.*

A szobalány nem tudta mire vélni ezt a rohanást és valami rossz érzéstől sarkalva *besietett a hálószobába, hogy megnézze, mi van a két alvó gyermekkel.*

Csak a hatéves Juditot találta ott, *Gabit sehol.* Keresni akarta, ebben a pillanatban *a fürdőszobából hörgést hallott.* Kétségbeesetten rohant oda: *a fürdőszoba ajtaja kulccsal be volt zárva.*

Hiába döngetett, *az ajtót nem nyitotta fel senki*, úgyhogy Répási Júlia kifutott a folyosóra, fellármázta a lakókat, a házfelügyelőt, akik azután felsiettek az első emeletre és *feltörték a fürdőszoba ajtaját.*

Borzalmas látvány tárult itt az emberek elé. A fürdőszoba kövezete csupa vér volt. *A fürdőkádban véres testtel ott feküdt a 11 éves lány nyakán hatalmas seb tátongott*, amelyből ömlött a vér. Az emberek az első pillanatban azt sem tudták, mit csináljanak, próbálták faggatni a kislányt, hogy mi történt.

— *Megölt... az apám...*

Ezután a leány elvesztette eszméletét. A házbeliek kiemelték a kádból, bevitték a hálószobába, lefektették, telefonon értesítették a mentőket, akik azonnal kirobogtak és elsősegélyben részesítették a szerencsétlen gyereket, majd *negyednégykor autóra tették és kórházba szállították.*

Ekkor még a tragédiáról a fogorvos felesége nem tudott, mert a bankból még nem jött vissza. A főkapitányság központi ügyeletét azonnal értesítették a történtekről.

Széleskörű nyomozás indult az őrjöngő fogorvos felkutatására, aki valószínűleg a városban van és valószínűleg borotva van nála, hiszen ezzel vágta el a kisleány nyakát és *talán végezni akar mással is.*

A rendőri nyomozás *gyorsan megállapította a szörnyű és példátlan idegdráma hátterét.*

A 37 éves fogorvos 1934-ben nősült. Feleségül vette *Menczer* Arnoldnak, a Budapesti Kőszénbánya rt. pénztárfőnök-igazgatójának leányát.

Néhány hónappal ezelőtt, mint emlékezetes, a *Budapestvidéki Kőszénbánya r. t.* házi vizsgálatot indított, mert megállapították, hogy különféle gondatlanságok során *a vállalatot óriási veszteségek érték.*

Ekkor a vállalat ügyvezető-igazgatója, *Bán* Emil öngyilkos lett, *Menczer Arnoldot pedig felfüggesztették állásától.*

Úgy Bán családja, mint Menczer *családja minden ingó és ingatlan vagyonát felajánlotta* a Budapestvidéki Kőszénbánya Rt. kártalanítására. Igy járt el *Menczer veje, dr. Kiss Lajos fogorvos is.*

A *fogorvos minden vagyonát*, a felajánlás értékében, *lefoglalták*, úgyhogy nem maradt semmije.

Az ezzel kapcsolatos izgalmak őrölték fel idegzetét és ezek az események okozták, hogy *szanatóriumba kellett szállítani.*

A késő délutáni órákban **még nem sikerült a rendőrségnek felkutatnia az orvos tartózkodási helyét. Nem tartják kizártnak, hogy a szerencsétlen ember valahol öngyilkosságot követ el.**

Véres harcok tombolnak az orosz-mandsu-koreai határon

Tokió, augusztus 8.

Hajnali két óra és reggel hét óra között súlyos harcok folytak Csangkufengnél. A United Press tokiói jelentése szerint a japán történelem folyamán első ízben fordult elő, hogy ellenséges katona japán földre tette lábát. A japán hadügyminisztérium jelentése szerint orosz csapatok vasárnap 800 méter mélységben hatoltak be koreai földre.

Vasárnap egész nap folytak a harcok Csangkufeng vidékén, de a japán jelentések szerint az oroszoknak nem sikerült eredményeket elérniök. Az orosz Tasd iroda ma reggel jelentést adott ki, hogy az orosz csapatok visszafoglalták Csangkufenget, a tokiói külügyminisztérium képviselője azonban kijelentette, hogy a hir nem felel meg valóságnak.

Újabb béketárgyalások Moszkvában

Sigemicu moszkvai japán nagykövet tegnap délután ismét felkereste *Litvinov* orosz külügyi népbiztost, hogy átnyujtsa neki a japán kormány *éles tiltakozását* az orosz repülőgépek legutóbbi támadásai miatt. Ez már az ötödik japán tiltakozás volt.

Sigemicu nagykövet Litvinovval folytatott hosszabb megbeszélése során azt ajánlotta, *szüntessék meg azonnal az ellenségeskedéseket, a csapatok maradjanak azoknak a területeknek birtokában, amelyeket most megszállva tartanak s azonnal induljanak meg a tárgyalások a helyzet tisztázására.* Litvinov azt válaszolta, hogy *ez nem vetne véget a harcoknak*, mert mindkét fél igyekeznék a tárgyalások kezdetének időpontjára minél előnyösebb helyzetet elfoglalni. *Mindkét fél visszavonulását* és a hungcsuni szerződésben megállapított határok *elismerését* követelte, mielőtt a béketárgyalásokat megindítanák és bizottságot neveznének ki a vitás kérdések elintézésére.

Sigemicu ismételten hangoztatta, hogy Japán véget vet a hadműveleteknek, ha fentartják a jelenlegi helyzetet, vagy ha a vitás területen semleges sávot szabnak meg, amíg a katonai vegyesbizottság a vitás kérdéseket végleg meg nem oldja.

Litvinov külügyi népbiztos *visszautasította a javaslatot és a július 29-e előtti helyzet visszaállítását, tehát a csangkufengi dombok kiürítését követelte.*

Nincs megegyezés

A Sigemicu és Litvinov között lefolyt második megbeszélés után, mint azt a japán külügyminisztérium összefoglaló jelentése megállapítja, *nem jött létre megegyezés.* A jelentésből kiderül, hogy Sigemicu nagykövet Litvinov előtt kijelentette, hogy »*rendkívül nehéz lesz*« a konfliktus ügyében folyó tárgyalásokban előbbrejutni, ha az orosz kormány ilyen engesztelhetetlen magatartást tanusít még az új japán javaslatokkal szemben is.

Egy építészmérnök súlyos balesete

Ma délután a *Zivatar* ucca 3. számú házban a pincében foglalatoskodott *Haidecker* Walter 77 éves építészmérnök. Eddig megmagyarázhatatlan okból a *pincének egyrésze beszakadt, Haidecker* hirtelen három méter mély, *vízzel telt gödörbe zuhant.* Zuhanás közben *súlyos sérüléseket szenvedett.* Amikor kimentették a vizesgödörből, súlyos állapotban a mentők a Park-szanatóriumba vitték.

Felelős szerkesztő:
Dr. MIHÁLYFI ERNŐ
Felelős kiadó: SÜMEGI VILMOS
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII. kerület, Rákóczi út 54. szám
Jegypénztár, hirdetési-, előfizetési-, utazási- és könyvosztály: VII. kerület, Erzsébet körút 18—20
KIADJA A MAGYARORSZÁG NAPILAP R.-T.
Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza
Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős nyomdavezető: Kárpáti Antal.

A Magyarország világgazdasági hírszolgálata

Két délsvédországi ércbánya tulajdonosa azzal a kérelemmel fordult a svéd kormányhoz, engedje meg, hogy ezeket a bányákat, amelyekben az utolsó hatvan évben nem dolgoztak, német acélművek csoportjának adhassák el. A becslések szerint a bányák háromszázmillió tonna vasércet tartalmaznak.

≈

A francia kereskedelmi mérleg passzivuma júliusban 1215 millió frankot tett ki, amely ebben az évben a legalacsonyabb érték.

≈

A Bulgáriának nyujtott 375 millió frankos francia kölcsön négy évre szól és öt és félszázalékos kamatozású. A kölcsön kizárólag Franciaországban rendelt áruk finanszírozására szolgál.

≈

A newyorki értéktőzsdén jegyzett összes részvények piaci értéke május 31-ike óta 8000 millió dollárral emelkedett és ez idő szerint 42.500 millió dollárt tesz ki az 1937 augusztus elsejei 59.393 millió dollárral szemben.

≈

A holland kormány törvényjavaslatot terjesztett be, amely szerint az arany kivitelére fennálló tilalmat megszüntetik.

Egységárakat állapítanak meg az állatkivitelre

Ötféle bejelentést követel az egykéz

A *Magyarország* már jelentette a *MASz* (pontosan: a Magyar Állat- és Állati Termékkiviteli Szövetkezet) megalakulását, amely ezentúl irányítani fogja állatkivitelünket. Az ország mezőgazdasági kamarái legutóbb kapták meg *a külföldi állatértékesítés új rendszerét*, amelyről el lehet mondani, hogy *túlzottan sok adminisztrációs munkával jár*. Nézzük a mezőgazdasági kamarákhoz küldött értékesítési tervezetet:

A jövőben minden gazdának, aki vágómarhakiviteli kontingensben kíván részesedni, e célra szánt *marháit legalább nyolc héttel a hizóba állítás előtt* be kell jelentenie a vármegyei szarvasmarhatenyésztő egyesületnél. *(1. bejelentés.)* Az így bejelentett állatokat a vármegyénként alakuló úgynevezett megyei kontingenselosztó bizottság veszi előjegyzésbe és *bejelenti az országos állatértékesítési bizottsághoz*, amely végső fokon dönt a kiviteli előjegyzés kérdésében. *(2. bejelentés.)*

Az előjegyzett állatokat a gazda a tényleges *hizóbaállítástól számított 8 napon belül újból bejelenteni* köteles a vármegyei szarvasmarhatenyésző egyesületnél. *(3. bejelentés.)*

A bejelentés után a vármegyei tenyésztőegyesület a bejelentett marhák *balfülét bélyeggel látja el. (I. bélyegzés.)* A lebélyegzett állatokat a *szállításnak a gazda által megjelölt időpontja előtt 30 nappal újból be kell jelenteni* a vármegyei szarvasmarhatenyésztő egyesületnél. *(4. bejelentés.)* A vármegyei egyesületek a bejelentést *felküldik a Külkereskedelmi Hivatalhoz. (5. bejelentés.)*

A Külkereskedelmi Hivatal újból bélyegeztetni fogja most már a marhának a *jobbfülét. (II. bélyegzés.)* De természetesen a hízott marha csakis akkor kaphatja meg a II. bélyegzést, ha a kivitelhez szükséges minőségnek megfelel. Fontos újítása még az állatkiviteli egykéznek, hogy tekintet nélkül arra, hogy a gazda állata melyik külföldi piacra került ki: *kilogramonkénti egységárat állapít meg a gazda számára.* De természetesen a minőségi kategóriákat az egységár megállapításánál figyelembe veszik. A sertéspiacon ma elterjedt hírek szerint *legelőször az elérhető sertésárakat fogják egységesíteni* és erre a műveletre már legközelebb sor kerül.

Eddig a külföldi állatértékesítés költségei a gazda terhére 3 százalékot tettek ki és az egykéz most ezeket a költségeket 1 százalékra akarja csökkenteni. Kamarai körök már megtették észrevételeiket a MÁSz értékesítési tervezetére vonatkozólag és mindenekelőtt kifogásolják, hogy *véleményük nyilvánítására csakis 48 órai időt kaptak.*

A Kivándorlási Tanács a Magyarok Világszövetsége előkészítéséről tárgyalt

A Kivándorlási Tanács báró *Perényi* Zsigmond koronaőr elnöklete alatt hétfőn délben ülést tartott. Az ülésen dr. *Nagy* Károly nyugalmazott főkapitányhelyettes, a *Magyarok Világkongresszusa* állandó szervezeti irodájának ügyvezető igazgatója, részletesen ismertette a magyar második világkongresszusának és ezzel kapcsolatban a *Magyarok Világszövetsége megalakításának előkészítő munkálatait.* Dr. *Áldássy* József nyugalmazott államtitkár ismertette a magyar kivándorlás rövid történetét és azokat a kísérleteket, amelyek a magyarság megszervezése érdekében eddig történtek. Végül a tanács dr. *Balogh* Pál belügyminisztériumi miniszteri osztálytanácsos, eddig ügyvező, lemondását tudomásul vette és a jegyzői teendők ellátásával dr. *Kandó Melocco* Ferenc belügyminisztériumi miniszteri fogalmazót bízta meg.

Stollár J.
Az autózás iskolája
ábrákkal
I. A motor és szerkezete..... Ára 3.50 P
II. Vezetése ..... Ára 1.50 P
Rendőri szabályok összefoglalása Ára 1.50 P
Kapható Az Est könyvkereskedésében Erzsébet körút 18

GAZDASÁGI JELENTÉSEK, PIACOK, VÁSÁROK

A kedvező termésbecslés hatása a határidőpiacon

A határidőüzleti forgalomban az irányzat általában *lanyha*, az áralakulás *nem egységes.* A tengerentúli gabonapiacokról nem érkeztek ösztönző jelentések, nálunk a kedvező termésjelentések hatása alatt *az árukínálat annyira erősödött*, hogy az árfolyamok az egész vonalon *lemorzsolódtak.*

A *rozs* októberre 25, márciusra 24 fillérrel *esett a szombati zárlat alá.*

A készáruüzletben az irányzat *túlnyomórészt lanyha*, bár az áralakulás *ma sem volt egységes.* A gabonafélék, mint a búza és a rozs, ára *visszaesett.* A *búza 10—25 fillérrel olcsóbbodott*, mert a malmok tartózkodtak a lisztüzlet pangása miatt, nem akarnak nagyobb készleteket felhalmozni.

A *rozs* ára a fokozódó kínálatra *30—35 fillérrel visszaesett.*

Rozs: októberre: 15.90, 15.91, 15.71, zárlat 15.75—15.76, 1939 márciusra: 16.45, 16.27, zárlat 16.28—16.30.

Tengeri: augusztusra: 18.68, 18.45, zárlat 18.62—18.63, szeptemberre: 18, 17.70, zárlat 17.80—17.82, 1939 májusra: 14.15, 13.93, zárlat 13.96—13.99.

A búza 10—25 fillérrel olcsóbb

A *tengeri* irányzata egyenetlen. *Augusztusra 3 fillérrel alacsonyabban zárult*, mint szombaton. Ezzel szemben *szeptemberre 15 fillérrel emelkedett* a tengeri ára. Ez az árjavulás azzal magyarázható, hogy az augusztusi kötéseket iparkodnak lebonyolítani, illetőleg szeptemberi határidőre áttolni, mert az árkülönbözet ezt a műveletet kívánatossá teszi. Az így megnövekedett kereslet folytán emelkedett a szeptemberi tengeri ára.

Az *új májusi* tengeri irányzata gyengült és a szombati zárlathoz képest *19 fillér veszteséget* szenvedett.

Felmondások ma nem voltak.

A *takarmánypiacon* csak az *árpa* irányzata szilárd, 10—30 fillérrel emelkedett az ára, tekintettel arra, hogy a korábban eladott tételek fedezésére került sor. A *zab* ára nem változott, az irányzat egy árnyalattal lanyhább. A *tengeri* ára sem változott, 7½ vagón kelt el, bár a kínálat mind magyar, mind román áruban elégséges volt.

A *korpa* és a 8-as *takarmányliszt* ára is változatlan maradt.

A *magpiacon* tartott irányzat mellett változatlanok az árak.

Ujbúza: tiszavidéki 77 kg-os 19.75—20.00, 78 kg-os 19.95—20.20, 79 kg-os 20.15—20.40, 80 kg-os 20.25—20.50, felsőtiszai 77 kg-os 19.60—19.90, 78 kg-os 19.85—20.10, 79 kg-os 20.05—20.30, 80 kg-os 20.15—20.40, duna-tiszaközi 77 kg-os 19.60—19.75, 78 kg-os 19.80—19.95, 79 kg-os 20.00—20.15, 80 kg-os 20.10—20.25, fejérmegyei, dunántúli 77 kg-os 19.70—19.90, 78 kg-os 19.90—20.10, 79 kg-os 20.10—20.30, 80 kg-os 20.20—20.40.

Ujrozs: pestvidéki 15.00—15.10, más származású 15.10—15.20.

Uj takarmányárpa: elsőrendű 15.40—15.60, középminőségű 15.15—15.35.

Ujzab: középminőségű 15.70—15.85.

Tengeri: tiszántúli 19.20—19.40, egyéb áll. 19.00—19.10, Bp. közraktári 19.40—19.50.

Őrlemények: korpa 12.40—12.60, 8-as liszt 14.80—15.25.

Ujzab: 150 mm 15.72½, 150 mm 15.75 budapesti paritásban.

Árpa: 150 mm 3 napi berakás 15.50 budapesti paritásban.

Tengeri: 180 mm koesira 19.50 Budapest, 300 mm 19.25, 150 mm 19.35, 150 mm e heti berakás 19.45 budapesti paritásban.

Biborhere: 10 mm minta szerint 35.00, 10 mm minta szerint 97%-os 45.00 beszállítva.

Csillagfürt: 150 mm gömb 12.00 Nyiregyháza.

Lucerna: 2 mm fehérbárcás 265.—, 1 mm kékbárcás 235.—, 5 mm kékbárcás 210.—, 2½ mm minta szerint 190.— Budapest.

Lóhere: 5 mm fehérbárcás 150.— Budapest.

Magvak és hüvelyesek: Káposztarepce új 25—25.50, kék mák 97—102, borsó Viktória sterilizált 17.50—19, zöld (express) sterilizált 17—18, lencse nagyszemű sterilizált 40—46, középszemű sterilizált 27—35, kisszemű sterilizált 20—24, bíborheremag új 56—58, bükköny szőszös 35—38.

A budapesti lisztárjegyzőbizottság árjegyzései (az 1938. évi gabonából készült őrlemények): Búzaliszt: dara 37.50—38.50, 0gg 36.50—37.50, 0g 36.50—37.50, 0f 36.50—37.50, 2gg 35.75—36.75, 2g 35.75—36.75, 2f 35.75—36.75, 4-es 34.50—35.50, 5-ös 33—34.50, 6-os 29.75—31, 7-es 20.50—22.50. Rozsliszt: 0-ás 31.25—32.25, 01-es 28.75—29.75, 1-es 24.75—25.25, 2-es 21—23.

Sertésvásár

A ferencvárosi sertésvásár összes mai felhajtása 4990 darab. Vásári állományból angol hússertés felhajtás 820. A vásár irányzata vontatott.

Árak: uradalmi zsírsertés páronként 340 kg-on felül 95—96, szedett sertés I. 94—98. III. 84—88, angol sonkasertés I. 102—108, II. 92—96, exportzsír márkázott 150—156.

Keddi menü: Borjúpörkölt galuskával, linzerszelet

A háromnegyedkilónyi borjúhúst (lapocka, nyakrész, bordás rész) megmossuk, feldaraboljuk. A lábasba beleteszünk egy kanál zsírt, ha forr, egy fej reszelt hagymát és azt rózsaszínűre sütjük. Beleteszünk jó késhegynyi pirospaprikát, összekeverjük, a húst beletesszük, puhára pároljuk, közben megsózzuk és néha kevés vizet öntük alája. Tálaláskor két kanál tejfelt öntük levébe és mellé galuskát adunk.

Huszonöt deka vajat, ugyanannyi lisztet, cukrot és darált mogyorót feldolgozunk két egész tojással, kevés törött fahéjjal. A tészta kétharmadát tepsibe szétterítjük, pikáns ízzel megkenjük és a tészta egyharmadából rácsot rakunk rá. Világosra sütjük.

Felhozatal. Vasúton: rakomány 39, darabáru 37, összesen 76 vagón. Rakományból burgonya 9, káposzta 1, paprika 8, hagyma 3, gyümölcs 4, görögdinnye 8, sárgadinnye 4, citrom 1, összesen 38. Hajón: Csernátony 23, DGT 35, MFTR 70, összesen 128 q. Őstermelő kocsi 556, őstermelő autó 5, rendelt áru kocsi 92, rendelt áru autó 111, kertészkocsi 2, élőbaromfi autó 5, tojás autó 2, batyus futó 428. Élőbaromfipiacon a felhozatal 64 kettec, tojás 179 láda. Vágottbaromfipiacon a felhozatal 11 q.

A csarnokban a forgalom lanyha, a felhozatal kielégítő.

A mai budapesti élelmiszerpiac fogyasztói (zárójelben nagykereskedelmi) árai kg-ként:

Húsok és hústermékek: Marhahús, rostélyos és felsál 168—180, leveshús (fartő, tarja, szegye) 128—160, borjúhús, comb 220—300, vesés 180—260, pörkölt 180, juhhús, hátulja 150—200, eleje 125—150, sertéshús karaj 180—200, tarja, comb 160—200, oldalas 120—156, zsírszalonna 150—162, sertészsír, budapesti 160—172.

Vad és vadhús: Szarvas 1 kg 40—400, őz 1 kg 40—500, vaddisznó 1 kg 180—260, fácán 1 drb 200—250, fenyvesmadár 1 drb 40—50.

Baromfi: Élő: tyúk 1 drb 200—300, 1 kg (125—130) csirke, rántanivaló 1 drb 80—230, 1 kg (150—165), ruca, hizott 1 kg (140), ruca 1 drb (150), lúd, hizott 1 kg (140—155) pujka, hizott 1 kg (130). Vágott: tyúk I-a 1 kg (130—155), II-a 1 kg (110), csirke, rántanivaló I-a 1 kg (180—210), II-a 1 kg (110—160), ruca, hizott I-a 1 kg (140—150), II-a 1 kg (90—130), lúd, hizott I-a 1 kg (150—160), II-a 1 kg (120—130).

Tojás: Teatojás válogatott drb 7.5—9, kg 135—145, ládaáru (122—125), kosáráru (126), főző és aprótojás drb 6—7.5, kg 135—140 (118—122).

Tejtermék: Teavaj, tömbben (290—300), márkázott (330), pasztőrözött 360, sovány tehéntúró 40—80, trappista, hazai (170—200).

Szárazfőzelék: Bab, fehér, aprószemű (22), színes (22), lencse, hazai 25—28 (28).

Zöldségfélék: Petrezselyem I-a (6—16), II-a (3—6), sárgarépa I-a (6—10), II-a (3—6), vegyes zöldség, zöldjével (6—26), zeller (8—14), kalarábé drb (1—2), kapor, csomó (8—16), karfiol, hazai, levéllel I-a (50—70), II-a (30—50), fokhagyma I-a 20—36 (18—20), II-a (12—17).

Káposztafélék: Fejeskáposzta I-a (4—5), II-a (1—3), kelkáposzta I-a (6—8), II-a (3—4), vöröskáposzta (8—16), fejessaláta I-a (7—8), II-a (3—6).

Burgonya: Gülbaba (7.3—8), nyári rózsa (7.3—8), Elka (6.5).

Főzelékfélék: Főzeléktök 4—10 (3—4), feketeretek (7—12), zöldpaprika, apró (6—16), nagy (8—18), paradicsom, hazai (8—12), zöldbab, hazai 24—28 (8—24), kifejteni való (20—24), zöldborsó, hazai 60—90 (30—55), zöld tengericső 5—8 (4—4.8), vargányagomba, szárított (50—100), csiperkegomba, mezei (60—160), ugorka, kovászolni való (8—14), savanyítani való 4—20 (6—20), paraj, tisztított 16—24 (12—16), sóska, közönséges 16—24 (14—16).

Gyümölcs: Alma nemesfaj (40—60), közönséges kevert (20—26), körte, nemesfaj I-a (50—60), II-a (40—55), közönséges válogatott (20—40), szilva, magvaváló, vörös (30—45), szilva, olasz (60—65), szilva, kék (18—28), vörös (18—34), ringló, nemes (28—60), közönséges (20—22), befőzni való (30—45), barack, kajszi I-a (60—90), II-a (30—55), barack, őszi (20—110), görögdinnye, faj (8—13), közönséges (7—8), sárgadinnye, ananász (7—12), togo (7—11), turkesztán (7—11), szőlő, csemege, hazai (40—70), közönséges (26—28), dióbél I-a (420), mogyoróbél (330—350).

Déligyümölcs: Citrom I-a (8—10), II-a (5—8), füge, új drb (6—14).

Fűszer: Paprika, édesnemes, csemege (400—420), édesnemes (370), félédes, gulyás (320), mák, kék (120), bors (440—460), fahéj (960), köménymag (180), japán rizs (69), Karolin rizs (90).

Húsvásár

Készlet: borjú 123 (115), lehúzott sertés 204 (80), szalonnás 70 (70). Zárójelben az eladottak száma.

Árak: borjú bőrben I. 120—124, II. 90—118, lehúzott sertés 90—94. Szalonnás 100—116, sertészsiger 50 fillér kilogramonként. A vásár irányzata lanyha volt.

Kisipari vegyészek, gyárosok, drogisták, kereskedőknek stb. nélkülözhetetlen
Ipari és kereskedelmi vegyészet
Dubovitz és Haskó által szerkesztett könyv új kiadása.
Ára 4.— P
Kapható Az Est könyvkereskedésében, VII., Erzsébet körút 18—20

HAIDER, Andreas, pozsonyi asztalossegéd

A.H.,Tischlergesell,
† 37 éves korában, Pozsony,
1847 máj.24 [1847, 392 l.]

Pr.Z.

Haider Andrea

az alábbi tervpályázaton megvételben részesült 3. számú pályaterv egyik ~~szerzője~~ munkatársa.

Gelambos Perenc: Székesfehérvár, Arany János utca 7.számú lakóház tervpályázat s. 1971.
Magyar Építőművészet, 1972.2.sz. 2-7.l.

Theodor Lud ce

Ø Haiden László

festő

1912 – 16 !

Éimisk. 1930. 84. l.

Viselet.

Huszárkapitány.

A balra fordult lovon ü
tével és oldalt rövid karddal
kantárszárat tartja, baljét pe
háttér hegyes vidék. Felirata:

Vorstellur
Eines Königlich Ung

legalól jobbra: Albrecht

Szines rm., mér. a r

Szn. 48-9
686-902-

Pozsony. Haideker János, könyvnyomdász,

1791.

Pressburger Zeitung

1791, 2. Hz.

Haideker János, Kőművessegéd,

1791. Pozsony.

Pressburger Zeitung

1791, 2. 82.

Haiden Wolfgang MDK

ötvös

Gótikus stilusu kelyhe /Szt Erzsébet vésett alakjával/ a kőszegi szt Jakab, majd Szt Imre templom felszereléséből.

1o6.o.

repr.
119. kép.

LELKES ISTVÁN: KŐSZEG. Bp. 1960.

HAIDER, Andreas, pozsonyi asztalonegéd

A. H., Tischlergesell, † 37 éves korában, Pozsony, 1847 május 24. (1847, 392 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

HAIDER DÁNIEL, éremvésnök

A Szt. György érmek első példányai Körmöcön készültek. Az előlapi ábrázolás Muschinger érmén lép fel először, a ma mai napig is alkalmazott formában; a hátlapi, Krisztus tanitványaival a tengeren In tempora securitas felirattal Roth Herman Keresztély körmöci vésnök alkotása..
17.old.

DR. FALUDI GÉZA: Pénz és érem mint amulet 8.old.

AZ ÉREM, VI. évf. BP. 1928. jan-dec.

HAIDER DÁNIEL, éremvésnök

Körmöci mester. Ismerte kora Szt. György érmeit, a mansfel
dit, az olaszokat. De nem ebből meritett. Ismerte a legen-
dát és ezt alkalmazta a Muschinger-érmen/1.ábra/. Aja ki
rályleányt ő szerepelteti először, akit a hős megment a s
sárkány torkából. A nő védelme, lovagi erény. Heraldikai e
elemekből alkotott bestia, csak szimbólum. XVII. sz. ruhá-
jában. 17./107./old. Fekete repr.

SZENTGÁLI K.: A körmöcbányai Szent György-érmek
15./.05./.old

AZ ÉRME, V. évf. BP. 1927. jan-jun

HAU

HAIDER DÁNIEL, érmvésnök

Körmöci mester. Ismerte kora Szt. György érmeit, a mansfe
feldit, az olaszokat is. De nem ebből merített. Ismerte a l
legendát és ezt alkalmazta a Muschinger-érmen /1. ábra/.
Aja királyleányt ő szerepelteti először, akit a hős ment
meg a sárkány torkából. A nő védelme, lovagi erény. Herald
dikai elemekből alkotott bestia, csak szimbólum. XVII. sz-
ruhájában. 17. /107./old.

SZENTGÁLI K.: A körmöcbányai Szent György-érmek
15./.05./.old

AZ ÉRME, V. évf. BP. 1927. jan-jun

HAIDER DÁNIEL, éremvéső Körmöcön

Talán majd meg lehet majd állapitani, hogy Roth Keresztély Herman előtt készitett-e valaki Körmöcön Haider művének közvetlen hatása alatt Szt. György érmeket. Haider és Roth között évtizedek teltek el. Lehet, hogy későbbi munkák és és egyénileg véletlenül közeledtek az eredeti mintához. 18./108./.old.

SZENTGÁLI K.: A körmöcbányai Szent György-érmek
15./105./.old

AZ ÉRME, V. évf. BP. 1927. jan-jun

HAIDER DÁNIEL, vésnök

Éremmüvészeti szempontból a babér Körmöcbányáé, mert a Szt. György témát az itt müködő Haider használta fel els ső izben, a kiváló minőségü és szépségü Muschinger érem hátlapján. Köriratán 1618. ,16./106./ old.

SZENTGÁLI K.: A körmöcbányai Szent György érmek 15./105./.old

AZ ÉREM, V. évf. BP. 1927. jan-jun

HEIDER DÁNIEL, éremvésnök Körmöcön

Számos Szt. György érem jelzésnélküli. Roth Keresztély Herman techniiájára vallanak, de az előlap részleteiben nagyobb rokonságot mutat Haider művéhez, mint Rothéhoz. 17/107./old.

SZENTGALI K.: A körmöcbányai Szent György érmek 15./105./,old

AZ ÉREM, V. évf. BP. 1927. jan-jun

Hlaider Gáspár

l.

Numizm. Közl.

1927-28. 124. l.

OSZTRÁK FESTŐ, 1480 körül

Szent Miklós és a szegény nemes három leánya (Belső kép.)

Szent Balázs és Dénes (Külső kép.)

Szent Miklós gabonacsodája. (Belső kép.)

Szent Katalin és Borbála (Külső kép.)
Két szárnykép.

Ipolyi Arnold gyüjteményéből.

Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi 66. szám. (Az első szárny.)

OSZTRÁK (BÉCSÚJHELYI) FESTŐ, 1498-ból

Sz. Mária halála. Heinperger Istvánné epitáfiuma.

Fa, tempera, 156 × 104 cm.

Felirata alul gót minuszkulákkal: anno domñ 1498 am freytag Sand Mathias abendt ist gestorben die ersam frau des/.....ltin und des wolgelerten Steffan Heinperger lerer Zu den Siben freyen Künsten/..... ..... Burger zu der Neustadt..... .... gewesen ....

Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújhelyi, Lemann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjteményéből. Schongauer L. 14. metszete után.

Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemählde... Bécs 1839., 11. sz. — Ipolyi Arnold képgyüjteménye. Új Magyar Sion II., 1871., 373. l. — Divald: Zólyom vármegye csúcsíveskori szárnyasoltárai. A Magyar Mérnök és Építész-Egylet Közlönye, XLIII., 1909., 123. l. — Divald: Magyar-

Haider Karl.

A Nemzeti Szalon kiállitást rendezett müveiből 1908-ban.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

CASPAR HAIDLER, éremművész

358.-II.MÁTYÁS és neje ANNA,/koronázás/.-E/.MATTHIAS II. REX HVNGARIAE.CORONATVS.MDCVIII.-Kor.mellkép j.vért,Lent C-H.--H/.VICVM ANNA AVST:AE ARCHID:VIEN:AE NVPTIAS CELEBRAVIT 4 DEC.Mellkép j.fodros csipkés gallér.Oldalt ANNO+-+1611.--1611.-34 mm.arany,/34,76 gr./,ezüst/14,30 gr./.-Haidler müve.-26.old. Kép. 62.old.

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I. Ujkor, 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadása, 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1973

CASPAR HAIDLER, éremművész

358.-II.MÁTYÁS és neje ANNA./koronazás/.-E/.MATTHIAS I
II.REX.HVNGARIAE.CORONATVS.MDCVIII.Kor.mellkép j.vért,
Lent: C-H.--H/.OVICVM ANNA AVST:AE ARCHID:VIEN:AE NVP
TIAS CELEBRAVIT.4 DEC:Mellkép j.fodros,csipkés gallér.
Oldalt ANNO+-+1611.--1611.34 mm.arany,/34,76 gr./ezüst
/14,30 gr./.Haidler müve.-26.old. Fekete repr.62.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I. Ujkor, 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadása, 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1973

CASPAR HAIDLER, éremművész

343.-II.MÁTYÁS./Koronázás/.-E/.MATTHIAS II.REX.HVNGARIAE
CORONATVS.MDCVIII.+Kor,mellkép j.vért.Mellkép mellett
alatt C.H.--H/.ERGO:CIVITATES.ET/OPIDANI.INFERIO-/RIS.
AVSTRIAE.PROP/RYS.SVIS.SVMTIB/VS.FIERI.FECE-/RVNT:-1608,r
négyszögü csegely,45+45 mm.ezüst,/14,79 gr./.Haidler mü
ve. 24.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I. Ujkor. 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadása. 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1973

CASPAR HAIDLER, éremmüvész

342.-II.MÁTYÁS./koronazás/.-E/.MATTHIAS II.REX.HVNGARIAE CORONATVS.MDCVIII.Kor.mellkép.j.vért.Mellkép alatt C H. H/.Babérkoszoruval összefogott két pálmaág alatt 7 sorban MEMORIAE+ERGO:CIVITATES.ET/OPPIDANI.INFERIO=/RIS. AVSTRIAE.PROP./RIS.SVIS.SVMTIB/VS.FIERI.FECE=/RVNT:1608 33 mm.arany/17,07 gr./.ezüst/28,60;8,66 gr./.ón,vert. Haidler müve.-23.old. Feketey repr.60.old.

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. 1. Ujkor, 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadása, 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

CASPAR HAIDLER, éremművész

359.-II.MÁTYÁS és ANNA/koronázás/-E/.MATTHIAS II.REX. HVNGARIAE CORONATVS.MDCVIII.-Kor,mellkép j.vért,lent C-H.-Az előlapi körirat végén MDCVIII.--H/.OVICVM ANNA AVSTAE ARCHID9VIEN.AE NVPTIAS CELEBRAVIT 4.DEC.Mellkép,j. fodros,csipkés gallér.Oldalt:ANNO4-+.1611.--1611.33 mm.e ezüst/14,25 gr./.Haidler müve.-26.old. Kép. 62.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a légrégibb időktől 1850-ig. I. Ujkor. 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadása. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

CASPAR HAIDLER, éremművész

359.-II.MÁTYÁS és ANNa /koronázás/.-E/.MATTHIAS.II.REX.
HVNGARIAE.CORONATVS.MDCVIII.Kor.mellkép j.vért.-Lent C-
H.--Hz/.x A- elülapi körirat végén.MDCVIII.---H/.-PIOVM
ANNa AVST:AE ARCHID:VIEN.AE NVPTIAS CELEBRAVIT 4.DEC.
Mellkép j.fodros,csipkés gallér.Oldalt: ANNO+-+1611.--
1611.-33 mm.ezüst/14,25 gr./.-Haidler müve.-26.old. Fe-
kete repr.62.old

HUSZAR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a leg-
régibb időktől 1850-ig. I . Ujkor, 1526-1657.

A Magy.Éremgyüjtők Egy. Kiadása. 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1973

CASPAR HAIDLER, ,éremművész

342.-II.MÁTYÁS./Koronázás/.-E/.MATTHIAS II.REX HVNGARIAE
CORONATVS MDCVIII.Kor.mellkép j.vért.mellkép alatt C H.
H/.Babérkoszorúval összefogott két pálmaág alatt 7 sor-
ban MEMORIAE+ERGO+CIVITATES.ET/OPPIDANI.INFERIO=/RIS.
AVSTRIAE.PROP./RYS.SVIS.SVMTIB/VS.FIERI.FECE=/RVNT.1608.
33 mm.arany, /17,07 gr./,ezüst/28,60;8,65 gr./.É.n.vert
Haidler müve.23.old. Kép. 60.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a leg-
régibb időktől 1850-ig. I. Ujkor, 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadása, 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1975

Ø

Haidi

györi festő

l.

Benkó Gizella

Liczen – Mayer Sán-
dor Bp. 1932.
10. l.

Haidinger testvérek
porcellángyárosok

Der Ungar 1843. márc. 3.
hirdetés

Kalmár

~~O~~ Haidinger W.

1845

[illegible]

l.

Eperjessy 1929

23. l.

Haidinger testvérek MDK

cseh porcellán gyárosok

a XIX. sz- elején Pesten lerakatuk volt.

Repr: A Haidinger testvérek hirdető plakátja.

181.l. 1. kép.

Tasnádiné Marik Klára: A XIX. századi magyar kerámika néhány problémája.
Ip.müv.Muz. Évk. III-IV. 1960. 179-193.l.
180-181.l.

IGNACZ HAIDRICHIN, üveges

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/ 1,2./ V. üveges. 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Haidt I.P. rajzoló

MDK

Európa háboruban álló nemzetei. Augsburgi ujságlap 1757-ből. Haidt rajza, Rugandas metsz. repr.

Magymüvelődtört IV. 83, 636.1.

Hahót egyh. benéd.
apátság sacra-
mentáriuma

l. (Zala vm.)

Lgr MRE

230, 231, 235, l.
CCL tábla.

1389. Gróf Nemes Nándorné.
Sz. Wienben 1843-ban.

Saját arczképe.

Csaknem egész alak
nézve van ábrázolva. Tér
kezével tart és a melyre
tös és kontyba tüzött ha
lyem ruhaderék, patyolat
Balról asztal áll, a hol
két kinyilt fehér rózsa
Elisa Nemes 1873.

Vászon, méretei 13
1200 K.-- Gróf Nemes Nán
nya (100-900).-- Átvétet
Elfogadtatott 1901 ápril
901) illetőleg 1913 máju

2-5-1901

Ø Haider Károly

1908. szept. Eiall -

Nemzeti Szalon

Német

nem Kell

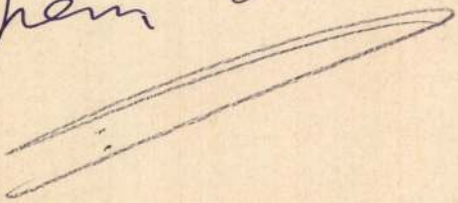

Madonna a gyermek Jézussal.

58. Bernardino Luini az Luinoban

(?) 1475 és 1480 közt, † 1533 után.

Glaicher Károly

1908. tavaszi

(kiáll. Nemzeti Szalonban

7 db olajfestménye

Gerstner József, rézmetsző.

18-19. sz. IV. 277.

J. P. Haidt

~~[illegible]~~ rajzoló

Gespräch zwischen denen sechs Kriegenden Nationen. Alatta 6 strofás növeg.

J. P. Haidt inv. et del.

J. Lorenz Rugendas sculps. (1757)

Rézm. Folio.

Tört-Eljes.

metz gyűjt

Lantarból

Eikegyten

Gúnylap. T. 3578.

A koczkakövekkel kirakott teremben, melynek falát SILESIA és PRUSSIA térképe között keretbe foglalt festmény disziti, a mely vértes alakot ábrázol gyilokkal és égő fáklyával, hat europai hatalom (a magyar, a franczia, az angol, a porosz, a szász és az orosz) tanácskozik, melyek közül Anglia és Poroszország képviselője ül. Felirata:

Gespräch zwischen denen sechs Kriegenden Nationen

alól balra: I.P. Haidt inv. et del.
jobbra: J. Lorenz Rugendas Sculps.
a beszélgetés szövege után balra: 1/2 Median Folo No 13.
középütt: C.P.S.C.M.
jobbra: Ioh. Michael ~~Sxcpe~~ Probst excudit
Aug. Vind. 1757.

Rm., mér. a rl. 22 : 29.3 cm.

69-92-1387.

Viselethez.

9602.

Családi élet a pandúroknál.

Olyképen van ábrázolva, hogy a fegyveres férfiak közül kettő balról beszélget, egy jobbról a gyermekekkel foglalkozik, mig a földön ülő fiatal nő felé egy asszony ételt hoz a tálban. Felirata

balról: Voici l'Acoucheuse!...je me contente d'une pipe de Tobac.

jobbról: Ich muss, stat des Gewehrs, ein kleines Kind jetzt tragen,
es komt bereits die Magd mit einer Suppen an:
dann mein Kindbetlerin hat einen blöden Magen,
jedoch der meinige den Trunck wohl leiden kan.

jelzése pedig alól jobbra: J.P.Haidt inv.et del.
legalól balra: ½ Median Foli No.22.
középütt: C.P.S.C.M.
jobbra: Johann Michael Probst, excud.Aug.V.

Rézmetszet, méretei a papirosnak 19.7:29.8 cm.
Sz.n.59-913
793-913-52
Át.lelt.10059.

Viseletkép.

9603.

Pandurok zászlóval.

A jobbról álló és zászlót tartó pandur közelében kis fiu nyargal vessző-paripán és egy földön ülő nő szoptatja gyermekét, mig feléjök balról szerb pap közeledik. Felirata

balról: Monsieur L'enseigne,...tres ravi son papa.
jobbról: Herr Fähndrich, auf ins Feld! Der Priester kömmt da schon,
Schwing deine Fahne frisch! Es geht zum Streit und Beuten:
Sieh da den kleinen an, es ist wohl gar dein Sohn,
Wie lieb er dich nicht hat: Er will gar mit dir reuten.

jelzése pedig alól balra: I.Ph.Haidt, inv.et del.
jobbra: Ch.Halbaur Sculps.
legalól balra: ½ Median folio No.10,
középütt: C.P.S.C.M.
jobbra: Johan Michael Probst,exc.Aug.Vind.

Rézkarcz, méretei a papirosnak 21:30.3 cm.--

Sz.n.60-913

2.—

Sz.n.60-913
973-913-53.
Át.lelt.10060.

Haidt, J. P.

Viseletkép.

9604.

Pandurok tábori élete.

Közülök egy balról áll, egy jobbról hordó mellett ül és az italt nyujtó asszony felé néz, egy pedig a tábori sátor előtt ülő leánynyal fog kezet. Felirata:

balról: Aprochez mes amis!...jamais le pagement.

jobbról: Parduren komt herbey ich will euch gern einschenken,
ich bin, gleich wie ihr seht, ein Marquetenderin:
doch macht, dasz mich nicht darf um die bezahlung kränken,
ich hab ja ohne dem an euch nicht viel Gewin

jelzése pedig

alól balra: J.P.Haidt inv.et del.

legalól balra: ½ Median Folio No.22,

középütt: C.P.S.C.M.

jobbra: Johann Michael Probst, excud. Aug. V.

Rézmetszet, méretei a papirosnak 19.9:30 cm.

Sz.n.61-913

793-913-54

Át.lelt.10065.

2K.

Haidt, J. G.

l.

Va Hö Ernst Spijt

VI/I.17.

ormánnyal, hogy megállítsam azon az uton,
ez és az áldatlan belpolitikai zavarokhoz
náz feloszlatása előtt kiléptem a kormány

lalom és választóim ezreivel való személyes
a kormány politikája ellen, mely a nemzet
megélhetést veszélyezteti.
zme szolgálatában, mely egyedül vezetheti

zászlaját a fővárosban!

ért, Hazáért"

Haidt N

vézmetsző

Sambucus János arc-
képe levélkörben, körbe-
futó telirattal, alul la-
tinszövegű vers

Jelzése N Haidt sculp.

XVI. sz

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285

UTUNK KOLOZSVÁR

1952 JUN. 16

Haiduc A.

UTUNK

276

Haiduc A. *A Tudor Vladimirescu hadosztály megalakulása. Az Állami Képzőművészeti Kiállítás anyagából.*

UTUNK

HORNYÁK JÓ

A TENGERÉSZ

Negyedik nap a Dregusa-völgyben, a minduntalan kövekbe botló, habzógyöngyöző patak partján, egy tengerészre bukkantunk.

Munka után, az Avasról ereszkedtünk lefelé a barakkokhoz. Füg Anti haladt elől, puha gumibocskorban s mint rendesen, oktatón magyarázott:

— Tessék kinézni a girincre, most szentül le a nap.

A túloldal, az ezüstösen kék fenyővel borított hegyhát akár valami messzetávolba kiteregetett sztaniolpapír csillogott és mögötte izzó vörösen és majdnem perzselően bukott le a nap.

Szép volt, meghökkentően lélegzetvisszafojtó, olyan akár a vlahitai kohók csapján kiömlő acél.

És a lábunk előtt, a lenyugvó nap tüzében olvadozó Dregusa-patak partján, egy furcsán meggörbült fenyőfa árnyékában egyszerre észrevettük a tengerészt. Valódi tengerész volt, majdnem fekete-képű, kisséráncos nyakú (kicserezték a sós szelek), vasalt kék egyenruhában és ahogy már ez az altiszteknek kijár: fehér tányérsapkában.

Elnyúlva, lustán hevert, élvezte a patak partján bokrosodó finomszálú fű hüvösségét és két sutykó (nyilván a vezetői) guggolt fának vetett háttal mellette. Előtte, odavetve fényes, csattos böröve.

Távolabb leányka állt, olyan korú, amikor az ember jól megnéz mindenkit, méginkább a fiatalt s még jobban, ha azon egyenruha is van. Ilyet meg, mint ez a tengerész, sohasem láthatott s a görgényi havasokban talán még az öreg Kereszthegy sem sokat.

Jókedvről tanúskodó szemével kíváncsi pillantást vet a tengerészre. Csak azután folytatja.

— Amikor a káposzta beérett, a sok esőtől megnyulósodott.

— Pácse bune, — emel a hangján és köszön váratlanul a tengerészre. — Eljött az elvtárs is vigyázkodni egy kicsit?

— Pihenni jöttem, szabadságra, — feleli az és mintha csak ismerősökre akadt volna, beszél tovább:

— Szép itt. Ej, sohasem hittem volna, hogy ilyen.

— Ez ilyen! — állítja Anti is.

— Sokfelé jártam, Portugáliában, Olaszországban, a Bosporusz-szorosnál, ahol Konsztantin Brâncoveanu számüzetését töltötte, a héttornyú vár falába bevéstem a nevem. Ázsiában sűrű, fehér vitorlaerdő borította a tengert, mint amikor kötélen nagy lepedők száradnak. Jó volt és valahogy mégis vártuk, hogy a mosott gyolcs itthoni illatát érezzük — de csak sós levegő járt... Szép itt... a hajón erről ezelőtt nem beszéltek.

— Időzzön itt nálunk es, — ajánlja hívja Anti és választ sem várva a hátát mutató leányzó után kiált:

— Hallod? most már siethetsz. A vacsorával úgy es elkéstél. Legalább mondd meg a szakácsnak, ne olyan román puliszkát főzzön, bágyadt legyen.

A leányka visszatekint, nem lehet kivenni csufondáros-e az arca, vagy haragos. Felkapja az ösvény mellé leál-

gát? — szólal meg bátortalanul a legények közül a legfiatalabb.

— En, ha a tengerről hallok, mindig a Görgény-pataki halastavat látom. Ejsze, még száz méternél is nagyobb az a tó, — mondja a másik.

— A tenger csodálatos, — teszi hozzá Füg Anti és olyan mozdulatot tesz, mintha máris hónaljig langyos vízben állna.

— Maguk is eljöhetnének egyszer a tengerre.

— Messze van az, — legyint valaki az asztal végén.

— Nincs az már, — veti ellen a tengerész — csak ezelőtt tűnt annak a magunkfajta embernek.

Ezen elgondolkoznak. S mikor már úgy tűnik, hogy másra terelődik a beszélgetés, a kicsi, magaelé merengő, ősz halántékú Antal Lajos veszi át a szót.

— Igaza van az elvtársnak, a kormányt mi vezetjük, munkások, nem király Mihály. Csak itt a havason lassan tanuljuk. Nem igen ülünk le a brosúra mellé, nem igen foglalkozunk vele. Amikor a Párttól itt jártak, hogy brigádba szervezzenek s Füg Anti meglátta a sok ruhaneműt, még ő is jajgatott: jaj, vigyék innen. Nem kell.

— Igen, mert a faluba azt mondogatták — vág közbe Anti fülig pirosan.

— Azok azt, hogy egy évig ott kell maradj, ha brigádba lépsz. De nem lett így. Alattunk a víz es folyt, a szemünket a füst es marta, két napig

Hlatky Dániel

MAGYAR MŰVÉSZET

1932. 21.

Huszár-cikk

Haiduk Ferenc

Ötvös

1810–1824

l.

Schoen Óbuda

52. l.

Pecsétnyomógyűjtemény, budapesti hatósági VII. 28, 30.

Haier József

"A mükiállitásról" cimmel közölt beszámoló méltatja a müvész munkáit, melyek a Nemzeti Muzeumban rendezett tárlaton szerepelnek.

Családi Lapok, Pest. 1852. II. félév
3. sz. 139-141. lap

Haig Károly
grafikus

M.D.K.

A megfélemlített ember életének
krónikáját dolgozza fel.

D. Fehér Zsuzsa: Sohra többé fasizmust!
Művészet, 1966. április – 7 lap.

HAIK ISTVÁN, csutorásmester

A veszprémi csutorás céhbe beolvadt filiális csutorás mesterek:

7.-Haik István: Első adat 1798
Bakonybélből

260.old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorasok 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Kozleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

ifj.HAIK ISTVÁN, csutorásmester

A vezprémi csutorás céhbe beolvadt filiális csutorás mesterek:

8.-ifj.Haik István: Első adat 1798
Bakonybélből

260.old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Kozleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

ifj.HAIK MIHÁLY, csutorásmester

A veszprémi csutorás céhbe beolvadt filiális csutorás mesterek:

9.-ifj.Haik Mihály: Első adat 1798
Bakonybélből

260.old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

HAIK PÁL, süvegesmester

Hauzer Pál,Haik Pál,Helmik Leopold és Sábó Ignác nyila
koztak arra a leiratra,melyet a helytartótanács küldött
a megyéhez bizonyos feltételek mel lett, a hadsereg sz
mára szükséges süveges legények képzése ügyében. 164.ol

LENART ANDOR: Az egri céhek es a magisztratus a
18-19.szazad fordulójan 155.old

Az Egri Múzeum Evkönyve, XIII. 1975. Eger, 1975

Hailer

H. 2. *Dániel*, éremvéső, az előbbi fia, Körmöcbányán, † u. o. 1643 körül. A körmöcbányai pénzverdében működött.

K. G. I 436 l

Buda-Pest:

~~A két város látkép~~

E ~~A~~ dél f

hegy tövétől Ujlak

~~[illegible]~~ Lánczhid tér

egy bárka ~~[illegible]~~ ereszkedik

Kok, bárkák és der

fogatú kocsi ~~[illegible]~~ hajt

Legy vándorlegénynyel

~~Kocsiok a vándor~~ melynek tagjai k

férj~~[illegible]~~ bor~~[illegible]~~ra tám

~~[illegible]~~ a Rácz város ~~fel~~ tagja

nagy számú közö

Felirata alól:

„OFEN

Tametpet, ?

Hailer, Daniel, der Jüngere

Münzeisenschneider zu Kremnitz, Sohn des Daniel Hailer, gestorben vor 26. Jänner 1643, war mit Maria Ertl (gestorben vor 25 April 1633) vermählt.

1633-ban nyert polgárjogot Körmöcbányán

1636-ban a körmöci pénzverde volgálatában állt, az alkalmazottak közt mint Eisensenker emlitve.

Katmünzen IV. 1255. l

Kadič Ottokár, áll. geológus

V. 180.

Hailer Dániel ifj

l.

Numizm. Közl.

1929-30. 57. l

u. ott

Hailer Dániel id

Hailer Dániel, ifj
körmöci érémvéső
Telegdi János kalocsai
érsek érme fentitől
1643-ból

Sörvezető 285. l.

Justh Gyula.

mona nyomába ered, s nem ejt foglyot... Halál, akit karja ér.

A deli-basik a városok, falvak főterein, szőnyegen, keresztbe vetett lábaikra ülve proklamáljak a császári iradé-t. — Szultán ő felsége, kinek a nagy Allah hosszura növeszsze a szakállát, megengedi 100 irreguláris, portyázó basi-bozuk-tabori szervezését. Akinek fegyvere van, ezzel, a kinek nincs, fegyvertelenül lép a toborzó elé, »Alláh akbar!« s a hit védő katonájává esküdött. Választanak maguk közül egy bim-basit, aki ezerével főnökük lesz, s indulnak a gyaurok kiirtására. Élelmet a hitsorsosoktól, fegyvert a szétvert ellenségtől szereznek.

A basi-bozukok először 1854-ben léptek fel önálló hadtestekben a muszkák ellen, s számuk akkor 60,000 volt. Ekkor az egyesült seregek kiküldöttei: Jussuf bey (francia), Bu Maza, a kabylok főnöke s Beatson, angol ezredes hoztak először meghatározott rendszert soraikba, később Omer pasát s a magyar származasu Iszkender beyt bizta meg a szultán a basi-bozukok vezetésével s szervezésével. Ma a sorkatonasággal együttesen működnek már, de önálló taborokban s rendszerint ők kezdik a támadást, mert rohamuk ellenállhatlan. A megindult roham vagy diadalt arat s áttör az ellenséges zömön, vagy odavész egy emberig; de meg nem fut soha. A csata további folyamát a rendes zászlóaljak veszik fel, s csak ha már az ellenség menekül, ered utannuk ismet a basi-bozuk s a Korán parancsa szerint: »öli az ő ellenségét!«

bozuk örszemül áll, az ellenséges előörsök czélpontjául, míg társai guggolva várják a tüzet. Az ellenséges tüzelés irányából az előörsi állások iránt tájékozhatják magukat. Ha örszemük elesik, másik áll föl helyette, s így tart a kémleles, míg vezetőjük parancsot ad a kipuhatolt ellenséges hadállások elleni támadásra. Az egyes előörsi csapatok közt lovas basi-bozukok tartják fön az összeköttetést, s a roham minden ponton egyszerre s együttesen indul. Egetverő Allahkiáltás dörg az éji csendbe, s mint a gyehennából szabadult ördögfiak rohannak a barna harczosok a megrémült ellenségre.

Ma a basi-bozuk dönti el a nagyfontosságu élet-halálharczok sorsát a keleten, s így méltán megilleti őt a hely képesarnokunk első helyén. Hisszük, hogy itt is, meg előörsi helyén is érdemteljesen állja meg helyét a mi, s még inkább Állah nagyobb dicsőségére!

A «BUDAPEST» első száma

1877 november 15

Hailer der Jüng., Daniel

Körmöcbánya † 1647

irod

Hu Prmagyérem. 63. l.

Telegdi János kalocsai
érsek érme 1643.
Losi Imre esztergomi érsek
anlékérme 1642 körül.

Több nincs

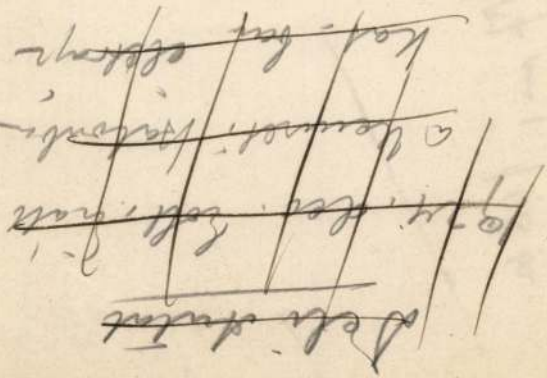

242

Bléry, Eugène

Erdei postak. Rk.

K. 12. –

147 m, 108 sz.

Hailer Daniel ifj

l.

Huizár körmöcz

26, 27. l.

43. l.

orgt, ist aber, wenn Sie es
t, die von Ihnen erbetenen
mit unserer Genehmigung in
räumen herzustellen. Seine
sind aus der Anlage ersichtlich.
Sie also um gefällige Mittei-
on dem Anerbieten Gebrauch
. Voraussetzung wäre natür-
ndung von Ihrer Grenzbehörde
eltenden Bestimmungen keine
bereitet werden, worüber Sie
unterrichtet sein werden.

[illegible]

[illegible]

Hailer Daniel junior

† 1647

laid

Hu Pr magyarein (63. l

38. l. 49. l.)

Életrajz, 3 mûve.

Hailer D. junior

vód

HuPrmagyérem

V. tábla

Hailer (Hailler, Haider), 1. Daniel, (német) ötvös, érmetsző és éremvésső † 1630 előtt Körmöcbányán, ahova Augsburgból került s ahol 1615–27. a pénzverdében mint éremvésső dolgozott. Kiválóbb művei: ↳ Lósy Imre esztergomi érsek ~~emlékérme~~ (1637) és Telegdy János ↑ emlékérmei s Bethlen Gábor 1620. évi tallérja. — 2. Dániel ♂ † Körmöcbányán, † u.o. 1643 k. A ~~pénz~~ körmöcbányai pénzverdében működött. (Katalog d. Münzen u. Medaillenstempelsamml. Wien 1906 IV. 1254. l.)

↑ nyitrai püspök, illetve kalocsai érsek

♂ éremvésső, az előbbi fia,

↳ Muschinger Vince kamarai tanácsos ~~emlékérme~~ (1618)

154

Súlymérték, római IV. 30.

HAILER DÁNIEL

---

ifj. ātūs e évenvéső

— . megh. 1643.?

hőmöchcúr

Kf 7 céd . d

Hailer Dániel

Körmöcbányai éremvéső

ród

Huszár Lajos:

A Szent György-érmek

Magyar Művészet

1932. 21. l.

Vasárnap **16** 2 Marcel p. vt.	JANUÁR 31 NAP Prot. B2 Gusztáv
Héttő **17** ntal ap.	Prot. Antal
Kedd **18** iroska sz. vt.	Prot. Piroska
Szerda **19** . Margit	Prot. Sára
Csütörtök **20** ábián és Seb.	Prot Fábián és Seb.
Péntek **21** gnes sz. vt.	Prot. Ágnes
Szombat **22** Vince vt.	Izr. S. Jithro 4. hét Prot Artur

Hailer Dániel

ötvös és rézin

laid

élete

Husz Szlyvyóra ércz

Bibl. Hum. Hist.
IV. 1940

14. l. 15,

16. l, 38

Dr Kentivanyi Emla

hivatalfőnök h.

Hailer

Haider Daniel

Körmöczi érem véső

~~tárt~~

Gohl O.,

Numizmat. Közl.

1911. 92. l

~~tárt Ohr~~

megnézte

a Lósy Imre féle

emlékérem leírása.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év..... hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

ztam.

.. évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Hailer Daniel

1615 – 1628

laid okv.

Hu Promagyerém

38. l. 49. l. 63. l.

V. t.

Életrajz,

3 mure.

Hailer D id

Erod

Hu Pr magyarém

V. tábla

Hailer der Ält., Daniel

Körmöcbánya 1615–1628

vod

Hudrmagyárem

63. l.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem érme 1620. és ugyanak egy ér nélküli arany és ezüst érme.

Müschinger Vincent

Kamarai tanácos ezüst érme 1618.

Többnincs

Collegium Augustinum VIII. 55.

~~Deli Arxtab~~

~~Magyar Művenet~~

~~1925 590~~

~~1927 176~~

~~1928 399~~

Haider Dániel

Művészet 1903. Y35, l.

Hailer Dániel

laid
2

Numizm. Közl
1927-28. 124-l.

37×31 cm.
Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújhelyi, Lemann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjteményből. A harmadik és negyedik tábla alul erősen megcsonkítva.

Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemählde ... Bécs, 1839., 7. és 41. szám. — Ipolyi Biharvármegye 121. és 123. szám (az első kettő). — Frimmel: Lexikon der wiener Gemäldesammlungen II. kötet, München 1914., 174. és 180. l. — Pigler: Evag 130. l.

OSZTRÁK FESTŐ, 1470 körül

Háromkirályok. (Belső kép.)
Szárnykép, szétfűrészelve.

Júdás csókja (Külső kép.)
Fa, tempera, 81×80 cm.
Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújhelyi, Lemann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjteményéből.

Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemählde ... Bécs 1839., 23. szám. — Frimmel: Lexikon der wiener gemäldesammlungen II. kötet, München 1914., 178. l. — Pigler Evag 134. l.

OSZTRÁK FESTŐ 1470 körül

Szent Ágnes és Szent Dorottya (Belső kép.)

Szent Margit és Szent Katalin (Belső kép.)

Haider Dániel

ércenvéto

irod

Rampacher Pál. Bethlen Gábor 1620. évi tallérja. Numizmatikai közlöny. 1907.

65. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztan

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

Hailer Dániel

Bethlen Gábor körmöc-
bányái vesztő emlékeimei
fentitől.

Sör Vezető 284. l.

Hailer Dániel

körmöcbányai vésnök

l.

Szépmüvészet

1940. 13. l.

GORONDY-NOVÁK JENŐ
akadémikus ceruzarajzai.

Haider Dänel 2

Ket az 16/8 ból való Muschinger érennel.

Gohl Ödön, Numizmatikai Közl. 1903 102–105. l.

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK LEXIKONA

Szerkesztik: Dr. SZENDREI JÁNOS
és SZENTIVÁNYI GYULA

Hailer Dániel

1

Körmöci éremvéső

II. Mátyás és II. Ferdinánd idejében működott Körmöcön Fölc a Muschinger ~~[illegible]~~ Vince kamarai tanácsos emlékérme 1618 ból

ez is! Lósy Imre esztergomi érsek emlékérme 1637 ~~[illegible]~~.

ez ugy. H. Telegdi János nyitrai püspök illetve kalocsai érsek emlékérme 1643.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem ~~[illegible]~~ érme Fölc

Ő volt ~~az első~~ két, a ki Magyarországban meghonosította a sz. György érme

Haider

Akademiai

Kongstar

Numismatikai Kotl

1911; 1903

Katalog der

Münzen und

Medaillen

sammlung

Wien 1906

Gadeczky an Wartepfoden Magyarjan

Harder Dániel

Körmöci Cöcmvesö

főforrás

lásd ökv

Numizmatikai

Közlöny (Gohl-cerv)

1903. 103-105.

Ez oldalon Eit ukkbe
is emlitve.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n.

vi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

IDäHAILER DÁNIEL, éremvésnök

---

ifj. schrtottensteini Schröttl Gvörgy. Csász. tan. udv, titk
alsóausztriai kamarai tan.-70. Arcképes érem év.nélk./v
lószinüleg id. Hailer től.-Av:Felirat, szakállas mellkép
j.-Rev:felirat, cimer 2 sisakkal.-Ezüst 32 mm. 14 gr.
18-19. old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 10. d

AZ ÉREM, IX. évf. BP. 1940. jan-dec

HAILLER

id.HAILER DÁNIEL, éremvésnök

ÉRMEI: ifj.Schrötl Györgyről /1610/-ben
br.Muschinger Vincéről 1618, /1622/-ben
6.old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1.old

AZ ÉREM, IX.évf. 1940. jan-dec.

HAILER DÁNIEL, éremvésnök

---

gumpendorfi és rosenbergi báró Muschinger Vince. Csász. tan. körmöci pénzverde felügyelője. Megh. 1628.-71. Szt. György érem, 1618, Hailertől. Av: Felirat, Két sisak, 618. Rev: Felirat, Sárkányölő Szt. György, mezőben: D.H. Daniel Hailer. 41, 41.5, 32 mm. arany 9 dukát. 31.30 gr. Ezüst, 20.70, 21.20 gr. 19. old. Ez volt a mintája a körmöci Szt. György talléroknak, melyeket a katonák amuletként hordtak.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1. ol

AZ ÉREM, IX. évf. BP. 1940. jan-dec

---

id.HAILER DANIEL, éremvésnök

gumpendorfi és rosenbergi báró Muschinger Vince. Csász
tan. körmöci pénzverde felügyelő. Megh. 1628.-72. Jelmondato
érem év nélk. 1622. Hailertől. Av: Felirat, cimer sisisakkal,
Rev: felirat, pelikán fészekben, fiókáit eteti. V M monogra
Ezüst, 43,44 mm. 28.30, 28.85 gr. 19. old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1. old

AZ ÉREM, IX. évf. BP. 1940. Janádec

Hailer Daniel

1616 – 1627 Münzeisenschneider zu Kremnitz. Geboren zu Augsburg, vermählt 1618 mit Eva Thindlin, gestorben vor 16. Juli 1630.

1618-ban Körmöcbánján nőszult Hailer dürfte auch die Medaillen auf Lósy Emerich, Primas von Gran, Johann Telegdi, Erzbischof von Kalocsa und jene auf Bethlen Gábor geschnitten haben.

Kalmünzen IV. 1254. l.

Kada Elek V. 176.

Hailer Daniel id.

1615–1627. főérem vés-
nök Körmöcön

l –

Az Érem 1940. 4, 6. l.

3.

4.

HAILER (*Hailler, Haider*), 1. *Daniel*, német ötvös, rézmetsző és éremvéső, † 1630 előtt Körmöcbányán, ahova Augsburgból került s ahol 1616—27. a pénzverdében mint éremvéső dolgozott. Kiválóbb művei: Muschinger Vince kamarai tanácsos (1618), Lósy Imre esztergomi érsek (1637) és Telegdi János nyitrai püspök, illetve kalocsai érsek emlékérmei s Bethlen Gábor 1620. évi tallérja.

E. G. I. 436 l

ő nagy medenczéjét ábrázolja, a melyben

~~[illegible] fürdő medenczében~~ már hatan ~~már~~
~~a fürdő~~ melynek szélén ülnek a melybe ketten épen most mennek be.
döket ketten nézik. Ezek ~~[illegible]~~ egyik a viz-
tat. ~~[illegible]~~
ben, bálról, kol különféle ruhadarabok hevernek a föl-
elöltözött fiatal ember (könyökére támaszkodva néz),
man öltöznek. Az egyik ~~[illegible]~~ kabátját veszi fel, a má-
gatja s a harmadikalóczán ülve harisnyát huz

erfet, méretei a vonalkeretnek 22.3 : 32.15 cm.

4887

290/95 N° 4

Haider Dániel

irod

Gohl Ödön: Haider Dániel kör-
möci éremvéső. Numizmatikai
Közl. 1903. 102–105. l.

nem Háiler ez?

Petőfi utca Miskolcon V. 180

Hailer Dániel id.

l.

Huszár | körmöc bájic

éra vésők és ezalázmak a 16-17 h.

ben 25. l. 26. l.

1500-1650 27. l.

kg. 1929

43. l.

4. – 1. 20.

Hofphotograph.

rlsruhe i/B. Gartenstraße 36a.

ifj. Hailer Dániel vésnök

Hormonpermet vízhiánykor

bban túlélik a víz-
*bszcizinsav** nevű
nak a lancasteri
ozott származéká-
rével permetezik
nsavnak fontos sze-
asabb rendű növé-
llapotának fenntar-
en hígított abszci-
kal bepermetezett
evelein a *légcsere-*
külnek, amiáltal a

levelek vízvesztesége csökken. Ezért ha a vízhiánnyal küszködő növényeket kellő időben kezeljük ilyen oldatokkal, vízfogyasztásuk csökken, s tartalékaik kitarthatnak. Az abszcizinsavnak a párologtatást mérséklő hatása ugyan csak néhány óráig tart, ám a metilészterével permetezett növények hét nappal tovább élnek, mint a nem kezelt növények. *(Trends in Biochemical Sciences)*

Távolbalátás – a fúrólyukban

más hasznosítható
a kutatásában a
gyakran csak hoz-
kat szolgáltat a

mélyebb részéről: a jól jelzik a harán-tatosságát. (A sötépszrétegekbe – ezek közbetelepült színes

rétegek helyzetéről, vastagságáról, a mellékkőzetek szerkezetéről, stb. Márpedig a tervezett bányászat szempontjából a legfőbb tudnivaló az, hogy valamely telepnek a fejtése gazdaságos lesz-e. A telepek vastagságának pontos ismerete tehát műrevalóságuk* megítélésekor nagyon fontos, már néhány deciméter is sorsdöntő lehet.

Az esseni kutatók olyan *fúrólyukvizsgáló szondát* fejlesztettek ki, amely elvileg hasonlít a gyógyászatban a test belső üreges szerveinek vizsgálatára használt műszerekhez. A fúrólyukba kábelen lebocsátott kamera által észlelt kép egy felszíni tévéképernyőn figyelhető meg, s azt egyúttal *videorekorder* is rögzíti. A berendezés szállítható, sújtólégbiztos, 5 cm-nél nagyobb átmérőjű fúrólyukban 600 m-es mélységig készíthetők vele felvételek akár víz alatt is. *(Bild der Wissenschaft)*

Huszár Lajos: E

Élet és Tudó

/(4/

Földrészünk felett a mérések szerint az összes radioaktivitásnak mintegy a fele az optikai mikroszkóppal már nem látható, $5:10^{6}$ cm-nél kisebb átmérőjű *aeroszol-részecskékhez* kapcsolódik.* A légkörből az aeroszol-részecskék kihullanak, vagy a csapadék kimossa őket — visszajutnak a talajba. A légköri radioaktivitás kis mennyisége is viszonylag könnyen mérhető, ezért a radioaktív aeroszol-részecskék tanulmányozása az egyéb légköri részecskék tulajdonságainak alaposabb megismerését is segíti. *(T. L.)*

palák)

Hailer Dániel

= DH mesterjegy

Huszár Lajos: Szent György érmek
Magyar Történeti Múzeum Bp. 1940
14. old

id.HAILER DÁNIEL,éremvésnök

ifj.schrottensteini Schrötl György.Csász.tan.udv.titkár alsóausztriai kamarai tan.-69.Féltallérformáju arcképes érem és csegelv év.nélk./Valószinüleg id.Hailer müve német minta után.-Av: Felirat,szakállas mellkép j.Rev:Felirat,cimer 2 sisak.-Ezüst,33,34 mm.11.50,13.35,14,14.30 gr.csegelv:34+43 mm 18.80,31.70 gr. 18-19.old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1.old

AZ ÉREM, IX.évf. BP. 1940. jan-dec

Haim Mór

 izr. szül. Szentgyörgyön
(Pozsony m.) 1809-ben
18 éves

Haim Mór, izr., szül. Szentgyörgyön (Pozsony m.), 18 éves korában, 1809 júl. 12-én iratkozott be.

lásd
Fleischer Béla 48. l.

Haim Sebestyén iparmüvész.

Mübarát.1921.I.42-43.l.

Haimann Gustav

festö

1911.

Einnisk 1930. 83. l.

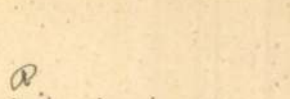

$$U_m = R z^{m-1} + R z^{m-2} + \dots R$$

$$U_m = R\left(z^{m-1} + z^{m-2} + \dots 1\right)$$

$$1 + \dots z^{m-2} + z^{m-1}$$

$$U_m = R \cdot \frac{z^m - 1}{z - 1} = \frac{R}{i}\left(z^m - \right.$$

$$\varepsilon_m' =$$

$$\frac{R}{z} + \frac{R}{z^2} + \frac{R}{z^3} + \dots \frac{R}{z^m}$$

$$R\left(\frac{1}{z} + \frac{1}{z^2} + \frac{1}{z^3} + \dots \frac{1}{z^m}\right.$$

$$\varepsilon_m' = \frac{R \cdot \frac{1}{z} \cdot z^m - 1}{z - 1}$$

$$\varepsilon_m' = R \frac{1}{z^m} \cdot \frac{z^m - 1}{z - 1}$$

$$\frac{R}{z^m} \cdot \frac{z^m - 1}{z - 1}$$

$$\varepsilon_m' = \frac{R}{i}\left(\frac{z^m - 1}{z^m}\right.$$

$$\varepsilon_m' = \frac{R}{i}\left(1 - \frac{1}{z^m}\right)$$

Haiman György, könyvművész

„a betűszedés mestere" vizsga sikeres letétele után minisztéri oklevél járt a vizsgázónak. Kevesen – tizenhárman – szerezték meg ezt a címet, köztük olyan könyvművészek, mint Szántó Tibor, Haiman György, Lengyel Lajos.

Marafkó László: A betű művésze.
Magyar Ifjúság, 1976. nov. 5.

Haiman György, könyvművész

L: Kner Imre

Petőcz Károly: A fél évszázad mezsgyéjén hír... 219-222

Látóhatár, Bp. 1978. jún.

Haiman György, könyvművész.

Melyik a legszebb magyar könyv?

PÉNTEKEN LESZ AZ EREDMÉNYHIRDETÉS

Huszonötödik alkalommal ült össze ma a Liszt Ferenc téri könyvklubban a szép magyar könyv verseny zsürije, hogy odaítélje az 1977-ben megjelent legszebb magyar könyveknek járó díjakat, okleveleket.

Tizenegy különböző kategóriában összesen 238 könyv került a zsüri elé. A 15 tagú, *Haiman György*, Gutenberg-díjas könyvművész elnökletével tevékenykedő zsüriben kiadói vezetők, tipográfusok, könyvillusztrátorok és fiatal könyvtervezők kaptak helyet. A bíráló bizottság munkájában részt vesznek bolgár, csehszlovák, jugoszláv, lengyel, NDK-beli, román és szovjet szakemberek is.

A pénteken sorra kerülő eredményhirdetésen a fődíjakon kívül közzéteszik majd, hogy mely művek, kötetek nyerték el a zeneművész, a fotóművész szövetség és a Kulturális Minisztérium képzőművészeti főosztályának különdíját.

A zsürizés helyszínén ma két kiállítás is nyílt: az egyik tárlat a negyedszázados versenyen addig díjat nyert legszebb kötetekből ad válogatást, a másik a közelmúltban elhunyt *Lengyel Lajos* Kossuth- és Gutenberg-díjas könyvművészre emlékezik műveinek bemutatásával. (MTI)

– Melyik a
Esti Hí
8.

Gellér Gábor (Bp. Honvéd) tegnap Mátraházán a Bp. Honvéd nagysáncversenyén 83,5 méterre szállt, és így új sánc-

6. Tatab.	20	8	7	5	31:2
7. FTC	20	8	7	5	36:3
8. Dunaújv.	20	6	8	6	36:3
9. DVTK	20	5	10	5	23:2

Haimann György

AD 15 (2001)

The two sides of the pillow case are cut from white calico and are sewn together lengthways. At one end the pillow case finishes in a lace strip; at the other there are buttonhole stitching and loops, and at one time there were buttons. In from the lace strip the pillow case is embroidered with red and light-green silk embroidery, as well as embroidery in gold and silver thread. The embroidery consists of a narrow striped pattern made up of a series of small flowers inclining to one side and six flowers with stems crossing each other, each with one minute flower motif.
Purchased from Róza Borsos, 1999
Inv. No.: 99.38.1

Emese Pásztor

COLLECTIONS OF MINOR OBJECTS

In 1999 the matchless book collection owned by Professor György Haiman, who died tragically several years ago, was purchased by the Borda Rare and Secondhand Bookshop; it contained mainly volumes connected with the work of the Kner Press. The bookshop then published a separate volume in the "Hungarian Art Collectors" series which listed all the late professor's books, along with prices and, in the case of exceptional examples, photographs. In accordance with the possibilities open to them, Hungarian public collections have made purchases from this ample and largely instructive material. One such has been the Museum of Applied Arts, which bought four volumes from its New Acquisitions Fund.

The four volumes are four different worlds, three of which represent Hungarian book art in the 1910s. A 20th-century Hungarian polymath – the architect, graphic artist and applied artist Lajos Kozma – designed the cloth binding and ornamental decorative scheme for Miklós Vitéz's *Évforduló. Szinjátek három felvonásban* (Anniversary. A Play in Three Acts). An important part of Lajos Kozma's oeuvre (graphic works, designs) is preserved at the Museum of Applied Arts, with the result that this volume augments our collection

relating to him. László Medgyes is an interesting but somewhat forgotten 20th-century Hungarian graphic artist: his Secessionist-Expressionist works are highly distinctive. Medgyes's book *Aranyfüst* (Veneer of Gold) was published with illustrations by the artist in a numbered bibliophile edition with parchment binding and handmade paper (Budapest, 1913).

The Kner Press at Gyoma and the Tevan Publishing House at Békéscsaba were two provincial cradles of Hungarian book publishing. It was Tevan who published *Egy falusi nótárius budai utazása* (A Village Notary's Journey to Buda) by 18th-century Hungarian author József Gvadányi, with

woodcut title-page, illustrations and embellishments all by József Divéky (Békéscsaba, 1918). It was presumably Divéky who coloured the distinctive paper binding and the typically Hungarian ornamentation of the endpapers.

The fourth book is connected with the work of the Kner family: this is James Thurber's Many Moons, published in Michigan in 1958 and bound by Erzsébet Kner. The artist featured at an exhibition of bookbindings staged at the Hungary's National Széchenyi Library in 1987. This particular book stands out among the works she produced in America: the leather binding is dark blue with embossed and gilded tooling depicting various phases of the Moon along with stars.

The books purchased are important not only because they help preserve the memory of Professor Haiman, but also because although the Museum can boast many first-rate artefacts from around the turn of the 20th century, its collection from the 1910s is smaller numerically and of less significance.

BIBLIOGRAPHICAL DATA CONCERNING THE VOLUMES PURCHASED:

Vitéz, Miklós: *Évforduló. Szinjátek három felvonásában* (Anniversary. A Play in Three Acts). Budapest, 1911
In a cloth binding designed by Lajos Kozma. With a dedication by the author to Ferenc Klein on an inside page. Inv. No.: 99.50

Medgyes, László: *Aranyfüst* (Veneer of Gold). Budapest, 1913
With illustrations by the author. Numbered bibliophile edition (No. 5). Produced in Sándor Bartha's bookbinding studio. Inv. No.: 99.49

Gvadányi, József: *Egy falusi notárius buda utazása* (A Village Notary's Journey to Buda). Békéscsaba, 1918
In a hand-painted paper binding. Illustrations by József Divéky. Numbered bibliophile edition (No. 4). Inv. No.: 99.48

Thurber, James: Many Moons. Michigan, 1958
With illustrations by Philip Reed. In a non-series leather binding by Erzsébet Kner. Inv. No.: 99.47

Hilda Horváth

korlat és elmélet

Kner Izidor fél évszázada

A huszonkét éves könyvkötősegéd 1882-ben 75 forint alaptőkével, más nyomdáktól összevásárolt silány felszereléssel – ha ugyan ez egyáltalán felszerelésnek nevezhető – egymaga egy uradalmi cselédlakásféle egyetlen szobájában nyomdát nyit Gyomán. Az egyszemélyes műhelynek indult nyomdát az 1910-es években tekintélyes középüzemnek ismerik, vezetője társadalmilag és szakmailag megbecsült személyiség, szakíró, közéleti ember, és a „pesti" irodalom perifériáin is helyet harcolt ki magának. Egy évtizedre rá, immár fia, Kner Imre vezetésével, innen indul ki a „magyar tipográfiai reform", a magyar könyvnyomtatásnak az európai iparművészeti mozgalmakkal összhangban való megújítása, amely a vállalat nevét a magyar nyomdászat és a könyvkiadás történetében is megörökíti. Kner Izidornak a saját maga által megrajzolt éppenséggel nem közhelyekre, hanem sajátos, egyéni látásmódjára és stílusára épített emlékezései, a *Fél évszázad* megírása idején divatosak voltak a karriertörténetek. A mozi térhódítása felébresztette az érdeklődést Amerika, az érvényesülés hazája és a nagy, receptkönyvnek vélt pályaleírások iránt. A pesti polgár Fordot olvasta, és fél Budapest mosolygott az *Életem és müködésem*en, ahogyan így rövid üvel, Békeffi László kifigurázta a kabarében. Kétségtelen, hogy Kner Izidor pályafutása is karriertörténet a javából: egy minden komoly hátteret nélkülöző fiatalember érvényesülésének története, s mint egy rekordteljesítmény históriája sem megvetendő. Ez a különös teljesítmény azonban ezer szállal kötődik korához: Kner Izidor családjához, szakmájához, szülőföldjéhez és tágabb hazájához, korának társadalmához. S bármennyire is egyéni és különös teljesítmény, e kötődései folytán tipikus is: még abban is, hogy mit nem sikerült megvalósítania. Úgy vélem, Kner Izidor pályafutása egyben adalék a 19. századi magyar „alapítás korának" történetéhez. Nem tudom, ismer-e ilyen fogalmat a magyar gazdaságtörténet, nem vagyok illetékes, hogy a bevezetését javasoljam. A német „Gründerzeit" az, aminek ízes kifejezőereje a szó használatára csábít. Az iparalapításnál többről is van szó: Kner Izidor és Kner Imre törekvései a polgári demokratikus Magyarország megteremtésére irányuló kezdeményezésekhez tartoztak.

Haiman György utószava Kner Izidor: Fél évszázad mezsgyéjén 1987. évi kiadásához.

Kner Imre (1890-1945)

A „tudós könyvnyomtató" típusát, amely a nyomdász mellett a közéleti embert, a tartalomért és a szöveg nyelvi helyességéért felelős, filológus vénájú interpretátort, a nyomdatechnikát értő technikust, a tipográfiai forma művesét – s a mindezen folyamatok összefüggését kutató teoretikust; egyszóval, a nyomdászat és kiadásügy polihisztorát ismerjük a történelemből. E férfiak a maguk hazájában beírták nevüket az irodalomtörténet, a kultúra történetének lapjaira. A magyar nyomdászat múltjából tisztelettel emlékezünk többek között Szenczi Kertész Ábrahámnak vagy Tótfalusi Kis Miklósnak a nevére, akik kiváló szakmai és emberi tulajdonságaikkal nemes példát hagytak az utókorra. Úgy vélem, életművének ismerete feljogosít arra, hogy Kner Imréről is a tudós könyvnyomtatók sorában emlékezzünk. Tudományos, teoretikus hagyatéka *„A könyv művészete"*: agitatív, népművelő szándékú, a szép könyv ügyének híveket toborzó, a szép könyv élvezetének értésére nevelő, szépszavú, de tudományosan megalapozott tanulmányai. Ő ezeket a tanulmányokat nem a tudomány művelésének szándékával írta. Egyáltalán meg sem írta addig, amíg a bennük kifejtett gyakorlati tapasztalatok és a belőlük leszűrt általánosabb érvényű nézetek munkája során fel nem halmozódtak. A tudomány művelése nem szolgálta hiúságát vagy elméletieskedő szenvedélyét, de tisztában volt azzal, hogy a leszűrt elméleti eredmények hallatlanul megkönnyítik a jövő munkáját, s lehetővé teszik a gyakorlatban megszerzett tapasztalatok újrafelhasználását maga, kortársai és a jövő számára. „… Dehogyis vagyok én tudós, nem is ambicionálom ezt… Én csak nyomdász vagyok és: ember. Olyan ember, aki igyekszik lelkiismeretes lenni, és igyekszik az élete során elébe kerülő problémáknak (akár művésziek, akár technikaiak, akár gazdaságiak, akár társadalmiak, akár pedig, és legfőképpen: erkölcsiek) mélyére jutni, és megoldásukat megtalálni…" – írja Novák Lászlónak. Amikor Imre Reinerrel 1940-ben vitatkoznak, Reiner visszautasít minden teoretizálást. Kner így zárja a vitát: „…Én is azon az álláspontom vagyok, hogy nem beszélni és írni, hanem dolgozni kell, mégis szívesen teoretizálok, hogy gyakorlati eredményeimet elméletileg is rögzítsem…"

Kner Imre, az ember és a könyvnyomtató. Kner Imre: A könyv művészete, 1972. Bevezetés.

SZIMMETRIA

aszimmetria

Szimmetrikusan középre zárt címsorok technikai és logikai előnyét a régi tipográfusok hamar felfedezték. Ez a szimmetria később konvencióvá merevedett: megsértése eretnekségnek minősült. Mások viszont az aszimmetriát a korszerű tipográfia fő kellékének kezdték tekinteni. A szöveg szerkezete – ha elmélyedünk benne – feleslegessé teheti a régi és új dogmák használatát és utat mutat arra, hogy a nyelvi formának megfelelő tipográfiai formát találjunk. Nézzünk néhány ilyen példát. A kép és képaláírás tipográfiájára nézve, a 19. századi tipográfiai gondolkodásmód szerint, a formális szimmetria szabályai voltak érvényben. Sémájuk ez volt: kép az oldaltükör közepébe, képaláírás középre. A kép és képaláírás viszonya nem formális megközelítéssel nyilván szerkezeti: a vizuális közlés egy kifejezőelemének és a reá vonatkozó nyelvi kifejezőelemnek egymáshoz rendelése. E kapcsolatba nehéz lenne valamilyen szimmetriát belemagyarázni. A szimmetrikus tipográfiai elrendezés lehetőségét nem kizárva, megfigyelhetjük, hogy a mai tipográfus szívesebben helyezi el oldalt a képet és mellé a képaláírást. Ez nemcsak helymegtakarítással jár, de az elemek funkcióját is hívebben fejezi ki. Nézzük meg egy könyv tartalomjegyzékének szerkezeti felépítését. A rangsorban legnyomatékosabbak a fejezetek, kevésbé hangsúlyosak a fejezet különböző rendű és rangú, de mindenképpen alárendelt osztásai. A fejezetek egymáshoz való viszonya nem nevezhető szimmetrikusnak, hiszen sem leképezett mondanivalójukban, sem terjedelmükben nem szabályosak. Ezért címeiket nyilván nem erőltetjük valamilyen szimmetrikus formába, hanem felsoroljuk. A felsorolás tipográfiai kifejezése a kifejezés természetéből eredően aszimmetrikus. A szerkezet rendjét a fejezet alá rendelt részeknek tipográfiai megkülönböztetése fejezi ki. A tartalomjegyzék sémául szolgálhat felsorolásokat tartalmazó különféle szövegek elrendezéséhez is.

Funkció, technika és tipográfiai forma. Haiman György: A könyv műhelyében, Bp. 1979.

A tipográfusok bibliája

Nyomdászatunk kezdetén a tipográfia a gótikus és a latin betű választútján állott. Az első Budán nyomtatott könyv latin nyelvű volt, és nyomtatása is latin betűvel történt. A kolozsvári Hoffgreff–Heltai-nyomda alapítói voltak azok, akik véglegesen elkötelezték magukat és a magyarországi nyomtatást a latin betű mellett. Meghonosították itthon az akkor éppen hogy elkészült legkorszerűbb francia reneszánsz antikvát, amelyet Claude Garamont nevén tart számon a nyomdászattörténet. Heltai Gáspár nemcsak kiváló nyomdásznak, írónak, de a magyar helyesírás egyik korai úttörőjének bizonyult, amikor nyomdájában egységes írásmód bevezetésére törekedett. Egy másik kiemelkedő írónk, Bornemisza Péter, nyomdászként is tevékenykedve, sokat merített a Heltai-nyomdában alkalmazott helyesírási szokásokból. Későbbi nyomdászaink is közreműködtek az egységes helyesírás kialakításában. Tevékenységük hozzájárult ahhoz, hogy a Magyar Tudós Társaság első közgyűlésén, 1831-ben határozhasson a helyesírási szabályok kiadásáról. Az első szabályzat a következő évben meg is jelent. Bornemisza Péternek azonban a magyar tipográfia megteremtésében is jelentős érdemei vannak. Ez irányú törekvésében segítőjére, Mantskovit Bálint nyomdászra támaszkodott. Mantskovit tehetsége utóbb a vizsolyi nyomdában mutatkozott meg. Ő hozta létre, nyilván Károlyi Gáspár csapatának közreműködésével, a *Vizsolyi Bibliá*t, hogy ez nemcsak mint nyelvünk és irodalmunk kimagasló alkotása, de mint nyomtatott kommunikációnk mérföldköves műve, beírassék tipográfiánk történetébe is. A Bibliában ugyanis megtalálható a differenciált tipográfiai közlés – a különféle betűtípusok alkalmazása, a címek, a kiemelések, a jegyzetek, a csoportosítás, a tagolás – mindazon ismérve, ami, a betűszedés technikájának birtokában és annak lehetőségeivel élve, a nyomtatást az íráshoz, illetve az ősnyomtatványok végeláthatatlan szövegtengeréhez viszonyítva, a kommunikáció fejlettebb szintjére emelte. A *Vizsolyi Bibliá*val megszületett a modern magyar könyv! Amíg Heltaiék a legkorszerűbb, de idegen földön alkotott betűjét adták a magyar tipográfiának, a 17. században napvilágot látott M. Tótfalusi Kis Miklós világhírű barokk antikvája. A barokk, majd a klasszicizmus a tipográfiai kompozíció terén is újításokkal szolgált. Tipográfiánknak a klasszicizmus lett a meghatározó korszaka. Stílusára Kazinczy irodalomszervező munkássága, gyakran és határozottan kifejtett könyvművészeti állásfoglalása maradandó hatást gyakorolt.

A tipográfus, az író és az olvasó. Székfoglaló a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémián.

Falfirka 1994

Vétkek a helyesírás ellen

Helyesírási gyakorlatunk terén az ötvenes évek eleje óta kiegyensúlyozott helyzetről beszélhetünk. Helyesírásunk rendezett helyzete a hetvenes években, a fényszedés bevezetésével sem romlott számottevően. Akkor még senki sem gondolta, hogy a számítógépes szöveg-előállítás általánossá válása a szöveg katasztrofális romlásához fog vezetni. Sajnos a katasztrófa itt van a nyakunkon. Sajtótermékeink jelentős része hemzseg a hibáktól, a rossz elválasztásoktól, idegen szavak és nevek téves szedésétől. A jelenség közismert, nem kell részleteznem. A számítógép elterjedésének következményeivel senki sem számolt. Megváltozott a nyomdai munka menete is: a szöveg-előállítás hivatásos vállalkozók, nem hivatásos szerkesztők vagy éppen a nyomtatványkészítéstől független kívülállók kezébe ment át. A számítógépen készült szöveg ellenőrzését a legtöbb helyen nem szervezték meg, korrektorokat nemigen alkalmaznak. A nyomdák nagy hagyományokkal rendelkező, jól képzett korrektori gárdája felhígult vagy működésképtelenné vált. A nyomdákban a régebben kötelezőnek tartott házikorrektúra rendszere megingott: a szöveg első levonata nemritkán ellenőrzés nélkül kerül a kiadó vagy a szerző kezébe. A hibák okát sokan a számítógépben vélik megtalálni. Ez egyszerűen tévedés. A gyakorlatlan vagy felületes számítógép-kezelő hibázhat. Ez a kisebbik baj, és mód van az orvoslására. Bűn terheli azonban a magyar nyelvű szöveg-előállításra alkalmatlan számítógép-programok gyártóit, a közvetítőket, akik ezeket Magyarországra behozzák, de azokat a vállalatokat is, amelyek e programokat megvásárolják. Kétszeres a bűnük, ha azt nyomdászok, kiadók és más hivatásos szakmabeliek követik el. Külön említést érdemel azoknak a nagy felelőtlensége, akik a programok külföldi gyártóit, mint magyar szakértők, rossz tanácsokkal látják el. Vajon a felelőtlenségük vagy a tudatlanságuk nagyobb-e azoknak, akik olyan szöveg-előállító programokat hoznak be az országba, amelyek még magyar ékezetekkel sincsenek felszerelve, és egyenesen botrányos, hogy az „ő, ű" betűk ékezetének helyére egyesek csak francia kúpos jelet tudnak ajánlani. Ami a rossz elválasztásokat illeti: minden ellenkező híresztelés ellenére igenis lehet a magyar elválasztási szabályokhoz illő programot készíteni. Sőt, lehet a magyar nyelv szókészletét tartalmazó helyesírási programot is előállítani, ami a számítógép használóját a helyesírás legtöbb kérdésében eligazítja.

A tipográfus, az író és az olvasó. Holmi, 1994/10. szám

Falfirka 1995

Typo-grafológia

Typo-grafológia? Nincs szándékomban az amúgy is mindent elöntő idegenszó-áradatot egy újabb csodabogárral szaporítani. Egyszeri használatra szántam, hogy mondandómat röviden érthetővé tegyem. A grafológia fogalma közismert. A kézírás sokoldalúan tükrözi írójának egyéniségét, s ebben a tükörben nem csak a hivatásos grafológus tud olvasni. Valamennyien egy kevéssé grafológusok vagyunk. Az írott szöveg láttán írójának személyiségével is ismerkedünk, vagy ha már ismerjük, újabb ismereteket szerzünk róla. Érdekes, hogy ez a laikus grafológia a kézírásra korlátozódik, s a tisztelt olvasó, aki éberen és kritikusan forgatja embertársainak kezeírását, rendszerint közömbösen szemléli a könyvek és újságok betűjét, s a többi nyomtatott betűt. A nyomtatott betű a forrása ma már szinte valamennyi feliratnak, ami környezetünkben, a városképben, az utakon szemünkbe ötlik. A nyomtatott betűt nem véletlenül mondják típusnak: szabványos betű, egyetlen alkotónak sokszori használatra szánt műve. Nem teremt olyan személyes kapcsolatot írója és olvasója között, mint a kézírás. Az egyetlen alkotó keze nyoma azonban félreérthetetlenül rajta van. Mégis, e kézjegy felismerése iránt látszólagos vagy valódi közömbösséggel viseltetünk. Sokan úgy vélik, elég, ha a nyomtatást el lehet olvasni: a betűk formájáról nem vesznek tudomást, s hogy kvalitásai iránt igényt támasszanak, az meg sem fordul a fejükben. Pedig a betű formájával is kommunikál s a szöveg tartalmán túlmenő jelzéseket közvetít az olvasónak. A betűnek ez a tulajdonsága mindig is ismert volt. Nem véletlen, hogy már a reneszánsz idején olyan óriások foglalkoztak a betű formájával, mint Leonardo és Dürer. A betűk formájának tudatos alkalmazása különös jelentőségre tett szert a modern hírközlés és hírverés legutóbbi évszázadában. A kiadás, a sajtó és a reklám művelői az alkalmasan megválasztott betűket tevékenységük szolgálatába állították. A kommunikációnak ez a másodlagos, de nem másodrendű lehetősége könnyen illusztrálható. Amikor a második világháború napjaiban nemzeti és ellenzéki programmal megindították a *Magyar Nemzet*et, a lap fejéhez 1848 *Nemzeti dal*ának betűjét választották. Tömegek értették meg, hogy miről volt szó. Nézzünk egy példát a mai reklám világából. A PHILIPS termékeit egy egyszerű groteszk betűs felirat hirdeti, de tervezője értett hozzá, hogy néhány, szinte láthatatlan vonással a feliratot egyedivé, félreismerhetetlenné tegye.

Kritika, 1991/3. szám.

Haiman György

tipo-grafika · gya

Haiman György kiállítása • Országos Széchényi Könyvtár • 1995. március 10–április 10.

Ács Pál: A látható nyelv

(Beszélgetés Haiman György tipográfussal, részletek)

Á. P.: *A mai nyomdászatban sokféle irányzat érvényesül. Ön számos tanulmányt írt a szép könyv iránti ízlés formálása céljából. Milyen tendenciákat, milyen tipográfiai szempontokat képvisel Ön, és melyeket utasít el?*

H. Gy.: Felfogásom szerint a könyv egyrészt olvasási eszköz, másrészt az emberi környezetnek esztétikai igénnyel is mérendő részese és alakítója. Tehát praktikusnak és szépnek kell lennie. Mégpedig nem külön-külön, hanem együtt és egyszerre. A könyv tervezőjének minden lépése együttesen irányul arra, hogy a könyv jól használható és szép legyen. A szöveg helyes tagolása a szerző gondolatmenetének logikáját közvetíti: de a helyes tagolás szép is, mert arányos. A jól méretezett szedéstükör arányai szintén szépek: praktikus haszna viszont, hogy a szöveg minden része jól olvasható. Hasonló példákkal végigkövethetnénk a könyv minden egyes alkotórészét, a betűtől kezdve a kötésig. Ez azonban még kevés: valamennyi elemnek egységes kompozícióba kell eggyéolvadnia. Gyakorlatilag, mert egyetlen művet foglal magában, azt interpretálja; a szépség oldaláról nézve pedig a megkomponáltság igénye nem szorul bizonyításra. Hiba, ha a könyv tervezője közömbös vagy értetlen a könyv – hogy úgy mondjam – használójának, az olvasónak olvasási módszere iránt. Majd minden könyvnek más a szerkezeti felépítése, és ez minden esetben adekvát interpretációt kíván. Sokkal több változatot, semmint azt valaki néhány rutinos fogással kirázhatná a kisujjából. A megszokás, a rutin, a kényelem egyik akadálya annak, hogy több, egyaránt jó és szép könyv szülessen. A másik a praktikus érzék hiánya általában, ami sajnos állandó veszélye mindenfajta formaalkotó munkának. Nemcsak az épületekben találunk nyitáskor egymásnak ütköző ajtókat: ugyanilyen hiba az ormótlan vastag vagy a nehezen nyitható könyv. Melyik olvasó nem bosszankodott még tartalomjegyzéken, amelyben nehéz eligazodni, vagy névmutatókon, amelyek kevéssé segítik a tájékozódásban és így tovább. A jó tervezés hiányát nemegyszer a szépség jegyeit mímelő formai eszközökkel próbálják pótolni. A rosszul tördelt vagy csúnyán nyomtatott könyv a legdrágább papíron is csúnya, s a belső tipográfia vagy nyomtatás gondatlanságát a kötés vagy a burkoló „feljavításával" hiába is igyekeznek pótolni.

Á. P.: *Haiman György a magyar könyv történetének nem csupán elszigetelt jelenségeivel, nem is kizárólag a leghíresebb műhelyekkel foglalkozik, hanem egy jól kivehető fejlődéskoncepció keretében tárgyalja a különféle nyomdák és nyomdászok működését. Hogyan látja a hagyományozódás folyamatát a magyar nyomdászat történetében?*

H. Gy.: Történeti tanulmányaim nem a szorosan vett nyomdászattörténet körébe vágnak. Amivel foglalkozom, azt inkább tipográfiatörténetnek lehetne nevezni. Azt keresem, hogy az író által megfogalmazott és nyelvi formába öntött gondolatokat hogyan teszi közölhetővé, az olvasó számára hozzáférhetővé és élvezhetővé a tipográfus. Ennek az interpretációnak a gyakorlati – hogy úgy mondjam, olvasástechnikai – és e gyakorlatot szolgáló (tehát semmi esetre sem öncélú) esztétikai jellegzetességei foglakoztatnak. Egy-egy kiemelkedő tipográfus formai eszköztára és egész formavilága felismerhetően tükrözi az illető tipográfiai „egyéniségét", mint mondjuk Hoffgreff és Heltai erdélyi, plebejus reneszánsz könyvei (nem tudjuk, Hoffgreff vagy Heltai volt-e tipográfiai tervezőjük), vagy mint Szenczi Kertész Ábrahám nagyváradi kiadványai.

Kortárs, 1981/11.

tipo-grafika · gyakorlat és elmélet

Hírlevél Haiman Györgynek az Országos Széchényi Könyvtárban 1995. március 10-én megnyílt tipográfiai és tipográfiatörténeti kiállításáról (vagy poszter, ha két példány előlapját ill. hátlapját egymás mellé forgatva, a falra teszik).

A kiállítást az Országos Széchényi Könyvtár, a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia és a Magyar Iparművészeti Főiskola Vizuális Kommunikáció Tanszéke rendezték. Megtekinthető 1995. április 10-ig a budavári Palota F épületében naponta 10-től 18 óráig, hétfőn 13-tól 18 óráig, vasárnap zárva.

A hírlevélen részleteket és kivonatokat közlünk Haiman György munkáiból, s tőle származnak a grafikák is.

◆ A kiállítás Haiman György grafikus, könyvtervezőnek, a tipográfia és a könyv története és esztétikája kutatójának főként az utolsó évtizedben kifejtett munkásságából mutat be példákat. A művek nagy része kutatói munkásságának terméke, s egyben saját terve szerint öltött nyomtatott formát. Láthatók emellett különböző kiadók, intézmények részére készített grafikai-tipográfiai tervei is. A kiállított munkák főbb csoportjai:

◆ M.Tótfalusi Kis Miklós (1650–1702), a világhírű kolozsvári betűmetsző és könyvnyomtató munkásságáról ◆ A gyomai Knerekről: tanulmányok és könyvtervek. Kner Izidor nyomdaalapító (1860–1935) és Kner Imre (1890–1945), a magyar tipográfiai reform kezdeményezőjének munkásságáról. Kner Erzsébet könyvkötő néhány műve ◆ Könyvtervek különböző kiadók részére ◆ Oklevelek és kitüntetések terve különféle intézmények számára ◆ „Írta, szerkesztette, tervezte…" – Haiman György, mint kutató, író, szerkesztő és könyvek tervezője ◆ Folyóiratcímlapok: tematikus sorozatok a nyomtatás és a papírgyártás köréből, folyóirat-címlapokon, stb.

Felelős kiadó Poprády Géza főigazgató. A Magyar Iparművészeti Főiskola Vizuális Kommunikáció Tanszékének nyomása.

M.Tótfalusi Kis Miklós Mentségéhez, a Bevezetésből

„…ha tovább hallgatok, látom, vesznem kell… elmémet pennára kell vennem." „Kétség nélkül megcsendül a füle mindennek, aki ezeket olvassa (ha az igazat meg akarja tudni, ezt által is olvassa), de egyéb orvosságát ennek nem látom." Ezeket olvashatjuk a *Mentség* elöljáró beszédének befejező részében, annak indokolásául, hogy szerzője miért kényszerült a *Mentség* megírására. Tótfalusi ekkor még hitt az érvek erejében, abban, hogy írása megértésre talál, a „közönséges jó" a maga erkölcsi erejével áttörhet és diadalra segítheti az igazságot. Hogy írásával mire vállalkozott, milyen kockázatot vállalt, az talán csak később világosodhatott meg előtte, amikor a leírottakat maga is elolvasta. Hiszen nem sok ideje juthatott az 1698-ban kibocsátott *Mentség* megírására. 1697-ben még előző védőirata, az Apologia Bibliorum kiadásával volt elfoglalva. Mellette két kiadásban is kinyomtatta a kolozsvári tűzvész hatására írott *Siralmas panaszát*. Tizenkét kisebb-nagyobb kiadványát ismerjük az 1697. évből. Meglepő, hogy 1698 a legtevékenyebb kiadói esztendeje volt, és egyáltalán nem tükrözi a *Mentség* szerzőjének válságos lelkiállapotát. Tizenhét nyomtatványát ismerjük ebből az évből, köztük nem is akármilyen vállalkozásokat. Két héber nyelvkönyv (ékes amszterdami héber betűivel nyomtatva), Comenius *Orbis sensualium trilinguise*, Huszti Szabó István *„Paradicsomkertecskéje"*, a barokk kori magyar nyomdászat egyik legszebb „kisded formájú" könyve, Molnár Gergely népszerű latin nyelvtanának Tótfalusi által szerkesztett második kiadása, sikeres szakácskönyvének újrakiadása. Mindezt betetőzi Werbőczy magyar–latin nyelvű törvénykönyve, ez a negyedrét alakú, több mint ötszáz oldalas mű, Kis Miklós kolozsvári kiadói és tipográfusi munkájának kimagasló példája. A könyvhöz értő ember mindent kiolvashat belőle, csak azt nem, hogy alkotóját, „megfojtván benne a lelket… notórius alkalmatlan emberré tötték". Kiadói és művelődési programjához fontos adalék az ajánlás, amelyet 1698. február 15-i keltezéssel a törvénykönyvhöz ír. A kiadással a jog és az országvezetés ügyét kívánja szolgálni, mivel a közművelődés és az egyház ügyét szolgáló programját már jórészt megvalósította.

M.Tótfalusi Kis Miklós Mentsége, szerkesztette Haiman György, Budapest 1987.

& = et

A címben látható ligatúrát (ikerbetűt), amelyet sajátos betűkapcsolásnak is mondhatunk, *et*-nek olvassuk és *et*-jelnek nevezzük. Magyar szövegben *és*-re, angolban *and*-re fordíthatjuk. Ez azonban mit sem változtat a jelnek a nevén, ami ugyanis azért *et*, mert az *e* és *t* betűkből szerkesztették egybe, s a latin *et*-ből, azaz *és*-ből származik. Ez még az *Arany oldalak* című telefonszaknévsorra is vonatkozik, ahol az olvasóknak szánt magyarázatban az &-jelet (angolul) „and"-nek értelmezik. Igaz, hogy manapság nálunk már az aluljárók falán is angol nyelven folyik a trágárkodás (bár a nyelvtudás is így terjedne!), de a nyomdákban és a szerkesztőségekben az & emberemlékezet óta *et* volt, és ha csak a józan ész be nem tiltatik, az is marad. A hitelesség kedvéért érdemes némi figyelmet szentelni az &-jel keletkezésének. Mivel a régi irodalom nagy része latin nyelvű volt, ésszerűnek mutatkozott a gyakran előforduló *et* kötőszó betűinek összekapcsolása. Ez már jóval a nyomtatás kezdete, időszámításunk elején keletkezett kéziratokig vezethető vissza. A praktikus jel hamar meghonosodott a nyomtatásban is. Egyik korai példája Claude Garamont 1540 körüli antikvájából való, s ma is megállja a helyét. Összetevői a kurrens vagy a verzális *E*, míg a jobb oldali, felfelé ívelő szárán a *T* csökevényét lehet felfedezni. A 16. századi kurzívban használt & meglehetősen különbözik az antikváétól. Robert Granjon francia betűmetsző kurzívjában a kalligrafikus díszkezdőbetűk, amelyek forrásául szolgáltak, jól kivehetők. Címünkben a harmadik „et" az *M.Tótfalusi Kis Miklós* által a 17. század végén metszett elegáns változatot példázza, amelynek *e* betűje a kurzív kurrens *e*-ből származik, de a betű középvonalát merészen felfelé nyúló ív hosszabítja meg, és fent pontban végződik. Ez a díszítés 16. századi kézírásra vezethető vissza, és megtalálható többek között az idősebb *Johann Neudörffer* 1538. évi kézírásmintakönyvében. Első és utolsó példánk egy 19. századi antikvának kissé húsos és kövér változatából származik. A sor második jele pedig egy 19. századi groteszk (talp nélküli) ábécének volt a tartozéka.

Magyar Grafika 1993/2. Tipográfiai jegyzetek.

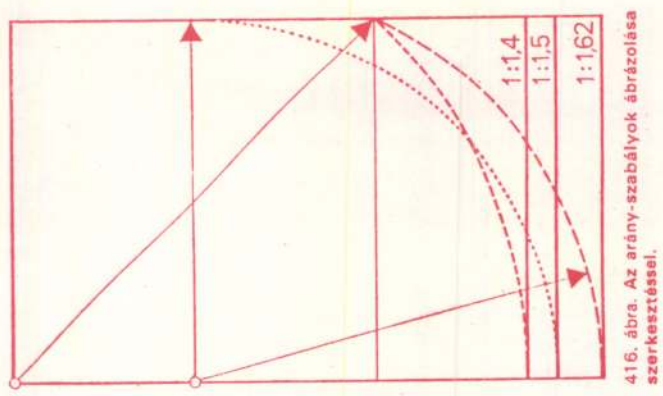

416. ábra. Az arány-szabályok ábrázolása szerkesztéssel.

Mi is az aranymetszés?

Győri Gyula *Nota bene* (Latin kifejezések, elnevezések magyarázatokkal, Budapest, 1991) című hasznos könyvecskéjében az *aurea sectio* értelmezését keresem. Miután az arányelosztás elvére kielégítő magyarázatot kaptam, a szócikk végén olvasom: „A könyvészetben: a könyv lapszéleinek aranyozása"(!). Már a könyvészetre való hivatkozást is furcsállom. Ez ugyanis a bibliográfia magyar neve (lásd Értelmező szótár), s ennek itt nincsen keresnivalója. A szerző nyilván nyomdászatra gondolt. A nyomdászatban, a szedésben, a tipográfiában azonban az *aurea sectio* alatt arányszabályt értenek. (Ugyanígy a mértanban és a művészetek elméletében is.) Igaz, hogy – az aranymetszet és az aranymetszés alakokat következetlenül alkalmazva – így nevezik a lapszéleknek, vagyis a könyv „metszésének" aranyozását is. Ez azonban már nem az *aurea sectio*nak, hanem a német „Goldschnitt" terminusának felel meg. A két fogalom különbözősége leginkább német alakjukon figyelhető meg. *Aurea sectio: der goldene Schnitt*. A német kifejezés mindkét tagja képletes. Az „arany" jelző nem fémet, hanem a jellemzett arány minőségét, esztétikai értékét fejezi ki. A *sectio*, illetve *Schnitt* nem vágást vagy metszést, hanem részekre való osztást jelent. Ezzel szemben a *Goldschnitt* összetétel mindkét tagja szó szerint értendő. Az „arany" a fém, amivel aranyoznak, a „metszés" pedig a lapszélek könyvkötészeti neve. Amikor még nem volt vágógép, a könyvkötők a lapszéleket egyenesre metszették, pontosabban gyalulták. A Nyomdaipari Műszaki Értelmező szótár (szerk. Lovász Kálmán, Budapest, 1961) ésszerűen megkülönböztette a két fogalmat. Az arányelosztás elvét *aranymetszet*, a könyvkötészeti műveletet *aranymetszés* címszóhoz sorolta be. A Magyar nyelv értelmező szótárának idevonatkozó, egyébként korrekt szócikkeiből kitetszik a két kifejezési forma keveredésébe való kényszerű belenyugvás. Ezt alighanem tudomásul kell vennünk. Ez a nyelvi türelmesség azonban nem jogosít fel a két fogalom összekeverésére. Bármelyiket is használjuk, ne hagyjunk kétséget aziránt, hogy a tipográfiai arányokról, vagy pedig a régi, szép könyvkötészeti eljárásról kívánunk-e szólni.

Magyar Grafika, 1993/1. Tipográfiai jegyzetek.

Nagyszombat, 18. század

A Jézus Társaság nagyszombati Akadémiájának tipográfiája, közkeletű nevén az egyetemi nyomda, a 18. században az országnak eladdig legnagyobb és legjobban felszerelt nyomdája volt. Az 1577. évet tartják számon, mint az „Egyetemi nyomda" alapítási évét, amikoris Telegdi Miklós a bécsi jezsuiták felszerelését megvásárolva, nagyszombati házában nyomdát nyitott. A nyomda azonban nem működött folyamatosan. Felszerelése is többször kicserélődött. Történetének sok részlete még tisztázásra vár. Pázmány Péter 1635-ben alapította a Jézus Társaság nagyszombati akadémiáját, vagyis az egyetemet. A fennmaradt kiadványok tanúsága szerint 1648-ban a nyomda működésének egy új szakasza kezdődött. A 17. század végén az egyetem mellé új nyomdaépületet emeltek, a nyomda teljesítménye azonban még a reákövetkező évtizedekben is meglehetősen szerény maradt. Igazi fellendülése csak az 1730-as években kezdődött. 1740-től 1773-ig, a jezsuita rend feloszlatásáig évi átlagban már 65 könyvet nyomtattak illetve adtak ki. 1764-ben és 1765-ben, a két legtermékenyebb évben kiadványaik száma évenként megközelítette a százat. Közben megújították betűiket, új könyvdíszeket szereztek be és a könyveket szép rézmetszetekkel illusztrálták. Kiadványaikat olyan tipográfiai gonddal és jó ízléssel állították ki, amire még nem volt példa Magyarországon. Jeles könyveik napjainkig megbecsült értékei a hazai könyvkiadásnak. Amikor 1773-ban elrendelték a jezsuita rend feloszlatását és a nyomda felszerelését is leltárba vették, betűikről páratlan tipográfiai színvonalú mintakönyvet készítettek, amelyhez foghatót a kortárs európai nyomdászok és betűöntők sem adtak ki, s amely méltán nevezhető a magyar nyomdászattörténet büszkeségének. Kellő okunk volt tehát arra, hogy kultúránk e jeles intézményének jobb megismerését előmozdítsuk. Feltáró munkánkban igazi segítséget tulajdonképpen csak az 1773. évi *Inventárium*tól, illetve annak betűmintájától kaptunk. A nyomdára vonatkozó levéltári hagyaték igen szerény és nem mondhatunk mást a reá vonatkozó irodalomra sem. Bő és kimeríthetetlen forrást nyújtottak azonban maguk a könyvek, amelyeket a patinás officinában készítettek. A magyar könyvészet az 1701 és 1772 közötti évekből 3604 kiadványukat tartja számon. Munkánkban hasznosítani kívántuk a korai magyar nyomdászat és a külföld számos példájának tanulságait. Célkitűzésünk a nyomda kiválasztott működési szakaszának sokoldalú feltárása volt. Érdeklődésünk középpontjában a nyomda tipográfiai alkotó tevékenysége állott, ezért kérdésünk arra irányult, hogy milyen tipográfiai eszközökkel és módszerekkel milyen tipográfiai megoldású és színvonalú nyomtatványok kerültek ki a nagyszombati sajtó alól.

A nagyszombati tipográfiáról. Doktori értekezés, 1992.

HAIMAN György

Tipographic., Nr. 40. 1990

Boag, Andrew: cikk

György Haiman was attracted to printing through a kinship with Izidor and Imre Kner. Imre Kner, who was Haiman's uncle, had a great influence on him. The Kners were friends of Gyula Kaesz, the director of the Budapest School of Arts and Crafts. Haiman studied there as a private non-enrolled guest pupil while still at secondary school. He then did a two-year apprenticeship, first at the Kner Press in the town of Gyoma, and later with the Hungária Press in Budapest. He stayed at this press as a designer under the direction of another Kner, Albert. He saw active service as a soldier during much of the war that followed, and then became a Government appointed director of the Gyoma Workshops. After 1948, the family purple mantle began to slip as small companies were nationalised and design work was difficult to come by.

Haiman then worked as a clerk in the state printing cooperatives, but after 1956 (and the Rising), in a period of relative liberalism, he was allowed by his supervisor to design books again, in his free time (a suspiciously revisionist preoccupation at that time). Haiman then found his way to contributing to a revival of quality book production by promoting the standards which had been set before the war by the Kners.

A keystone in this revival was the setting up, in 1957, of the Helikon Publishing House. Haiman claims that the planning of this venture was partly carried out in his bathroom: this was the only available place where a secret conversation could be had with Helikon's founder, Ferenc Párczer. Haiman worked for Helikon as a free-lance designer. He sent a proposal to the Government suggesting that the Gyoma-Kner Press be re-equipped. At the same time as this was undertaken the Government joined it together with the bigger Békéscsabá Printing Workshops. This closed a circle as Helikon then commissioned most of their book printing from Kner. In the early 1960's, this partnership of designer, publisher and printer produced sixty volumes of Hungary's finest literature. These substantial, leather bound editions were the first quality books to be published in large numbers in Hungary after the war.

The first books in this series were Monotype hot-metal set and the final books, which were published in the 1970's, were Monophoto set. They all display a painstaking regard for typographical detail: visually letter-spaced capitals, careful use of small capitals, a well orchestrated hierarchy of headings, subheadings, running heads, shoulder notes, footnotes and indices. The editions contain proper colophons with full design and production details, and even that usual 'dump bin' —the title verso which houses the copyright and acknowledgement details —was decently attended to. This attention to detail continues to be the hallmark of a Helikon book. They buck the world trend for flashy chapter headings that leave all the remaining bits and pieces to fall where they may.

At 76 Dr Haiman is very active. Teaching takes up one day of his week. He also edits and designs miniature books of printing history that delight his friends (number 17 will shortly appear: a sixteenth-century song, with both words and music about King Mattiaus, of Corvinus Library fame). He also continues his researches into Kis and the Kners: the exhibition of the book bindings of Elizabeth Kner in Chicago in 1987 drew largely on his knowledge.

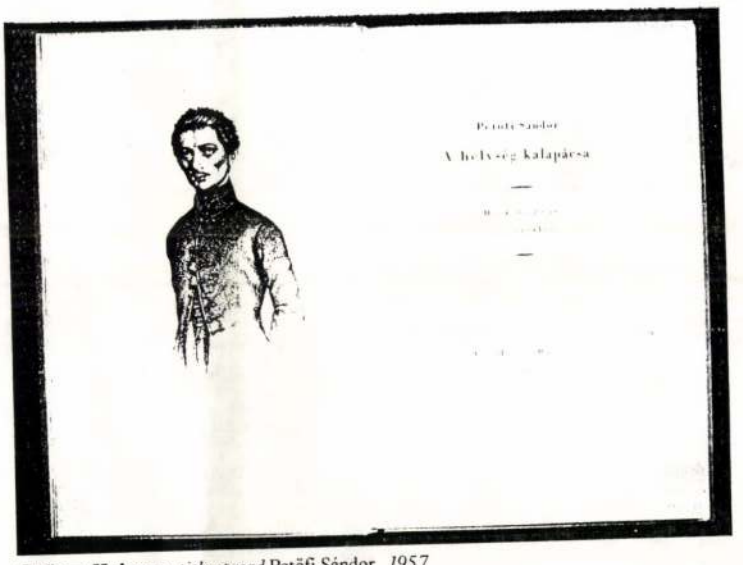

György Haiman, *title spread* Petöfi Sándor *1957*

György Haiman, Hegel *1977*

* For a brief history of this famous press, see p.217 *Bulletin 17* Printing Historical Society by Colin Banks. For more extensive accounts, see the numerous publications in H... Tibor Szántó to the history of Hungary's progenitor of the Janson typeface; and Haiman especially to the fascinating history of Nicholas Tótfalusi Kis, the ally the illuminated manuscript.

Haiman György

Szabó Körinc: A huszonhatodik
év c. könyvet - mely
aranyérmet kapott a lipsei
könyvművészeti kiállításon -
ő tipografizálta

Négnava, 1965, jul. 21., 2o.

Haiman György
tipografus

Haiman György here alatt a tipografikai tanszéken nevelkedett Urbán László, Vida Győző és Virágvölgyi Péter.

Horváth György: Tipografikai tárlat.
Tükör, 1977. junius 19 - 3 lap.

Haeman György, tipográfus

L: Nagy Sándor

Vadas József: Az Ady-kötet nyolcvan éve. 22.

Kritika, Bp. 1977-nov. 77/11

Kihirdették a „Szép magyar könyv" 1977. évi verseny eredményeit

A Szép magyar könyv versenyre 18 kiadó 238 könyvét nevezte be. A zsüri 11 kategóriában 42 díjat és 31 oklevelet ítélt oda a legeredményesebb kiadói és gyártási munkát végzőknek. Pénteken A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének vezetői, valamint a külföldi könyvművészek és gyártási szakemberek jelenlétében a Liszt Ferenc téri könyvklubban Haiman György egyetemi tanár, Gutenberg-díjas könyvművész, a verseny zsürijének elnöke méltatta a könyvkiadók elmúlt évi teljesítményét.

A legtöbb díjat, szám szerint 6-ot és öt oklevelet a Móra Ferenc ifjúsági könyvkiadó nyerte. Kiemelkedően szerepelt az Akadémiai Kiadó, öt díjat és három oklevelet mondhat magáénak, a Corvina Kiadónak nyolc, az Európa Könyvkiadó Magyar Helikon osztályának ugyancsak nyolc, a Kossuth Könyvkiadónak négy, a Műszaki Könyvkiadónak hat, a Gondolat Könyvkiadónak három, a Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalatnak négy, a Medicina Könyvkiadónak három munkáját értékelték kitüntetésre méltónak. A 42 díjon belül nyolc könyvnek kiemelt összegű, 6000 forintos díjat ítéltek oda.

A politikai könyvek kategóriájában a Kossuth Könyvkiadó 1917. A Nagy Október című könyve nyert 6000 forintos díjat. (MTI)

Haiman György, könyvművész

Szép könyvek versenye

Milyen a *szép* könyv?

— A könyv küllemének minden esetben harmonikus egységét kell alkotnia a tartalommal — válaszolta *Bedő György*, a Liszt Ferenc téri *Írók boltjának* vezetője. — Természetesen, más a kívánalom, amikor egy szépirodalmi kötetről, s más, ha egy tudományos műről kell véleményt mondani. A szép könyv egyúttal a művet is „eladja", s ezért bosszankodunk, ha néha egy-egy kiváló alkotás kötésterve, borítója, nyomdatechnikai előállítása nem felel meg a tartalomnak. Ám sokkal több példa van az igényes külsejű könyvekre, mint például a Gondolat Kiadó gondozásában megjelent *Erdély története*, amely *Szamosközy István* műve. Új irányzatot képvisel az a fotótechnikai eljárással készült borító, amely *Tandori Dezső Miért élnél örökké?* című művéhez készült. A barnás, antik hatást mutató fedőlap az elmúlást, a régi korokat idézi.

Forma és forma

Az Írók boltja mellett, az egykori Japán kávéház helyén, a Könyvklubban nagy munka folyik. A múlt évben megjelent legszebb magyar könyveket zsürizik itt *Haiman György* Gutenberg-díjas könyvművész elnökletével a kiadói vezetők, tipográfusok, könyvillusztrátorok, könyvtervezők, valamint bolgár, csehszlovák, jugoszláv, lengyel, NDK-beli, román és szovjet szakemberek. Tizenegy kategóriában, tizennyolc kiadó 238 kötete versenyez.

— A szép könyv a tartalom és a forma egysége?

— Egyfelől igen, de különösképpen a forma és a forma egysége — válaszolta *Haiman György*. — Ezt úgy értem: a mű eleve formailag jelenik meg, tulajdonképpen egy betűözön, amelyet egy újabb forma — szedéstükör, illusztrációk és szöveg harmonikus illesztése — megválasztásával kell az olvasó kezébe adni. A könyveknek is van divatjuk: egyes korok, borítók tervei, illusztrációk elhelyezése különböző. A könyvek életébe új vonást hoztak a fotóalbumok, s az egyre tökéletesebb technikával készülő képzőművészeti albumok.

Gert Wunderlich, a lipcsei Grafikai Főiskola docense is részt vesz a könyvek értékelésében:

Zsüror Lipcséből

— A lipcsei könyvkiállítások alkalmával, évek óta figyelemmel kísérem a magyar könyvkiadás termékeit. A magyar könyveknek nagyon szép klasszikus hagyományai vannak, s megfigyelhető, hogy ezek tovább élnek a mai kiadványokban is. Különösen az illusztrációk tetszenek. *Reich Károly* és *Réber László* rajzait nagyon szeretem.

— Az NDK-ban is megrendezik a miénkhez hasonló évenkénti könyvértékelést?

— *Igen.* Mintegy 350 kötetből választjuk ki az év legszebb könyvét az NDK-ban, s *az idén huszonhatodszor zsürizünk Lipcsében.*

— Még nem tekinthette át az összes kötetet, hiszen az értékelés csak pénteken fejeződik be... Az eddig látottak alapján mi a véleménye?

— A kiadók jó érzékkel, a *legigényesebb köteteiket nevezték* a Szép magyar könyv '77 versenyre.

(pálffy)

a szovjet fővárosban. A szovjet küldöttséget a tárgyalásokon *Leonyid Brezsnyev*, az SZKP KB főtitkára, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének elnöke vezeti.

Tegnap, a tárgyalások első napján a két küldöttség mind a kétoldalú kapcsolatok kérdéseivel, mind pedig a nemzetközi helyzet

iltakozás

getcsoport „felszabaduljon az európai gyarmatosítók rabságából".

A bizottság döntése megdöbbenést keltett Spanyolországban azokon a szigeteken is, ahol minden politikai erő a kommunistáktól a szélsőjobboldalig egyöntetűen *elutasította* és a spanyol belügyekbe való illetéktelen beavatkozásnak minősítette az afrikai állásfoglalást. Spanyolországban ugyanis nem értik, hogy kiket és kinek az uralma alól akarnak felszabadítani.

A szigetcsoport több mint egymilliós lakossága csaknem kizárólag spanyol,

akik ugyan más tartományokhoz hasonlóan igényt tartanak *autonómiára*, de függetlenségről csak egy maroknyi csoport beszél. A Kanári-szigeteket a XV. században hódították meg a spanyolok. Az akkor ott őskorszakbeli állapotokban talált őslakosság, a *guanchok* a hódítás és a természeti katasztrófák, vulkánkitörések, pestisjárványok következtében gyakorlatilag kipusztultak.

Haiman György, könyvnüvén

Véleményére hiratkozik az
ismertetés írója.

Kucska Péter: Könyvnüvénet 1965
309-310.
lap

A KÖNYV

Bp. 1965. szeptember 1.

MDK

Haiman György, Könyvszüvész

Megemlítve.

Párczer Ferenc: Szép könyv a betűről

387-389.

A KÖNYV, Bp. 1965. december

V/

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

1968 SEP 14

MAGYAR NEMZET

Szeptember 12. és 27. közt a Frankfurt am Main-i „Bauersche Giesserei"-ben könyvművészeti kiállítást rendeznek, melyen kiváló könyv- és grafikusművészeink, Haiman György, Hincz Gyula, Lengyel Lajos, Nagy Zoltán, Papp Gábor és Szántó Tibor munkái képviselik Magyarország tipográfiai művészetét.

ben a 600 000 tonna abraktakarmány behozatala, de a mezőgazdasági szakemberekre is fontos feladatok várnak.

Magya
SAJTÓ
Budapest V., Petőfi Sándor u.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1980 SZEP 21

Magyar képzőművészek alkotásai külföldön

A Kulturális Kapcsolatok Intézetében a napokban állították össze a „menetrendet", amelynek alapján festőink, grafikusaink, iparművészeink legjobb alkotásai külföldön bemutatkoznak. A szolnoki Damjanich Múzeumban megrendezett francia festészeti kiállítás viszonzásaként október 12-én a montreuili városi galériában öt alföldi festőművész 65 alkotását mutatják be. Szeptember második felében kiállítás nyílik Frankfurt am Main-ban, ahol Haiman György, Hincz Gyula, Lengyel Lajos, Nagy Zoltán, Papp Gábor, Szántó Tibor alkotásait sorakoztatják fel. Szeptember 27-én Teheránban, az egyetem kiállító termében nyílik komplex magyar bemutató: itt a képzőművészeti, fotó-, zene- és sportkiállításra kerül sor.

A napokban adják postára a tokiói nemzetközi grafikai biennálén résztvevő grafikusművészek grafikáit. Tíz neves magyar karikatúrista 30 alkotása szerepel a szeptember 18 - október 8 között sorra kerülő brüsszeli nemzetközi karikatúra kiállításon. (MTI)

állítjuk a jelenlegi esz
tottságot, ez is jól jell
a fejlődést, ami ebber
vezőtlen adottságú g
ban végbement.
ugyanis 36 erőgép, 7
kombájn, 4 tehergép
a közel 6000 holdas ü
delkezésére, minden
ott a fejőgép, két F
egy MLH szárítóber
van, különböző műhelyek, szociális létesítmények állnak rendelkezésre.

Nagy összegeket fordított a gazdaság egyéb beruházási célokra is. A szentgyörgyvölgyi szakosított szarvasmarhatenyésztő telep például — úthálózattal együtt — 12 millióba került, s Zalalövőn is 200 korszerű tehénférőhely létesült. Korszerűen felszereltek a sertéstenyésztő telepek is.

MDK

Haimann György, [könyvművén]

Szerepel Frankfurt am Main-ban a könyvművéneti tárlatban.

— : Kiállítások 9

Népszabadság, Bp. 1968. szept. 12.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Haiman György

1968 SZEP 12

NÉPSZABADSÁG

Kiállítások, hangversenyek, konferenciák

1024

Nemzetközi kulturális kapcsolataink őszi programjából

(Tudósítónktól.)

Sok érdekes kulturális esemény zajlik a következő hetekben, hónapokban. Ezek közül említünk néhányat, a *Kulturális Kapcsolatok Intézetétől* kapott információnk alapján.

Az NSZK-beli Frankfurt am Mainban ma nyitják meg a Bauerische Giessereiban a *Haiman György, Hincz Gyula, Lengyel Lajos, Nagy Zoltán, Papp Gábor* és *Szántó Tibor* munkáiból rendezett könyvművészeti tárlatot.

Szeptember 15-én az *Union des Arts Plastiques* montreuili csoportjának festészeti kiállítása keretében tíz kortárs francia festőművész mutatkozik be a *szolnoki Damjanich Múzeumban;* ennek viszonzásaként október 12-től öt alföldi festőművész — *Baranyó Sándor, Bényi László, Berényi Ferenc, Félegyházi László* és *Holló László* 65 alkotással jelentkezik a montreuili városi galériában.

Szeptember 13 és október 6 közt rendezik meg Brüsszelben a *33. nemzetközi karikatúrakiállítást,* amelyen 30 magyar alkotás is szerepel. Szeptember 23-án *Musikprotokoll 1968* címmel *Grazban* a rádió nemzetközi rendezvénysorozata kezdődik, *osztrák, magyar, jugoszláv, csehszlovák* és *olasz* művészek közreműködésével. Itt a *Bartók vonósnégyes* lép fel, s ebből az alkalomból *magyar zenei kiadványok kamarakiállítását* is megrendezik az osztrák városban. S ha már Ausztriánál tartunk, mondjuk el, hogy a *bécsi Collegium Hungaricum* idénye október 3-án *Katona Ágnes* és *Gyarmati Vera* koncertjével nyílik. Az irodalomtörténeti sorozatban a régi magyar irodalomról *dr. Tarnai Andor,* a XVIII. századiról pedig *dr. Szauder József* professzor tart előadást októberben, illetve novemberben. *A hangszeres zeneoktatás Magyarországon* című előadás keretében november 14-én a Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskola hallgatói mutatkoznak be a bécsi közönségnek.

*Teherán*ban, az egyetem kiállítótermében szeptember 27-én (képzőművészeti, fotó- és zene-) művészeti kiállítás nyílik. *Finnország*ban a közeljövőben sorra kerülő műszaki napok keretében magyar könyvkiállítást rendez szláv kulturális munkaterv alapján.

A napokban indították útnak a *tokiói nemzetközi grafikai biennalén* részt vevő grafikusművészeink *(Feledy Gyula, Gacs Gábor, Konstantin László, Makrisz Zizi* és *Stettner Béla)* grafikáit. A *Buenos Aires-i* nemzetközi grafikai kiállításon, amelyre novemberben kerül sor, *Csohány Kálmán, Gyulai Liviusz, Kass János, Rékássy Csaba* és *Würtz Ádám* 5—5 műve képviseli a magyar grafikusművészetet.

Október 27-én a budapesti Nemzeti Galériában nyílik meg *Uitz Béla* festőművész gyűjteményes tárlata, amelynek ünnepélyes megnyitására a Szovjetunióból [illegible] látogat a művész is.

...ót kéz olvasó

...b figyelmet a munkában ...edettek és megrokkantak iránt

...tunk. *A vállalat segítsé-*
...ában állt, hogy más
...unkahelyre tettek ben-
...ket, ahol majdnem a fe-
... csökkent a keresetünk.
...ől nehéz megélnünk.
...em négy kiskorú gyer-
...em van, s a jelenlegi
...esetemből még a leg-
...ségesebbet is alig tu-
... a számukra előterem-

nem felel meg egészségi állapotomnak. Vízbe egyáltalán nem nyúlhatok. Jelenlegi munkahelyemen gyakran ezt kell tennem. Balesetem előtt kulcsos voltam. Hiába kérem, nem tesznek vissza a régi beosztásba, pedig azt most is jól el tudnám látni.

Hat gyerek mellett vállaltam az építőiparban mun-
hibámon kívül
et. Csupán né-
forint segélyt
évés fizetésemből
tartozást levon-
et képzelni, hogy
, milyen kevés a
ájnak."

...betegségi, ...rülési segély

zót betanítottam, ha kellett túlóráztam, s most, amikor én szorulok segítségre, nem törődnek velem, felém se néznek."

Ahol a rövidített munkahét is segítene

„Az *Országos Érc- és Ásványbányászati Vállalat dunántúli müveinek* zebegényi üzemében az utóbbi időben kilenc tbc-s megbetegedés történt — írja *Deák Illés*, a zebegényi üzem dolgozója, szocialista brigádvezető. — Nagyon aggasztó a gyakori megbetegedés. Ez az egészségtelen munkakörülményekkel van összefüggésben. Az őrlőknél keletkező nagy por rendkívül
egészségre. Sz
hatható int

Le...

Gyakran kapunk
külföldi állampolgáro
levelet, akik Magyar
gon jártak és kelleme
lékeikről, benyomás
szólnak, köszönetüket
zik ki a szívélyes bar
gadtatásért.

Fivérem magyar földben p...

A bátyám, Szemjo
rovics Szkorobogatyk
gyarország felszabadí
vivott harcokban es
Budapesten. A Ke
temetőben nyugszik.
nyáron jártam elősz
dapesten. Koszorút
tem bátyám sírjára,
tem oda egy marékka
za földjéből.

Magyarországi ta
dásom idején magyar
taim gondoskodással
gyelmességgel halmoz
Szeretném kifejezni
netemet Torma Idán
szás Ildikónak, N
Zoltánné iskolaigazg
Szende Lászlónénak,
Lujzának, valamint
vári Endre nevét
1586. sz. úttörőcsapa
tőjének.

Zeitungsausschnittbüro
Hermes
Bonn, Weberstraße 92
Tel. 37203

Frankfurter Neue Presse

1021 Haiman

Sechs aus Ungarn

19. Aug. 1968

Demnächst in der „galerie bg"

Die „galerie bg" der Bauerschen Gießerei beginnt nach der Sommerpause ihre Ausstellungen mit Arbeiten von sechs prominenten Gestaltern Ungarns: György Haiman, Gyula Hincz, Lajos Lengyel, Zoltán Nagy, Gábor Papp und Tibor Szántó.

Diese Sechs haben maßgeblich dazu beigetragen, daß ungarische Bücher, Plakate, Verpackungen und Broschüren den höchsten Stand erreicht haben seit dem Beginn einheimischer Druckkunst 1573 in dem damaligen Buda — das auf deutsch Ofen genannt wurde.

Die Ausstellung in der „galerie bg" der Bauerschen Gießerei, Hamburger Allee 45, ist geöffnet vom 13. bis 27. September, außer Samstag und Sonntag täglich von 16 bis 18 Uhr, der Eintritt ist frei.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

Zeneműi Ny.

Meghívó

Németh Lajos

Budapest XIV.
Bánki Donát u. 73.

A Magyar Iparművészeti
Főiskola
és a Könyvművészeti
és Grafikai Gyűjtemény

A LEGSZEBB FRANCIA KÖNYVEK 1966

címmel kiállítást rendez,
amelyre tisztelettel meghívja Önt

A kiállítást megnyitja:

Dr. POGÁNY FRIGYES,
a Magyar Iparművészeti Főiskola
igazgatója, állami díjas egyetemi tanár,
a Magyar Építőművészek Szövetségének
elnöke

Időpont:

1968. június 8. délelőtt 11 óra

Hely:

Magyar Iparművészeti Főiskola,
Budapest, XII., Zugligeti út 11—25.
Gondűző-villa

A Könyvművészeti
és Grafikai Gyűjtemény,
a Magyar Bibliofil Társaság

a kiállítással kapcsolatban
1968. június 20-án, 18 órakor

A MODERN FRANCIA KÖNYVMŰVÉSZET ESZTÉTIKAI PROBLÉMÁI

címmel ankétot rendez

Vitaindító előadást tart:

HAIMAN GYÖRGY,
a Magyar Iparművészeti Főiskola
tanszékvezető tanára

Szíves megjelenésére feltétlenül számítunk

A tipográfia: szolgálat

MH-információ

A neves könyvművésznek, Haiman Györgynek – Kner Izidor unokájának – nyílt kamarakiállítása a gyomaendrődi Kner Nyomdaipari Múzeumban. A tárlat augusztus 20-áig látható. Ezt követően pedig egy egészen új, állandó kiállítással is jelentkezik az országban egyedülálló nyomdamúzeum.

Ismeretlenül is egy ország ismerőse. Egyebek mellett Márai Sándor, Stefan Zweig, József Attila, Petőfi Sándor, Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós vagy Madách Imre kötetek, folyóiratok, naptárak, oklevelek, épületfeliratok és bélyegtervek viselik magukon az 1914-ben született Haiman György keze nyomát. A Gyomaendrődön kiállított kötetei természetesen nem csupán a Kner nyomda és kiadó termékei. Hiszen a neves könyvművész hosszú pályája során szinte minden nagyobb kiadónak, így többek között a Gondolatnak, a Szépirodalminak és a Zrínyinek is dolgozott. Annak a gyakorlatiasságában is művészi – úgy is mondhatnánk intellektuális – tipográfusi munkának az egyik legnagyobb élő magyar képviselője, aki a múzeum kiadványában így vall ars poétikájáról: „Tipográfiai szabályokat ne várjon (...) az ilyeneket nem kedvelem és nem is tanítom. A tipográfus növendékeknek alkotási módszereket, látásmódot, szemléletet kell átadni. (...) A központi szabályok csak a gondolkodás elsorvadásához, az élet sokrétűségének tagadásához vezetnek. (...) A tipográfiai közlés szolgálat. Aki ezt mindig szem előtt tartja, megóvja magát attól, hogy munkája eszközből céllá vagy pláne öncéllá váljék." A legutóbb a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének életműdíjával kitüntetett tipográfus professzor munkái mellett – ha már egyszer eljut az ember Gyomaendrődre – feltétlenül érdemes megnézni a múzeum állandó nyomdászat és könyvtörténeti kiállítását, valamint a szinte teljes Kner könyvgyűjteményt. Annál is inkább, mert a tárlat ebben a formájában csupán őszig látható. Akkor megkezdődik az új kutatási eredményeket és tárgyi emlékeket is bemutató állandó kiállítás építése.

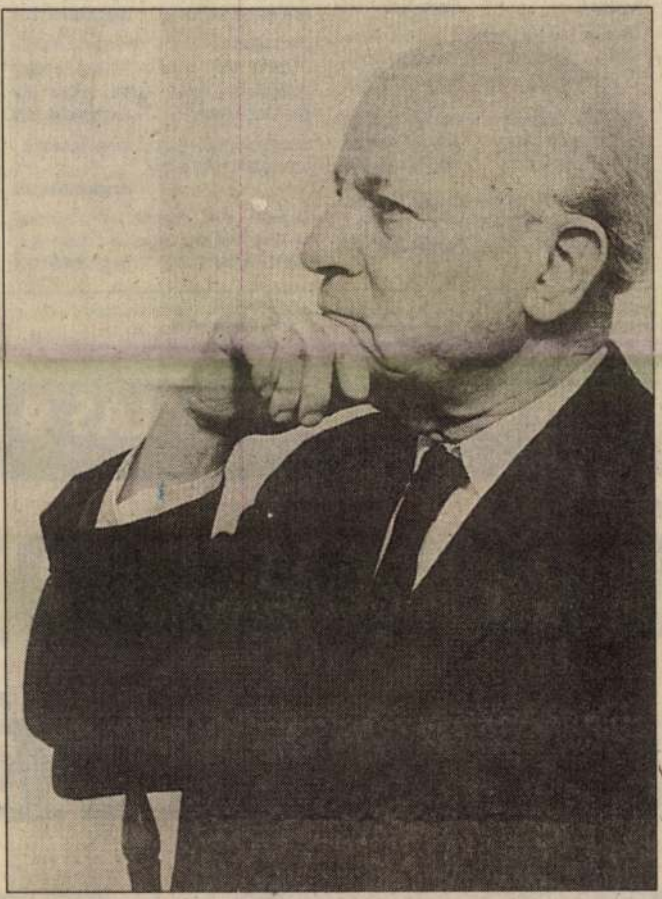

Haiman György

FOTÓ: HAIMAN PETRA

• B. P. P.

független, intelligens férfival házasság céljából.
Hangpostafiók: 1884

Szépet és jót szerető Vidám természetű üzletasszony vagyok. Keresek egy jó barátot 45-50 év között, aki legalább 178 cm magas, nem elhízott, intelligens, vidám természetű. **Hangpostafiók: 1821**

Optimista Szeretném megtalálni barátomat magas, korrekt úr személyében. Egy szines egyéniségű, 53/170 miskolci hölgy vagyok. **Hangpostafiók: 1967**

Fény 157/52 39 éves helyes titkárnő keresi ápolt, nem dohányzó, belső értékekkel is rendelkező, intelligens társát az újrakezdéshez. **Hangpostafiók: 1968**

Törődj velem! Iker, 32/158/68, kék szemű, barna hajú, egyedülálló nő vagyok. Keresem igényes, becsületes, monogám társamat. **Hangpostafiók: 1973**

kozmopolita férfi társát keresi fiatal, karcsú, okos, merész és gyönyörű nő személyében.
Hangpostafiók: 1914

Őszinteség Keresem azt a 25-30 év közötti, csinos, egyedülálló, őszinte társat, aki feltétel nélkül szeretni tudja kisfiamat is. Lakás van. **Hangpostafiók: 1921**

Rossz egyedül 31 éves,187 cm magas,86 kiló,barna hajú,barna szemű fiatalember társaság hiányában megismerkedne korban hozzáillő hölggyel (egy gyermek nem akadály). **Hangpostafiók: 1922**

Szívzuhogás 23 éves Budapest környéki fiú barátnőt keres tartós kapcsolat céljából.
Hangpostafiók: 1923

Augusztus 40-es, diplomás, jó megjelenésű üzletember keres olyan hölgyet, aki a magán- és az üzleti életben is társa lenne. **Hangpostafiók: 1924**

értelmiségi férfi megismerkedne kiegyensúlyozott, szeretetre vágyó hölggyel, tartós kapcsolat, házasság céljából. **Hangpostafiók: 1989**

Tiszántúl Tiszántúlra üzenem, hogy mindenképpen jelentkezzen újra. Köszönöm. **Hangpostafiók: 1998**

Várok rád Hosszú távú, szeretetteljes kapcsolat reményében keresem korban hozzám illő, gondoskodó asszonyomat. Én 43 éves, szakmunkás férfi vagyok..
Hangpostafiók: 2002

Bizalom Tartós kapcsolatra vágyó 39 éves, 170 cm magas fiatalember, rendezett anyagiakkal, megismerkedne családcentrikus, szolid lánnyal.
Hangpostafiók: 2003

Derűs 33/180/70 független, mélyérzésű, sokrétű, szerető szívű férfiú komoly szándékkal várja üzeneted..
Hangpostafiók: 2004

ához még a Találkahelyen is időre van szükség. Javasoljuk, hogy az első randevút étterembe, moziba, vagy ahelyen és a hangos hirdetésekben sem szerepelhetnek nevek, címek, vagy telefonszámok.

©TeleMedia Tel.: 210-3773

SKOLA ● PÁLYAFOGLALÁS ● SPORTSZER

ÁROSMAJORI

ISZAKADÉMIA

t XII., Acsádi utca 1. ● Telefon: 202-5337

Önkormányzatok, közintézmények,
a közbeszerzési törvény által érintett
valamennyi országos és regionális szervezet
figyelmébe ajánljuk
a MAGYAR HÍRLAP újdonságát:

Haiman György

1999.06.07.

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS

	HÉTFŐ				KEDD				SZERDA			
	ÉNY	DNY	ÉK	DK	ÉNY	DNY	ÉK	DK	ÉNY	DNY	ÉK	DK
Fronthatás	MELEG	MELEG	MELEG	MELEG	MELEG	MELEG	MELEG	MELEG	HIDEG	HIDEG	HIDEG	MELEG
Éjszakai/nappali hőmérséklet	15/28	17/31	12/28	15/32	17/27	18/30	14/27	16/31	17/22	19/24	15/26	18/30

Időjárási körkép

	Hétfő		Kedd		Szerda	
ATHÉN	napos	32	napos	31	napos	30
BÉCS	változó	29	zivatar	30	zivatar	23
BRÜSSZEL	változó	16	zápor	18	felhős	17
ISZTAMBUL	napos	27	változó	27	változó	26
JERUZSÁLEM	derült	32	napos	31	napos	31
LONDON	zápor	17	zápor	18	változó	19
LOS ANGELES	derült	22	változó	22	változó	22
MIAMI	derült	22	változó	22	változó	22
MOSZKVA	napos	25	napos	25	változó	23
NAGYVÁRAD	változó	29	napos	30	zivatar	29
NEW YORK	változó	32	változó	29	változó	28
PÁRIZS	változó	22	változó	21	változó	22
POZSONY	változó	29	zivatar	30	zivatar	24
PRÁGA	zivatar	28	esős	18	változó	20
RÓMA	változó	31	zivatar	31	szeles	26
SYDNEY	zápor	17	zápor	19	esős	20
UNGVÁR	zápor	26	napos	27	változó	27
ÚJVIDÉK	napos	31	változó	32	zivatar	26
VANCOUVER	zivatar	17	változó	18	felhős	19

Napkelte: 4 óra 48 perc
Napnyugta: 20 óra 39 perc

Vízhőmérséklet

Balaton	23 fok
Fertő-tó	20 fok
Velencei-tó	20 fok
Tisza-tó	21 fok
Adriai-tenger	22-25 fok
Égei-tenger	21-23 fok
Fekete-tenger	16-18 fok
Földközi-tenger	19-23 fok
Atlanti-óceán	14-21 fok

Széljelentés (Beaufort)

Balaton	3-4 / 5-6
Fertő tó	3-4 / 5-6
Velencei-tó	3-4 / 5
Tisza-tó	3-4 / 5

Fontosabb telefonszámok

Orvosmeteorológia	(120 Ft/perc)	06-90304612
Távolabbi kilátások		06-90304631
30 napos előrejelzés		06-90304628
Széljelentés		06-60505055
Balatoni élőszavas táj.	(180 Ft/perc)	06-90490015
Speciális tájékoztatás	(240 Ft/perc)	06-90504001

Készítette: OMSZ

Pollenjelentés

Az országban jelenleg a legfőbb virágzó allergének a szénanáthéért felelős pázsitfűfélék. Egyéb virágzó allergén növényeink még a lórom és az útifű. A fenyőfélék és a csalánfélék pollenje allergiát ritkán vált ki. ÁNTSZ INFO

SPORTNAP. Mintegy hatzáz, szívbetegségben szenvelő és szívműtéten átesett emer vett részt a Magyar Szív gyesület szombati országos udapesti sportnapján. A Bupesti Katonai Szakképző Isola és Kollégium pályáin kiortágban versenyeztek a

MOZAIK

ÚJ HATÁRÁTKELŐKET vehettek igénybe a Szlovéniába és Ausztriába utazók vasárnap estig. A magyar–szlovén határt Orfalu és Budinci között este nyolc óráig léphették át a két ország állampolgárai gyalogosan, kerékpárral vagy személyautóval. Az osztrák–magyar határon Alsószölnök és Neumark között volt az ideiglenes határátkelő.

DUNÁN INNEN ÉS TÚL. A Herman Ottó Társaság hagyományos kerekasztal-beszélgetéseinek keretében a Magyarok Háza zenetermében (Budapest V., Semmelweis u. 1–3.) ma 17 órai kezdettel dr. Bajnok István (szlovákiai Komárom) tart előadást A magyar nyelv helyzete a Dunán innen és a Dunán túl címmel.

BEUGRÁS. Elmaradt volna a Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekarának június 7-re és 8-ra meghirdetett hangversenye Kocsis Zoltán megbetegedése miatt, ám a nemzetközi hírű francia zongoraművész, Jean-Philippe Collard vállalta, hogy játszik helyette. A műsor változatlan: Rachmaninov I. zongoraversenye (fisz-moll) és Csajkovszkij Manfred szimfóniája. Vezényel: Rico Saccani.

EGY EMBER MEGHALT, többen megsebesültek vasárnap délután a fővárosban, amikor egy XVIII. kerületi ipari műhelyben tűz ütött ki. A Szövet u. 54. szám alatt található, mintegy 400 négyzetméteres műhelyből a tűzoltók három disszugázzal és három oxigénnel töltött palackot mentettek ki.

ŐRIZETBE VETTEK Budapesten szombat délután egy nőt, aki VI. kerületi, Rippl-Rónai utcai lakásukban szóváltást követően késsel támadt férjére. A 47 éves férfi könnyebb sérüléseket szenvedett.

HALÁLOS közlekedési baleset történt szombat hajnalban a Békés megyei Bucsa és Füzesgyarmat között a 19-es kilométernél, amikor egy Lada típusú gépkocsi letért az útról, és fának rohant. Az ütközés következtében az autóban utazó négy fiatal közül hárman súlyosan megsérültek, a kocsi vezetője a helyszínen életét vesztette.

DR. GÖRAN ZADOR, az uppsalai egyetemi klinika professzora is előadást tart azon a nemzetközi tudományos ülésen, amelyet az inkontinenciáról rendez az Inko Fórum és a SOTE II-es Számú Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikája június 8-án, kedden a klinikán. Az ülésen a díjnyertes medikusoknak, családgondozó-hallgatóknak és gyógytornászhallgatóknak átnyújtják az Inko Fórum diákpályázatának díjait.

A STRESSZ ÉS A BETEG; új lehetőségek és utak a vastagbélrák kezelésében; az alkohol okozta májkárosodások új gyógyszere is a fő témák között szerepel az emésztőrendszer betegségeinek szakorvosai, a Magyar Gasztroenterológiai Társaság június 8-tól 12-ig Balatonaligán rendezendő nagygyűlésén.

BÚVÁRVILÁGREKORD. A francia Loic Leferme a hét végén 137 méterre javította az oxigénpalack nélküli merülés világrekordját. A búvár – aki Côte d'Azur partjainál három perc és két másodperc alatt merült le – két méterrel javította meg az olasz Gianluca Genoni tavaly október 3-án felállított 135 méteres mélységi csúcsát.

„HAZAI" PÁLYÁN. A skóciai Edinburghban mintegy ötvenezer néző előtt kezdte meg péntek este „hazai" koncertkörútját a Rolling Stones. A világ leghosszabb ideje működő rockegyüttese négy koncertet ad Nagy-Britanniában. A koncerteket eredetileg tavaly tartották volna, de a tetemes, mintegy 12 millió font sterlingre rúgó adófizetési kötelezettség miatt a brit turné tavaly végül is elmaradt. Arról nincs hír, hogy ebben az évben miképpen csökkentik e terheket Mick Jaggerék.

SZÉLHÁMOSOK. Berlinben vasárnap megtartották a szélhámosok első nemzetközi kongresszusát. A hencegők, nagyzolók, szemfényvesztők és szélhámosok tucatjai vettek részt a berlini Kreuzberger-víztorony lábánál összehívott rendezvényen, amelynek keretében a legképtelenebb témákban mérhették össze „nagyotmondó képességeiket". A szélhámosok akadémiája, amelyet az év elején egyetemisták alapítottak, elhatárolja magát a házasságszédelgők és a valódi csalók népes táborától.

LEESETT az állványról és meghalt egy húsz év körüli fiatalember vasárnap kora este egy törökbálinti építkezésen. A vizsgálat megkezdődött.

Egy frissítő nagyfröccs

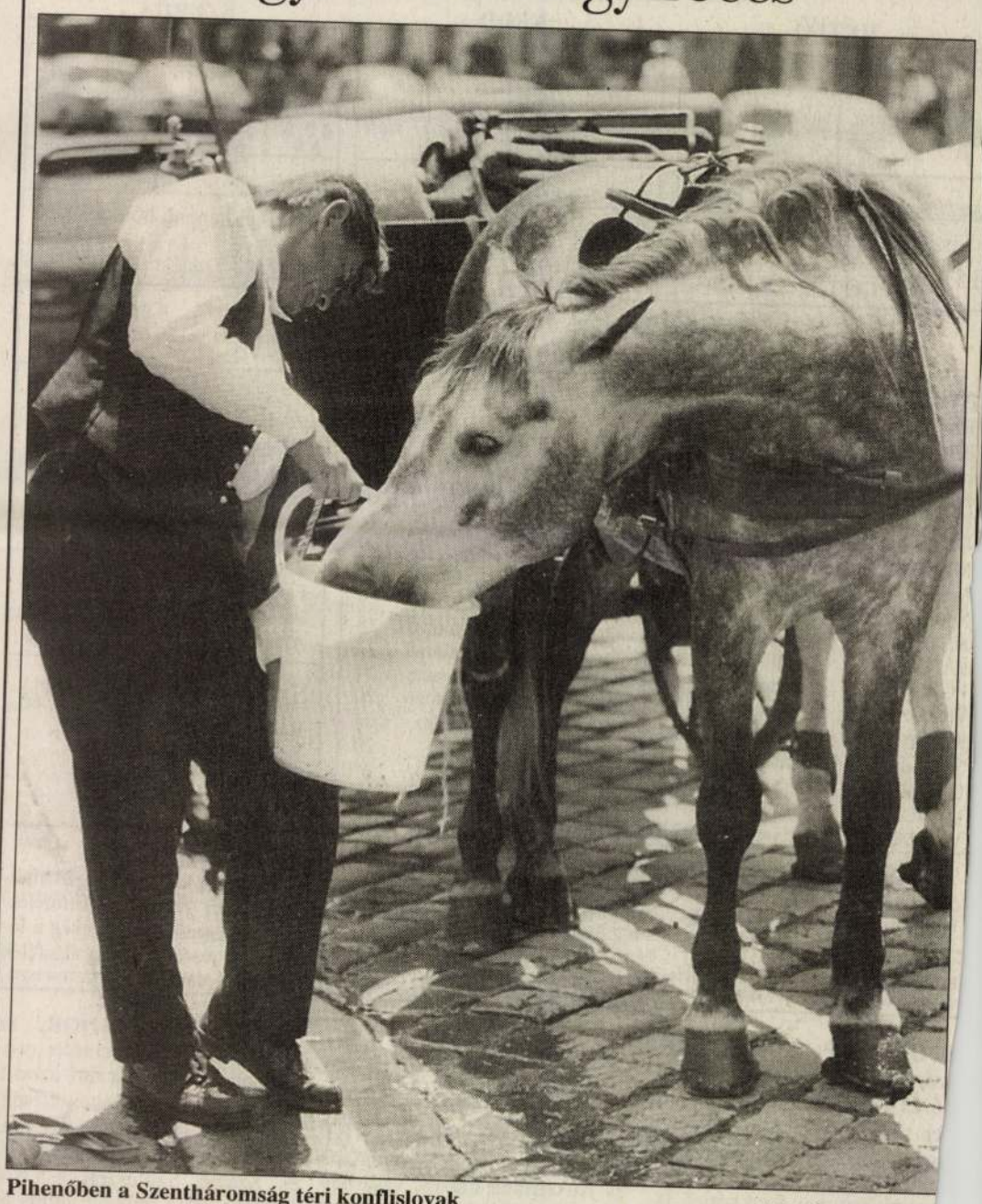

Pihenőben a Szentháromság téri konflislovak

VAJDA JÓZSEF FELVÉTELE

Haiman György könyvtára

Műgyűjtő magyarok

Haiman György könyvtárának ritka és a szó szoros értelmében egyedülálló darabjait mutatja be a Borda antikvárium a Műgyűjtő magyarok elnevezésű sorozatának második eseményeként az Országos Széchényi Könyvtárban. (Az első bemutató, majd értékesítés egy éve volt, akkor *Skultéty* Csaba gyűjteményét, Pest és Buda régi látképeit nézhette és vásárolhatta meg a közönség.)

Haiman György tizenöt évig tanította az Iparművészeti Főiskolán a könyvtervezést, ám ezen felül gyűjtő is volt, szenvedélye egyetlen témára irányult: Kner-nyomtatványokra vadászott. Persze nem véletlenül. Nagybátyja *Kner* Imre volt, nagyapja pedig *Kner* Izidor. Haiman György tehát erkölcsi kötelességének érezte, hogy összeszedje könyvcsináló családjának azokat a remekeit, amelyeket a háború szétszórt.

E kiállításra, és természetesen az árusításra a Borda antikvárium ezúttal is reprezentatív képes katalógust adott ki (*Haiman* Ágnes tervezésében), ebben szerepel a rendkívüli Haiman-könyvtár, a Kner-gyűjtemény több mint hétszáz darabja. Még ízelítőt is nehéz adni ezekből, hiszen kivétel nélkül mind nyomdászati és könyvészeti ritkaság, nem beszélve azokról a könyvtervekről, amelyek végül nem valósultak meg. Látható *Kner* Erzsébet néhány remekbe szabott egyedi könyvkötése, valamint a Kner Nyomda azon bibliofil kiadványainak nagy része, amelyek legfeljebb hatvan, de inkább húsz–huszonöt vagy még kevesebb példányban jelentek meg. Még ezek között is említést érdemel a Monumenta Literarum teljes, huszonnégy füzetből álló gyűjteménye, amelyet a kiadó aranyozott, félbőr mappában helyezett el. A huszonnégy füzet mindegyike hatvan számozott példányban készült 1921–22-ben. Nem mindennapi *Márai* Sándor Egy polgár vallomásaiból című, 1935-ben Gyomán nyomtatott műve, amely mindössze öt példányban jelent meg, azonban a kiállításon egy hatodik látható, mégpedig a könyv dedikált próbanyomata. *Kodály* Zoltán és barátai számára húsz példányban adták ki *Kölcsey* Ferenc Bordalát. Könyvészeti ritkaság *Kozma* Lajos szignetkönyve. A példány Kner Erzsébet tulajdona volt.

Izgalmas és felemelő együtt látni *Déry* Tibor, Thomas *Mann*, *Lesznai* Anna, *Ady* Endre, *Krúdy*, *József* Attila, *Juhász* Gyula, *Kazinczy*, *Szerb* Antal, *Petőfi*, *Szabó* Lőrinc, *Milton* és mások műveinek egyedülálló ízléssel megtervezett bibliofil köteteit, a Kner Nyomda alkalmi kiadványait, katalógusait, reklámlapjait, egyedi kötéseit. Végezetül tegyünk említést a Haiman-gyűjtemény egy másik rendkívüli darabjáról, amely nem Kner-nyomtatvány. Látható és megvásárolható – mind közül a legdrágább könyv – Giuseppe de *Lama* 1816-ban Parmában megjelent, Giambattista *Bodoni*-ról írott kétkötetes életrajza és nyomtatványainak bibliográfiája. A könyv az eredeti kiadó kötését viseli.

(f. b.)

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS!

A Tamási Áron Általános Iskola és Gimnázium
(1124 Budapest, Mártonhegyi út 34.) pályázatot hirdet az iskolában **1999. július 5–július 23-ig végzendő nyári karbantartási munkálatokra (mosdók egészségügyi festése, csempézése).**

A helyszíni bejárás: 1999. június 9-én 15.00 órakor lesz, egyidejűleg az elvégzendő munkák felsorolását tartalmazó anyag átadásával.

- **Pályázati anyag beadási határideje:** 1999. június 23-án 14 óra.
- **Pályázat bontása:** 1999. június 29-én 13 órától.
- **Eredményhirdetés:** 1999. július 1-jén 15 órakor.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó adatait, adószám, számlaszám, banki igazolás, referenciajegyzék stb.
A pályázathoz csatolni kell az elvégzendő munkáknál készült tételes költségvetést. A pályázatokat zárt borítékban juttassák el az iskola gazdasági vezetőjéhez.

Nemes tradíció, modern technika

Haiman György munkássága a magyar nyomdászat XX. századi történetének egyik kiemelkedő fejezete. A nyomdaalapító Kner Izidor unokája volt, és a szűkebb környezet szinte predesztinálta a nyomdászpályára. 1932-ben a jól sikerült érettségi után nem valamelyik egyetemre vagy főiskolára iratkozott be, hanem beállt betűszedőinasnak a gyomai nyomdába. Abban a szerencsében volt része, hogy a magyar tipográfia megújítójaként számon tartott Kner Imre irányítása mellett ismerhette meg a mesterséget. Gyoma után a Hungária Hírlapnyomda és az Atelier Művészeti Tervező és Műhelyiskola következett. Ez ugyancsak inspiráló közeg volt, alkalma nyílt arra, hogy közvetlen közelről tanulmányozza Kozma Lajos, Kaesz Gyula és a kor más jeles iparművészeinek stílusát és munkamódszereit. A legjobb műhelyekben szerzett tudás nagyon hamar kamatozni kezdett, 1938-ban – 24. évében járt ekkor – a Magyar Bibliophil Társaság egyszerre két általa tervezett könyvet is az év öt legszebb kiadványa közé sorolt. Az egyik kitüntetett könyv Radnóti Miklós *Meredek út* című verseskötete volt.

Haiman György a legtermékenyebb tipográfusok közé tartozott, könyvek mellett tervezett plakátot, könyvborítót, naptárt, oklevelet, szigneteket, kereskedelmi nyomtatványokat. A kibontakozó szakmai karriert a háború megtörte, és 1945 után sem tudta ott folytatni, ahol abbahagyta. 1957 után nyílt számára tágabb tér. Különféle posztokat betöltő nyomdaipari vezetőként a modern nyomdatechnika magyarországi meghonosításáért és az általa még Gyomán megismert munkakultúra mind szélesebb körben való meggyökereztetéséért dolgozott.

Ugyanebben az időben tért vissza a könyvtervezéshez is, alkalmankénti kísérletek mellett a klasszikus kneri hagyományok egyik legmarkánsabb képviselője lett. Ha könyvet szerető és becsülő ember kézbe veszi *A művészettörténet filozófiáját* Hauser Arnoldtól, a *Mohács emlékezetét,* a Magyar Levelestár, a Helikon Klasszikusok egy-egy Haiman György által tervezett darabját, vagy akár a *Magyarország geológiája* című szakkönyvet, bizonyosan érzi a kötetekből áradó harmóniát, látja tipográfiai egységét, érzékeli, hogy a tipográfus a maga eszközeivel olvasásra, értelmezésre alkalmas módon interpretálta a szerző szövegét.

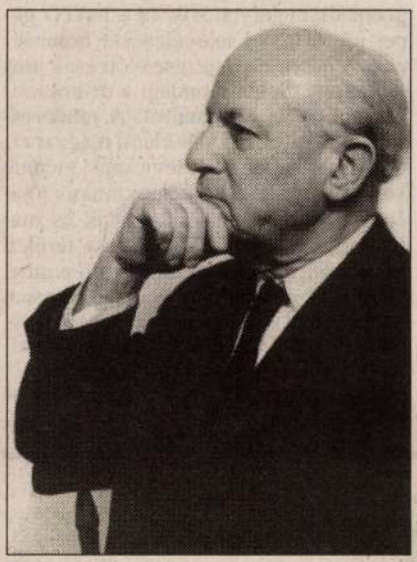

Haiman György

1968-ban az Iparművészeti Főiskola tipografikai tanszékének vezetője lett. A hatvanas évek vége felé felállított tanszék szerkezetének kialakításakor a tervezés és ipari kivitelezés egységének megteremtésére törekedett. Olyan tervezőket kívánt szárnyra bocsátani, akik a művészeti ismeretek mellett tisztában vannak a technikával is, és bizonyos gyakorlati képzettséget is szereztek. A tanítás inspirálóan hatott rá, ezekben az években teljesedett ki kutatói tevékenysége. Különösen jelentősek a Kner családról, Tótfalusi Kis Miklósról, a nagyszombati egyetemi nyomda történetéről írott publikációi. Haiman György tipográfusként egyszerre törekedett a nemes tradíciók megőrzésére és a mindenkori legeslegújabb technika adta lehetőségek maximális kiaknázására.

Csaknem három éve távozott közülünk, most a Borda Antikvárium kiállítása kitűnő alkalmat teremt arra, hogy munkáival találkozhassunk.

Erdész Ádám

NÉPSZABADSÁG
1999. V. 26.

HAIMAN GYÖRGY

volt szocialista országokat is demokratizálta, ahol a rendszerváltás után szilárd helyi önkormányzatok jöttek létre.

Az igazi probléma az, hogy mindezek a kérdések nem is vethetőek fel komoly módon mindaddig, amíg a koszovói genocídium folytatódik és a NATO gépei jugoszláviai településeket bombáznak. A háború befejezése előtt csak üres szólamokat lehet mondani a demokratikus átalakítás feladatairól. A rendezésről szóló megállapodás elemi magyar érdek. Szerbiából Milosevicsnek mennie kell. A magyarság a demokratikus újjáépítésben érdekelt, vajdaságiak és magyarországiak egyaránt. Ám a területi autonómia követelése nem segíti a megállapodáson alapuló rendezést, és az sem biztos, hogy a reménybeli autonóm terület a demokratikus átalakulás legalkalmasabb és legerősebb építőkockája.

Demszky Gábor

főpolgármester, az SZDSZ ügyvivője

---

a

seinek bírálata és Milosevics politikájának közé. Regényekben, filmekben, történelmi vtizedek óta sokan vitatják, hogy indokolt zda elleni 1945. februári angolszász szőzás vagy sem? Ép ésszel azonban senki ja, hogy például Kurt Vonnegut amerikai izmus uszályába" került volna a drezdai utató, háborúellenes regényével. Orbán zterelnök május 3-án a parlamentben arra t, hogy a belpolitika után a külpolitikára is maga és kormánya ellentmondást nem tűkoszovói gaztettek támogatásának gyanúe mindazokat, akik egyre kevésbé tudnak bombázásokkal. Szerencsére az ő fejében el szemben a NATO demokratikus országe, amelyben nyíltan és szabadon lehet vipolitikai és katonai vezetők bármilyen dönmbázások ellen felszólaló II. János Pál pá- Mandela, Oskar Lafontaine és Konrád ságában senkinek sem kell szégyellnie katolikus egyházfőt talán még Orbán Viknti Milosevics ügynökének.

emény többsége felismerte már, hogy a elleni bombázásokkal valami nincs rendk végre elhinni, hogy szabadok vagyunk, övetségi rendszerben élünk, amely bírál-

Hegyi Gyula

országgyűlési képviselő (MSZP)

kormánypártiak bezzeg nem vitatkoznak a stratégiáról. Az a kormányra tartozik, és ők hagyják a fiúkat dolgozni. A kemény baloldalnak sincsenek kétségei. Nem kérdéses, hogy a NATO jó ügyet nem képviselhet. A frontvonal lényegében a „baloldali liberális" tábort vágja át. A szocdem-liberális köztes zónában most a „Sem Milo – sem NATO" elképzelés tűnik standard megoldásnak. Az elmúlt hetekben a hálón vagy konferenciákon legalább tucat ekképp fogalmazott felhívás került elém. Ez a magyar békemenetek alapjelszava is.

Olyan bombázáspárti liberális felhívásra, amilyent most Pesten produkáltunk, én nem emlékszem. Kisebb számban persze, elfogadják a bombázásokat fontos értelmiségiek (Habermas, Grass, Sonntag) is. De közös háborúpárti kiáltványról még nem hallottam. Ha valamelyik angol katonaiskola öregdiákjainak egyesülete ilyesmivel eddig nem próbálkozott, a magyar ötlet talán még a Guinnessbe is bekerülhet.

Héják csapatrepülésben?

Az ornitológia ilyesmit nem ismer.

És az időzítés.

Érteném a szöveget, ha a háború kezdetén született volna (bár egyet akkor sem értenék vele.) De végső soron az első héten még hihette valaki, hogy Milosevicset vagy a szerb hadsereget büntetik. De most, két hónap múltán? Tudom, ahogy a NATO egy korai, demokratikusnak még elvakult hívei által sem nevezett nagy ellenfele mondta: „ahol vágják a fát, röpköd a forgács". Csakhogy most már egyre több a NATO-forgács. Ilyenkor előállni egy hűségnyilatkozattal?! Mulatságos volna, ha a szovjetek iránti feltétlen hűség helyére most az amerikaiakkal szembeni automatikus lojalitás kerülne.

Valószínűleg (mint a német zöldeknél) az elvi választóvonal nálunk is a magukat erkölcsi maximalistának hívő doktrinerek és a kétfrontos harc reálpolitikusai között húzódik. Csakhogy a zöldeknél nagy a tét. Ha győznek a fundik, robban a német koalíció. Itt ilyesmiről természetesen szó sincs, de a – tét nélküli – viták nálunk még elkeseredettebbek. A fájdalmas azonban az, hogy ilyen összecsapásokra többnyire nem egy mozgalom megújulásánál, hanem végjátékánál kerül sor.

Tamás Pál

Haiman György

Szeretettel
meghívjuk
1997.
november 13-14-én,
csütörtökön
és pénteken,
a Magyar
Iparművészeti
Főiskola
dísztermében
rendezett
emlékülésünkre.

Budapest XII. ker., Zugligeti út 9-25.

Ipari művészet

Művészet az iparban

Tudományos emlékülés

Haiman György

Dózsa Farkas András

1997. november 13. csütörtök

9.00 - az előadók és vendégek gyülekezése a Rektori Hivatalban

A délelőtti ülés moderátora dr. Pordán Emőke főtitkár

Korrajz

9.30 - 9.40 Schrammel Imre, rektor
rektori bevezetés

9.40 - 10.10 Szakács Sándor, tszv. egy. tan. BKE
Ipar és gazdaság az 50-es 60-as években

10.10 - 10.40 Tamás Pál, ig. MTA Konfliktuskutató Int.
Társadalom és politika az 50-es 60-as években

10.40 - 11.10 Beke László, ig. Műcsarnok
A korszak vizuális művészete

11.10 - 11.30 ***Kávészünet***

Schubert Ernő

11.30 - 11.50 Schrammel Imre, rektor
Schubert Ernő a művész- és iskola szervező

11.50 - 12.10 Ernyei Gyula, egy. tan. MIF
Schubert Ernő - ellenpontok, kérdő- és hiányjelek

A délutáni ülésszakot Scherer József rektorhelyettes vezeti

Juhász László

12.30 - 12.50 Kiss Éva művészettörténész, Budapesti Történeti Múzeum
Juhász László tervezői tevékenysége

12.50 - 13.05 Mikó Sándor, belsőépítész, ny. egy. doc. MIF
Juhász László - a tanár

13.05 - 13.20 Ernyei Gyula, egy. tan. MIF
Juhász László és az Iparművészeti Tanács

13.20 - 13.30 Installációs kiállítás megnyitója
dr. Müller Ferenc rektorhelyettes, MIF

13.30 - ***Ebédszünet***

16.00 Emlékkiállítás megnyitója a Tölgyfa Galériában
Budapest II. ker., Henger u. 2.

1997. november 14. péntek

9.15 - 9.30 Az előadók és vendégek gyülekezése a Rektori Hivatalban

A délelőtti ülésszakot vezeti dr. Müller Ferenc rektorhelyettes

Dózsa Farkas András

9.30 - 9.55 Németh Aladár, ny.tszv. egy. doc, MIF
Dózsa Farkas András - a tanár és szakalapító

9.55 - 10.15 Lukács Péter, IV. évf. ipari formatervező hallgató
Dózsa Farkas András - a szobrász és tervezőművész a szakelméleti kutatások tükrében

10.15 - 10.40 Zalavári József egy. adj., MIF
Dózsa Farkas András formatan oktatásának folytatása

10.40 - 11.00 Lelkes Péter, alelnök, Képző- és Iparművészek Szövetsége
Dózsa Farkas András hatása a formatervezés szakterületére

11.00 - 11.30 ***Kávészünet***

Haiman György

11.30 - 11.50 Virágvölgyi Péter, tszv. egy.doc., MIF
Haiman György - a tanár és tanszék alapító

11.50 - 12.15 Horváth Hilda művészettörténész, Iparművészeti Múzeum
Haiman György tervező és kutató tevékenysége

12.15 - 12.30 Balogh István, ny. egy. tan., MIF
Haiman György a tanár és kolléga

12.30 - 12.35 Zárszó
Schrammel Imre rektor

Az előadók és vendégek találkozása a Rektori Hivatalban.

HAIMAN György: International assistence in the establishment of Georgian printing. = Acta Litteraria, 27, 1985, 1-2. 199-231. ill

Haiman György

meghívó...

Az Országos Széchényi Könyvtár,
a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia
és a Magyar Iparművészeti Főiskola
Vizuális Kommunikáció Tanszéke
tisztelettel meghívja

tipo-grafika.....gyakorlat és elmélet

HAIMAN GYÖRGY tipográfiai és tipográfiatörténeti
kiállítására
1995. március 10-én, pénteken 15 órára
A megjelenteket üdvözli
POPRÁDY GÉZA főigazgató
A kiállítást megnyitja
DOMOKOS MÁTYÁS kritikus
A kiállítás megtekinthető
1995. március 10-től április 10-ig
Budapest, Budavári palota F épület, VI. emelet
Naponta 10–18 óráig, hétfőn 13–18 óráig
Vasárnap zárva

Meghívó...

HAIMAN György

A Kner Nyomdaipari Múzeum
és a Gyomai Kner Nyomda Részvénytársaság
tisztelettel meghívja

tipo-grafika.....gyakorlat és elmélet

HAIMAN GYÖRGY tipográfiai és tipográfiatörténeti munkáiból összeállított
kamarakiállítására
1995. június 23-án pénteken 11 órára

A kiállítást megnyitja
DR. SZABÓ FERENC megyei múzeumigazgató

A kiállítás megtekinthető
1995. augusztus 20-ig
Gyomaendrőd, Kossuth Lajos u. 16.
Hétfő kivételével naponta 9—15 óra között

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Haiman György

ESTI HIRLAP

1963 FEB 19.

1021

□ *A BRITISH MUSEUM levelet intézett a Magyar Helikon Könyvkiadóhoz. Júliusban kiállítást rendeznek a világ legnagyobb múzeumában, amelyen szerepelni fog Omár Khájjám Rubáját című munkájának magyar nyelvű példánya, amelyet 1959-ben a Magyar Helikon adott közre. A British Museum kiállításának rendezősége levelében Szász Endréről és Haiman Györgyről (a könyv illusztrátora, illetve tipografizálója) kér életrajzi adatokat, amelyekre a katalógus összeállításához van szükség.*

tavasz, északon viszont még, Finnország, Svédország és a Szovjetunió északi részein, a hideg mínusz 15, mínusz 20 fokos. Európa középső részein már majd *mindenütt olvadáspont fölött* van a hőmérséklet. Budapesten is már tegnap a késő déli órákban plusz 6 fok volt a hőmérséklet.

Hómunkások

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Magyar Nemzet
1960 MÁJ 29

1021 Haiman György

Magyar Nemzet

Új katedra az Iparművészeti Főiskolán:

a Typografikai Tanszék

Új tanszék született az Iparművészeti Főiskolán. A neve *Typografikai Tanszék*. Vezetője *Haiman* György, a magyar nyomdászat egyik legalaposabb tudású, sokoldalúan képzett és sokfelé ágazó érdeklődésű vezető szakembere. Nevét itthon is és külföldön is jól ismerik a könyv barátai. »Bemutatni« így hát fölösleges dolog — mégis, mielőtt új munkájáról, *az alkalmazott grafika és nyomdászat* alakulóban levő műhelyéről kérdezzük, idézzük fel pályájának állomásait.

Haiman György életének legfontosabb területe, alkotómunkájának köre *a tipográfia és a könyvművészet*. Erre nevelte két mestere, aki pályáján elindította: *Kaesz* Gyula, aki a grafika, és nagybátyja, *Kner* Imre, aki a tipográfia és a könyvművészet műhelyének titkaiba vezette be. A tanulás esztendei után Haiman György nyomdászként dolgozott — különböző funkciókat látva el a szakma területén. A tanulást és a kutatást azonban sohasem hagyta abba: az ötvenes években gépészmérnöki diplomát szerzett a Műszaki Egyetem nyomdaipari szakán; kutatta a tipográfiai forma kérdéseinek elméleti és gyakorlati vonatkozásait — e munka eredményeit számos cikke és tankönyve bizonyítja és őrzi; tanulmányozta és tanulmányozza ma is a hazai nyomdászat történetét — most éppen Tótfalusi Kis Miklós tipográfusi és nyomdászi tevékenysége foglalkoztatja; és mindezek mellett a szép könyvek hosszú sora került ki keze alól. A harmincas évek közepén már két könyvét részesítette az *Év legszebb könyve* kitüntetésben a Magyar Bibliofil Társaság, 1959-ben József Attila egy versének tipografálásával aranyérmet nyert a lipcsei Nemzetközi Könyvművészeti Kiállításon, 1967-ben pedig ezüstéremmel tüntették ki az általa tervezett *Magyar Kódexek* című kötetet a lipcsei *Világ Legszebb Könyvei* című kiállításon. Végül mindehhez hozzátehetjük: Haiman György nemcsak tanul, kutat és alkot, de tanít is — 1948 óta előadója az Iparművészeti Főiskolának.

Nyomda és művészet

A környezet és a munka tehát, amely most Haiman Györgyöt a főiskola újonnan alakult Typografikai Tanszékén várja, nem idegen. Sőt, a feladat, amely ott reá és társaira, *Ernyei* Sándor és *Kass* János grafikusművészre, s a többiekre vár, valamiképpen eddigi tevékenysége folytatásának is tűnik.

— Mi lesz az új Typografikai Tanszék munkája? Milyen célokra alakítják ki oktatómunkájuk rendszerét? — kérdeztük mindenekelőtt Haiman Györgytől, amikor az Iparművészeti Főiskolán felkerestük.

— Az Iparművészeti Főiskola és a főiskola minden tanszéke egyforma célokat vall — válaszolta —: olyan formatervező művészeket akarunk nevelni, akik tisztában vannak a nagyipari termelés módszereivel és a formát, az esztétikai követelményeket összhangba tudják hozni az ipari munka követelményeivel. Mi elsősorban a nyomdászattal állunk kapcsolatban. Olyan új, grafikus típust szeretnénk tehát kialakítani növendékeinkből, aki *nemcsak művésze, de mérnöke is szakmájának*: az alkalmazott grafikának és a nyomdászatnak. A jó alkalmazott grafikusnak ugyanis ma már nem elég jól rajzolni és festeni — azaz ismerni a manuális technikát —, de *tisztában kell lennie a nyomdászat lehetőségeivel*, technikájával, sőt gazdasági tényezőivel is, mert terve csak ennek ismeretében és felhasználásával lehet valóban jó, könnyen előállítható mű; amely nem kényszeríti keserves munkára a nyomdát, hanem az adott lehetőségek teljes kihasználásával a művészi maximumot képes nyújtani.

— Talán túlzottnak tűnhet ez a hasonlat, de én úgy érzem, hogy a jó alkalmazott grafikusnak, tipográfus szakembernek ugyanolyan szakszerűséggel kell mozognia a tervezés és a megvalósítás területén, mint az építésznek, akinek egyformán kell ismernie *az esztétika és a kivitelező munka* törvényeit és lehetőségeit ahhoz, hogy szép és jó épületet tervezzen.

Könyv és reklám

— Hogyan nevelik és mire tanítják majd növendékeiket, hogy megfelelhessenek ezeknek a követelményeknek?

— Hallgatóink az első két esztendőben a főiskolánkon általában szokásos alapképzésben részesülnek: azaz elsajátítják a művészetek általános alapjait. A szakosodás, a specializálódás csak ezután következik. Ez utóbbit két irányban kívánjuk kiépíteni: egyrészt *könyvművészeti és sajtótipográfiai szakembereket*, másrészt *alkalmazott grafikusokat, propaganda- és reklámszakembereket, csomagolóanyag tervezőket* akarunk nevelni hallgatóinkból.

— Két évfolyamunk egyébként már tanul. Ők a volt grafikai szakcsoport növendékei: 9 első, valamint 11 másodéves hallgató. Velük jövőre már a szakosított oktatást kezdjük el, az új első évesek pedig — a mostaniakkal együtt — az alapképzés folyamatába kapcsolódnak be.

— Mit jelent majd a második két esztendő szakképzése? Mit sajátítanak el ezalatt a növendékek?

— Egy mondattal összefoglalva: mindent, amire szükségük lehet, s amire megtaníthatjuk őket. Tervezési óráikon a hallgatók a gyakorlatban is előforduló feladatokat oldják majd meg, végighaladva a lehetséges variációk teljes skáláján. Reális feladatok reális és jó megoldására szeretnénk őket felkészíteni.

— A gyakorlat épp ezért jelentős helyet foglal el programunkban. Nem akarunk csak »eszmei terveket« készíttetni: *a növendékek számára nyomdai műhelyt szervezünk*, ahol kivitelezhetik terveiket s láthatják, mennyire anyagszerű és technikaszerű a művük, s hogyan realizálódik a gyakorlatban koncepciójuk. Bizonyos vagyok benne, hogy ezek a tapasztalatok nagymértékben segítik majd őket munkájukban és fejlődésükben.

— Ehhez a követelményhez szeretnénk igazítani majd a diplomafeladatokat is. Ez még természetesen távoli dolog, de úgy gondoljuk, hogy széles skálájú, kivitelezett alkotások elkészítésére kell majd módot adnunk. Hogy példát említsek: a végzős hallgatók tervezhetnek könyvet, plakátsorozatot, csomagolásokat.

— A gyakorlati képzést segíti az a *szocialista szerződésünk is, amelyet az Athenaeum Nyomdával kötöttünk*. Tőlük gyakorlati segítséget kapunk, amely végső soron már a végzős hallgatók és a nyomda közötti kapcsolatokat is elősegíti. Együttműködésünk kiépítése — céljainknak megfelelően — ezen túl, a többi üzemmel is jól halad.

— Végső soron a gyakorlattal való szoros érintkezés célját szolgálják azok a feladatok is, amelyeket a különböző vállalatok segítségével pályáztatunk meg hallgatóinkkal. Első pályázatunkat most hirdettük meg a Budapesti Kozmetikai Vállalat felkérésére: készítményeik sorozatának csomagolását terveztettük meg növendékeinkkel.

Megrendelők és mesterek

— Milyen lehetőségük lesz a növendékeknek egyéni képességeik kibontakoztatására?

— Ha egy-egy növendékünk ilyen speciális érdeklődést mutat majd, mi mindent megteszünk kifejlesztésének érdekében. Minden bizonnyal lesznek tehát — hogy ismét példát említsek — speciális csomagolástervező grafikusaink, vagy más szakembereink is a végzős hallgatók között. Épp ezért akarunk a közeli jövőben már szorosabb kapcsolatokat teremteni növendékeink és az egyes iparvállalatok között. Ezen túl pedig a négyéves oktatás befejezése után — úgy tervezzük — a legtehetségesebbek számára *háromesztendős mesterképzőt* indítunk.

— Hogyan tudnak és hol tudnak majd elhelyezkedni a hallgatók a főiskola elvégzése után? — kérdeztük befejezésül Haiman Györgytől.

— Azt hiszem, nem lesznek nehézségeink — válaszolja. — A tanszék létrehozásának kezdeményezői között ott voltak a kiadóvállalatok és a nyomdák is; és ez azt mutatja, hogy szükségük van a szakemberekre. A gyakorlat ez idáig az volt, hogy a nyomdáknál a megrendelő már kész tervekkel jelentkezett — újabban már több nyomda rendelkezik saját tervezőkkel is. A szakember azonban még mindig kevés, s egyre több kell, ha a vállalatok emelni akarják munkájuk színvonalát. Jó lehetőségeket biztosít ezenkívül az új gazdasági mechanizmus is, hiszen *a reklám igénye megnőtt*, s még növekedni fog — tehát a nagyvállalatok propaganda osztályainak feltétlenül szüksége lesz a nálunk végző hallgatókra. Kétségünk e téren sem lehet, hiszen máris több vállalat jelentkezett igényeivel.

Horváth György

ábbi segítség ietnamnak

azdasági kormánymegállapodásokat írtak alá

Ez alkalommal került aláírásra a Magyar Népköztársaság és a Vietnami Demokratikus Köztársaság *1969. évre szóló árucsere-forgalmi és fizetési egyezménye* is. Az aláírásnál jelen volt dr. *Szabó* Zoltán egészségügyi miniszter, dr. *Jávor* Ervin, az Országos Tervhivatal elnökhelyettese, *Erdélyi* Károly külügyminiszter-helyettes, *Tordai* Jenő külkereskedelmi miniszterhelyettes, *Kardos* János vezérőrnagy, vezérkari főnökhelyettes. Ott volt *Hoang Luong*, a Vietnami Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövete és *Dinh Ba Thi*, a DNFF budapesti állandó képviseletének vezetője. Az aláírás után Fehér Lajos és Le Thanh Nghi, a két kormányküldöttség vezetője beszédben méltatta a megállapodások jelentőségét.

os beszéde

hetetlenségét. S egyetértünk azzal a véleménnyel, hogy *a párizsi megbeszélések lehetőséget adnak az Egyesült Államoknak, hogy válasszon a mostani kisebb vagy a későbbi nagyobb vereség között.*

— Vietnami elvtársaink lépten-nyomon tapasztalhatják hazánkban ezt a segítőkészséget. Ennek köszönhető, hogy amikor társadalmi akció indult »Egy iskolát, egy kórházat Vietnamnak« jelszóval, annak nem egy, hanem két kórház, nem egy, hanem nyolc iskola lett az eredménye, nem beszélve egyéb felszerelésekről. Önkéntes kezdeményezésként indult a magyar fiatalok tranzisztor-akciója, melyben részt vett a magyar ifjúság minden rétege, s amelynek sikere a szolidaritás újabb megnyilatkozásaira ösztönzi a fiatalokat. S jól emlékezünk a »Vádoljuk az imperializmust« akcióra, amely konkrét tartalmat adott a magyar fiatalság imperialistaellenes harcának.

— Önök, kedves elvtársak, otthon érezhetik magukat nálunk azért is, mert Budapest Hanoi testvérvárosa. Fővárosunk lakossága önkéntes munkafelajánlásokkal, véradással, segítőkész emberi magatartással támogatja a »Budapest Hanoiért« akciót, melyet 10 millió forintos kezdeményezéssel a fővárosi tanács indított el. De felajánlásokról, munkavállalásokról, a testvéri, elvtársi szolidaritás megnyilatkozásairól számolnak be ezekben a napokban az ország minden részében a szolidaritási hónap eseményein.

— A sok helyi kezdeményezés és társadalmi megmozdulás a ma aláírt egyezménnyel együtt bizonyítja, hogy *mint eddig, ezután is készek vagyunk támogatni Vietnam dolgozó népét mindaddig, amíg az amerikai agresszió véget nem ér.* S ezt a támogatást az a szeretet teszi igazán értékessé, amit ezek a jelszóvá vált egyszerű, de sokat mondó szavak fejeznek ki: *Veled vagyunk, Vietnam!*

ghi beszéde

az amerikai imperialisták ellen.

— A vietnami nép mind a szocializmus építésében, mind az amerikaiak elleni harcban élvezi a Magyar Szocialista Munkáspárt, a magyar kormány és a magyar nép sokoldalú, internacionalista szellemen alapuló segítségét és támogatását. A testvéri magyar kormány és a magyar nép mindinkább növekvő segítsége, akár az előző években, az idén is *értékes hozzájárulás a vietnami nép bátorításához, erejének fokozásához.* Ezt a segítséget újra és gazdagon tükrözni az a széles körű tömegmozgalom, amely Budapesten és vidéken kibontakozott. Ahogyan önök szokták mondani, bajban és nehézségekben ismerjük meg az igaz barátot.

— Az amerikaiak elleni küzdelem jelenlegi új szakaszában *Vietnam népe, pártja és kormánya nagyra értékeli a vietnami és a magyar delegáció tárgyalásait, valamint az 1969. évi segélyről szóló megállapodás aláírását.* Ez a hozzájárulás is jelentősen segíti a vietnami népet, hogy katonai, politikai és diplomáciai fronton egyaránt előrehaladjon az amerikai agresszorok feletti teljes győzelem felé.

— Vietnam népe, pártja és kormánya nagyon nagyra értékeli a Szovjetunió, Kína, Magyarország és a többi testvéri szocialista ország, valamint a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom, a népi felszabadító mozgalmak, a világ népei — beleértve az amerikai népet is — egyre növekvő, több oldalú támogatását, s ezért mély háláját fejezi ki.

— Kívánjuk, hogy a testvéri magyar nép, a Magyar Szocialista Munkáspárt vezetésével, élén *Kádár* Jánossal még több és nagyobb eredményt érjen el a szocializmus teljes felépítésében és abban a harcban, amely a világ békéjéért, Európa békéjéért és biztonságáért folyik.

— Kívánom, hogy örök legyen a vietnami nép és a magyar nép testvéri barátsága.

Diplomáciai kapcsolat a Burundi Köztársasággal

A Magyar Népköztársaság kormánya és a Burundi Köztársaság kormánya a népek közötti békés kapcsolatok és együttműködés fejlesztésének óhajától vezetve elhatározták, hogy országaik közt nagykövetei szinten diplomáciai kapcsolatot létesítenek.

Szovjet tudósok előadásai

M. B. *Hrapcsenko* akadémikus, a Szovjet Tudományos Akadémia irodalom- és nyelvtudományi osztályának titkára, a szovjet tudományos delegáció tagja, kedden délután előadást tartott a Magyar Tudományos Akadémián *»Az irodalomtudományi kutatások főbb irányai a Szovjetunióban«* címmel.

Tájékoztatta a magyar irodalomtörténészeket a szovjet irodalomkutatás legújabb eredményeiről, majd a szocialista realizmus kérdéseit fejtegette. Megállapította: a szocialista realizmust egyfelől a modernizmussal való harcában, másfelől a mai kritikai realizmushoz fűződő viszonyában, harmadszor a szocialista irodalmon belül kell vizsgálni, mint a szocialista irodalom vezető áramlatát. A mai szocialista realizmus kérdései — hangsúlyozta — a szocialista országok irodalomtudósainak közös munkája révén oldhatók meg.

Hrapcsenko akadémikus előadását ma délelőtt vitatják meg a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtörténeti Intézetében.

N. P. *Fedorenko* akadémikus kedden délután a Kossuth Klubban *»A tervezés tökéletesítésének néhány kérdése«* címmel tartott előadást. Ismertette a Szovjetunió gazdasági reformjának főbb vonásait, eddigi eredményeit, és a népgazdasági tervezés néhány elméleti kérdését.

Kedden A. M. *Rumjancev* és N. P. *Fedorenko* akadémikus az Országos Anyag- és Árhivatalba látogatott. A vendégek *Csikós Nagy* Bélával, a hivatal elnökével eszmecserét folytattak az ármechanizmus, a műszaki fejlesztés összefüggő kérdéseiről és tájékozódtak az ökonometriai ármodellek magyarországi munkálatairól. Fedorenko akadémikus ezután az Országos Tervhivatal tervgazdasági intézetében az új gazdaságirányítási rendszer működésével kapcsolatos vizsgálatok iránt érdeklődött. Rumjancev akadémikus látogatást tett a Gazdaságkutató Intézetben is.

M. B. Hrapcsenko akadémikus a Nagyvilág szerkesztőségében, a szovjet irodalom magyarországi ismertetéséről, valamint századunk irodalmi problémáiról folytatott eszmecserét.

Lengyel idegenforgalmi napok Budapesten

Kedden a budapesti Lengyel Kultúra és az Orbis lengyel idegenforgalmi tájékoztató iroda rendezésében *lengyel idegenforgalmi napok kezdődtek Budapesten.* Ebből az alkalomból a lengyel nagykövetség képviselőinek jelenlétében dr. *Rymar* Mieczyslaw megnyitotta a Nagymező utca 20. számú házban rendezett kiállítást, amely művészi fotókban mutatja be Lengyelország idegenforgalmi nevezetességeit.

A Balaton-part jobb ellátásáért

A tabi járás tíz termelőszövetkezete, Kapoly-puszta székhellyel termeltető, értékesítő és feldolgozó társulást alakított. Céljuk az, hogy a jól működő kertészeteikből és gyümölcsöseikből származó nagy mennyiségű friss áruval, valamint a háztájiból felvásárolt termékekkel az eddiginél hatékonyabban segítsék a Balaton-parti ellátást. A társulás eddig Balatonfüreden és Fűzfőn létesített két-két elárusító helyet, amelyeket állandóan friss, jó minőségű zöldségfélékkel, gyümölcsökkel és burgonyával látnak el. A jövő évben tovább bővítik tevékenységüket: tartósító és tésztaüzemet állítanak fel.

Haiman György
könyvművész

A szociálista bibliofilm könyv
Tervező.

P. Brestgaciszky Ilona: Könyvművészetünk . . .
Művészet, 1970. augusztus – 15 lap

Haiman György

Kérnétek I. G. Kovačič: Tömegsú c.

könyve kötéstervét.

Díjazott 1u kép magyar könyv 68"/

Magyar Grafika 1968 mell.

Haiman György

hénítette „Az örök Don Juan" c.
könyv parkoló és kötéstervét.
Díjazott Ia hép magyar könyv 68-ai

Magyar Grafika 1968 nek.

Haiman György tipografus

az Iparmův. Főiskola tanára

A Thibault család. e. könyvek tipografálta (szepró)

Rényi Péter. Az így magyar bibliofilia műhelye

Tükör 1970 VIII. 18

MDK

Haiman-Kner György könyvművész

Adassék e levél c. kötet (1938.) nyomdai díszeit tervezte.

Szíj Rezső: Bródy-Maróti Dóra

742-744.
Cap.

A KÖNYVTÁROS, Bp. 1963. december XIII/12

Haimann György, könyvművész

MDK

A Magyar Kódexek c. kiadvány

kötését tervezte.

Szij Rezső: Magyar Kódexek a XI–XVI. szá-
zadban 616–617.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1966. október

XVI/10

MDK

Haimann György, könyvművész

A könyvművészet és Bibliografia e. előadás-sorozat egyik előadója.

— : „A TIT József Attila szabadegyetemé ....."

545.

KÖNYVTÁROS, Bp. Váleb. szeptember

XVI/9.

Haimann György, tipográfus M.D.K.

nevét a magyar könyvkiadás kiváló munkásai közül említi a mérő.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,
Akadémiai Kiadó, Bp. 1968. 628. old.

Haiman György
könyvművész

M.D.K.

1945 utáni könyvstílus útját
jelölte ki

P. Brestyánszky Ilona: Bibliofília vagy könyvművészet
Művészet, 1963. január – 30 lap

Haimann Knerr György

Kisgrafika 1941. 1-2.sz. 5 l.

MDK

Haiman Kner György

Kisgrafika, 1942. 1-2 sz. 7.l.

MDK

Haiman -Kner György, grafikus

alkalmi üdvözlő kártyáival, mint alkalmi reklámeszközökkel szerepel.

Rosner Károly: Reklámgrafika. -MIP. 1934. 94-96. old.
Az Ip. M. Társ. kiáll.

Haiman -Kner György, MDK

reklámgrafikus,

a magyar plakát tehetséges fiatal művelője.

Thesner Károly : Reklámgrafika. -Nagy. Iparm. 1934.
Az Iparm.Társ. kiállitása. 94-96.1.

MDK

Haimann Kner György, graf.-ip.m.

kiváló tipográfiai munkával szerepel.

Rosner Károly: Reklámgrafika.- MIP. 1934. 94-96.old.
Gy. Ip.M.Társ.kiáll.-.a.

Haimann-Knerr György, ip.müv. HDK

a Tálos Gyula által tervezett Bör- és Könyvfülkében szerepelt müveivel.

Az Iparm. Társulatnak az Iparm.Muz.-ban rendezett 50 éves jub.kiállításának résztvevői.
Magyar Iparmüvészet. 1938. 265.l.

MDK

Haiman György, tipográfus grafikus

Omár Khájjám: Robaiyat c. könyvének tipográfiáját s' kötéstervét készítette el. A könyv 1958-ban a Magyar Helikon könyvkiadónál jelent meg, s most a British Múzeumban a XI. nemzetközi nyomdaipari kiállításon (a XX. s.-t mindössze 30 mű képviseli) bemutatott könyvek közöt szerepel.

- : Magyar bibliofil kiadványok a XX. század legszebb könyvei közöt 8.

NÉPSZABADSÁG dn. 1963. júl. 31.

MDK

Haiman György 11

Megnyitotta a budapesti nyomdák a XIX. század-ban c. kiállítást. (Kiscelli Múzeum.)

—: Kiállítás a XIX. századi budapesti nyomdászatról

11

Népszabadság, Bp. 1967. aug. 26.

Haiman György, tipográfus 1964.

A British Museum életrajzi adatokat
kér Haimann Györgyről, aki Omar
Khájjám Rubaiját c. művét
tipografizálta.

– : Kis hírlap 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. febr. 19.

Haiman-Kner György

Alkotása az Iparmüv.Muzeum kiállitásán a grafikai anyagban szerepel.

M.934.V.19.

Haiman-Kner György

Grafikai munkái az Iparműv.Társ.kiáll.-én.

Ujság, 934.V.18.

Haiman György

Walther von der Vogelweide
költészete és bibliográfiája.

3 illusztráció.

A szép magyar könyv, 1961

Haiman György [tipográfus?] 7 Dk

Az Énekek éneke a Gyomai Nyomdában
Haiman György tervei alapján készült.

–: A Magyar Helikon új könyvei 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. okt. 30.

Harman György

Vörösmarty: Csongor és Tünde
c. könyv kötésterve (Jegyző)

A szép magyar könyv, 1960, 90 ora

Haiman György

Vörösmarty: Csongor és Tünde c. könyv kötéstervét és tipográfiáját készítette

I díjat nyert

A szép magyar könyv, 1960, 28 sz.

Haiman György.

Neve említve Szántó Tibor „Az új magyar tipográfia" c. tanulmányban, amely megjelent a Papier und Druck 1963. évi számában.

Említve.

Magyar Grafika, 1964. 4. szám.
232. lap.

Haiman György, könyvművész, tipográfus

Kner Imre egykori tanítványa. Illés Endre cikkéhez (J. E.: „Magányban, vidéken — Egy könyvművész élete s halála" — Új Írás, Bp. 1970. febr. x/2 sz. 117. old.) szól hozzá s adatokkal egészíti ki az író megemlékezését.

Haiman György: Egy könyvajándékozás története 118 – 121. old.

Új Írás, Bp. 1970. május x/5.

Haiman György

Pogány Frigyes Róma c. könyvéből két rézkarcát.

Magyar Grafika, 1962. 6. sz. 43. l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLA
Budapest, XII. Zugligeti u.11-

. . . . . .

Kérésére engedélyezem, hogy a
Könyvtárát a könyvtár nyitvata
és a könyvtárra vonatkozó szab
vehesse.

Budapest, 1971. . . . . .hó. .

f

Haiman György

A Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület VII. Küldöttközgyűlése az elnökség tagjává választotta.

Magyar Grafika, 1967. 6. sz. 4. l.

:5.

Magyar Iparmüvészeti Főiskola
rtási ideje alatt látogathassa
ályok betartása mellett igénybe

.nap.

Farkas Domonkos sk.
őigazgatóhelyettes

Hoiman György

Az Iparművészeti Főiskolán rendezett francia könyvművészeti kiállítás anyagán könyvészeti előadást tartott.

Magyar Grafika, 1968. 5. sz. 42. l.

Haiman György

A drezdai nemzetközi nyomdabetű-pályázaton a zsüriben szerepelt.

Haiman György: Magyar siker a nemzetközi nyomdabetű pályázaton; Magyar Grafika, 1971. 2. sz. 70. l.

HAIMAN GYÖRGY

EGY KÖNYVTERVEZŐ MUNKÁI

Haiman György tipográfus és könyvtervező, egyetemi tanár, az Iparművészeti Főiskola tipografikai tanszékének vezetője a miskolci József Attila Könyvtárban mutatja be munkáit. Haiman György magyar és külföldi könyvművészeti versenyeken számos díjat nyert.

HAIMAN GYÖRGY GRAFIKÁI

Debrecen, Kossuth Lajos Tudományegyetem

Több évtizedes hagyomány, hogy az egyetem díszudvarán rendre nyílnak a tárlatok. Külön sorozatban mutatták be a magyar könyvművészet jeleseit, Lengyel Lajos, Erdélyi János, Szántó Tibor, Kass János könyvterveit.

Ezúttal a Gutenberg-díjas Haiman György könyvművész munkásságának keresztmetszetét láthatjuk. A tudóst, aki a Magyar Iparművészeti Főiskola tanszékvezető professzoraként alapvető felfedezésekre jutott Misztótfalusi Kis Miklósról és Kner Imréről, a magyar könyvművészet két klasszikusáról; a tervezőt, aki csöndes karmesterként az alkalmazott grafika keretében gyarapítja nyomdaiparunkat és a

könyvkiadást. A könyv külsejének rendezettsége, iparművészeti szintje öltözteti az eszmét — méltóságot társít a méltósághoz. Haiman György rendező elme: minden könyvfedele tiszta architektúra, a mívesség fegyelme és találékonysága avatja betűművéssé. Tábort gyűjtött maga köré a szép magyar könyv érdekében és szolgálatában: ebben a körben azonban Haiman maradt a vezető személyiség, aki a tudós alaposságával és a tervező érzékeny hajlékonyságával építi, szerkeszti barátunkká, szellemi társunk-

ká [illegible] gondolati [illegible] veit, ám elsősorban a hazai kultúrát a kódexek korától Illyés Gyuláig.

A betű építőművészére Bán Imre joggal ruházta a *doctus typographus* címet. *(Képünkön a Magyar Grafika ünnepi címlapja 1973-ból.)*

Losonci Miklós

e praedicari dicitur, ut excludan-
ia non eodem modo de inferioribus
let.
n praedicari dicitur seu ita, ut
in multis individuis multiplicatur
naturam individualem habent.
ssentias universales quas ideas
pote aeternas et immutabiles - pu-
in ordine superiore exsistere,
es individuales esse.
universales extra res individuales

dásra kesztetnék. Olyan képet formálnak a világról, amelyet magunk nem tudunk, gyakran nem is merünk meglátni.

A magas fokú szakmai mesterségbeli tudás előtti hódolatot árulnak el azok a képei, amelyeken Picasso mintájára hajdanvolt nagymesterek előtt tiszteleg. Rembrandt, Greco, Caravaggio műveinek persziflázsaival nálunk szokatlan festői kísérleteket végez. Hagyományt, környezetet, mesterséget és eredeti gondolkodást így ötvöz egy csokorba Kéri László kiállításával. *(Képünkön az Ellenfényben című festmény.)*

Erdész László

Folyóirat

új írás

Irodalomtörténeti jelentőségű volt a folyóirat *Pályám emlékezete*-sorozata. Sőt, mivel nem csupán írók szólaltak meg benne, nevezhetjük művelődéstörténeti jelentőségűnek is. Az új sorozat, amely *Ember és könyve* címen mutatja be egy-egy

egyet lehet érteni a szerkesztéssel. A mester zenekari műveit a közkedvelt G-dúr (Üstdobütés) szimfónia képviseli, Ferencsik János vezényletével, zongorára írt kompozícióit pedig a G-dúr capriccio, Ko-

Haiman György

Dr. Eduard Born, a Nemzetközi Tipográfus Társaság titkára májusi bpesti előadásában szólt a jelentőségéről a könyvművészetben.

(-ly): Korunk betűművészete; Magyar Grafika, 1967. 4. sz. 22. l.

-25.

Magyar Iparmüvészeti Főiskola
artási ideje alatt látogathassa
bályok betartása mellett igénybe

.nap.

Farkas Domonkos sk.
főigazgatóhelyettes

Haiman György, tipográfus,
könyvművész

A Mikrokozmos-füzetek sorozattervét
s' tipográfiáját terveszte.

— : Abbahagyott versek

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. nov. 19.

Haiman György, tipográfus
könyvművész

Az Iparművészeti főiskola Typo-grafikai oktatásának vezető tanára. A tanárok feladatairól s munkásságáról nyilatkozik.

(bársony): A szép könyv tanúi 2

Esti Hírlap, Bp. 1971. szept. 21.

Haiman György

Kovacsics Tömegsírjának (Zrínyi) tipográfusa.
A könyv a stuttgarti ICTA pályázaton (1969. szept.) diplomát kapott.

Magyar Grafika, 1969. 6. sz. 15. l.

Haiman György

Kner Imre tanitványa. Része van a "ner Muzeum megteremtésében.

Kner Muzeum Gyomán; Magyar Grafika, 197o.5.sz.4.1.

Haiman György

A Kner Nyomda értékes kiadványaiban az ő munkája is benne fekszik.

Kner Muzeum Gyomán; Magyar Grafika, 1970.5.sz.5.l.

Haimann-Knet György

Az Iparművészek Szabadszervezetében a jóléti bizottság tagja.

Kovács Es.: 25 éve alakult a M. Iparművészek Sz. Szabadszervezete; Ipari Művészet, 1970. III. 18. l.

Haiman György

Formatervezés és esztétika a csomagolásban cím mel tartott előadást az 1. Országos Csomagolási Konferencián

Bókor M.-Pelyi S.: Hungarospack '68; Magyar Grafika, 1969. 1.sz. 4. l.

Haiman György

művés szerepelnek Frankfurt

am Main-ban – Ziállításon

Nápszava 1968 szeptember 20

2. old.

Haiman György

Vogelweide válogatott verseiben könyv kötését és tipográfiáját tervezte

Diszérettel kapott

A szép magyar könyv, 1961, 33 oldal.

Haiman György

1971. október 20-25 között megrendelésre kerülő nemzetközi papír- és nyomdaipari konferencia szervező bizottságába választották be a nyomdaipar részéről.

1969 első választmányi ülése; Magyar Grafika, 1969. 2. sz. 2. l.

Haiman György [tipografus!] MDK
könyvművész

Nyilatkozata.

Hollós Róbert: Könyveink minőségéről —
nyomdász szemmel 21

A KÖNYV, Bp. 1963. március III/3

Haiman[n] György, tipográfus

1948-ban Gyomán megjelent
Radnóti kötetet tervezte.

Párczer Ferenc: A bibliofilia határán
19–20

A KÖNYV, Bp. 1963 máj.

III/5

Haimann György [tipográfus!]

Nyilatkozata.

—: Megnyílt a népi könyvek kiállítása. 9.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1964. május 27.

Glatman György

Típográfus cikke.

Összehangolt-e a mai irodalommal a korunk képzőművészeti jegyeit tükröző könyvillusztráció?

Magyar Grafika 1965. 2. sz. 185. l.

K é

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . Hely: . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatá

MDK.

Haimann György

A mai "tömegkönyv" kiállitásával kapcsolatos megjegyzései

Magyar Grafika 1965. IX.évf. 2.sz./Különszám./

MDK.

Haimann György

A mai "tömegkönyv" kiállitásaval kapcsolatos

megjegyzései

Magyar Grafika 1965. IX.évf. 2.sz./Külön-
szám./

Haiman u György, tipográfus MDk.

Remek tipográfiai teljesítménye az Ember tragédiája díszkiadása.
Ibsen: Terje Vigen-jének „Köntösét" is ő tervezte.

Szántó Tibor: Két esztendős a Magyar Helikon
112–13. l

Bp. 1959. március IX/3.

KÖNYVBARÁT.

Haimann György, tipografus MDh

József Attila egy versének tipografizálásáért aranyérmet nyert.

— : Huszonhét díjat nyert Magyarország a lipcsei nemzetközi könyvművészeti kiállításon

Népszabadság, Bp. 1959. okt. 6. 8. l

mdh

Haimann György tipografus

munkája a kötésterv és tipográfia
John Keatse Versei c. könyvhöz
Díjazott mű.

Magyar Grafika 1963. 2 sz 13. l

Haimann György

Mórich Fr.: Rózsa Sándor c.
könyv tipográfiáját és kötés
tervét készítette
Díjat nyert

A nép magyar könyv, 1959, 25 old.

Haimann György

Kálti márk képeskrónikája
tipográfiáját és kötéstervét
készítette
Díjat nyert

A szép magyar könyv, 1959, 2 old.

H aimann György M.D.K.

Kötésterv Omár Ghájjám: Rebályát c. müvéhez

Magyar H elikon, 1959,

Szerepelt a könyv Londonban a XI. Nemzetközi Nyomdaipari Kiállitáson

Napló

Magyar Nemzet 1963. julius 31. 4.1.

MDK

Haiman György
grafikus

Kötésterve is burkolata „Petőfi": A Helység Kalapácsa; Wassermann Casanalca Aranya e. könyvekhez
(Magyar Helikon)
÷ Az 1957 évi könyvművészeti versenyen
(részt vett)

Magyar Grafika 1957 1-ső évf. 9-10 sz. 29l.

Haiman György

Radnóti Miklós ómos verseri borítólapja és tipográfiáli oldala (2 szeptó)

1 szép magyar könyv, 1963

Hoffman György

Szabó Körinc: A huszonhatodik és c. könyv tipográfiáról oldala (szepkó)

A szép magyar könyv, 1963

M.D.K

Haiman György
grafikus

Méltatás

Artner Tivadar: Szép könyvek dícsérete
Élet és Irodalom, 1963. junius 1 – 10 lap

M.D.K

Haiman György
könyvtervező

A Nemzeti Galeriában a kiállításon
van az általa tervezett könyv.

Láncz Sándor: Tárlatok
Művészet, 1963. március - 40 lap

MDK

Hainan György

tipografus

Tipografálta, kötését tervezte, Kálti Márk

Képes Kronikajának.

Dyny. Bibliofil K. Kép a melléklet 26 bjai

A Szép Magyar Könyv, 1959. Részletes Értékelés

Magyar Grafika 1960, 4 ivf. 2 z. Melléklet

mak

Hainan György tipografus. művész

A „Zakmai kultura Fejlesztéséért" kitüntetve.

Munkáival a könyvművészeti versenyeken számos díjat nyert, a lipcsei Nemzetközi Könyvművészeti Kiállításon 1959-ben aranyéremmel tüntettek ki.

Magyar Grafika 1962. 6. évf 2. sz 84–85 l közötti

MDK

Haiman György
tipografus

Kötisterve tipografia: Diderot, Megtévesztés c. könyvhöz (Dynyerles bibliofil)

1. A zip. magyar könyv. 1958, Kézletes Értékelés.

Magyar Grafika, 1959, 3 évf. 2 z. 44 l

MVK

Haiman György
tipográfus

Kötésterve és tipográfiája: Kner Imre
A könyv művészete c. munkáig.
(Díszéretet nyert)
könyv.

7. A zéj magyar könyv, 1958. Részletes Értékelés.
Magyar Grafika, 1959, 3 évf 2 z. 23 l.

mok

Haiman György
tipográfus

Szerili a nagy felületet, hangsulyozott embleimaszerü intarziát. Szép Ibsen cimlapja. Melléklet, ábrák.

Moricz Miklos: A tipográfia művészei.
Magyar Grafika 1959, 3 évf. 1 sz. 32 l

MDK

Haiman György

tipografus

tipográfia és kötésterve, Moricz Zsigmond Rózsa Sándor c. bibliofil kiadóémytos. (Dijny.)

Kép a melléklétben 24 l.

1. A fép Magyar Könyv 1959, Részletes Értékelés Magyar Grafika 1960, 4 róf. 2 z Melléklet

MOL

Haiman György
tipografus

1959. lipcsei nemzetközi tipográfiai versenyen aranyérmet nyert.

Ábra a 85 l-on

Szántó Tibor: A „legszebb könyvtár" tipográfiai világ-verseny
Magyar Grafika 1960. 4 évf 2 sz. 84-85 l.

Haiman György, tipográfus

Nemzetközi sikerei voltak.

Rózsa Gyula: Szép könyveink diszérete 9

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967. jún. 25.

Haimann György, tipográfus

A tipográfiai- és kötéstervet
kénítette a Kner-Nyomda
művéhez, az új Villonhoz.
Tetszett
(bel): Villon — kötet

2

MDK

ESTI HIRLAP

Gy. 1966. dec. 3.

Hainan György

Kötéstervét és tipográfiáját díjazásban részesítették

A könyvkiadók 1964. évi díjazott és díjazásban részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 5 sz. 14. l.

Haiman György

Lebenslicht

Frankfurter Allgemeine, Frankfurt
19.9.68 / A. „Graphik aus Ungarn,
Eine Ausstellung in der Galerie 65"

Haiman György, tipográfus MDK

Omar Chajjám verskötetének tipográfiáját és kötéstervét készítette.

Dersi Tamás: Kulturális jegyzetek 2

ESTI HIRLAP Sp. 1963. aug. 10.

Haiman György

Kötésterv és védőborító

É. Zola: Nana c. könyvéhez.

emlitve.

A szép magyar Könyv, 1962. 14. l.

Haiman György

Kötésterv és tipográfia
John Keats verseihez.

Cmlítve.

A szép magyar könyv, 1962 13. l.

Hermann György

Szabó Lőrinc: A huszonhatodik ér c. könyv tipográfiája és kötésterve.

említve.

A szép magyar könyv, 1963 14. l.

Haiman György

kötéstev és tipográfia

Móricz Zsigmond regényei

és elbeszéléseihez.

emlékve.

A szép magyar könyv, 1962 19. l.

Haiman György, tipográfus [gratinus] MDk

A Magyar Helikon Móricz-sorozatának tipográfiai terveit kénítette el s' a védőborítékot, kötést tervezte meg.

Hollós Róbert: Egy kiemelkedően nép Könyvsorozat 10.

A KÖNYV. Bp. 1962. július II/7

MDK

Haimann Nándor

a Nemzeti Szinház elhelyezésére kiirt tervpályázaton pályamunkáját megvásárolták s elismerő dicséretet kapott

Művészet 1911. 388.l.

MDK

Haimann György, tipográfus

A Magyar Helikonnál 1959-ben megjelent Omár Khájjám Rubáiyat című kötet tipográfiai tervezését végezte.

Kiadó Tibor: Öt évszázad legszebb könyvei 9.

A KÖNYV, Bp. 1963. október III/10

Haimann György, tipográfus MDK

A British Museumból levelet küldtek a Magyar Helikon Kiadóhoz: az 1959-ben Kiadott Omár Khájjám: Rubáijait c. művet kiállításon akarják szerepeltetni, s a Katalógus elkészítéséhez kértek adatokat a Kötet illusztrátoráról, Szász Endréről és tipográfusáról, Haimann Györgyről.

— : Hírek Hátsó - belső - borító

A KÖNYV, Bp. 1963. január III/4.

Haimann György, [Könyvművész tipográfus] MDA

A Magyar Grafikában foglalkozat a könyvnyomás problémáival.

Bárdos Sándor: A Könyvek minőségi bírá-
irál 13-15

A KÖNYV, Bp. 1962-október II/10

Haiman György, tipográfus Dok

Ibsen: Terje Vigen c. könyvének tipografi=
zálását végezte.

A könyv a Tótfalusi medaevalnak
elnevezett új magyar betűvel van nyomva.

Szíj Rezső: Új magyar betűtípus 18.1

Könyvbarát, bp. [illegible]. 1959. január IX/1.

Haiman György

Tipográfiái

Hogyan látjuk a mai nyomdabetű fejlődésének útját a könyvművészet területén?

Magyar Grafika 1965 2n. 114. l.
143. l.

Haiman György

Tipográfus címke

Magyar kapcsolódással a tipográfiai a mai épületek és más műveleti ágak esztétikai törekvéseihez, mennyiben vannak feladatai ezek a téren?

Magyar Grafika 1965 2. sz. 167. l.

K é

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . Hely: . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállitásai: . . . . . .

Mely kiállitásokon vett részt: . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatá

Haiman György

Petronius Arbiter: Satyricon
tipográfia és kötésterv.

emlitve.

Az szép magyar könyv, 1963.
17. 1.

MDK

Haiman György, könyvművész
tipográfus

A Magyar bibliofil Társaságban
vitaindító előadást tart a
francia könyvművészet esztétikai
problémáiról.

— Hallottuk

2

EST! HIRLAP, Bp. 1968 jún. 6.

MDK

Haiman György, iparművész, könyvművész

– : Kitüntetés az Athenaeum Nyomda centenáriuma alkalmából 6.

Népszabadság, Bp., 1968. aug. 18.

Haiman György [ ] MDG

Szerepel Frankfurtban.

– : Zománc bécsben, grafika Tokióban 2

19.

ESTI HIRLAP Bp. 1968. szept.

Haiman György

Radnóti Miklós összes versei tipográfia és kötésterv.

emlétve.

A szép magyar könyv, 1963 14. l.

mdk.

Haiman György typografus grafikus

Mesterei Kaesz Gyula iparmuvészeti tanár és Kner Imre voltak.

Munkáival a könyvmuvészeti versenyeken díjakat 1959. a lipcsei Nemzetközi könyvmuvészeti Kiállítason aranyérmet nyert

A „szakmai kultura" kitüntetettje

Magyar Grafika, 1962, 2. sz. a 84. és 85. l között

Haimann György [Könyvművész] MDK

A idősebb nemzedékhez tartozó könyvművészmester.

Tamás István: Régi Könyvek, milliókmak 8.1.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. júl. 31.

Haimann György

munkával részt vett a
Frankfurt am Main-i „Bauersche
Giesserei" rendezendő könyvművészeti
kiállításon.

Magyar Nemzet 1968 szept. 14
– Napló –

HAIMAN György

Megkezdődött az Akadémia közgyűlése

Hűséggel Széchenyi örökéhez

(Folytatás az 1. oldalról)

A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia megalakulására kiküldött szervezőbizottság jelentését és határozati javaslatát *Újfalussy József*, az MTA alelnöke ismertette. A bizottság kívánatosnak látta a Széchenyi István örökéhez hű hagyományokat követve, irodalmi és művészeti akadémia létrehozását. A közgyűlés szinte egyhangú szavazással döntött a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia létrehozásáról.

A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia alapító tagjai a következők: Bartha László festőművész, Cseres Tibor író, Domokos Mátyás író, Fodor András író, Görgey Gábor író, Haiman György tipográfus, Hubay Miklós író, Jovánovics György szobrászművész, Jókai Anna író, Juhász Ferenc költő, Konrád György író, Lakatos István, Lator László író, Lengyel Balázs író, Losonczy Tamás festőművész, Mándy Iván író, Mészöly Miklós író, Polgár Rózsa textilművész, Somlyó György író, Soproni József zeneszerző, Szabó István filmrendező, Szabó Magda író, Takáts Gyula író, valamint az időközben elhunyt Nemes Nagy Ágnes és Vas István.

A közgyűlésen szó volt a *Makovecz Imre* vezetésével nemrég megalakult Magyar Művészeti Akadémiáról is. Ezzel kapcsolatban Kosáry Domokos elmondotta: Makovecz Imre felkereste őt, s tárgyaltak a kettősség megszüntetéséről. Az Akadémia erre késznek is mutatkozott. Végül azonban a Magyar Művészeti Akadémia úgy foglalt állást, hogy külön fog működni. „Az eljövendő történészek feladata lesz megállapítani, hogy miért kellett ennek így történnie", - mondotta az MTA elnöke. Felolvasta Csoóri Sándornak e kérdéssel kapcsolatban hozzá eljuttatott levelét is: „A legutolsó órákig bíztam abban, hogy a két művészeti akadémia – a fényűző félreértések és véleménykülönbségek ellenére – mégiscsak baráti kezet nyújt egymásnak. Mára kiderült, hogy ez a remény az én magánügyem maradt... Igazságérzetem és stílusérzékem azt súgja, hogy akkor döntök helyesen, ha a – helyzetemnek megfelelően – a senki földjén maradok, s mindkét akadémia távoli nézője és támogatója leszek."

Göncz Árpád történelmi elhatározásnak minősítette a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia létrehozását, majd hangsúlyozta: „csak egy valamit szeretnék kérni, hogy az új akadémia tagjainak felvételekor a mindenkori Herczeg Ferencek ne zárják ki a mindenkori József Attilákat. Ha ez sikerül, az Akadémia jól fog dolgozni."

Az Akadémia idei közgyűlésének központi tudományos témája: a környezetvédelem.

Ma az MTA közgyűlése folytatja munkáját.

Közeledik a szakszervezetek álláspontja

Nem kizárt, hogy a szakszervezeti konföderációk által *jóváhagyott elvek* szerint készüljön el *a szakszervezetek közötti választást szabályozó törvény tervezete.* A hét konföderáció tegnap, a Munkaügyi Minisztériumban megtartott egyeztetésén gyakorlatilag ugyanis egyetértés volt abban, hogy az üzemi tanács választásokon túl megtartsák a szakszervezetek közötti választást is. Megegyeznek az álláspontok arról is, hogy *a szakszervezeti vagyont az e választáson elért eredmény szerint osztanák el,* ám a részleteket tekintve már meglehetősen nagyok az eltérések.

Egyetértés született viszont a választók körében: a szakszervezeti szövetségek szerint választói jogot a munkavállalók, a munkanélküliek és a nyugdíjasok kaphatnak, a választási listára pedig a szakértői munka során kidolgozott ismérvek

Parlamenti napló

Hídvita, moratórium, útalap

(Folytatás az 1. oldalról)

Kizárólag technikai okok miatt maradt el a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény végszavazása az Országgyűlés hétfői plenáris ülésén. Erről *Balás István*, az alkotmányügyi bizottság alelnöke tájékoztatta az MTI-t. Az alkotmányügyi bizottság közvetlenül az ülés megkezdése előtt elfogadta, hogy a törvény végleges szövegváltozatában feltárt három pontatlanság kiküszöbölésére módosító indítványt terjesztenek a Tisztelt Ház elé. Ennek szövegét minden képviselőhöz el kell juttatni, ez pedig hosszabb sokszorosítási időt vesz igénybe – mondotta Balás István. Hozzátette még: miután a törvény július 1-jén lép hatályba, a hátralévő idő elégséges lesz a törvény ismertetésére akkor is, ha az elfogadásra csak ma kerül sor.

*

A képviselők megkezdték a frekvenciagazdálkodásról szóló

Galvani útnál építendő híd mellett érvelve.

A vitában ismét elhangzott az is, hogy mindkét Duna-híd – tehát a lágymányosi és a Galvani úti – megépítése sürgető feladat lenne, ám a képviselők többsége egyetértett azzal: jelenleg csak egy ilyen beruházásra futja a költségvetésből.

*

Az Országgyűlés lezárta az útalapról szóló törvényjavaslat részletes vitáját. Határozatot ez ügyben később hoz a Ház.

Az egyes bizottságok szószólói elöljáróban támogatásukról biztosították a tervezetet, ám valamennyien változtatásokat is szükségesnek láttak. A gazdasági bizottság egyetértett azzal a módosító javaslattal, hogy a motorbenzin esetében literenként 5 forint 20 fillér, a gázolaj és tüzelőolaj esetében pedig literenként 5 forint kerüljön az Alapba. Ugyanakkor a belföldi gépjár-

Izetbegovic elnök elrablása miatt

Agresszió vádja Belgrád ellen

A boszniai területvédelem támadást intézett a szarajevói körzetparancsnokságról távozó konvoj ellen, s az akcióban – belgrádi közlések szerint – többen életüket vesztették. Minderről *Milutin Kukanjac* tábornok, a jugoszláv szövetségi hadsereg Bosznia-Hercegovinában lévő alakulatainak parancsnoka számolt be a szarajevói televízióban.

Kukanjac tábornok, aki *Izetbegovic* elnök kiszabadulása fejében távozhatott a körzetparancsnokság épületéből, a szarajevói televízió híradójában közölte, hogy a konvojt támadás érte, közvetlenül azután, hogy Alija Izetbegovic elnököt átadták a boszniai területvédelemnek és az elnök autón eltávozott az elnöki palota felé. Kukanjac szerint a gépkocsioszlopra tüzet nyitottak, az embereket kirángatták az autókból, levetkőztették és brutálisan bántalmazták őket. A támadásnak vannak halálos áldozatai is – mondta.

Colm Doyle EK-megbízott azt közölte, hogy a Lukavica laktanyába csak 11 jármű érkezett meg, kilencet a városban feltartóztattak és megtámadtak.

A katonai menetoszlop Alija Izetbegovic elnök szabadon bocsátásának fejében indulhatott el a körülzárt katonai objektumból, amely szombaton igazi csata színhelye volt. Izetbegovic holléte azonban mindeddig csak közvetett hírekből követhető, mivel az elnök még nem jelent meg a televízióban. A televízió esti híradójában azonban már azt közölték, hogy az elnök az elnökségre érkezett.

A boszniai elnökség Izetbegovic elnök példátlan elrablása után tegnapi ülésén kimondta, hogy a köztársaságot *agresszió* érte: az agresszorok Szerbia és Montenegro, illetve az úgynevezett jugoszláv néphadsereg.

Az elnökség megbízta *Silajdzic* külügyminisztert, hogy a helsinki folyamat tagállamainak szerdára tervezett tanácskozásán kérje a katonai intervenciót a támadók ellen. *Franjo Tudjman* horvát elnök szokásos havi sajtóértekezletén szintén a nemzetközi szervezetek azonnali beavatkozását követelte Bosznia-Hercegovinában.

Közben a szerb szabadcsapatok lankadatlanul lövik a bosnyák főváros néhány negyedét. A zágrábi rádió értesülése szerint a Szerb Demokrata Párt fegyveresei behatolnak és rabolnak a tömbházakban, továbbá nőket és gyermekeket túszként hurcolnak el.

Újabb városokban lángoltak fel harcok. Az eddigi békés Gorazdét és Modricát is támadások érik. A legsúlyosabb a helyzet Bosanski Brodban, és a szomszédos – Horvátországhoz tartozó – Slavonski Brodban. Tegnap háromszor is volt légiriadó, a szerb hadsereg gépei lakóépületeket bombáztak.

Külügyminiszteri programok

A magyar diplomácia vezetőjének május első hetében sűrű a programja. Ennek részleteiről a külügyi szóvivő, *Herman János* tájékoztatta a távirati iroda munkatársát. Ma reggel *Jeszenszky Géza* Prágába utazik, ahol részt vesz a visegrádi hármak, illetve az Európai Közösség trojkája külügyminiszteri megbeszélésén. Ez utóbbi tanácskozáson jelen lesz az EK bizottságának alelnöke is. A külügyminiszter holnap részt vesz a hármak csúcsértekezletén, majd a Londoni Királyi Külügyi Intézet meghívására az angol fővárosba utazik, ahol „Etnikai kisebbségek és az európai stabilitás" címmel tart előadást az intézetben.

Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának külügyminiszteri szintű ülésére csütörtökön Strasbourgba utazik Jeszenszky Géza. Az ülés napirendjén az Európa Tanács és Kelet-Közép-Európa kapcsolata, a délszláv helyzet, az Európa Tanács és az EBEÉ kölcsönviszonya, valamint Bulgária tagfelvétele szerepel.

Új MAGYARORSZÁG tudósítás

Lezárják a frankfurti repülőteret?

Kölni telefonjelentésünk: A sztrájkba lépett munkavállalók száma – hivatalos adatok szerint – elérte a 270 ezret. A lakosság körében észlelhető egyre nagyobb elégedetlenség arra késztette a munkaadók vezetőit – a szövetségi állam, a tartományok és a községek-városok – képviselőit, hogy Bonnban újabb tanácskozásra üljenek össze az ország nyugati részében dolgozó 2,3 millió közalkalmazott fizetésemelési követelésének megvitatására. Megbeszélésük eredményessége, az eddig 4,8 százalékos ajánlat megemelése, mindenekelőtt attól függ, hogy *Rudolf Seiters* belügyminiszter tartja-e magát továbbra is *Kohl* kancellár azon utasításához, mely szerint a kormány fékező szerepet akar játszani a fizetések kialakításában. *Monika Wulf-Mathies* asszony, a közalkalmazottak szakszervezetének vezetője előzőleg „csalétket" helyezett a munkavállalók elé, na-Frankfurtban kénytelen lesz beszüntetni működését. Ilyen értelemben nyilatkozott *Peter Höbel*, a Lufthansa szóvivője és arra szólította fel az utasokat, hogy igyekezzenek még hétfőn útra kelni. Ekkor ugyanis a hosszú távú járatok még minden zavar nélkül hagyták el Frankfurtot.

Ezzel szemben hosszú várakozási időt kellett magukra vállalniok azoknak, akik Berlinbe akartak eljutni, ahol csak a keleti városrészben fekvő schönefeldi repülőtér személyzete dolgozott.

„A Lufthansa csak csekély mértékben térhet ki a keleti repülőterekre – Schönefeldre, Drezdára vagy Lipcsére –, mert ezek technikai felszereltsége nem üti meg a nyugati színvonalat" – mondotta a szóvivő. Egyben a sztrájk okozta anyagi veszteségekről is információval

Haiman-Kner György

l.

Rosner plakát

kiri körve

19. l.

II. köv. kiad. 1935

A Kecske-, n
oldalát foglalja el,
gonddal és rendk
akinek kecskét áb
lomon úgy a fran
bi kétségen kivül
ménye.

sen beiktatott Esterházy Miklós, majd az 1681-ben nádorrá választott Esterházy Pál az esküt.

A Kapisztrán-szószék melletti ajtó az egykori keresztfolyósóra nyilik. Innen a 2 oszloppal és 2 pillérrel 9 keresztboltozatra osztott román stílusú Káptalanházba léphetünk, melynek állatalakokkal díszített oszlopfői és falgyámkövei a soproni építőművészet legrégibb termékei közé tartoznak.

A templom melletti Kolostor-ucta jobb oldalának egész hosszában, a Bencés-kolostor húzódik. Baloldalán keskeny frontú, mély kapuszínű, magas tetejü, leginkább a XV.—XVI. századból való házak sorakoznak. Ennek az uccának egyik legérdekesebb épülete a Zichy-Meskó grófok barokk izlésü palotája, mely a város egyik műgyüjteményben leggazdagabb épülete.

Az első, ami a belépő figyelmét itt leköti, az a kovácsolt vasból készült lépcsőelzáró, mely a főlépcső feljáróját zárja el a kapuszíntől. Lépcsőházát allegorikus szobrok díszítik. Termeinek boltozatát a székesfehérvári ciszterciek rendházának stukkóműveihez hasonló remek barokk figurák és Dorfmeister István festményei fedik. Ehhez a díszítő stilushoz alkalmazkodnak a termek berendezései, úgy hogy valóságos barokk-világ elevenedik meg az ember szeme előtt, annak minden kifinomult izlésével és szépségével. Ebédlő termének ugyancsak Dorfmeistertől való menynyezetképe, a sokoldalú és bámulatos termékenységü mesternek egyik

TABULA RASA

Haiman-Kner György

Villamos plakát

Reklámélet

1935. 1. 27

NEM CSODÁLKOZUNK

FÁJDALOM — ezt őszintén meg kell mondanunk: — nem csodálkozunk azon, hogy a Nemzeti Szinház mai igazgatója, amikor egy szinházi tüntetést le akart szerelni, magához az „illetékes" szélsőséges szervezethez fordult evégből és annak jóindulatát kereste. Ama régi világban, amelyben még kevésbé volt kifejlődve az emberek érzéke világnézeti harc és magáncsapatosdi iránt, ez föltehetően nem jutott volna eszébe. Ha arról értesül, hogy rendzavaró elemek akár az ő igazgatása, akár az egyik előadásra kerülő szindarab ellen botrányokkal és verekedésekkel készülnek tüntetni, akkor ennek a „szinházpolitikai" kérdésnek kielégitő rendezését minden világnézeti szimpátianyilatkozat és politikai tapogatódzás nélkül egyszerüen átutalta volna a rendfenntartó szervek ügykörébe. Jelentette volna az ügyet a rendőrségnek és bizvást hihette volna, hogy ez többé őreá nem tartozik. Dehát a mai kor, ugy látszik, mindinkább hozzáedzi és ráneveli az embereket arra, hogy ilyen módon védekezzenek, ilyen eszközökkel és ilyen utakon keressék nemcsak becsvágyuk kielégitését, hanem egy-egy intézmény zavartalan müködésének biztositását is. Ha nem látják azt az erélyt, azt a keménységet — s az erélyben és keménységben azt a minden kicsinyes taktikai szemponton, világnézetinek nevezett elfogultságon és politikai vonzalmon felülemelkedő objektivitást, amely a gazdasági, a társadalmi, a kulturális élet haladásának egyedül adhatja biztos bázisát, akkor, akarva-akaratlanul, kénytelenek maguk is alkalmazkodni ahhoz a divathoz, amely komoly, hagyományosan kialakult intézmények és szervek hivatásának elvégzését rábizná frissen képződött magánszervezetekre és titokzatos mozgalmakra, olyanokra, amelyeknek egyetlen illetékességi jogcimét az adja, hogy erőszakosak, hangosak s szégyentelenül követelik maguknak a hatalmat...

* * *

FÉRJES NŐK

A FÉRJES NŐKRŐL szóló törvényjavaslat bizottsági tárgyalásának során Rassay Károly rámutatott arra: nem igazság, hogy az orvosnőt vagy tanitónőt el kelljen bocsátani, az állami szinházaknál pedig megmaradhassanak a férjes asszonyok a nagyobb jövedelmeket jelentő állásokban. Amire Hóman Bálint megjegyezte, hogy ha ezt a szempontot az Operában vagy a Nemzeti Szinházban keresztülvinnék, be lehetne csukni mind a két szinházat, mert „ezek a nők nem pótolhatók". Hóman Bálintnak természetesen igaza van. Ezek a nők nem pótolhatók az Operában és nem pótolhatók a Nemzetiben, mert sehol, az élet semilyen területén nem pótolható teljes mértékben senki, akit egy helyről, amelynek betöltésére képességeinél fogva legalkalmasabbnak találtatott, olyan okokból kényszerül elmenni, amelyek képességeivel, hozzáértésével, megbizhatóságával, tehetségével és tudásával kapcsolatban nem állanak. Senki nem értékeli le a szinmüvésznők és operaénekesnők teljesitményeit — de vajjon a gyermekek tanitását, a néptömegek gyógyitását, a közadminisztráció zavartalanságának biztositására szükséges munkálatok elvégzését lebecsülhetjük-e annyira, hogy ezeken a területeken minden munkaerőt könnyen és teljesen pótolhatónak tekintsünk? Logikusan és igazságosan kell egy elgondolást végigvinni, ha egyszer lekötötték magukat mellette. Ha a szakmai érdem, tudás és hivatottság alárendelhető azoknak a szempontoknak, amelyeket a férjes nők ügyében készülő törvényes rendelkezésekben érvényesiteni akarnak, akkor tessék ezeket igenis a szinházakban is keresztülvinni, nemcsak a tantermekben és laboratóriumokban, kórtermekben és irodákban. Ha pedig belátják, hogy az ilyen mesterséges mechanikus megkötések a munka, a teljesitmény minőségének rovására mennek, akkor vonják le ebből a felismerésből a konzekvenciákat az egész vonalon.

* * *

„AKADT EMBER"

IGAZÁN ne akadna komolyabb teendője egy visszatért felvidéki magyar közéleti férfiunak, mint azon rágódni, hogy „akadt ember", aki a felvidéki szellemet „benesinek" nevezte? Először is: nem akadt, mert azt a kitételt, amelyet a polémia hevében ilyesféleképpen magyaráztak félre, azonnal nyomatékosan megmagyarázták s azóta is többször tisztázták. Másodszor: nem hisszük, hogy az az uj és komoly érték, amelyet a Felvidék csakugyan jelenteni fog a közös magyar állami életben, ebben a hangban reprezentálódnék, amely ilyen módon aposztrofál politikai ellenfelet, olyat, aki magas közjogi állásokat viselt; mi, akik eléggé régóta küzdünk ellenzéki oldalon, ezt a harcmodort nem kivántuk és nem kivánjuk megszokni. Végül pedig: a felvidéki képviselők és más közéleti férfiak a magyar gazdasági, társadalmi, kulturális életben elég komoly problémát és saját szükebb pátriájuk helyzetének rendezése körül is elég teendőt találhatnak ahhoz, hogy ne kelljen elmerülniök se személyi hajszák, sem pedig olyan tartalmatlan, bombasztikus fráziscsatározások áradatában, amelyek csakugyan nem fejezik ki a felvidéki magyarság bölcs, reális, emberséges lelkületét.

A főváros pénzügyi bizottságának mai ülése

A főváros pénzügyi bizottsága ma délelőtt *Karafiáth* Jenő főpolgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen a pénteki közgyülés tárgysorozatán szereplő előterjesztéseket vitatták meg.

A *Magyar Keresztyén Leányegyesületek Nemzeti Szövetsége* részére székesfővárosi terület használatbaadására vonatkozó előterjesztést vita nélkül elfogadták.

Müller Antal, *Cselényi* Pál és *Harrer* Ferenc hozzászólása után elhatározták, hogy a tisztviselői lakásépités előmozditása céljából *a Segitőalapnak több telektömböt értékesitésre átengednek.* Különböző telekeladási és területhasználati szerződések elfogadása után hosszabb vita folyt *a Beszkárt és az érdekkörébe tartozó közlekedési vállalatok szolgálati és illetményszabályzatának módositásáról.*

A polgármesteri előterjesztést *Révész* Mihály és *Cselényi* Pál módositásaival fogadták el.

A *Nagykőrösi-uti uj villamosvonal* viteldijának megállapitásáról szóló előterjesztést is hosszabb vita követte.

Révész Mihály tiltakozott az ellen, hogy a Beszkárt ezen az uj villamosvonalon *a normálisnál nagyobb viteldijat* szedjen.

Bényi Károly és *Lázár* Ferenc *hozzájárultak* a pótdijhoz.

Szendy Károly polgármester hivatkozott arra a közgyülési határozatra, amelyet a zuglói vonal megnyitásakor hoztak olyan értelemben, hogy minden uj villamosvonalon pótdijat *kell* szedni.

A polgármester felvilágositása után *a pótdijat megszavazták.*

Ezután elfogadták *a községi vigalmiadóról* szóló szabályrendeletet, kijelölték a közoktatási nyugdijasok, özvegyek és árvák járandóságainál felmerült többletkiadások fedezetét, a hatósági inségenyhités többletkiadásaira *485.000 P póthitelt* engedélyeztek és a munkanélküliség által okozott inség enyhitésére 200.000 pengőt szavaztak meg.

A *Dunántuli Villamossági Részvénytársasággal* kötendő szerződéshez *vita nélkül* hozzájárultak.

Payr Hugó elvesztette elvben már megitélt kártéritési perét

Meglepő fordulat történt most abban a kártéritési perben, amelyet *Payr* Hugó országgyülési képviselő inditott dr. *Verebély* Jenő, a Budapest délikerületi választási bizottság elnöke, továbbá *Jeszenszky* Jenő vaskereskedő és *Zsellér* Imre üvegkereskedő, a választási bizottság tagjai ellen. Emlékezetes még, hogy az 1935-ben tartott képviselőválasztások után

a közigazgatási biróság Payr Hugó peticiója alapján megsemmisitette a főváros déli kerületének választását

és uj választást tartottak. A közigazgatási biróság itélete után *Payr* Hugó *46.200 pengő erejéig kártéritési pert inditott Verebély Jenő, Jeszenszky Jenő és Zsellér Imre ellen.* Előadta a biróság előtt, hogy a választási bizottság az ő pártjának választási iveit jogellenesen utasitotta vissza s ezzel elütötte a pártot attól, hogy már az első választáson résztvehessen, a választási eljárással kapcsolatos 46.200 pengő költségért tehát *Verebély és társai* felelősek.

Verebélyék a kártéritési kereset elutasitását kérték, azzal, hogy ez alaptalan. A törvényszék, a tábla, majd a Kuria azonban

Verebély Jenő és társainak kártéritési kötelezettségét megállapitotta.

A Kuria itéletének indokolása szerint *Verebélyék hivatalos hatalmuk jogellenes felhasználásával kétségtelenül kárt okoztak Payr Hugónak* és igy kártéritési követelése jogszerü. A kár összegének megállapitása kérdésében a Kuria az iratokat visszaküldte a törvényszékre, hogy itt állapitsák meg a kár összegét.

A törvényszéken dr. *Varrok* Béla törvényszéki biró ma hirdetett itéletet az ügyben, s az itélet ugy szólt, hogy

Payr Hugót keresetével elutasitotta.

A meglepő törvényszéki itélet indokolása szerint *Payr* Hugó nem igényelheti költségeit az alperesektől, mert ha annakidején ajánlásait el is fogadták volna, *ez csak azt* jelentette volna, hogy résztvehet a választáson, azt azonban nem, hogy mandátumot szerzett volna.

Payr Hugó nem igényelheti a második választás költségeit sem, igy hangzik az itélet, mert *ezek szükségszerüen merültek fel,* mivel az első választást a közigazgatási biróság megsemmisitette.

A törvényszék itéletének indokolása a továbbiakban kifejti, hogy bár a *Kuria* megállapitotta, hogy *Verebély* és alperestársai *nem jogszerüen jártak el* az első választás alkalmával, de az is megállapitható, hogy

Payr Hugó és pártja sem jártak el a törvény által megkivánt módon.

az aláirások összegyüjtésénél, mert például *több esetben az ajánlók életkorát, lakását nem tüntették fel.* Ha az alperesektől, mint a választási bizottság tagjaitól megkövetelhető, hogy az ajánlásokat a legnagyobb gondossággal birálják felül, *akkor az aláirásokat gyüjtő pártoktól is joggal megkövetelhető,* hogy azok a választást ajánlók jegyzékét a törvényszabta módon állitsák össze és ne nehezitsék meg a választási bizottság munkáját.

Elhamvasztotta magát egy öngyilkos

Dunaföldvár, decmber 14.

(Az Esti Kurir tudósitójának telefonjelentése.) Különös módon követett el öngyilkosságot *Arany* János 65 éves dunaföldvári nyugalmazott vasutas. Az idős férfi már hosszabb idő óta meghasonlott önmagával. Kivonult a szőlőhegyen lévő présházába és ott élt. Tegnap a présházba szőlővenyigékből *máglyát hordott* össze, azt meggyujtotta és *a máglya fölé a mestergerendára felakasztotta magát.* A lángok elhamvasztották holttestét és az egész présházat.

— **Az év legszebb formáju könyvei.** A *Magyar Bibliophil Társaság* ezidén is kitüntette az év legszebb magyar könyveit. Ezt a kitüntetést a pályázatok közül 1938-ra a következő könyvek nyerték el: 1. *Adassék e levél...* Régi és uj magyar szerelmeslevelek 1528—1938. A *Hungária-nyomda* müve. Rendkivül gondos tipográfiájáért és a müvészi könyvdisz harmonikus egységéért. 2. *Radnóti* Miklós: *Meredek ut.* Versek. Cserépfalvi-kiadás, Kner-nyomda. Finom izlésü nyomdai kiállitásáért. 3. *Officina-képeskönyvek.* Officina-nyomda. A tudományt és müvészetet népszerüsitő képeskönyv-sorozat sikerült megoldásáért. 4. *Tersánszky* J. Jenő: *A magyarok története.* Illusztrálta *Pekáry* István. Cserépfalvi-kiadás, Pápai-nyomda. A gyermekkönyv eredeti és müvészi kialakitására irányuló törekvéseért. Megemlitjük, hogy az első helyen dijazott könyv régi magyar könyvdiszeit *Haiman-Kner* György gyüjtötte össze, s ő a tipografusa a második helyen kitüntetett Radnóti-verseskönyvnek is.

Érdekes vita a keresethalmozásról és a férjes köztisztviselőnőkről

A képviselőház *pénzügyi bizottsága* tegnap délután *Ivády* Béla elnöklésével ülést tartott és befejezte a keresethalmozásról és a férjes nők közszolgálati alkalmazásának korlátozásáról szóló javaslatnak a tárgyalását.

A részletes vita során szakaszonkint igen beható, szakszerü vita volt. Ismételten felszólaltak *Andaházy-Kasnya* Béla, *Bethlen* István gróf, *Györki* Imre, *Hóman* Bálint, *Kenyeres* János, *Krudy* Ferenc, *Krüger* Aladár, *Lakatos* Gyula, *Rassay* Károly, *Shvoy* Kálmán, *Szentpál László* s *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter.

Anyagi és erkölcsi aggodalmak

Az első szakasznál *Rassay* Károly azt inditványozta, hogy

ne csak a személyes jövedelmet, hanem a nyugdijas vagyonának jövedelmét is vegyék figyelembe a nyugdijkorlátozásnál.

Az országgyülési képviselői dijak mentesitését sem helyesli, de hajlandó odáig menni, hogy a képviselői tiszteletdijak 50 százalékát vegyék figyelembe mint jövedelmet a nyugdijak korlátozásánál.

Bethlen István gróf a szerzett jogok korlátozását elvi alapon helytelenitette. Inditványozta, hogy *50 százaléknál lejjebb ne lehessen csökkenteni a nyugdijakat.*

A szavazás során a többség elvetette *Rassay* inditványát. A képviselői tiszteletdijak kérdésében bejelentett inditványnál csak *Bethlen* István és *Györki* Imre szavazott *Rassay* Károly mellett.

A 4. szakasznál az előadó inditványozta az eredetileg fölvett minimális keresetnek, illetőleg nyugdijnak 600, illetve 450 P való fölemelését. *Rassay* Károly egy harmadik kategória beiktatását inditványozta a középiskolát nem végzett állami alkalmazottak részére. *Hóman* Bálint bejelentette, hogy hasonló értelmü inditványt adott át a miniszternek.

A pénzügyminiszter *Molnár* Imre előadó és *Rassay* Károly, illetve *Hóman* Bálint inditványát elfogadta és a középiskolai végzettségnél kisebb képesitéssel rendelkező nyugdijasoknál 300 pengőben állapitotta meg a minimális jövedelmet.

Az V. szakasznál *Rassay* Károly inditványozta, hogy *a nyugdijak korlátozása csak 1939 augusztus 1-ével kezdődjenek*, de amikor a pénzügyminiszter hajlandónak mutatkozott arra, hogy a bizottsági jelentésbe felvegyék azt, hogy

a törvény gyakorlati életbeléptetését csak egy félév mulva tervezik,

Rassay visszavonta inditványát.

A férjes nők közalkalmazását korlátozó fejezetnél *Bethlen* István gróf az egész fejezet törlését kérte.

— Egy ilyen rendelkezés — mondotta —

erkölcsi szempontból sem birja el a kritikát, mert oda fog vezetni, hogy a házastársak az együttélést fogják megszakitani.

— Hollandiában is történt hasonló kisérlet, de ott is rövid idő alatt kénytelenek voltak az egészet módositani.

A női munka értéke

Rassay Károly szintén a fejezet törlését kérte.

— Ez a tervezett rendelkezés — mondotta — *a női munka alárértékelését jelenti.* Az állásban lévő nők munkája éppen olyan értéke a tudománynak, müvészetnek és kulturának, mint a férfiak munkája.

Ettől a munkától a nőket elütni kizárólag alárendelt célok, vagy egy közhangulat kielégitése érdekében, vétek a magasabb tudományok, kulturális szempontok ellen.

— Ha ezek a szempontok érvényesültek volna a világon — fejtegette tovább *Rassay* Károly —, akkor *Curié asszony sohasem ajándékozta volna meg a tudományt halhatatlan felfedezésével, mert mint egy középiskolai tanár feleségének, ott kellett volna hagynia állását.*

Rassay Károly szerint ez a rendelkezés a magánvállalatoknál alkalmazott nők helyzetére is sulyos kihatásokkal lesz.

Csak akkor van joga a kormánynak ilyen rendelkezést tenni, ha annyi fizetést tud adni minden egyes családnak, hogy a férj keresetével képes legyen eltartani feleségét s fel tudja nevelni gyermekeit.

A bizottság a szakaszt elfogadta. *Rassay* Károly ekkor uj bekezdést inditványozott, amely arra irányuljon, hogy *semmilyen állami intézménynél ne lehessen a törvény rendelkezése alá eső nőket szerződéses viszonyban alkalmazni.*

Hóman Bálint közbeszólt: *Ebben az esetben be lehet csukni a Nemzeti Szinházat és az Operát, mert ezek a nők nem pótolhatók.*

Rassay Károly: Azt a felfogást sohasem teszem magamévá, hogy *a tudomány, vagy a müvészet terén működő nők értékét alábecsüljem a szinmüvészet terén működő nőkkel szemben.*

A szavazás során *szavazategyenlőség* állott elő, de végül is a bizottság *Ivády* elnök szavazatával elutasitotta a módositó inditványt.

Az utolsó szakasznál *Rassay* Károly inditványozta, hogy az elbocsátott közalkalmazott nőt, ha az elbocsátás alapjául szolgáló házasságból utólag harmadik gyermeke születik, ujból nevezzék ki.

A pénzügyminiszter kijelentette, hogy *Rassay Károly ezen inditványát logikusnak tartja és el is fogadta.*

Balilla Aranciata
mixelve is kitünő!

Az angol király születésnapja

Londonból jelentik: *VI. György* király ma üli 43 születésnapját a Buckingham-palotában, családi körben. A királyt az üdvözlő táviratok özönével halmozták el a birodalom és a világ minden részéből.

A délben tartandó családi villásreggelin résztvesz *Mary* özvegy anyakirályné, a kenti hercegi pár, a gloucesteri hercegné, akinek férje még nem épült fel lovasbalesete után, valamint az uralkodópár gyermekei. Délután *Erzsébet* és *Margit* királyi hercegnők barátnőik tiszteletére teát adnak, amelyen az uralkodópár is résztvesz.

A király hivatalos születésnapját Kanadában május 20-án, Angliában junius 9-én ülik.

RÁDIÓT LEGJOBBAN az ország legnivósabb cégénél Csere—részlet **„KONCERT"** IV., Váci-utca 23.

MEGKEZDTÜK
A NAPTÁRSZELVÉNYEK
BEVÁLTÁSÁT

Az Esti Kurir 200 oldalas, gazdagtartalmu, vászonkötésü Naptára az 1939. évre elkészült. Olvasóink meg fognak győződni arról, hogy mily áldozatkészséggel, szeretettel és gondossággal készült az idén is a közkedvelt, valóban népszerüvé vált zsebnaptár.

Külső formájában is ujabb tökéletesitésre törekedtünk, nem is szólva az uj tudnivalók tömegéről, amilyet beleiiiesztettünk.

A Naptár-szelvények beváltását a mai napon megkezdtük s aki 20 darab különböző számu Naptárszelvényt bemutat, ingyen kapja meg a Naptárt.

Vidéken bizományosaink váltják be a Naptár-szelvényeket.

Előfizetőinknek a lapkézbesitők fogják kézbesiteni az 1939. évre szóló zsebnaptárt minden szelvény beszolgáltatása nélkül.

Az osztálysorsjáték huzása

50.000 pengőt nyert: 956
15.000 pengőt nyert: 80129
10.000 pengőt nyert: 77283
5000 pengőt nyert: 63499
3000 pengőt nyert: 48374
2000 pengőt nyert: 69803
1000 pengőt nyertek: 7895 17786 37738 45275 49521 55092

500 pengőt nyertek: 22391 24836 31782 36319 36159 55954 58245 59627 64360 67033 68410 70236 78444

300 pengőt nyertek: 852 3511 5143 9805 10526 12929 12286 24232 24600 26186 26964 27817 30247 32104 33573 35113 35703 40012 42271 43109 43498 48680 48756 50879 52337 55718 58463 58756 61078 64455 65192 66644 67315 67582 69357 72192 76082 76996 81341 82254 83672 86493

140 pengőt nyertek:

3 100 190 223 256 321 360 447 582 613 636 701 709 715 718 825 853 865 915 965 967 971 **1031** 047 071 147 209 240 261 304 350 352 367 373 397 521 572 597 673 687 705 716 743 759 772 868 924 949 980 992 **2063** 202 241 270 292 334 399 490 546 680 741 767 785 828 844 860 923 947 996 **3049** 131 152 177 178 207 240 271 339 364 406 424 435 465 468 507 516 596 613 670 681 926 835 958 965 **4067** 07 087 113 177 189 241 274 307 387 427 453 529 616 621 635 656 666 699 808 846 864 911 918 970 976 990 **5140** 192 202 328 485 547 559 741 791 792 828 829 **6007** 023 028 029 044 107 113 132 184 292 319 337 347 364 367 380 383 405 406 547 551 560 572 646 655 661 725 758 775 863 905 **7006** 009 015 058 162 183 235 270 301 308 402 459 534 547 574 575 646 770 791 793 809 836 837 927 998 **8022** 020 092 140 170 184 231 360 519 622 653 684 756 765 959 **9042** 064 133 178 181 230 255 336 360 479 531 555 557 731 788 809 859 864 870 892 947

10036 081 118 211 330 338 351 375 382 443 476 501 506 521 591 617 658 659 704 752 753 908 909 978 **11023** 064 103 145 185 211 218 223 423 441 480 513 526 527 60 638 644 708 770 843 854 963 997 **12055** 077 131 141 208 415 471 513 604 613 615 636 682 725 777 899 966 999 **13041** 079 103 159 288 357 370 376 456 490 544 555 623 638 762 920 964 969 **14027** 135 173 188 189 204 218 241 314 320 357 384 385 390 451 457 496 564 865 881 888 908 952 960 966 **15003** 151 233 347 398 420 421 508 573 782 890 915 **16041** 042 071 094 096 133 157 175 234 295 359 385 414 452 619 723 772 871 893 915 917 926 **17051** 073 115 122 150 154 202 260 286 338 397 477 531 608 660 770 802 845 847 951 982 **18016** 049 159 180 231 252 254 331 380 392 454 497 529 530 572 583 588 627 889 927 953 985 **19004** 009 032 070 084 087 098 115 151 166 223 239 487 494 650 561 590 593 711 758 806 815 956 984

20019 032 043 217 271 328 357 403 516 539 548 652 599 687 696 712 859 922 932 952 **21229** 239 268 291 347 354 355 373 378 393 397 424 514 559 562 667 687 727 729 732 744 762 834 864 952 **22074** 079 118 176 242 267 274 278 327 365 375 498 530 646 676 682 683 738 748 760 941 965 989 **23020** 113 132 133 400 406 492 583 587 609 693 708 730 810 834 843 933 974 955 958 999 **24045** 153 154 163 176 183 195 213 226 256 287 339 382 395 474 561 564 587 615 675 747 756 892 894 999 **25035** 040 075 258 284 376 446 459 517 539 557 632 664 706 752 866 892 918 933 988 **26910** 052 117 181 294 207 229 238 270 292 310 359 362 385 406 441 568 577 651 694 705 708 713 745 776 793 798 811 816 923 927 969 971 999 **27023** 056 115 122 133 135 192 210 234 274 283 286 310 341 355 405 459 463 493 604 655 716 742 900 955 972 **28315** 018 024 025 127 128 206 221 307 483 484 488 495 518 527 542 578 590 638 674 675 727 742 746 769 778 875 912 987 **29034** 057 164 183 194 212 263 272 483 492 534 646 731 796 814 904 **30042** 124 156 244 324 326 345 351 377 410 489 505 514 529 600 622 641 653 659 673 687 735 950 956 977 **31001** 045 053 067 165 173 180 200 241 247 275 318 376 379 384 441 465 539 551 606 615 643 644 743 834 896 990

32030 070 073 136 183 250 252 261 352 361 352 412 515 516 585 686 713 719 745 750 779 **33085** 094 101 123 237 302 525 527 657 659 661 672 707 736 772 883 **34000** 032 054 058 116 262 278 323 354 366 368 487 513 520 530 579 679 797 852 957 960 **35031** 085 161 168 176 256 290 332 342 385 387 399 426 428 493 502 625 693 731 745 746 818 822 835 848 855 857 894 953 **36097** 105 165 186 242 268 272 305 319 322 352 403 482 509 544 610 659 682 691 717 745 801 903 967 **37147** 269 314 342 367 399 413 414 421 562 571 862 866 907 **38020** 116 145 159 325 350 374 419 426 447 516 527 605 625 636 766 782 796 847 883 927 981 994 **39079** 107 178 197 210 243 343 432 530 533 609 650 673 680 719 761 787 806 867 872 901 931 997 **40017** 051 194 310 333 341 344 358 378 423 451 543 546 647 792 821 835 903 966 982 987 **41177** 219 271 342 365 445 610 621 631 740 785 799 952 **42002** 020 028 046 092 096 104 156 163 182 201 233 247 306 455 553 691 811 814 870 884 **43035** 052 117 164 171 172 195 210 250 260 284 319 519 521 575 635 641 656 799 800 919 832 868 959 971 992 **44007** 021 047 054 118 146 235 242 243 331 398 474 524 541 571 616 628 692 741 802 818 822 842 923 937 **45060** 160 215 326 350 375 380 398 405 451 515 590 589 590 610 619 647 650 654 656 697 728 789 792 869 876 905 912 959 968 975 **46004** 101 170 246 354 407 414 459 598 647 700 705 736 747 883 885 915 942 970 980 **47117** 155 208 216 388 404 469 449 573 621 623 632 634 690 716 738 755 776 796 891892 **48103** 124 226 273 277 279 378 747 786 793 801 954 974 **49009** 019 109 178 192 199 297 309 395 461 492 507 544 556 567 576 602 611 699 735 763 771 772 816 960 991

50152 207 209 212 227 246 290 322 448 528 630 665 751 775 793 843 870 885 904 996 **51122** 322 366 422 446 450 501 596 625 641 643 709 729 776 780 834 860 915 962 **52035** 146 172 188 217 272 294 341 443 456 490 650 651 718 787 839 807 937 988 **53155** 242 315 333 338 393 426 429 515 533 551 644 744 768 913 932 **54123** 201 223 239 250 323 332 346 389 455 498 526 601 701 711 712 726 747 748 973 984 **55003** 005 007 088 147 149 151 154 167 189 214 252 311 370 404 427 431 493 548 549 554 606 756 758 772 804 836 857 880 905 932 990 **56012** 115 153 168 177 180 311 444 463 531 579 608 619 637 683 724 786 807 818 833 913 933 960 **57032** 112 147 173 236 264 306 358 397 399 479 531 641 743 744 958 896 **58021** 028 086 131 245 279 294 382 438 463 490 524 563 586 607 624 709 710 756 774 810 879 887 897 **59040** 060 125 232 316 317 438 482 538 546 557 621 631 707 742 761 809 929 932 934 963

60010 027 029 054 109 257 270 278 316 318 333 359 370 417 423 440 489 602 650 720 751 777 844 857 871 956 962 975 **61097** 008 049 070 089 125 126 128 193 310 367 370 392 445 486 543 553 632 712 732 816 826 829 837 878 933 **62018** 264 291 296 304 331 387 416 510 608 623 627 798 822 928 934 942 947 **63003** 064 096 286 294 346 355 362 364 475 483 508 519 564 732 807 832 914 929 958 989 993

70071 149 222 257 307 348 410 484 616 635 709 714 729 730 909 931 934 987 994 997 **71086** 162 243 286 287 395 402 447 468 517 574 592 612 642 649 655 679 722 752 884 967 968 **72044** 060 096 097 119 217 263 299 344 352 369 475 524 539 551 605 665 668 715 722 906 929 998 **73032** 048 108 143 150 164 194 249 604 721 771 963 **74005** 058 069 199 215 239 266 354 475 481 505 544 596 643 668 703 742 767 780 801 820 844 863 899

75158 194 197 268 319 323 330 336 363 411 467 469 483 509 552 618 627 725 737 748 787 880 909 921 958 982 999 **76001** 026 047 082 094 102 123 157 214 233 296 323 334 410 484 519 533 540 671 706 782 797 859 877 901 912 935 941 **77009** 128 232 352 379 460 471 478 493 537 578 592 617 622 681 708 812 874 907 966 **78072** 117 122 133 174 201 205 370 373 395 431 448 514 520 543 615 635 685 714 735 747 753 805 853 867 874 878 906 909 952 968 969 **79054** 261 287 342 375 468 511 515 528 539 548 706 837 856 864 865

80118 146 186 208 210 228 256 266 306 335 458 501 505 513 528 587 622 739 759 764 765 801 842 877 933 972 **81021** 033 085 088 108 148 186 279 317 393 501 540 572 623 631 662 689 726 741 744 745 806 841 843 931

82118 210 243 349 422 427 502 504 514 528 577 728 760 821 870 878 893 906 994 **83066** 166 246 280 300 327 456 472 554 647 726 775 808 875 991 **84021** 295 357 369 529 544 562 573 597 634 648 668 708 746 752 808 825 **85923** 050 095 344 389 434 503 636 676 689 747 764 889 913 956 **86011** 097 154 195 356 381 387 422 467 510 562 597 618 660 745 786 815 898 915 965 966 933 **87014** 058 155 253 347 360 387 427 506 525 531 563573 735 844 925 929 994

*

A huzást csütörtökön folytatják. Sorsjegyek kaphatók levelezőlapon és 128—647 telefonon is rendelhetők Benkő Bank Rt.-nál, Andrássy-ut 56.

*

Ezt a gyorslistát a Dembinsky-bankház (Zsigmond-u. 8. sz.) állitotta össze.

(Minden felelősség nélkül.)

TOKAJI FUCHS A BOROK KIRÁLYA TOKAJI A KORONÁJA
LERAKAT V. NÁDOR U. 5 TEL. 81-2-74 TOKAJI MINTAPINCE FUCHS LÁSZLÓ.

— **Jó és gazdaságos-e lakásának világitása?** Ez a kérdés a hosszu esték beköszöntésével mind időszerübb, mert csak jól világitott lakás nyujthat kényelmes otthont, s mert a jó világitás is a legelemibb kulturszükséglet. A jó világitás feltételeiről, módozatairól december 16-án, pénteken délután 5 órakor a Világitástechnikai Állomás vetitettképes előadást tart V., Honvédutca 22. sz. alatt. Az előadásra az érdeklődőket ezuton is meghivja. Belépő- és ruhatárdij nincs.

Hashajtónak
ARTIN dragée. Biztos. Olcsó!

x **A legcélszerübb ajándéknak a** hölgyközönség kétségtelenül a ruhaanyagot ismeri el. Olcsón — karácsonyi árakon, kitünő minőséget — divatos kelmét *Gerő* maradék- és divatház (Andrássy-ut 6) hatalmas raktárának nagy választékából vásárolhat.

— **Hosszantartó béldugulásoknál** egy-két pohár természetes **„Ferenc József"** keserüviz az emésztőcsatornában felgyülemlett erjedő és rothadó anyagokat gyorsan és biztosan levezeti és igy megakadályozhatja a vakbélgyulladás esetleges képződését. Kérdezze meg orvosát.

Dec. 15. és 18.-én d. u. fél 3 órakor ügetőversenyek

HAIMAN-KNER GYÖRGY: *A nyomtatott betű művészete.* Tanulmány a nyomtatott betű kezdetétől a mai napig. 1942. 32 l., 32 tábla. Pk. (Bolti ára: 3·40 P.)

Pontértéke: 6.

[Haiman-Knet
György]
cikke

[] Nyomtatott betű,
mai betű, magyar
betű, Tíz írás
a nyomdászatról
Kilencedik Hun-
garia könyv
Bp. 1942

Más helven közölt alapszabályaink világosan megmondják, mi-

rozással vállalta: a köznek hagyományként mutatta be s juttatta könyvértékeit. Felelős őrré tette a megajándékozott intézményeket. Valahány nagy könyvtára van a világnak, szinte kivétel nélkül ilyen egyes legatumoknak köszöni alapítását, vagy hézagpótló kiegészítését. Azt is lehet mondani, hogy csupán az ilyen egyéni kedvtelésből nőtt teljesítmények fejezik ki e könyvtárak igazi jellegét. Az egyébként hasznos és szükséges „szakkönyvtárak" egészen más, személytelen tudományos légkör leszármazottai. Róluk nincs is itten szó.

Igen későn, jóformán csak a mult században, ébredt fel a könyvgyűjtőkben az a vágy, hogy rokontörekvéseik alapján találkozzanak, megismerkedjenek és összefogjanak. Vonzó és érdekes téma

< Haiman-Kner György >

Könyve

< > A nyomtatott betű
művészete. Bp. 1942.
Officina.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837

Haiman-Kner György

„ADASSÉK E LEVÉL... RÉGI ÉS ÚJ MAGYAR SZERELMES LEVELEK 1528—1938." Ezzel a címmel hagyta el a sajtót a Hungária könyvek sorozatában Bisztrai Farkas Ferenc nagy gonddal és kifínomult érzékkel összeállított levélirodalmi tanulmánya.

Ihletett és hivatott kézzel emelt ki a szerző egy-egy, az idézett korra jellegzetes levelet a gazdagnak nem mondható magyar levélirodalom ládafiából. Az illuziókeltés teljessége végett minden levél szövegét egykorú motívumokkal övezetten díszíti; ezeket a korabeli könyvdíszeket Haiman-Kner György gyüjtötte össze, ami a könyvnek iparművészeti szempontból is említésre méltó értéke és stílusos kiegészítője. A könyv kiállítása a kifínomult érzékű bibliofilek fokozott igényét is kielégíti s a szakértőnek nagy műélvezetet szerez; minden könyvtárnak, ahol az előbb említett szempontokra súlyt helyeznek, ez a könyv egyik díszét fogja képezni.

Egy-egy levél önmagában, a maga leplezetlen őszinteségében többet mond a levelezések olvasásában gyakorlattal rendelkező, vagy legalább érzékkel biró olvasónak, mint egy akadémikus fejtegetésű disszertáció. A levelek olvasása azt a régi és örökérvényű megállapítás igazságát idézi fel emlékezetünkben, hogy a levél az élőszó után az emberi lélek legközvetlenebb megnyilatkozása; ennek a, szinte törvényszerű megállapításnak cáfolhatatlan bizonyítéka, hogy ezek az intim levelezések nem voltak nyilvánosságra szánva s így még inkább alkalmasak az ember s az egyes kor szellemének megismerésére.

A könyvhöz igen tartalmas bevezetőt írt Illyés Gyula; szellemes megjegyzéseiben értékes életfilozófiai igazságokat állít fel, jellemző és találó rajzát, sikerült keresztmetszetét adja egy-egy levélírónak.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1939. 39. l.

itteni kötött terjedelmet és lehetőséget; ehelyett azt ajánljuk, hogy akit a szerelmes levelek nagyszerű keretbe foglalt gyöngyszemei érdekelnek, vegye kezébe ezt a dekoratív kiállítású könyvet, mert ezzel kétségtelenül irodalmi élvezetet szerez magának

G. M.

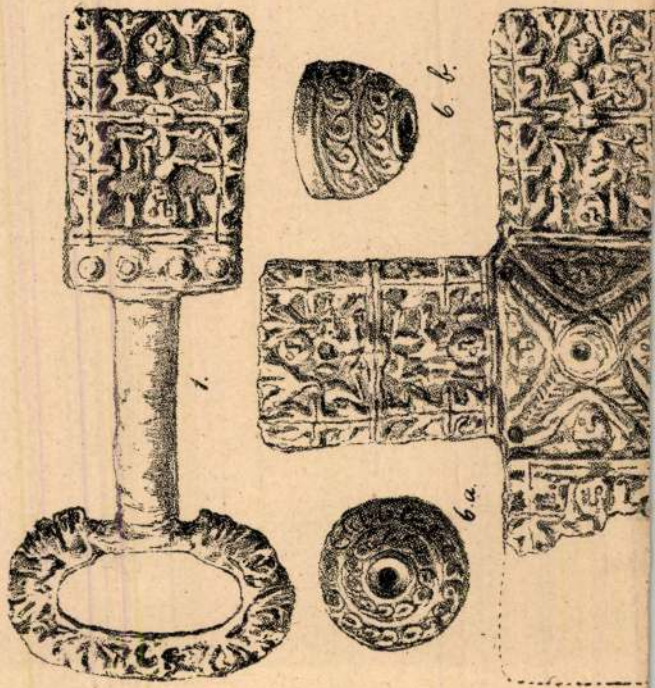

Haiman Kner György

házasságon kívüli tisztaságról. Külön függelékben *Tisztaság* címmel három rövid fejezetben a tisztaság szépségét és hasznosságát, a tisztátalanság okozta károkat és a tisztaság megőrzésének eszközeit ismerteti.

Reiners A.: „Mária segíts!" Imakönyv minden Mária-tisztelő használatára. Korda kiadás. 228 lap. (Ára kötve 2.50 P).

Hetedik, átdolgozott kiadásban jelenik meg ez az imádságos könyv, mely a mindenkor segítő Szűzanya tiszteletének van szentelve. A könyv elején néhány oldal foglalkozik a mindenkor segítő Szűzanya kegyképének rövid történetével, a különböző imameghallgatásokkal és az ájtatosság elterjedésével. Az imádságoskönyv fejezetei a következők: Imák és ájtatossági gyakorlatok. Szentmise ájtatosság a mindenkor segítő Szűzanya tiszteletére. Miseimák a mindenkor segítő Szent Szűz tiszteletére. Gyónási imák. Áldozási imák. Keresztúti ájtatosság. A mindenkor segítő Szűz tiszteletére alakult imatársulat és annak ájtatossági gyakorlatai. Három napi ájtatosság a mindenkor segítő Szűz tiszteletére. Egyházi énekek.

Puder Sándor dr.: Paracelsus. Vajda János Társaság kiadása. 40 lap. (Ára fűzve 2.60 P).

A kis kötet a középkor végén, illetve a renaissance elején élt és működött Paracelsusnak, a nagy svájci orvos és természetkutatónak halála 400 esztendős évfordulója alkalmából állít emléket. A kötet három különböző részből áll. Az első rész *Paracelsus emlékezete* címmel a szerzőnek a budapesti Kir. Orvosegyesületben tartott emlékelőadását adja, a második rész *Paracelsus orvostudományi jelentősége* címmel Paracelsus orvosi működését méltatja, s végül a harmadik rész *Paracelsus magyar vonatkozásai* címmel érdekes összeállítást közöl Paracelsus két magyarországi útjának fennmaradt emlékeiről.

Dr. Baranyay József: A komáromi magyar színészet története. 1811—1941. Unio Nyomda, Komárom. 84 lap. (Ára fűzve 2.— P).

„A fenti cím alatt, — írja a szerző, — megírtam Komárom város színészetének történetét, de a fenti címben jelzett 1811 évnél előbbi idevonatkozó adatokat is földolgoztam, mert Komáromban már 1681-ben adtak iskolai drámákat a gimnáziumban. Könyvem nemcsak a színészet történetét mondja el, hanem Komárom kultúrális, társadalmi, szórakozási viszonyait is, amelyek nem egy furcsa, szokatlan képet tárnak fel. A komáromi szórakozók, mulatóhelyek mellett a színészet folytonos vándorlása a város különböző helyiségeibe, a színházbajáró közönség különös ízlése, kívánságai, igényei, furcsaságai is hű leírást találnak könyvemben". Az érdekes tanulmányt, amely témakörét teljes alapossággal fejti ki, a tárgyra vonatkozó bibliográfia teszi teljessé.

útmutatásul szolgál." A könyvet a festő és díszítőfestő eljárásokkal gyakorlatilag és behatóan foglalkozó képzőművészek, iparművészek és különösen a kisiparos festő-mázolók, fém- és fajátékkészítők forgathatják nagy haszonnal. A könyv egyes fejezetei a következők: Kémiai és fizikai alapfogalmak. A színekről. A festéktest, pigment. Fontosabb festéktestek ismertetése. A kötőanyagok. Fontosabb kötőanyagok ismertetése. A munkamódok (technikák) ismertetése. Receptek. Táblázatok. Szerszámok, gépek, beszerzési források.

Rohonyi Gyula: Az általános elektrotechnika elemei. Pantheon kiadás. 340 lap. (Ára fűzve 14.—, kötve 16.— pengő).

Második, bővített kiadásban jelent meg *Rohonyi Gyula* könyve, amely az általános elektrotechnika elemeit foglalja össze. „Igyekeztem a hiányokat pótolni, — írja a könyv előszavában a szerző. — Sok új fejezetet vettem fel, hogy minél hasznosabbá tegyem szolgálataimat, főleg a fiatal generáció számára." A könyv hat nagyobb részre tagolódik, ezek a következők: I. Magnetostika. II. Elektrotechnika. III. Elektrokinetika. IV. Elektromagnetika. V Váltakozó áramok. VI. Táblázatok. A kötetben szereplő táblázatok mellett igen sok ábra teszi a könyvet szemléletesebbé.

Dr. Rosenberg László: A diétás beteg szakácskönyve. I—V. kötet. Novák Rudolf és Társa kiadása.

Az ötkötetes sorozat a különböző betegségekben szenvedő diétás betegek számára ad minden részletre kiterjedő, receptekkel ellátott szakácskönyvet. Az egyes kötetek a következők:

I. A gyomor, bélbetegségek és az epekő diétái. 144. lap. (Ára fűzve 4.80 P). A könyv 457 receptet tartalmaz. A recepteken kívül azonban utasítást ad arra is, hogyan éljen a diétás beteg. A kötet fejezetei: A hőbehatás különböző módjai. A főzés, tápérték és emészthetőség. Gyomorrontás. Gyomorsavtúltengés diétája. Kevés sav diétája. Teljes savhiány diétája. Gyomorsüllyedés diétája. Chronikus hasmenések diétája. Flatulentia diétája. Epekő diétája.

II. Anyagcsere betegségek, köszvény, rheuma, vesekövek és a sárgaság diétája. 88 lap. (Ára fűzve 4.80 P). A kötet fejezetei: Soványító étrendek. Hízókúrák. Vesekő diétái. Sárgaság diétája. Májbetegségek diétái. Köszvény és rheuma purinmentes étrendjei. Pemberton diéta rheumánál. A kötet 301 receptet tartalmaz.

III. A Basedow-kór, szív- és vérkeringési szervek, vesebajok, diabetes insipidus és a vérszegénység diétája. 112. lap. (Ára fűzve 4.80 P). A kötet fejezetei: Blum-féle Basedow-védő diéta. Erelmeszesedés diétája. Magas vérnyomás diétája. Sószegény diéták. Fehérjeszegény és fehérjementes diéták. Vészes vérszegénység diétája. A kötet 400 receptet tartalmaz.

IV. Cukorbetegek étrendje. 126 lap. (Ára fűzve 4.80 P). A kötet fejezetei: Cukorvizelés, vércukoremelkedés. Aceton. Cukorbíróképesség meghatározás. Főzeléknap. Falta-napok. Gyümölcsnapok. Kész ételek adagkiszámítása. Hogyan állítjuk össze a napi étrendet? Cukorbeteg liszt. Cukorbeteg kenyerek. Mesterséges édesítők. Cukorbetegség és vitaminok. Levesek. Előételek. Húsok. Mártások. Köretek. Főzelékek. Saláták. Tészták. Sajtok. Gyümölcsök. Italok. A kötet 367 receptet tartalmaz.

V. A lázasbetegségek, bőrbetegségek és a terhesség diétái, aggkori diéta. 112 lap. (Ára fűzve 4.80 P). A kötet fejezetei: Lázasbetegségek étrendjei: typhus, scarlat, stb. diétái. Tuberculosis étrendje. Csonttuberculosis étrendje. Sauerbruch-Gerson diéta. Bőrbetegségek: ekzema urticaria diétái. Kímélő étrend az aggkorban. Terhesség diétája. Függelék: Diétás éttermek és pensiók többheti étrendje. A kötet 367 receptet tartalmaz.

Az egyes kötetek elé *dr. Hetényi Géza* írt előszót.

Versek

Devecseri Gábor: Ál-állatkereskedő vagy Az Igaz Szerelem Diadala. Dr. Vajna és Bokor kiadása. 64 lap. (Ára fűzve 3.80 P).

A szerző így jelöli meg legújabb alkotása műfaját: vígopera szövegnek szánt verses komédia. A darabnak csakugyan éppúgy megvan a szövegkönyv jellege, mint ahogy olvasmányrendeltetésű vígjátékként is megállja helyét. A mese egyszerű bonyodalmú és mégis ötletes. A gazdag öreg és a szegény fiatal harca a számító apával az eladó leányért, örök téma és mégis mindíg eleven érdekkel bíró, ha igazi író nyul hozzá. *Devecseri* művének eredeti jellege a téma költői feldolgozásában található, a folyton változó ütemű versszorok szinte zenei lendülettel hordozzák a mondanivalót és juttatják el a szegény fiatal embert a gazdagsághoz és a boldog szerelemhez. Komolykodó naívság, játékos könnyedség, enyhe adagolásában is csípős szatira teszik élvezetes olvasmánnyá — a mű költői értékein kívül — Devecseri alkotását. A könyvet *Bernáth Aurél* ötletes, művészi rajzai díszítik.

Hegedüs Zoltán: Szamosháti ősz. Vigilia kiadás. 96 lap. (Ára fűzve 5.— pengő).

Hegedüs Zoltán új verseskötetének témaköre nagyrészt azonos első verseskönyvével, amely *Az örök dokk fölött* címmel jelent meg. Új verseiben azonban a színek már érettebbek, a pajkos és játszi szerelem férfias, felelősségteljes odaadássá mélyült. Erdély, mely már első kötetében is döntő befolyással volt élményeire, most is ott lobog verseiben és valahányszor a Szamost említi, mintha egy tündérvilágot, tündérifjúságot siratna. Sokszor kacérkodik, mint első kötetében, a gondolati lírával, de legtöbbször megszabadul tőle és versei nem egyszer fülledten testiek. Kötetének egyik legszebb verse egy modern hexameter: Tavasz a déli mezőkön. *„Hajnalodik. Keleten már gyulnak az égi kemencék. Lángjai lágy kenyeret pirosítnak a jó katonáknak."* Költői riport, eleven, pattogós sorokban a délvidéki harcokról.

Somlyó György: Adonis siratása. Officina kiadás. 64 lap. (Ára fűzve 4.— pengő).

A költő az antik világ szerelmese. Intelektuális költő, aki a gondolatot többre becsüli az érzéseknél. Nem egy versén látszik, hogy szinte feladatszerűen dolgoz fel egy-egy témát, vagy ír egy bizonyos klasszikus formában. Ez azonban egyáltalában nem csökkenti értékeit. Bátran, merészen szembehelyezkedik a korral, — első verskötetének címe *A kor ellen* volt, — visszamenekül a régiekhez, a latinokhoz, a görögökhöz. Ezekben az antik formákban elrejti mondanivalóját a jelenről, a szerelemről, a természetről. Egyes sorai

Magyar Kultúrszemle
1942. okt. 15.

gyar-német kulturális érintkezések minden nevesebb kutatója kellő méltatásra talál, fontosabb cikkeikre, monográfiáikra mindenütt hivatkozik a szerző. A könyv fejezetei a pogány kortól a legújabb időkig mutatják be a művelődési kapcsolatok adatait.

Szabó Árpád: Perikles kora. Parthenon kiadás. 96 lap. (Ára kötve 2.80 P).

A *Parthenon-tanulmányok* negyedik köteteként jelent meg *Szabó Árpád* történeti és politikai áttekintése Perikles koráról. Ez a korszak a görögség történelmének legtündöklőbb kora, a görög szellem ebben a korszakban bontakozik ki teljes érettségében. Ekkor éri el fejlődése legmagasabb fokát. A korszakról a különböző történetírók által festett kép azonban egyénenként változott. *Szabó Árpád* most ebben a tanulmányban arra a kérdésre keresi a választ, hogy Perikles koráról alkotott vélemények közül melyik felel meg a valóságnak. Vizsgálódásainak végső eredménye a Perikles-korszak történelmi és politikai átértékelése.

Baktay Ervin dr.: A csillagfejtés könyve. Az asztrológia elmélete és gyakorlata. Vörösváry bizomány. 350 lap. (Ára fűzve 9.60, kötve 12.80 P).

„Ennek a könyvnek az a célja, — írja a szerző a könyv bevezetésében, — hogy az érdeklődőt megismertesse az asztrológiával, rendszeresen végigvezesse a szükséges alapismereteken, majd az ezeken alapuló technikai eljárásokon, végül pedig az asztrológiai értelmezés szempontjain és a horoszkóp kifejtésének elvein." A könyv tehát az átlagos műveltségű ember számára érthetően és világosan akarja megmutatni a csillagfejtést, mintegy bevezeti az olvasót ebbe a tudományba. A könyv minden bizonnyal a legkimerítőbb és a legkomolyabb, amely e tárgykörben eddig magyar nyelven megjelent. A bevezető első fejezet után a második fejezet a csillagászati alapismereteket, a könyv harmadik fejezete a horoszkópot mutatja be, a negyedik fejezetben a horoszkópelemek értelmezését adja. Az ötödik fejezet a horoszkóp kifejtéséről, a hatodik a planétákról és fényszögeikről, a hetedik az asztrológiai prognózisról és végül a nyolcadik az asztrológiai világszemléletről szól. A könyvet igen sok ábra és táblázat teszi szemléletesebbé.

Dr. Baktay Ervin: A diadalmas Jóga. Rádzsa Jóga. Pantheon kiadás. 256 lap. (Ára fűzve 6.—, kötve 8.— P).

Második kiadásban jelent meg *dr. Baktay Ervin* műve, amely a Rádzsa Jógát, a „megismerés és önuralom tanát" mutatja be. A könyv iránti nagy érdeklődést egyrészt a téma kelti föl, ma ugyanis egyre több szó esik a Jógáról, amelynek gyakorlati módszerei bizonyos mértékig már az orvostudományba is bevonultak, másrészt magának az írónak a személye is, aki az indiai szellemiség legkiemelkedőbb magyarországi ismerője s művében teljes rendszerességgel foglalja össze a Jóga tanait. Maga így jellemzi művét: „Ennek a könyvnek az a célja, hogy a Jógával, a Jóga tanításával, elméleti és gyakorlati tartalmával megismertesse az érdeklődőt. Arra törekedtem, hogy a nehéz mondanivalót lehetőleg közérthetően, világosan tolmácsoljam. Nem az volt a célom, hogy munkám minél „szakszerűbb" legyen, s ezért amennyire lehetséges volt, takarékosan bántam a szanszkrit műszavakkal és a nehezen követhető elméleti gondolatmenetekkel."

Haiman-Kner György: A nyomtatott betű művészete. Officina Képeskönyv. 64 lap. (Ára kötve 3.40 P).

Az *Officina Képeskönyvek* művészi kiállítású kötetei közül is kiemelkedik ez a könyv különlegesen szép nyomdai kiállításával. *Haiman-Kner György* tanulmánya a könyvnyomtatás felfedezésétől kezdve végigkíséri a betű művészi fejlődését. Mély alapossággal és e területen szokatlanul nagy tudással vezeti végig az egyes betűfajták kialakulását, fejlődését, majd ismerteti az egyes korok jellegzetes betűformáit. A tanulmányt az írásra és az írott könyvre, a könyvnyomtatás történetére, a nyomtatott betűre, a betűöntésre, a könyv történetére, a könyvnyomatás esztétikájára és a betűmintákra vonatkozó legfontosabb bibliográfiai felsorolás egészíti ki. A kötet második felében 32 tábla mutatja be a különböző korok betűtípusait, továbbá az egyes betűtípusok kialakulását.

Dale Carnegie: Érvényesülés. Fordította: *Varga István.* Bárd kiadás. 362 lap. (Ára 10.— P).

„Ennek a könyvnek egyedüli célja az, hogy megtanítson a legnagyobb feladat megoldására: miképpen kell bánnunk az emberekkel és mint lehet befolyásolnunk őket mindennapi üzleti és társadalmi érintkezéseink során." A könyv ezt a célkitűzését el is éri, amit jelentős sikere is bizonyít. Egész rövid idő alatt most már második kiadásban jelenik meg. Érdekes módon foglalja össze az emberekkel való bánásmód alapelveit, majd ír azokról a különböző módozatokról, amelyek alkalmasak arra, hogy az ember másokkal megszerettesse magát. Felsorol tizenkét módot, mindegyik célja, hogy az emberek gondolkozását átformálja, majd további kilenc módot mutat be „az emberek megváltoztatására, sértődés vagy harag felkeltése nélkül." A további fejezetekben pedig különböző levélmintákat közöl, végül pedig hét szabályt ad a családi élet boldogabbá tételére. A könyv egész felfogásában és beállításában amerikai, benne az amerikai szellemiség jellegzetesen tükröződik.

Fried Ferdinánd: A világkereskedelem jövője. Centrum kiadás. 92 lap. (Ára fűzve 1.80 P).

Az érdekes tanulmány a világ új átalakulása kapcsán a világkereskedelem jövőjét igyekszik megrajzolni. A tanulmány írója, a neves német közgazdász rámutat arra a hatalmas fejlődésre, amely a világkereskedelemre vár. A régi „szabadkereskedelem" helyébe a jövőben a „nagytérgazdálkodás" lép, az európa-afrikai, nagyázsiai, észak- és dél-amerikai életterekkel. A könyv három nagyobb részre tagolódik. Az első részben a szabad világgazdaságtól a nagytérgazdálkodásig megteendő útat mutatja meg, a második részben a lehetséges nagytéralakulatokkal foglalkozik, végül a harmadik részben a világkereskedelem szerkezeti fejlődését ismerteti. Fejtegetései tagadhatatlanul érdekesek és széles távlatot nyujtanak. A könyvet hat térképvázlat egészíti ki.

Raoul H. Francé: A növények élete. Dante kiadás. 332 lap+XXXII. tábla. (Ára fűzve 12.50, kötve 15.— P).

Raoul Francé főműve most korszerűen megújított alakban, bővített és lényegesen átdolgozott kiadásban jelent meg. „Aligha van még könyvem, — írja a szerző a kötet előszavában, — amely a német nép körében és az egész kultúrvilágban annyi barátot szerzett volna. Ezt a könyvet sok nyelvre lefordították. Kiadások sora jelent meg belőle, mint afféle kis növénytani „Brehm-könyv", a növények életének csodáival végigkísérte egy egész nemzedék természettudományos képzését." A hatalmas mű föltárja az olvasó előtt a növényvilág minden izgalmas csodáját. Amikor egy levél történetéről, vagy az állattá vált növényről, vagy a növények hajáról, lélekzéséről, érzékeiről, idegeiről, mozgásairól, a növények szerelmi életéről, az elhagyott virágról, a növényvilág óriásairól vagy a természet bárminő mély és érdekes titkáról ír, a legnehezebb tudományos problémákat is könnyen érthetővé teszi és felejthetetlen szeretettel szól róluk. A könyv szép kiállításban, igen sok művészi fényképfelvétellel jelent meg.

Vajta Ferenc: Istanbul kulisszái mögött. Stádium kiadás. 211 lap. (Ára kötve 7.— P).

A mai világpolitika egyik legizgatóbb rejtvénye kétségtelenül Törökország. Titokzatos szfinksz, mely konokul hallgat, de annál többet beszélnek mellette a világ minden részéből idesereglett diplomaták, politikai ügynökök, ujságírók és kémek. Ebbe a politikai boszorkánykonyhába utazott néhány heti szemléltető útra *Vajta Ferenc,* hogy a maga és olvasói számára megoldja a rejtélyt. Nyitott szemmel járta végig Törökország két legfontosabb központját, Istanbult és Ankarát, a mulatókba éppúgy elnézett, mint a mecsetekbe és szegény viskókba, idegen diplomatákkal és benszülött törökökkel beszélgetett s e sokoldalú tájékozódás nyomán írta meg minden regénynél izgalmasabb naplójegyzeteit. Kelet misztikus és titokzatos hangulatát éppúgy tudja érzékeltetni, mint amilyen fölényes történeti tudással ismertet meg Törökország legújabbkori történetével s amilyen biztos iráskészséggel eleveníti az olvasó elé a mai Törökország állapotát, a nemzetközi politika érdekes alakjait és Közelkeleten lejátszódó eseményeit.

Szent Ágoston Vallomásai. Fordította és összeválogatta: *Horváth Miklós.* Officina kiadás. 64 lap. (Ára kötve 2.40 pengő).

Szent Ágoston írói munkásságának legnevezetesebb terméke a *Vallomások.* Benne „megvallja Istennek, mennyi kegyelmet kapott tőle, mily fölségesen, hathatósan és jóságosan vezette őt az Úr a bűnök és tévelygések világából az életszentség s az igazság fényességébe. Isten jelenlétébe helyezkedik, ott árad ajkáról a hálának, a megtisztult szeretetnek, mély gondolatoknak ez a világhírűvé lett s a maga nemében páratlan éneke." Ez a kis kötet a *Vallomások* különböző könyveiből választ ki egy-egy fejezetet, mint a könyvek legjellegzetesebb részeit s ezeket mutatja be. A kötet elé, amely az *Officina Könyvtár* című sorozatban jelent meg, *Horváth Miklós* külön bevezetést írt, amelyben Szent Ágoston jelentőségét méltatja

A könyv műhelyében

Haiman György tanulmánya

HAIMAN GYÖRGY

Haiman György, az Iparművészeti Főiskola tanszékvezető tanára, a magyar könyvművészet külföldön is elismert szakembere évtizedek kutatási eredményeit összegezi a *Szépirodalmi Könyvkiadónál* megjelent, *A könyv műhelyében* című tanulmánykötete lapjain.

Figyelme elsősorban nyomdászatunk úttörője, Tótfalusi Kis Miklós életműve felé fordul. E nyitány elemzését Bod Péter, továbbá a Landerer és Heckenast nyomda és a gyomai Kner-műhely értékelő bemutatásával folytatja, könyvművészetünk világszínvonalon működő állomásait érzékelteti, három évszázad bibliográfiájának sikeres összetevékenységét.

Van abban valami páratlan, hogy kultúránk folyamata teljes és sértetlen, hogy Kis Miklós és Kner Imre szervesen összetartozik, s a magyar könyv méltó irodalmunk teljesítményéhez. Méltó a múltban, méltó a jelenben. Mégis drámai az, ahogy e „felsőfok" létrejött, s ezt a hősiesen és csöndben vállalt katharzist mutatja be Haiman György fegyelmezett közérthetőséggel, tudományos világossággal.

Már Németh László színműve is idézte Tótfalusi Kis Miklós terhekkel zsúfolt életét. Németh László e drámai pályaképben azt a való tényt jelölte meg, hogy mennyi értelmetlen akadály, irigység rongálta, törte értékeit, energiáit. Haiman György a másik igazságra összpontosított. Arra, hogy minden értetlenség és gáncs ellenére Tótfalusi Kis életműve diadalmas, hiszen indítója annak a fejlődésnek, melynek lényege, hogy a magyar könyv tipográfiája nem a betűmetszés, hanem a betűművesség mértékével vált állandó tényezővé. Tótfalusi Kis Miklós könyvművészete lépteke, iránya, kezdete Kner Imre és Tevan Andor eredményeinek, akik már a Nyugat nemzedék teremtő erejét, tolmácsolták a szép magyar könyv közegében, mely világszínvonalon vált nemzeti értékké. Könyvművészetünk ebben is méltó volt és maradt az úttörő törekvéshez, melyet olyan fényesen és tárgyilagosan elemzett Németh László drámája és most Haiman György tanulmánya.

Haiman György a tudós és a grafikusművész nézőpontjából dúsítja Németh László írói megrendülését, és tárgyilagosan szolidáris lelkülettel tárja fel Tótfalusi Kis Miklós könyvművészetének hazai és európai jelentőségét. Vázolja amszterdami tevékenységét, s betűmintáit összehasonlítja a kor európai műhelyeinek barokk betűváltozataival. Az összehasonlítás állja a próbát: Tótfalusi Kis Miklós a XVII. század végének egyik kiemelkedő nyomdásza.

A szerző érdeme, hogy a magyar nyomdászat és könyvművészet minden lényeges mozzanatát érvekkel gyűjti argumentummá e — Tótfalusi Kis Miklóshoz, Landererhez, Kner Imréhez méltó — kiadványban, melynek egyben a tipográfusa is, a gyomai Kner Nyomda kivitelezésében.

Az *adattár* nyomdászatunk történetének összefoglalása. Tárgyilagos pontossággal, mértékkel méltatja Szentkuty Pál kutatásait, Tótfalusi Kis Miklós és Kner Imre teremtő erejét, Landerer és Heckenast vállalkozó kedvét, Telegdi Pap Sámuel betűmintáját, Bod Péter szolgálatát, Németh János tanulmányát. Kicsiket és óriásokat, a magyar nyomdászat könyvművészeti színvonalra érkezett három évszázados történetét.

Szívesen olvastuk volna e kiadványban Tótfalusi Kis Miklós halotti kartájának magyar fordítását, Vizaknai Bereck György búcsúztató versezetét, de ez sajnálatosan elmaradt. A folyamat fvét azonban — mely Tótfalusi Kis Miklóstól, Hess András 1473-ban létesített budai nyomdájától a gyomai Kner család korszakalkotó könyvművészeti jelentőségéig terjed — maradéktalanul idézte. Lényegre törően, hiányok nélkül.

Jelképes párhuzam, hogy Tótfalusi Kis Miklóst kora közönye és indokolatlan ellenségeskedése vitte halálba. Kner Imrét (aki pedig Kozma Lajos révén a maga európai jelentőségű nyomdásztevékenységével a magyar iparművészettel szövetkezett) a fasizmus pusztította el.

A magyar könyvnyomtatás azonban a maga művészi és szakmai felkészültségével Tótfalusi Kis Miklós korában a felvilágosodás nyitánya lett, Knerék gyomai nyomdája Ady nemzedékének szövetségesévé nőtt minden ártalom, közöny, magány és ellenségeskedés ellenére.

Ez áll Tótfalusi Kis Miklós sírfeliratán: *„Támasszon Hazánknak inkább mást helyette."* A több hullámban érkező jövő, Bod Péter, Landerer Lajos, Németh János, Kner Izidor, a Tevan család és Kner Imre személyében mindig támasztott mást, új szellemiséget a Tótfalusi szellemiségéből. Más névvel: azonos megszállottsággal. Állíthatjuk: Haiman György is közéjük tartozik, aki a kiadvány végén hasznos tanácsokat szolgáltat a könyv holnapját építő új művészeinek. Ő és generációja az első, aki a béke termékeny korába lépve, dráma és tragédia nélkül, tehetsége együtthatóival szerkesztheti, alkothatja a jövő tipográfiáját, szép könyvét.

Losonci Miklós

Magyar Nemzet 1979. aug. 17.

talom külpolitikájában azonban az a vigasztaló, hogy a „bírtokot" senki államférfi nem képes eljátszani.

Jimmy *Carternak* feltehetően kellemetlen választania — némi leegyszerűsítéssel — a néger és a zsidó közösség szavazatai között, hiszen mindkét választóréteg döntő a demokrata jelölt győzelméhez. Hogy erre a dilemmára rákényszerült a Fehér Ház lakója, az viszont meghaladja az amerikai belpolitika kereteit. Ellenben megint egyszer kiderült, hogy Washington külpolitikájának nincs kellő *hazai fedezete*, avagy másként fogalmazva: a világpolitikai koncepciók könnyűnek találtatnak a belső mérlegen. Young azzal védekezett, hogy hite szerint országa érdekeit képviselte, az Egyesült Államok azonban megszabadult ettől a képviselőjétől. Ha tetszik a külvilágnak, ha nem.

ARAFAT a hét elején nyilatkozatot adott a *Washington Starnak*, és jelezte, hogy a PFSZ sok mindenre, vagy akár „bármire" kész közvetlen kapcsolatot teremtendő Amerikával. Lényegében véve ugyanakkor Carter elnök *két feltételt* szabott a palesztin szervezettel való tárgyalásoknak: a PFSZ ismerje el Izrael jogát a létezésre és tekintse magára nézve kötelezőnek az ENSZ Biztonsági Tanácsa nevezetes, 1967 novemberében született 242-es határozatát. Az Arafat említette „bármi" azonban nyilvánvalóan kevesebb ennél. Ha valamiről, erről kellett .tárgyalnia Andrew Youngnak, miként — szerda óta ezt is tudjuk — őt megelőzően az Egyesült Államok bécsi nagykövetének, aki már *háromszor* is találkozott a PFSZ ottani emberével. Utóvégre két diplomáciai álláspont *közelítésének* feladatáról van szó, ami csak addig tűnik lehetetlennek a kategorikus kizárások, sőt blöffölések láttán, amíg eszünkbe nem jut éppen a 242-es BT-határozat, amely nemcsak a kétértelműség egyik maradandó példája, hanem — ezzel együtt — a közel-keleti rendezés iránymutatója is.

Erénye e határozatnak diplomáciai homályossága, hiszen anélkül meg sem születhetett volna. Tisztázatlan a megfogalmazásban, hogy Izraelnek *a* (tehát valamennyi) megszállt arab területet kell kiürítenie a rendezés végett, vagy csupán elfoglalt földeket, a határozott névelő hiányában megalkudásos alapon. A BT-határozat azonban ezzel együtt a megszállás felszámolásában jelöli meg a béke feltételét, és ennek fejében garantálná Izrael határait is. Tel Aviv érdeke persze a területekről való alkudozás lehetőségének fenntartása, hiszen — mint teszi Egyiptom esetében is — a sivataggal együtt a saját politikai feltételeit kínálhatja az illető arab tárgyalópartnernak.

Fogyatékossága viszont a BT-döntésnek a palesztinok — helyeselhetően — a politikai küzdelem felé tolódván, a Palesztinai Felszabadítási Szervezet tehát *anélkül* játszaná ki legnagyobb aduját, hogy ígéretet kapna önrendelkezése megvalósítására. Ha maga is „pókerezik" az elismerés megtagadásával, Arafat voltaképpen csak azt cselekszi, amit helyében bárki államférfi tenne (s a *Brandttal* és *Kreiskyvel* lezajlott találkozója jelzi: a világpolitika értői ezt így is fogják fel). A palesztin vezető nyilvánvalóan számításba vette, hogy a térség *realitásait* nemcsak egyikét Andrew Young képes felmérni, s persze azok közé tartozik mind kevésbé elhanyagolhatóan a Nyugat politikusai számára az *arab olaj* is.

Mai világunk realitásai ütköznek meg szinte sorra egymás után az amerikai külpolitika régi keletű dogmáival. A fekete bőrű Young valójában a fekete-fehér, leegyszerűsítő felfogástól tért el, ezek szerint túlságosan is, megengedhetetlenül mindenesetre a mai washingtoni viszonyok között. De amikor Amerikának bevált klienseket, *somozákat* és sahokat kell — érdekeit újraértelmezvén — „ejtenie", és az elnök felesége sandinista gerillákkal parolázik (ha láthatóan viszolyogva is); ha „Fekete-Afrikában" immár képtelenség „fehér politikát" folytatni, és még Indokínában is birkózik a realizmus a — persze nem harcilag felfogott — revanssal, akkor Young „revizionizmusa" valójában az *alkalmazkodás* kísérletének egyik megnyilvánulása. Ha komolyan beszél a Fehér Ház stratégája, *Brzezinski* a „globális megoldások" kereséséről, akkor Amerikának kell igazodnia glóbuszunk valóságához, s nem megfordítva. Washingtonban némelyek és egy darabig még hitegethetik magukat az utóbbi fenntartásával, de a világpolitikai pókerpartikban kudarcok sora következik, ha a kibicek folyvást elárulják a kártyások blöffjeit.

AZ OLAJ diplomáciai realitássá válása persze mellőzhetetlen része a mostani palesztin játszmának. Amikor az olajáremelés és a tokiói tőkés csúcs után a szaúdi király kegyesen megígérte Carternak a kitermelés fokozását (vagyis az olajhiány csökkentését), tette ezt kimondottan politikai engedményeket sürgetve. Young egyensúlyát egy koktélpartin veszítette el, de valójában ő is az olajon csúszott el: Tel Aviv azóta füstölög, hogy hírét vette a rijadi gesztusnak. Izraeli értelmezés szerint ugyanis az olajéhség akár szövetségesi kannibalizmusra is ráveheti a nyugat hatalmait, az arab felfogásnak tett engedményekre szinte bizonyosan.

Youngnak mennie kellett, mert kimondta, hogy a megszállás meztelen. Az irrealizmus azonban a politikában sem öltöztet.

Avar János

Haiman György, tipográfus

Tótfalusi Kis Miklósról írta egyik régebbi munkáját kitűnő könyvművészünk, *Haiman György*. Új kötetében is nagy elődjének példáját követi, amikor *A könyv műhelyében* megtalált és kidolgozott elveit az olvasónak tett szolgálat jegyében foglalja öszsze. Ne lexikális összefoglalásra gondoljunk (nem tankönyvet nyújt át, hanem cikkgyűjteményt): a Tótfalusiról vagy Bod Péterről, Hess Andrásról vagy Kner Imréről szóló tanulmánya csakúgy, mint tipográfiaelméleti fejtegetései a szívvel-lélekkel végzett munkát, a könyvcsinálás — számunkra pedig a könyvolvasás — örömét dicsérik. *(Szépirodalmi)*

7

Falus R: Könyvszemle

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 27

Haiman György, tipográfia

A magyar ponyva tüköre című kötet nem előzmények nélkül való, a szerzőn kívül *Trócsányi Zoltán, Turóczi-Trostler József, Voinovich Géza, Békés István, Ráth-Végh István* foglalkozott többek között a ponyvával, ám a méreteket és a feldolgozott anyagot tekintve ilyen átfogó mű még nem született. Egy élet munkáját tartalmazza ez a tekintélyes, vaskos könyv (a szerző már korábban is foglalkozott régi kiadványokkal), amelynek kivitelezése is elsőrangú (Magyar Helikon). A neves szerkesztőtársak (*Klaniczay Tibor, Haiman György, Lengyel Lajos, Szántó Tibor*) közreműködésével Pogány a magyar ponyvatörténet lexikonát alkotta meg. Könyve nemcsak a kutatók számára alapmunka, hanem minden érdeklődő olvasó számára izgalmas felfedezés, ritka kaland.

Ézsiás Erzsébet

Ézsiás Erzsébet: A magyar

Esti Hírlap, 1979 márc. 20.

2.

Haiman György, bibliográfus

Takács Béla: A sárospataki nyomda története (Magyar Helikon 1978. 206. oldal, 220 Ft) — A Haiman György, Klaniczay Tibor, Lengyel Lajos és Szántó Tibor szerkesztette Magyar Tipográfia sorozatban megjelent, könyvészetileg művészi rangú kötet a sárospataki nyomdászat teljes történetét tárgyalja. Részletesen taglalja az első, ún. fejedelmi (I. Rákóczi György fejedelem és felesége, Lórántffy Zsuzsánna alapította) nyomda múltját, amely elsők közt a nagy pedagógus, Comenius munkáit adta ki. Majd a következő, a XIX. század elején alakult pataki nyomdáról és a főiskolai nyomdáról kapunk képet. A munkát a fejedelmi nyomdában készült könyvek jegyzéke és számos szép művének képmása teszi teljesebbé. *(N. F.)*

507

(N.F.): Új Könyvek

Élet és Tudomány, Bp. 1979. IV. 20.

XXXIV/16

Haiman György könyvművész

ÚJ KÖNYVEK

Haiman György: *A Kner család és a magyar könyvművészet* (Corvina, 1979. 128 oldal, 225 Ft) — Tartalmas, tiszta stílusú és nagyon szép küllemű könyv e Haiman György írta és tervezte kötet (majdnem száz színes fotója *Szelényi* Károlyt, nyomdai mivessége a *Kossuth Nyomdát* és a mai *Kner Nyomda gyomai műhelyét* dicséri). Tárgyilagosan és érzékletesen mutatja be a magyar nyomdászat közelmúltjában roppant érdemű család 1882 és 1944 közötti munkásságát s a gyomai nyomda köré csoportosuló művészeknek és az ott dolgozó mestereknek a tevékenységét. *(DGy)*

-ik könyvek

91.

Élet és Tudomány, Bp. 1980. jan. 18. XXXV/3.

NPI Rota

Haiman György

Szeretettel meghívjuk

MAGYAR KÖNYVMŰVÉSZETI TÖREKVÉSEK A SZÁZADFORDULÓN

című kiállításunkra,
amelyet
1974. december 6-án, pénteken
3 órakor

HAIMAN GYÖRGY
tanszékvezető egyetemi tanár
nyit meg.

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM
Budapest, V. Károlyi M. u. 16.

MAGYAR KÖNYVMŰVÉSZETI
TÖREKVÉSEK
A SZÁZADFORDULÓN

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUN 15
Népszava

Haiman György

1021

6

HASZNOS TUDNIVALÓK

BÉLYEGSAROK

A Magyar Posta új kiadványát, az 500 éves magyar könyvnyomtatás tiszteletére készült bélyegpárt Haiman György és Kass János tervezte, s az Állami Nyomda készítette el 675 ezer fogazott példányban. A bélyegpár a Magyar Posta egyik legsikerültebb kiadása, s a bélyeggyűjtők körében osztatlan elismerést aratott.

★

Nagy sikerrel zárult a Münchenben megrendezett „IBRA 73" nemzetközi bélyegkiállítás. Jellemző volt a kiállítás színvonalára, hogy a bíráló bizottság 26 nagy arany és 80 kis arany érmet osztott ki. A magyar gyűjtők csak szerényen vettek részt a kiállításon, s 3 ezüst, 1 ezüstözött bronz és 1 bronz érmet nyertek. Az irodalmi osztályban a „Magyar Bélyegek Monográfiája" című öt kötetes művet ismét arany éremmel tüntették ki.

★

A FIP, a nemzeti bélyeggyűjtő szövetségek csúcsszerve Münchenben tartotta 42. kongresszusát. Munkájában magyar küldöttség is részt vett. A kongresszus új kiállítási szabályzatot készített, majd a jövő évi FIP-kiállítások ügyében döntött. 1974. június 7-e és 16-a között a svájci szövetség Baselben, szeptember 21-e és 29-e között a svéd szövetség Stockholmban rendez nemzetközi bélyegkiállítást.

★

A bélyegkiadó szakemberek fantáziája szenzációs ötlettel lepte meg a gyűjtőket. A Dél-Ázsiai Bhutan állam olyan bélyeget hozott forgalomba, amelynek közepébe lejátszható mini hanglemezt építettek be. Most azt várjuk kíváncsian: mi következik a szagos, a mentolízű és a hangos bélyeg után?

ÚJDONSÁGOK

JUGOSZLÁVIA: Az új „Festmények" sorozat néhány, a XIX. században élt jeles festő alkotásait ismerteti. Eredetijük a belgrádi, a zágrábi és a ljubljanai múzeumban találhatók. Katarina Ivanovics, az egyik festő Magyarországon született.

AUSZTRIA: Az 1957-ben elhunyt dr. Theodor Körner, az egykori köztársasági elnök születésének 100. évfordulójára bélyeget hozott forgalomba az osztrák posta.

KUBA: Kopernikusz születésének 500. évfordulójáról három bélyeg és egy blokk kiadásával emlékezett meg a kubai posta. Érdekes a blokk megoldása: a varsói Kopernikusz emlékművet ábrázolja, Waclaw Palessa lengyel művész festménye után.

MONGÓLIA: Kopernikusz emléksorozatot és blokkot adtak ki. A szép rajzú bélyegeket a budapesti Állami Nyomda készítette.

AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK: Bélyeget adtak ki George Gershwin emlékezetére. A bélyegen a zeneszerző képmása mellett a nálunk is jól ismert „Porgy és Bess" című opera egyik jelenete látható.

PARAGUAY: Az „Apollo XVII" tiszteletére emlékblokk jelent meg 4000 példányban.

Dr. S. L.

Megjegyzés

Kívánatos lokálpatriotizmus

Baráti találkozóra hívta néhány nappal ezelőtt az Angyalföldön lakó írókat, költőket a kerületi tanács és a Hazafias Népfront kerületi bizottsága. A közös beszélgetésen a főváros és a kerület művelődési vezetői, munkatársai, valamint a helyi társadalmi szervek képviselői is részt vettek. A meghívottak a munkások közművelődése érdekében szervezett újfajta kezdeményezés indulásának tanúi lehettek. A téma ugyanis az volt, hogy az írók, költők milyen formában tudnának személyesen részt venni a munkáskerület művelődési életében, azaz segíteni az ismeretterjesztést, a tudatformálást.

Nem arról van szó, mintha más településekhez, városrészekhez hasonlóan, Angyalföldön nem tettek volna már eddig is sokat a műveltség növeléséért, az igények felkeltéséért, majd kielégítéséért. A kerület számos nagyüzemében működnek irodalmi csoportok, színjátszó együttesek, üzemi és tanácsi művelődési házak, könyvtárak kínálnak egyre gazdagabb programot, több iskolában kísérleti jellegű esztétikai, filmesztétikai oktatás folyik, és így tovább.

Az írók, költők segítségét a már meglevő formák továbbfejlesztésében, a tartalmi gazdagság és igényesség növelésében várják. Személyes tapasztalataikat kérik, cserében pedig új élmények szerzését ígérik a kerületben azoknak az íróknak, költőknek, akik személyes részvételükkel járulnak hozzá szűkebb hazájuk, a kerület művelődésének fejlődéséhez.

Már ezen az első összejövetelen számos érdekes, megvalósítani érdemes javaslat hangzott el. Például az, hogy a kerületi művelődési házakban hozzanak létre történelemszakköröket is, s azokban századunk eseményeivel foglalkozzanak. Segítséget ígértek a megjelent írók ahhoz, hogy — az írószövetség és más kerületekben lakó írótársak bevonásával — a mai irodalom mindjobban eljusson Angyalföld lakóihoz. Felvetették, hogy szervezetté kellene tenni írók, költők, újságírók látogatásait a munkásszállásokon, ahol beszélgetéseket, vitákat folytathatnának azok lakóival. Színházbarát körök kialakítása lenne kívánatos a kerületben. Ilyen és hasonló javaslatok hangzottak el a kerület vezetői és a meghívottak részéről egyaránt.

Ami az egészben a leginkább figyelemre m''tó: a személyes részvétel kérése, várása. Ezt nem szabad egy pillanatra sem szem elől téveszteni az elkövetkező időkben; azt, hogy az írók, a művészek személyes jelenlétükkel, munkájukkal vegyenek részt annak a közösségnek a művelődési folyamatában, amelyben élnek. Élnek, akkor is, ha az együttélés alapja a területi összetartozás. Kívánatos lokálpatriotizmus ez, amelyet Angyalföld vezetői e találkozón helyesen igyekeztek felerősíteni. Ezúttal még csak az hangzott el, mi kellene, mi lehetne. Kezdetről lévén szó, ez érthető. Várakozással tekintünk a megvalósítás elé, mit csinálnak mindabból, amit fölvetettek azok, akik javasolták a különféle megoldásokat, ötleteket, s hogyan fogadják és segítik mindezt a kerület lakói, munkásai.

Mátyás István

haj, gyöngyvirág

len téma, önmaga, a „legolcsóbb modell" még a nehéz időkből, de két azonos nincsen közöttük. Volt, aki „belerúgott" a felszabadulásról festett képébe és formalistának bélyegezte. Holló László nem panaszkodott és nem vádolt, hanem akkor is festett, rajzolt szünteletlenül, megszedte nyáron a barackfáit, kifejtette a mákgubót, ősszel verte a diót és amikor neki senki nem tudott adni jó szó-

Nem akarjuk besorolni Holló Lászlót egyetlen művészi seregbe sem. Hiábavalón ne mondjuk tegnapinak és indokolatlanul sem mainak. Fiatalok seregszemléjén mennyivel avultabb művészi kifejező eszközökkel találkozunk, és gyakran öregek tanítanak, hogyan lehet a mában élnünk! Higgyünk a művésznek úgy, amennyire hiszünk a mozdonyvezetőnek, az asztalosnak,

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUN 5

Dolgozók Lapja Komárom

Haiman György

ÚJ BÉLYEG

A magyar könyvnyomtatás 500. évfordulója alkalmából az „Évfordulók, események 1973" elnevezésű bélyegsorozaton belül két új bélyeget ad ki a posta június 5-én. A bélyegek fekete és aranyszínű, mélynyomással, Haiman György és Kass János tervei alapján az Állami Nyomdában készültek. Az egyforintos bélyeg az első betűszedést, a 3 forintos az első nyomtatósajtót ábrázolja.

az első helyen.

A Jókai Gimnazium tanulói egyéniben és csapatban is sikeresen szerepeltek. Kiemelkedett közülük Kürti Csaba, aki átlagon felüli teljesítményével járult hozzá

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Haiman György, az Iparmű-
vészeti Főiskola tanszékvezető
tanára.

1972 DEC 23

OLVASHATÓN ÉS SZÉPEN

1021

Néhány héttel ezelőtt az Ifjú Tipográfusok Köre kerekasztal-beszélgetésre hívott meg négyünket — Haiman Györgyöt, az Iparművészeti Főiskola tanszékvezető tanárát, Kass János grafikus művészt, Lengyel Lajos Kossuth-díjas tipográfust és engem —, hogy beszélgessünk el a fiatal nyomdaművészekkel és grafikusokkal a tipográfia és a kommunikáció mai szerepéről.

Különösebb *résumé*-je nem volt ennek a kétórás beszélgetésnek, de két gondolat — úgy érzem — mindenképpen uralkodott a vita során. Az egyik: aki az életét körülvevő tárgyakat — lakást, bútort, csecsebecsét stb. — úgy választja meg, hogy egy régi, mondjuk ki: 19. századi ízlést konzervál maga körül, attól aligha várható, hogy amikor könyvet, folyóiratot, újságot állít elő, megfelel a korszerűség követelményének. A másik: a tipográfia olyan funkcionális művészet — akárcsak az építőművészet —, amely akkor korszerű, ha egy időben elégíti ki igényünket a szépre és a praktikusságra, vagyis csak a jól olvasható, arányosan szép nyomtatványokat nevezhetjük korszerűnek.

A beszélgetés óta négy — különleges nyomdai gondossággal készült — könyvet lapozgatok; mindegyik a bibliofilia — a könyvszeretet — nemes indítékából készült, azzal az igénnyel, hogy kivételes esztétikai örömet okozzon mindenkinek, aki kézbe veszi őket.

A *Pest-Buda Anno 1838* tizennégy színes litográfiát tartalmaz. Vasquez Károly „Buda és Pest szabad királyi városainak tájleírása" című sorozatából állította össze Rózsa György. A reformkor Pest-Budája elevenedik meg e látképeken, melyeket tollal készített egykor egy Franz Weiss nevű mester. Nagy kísértést érez a szemlélődő, hogy bekereteztesse és falra függessze e litográfiákat, s elandalodjék Pestnek egykori Artzképén, szemlélvén a Józsefpiatzot meg Jul-Baba török dervis sírját meg a Rudasferdőt és a többit.

De erre sem hely, sem idő nincs, mert már az *Anno 1800...-at* böngészi az ember, ezt az elfelejtett hazai nyomtatványokból Szántó Tibor összeállította különös könyvet, mely nem kevesebb — Lukácsy Sándor bevezetője szerint —, mint „nyomdásztörténeti szemle", „korrajz", „a história morzsaléka". Reklámlapok, céhlevelek, színlapok, meghívók, pénztári jegyek, divatképek, ponyvakiadványok fedőlapjai, cégkártyák, röplapok, menetrendek, naptárdíszek, szállodaszámlák, műsorfüzetek tarka egyvelege ez a könyv. Egyetlen pontot idéznék Baldi Lőrintz úr illuzionista műsorának 1822. évi programjából, talán a legkedvesebbet: „Baldi Úr a kezét tőrrel általszúrja a Nézők láttára, és ha akarja a Publikum, foly a sebből a vér, ha nem akarja, nem foly."

Ebből is látszik, mily választék előtt ült egykor a néző; ilyen választékot ma egyetlen előadás sem nyújtand senkinek. Hogy válaszszon ti.: folyjon-e a vér avagy sem.

Különös és elsősorban küllemével hatni kívánó két szép könyvet tartok még a kezemben. *Petőfi Sándor szerelmes versei* Reich Károly illusztrációival (három méretben is készült) és *Petőfi: 12 vers* című albuma (ebben hasonmás és nyomtatott változatban is olvasható a tizenkét vers, úgyszintén Juhász Ferenc gyöngybetűs bevezetője). A szerelmes versek gyűjteménye édesebb, a tizenkét vers szikárabb. Ezt a tipográfiai megoldásra értem. Az előbbi borítóján a halványkék és az arany uralkodik, a lapokon a kék és a fekete. A tipografika Soproni Béla sajátos stílusát dicséri: a korszerűség elegyítését a Petőfi lángoló szerelmére rímelő romantikával. A 12 vers végig a két legszebb nyomdászati szín, a fekete és fehér ölelkezése (csak a borítón s a burkolón aranylik a költő aranyló neve). Szántó Tibor magas színvonalú tipográfiáját és kötéstervezését megcsodáljuk ebben a műben is. Nem véletlen az ő alkotásának egyszerűbb és nemesebb szabásvonala: nem elsődlegesen a szerelmes költőt, hanem a népfit, a forradalmárt mutatja föl a tizenkét vers a tipográfia cifrátlan, egyszerűn-magasztos köntösében.

Ha a kerekasztal-beszélgetésen már mind a négy könyv a kezemben van, talán ezeket mutatom föl a jövendő tipográfusoknak, könyveink majdani gondozóinak: íme, hogyan lehet átemelni a múltat a jelenbe, hogyan lehet úgy könyvet alkotni, hogy egyszerre teljesítse a szépség és az olvashatóság követelményét.

Vagyis hogy korszerű legyen.

Nemes György

zöttre becsülték. A
előtti héten Nyugat-l
nem árulta el izgal
denki a jövőről besz
el a hajdani „front
nyitott, eleven seb ma
testén, vagy a változá
és Nyugat között. Már
hogy itt vagyunk, jugoszlávok, ke-
letnémetek, románok, magyarok, a
nemzetközi PEN delegátusai, Nyu-
gat-Berlinben.

B. úr

Akárhogy számítom, B. úr az első Nobel-díjas, akit szemtől-szembe láthatok, aki kezemet szorítja, párbeszédének részesévé avat.

B. urat szeretik és gyűlölik. 1972 novemberében, Nyugat-Berlinben, közegünkben mindenki rajong B. úrért: nagy regényíró, a nemzetközi PEN elnöke, vendégszerető házigazda, a jobbik németség egyetemes szimbóluma, jövőnk személyes záloga. Megnyitó beszédében B. úr elnézést kér, az elkövetkező napokban talán idegesebb lesz a szokottnál, de próbáljuk megérteni, kötelessége Nyugat-Berlinhez köti, holott szíve szerint odahaza, Kölnben korteskednék.

Mégis jut ideje mindenre, mindenkire. Sajtókonferencián diplomatát megszégyenítő biztonsággal egyensúlyoz kényes elnöki székében, ha bebörtönzött kelet-európai írót említenek, görög és dél-amerikai példákat említ, ha a szélsőbalról pimaszkodnak vele, országának demokratikus alkotmányára hivatkozik. Hosszan tárgyal a turbános kasmiri íróval India oktatásügyi gondjairól. A harminchatodik éve Angliában élő litván emigráns költő virágnyelvű célzásait öt szavas mondattal igazítja helyre, azt mondja, a megvalósult kelet-európai történelmet a PEN nem tudja, nem óhajtja megváltoztatni. Külföldre szakadt honfitársnőnk, hamburgi főorvos felesége itthoni örökségét, a felsőgödi telket a magyar államnak kívánja ajándékozni, épüljön új alkotóház a rászoruló magyar íróknak. B. úr helyesli a tervet.

Ötvenöt éves, homloka gyöngyözik, arcán lila hajszálerek, ma már kevesebb bort iszik. Ha nem olvastam volna, nem hinném el, hogy az elmúlt hónapokban, a Baader—Meinhof csoportról mondott véleménye ürügyén milyen hangon írtak róla, a televízió egyenes adásában miket mondtak a szemébe ötödrangú zsurnaliszták. Hans Habe, akit nálunk rejtélyes okokból haladó írónak tisztelnek némelyek, akinek lektűrregényeit nem akármelyik magyar kiadó publikálja, felváltva minősítette vörös ügynöknek és fasisztabarátnak B. urat. B. úr kevéske bort iszik, kezet ráz, még egy interjút ad, holtfáradtan aludni tér, tizenhét hónapja, éjfél után a Budapest szállóba vittük haza. B. úr álmos volt, de arra kérte feleségemet, álljon

szagolt is az egykori kardinálissal fertőzött levegőből, nyakát nyújtogatta, noteszába jegyzett. Indulásától bukásáig részletesen ismerte a néhai esztergomi érsek pályáját, az eredeti nevét, fogságának hónapszámát is tudta, az egyetemes katolicizmus szégyenfoltjának, száradt tökű zelótának mondta, s még annak is, amit e percben nem bír el a magyar újságpapír. Faggattam, miért érdekli a hajdani primás, talán megírni kívánja, B. úr elütötte a kérdést, aludni tért. Most, Nyugat-Berlinben az indiai oktatásügy ugyanúgy érdekli, mint a valahai magyar egyházfő, akinek legújabb már vatikáni keltezésű cikkét is olvasta arról, hogy 56 tragédiáját Nagy Imre politikai anafalbétizmusa okozta. B. úr szomorúan mosolyog, kifelé fordítja tenyerét, elhárítja a kérdést, hogy miért kell neki mindezt tudnia, már az őrült ceyloni novellistát hallgatja, aki fertelmes angolsággal Mao elnök könyvecskéjéből recitál téziseket.

Hová tűntek a katonák?

Öt éve jártam Nyugat-Németországban, akkor tetőzött a diáklázadás. Nyugat-Berlin, az életformáját kereső egyetemista újbaloldal főhadiszállása volt, itt ölték meg a rendőrök Benno Ohnesorg diákot, itt tevékenykedett Fritz Teufel, aki elképzeléseivel Dutschke-t is lepipálta, itt alakult meg a Kommuna I. és a Kommuna II. Ha nem itthoni rutinnal, öt évvel talán én is úgy találom, a világforradalom új vetése a nyugat-berlini Szabad Egyetem magvaiból hajt ki.

A diáklázadás azóta világszerte apályidejébe ért, Németországban különösen válságba jutott. A Brandt-kormányzat hatástalanította az ultrabalt, értelmes követeléseik javát teljesítette, eszelősebb vágyképeiket magánrögeszmévé minősítette, Teufel Jordániába ment harcolni a palesztin igazságért, a hajdani kommunatagok többsége megtért a polgári akolba. 1972 novemberében a Szabad Egyetem orvosi karának oldalfalán krétafelirat: „Elvtársak, tartózkodjatok a szavazástól, nincs alternatíva". Az előcsarnokban tornacipős, farmernadrágos egyetemisták, halomnyi könyv. Sztálin: *A leninizmus kérdései*. Mao Ce Tung: *Az ellentmondásról*.

— Az elvtárs honnan érkezett?

— Magyarországról.

— Öntsünk tiszta vizet a pohárba. Magyarországot nem tartjuk szocialista országnak.

— Az elvtársak szerint melyek ma a szocialista országok?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 [illegible] 13

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

Haimann György

1021

FILATÉLIAI HÍREK

Madách Imre 1932-ben került először bélyegre Madách Imre. A Magyar Posta január 21-én, születésének 150. évfordulóján újabb kiadvánnyal emlékezik meg a költőről, Az ember tragédiája megalkotójáról. 41 évig tartó életét beárnyékolta betegsége, szerencsétlen családi körülményei és a nemzet sorsa miatti aggodalom. Korai ifjúságától írogatott, az emberiség problémáit boncolgató hatalmas műve 1859-ben érett meg, akkor alig egy év alatt papírra vetette a Tragédia sorait. Egyéb drámái gondolati gazdagságban, költői kifejezőerőben nem közelítik meg az európai irodalom jelentős alkotásai közé sorolható főművét. A budapesti Állami Nyomda Haimann György és Kass János grafikusművész terve alapján többszínű mélynyomással készíti az 1,— Ft névértékű új bélyeget, mely Madách Imre arcvonásait mutatja be. Arcképét harmadszor állítja elénk postánk, a bevezetőként említett elsőt 32 év múlva, halálának centenáriumán egyszerű kivitelű bélyeg követte. Az évfordulóra a Magyar Posta páratlan ajándékkal kedveskedik a levelezőlap-gyűjtőknek. Az ember tragédiája egyes jeleneteinek illusztrálására Kass János Munkácsy-díjas művészünk rézkarcokat készített, ezeket levelezőlapon sorozat formában reprodukálják. A 10 db 60 filléres és az 5 db 2,— Ft-os benyomott bélyeggel ellátott levelezőlapot elsősorban a szövetség tagjai részére biztosítják.

Vas Tibor

inkognitóban

Kis községünkben egyáltalán nem lehet panasz arra, hogy „az isten háta mögött" élünk, velünk nem foglalkozik a sajtó. Egyesek szerint sokat, mások szerint nem, de az is negatív. Az igazság valahol középúton van. Mint most is, amikor azt kideríteni igyekszünk. Vegyünk két egészen friss példát. Egy magát megnevezni nem kívánó olvasó arról írt, hogy Bucsán nem adnak fél kiló kenyeret a kenyérboltban. Egy másik levelezőnk másik írásban arról panaszkodik, hogy a szép és az új postahivatalban sorba kell állni csomagszállítóért, pénzes utalványért.

Az előző témánál már közöltük a választ s az utóbbinál maradva az a véleményünk, hogy ingyen nincs semmi, valakinek mindig fizetni kell. Ebben az esetben csak a kedves ügyfél kapja ingyen az említett nyomtatványokat, amit a posta fizet. Bucsán egy év alatt 600 forint áll a postahivatalvezető rendelkezésére, amiből minden nyomtatványt biztosítania kell.

Tapasztalatból tudom, hogy amikor néhány évvel ezelőtt ingyenessé tették az ügyfelek számára ezeket a nyomtatványokat s kitették a hivatalban

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE
1969 FEB 27

Hajnal György typográfikai tanszék vezetője
1021 Könyvművész.

A nyomda művészei lesznek

Typografikai tanszék az Iparművészeti Főiskolán

Aranyérmek Lipcsében és kitüntetések Frankfurtban, díjak a nemzetközi zsűrik előtt és az olvasók elismerése idehaza — könyvművészeink derékhada régóta világszínvonalon alkotja a papír és nyomtatás különlegesen szép remekeit.

És már sorakozik mögöttük az utánpótlás.

— *Három évfolyamon háromszor tíz művészjelölt tanulja már a szakmát és az alkotást az Iparművészeti Főiskolán* — mondja Haiman György, a közelmúltban létrehozott typografikai tanszék vezetője.

S hogy jó kezekbe került a nyomda jövendő művészeinek oktatása, azt egyebek között a tanszékvezető személye bizonyítja. A nemzetközi rangú magyar könyvművész-gárda egyik kiemelkedő mestere a professzor, sok elismerés és díj tulajdonosa, még több kitűnő műremek tervezője, készítője. Már a harmincas években kitüntető címmel jutalmazták a híres Kner-dinasztia fiatal leszármazottjának könyvremekeit, már a negyvenes években kitűnő kis munkában foglalta össze, mi is „A nyomtatott betű művészete", s a felszabadulás óta megsokszorozódó tevékenységét egyebek között a lipcsei nemzetközi könyvművészeti kiállítás aranyérme, az ICTA, a nemzetközi nyomdaművészeti intézet kitüntető oklevele, s egy ezüstérem is jelöli a lipcsei legszebb könyvek az egész világból kiállításról.

— *Sokágú művészet ez* — mondja a tanszékvezető, aki évtizedek óta nemcsak műveli és tanítja, tanulmányozza is a szép mesterséget. A grafikai művészet titkait Kaesz Gyulától, a magyar iparművészet nemrég elhunyt mesterétől tanulta hajdanán, a nyomdászat és könyvművészet mesterfogásait világhírű rokonától, Kner Imrétől, s a technikai tudást gépészmérnök-hallgatóként a műegyetem nyomdaipari szakán szerezte meg.

— *A tipográfia művészete nem lehet művészkedés* — mondja Haiman György. — *A tervezőnek tökéletesen kell ismernie a technikát, a nyomdászat ipari részét is; legalább olyan alaposan, mint a művészet alapelemeit. Munkája nem kötetlen alkotás, gépektől, technikától függő nemes ipari művészet.*

Hogy mik e művészet elemei és eszközei, azt felsorolni néhány sorban igen nehéz lenne. Nézze meg az olvasó egy kissé csak ezt a cikket, álljon meg csupán egy pillanatra a gépies olvasásban, hogy a typográfiára figyelhessen, s máris titkos összefüggéseket találhat, a nyomdászat rejtett módszereit. Figyelje a cikk sorainak távolságát, a nyomtatott sorok és a fehér sorközök ritmusát, vessen egy pillantást a cím, és az alcím betűire, s a mellettük levő cikkek címeire. Hasonlítsa össze a címsorok nagyságát, szélességét, a betűk formáját, amely lehet gömbölyded-guruló, vagy határozottan szerkesztett, egyenes, lehet összhangban a szöveg apróbb betűivel, s lehet ellentétes velük. A lehetőségek rejtettek, de végtelenek. Érdemes megnézni, kiemelt, nagy iniciálékkal kezdődnek-e a bekezdések, vagy anélkül, észrevenni, hogy a hasábok között, s a cikk szélén van-e elválasztó vonal, amit „léniának" nevez a nyomdász, megállapítani, hogy a „lénia" egyenes-e, vagy „cifra', s kifejezi-e a betűk, léniák, bekezdések, iniciálék és fehéren maradt részek együttese a cikk tartalmát, hangulatát.

A fárasztó felsorolás csak egy részét mutatja a nyomdász, a tördelő szempontjainak, a valóságban ennél többre figyel. S ez még mindig csak a lapcsinálás, az újságnyomtatás mindennapos munkája. A könyvművésznek ennél sokkal több eszköze és feladata van — borító és kötésterv, illusztráció és margónagyság is csak jelzés, kiragadott példa. És a nyomtatás felnőtt és leendő művészeire még ennél is több feladat vár a különleges nyomtatványok, például a reklámgrafika megtervezésénél.

— *Az általános felkészítés után hallgatóink szakosodnak, specializálódnak a hatalmas lehetőségek között* — folytatja a tanszék vezetője. — *Egyik csoportjuk könyvművészettel, sajtótipográfiával foglalkozó szakember lesz, a másik csoportból olyan művészeket képeziink akik a reklámmal, a csomagolással foglalkoznak majd.*

A szakosodás előtt azonban általános képzés folyik: megtanulják a typografikai tanszék hallgatói is azokat a fontos művészeti alapokat, amelyet minden iparművészjelölt elsajátít a főiskolán. A színek, arányok, formák hatását, esztétikáját tanulmányozzák, a rajzolás, a tervezés mesterségében lesznek járatosak, elméleti tudást szereznek. És gyakorlatit is. A nyomdászat, a könyvkötészet mesterségbeli részét is sorra veszik, műhelyükben is műhelyükben és „igazi" nyomdák műhelyeiben ismerik és művelik a szakmát. Mire kikerülnek a főiskoláról, s friss diplomájukkal jelentkeznek a könyvkiadóknál, a nyomdákban, jó nyomdai szakemberek is lesznek; könyvművészet, vagy reklámművészet avatott mesterei. Az előbbi, a könyvművészet már nemzetközi rangra emelkedett Magyarországon. Az utóbbi, a reklám és a csomagolás szakmája most éled az új gazdasági rendszer friss levegőjében, s az első diplomásokat várja. Joggal. Az új typografikai tanszékkel új művészi szakma születik Magyarországon, a hallgatók a nyomda avatott művészei lesznek.

R. Gy.

HÍRÉK HÍRÉK

Ma: 1969. február 27., csütörtök.
A Nap kél 6 óra 30 perckor, nyugszik 17 óra 24 perckor.
A Hold kél 12 órakor, nyugszik 4 óra 27 perckor.
Névnap: ÁKOS.

VB-TAGOK FOGADÓÓRÁI MA:

Fidor Sándor, a celldömölki járási tanács vb elnöke ma délelőtt 9—11 óráig a járási tanács vb titkárságán;

Mester László, a szentgotthárdi járási tanács vb elnökhelyettese ma délelőtt 9—12 óráig a járási tanács vb titkárságán fogadóórát tart.

— **Tizenkét takarót** készítenek a vietnami szabadságharcosoknak Vépen. A Nőtanács, a szülői munkaközösség és az úttörőlányok tizet már elkészítettek, további kettőt a gimnázium kiszesei vállaltak.

— *KÁSÁSODIK a Balaton jege. A Balaton vidékén az utóbbi napokban több jelét láthatjuk a tavasz közeledtének, s bár a tó jégpáncélja még nem töredezett fel, a téli sportra már alkalmatlan, kásásodik. Alulról is megkezdte romboló munkáját a víz. A Balaton-mente déli lankáin feltűntek a tavaszodás első jelei. Aszófő közelében kinyílott hazánk egyik ritka virága a téltemető.*

— **EXPO 67.** A TIT művészeti szakosztálya holnap este fél nyolc órakor kezdi hagyományos klubestjét Szombathelyen, a TIT-klubban. Bende László okleveles építészmérnök tart előadást EXPO 67 címmel, s ezt a kinntartózkodásakor készített színes diafilmmel is szemlélteti.

— **Kubai szoborgyűjtemény** érkezett Budapestre a Szépművészeti Múzeum címére. Negyven alkotásból áll a gyűjtemény, s ez adja az idei első kiállítás anyagát a Szépművészetiben.

— *KÖNNYŰ, MINT A LEVEGŐ? Gyakran mondják, hogy „légies", „könnyű, mint a levegő", sőt a sportban is használatos a kifejezés: „légsúly" — pedig a levegő egyáltalán nem olyan könnyű, mint vélik. A földi atmoszféra teljes levegőmennyisége 5 milliárd 136 millió tonnára becsülhető.*

— **Munkácsy Mihály** születésének 125. évfordulójáról Washingtonban, az amerikai képviselőházban is megemlékeztek.

— *A HŰSÉG JUBILEUMA: a belga Antoinette Schutz azzal ünnepelte 70. születésnapját, hogy negyvenkilencedszer is visszautasította hűséges udvarlója, Camil Wanderbeng házassági ajánlatát. „A mi barátságunk olyan ideális, hogy elviselhetetlen lenne számomra, ha véget érne. Jövőre talán igent mondok, mert az ötvenedik leánykérést aligha lesz erőm visszautasítani", — mondta a „leány".*

— **Szombathely és a Tolbuhin út jövője** címmel tart előadást holnap este 18 órai kezdettel a Vasi Szemle szerkesztősége Szombathelyen, az Épí-

Ma:

gazdaságpolit esti egyetem rész

Szombathelyen, a megyei p termében ma délután 4 órai k vetkező előadást az esti egyete Tibor, a KSH megyei igazgató sá tatást a gazdaságirányítás új tapasztalatairól és az idei gazd

Külföld humora

ÜGYES:

A történelemtanár így szól a tanulókhoz:

— Készítsetek elő papírt és tollat. Próbáljátok választ adni az alábbi kérdésre:

„Milyen szórakozások voltak ismeretesek a rokokó korában a) a férfiak és b) a nők számára.

Néhány másodperc múlva az első diák már beadta a dolgozatot. Ez állt rajta:

a):b)
b):a).

★

PÜFF:

Egy nyolcvanéves aggastyán feleségül vett egy 18 éves lányt, akinek kilenc hónap múlva gyermeke született. Az öreg felkereste a pópát és megkérdezte:

— Valóban én lennék a gyermek apja? Vagy ez isteni csoda?

— Elmondok neked egy tanulságos történetet — válaszolta a pópa. Tudod, egyszer a sivatagban sétáltam. Hirtelen nekem rontott egy oroszlán. Kezemben volt a sétabot. Felemeltem, céloztam és nagyot kiáltottam: „Püff"! Az oroszlán élettelenül terült el a földön.

— Ez az, isteni csoda!

— Dehogy fiam! Mögöttem állt egy vadász igazi fegyverrel.

Korlátozott ellá termék

A Nehézipari Minisztérium a következő tájékoztatást adta a Magyar Távirati Iroda munkatársának:

— Ismeretes az ország közvéleménye előtt a Szénsavtermelő Vállalat répcelaki üzemében január 2-án bekövetkezett súlyos baleset. Ennek kapcsán az üzemi berendezések egy része is használhatatlanná vált. A szakértői bizottság jelentését a Minisztertanács megtárgyalta és meghozta a szükséges határozatokat. Ennek alapján bizonyos helyreállítási, illetőleg újjáépítési munkákat haladéktalanul meg kell kezdeni, aminek eredményeképpen a következő félév elején a részleges termelés megindul.

— Közvetlenül a baleset után a tartalékok igénybevételével igyekeztünk pótolni az átmenetileg szünetelő termelést, egyben soron kívül intézkedéseket tettünk a külkeres-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Fejér megyei Hírlap

1969 FEB 25
Haiman György
könyvművész
1021

A nyomda művészei lesznek

Tipografikai tanszék az Iparművészeti Főiskolán

Aranyérmek Lipcsében és kitüntetések Frankfurtban, díjak a nemzetközi zsűrik előtt és az olvasók elismerése idehaza — könyvművészeink derékhada régóta világszínvonalon alkotja a papír- és nyomtatás különlegesen szép remekeit.

És már sorakozik mögöttük az utánpótlás.

— Három évfolyamon háromszor tíz művészjelölt tanulja már a szakmát és az alkotást az Iparművészeti Főiskolán — mondja Haiman György, a közelmúltban létrehozott tipografikai tanszék vezetője.

S hogy jó kezekbe került a nyomda jövendő művészeinek oktatása, azt egyebek között a tanszékvezető személye bizonyítja. A nemzetközi rangú magyar könyvművészgárda egyik kiemelkedő mestere a professzor, sok elismerés és díj tulajdonosa, még több kitűnő műremek tervezője, készítője. Már a harmincas években kitüntető címmel jutalmazták a híres Kner-dinasztia fiatal leszármazottjának könyvremekeit, már a negyvenes években kitűnő kis munkában foglalta össze, mi is „A nyomtatott betű művészete", s a felszabadulás óta megsokszorozódó tevékenységét egyebek között a lipcsei nemzetközi könyvművészeti kiállítás aranyérme, az ICTA, a nemzetközi nyomdaművészeti intézet kitüntető oklevele, s egy ezüstérem is jelöli a lipcsei Legszebb könyvek az egész világból kiállításról.

— Sokágú művészet ez — mondja a tanszékvezető, aki évtizedek óta nemcsak műveli és tanítja, tanulmányozza is a szép mesterséget. A grafikai művészet titkait Kaesz Gyulától, a magyar iparművészet nemrég elhunyt mesterétől tanulta hajdanán, a nyomdászat és könyvművészet mesterfogásait világhírű rokonától, Kner Imrétől, s a technikai tudást gépészmérnök-hallgatóként a műegyetem nyomdaipari szakán szerezte meg.

— A tipográfia művészete nem lehet művészkedés — mondja Haiman György. — A tervezőnek tökéletesen kell ismernie a technikát, a nyomdászat ipari részét is; legalább olyan alaposan mint a művészet alapelemeit. Munkája nem kötetlen alkotás, gépektől technikától függő nemes ipari művészet.

Hogy mik e művészet elemei és eszközei, azt felsorolni néhány sorban igen nehéz lenne. Nézze meg az olvasó egy kissé csak ezt a cikket, álljon meg csupán egy pillanatra a gépies olvasásban, hogy a tipográfiára figyelhessen, s máris titkos összefüggéseket találhat, a nyomdászat rejtett módszereit. Figyelje a cikk sorainak távolságát, a nyomtatott sorok és a fehér sorközök ritmusát, vessen egy pillantást a cím és az alcím betűire, s a mellettük lévő cikkek címeire. Hasonlítsa össze a címsorok nagyságát, szélességét, a betűk formáját, amely lehet gömbölyded-guruló, vagy határozottan szerkesztett, egyenes, lehet összhangban a szöveg apróbb betűivel, s lehet ellentétes velük. A lehetőségek rejtettek, de végtelenek. Érdemes megnézni, kiemelt, nagy iniciálékkal kezdődnek-e a bekezdések vagy anélkül, észrevenni, hogy a hasábok között, s a cikk szélén van-e elválasztó vonal, amit „lénia" nevez a nyomdász, megállapítani, hogy a „lénia" egyenes-e, vagy „cifra", s kifejezi-e a betűk, léniák, bekezdések, iniciálék és fehéren maradt részek együttese a cikk tartalmát, hangulatát.

A fárasztó felsorolás csak egy részét mutatja a nyomdász, a tördelő szempontjainak, a valóságban ennél többre figyel. S ez még mindig csak a lapcsinálás, az újságnyomtatás mindennapos munkája. A könyvművésznek ennél sokkal több eszköze és feladata van — borító és kötésterv, illusztráció és margónagyság is csak jelzés, kiragadott példa. És a nyomtatás felnőtt és leendő művészeire még ennél is több feladat vár a különleges nyomtatványok, például a reklámgrafika megtervezésénél.

— Az általános felkészítés után hallgatóink szakosodnak, specializálódnak a hatalmas lehetőségek között — folytatja a tanszék vezetője. — Egyik csoportjuk könyvművészettel, sajtótipográfiával foglalkozó szakember lesz, a másik csoportból olyan művészeket képezünk, akik a reklámmal, a csomagolással foglalkoznak majd.

A szakosodás előtt azonban általános képzés folyik: megtanulják a tipografikai tanszék hallgatói is azokat a fontos művészeti alapokat, amelyet minden iparművészjelölt elsajátít a főiskolán. A színek, arányok, formák hatását, esztétikáját tanulmányozzák, a rajzolás, a tervezés mesterségében lesznek járatosak, elméleti tudást szereznek. És gyakorlatit is. A nyomdászat, a könyvkötészet mesterségbeli részét is sorraveszik műhelyükben és „igazi" nyomdák műhelyeiben ismerik és művelik a szakmát. Mire kikerülnek a főiskoláról, s friss diplomájukkal jelentkeznek a könyvkiadóknál a nyomdákban, jó nyomdai szakemberek is lesznek: könyvművészet, vagy a reklámművészet avatott mesterei. Az előbbi, a könyvművészet már nemzetközi rangra emelkedett Magyarországon. Az utóbbi, a reklám és a csomagolás szakmája most éled az új gazdasági rendszer friss levegőjében, s az első diplomásokat várja. Joggal. Az új tipografikai tanszékkel új művészi szakma születik Magyarországon, a hallgatók a nyomda avatott művészei lesznek.

R. Gy.

A Hírlap Kupáért

AKÖV—Spartacus 2:0 (2:0)

A Hemeksori pályán, sáros,

Jó reggelt!

1969. február 25 Kedd. Géza napja. A Nap kél 6.34, nyugszik: 17.22 órakor. A Hold kél: 10.15, nyugszik: 2.41 órakor.

Milyen lesz az idő?

Várható időjárás ma estig: erősen felhős, párás, helyenként ködös idő, többfelé esővel. Mérsékelt, időnként megélénkülő délkeleti, déli szél. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 4—9 fok között. (MTI)

Egy képviselő működése

címmel vette át a Budapesti Rundschau február 14-i száma a Magyar Hírlap december 18-i tudósítását dr. Mátai Pál, megyei ügyészség vezetője országgyűlési képviselő munkájáról. Az írást német nyelven közlik.

Betörés Kápolnásnyéken

— 1969. február 23-án ismeretlen tettes, vagy tettesek behatoltak a kápolnásnyéki italboltba, ahonnan 2500 forint készpénzt vittek el. Ugyanekkor a kápolnásnyéki ruházati boltból körülbelül 5000 forint értékű ruhaneműt tulajdonítottak el. A bűncselekmény elkövetőinek felderítésére vizs-

A Pintér Károly Művelődési Ház balettszakköre vasárnap délután tartotta félévi bemutató előadását, amelyen 35 jelmezes gyermek szerepelt.

(Foto: Deák)

Fejér megyei Hírlap

Búcsú a vasúttól

Megszokottá vált, hogy ünnepélyesen búcsúztassák a nyugdíjba vonuló dolgozókat. A MÁV székesfehérbizottság mellett működő társadalmi biztosítási tanács, a nyugdíj-albizottság és a KISZ, valamint a nő-

huszonkét nyugdíjas helyett ma már a fiatalabbak teljesítenek szolgálatot az irá-

Magyar Nemzet 1981. II. 20.

A szép könyv

Haiman György kiállítása Miskolcon

A Kner család és a magyar könyvművészet, Pablo Neruda: A négerekkel táncolva, Hauser Arnold: A művészettörténet filozófiája — könyvek, amelyeket ha nem vásároltunk is meg, a könyvesboltokban böngészve biztosan kézbe vettük, felütöttük. Kézbe kívánkoznak, ajánlják magukat, s bár nem hivalkodnak, mégis nyúlni kell értük. Csakúgy, mint egy finom metszésű kristálypohár, mint egy mesterien megmunkált ezüst doboz felé. Tiszteletet ébreszt a formája, ünnepi érzéssel fordulnak tartalma felé. A könyveket *Haiman* György tervezte, hasonlóan a miskolci *József Attila könyvtár* kiállításán látható könyvek, kiadványok és naptárak mindegyikéhez.

Profán jelzőnek tetszik a klasszicizáló hatást keltő művek láttán a: takarékos. Rudolf *Arnheim*nek, a művészetpszichológusnak a mondata illik ehhez a tárlathoz: *A takarékosság elve az esztétikában azt jelenti, hogy a művésznek meg kell elégednie azzal, ami a célja eléréséhez szükséges.* Az alkalmazott művészeteknél, s így a könyvtervezésnél ez egyenesen alapelvnek fogható fel. A tipográfusoknak, könyvművészeknek a célja az, hogy az írott anyag tartalmának, hangulatának legjobban megfelelő, sőt azt némiképpen jelző, az olvasót informáló formát adjon. A könyv mérete, a papír vastagsága, a betűk nagysága és típusa, a szövegoldalak és az esetleges ábrák, illusztrációk elhelyezése mind a tartalom és forma teljes egységét alkotják a szép könyv nem akkor *szép*, ha borítója önmagában is művészi alkotás, hanem ha szövege a formában kiteljesedésre talál. Haiman György könyvei mind ilyenek. Például *Zsigmond* László *Franciaország története* című történelmi elemzése — kézikönyv. Egyetemi hallgatóknak, tanároknak, történelem iránt érdeklődőknek készült, s vaskos, közepes nagyságú formája kínálja magát az alapos forgatáshoz, jegyzeteléshez; engedi, hogy *használják* a kötetet. Ennek szinte ellentéte *Pablo Neruda A négerekkel táncolva* című gyönyörű albuma; a merített papír, a szokatlanul nagy forma, az egyedi tipográfia mind a költőiséget szolgálja, s mestermunkává teszi a könyvet.

Túlzás lenne azt állítani, hogy Haiman György könyvei azonnal felismerhetők a könyvesboltokban. Ám ha több Haiman-művet sorakoztatunk fel egymás mellé, látnunk kell, hogy milyen egységes, egy stílusú, magas színvonalú munkák ezek. Haiman György nyomdász, tipográfus, könyvtervező, a nyomdásztörténet és a könyvművészet esztétikájának kutatója. Mestere Kner Imre, majd Gégh Gusztáv és Kner Albert volt. S e mesteriskolát újra-újra felidéző, a kneri hagyományokhoz hű, tiszta szerkezetű, fegyelmezett, pontos szakismeretre épülő alkotásaiból tart bemutatót e kiállítás.

A tárlat legbőbeszédűbben, legrészletesebben a *Kner család*-ot mutatja be. Láthatjuk az írott forgatót, amelyben a tervező pontosan felsorolja elképzeléseit a kötet nagyságáról, borítójáról, betűjéről, papírjáról stb. Mellette a még csak ceruzával felvázolt borítóterv, majd a mintaszedés, próbanyomatok, nyomott ívek. Jó ötlet volt éppen ezt a könyvet részletezni, hiszen a kötet megvásárolható, s mindenki szívesen pillant be saját könyvtárának titkaiba. De van itt igazi ínyenc falat is. A *Régi vegyjelek* a puritánságig egyszerű szerkesztésével, a kristálytiszta fametszetekkel, vagy a *Mikrokozmosz füzetek* a kis szignetekkel. Láthatunk világsikert aratott munkát is, az 1963-as londoni könyvkiállításon aranyérmet nyert *Omár Chájján Rubáiját*, amelybe a rézkarcok *Szász* Endre eredeti dúcairól készültek. Valódi kézműves munka, amely a XI. századi perzsa „népdal", a négysoros rubeci forma legnagyobb mesterének dalait tartalmazza, s a nyomatok míves készítési módja a 800—900 éves sorok hangulatával harmonizál.

A hagyományos elrendezésű, csak fali passepartout-t és néhány üvegtárlót alkalmazó kiállításon még megtalálhatjuk a *Helikon klasszikusok* sorozat burkolóit, bőr és vászon kötéstábláit, a *Magyar Kódexek* bőr és papír kötéstábláit, *ABC* véset-terveket, a magyar nyomtatás 500 éves évfordulójára készült *naptárt*, s még több más, a modern nagyar könyvművészetet meghatározó, iskolát teremtő Haiman-művet.

Hajdú Éva

Losonczi Pál Komárom megyében

Losonczi Pál, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, az Elnöki Tanács elnöke csütörtökön Komárom megyébe látogatott. Tatabányán, az MSZMP székházában *Antalóczy* Albert, a megyei pártbizottság első titkára, valamint *Mokri* Pál, a megyei tanács elnöke fogadta és tájékoztatta a megye helyzetéről.

Az Elnöki Tanács elnöke ezután a Szerszámgépipari Művek esztergomi marógépgyárát kereste fel. Itt *Rácz* Béla, a városi pártbizottság első titkára, *Hazai* Jenő, a vállalat igazgatója és *Knyazovics* András, a vállalat pártbizottságának titkára fogadta a vendégeket. Az igazgató tájékoztatást adott a több mint ezer dolgozót foglalkoztató gyár termékszerkezetének korszerűsítéséről. Elmondta, hogy gyártmányaik 90 százalékát a világpiacon keresett, komputerrel vezérelt szerszámgépek teszik ki. Termékeik 85—90 százalékát exportálják. Az Elnöki Tanács elnöke a vállalat üzemeiben, köztük az új öntödében és szereldében tett körútján, a dolgozókkal beszélgetve, meggyőződött arról, hogy a kollektíva képes arra, hogy a VI. ötéves tervét — amelyben a termelés megkétszerezésére vállalkozott — teljesítse. Losonczi Pál több szocialista brigád naplójába írt sorokkal kívánt újabb sikereket.

A vendégek útja ezután a sárisápi Új Élet Termelőszövetkezetbe, a megye legnagyobb termelési értéket előállító közös gazdaságába vezetett, ahol *Farnadi* Mihály elnök adott tájékoztatót. A vendégek megtekintették a tsz korszerű sertéstelepét és a nyomtatott áramkörű alkatrészeket gyártó üzemet.

Az Elnöki Tanács elnöke este a sárisápi községi pártvégrehajtóbizottság és a tsz pártvezetőségének tagjaival folytatott eszmecserét. A beszélgetésen részt vett *Bosznai* Jenő, a dorogi járási pártbizottság első titkára és *Schüller* Mihály, a tsz pártvezetőségének titkára.

Lázár György fogadta az iraki ipari és bányaügyi minisztert

Lázár György, a Minisztertanács elnöke csütörtökön hivatalában fogadta Taher *Tofikot*, az iraki forradalmi pa-

Minisztertanács

Korszerűsí tudomár

Jelentés a licencvásárlás

A Minisztertanács csütörtökön ülést tartott. Jóváhagyólag tudomásul vette *Lázár* György miniszterelnök tájékoztatóját Sztanko *Todorovnak*, a Bolgár Népköztársaság minisztertanácsa elnökének meghívására Bulgáriában tett hivatalos, baráti látogatásáról.

A kormány jóváhagyta az 1972-ben hatályba lépett országos távlati tudományos kutatási terv végrehajtásának tapasztalatairól szóló előterjesztést. Megállapította, hogy a terv hasznos szerepet tölt be a hazai kutató-fejlesztő munkában és irányításában; az időközben bekövetkezett változások azonban szükségessé teszik társadalmi, gazdasági, kulturális fejlődésünkkel összhangban álló megújítását. Elfogadta a távlati terv korszerűsítésének alapelveit és munkaprogramját.

A Minisztertanács egyetértőleg tudomásul vette a Tudománypolitikai Bizottság jelentését a licencforgalom fejlesztéséről hozott 1977. évi határozata végrehajtásáról. Megállapította, hogy a fejlődés üteme elmarad attól, amit gazdaságpolitikai feladataink megkívánnak.

E feladatok megoldása, termékeink versenyképességének javítása megköveteli a linecvásárlási lehetőségek jobb kihasználását. Ennek érdekében javítani kell a vállalatok felkészültségét és érdekeltségét a korszerű, versenyképes eljárások gyors bevezetésében, eredményes hasznosításában és továbbfejlesztésében.

A kormány elfogadta az iparjogvédelem helyzetéről szóló jelentést. Megállapította, hogy a különböző intézkedések hatására növekedett a bejelentett találmányok száma, azonban ezekből keveset és vonatottan hasznosítanak. Ezért egyebek között tovább kell fejleszteni azokat a gazdasági

Nehézkes anyagellátás, n

Az országgyűlés szociális és

Haiman György, könyvművész

Díjnyertes kiadványok

Dedikálás • Képzőművészeti kiállítások

(Folytatás az 1. oldalról.)

A könyvhét alkalmából *Gábor Viktor*, a Kiadói Főigazgatóság vezetője, a Liszt Ferenc téri könyvklubban ma délelőtt átadta a Szép magyar könyv 1979 verseny díjait. A többi között díjat kapott a Kossuth Kiadó Ifjúsági kislexikona, a Kossuth—Zrínyi Kiadó közös gondozásában napvilágot látott *Pásztor Emil* kötet, A tizenötödik aradi vértanú, *Forrai Jenő* munkája az Akadémiai Kiadónál megjelent Radiology of haemophilic arthropathies, *Max Weber* Gazdaságtörténete (Közgazdasági és Jogi Kiadó). Az ismeretterjesztő művek sorában díjat kapott *Castiliogne László* Pompei-Herculáneum című munkája. A Móra-kiadványok közül díjazták *Lázár Ervin* Berzsián és Dideki című munkáját és *Arany László* magyar népmesegyűjteményét. A művészeti könyvek kategóriájában díjat kapott *Haiman György* A Kner család című kötete, a Budapest anno... című fotóalbum és *Kepes György* a Világ új képe a művészetben és a tudományban című tanulmánykötete és *Domanovszky Endre* Korok ruhái című könyve. (Mind a négy kiadvány a Corvinánál jelent meg.) Ugyancsak díjat kapott a Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalata Mai magyar művészet című sorozatának utóbb megjelent néhány kötete. Illusztrációs munkájáért különdíjat kapott *Réber László*, *Szabados Árpád* és *Kovács Tamás*. A fotóművészek szövetségének különdíját kapta *Korniss Péter* Múlt idő című, a Corvinánál megjelent munkájáért, *Féner Tamás* Hétköznap című albumáért és *Petrás István* a Borsos kötet felvételeiért. A legszebb kotta különdíját *Kurtág György* Játékok című ciklusa nyerte.

Ugyancsak ma délelőtt hirdették ki a Magyar Újságírók Országos Szövetsége és a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülete pályázatának eredményeit. A kritikák kategóriájában 1. díjat kapott *Iszlai Zoltán*, 2. díjjal jutalmazták *Kronstein Gábort*, a harmadik díjon *Biernaczky Szilárd*, *Szakoltzay Lajos* és *Ézsiás Erzsébet* osztozik. Dicséretben részesült *Fogarassy László* (a pozsonyi Hétben megjelent írásaiért) és *Vass Márta*. A cikkek, riportok kategóriájában az első díjat *Bajor Nagy Ernőnek* ítélte a zsüri. Második díjat kapott *Hárs György*, harmadikat *Ábrán László*, *Mátyás István* és *Molnár Zsolt*. Különdíjat kapott *Kocsis L. Mihály* és *Zay László*.

A megnyitó ünnepséget követően a Liszt Ferenc téri sátraknál több magyar író, így például *Balogh Elemér*, *Baranyi Ferenc*, *Berkesi András*, *Csoóri Sándor*, *Csukás István*, *Csurka István*, *Illés Endre*, *Janikovszky Éva*, *Jókai Anna*, *Mándy Iván*, *Raffai Sarolta* és *Szakonyi Károly* dedikálta műveit.

A könyvhét alkalmából két képzőművészeti kiállítás is nyílik: *Reich Károly* grafikusművész tárlata a Postás Művelődési Központban, az Irodalmi nagyjaink című szoborkiállítás pedig az MSZMP VI. kerületi Bizottságának épületében tekinthető meg.

– Díjnyertes kiadványok

Esti Hírlap Bp. 1980

2.

fedélzeten
i kísérletek

la is *pletykának* minősítette a hírt.

Moszkvában egyébként egyre több szó esik a nemzetközi űrpáros visszatéréséről. *Igaz, még épphogy túljutottak a repülés félidején, de mind több mozzanat utal a készülődésre.* Tegnap például több órát töltött Kubászov és Farkas a két űrhajó berendezéseinek kicserélésével.

A hagyományokhoz híven ugyanis Farkasék a Szojuz—35-tel térnek vissza, a magukét pedig fönt hagyják.

A helycsere oka elsősorban az, hogy az űrhajók szavatossága egy idő után lejár, *ezért mindig a frissebbet hagyják hátra.* Kiszerelték a Szojuz—36-ból űrhajós üléseiket — amelyek mindig méretre, a kozmonauták testére szabva készülnek —, s átvitték azokat a Szojuz—35 fedélzetére. *Áthordták egyéb személyes tárgyaikat is, valamint a hazaszállítandó dokumentumok egy részét.* Ezzel a feladattal valószínűleg a délelőtt folyamán végeznek, úgyhogy a mai ebéd egyúttal ünnepélyes *„házszentelő"* lesz.

Meglepetés az orvosoknak

Tegnap este alkalmam nyílt beszélgetni *Anatolij Jegorov* professzorral, a repülésvezető orvosi kérdésekben illetékes helyettesével. Az űrhajósok, s különösen a nemzetközi legénység egészségi állapotáról, hangulatáról, megnyugtató hangon nyilatkozott. Elmondta, hogy

a magyar űrhajós gyors adaptálódása az orvosok számára is meglepetés.

Más esetekben két-három, sőt, néha még több napra is szükségük van az űrhajósoknak, hogy hozzászokjanak a súlytalansághoz,

Haiman György, könyvművén

A Corvina és a Képzőművészeti Kiadó terveiből

(Tudósítónktól.)

Szeptember 27. és október 4. között az idén is megrendezik a *képzőművészeti világhetet.*

Az előkészületekről tájékozódva a *Corvina Kiadónál* elmondották, hogy a napokban nyílt meg — a világhét jegyében — *a miskolci József Attila Könyvtárban* a Corvina fiatal tipográfusainak munkáiból egy érdekes műhelykiállítás. Budapesten, az *NDK Kulturális Centrumban* látható *Az NDK és a Magyar Népköztársaság legszebb könyvei* című bemutató, ahol ott sorakoznak az utóbbi három évben a szép könyv versenyen díjat nyert Corvina-könyvek, köztük *Haiman György A Kner család* című kötete. A világhétre való felkészülés jegyében jelentette meg a kiadó *Horváth Zoltán Magyarország* című szép fotóalbumát, *Balassa Iván—Ortutay Gyula Magyar néprajzát, Domanovszky Endre Korok ruhái* című könyvét.

A Művészetről Gyerekeknek sorozatban látott napvilágot *Rose-Marie Frenzel Játék közben* című kötete, amely a gyermekek legősibb, s egyben legfontosabb tevékenységével, a játékkal foglalkozik, színes és fekete-fehér reprodukciókkal illusztráltan. *László Emőke* munkája a *Flamand és francia kárpitok Magyarországon;* a Művészet Világa sorozatban látott napvilágot az *Eugéne Delacroix* művészetét bemutató album, a Műterem sorozatban pedig Frank János *Makovec Imrének,* míg Koczogh Ákos *Engelsz Józsefnek* a pályájával ismertet meg. Pogány Ö. Gábor tollából látott napvilágot a csaknem kétszáz reprodukcióval illusztrált *Makrisz Agamemnon-kötet,* bemutatva a mai magyar szobrászat jelentős egyéniségének munkásságát.

A másik érdekelt kiadó, a *Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata* a hagyományokhoz híven most is felállítja majd a világhéten sátrát a *Váci utcában,* ahol a legújabb művészeti könyveket, posztereket, jövő évi fali és asztali naptárakat, a gyermekek részére készült művészeti összerakó játékokat, kártyákat kínálják az érdeklődőknek. Az árusítópavilonnál lehetőség nyílik arra is, hogy vállalkozó kedvű gyerekek és felnőttek rögtön bizonyítsák ügyességüket a játékban. A világhét másik programjaként a kiadó mintaboltjában, a Deák téri Képes boltban *kamarakiállítást* rendeznek a közelmúltban indult sorozat köteteiből, eredeti alkotásokkal színesítve. A sorozat a fiatalabb művészgeneráció munkásságát, a hazai modern képzőművészeti irányzatot mutatja be; az eddig megjelent kötetek *Fajó János, Baranyay András, Paizs László, Kocsis Imre, Hencze Tamás, Jovánovics György* és *Méhes László* művészetét elemzik.

A kiadó egyébként a közeljövőben jelenteti meg az ókori művészet kedvelőinek bizonyára nagy örömet szerző művét, *Panyik—Sellei: Kréta, Mükéné, Trója* című fotóalbumát. A sok színes, illetve fekete-fehér képet tartalmazó album művészi színvonalon mutatja be az Égei-tenger vidéke és a hozzá kapcsolódó Nyugat-Anatólia bronzkorának, az ókori görög művészet előzményének minden jelentős emlékét.

6

zept. 23

olódó élelmiszeripar [illegible]
látja a lakosságot, termékeinek
emcsak idehaza, hanem szerte a
lágban jó híre van. S ez azok-
ak az embereknek is köszönhető,
kik minden nehézséget legyűrve
remtették meg a szocialista
agyüzemi gazdaságot.

Hogy milyen méretű a változás,
rra hadd idézzek Andrikó Mik-
snak, a Szolnok megyei pártbi-
ottság első titkárának a kötethez
t előszavából egy passzust: „Jász
-Nagykun—Szolnok vármegyében
z 1893. évi adatok szerint 7 gőz-
ke, 18 443 faeke szolgálta a me-
őgazdasági termelést. 1935-ben
nár 661 traktor is dolgozott, el-
ősorban a nagybirtokokon. 1978-
ban 3990 traktor, 1068 kombájn,
24 rizskombájn, 1302 tehergép-

zös úton, amely okulásul szolgál a mai fiataloknak, a következő nemzedékeknek, s egyben tükröt tart az olvasó elé: íme, három és fél évtizede innen indultunk, és mára idáig jutottunk. Bármilyen rögös volt az út, végigjártuk, és a célt elértük: a szövetkezés alapjában formálta át a mezőgazdasági termelést és a parasztságot. Nagyot változtak a mezőgazdaságban dolgozó emberek élet- és munkakörülményei, gazdagodtak a művelődés lehetőségei, a falusi gyerekek jól felszerelt iskolákban tanulhatnak, a legjobb képességűeknek egyetemekre, főiskolákra visz az útja. Az egészségügyi alapellátás is megoldódott. Sokat fejlődtek, szépültek a települések

A Magyar Nemzet galériája

Tamás Pál rézkarca

Szeberényi Lehel hatvan éves

Legutóbbi könyve, az Emlékek völgye egyik helyén így ír: „És mennyit utaztam száguldó riporterként, ökrös szekéren, vonat tetején, fékezőfülkében, nyitott dzsipen... Poroszkáltam lóháton és lötyögő kerekű motorbiciklin s legfőképp persze gyalog, lyukas bakancsban. Most, hogy így visszagondolok, színes és gyönyörű körképbe áll össze az ország."

A vallomás az íróra is jellemző: világra nyitott egyéniségként gyűjtötte össze novelláinak és regényeinek életanyagát. S ami még fontosabb, művek tucatjaival — műfordításait is ide sorolva — a polcán is máig megőrizte ezt a friss befogadókészséget. Ami biztosan hozzásegítette ahhoz, hogy az ötvenes évek elején az elsők között tudta levetni a sematizmus nyűgét. S a derűs fölény erősítette fel nála a szatirikus hangot (Szalmácska).

Szeberényi Lehel évtizedek óta új prózaírók körül bábáskodó szerkesztő és „Duna-kanyari ember" — ha létezik az utóbbi kategória. S ő — Karinthy Ferenccel együtt — vallja, hogy létezik. Nem véletlenül ez a címe egyik könyvének: Éden a Dunán. Innen is táplálkozik az a kedély, amely minden írását besugározza: a bölcsesség, a derű és az életszeretet elegye. Ami nélkülözhetetlen az alkotáshoz.

(Marafkó)

Évadzáró társulati ülések

Három színházban tartottak évadzáró társulati ülést szombaton.

Az *Állami Bábszínház* az elmúlt szezonban csaknem 1400 előadást tartott a fővárosban és szerte az országban. Az együttes járt Párizsban, Svájcban, Olaszországban, Hollandiában. E hónap végén a társulat még Ausztriában vendégszerepel.

Nyáron a társulat mintegy 180 előadást tart a fővárosban, a környező helységekben, illetőleg a Balaton melletti úttörőtáborokban és üdülőhelyeken. Újabb bemutatóra is sor kerül: *Bohóc rókák és egyéb mókák* címmel Kormos István mesejátékát viszik közönség elé. Az 1981—82-es évadban a Kodály-centenárium alkalmából márciusban ismét műsorra tűzik a *Háry János*t.

A társulat az elmúlt évben nyújtott művészi tevékenységéért aranygyűrűvel jutalmazta *Erdős* István bábszínészt. A fiatalok számára alapított vándorgyűrűt *Czipott* Gábornak ítélték oda.

A *kecskeméti Katona József Színházban* az elmúlt idényben tizenegy új színdarabot láthatott a közönség.

A következő évadban nyolc nagyszínházi, egy gyermekszínházi és két kamaraszínházi bemutatót tartanak.

A *szolnoki Szigligeti Színházban* az 1980—81-es évadban hét nagyszínházi bemutatót tartottak.

A színház fiatal művészei az iskolaszínház meghonosításával új közművelődési formát valósítottak meg.

A jövő évad első bemutatója *Brecht—Weil Koldusoperája* lesz *Sándor* Pál filmrendező rendezésében. Szerepel még két magyarországi ősbemutató: az észt Mati *Unt Főpróba* című színműve és a csehszlovák Jiri *Menzel A három megesett lány esete* című vígjátéka.

Bejelentették, hogy a színészek közül *Hollósi* Frigyes, *Czibulás* Péter, *Fonyó* István, *Lengyel* István eltávozott, míg a Vígszínházból *Nagy* Gábor, Pécsről ifj. *Kőműves* Sándor, Veszprémből *Orbán* Tibor és *Takács* Katalin, valamint a főiskolát végzett *Fehér* Anna Szolnokra szerződött.

NAPLÓ

A Műcsarnokban huszonnyolc ország kilencven művészének részvételével szombaton megnyílt az V. budapesti nemzetközi kisplasztikai kiállítás. Egy művészeti ág itt és most kézzelfoghatóan vall arról, hogy a tartalmak, a formák, a megközelítések nemzeti karakterei miként képviselik az eltérésekben kifejeződő emberi gazdagságot, az alkotó emberi szellem végtelenségét, s ugyanakkor arról is szól, hogy a társadalmilag, nemzetileg, politikailag még mindig szétszabdalt világban, egymással termékeny kölcsönhatásba lépve, hogyan gyarapítják a ma emberének közös érdekeken alapuló közös motívum- és kifejezéskincsét, megteremtve együttal az emberi közeledés művészi eszperantóját — hangsúlyozta megnyitójában Tóth Dezső művelődési miniszterhelyettes.

◆

Kiuchi Aya világhírű japán textilművész kiállítása szombaton nyílt meg a salgótarjáni József Attila Művelődési Központ üvegcsarnokában. A tárlaton száz falikép, valamint ruházati és dísztárgyak láthatók. A megnyitón, amelyet Losonci Miklós, az Iparművészeti Főiskola főtitkára tartott, jelen volt Tomoji Kawai, Japán budapesti nagykövetségének első titkára.

◆

Nyolc külföldi és tíz hazai — köztük a vendéglátó Napsugár, a kecskeméti Ciróka, valamint a budapesti Astra — együttes vesz részt a kedden nyíló hatodik békéscsabai bábfesztiválon.

◆

Sajnovits Sándor iparművész, az Iparművészeti Főiskola textiltanszékének adjunktusa életének 35. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása június 24-én, 13 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Magyar Nemzet 1981. VI. 21

HAIMAN GYÖRGY

A szép könyv titka

Beszélgetés Haiman Györggyel

A könyvek külsőnéven mintha a kelleténél kevesebbet foglalkoznánk. Adósságunkból talán törleszthetünk egy keveset ezzel a beszélgetéssel, amelyben *Haiman* György könyvtervezőt, az Iparművészeti Főiskola tanszékvezetőjét először a jól sikerült könyv titkáról faggatom.

— Szerb Antallal válaszolnék, aki azt írta egy helyütt, hogy számára az a szép és jó könyv, amely úgy simul a kézbe, mint kedvenc tajtékpipája. Mint pipája, amelynek szépen megmunkált felülete, kecses formája a dohányzás örömeit esztétikai élménnyel tetézi. A hasonlat találó. Hiszen a könyv is használati tárgy, ugyanakkor az emberi **kör**nyezet esztétikai mércével mérhető része is.

— A könyv akkor jó, ha használható, ha nem túl nehéz, nem feleslegesen nagyalakú, ha könnyen ki lehet nyitni, ha nem rongyolódik el rövid idő alatt, és végül, de nem utolsósorban, ha olvasható betűtípusból szedik a szövegét, s azt logikus tipográfiai rendszerbe csoportosítják. E gyakorlati követelményeken túl még esztétikai élményt is kell nyújtania, mégpedig nem valamely, a könyvre aggatott külsőség által. Például nem úgy, hogy egy csúnyán szedett és csúnyán nyomott könyvet elegáns burkolóba teszünk. Az a szép könyv, amelynek minden egyes része az esztétikum és a praktikum harmóniáját mutatja.

— Eleget tesznek a magyar könyvek ezeknek a követelményeknek?

— Nehéz lenne általánosítani, és igazságtalanok is volnánk, ha azt állítanánk, hogy a magyar könyvek nem jók. S még azt se mondhatjuk, hogy a nemzetközi mezőnyben itt vagy ott állunk, mert a könyvnek szerintem nincs úgynevezett „világszínvonala".

— Amikor a magyar könyv külalakjáról beszélünk, feltétlenül a statisztikai adatokból kell kiindulnunk. Ezek azt mutatják, hogy hazánkban az egy főre jutó kiadványok száma világviszonylatban is igen magas. A Magyarországon megjelenő könyvek példányszáma szintén rendkívüli fejlődésről tanúskodik. Ebből következik, hogy sokkal több jó minőségű, praktikus és szép könyv jelenik meg most hazánkban, mint húsz vagy negyven évvel ezelőtt.

— Egyik-másik bibliofil kiadványunk minősége szinte kifogástalan. A tudatos esztétikai törekvést tükröző kiadványok között is évente több száz jól átgondolt, jól megtervezett könyv jelenik meg.

— Az úgynevezett tömegkönyvek külalakjával is elégedettek lehetünk?

— A könyvkiadás nagyobb részét jelentő tömegkönyveket egy kissé mostohagyerekként kezeljük. Talán egy kicsit arisztokratikus a szemléletünk az előbbi két csoport — a bibliofil és az általam tudatos esztétikai törekvést tükrözőnek nevezett kiadványok — javára. Pedig a tömegkönyvek egy részét pusztán a betű helyes megválasztásával, a tipográfia, a nyomtatás minőségének ellenőrzésével, nagyobb gondossággal könnyedén szebbé tehetnénk. A tömegkönyvek egy másik csoportja viszont anyagi eszközeink szűkös volta miatt olyan, amilyen.

— A tömegkönyvek között nagyon jónak tartom például a Lira Mundi-sorozat darabjait, ezeket a puritán, de mégis nemes eszközökkel szerkesztett verseskötetet. A Helikon kiadásában megjelent József Attila-, Radnóti- stb. kötetet is szeretem. Az Európa Könyvkiadónak a még olcsóbb kategóriába tartozó BBC Shakespeare-sorozata pedig a könyvheti közönségszavazáson is sikert aratott. Ezzel az olvasók nemcsak a könyv erényeit, de a maguk ízlését is bizonyították.

— A papírtakarékossági intézkedések könyvkiadásunkat is érintik. Nincsenek a könyvművészetnek olyan rejtett, eddig ki nem használt tartalékai, eszközei, amelyekkel a könyvkiadás segítségére siethetne?

— A takarékosság kihívására a könyvtervezőnek fokozott ökonómiával kellene válaszolnia. Új szemléletre van szükség. Még mindig él például az a századforduló körül kialakult felfogás, hogy az elegáns könyvnek széles margója van. Pedig takarékoskodhatnánk a papírral, ha a könyv tipográfiáját helyesen kezelve, a szedéstükörre vonatkozó szabályokat megőrizve több betűnek szorítanánk helyet az oldalakon.

— Imitt-amott hallhatjuk: egyes kiadványoknak nem szépeknek, hanem olcsóknak kell lenniük. Ezt a hamis alternatívát hirdetők nem értik a takarékosság lényegét. Mert ha a rendelkezésre álló eszközökkel ésszerűen gazdálkodnánk, az olcsó könyvek is esztétikusak lehetnének. Egy nemrégiben lezajlott tanácskozáson felszólalásomban említettem, hogy az utóbbi években teljesen megfeledkeztünk az úgynevezett félfamentes papírról. Forintos könyveinket, például az Olcsó Könyvtár- és a Diákkönyvtár-sorozatot újságpapírra nyomtatjuk, a következő árkategóriába tartozó könyveket pedig famentesre. Ha az utóbb említett kiadványok egy részének alapanyagául a famentesnél olcsóbb, jó minőségű, félfamentes papírt használnánk, akkor az így megtakarított összeget az olcsó könyvek minőségének javítására fordíthatnánk. A papíripari kollégák azt válaszolták, hogy félfamentes papír még ma is van, csak a megrendelők nem igénylik. Rejtély számomra, hogy miért és kik idegenkednek ettől a papírtól.

— Egy másik példa a rosszul értelmezett takarékosságra: a könyvborítók egy részét könnyen törő, hamar rongyolódó, könyvburkolásra alkalmatlan kartonból készítik.

— Ön a nemzetközi könyvpiacot is jól ismeri. Véleménye szerint napjainkban milyen követésre méltó áramlatok hódítanak?

— Csak egyet ezek közül: a zsebkönyvek virágkorát éljük. E kis formátumú könyvek nagy tömegben való előállítása megfelelő nyomdai bázist igényel. Ezzel mi nem büszkélkedhetünk, úgyhogy a zsebkönyveket hazánkban a legkülönbözőbb szükségmegoldásokkal készítik. Talán ezért nem olyan kellemesen kézbe simuló, hajlékony könyvecskék ezek, mint külföldi társaik. Néhány zsebkönyvünket pedig mesterségesen megvastagítják. Lehetséges, hogy a nagyon vékony könyveket nálunk is nehéz eladni? De hiszen a szocialista olvasóközönséget éppen arra kellene nevelni, hogy ne kilóra mérje a könyvet, hanem a tartalom alapján válassza ki az őt érdeklő kiadványokat!

— A nemzetközi mezőnyről beszélve a tankönyvek terén mutatkozó lemaradásunkat sem hallgathatjuk el. Ezen a területen új információközlési metódusok vannak kialakulóban, amelyek a korábbi, majdnem csak szövegre korlátozott közléssel szemben rendkívül sokat építenek a képre és a különböző grafikai ábrázoló eszközökre. A modern könyvtervezés és nyomdatechnika Nyugaton, valamint az NDK-ban és Lengyelországban a tankönyvekbe is bevonult. Ezekhez az országokhoz képest a mi tankönyvkiadásunk, bizony, nagyon szerény.

— Milyen módszerekkel lehetne meggyorsítani és a helyes irányba terelni könyvművészetünk, könyvkultúránk fejlődését?

— Hangsúlyozni szeretném, hogy — bár bőven van még javítani való — *könyvtervezésünk esztétikai tekintetben a többi iparművészeti ág előtt jár. Tárgytervezésünk legszervezettebb területe a könyvkiadás.* A könyvgyártás az az iparág, amelynek sikerült kiküszöbölnie a dilettánsokkal való terveztetést, s a minőség javításához szükséges személyi állomány is a rendelkezésre áll. Ezt a szellemi kapacitást kellene jobban kihasználni. Elsősorban tehát a szellemi erőfeszítések növelésében látom a fejlődés lehetőségét. A technikai bázis további javítása is elengedhetetlen, ezt mégis csak másodlagos feladatnak tartom.

Mátraházi Zsuzsa

Haiman György, iparművén

Ú.L.: kép magyar könyv, 1980

Nép szabadság, Bp. 19

nak feltételeit. Az új létesítményt a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat építi meg.

ÁRAMELLÁTÁSI ZAVAROK miatt irányíthatatlanná vált egy Tiros—N típusú amerikai meteorológiai műhold, s mintegy 860 kilométeres magasságban ellenőrizhetetlen pályára állt. Szakértők véleménye szerint nem valószínű, hogy a műhold Földünkre zuhan.

Állatvédők

Eredeti módszert talált négy kanadai bébifóka-barát, hogy megakadályozzák az erre az évre hivatalosan engedélyezett 250 ezer fóka legyilkolását. Hogy a fókavadászok fürkész tekintetét elkerüljék, fehér színnel álcázott kajakban vágtak neki a Szent Lőrinc-öböl és a Labrador-félsziget jeges vizeinek, és különleges kék festéket öntöttek szét a fókában gazdag partok mentén. Elgondolásuk szerint a kék vízben fürdő fehér állatokból kék lesz, így a fókabőr kereskedelmi értékét elveszti, és a vadászatnak nem lesz semmi értelme.

RIADALMAT KELTETT Ausztriában az innsbrucki egyetem kutatóinak az a bejelentése, hogy a hegyi erdők és az alpesi mezők állatvilágának több lakóját kihalás fenyegeti. Megállapították, hogy a vidék több madár- és rovarfajtája immár végérvényesen eltűnt a föld színéről. A pusztulás okát a környezet elszeny-

gesen erkezett kerdesekre a lap következő számaiban válaszol.

AZ 51. AUTÓSZALON Genfben csütörtökön megnyílt. A 10 napig tartó rendezvényen 17 ország 81 modelljét mutatják be. A szovjet gépkocsiipart a Togliatti gyár termékei a kis fogyasztású Lada—2501 és a Nyiva terepjáró képviseli.

AFRIKAI MÉHEK feldühödött raja kedden a venezuelai Barquisitementóban egy személyt halálra szurkált, 13 másikat megsebesített. A méhfajt évekkel ezelőtt telepítették Dél-Amerikába a betegségeknek ellenálló tulajdonságuk miatt.

A NYÁRI LUDAK megkezdték a fészekrakást a Fertő-tó nádasaiban. Ezekből a nagy testű védett madarakból több mint száz pár költ a magyar oldalon, az egész tavon pedig mintegy 350 párra tehető a számuk.

Tűz a Dunaújvárosi Papírgyárban

Tűz keletkezett szerdán a Duna-

A zsürizés szünetében megkérdeztük *Haiman Györgyöt*, az Iparművészeti Főiskola többszörösen kitüntetett tanszékvezető professzorát, a

ikon); a természettudományos könyvek közül Széplaki: Az ischaemiás szívbetegségek ambuláns vizsgálata és kezelése (Medicina); a szakkönyvek közül Szabó: Kézi gyártású finomművegek (Műszaki); az ismeretterjesztő kategóriában Kovács: A magyar koronázási jelvények (Corvina) és Menzel: Csillagászat (Gondolat); a szépirodalmi és ifjúsági könyvek közül Agostinho Neto: Vérzünk, virágzunk (Európa); a gyermek- és ifjúsági könyvek kategóriájában az idegen nyelvű Petőfi-kötet (Corvina), Móricz Zsigmond: Állatmesék, Prokofjev—Hajnal: Péter és a farkas (Móra); a művészeti könyvek és fotóalbumok közül Kapocsy: Hortobágy (Corvina) és Bényi: Paál László (Képzőművészeti); a bibli[illegible]

Haiman György

Fejezetek: Haiman György könyvtervező és . . .
Művészet, 1981. május – 55. lap.

Esetében „kitört" a kereslet-kínálat harmonikus összhangja, a művészi üzenet vevőre talált... sorolhatnánk tovább az optimista szlogeneket, s dörzsölhetnénk elégedetten a markunkat. S ha a gazdasági életben folyton-folyvást a minőségről mint a rentábilitás egyik zálogáról beszélünk – amennyiben a művészi (a használati) és a csereérték között összhang létezik – miért ne képviselnének Duschanek

vállalja, nyilván nem a Belvárosban kap kiállítási lehetőséget, hanem valahol máshol. (Ő is és a rendezők is biztosra mentek.) De ez már egy megint más – nem kevésbé bonyolult – kérdéscsoport. Különösen annak tudatában, hogy Duschanek korántsem valamilyen „tiltott" vagy „tűrt" partizánösvényen „hajt", sokkal inkább az egyik „szigorúan ellenőrzött" főútvonalon, amit ugyan nem ő épített ki, nem ő látott el jelzőtáblákkal – hiszen az úthasználati díjat is megfizeti –, de ami nyilván vezet valahová, különben nem volna oly forgalmas.

Menyhárt László

Haiman György könyvtervező és tipográfus kiállítása
József Attila Könyvtár kiállítóterme, Miskolc, 1981. február–március

A tíz éve fennálló kiállítóterem már első kiállításaival megteremtette a könyvvel, az alkalmazott grafikával és az illusztrációval való kapcsolatát. Egyéni és csoportos kiállításokon sorra bemutatta a mai magyar tipográfusok és könyvtervezők különböző generációit, a könyvkiadók tipográfiai műhelyeit. Jó lenne ezt az elkötelezettséget a kiállítóterem nevében is jelezni egyszer, a jelenlegi hosszú és inkább szervezeti felépítést tükröző elnevezés helyett.

Haiman György bemutatása jól illeszkedik az említett hagyományokhoz. Ki-

Haiman György: Magyar Grafika, borító, 1980

állításán tevékenységének utóbbi tizenöt évéből láthatunk jó keresztmetszetet. Külön-külön, de egymással összefüggően csoportosítva sorakoznak a falon az alkalmi jellegű, a szépirodalomhoz kötődő, az Iparművészeti Főiskolán készített és a tipográfiához kapcsolódó könyveknek, kiadványoknak, burkolóknak, kötéstáblának a tervei és nyomatai. A kiállítás bőségesen kifejtette *A Kner család és a magyar könyvművészet* című könyvének terv- és nyomatfázisait. Jelzi mindez egykori indulásának Gyomához és Knerhez kötődését. A könyv megírásával és megformálásával méltó emléket állított a gyomai officina korszakos, ízlésformáló, áldozatos törekvéseinek. A kiállított több mint ötven könyv, hol bővebb, hol szűkebb kifejtésben, minden számottevő könyvtervét reprezentálja a jelzett időszaknak. Védőborítói, kötéstervei puritánok, világosak, lényegretörők, alapvetően a betűre és helyenként a nyomdai díszítőelemekre épülnek. A Helikon Klasszikusok nyugodt, kiegyensúlyozott megformálása jó példa a klasszicista tipográfia maradandó stíluselemeinek jó alkalmazására. Omár Khajjám négysorosaihoz *Szász Endre* készített 135 rézkarcot, melyeknek a könyvben levő nyomatai nyomdai csúcsteljesítmények. Nem véletlenül jutalmazta ezt a művet az 1963-as londoni nyomdaipari kiállítás aranyéremmel. A szép papírral, arányokkal, betűvel és kevés színnel való bánás iskolapéldája az Iparművészeti Főiskolán tervezett Pablo Neruda-könyve (verskézirat és -fordítás kombinációja) vagy a *Régi kémiai vegyjelek* című könyv. Épületbelső díszítésére tervezett fém betűplasztikákat, épületfeliratokat és bélyegterveket is láthatunk mint munkásságának érdekes, igényes – *Kass Jánossal* közösen megformált – pillanatait. Szépen megformált könyve a Tótfalusi Kis Miklós munkásságát tárgyaló tanulmánya, amely több más tipográfiának, könyvtervezésnek szentelt könyvvel együtt jelzi elméleti munkásságát is.

Haiman a kiegyensúlyozott, korrekt tipográfia híve, vallja, hogy a könyvtervezés funkcionalista, tartalmat szolgáló művészet. Kiállítása meggyőzően bizonyítja mindezt. Elméletet, gyakorlatot és oktatást egybeötvöző személye a klasszikus Knerhagyományok legtisztább folytatója.

Fejér Ernő

Haiman György: Bőrkötéstábla vésetekkel, a Magyar Miniatúrák ABC-je című könyv borítójához (fotók Fejér E.)

Haiman György könyvművei

Nem támad viharos kedve a könyvbarátoknak, ha a kiadói prospektusokat a karácsonyi kínálattal vetik össze: sok, szépen propagált könyv „úszott el" a tél hátralevő hónapjaira. Olvasni- és nézegetnivaló azért így is akadt — komoly ajándéknak is beillő kiadványok díszítették a boltok kirakatát. Ezek közé tartozik az a két

KÖNYVMŰVÉSZETI

album, amely a magyar tipográfia legnemesebb örökségét közvetíti a jelen és bizonyára a jövendő számára is.

Haiman György írta, tervezte és illusztrálta (jórészt saját fotóival) *A Kner család és a magyar könyvművészet* című tartalmas és gyönyörűen nyomott albumot. Több mint hatvan esztendőt (1882—1944) tekint át, tanítványi tisztelettel adózva mindazoknak, akik Gyomán építették fel a tudás és művészet várát. A szakszerűség és a céltudatosság jegyében született meg a mostani kincseskönyv is, amely nemcsak a *gyomai Kner Nyomdának*, hanem egész könyvkultúránknak a becsületét öregbíti. Meggyőzően és szemléletesen mutatja be Haiman a régi nyomda jellemző stíluskorszakait: a szecesszió, a letisztulás, a barokk és a klasszicista törekvések indítékait és esztétikai jellemzőit. Ebben a változatosságban elevenült meg a mindvégig változatlan program: a tömeges kiadás és a művészi igényesség eggyékapcsolása, a könyvek irodalmi mondandójának és formájának az egysége. *(Corvina)*

A Viharsarok másik városában, Békéscsabán működött *Tevan Andor* nyomdája — évtizedeken át egyik jelentős fókusza modern irodalmunknak. Az ő emlékét állítja méltó fénybe *Baróti Dezső* és *Szántó Tibor* jól dokumentált és művés gonddal illusztrált kötete, a *Költők barátja*. Szívet melengető, gondolatokat ébresztő párhuzam bontakozik elénk, amikor a gyomai és a csabai nyomda vetélkedésének lehetünk tanúi — elsősorban nem a kiadási és tipográfiai elvek, hanem az ízlések és tájékozódások változataiban. A *békéscsabai Dürer Nyomdában* készült ez a szemnek is kedves kötet, s bizony igaza van az egyik emlékezőnek, amikor fájlalja, hogy nem alapítója nevét viseli a műhely. *(Magyar Hel-*

7.

Az, Bp. 1980. jan. 3.

foglalkoztatott: hogyan férünk el otthon. Nemrég építkeztünk; két és fél szobás összkomfortos lakásunk egy éve kész. Most a padlásteret kellene lakhatóvá tenni. Jelenleg egy szoba a fiamé, egyet hálónak használunk, a harmadik üres. Ez utóbbi a lányoké lehetne. De mi lesz később? A Vajda Péter gimnázium és közgazdasági szakközépiskolában gyors- és gépírást tanítok. Egyúttal levelező tagozaton az utolsó évfolyamot végzem a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola magyar szakán. Ha visszatérek a munkahelyemre, szükségem lesz otthon egy dolgozószobára.

A véletlen meg a jó vacsora

— Furcsák az emberek — vélekedik dr. Herczeg János. — Alig vált köztudottá Deákék szerencséje, máris halljuk, hogy bizonyára manipuláltunk, azaz szilveszter éjszakájára programoztuk a szülést. Kérdem én: nekünk orvosoknak mi előnyünk származna ebből? Igaz, bizonyos folyamatok művi úton gyorsíthatók. Deáknénál azonban január közepére terveztük a szülést. Úgy véltük, addig kellőképpen megerősödnek a magzatok, anélkül, hogy egymás biztonságát veszélyeztetnék. Nos, a természet keresztülhúzta számításunkat. Ám a véletlen meg a jó vacsora a Deák gye-

Haiman György

Haiman György emlékére

Néhány hete, hónapja levelet váltottunk, s az idős ember (nyolcvankettedik életévét töltötte be májusban) soraiból sugárzó szellemi frissesség meglepett. Mindössze egy rég feledésbe merült adatra figyelmeztetett, és természetesen egy könyvritkaságra, a gyomai híres-nevezetes Kner Nyomda többé-kevésbé ismeretlen bibliofil kiadványára. Nos, ilyen korban már semmi sem véletlen: egész életét a nyomdászat mesteri-művészi formái kutatásának és kialakításának szentelte, tehát élete alkonyán sem feledkezhetett meg erről. Kivált, ha a Kner Nyomda került szóba, hol még a harmincas évek elején tanulta a betűszedés tudományát, majd igazgatója is lett e nyomdának.

Számos fontos nyomda- és irodalomtörténeti művet tett közzé Tótfalusi Kis Miklósról, Bod Péterről és a Kner családról, Kner Izidorról és Kner Imréről. Közben a magyar nyomdaipar egyik irányítója is volt, az Iparművészeti Főiskola tanáraként pedig igyekezett a nemes magyar nyomdászat legjobb hagyományait ápolni. Nem annyira hivatalos címei (három éve még az irodalomtudomány doktora tudományos fokozatot is megszerezte), hanem mindennapos figyelme volt a fontos. S talán a búcsúzó szavak közé is befér egy figyelmeztető: Haiman György egyenrangúnak tartotta a könyv külső megjelenését a belbeccsel. Mint minden rendes nyomdász. S manapság, amikor már a hagyományos nyomdaipar eltűnt, vagy eltűnőfélben van, nem árt a könyvművészetre emlékeztetni. A könyv legyen olyan, mint az ember: a régi latin mondás szerint az ép testben legyenek ép gondolatok, ép lélek. De az ép gondolatok se nélkülözzék az ép testet: a szép könyvet.

A hír, amit haláláról kaptunk, mintha azt jelezné, hogy ez a koros ember nyomtalanul akart eltűnni a világból. Visszakísérthetett a Kner-hagyomány. Kner Imre ugyancsak önként távozott az élők köréből. De azért nevüket jegyezni fogjuk, amíg lesz magyar könyv.

E. Fehér Pál

Előirányzott jellemfejlődés

Lángh Júlia: Közel Afrikához

Milyen jó volna, mondjuk, egy évre megszakítani az életünket, és egzotikus tájakon szerezni új tapasztalatokat. Csak hát valami mindig éppen félben van, nem lehet csak úgy elmenni. Lángh Júlia élete a Szabad Európa Rádió megszűnése miatt úgy alakult, hogy vállalkozhatott a kalandra. 52 évesen fogta magát, elment óvónőnek Nigerbe, egy isten háta mögötti faluba. Eredetileg csak nevelőnőségről lett volna szó két európai kislány mellett, akiknek a szülei a vidék mezőgazdaságának fejlesztésén dolgoznak, de ez a helybeli gyerekek közreműködésével igazi óvodává bővült. A fehér óvónéni tudatosan kereste ugyanis a kapcsolatot a különféle törzsek tagjaival, hogy minél több ismeretet, élményt gyűjtsön be. Azzal a határozott céllal ment Afrikába, hogy próbára tegye magát, és megváltozzék, más emberként jöjjön haza. Az előre megfontolt szándékot jelzi az is, hogy rögzíteni akarta a folyamatot: a naplóvezetés sajátos módját választva, indigóval írta rengeteg levelét Európa-szerte élő barátainak tapasztalatairól. Ezeknek a levélmásolatoknak a felhasználásával készült a könyv.

Az előirányzott jellemfejlődést kiválóan szolgálják azok a megpróbáltatások, amelyekkel Afrikában nap mint nap szembekerül az ember: rovarinvázió, elhúzódó esőzések, aztán hőség, homokviharok. Plusz egy bordatörés, amelyről csak az tudhatja igazán, hogy milyen veszélyes lehet azon a tájon, aki tisztában van a helyi kórházi viszonyokkal. A legnagyobb megpróbáltatás pedig tudomásul venni, hogy arrafelé minden másképp van. Az utazó csak itt döbben rá, hogy mennyire esetleges az ő hazulról hozott, szilárdnak hitt értékrendje, belecsöppen egy világba, ahol újra kell tanulnia a dolgokat. Mert könnyű elméletben megállapítani, hogy adott kultúrában más a viszony időhöz, munkához, higiéniához, kevesebb értéke van az emberéletnek, de annál nehezebb a gyakorlatban szembesülni ezekkel, és valahogy tudomásul venni, hogy bármennyire tiltakozik is az európai gondolkodásmód az ottani viszonyok ellen, ennek a világnak is megvan a maga belső rendszere, logikája. Az Európából érkező számára a nagy próbatétel megérteni az afrikai kultúra másságát, nemcsak mint egzotikumon álmélkodni rajta.

A könyvben annak lehetünk tanúi, hogyan keresgeti Lángh Júlia a viszonyulás módját. Megpróbál minél kevesebbet csodálkozni, igyekszik reálisan szemlélni minden szokatlant, nyitottan közelíteni meg bármilyen furcsa jelenséget. És többnyire első nekifutásra sikerül neki. El tudja fogadni például, hogy bár a szertartás nagy része valószínűleg csak hókuszpókusz, a sámán jóslatai és gyógymódjai működnek, és nem akar mindenáron magyarázatot találni rá. Azután figyelmeztetnie kell magát, hogy ne legyen széplélek, lássa be például a többnejűség intézményének életképességét. Nagyon egészséges öniróniával tekint magára, amikor európai agyával olyan viselkedést vár el bizonyos esetekben a gyerekektől, ami az afrikai környezetben teljesen értelmetlen. Máskor meg bizony nem sikerül szemléletet váltani: a nigeri belpolitikai helyzet vagy a nők társadalmi szerepének értékelésénél.

A *Közel Afrikához* elsősorban arról szól, hogy a szerző hogyan élte meg személy szerint a fekete földrésszel való találkozást, ennek kapcsán kerülnek elő olykor epizódok korábbi életéből, hol többé, hol kevésbé illeszkedve az alapszövegbe. Rengeteget tudunk meg a helyi népcsoportok szokásairól és az egész ottani életről, de az alaphangulatot a személyesség adja meg. Ennek megfelelően a könyv a közvetlen élőbeszéd stílusában íródott, ami az egész szöveget sajátosan esendővé teszi. Ez az esendőség néha ugyan a szerkesztetlenség látszatát kelti, de túlnyomórészt inkább bájos, mintha az olvasó is személyes ismerőse volna Lángh Júliának, és most egy kávé mellett ülve hallgatja a hazatérő élményeit. Feltehetően annak köszönhető ez a hatás, hogy a könyv nyersanyagát baráti levelek adták. Mindenesetre a közvetlenség miatt talán ránk is ragadhat valami abból, amit a szerző Afrikától tanult. S nemcsak annyi marad meg az ottani szemléletből, hogy újra itthon élve, nem száll fel egy megállónyi távolságért a 7-es buszra, ahogy egy budapesti bennszülött tenné.

Lajos Sándor

Pazarlás és szűkmarkúság

Nemcsak a bankok egészsége fontos

Az oktatóknak és az egészségügyieknek nem hozott sok jó hírt a nyárutó. Program nélkül nincs átképzés. Még senki sem tudja, hány pedagógus lesz állás nélkül ősztől – tudósít a Népszabadság augusztus 10-i száma. Másutt azt olvashattuk, hogy az értelmiségi rétegek közül a pedagógusok bére a legalacsonyabb, és az idei béremelések során is ők vannak a legjobban elmaradva. Az egészségügyi frontvonalon több tudósítás is megjelent a kórházi ágycsata állásáról: az illetékesek számolgatják a megszüntetésre ítélt ágyak számát, az érintett kórházak hevesen tiltakoznak, mire az illetékesek cáfolnak. Azt is olvashattuk, hogy az egészség nem erősségünk (Népszabadság, augusztus 7.). A 27 OECD-ország közül az egészségügyre fordított kiadások tekintetében a 25. helyet foglaljuk el. Riasztó hír jelent meg augusztus 13-án is: romlottak a férfiak életkilátásai... A hazánkban élő középkorú férfiak életesélye a fekete-afrikaiakéhoz hasonlítható.

Nem vitás: az egészségügy és az oktatás szerkezete elavult, nem alkalmazkodik a megváltozott feltételekhez, nagy veszteséggel dolgozik, a szükös erőforrások ellenére is van pazarlás, és ami a legnagyobb baj, hiányos és elavult az infrastruktúra. A következmény: csak az optimálisnál több pedagógus képes ellátni az oktatási feladatokat, a kórházakban is több az ágy, mint amennyi kedvezőbb felszereltség esetén szükséges lenne. A tervezett átalakítás azonban torz, fejtetőre állított logikából indul ki: a következményeket akarja rendeleti úton megszüntetni, miközben mit sem tesz az elavult struktúra átalakításáért. Létszám- és ágyszámkvótákat ír elő, de nem teremt pénzt, eszközöket a szükséges szerkezeti reformokra. Könnyen megjósolható az eredmény: az oktatás és az egészségügyi ellátás színvonala tovább fog romlani.

Nincs pénz, nincs pénz, halljuk örökké az ellenvetést, az állam nem viselhet el további eladósodást. Igazán nem lenne pénz? Ezirán erős kételyt ébreszt a Népszabadság apró hírecskéje az augusztus 8-i számban: Lehet százmilliárddal több? Mint a hírből kiderül, a bankok kétes kinnlevőségeinek csökkentése érdekében egyes nagyvállalatok szinte folyamatosan részesülnek nagyvonalú vám- és adókönnyítésben. A mostani pénzszűke legfőbb oka a több százmilliárdot felemésztő bankkonszolidáció. Emiatt ugrott meg az államadósság, ezért terhelik a büdzsét a magas kamatterhek, ezért üres az államkassza. De lehet-e egy egészségben megrokkant, tudásban megkopott társadalomban a bankok egészsége a legfontosabb, a legelőrevalóbb célkitűzés? Várhatjuk-e csupán ettől, hogy a gazdaság újra lendületbe jön?

Rockenbauer Antal
Budapest

A román királyné ajándéka

A magyar–román megbékélésről folyó tárgyalások és a millecentenáriumi történelmi kiállítások napjaiban felidézek egy valószínűleg kevéssé ismert eseményt.

1882-ben Budapesten országos ünnepség keretében felavatták Petőfi szobrát, Huszár Adolf alkotását, az Ybl Miklós tervezte alapzaton. Az alkalomra Erzsébet román királyné, aki nagy tisztelője volt költőnknek, borostyán koszorút küldött, fehér és nemzetiszínű szalaggal, francia felirattal. A gesztusra az Írók és Művészek Egyesülete táviratot küldött a királynénak Bukarestbe. A borostyán koszorú – más koszorúkkal együtt – utóbb a Nemzeti Múzeumba került. Valószínűnek tartom, hogy most is megvan.

Fentiek forrása: Liber Endre Budapest szobrai és emléktáblái – Statisztikai Közlemények 69. kötet, 1. szám, 181–193. oldal. A munka megjelenésének éve a hátsó borítólapon alig kivehetően 1936.

Vida Zoltán
a KSH könyvtárának
ny. tudományos főmunkatársa
Budapest

Kapuőrök dicsérete

Nemzeti tulajdonságaink közé tartozik az önsajnálat és a kesergés afölött, hogy érdemeinket nem méltányolják kellőképpen, aminek van is némi alapja. Ezt fejezi ki az ősi kádencia: sírva vigad a magyar!

Ez jutott eszembe, amikor a közelmúltban a tévéhíradóban tudósítást láttam Kohl kancellár ausztriai látogatásának burgenlandi állomásáról. A vendégnek megmutatták a hét évvel ezelőtti páneurópai piknik emlékére állított kopjafát. A kancellár nyilatkozatában kiemelte az akkori magyar döntéshozók érdemét abban, hogy megnyitották a határt.

Nem szeretnék öndicséretbe kezdeni, de az akkori kormány tette egyike történelmünk azon fejezeteinek, amelyekre büszkék lehetünk. Ezzel a gesztussal szűnt meg kirekesztettségünk, akkor indultunk meg azon az úton, amelynek végén az EU kapuja kitárul előttünk.

Most, amikor oly gyakori Németh Miklós kormányának és az akkori döntéshozóknak nemegyszer alantas bírálata és rágalmazása: nem árt emlékezni arra, hogy az úttörők mégiscsak ők voltak.

Dr. Del Medico Imre
Budapest

Csak szeptembertől

Ki állapítja meg a tanévkezdés dátumát?

Egy igen kellemetlen eset tanulságait szeretném megosztani olvasótársaimmal.

Az 1996/97-es tanévtől a Gödöllői Agrártudományi Egyetem gyöngyösi főiskolai karának vagyok a hallgatója, de Budapesten lakom. Tudtam, hogy abban az esetben, ha valaki nem ugyanazon a településen él, ahol tanul, 70 százalékos utazási kedvezményt vehet igénybe. Azt is tudtam, hogy ehhez a kedvezményhez egy[illegible] igazolást nyáron megkezdődtek az előadások. Szóval, elmentem a bérletpénztárba és kértem a nekem jog szerint járó bérletet. A pénztárosnő azonban közölte velem, nem képzelem, hogy ő bármit is kiállít nekem nyáron, jöjjek vissza szeptemberben. Amikor pedig arra hivatkoztam, hogy a tanítás már elkezdődött, tehát jár nekem a bérlet, azt mondta: biztosan hamis az igazolás, és én csak ne akarjam becsapni a Volánt. Persze, én is Magyarországon élek, és [illegible] szokva a

Nyújtson vigaszt és segedelmet

A Sportkórház a magyar egészségügy szolgálatában

A híradásokból, többek[illegible]
Népszabad[illegible]

Akut beteg

Szózatok[illegible]

1957 legh. Gogo
are [illegible] Tipografie
Hadrian-Kner Gyorgy
privately printed
Stefan Zweig Buch Mendel 1935

<> A nyomtatott betű művé-
szete. Ism. Farkas Zoltán:
Magyar Csillag. tipográ-
1942. II. 369 fiai
terverő

---

4. 1914 máj. 26 Bp
Kacsa Gulánál Tanult
Thon Ilm Tlesterélt
évlegy. könve 1957 tiges
1945 ig Hungaria 115-48 Kerma
Papírkis Nyoda teeka
sok eur
Nyomdaipari Ugarghy
1948 óta

Haimann Gy

grafikus

erőd

Plakát

1933. 1. 27.

Glaiman György, könyvművész

A magyar könyvművészetnek nagy hagyományai vannak: Tótfalusitól, Tevántól, Kner Imrétől a nemrég elhunyt Lengyel Lajoson át a ma élő mesterekig, Glaiman Györgyig, Szántó Tiborig.

B. Gy.: Kemény Zoltán tipografikus kiállítása. Diósgyőri Munkás, 1972. aug. 1.

Haiman György, könyvtörvény

d.: Kner Izidor

Rózsa Gyula: Nosztalgia a minőségért 11

Népszabadság, Bn. 1980 jan. 27.

Haiman György – könyvművész

L.: Tótfalusi Kis Miklós
[Mintótfalusi Kis ...]

8.

–: Most jelent meg

Nincszabadság Bp. 1978 márc. 22.

Hajdú Erzsébet, iparművész

--

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola tanarai,tanarsegédek,/segédtanarok/ ,-Szakoktató: Hajdú Erzsébet, ruhaszavas és varras,-1942-1944. 53.old

-

Mezei Ottó: A- Iparmű Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1948/ oktatási rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

1978. II.24. Kossuth 18,30. Ka.

Esti Magazin.

- A plakátok után könyvekről. Ma hirdették ki a szép magyar könyv versenyének eredményét.

-Szatmári Ilonát hallják.
- Jubileumához érkezett a Szép magy könyv verseny, amelyet 1953 óta évente megrendeznek. A 25 évvel ezelőtt megindult nemes versengésnek elismerten nagy szerepe volt az új tipusu magyar könyv művészet kialakitásában. A tipográfiai és grafikái szempontból egyaránt mive, szép küllemü könyvek sokasodásában. Kiadóink a m múlt évi termésből 238 könyvvel pályáztak a könyvmüvészet verseny dijaira. A zsüri Haumann György egyetemi tanár, Gutenberg dijas könyvmüvész elnökletével, 11 kategóriában, összesen 42 igazán szép könyvet jutalmazott dijjal és 31 kötetet pedig oklevéllel. Az ünnepélyes eredményhirdetés és dijátadás szinhelye kora délután a Liszt Ferenc téri könyvklub volt, ahol a jubileum alkalmából mintegy 70 kötetet is bemutattak, az elmúlt negyedszázad legszebb könyveiből. És maga tervezte legszebb köbyveinek kiállitásával adóztak a nemrégiben elhunyt, nemzetközi hirü könyvmüvész, Lengyel Lajos emlékének, aki több mint egy évtizeden át a Szép magyar könyv verseny zsürijének elnöke volt.
A most dijazott, legszebben megtervezett kötetek között van a Kossuth Könyvkiadó gondozásában megjelent 1917 - a Nagy Október cimü könyv.

- A Corvina kiadásában, Zsanton István könyve, Rippl-Rónay József ről.

- Az 1977-es szépirodalmi kötetek között a zsüri a legszebbnek ítélte a Magyar Helikon által kiadott Ördögi kisértetek cimü Bornemissza könyvet.

Dijat kapott a többi között Pablo Neruda Chile cimü könyve is, amelyet az Europa Kiadó jelentetett meg.

Vagy a Magvető kiadásában, Nagy Olga: Paraszt dekameronja.

- A gyermek könyvek közül négyet dijaztak: Az élre, a Móra kiadásában megjelent a Pincérfrakk utcai cicák cimü könyv került,szerzője Kormos István.

- A bibliofil kiadványok egyik legszebb könyvének ARany János:Kapcsos könyvét tartotta a zsüri, amely a Magyar HELIKON könyvmüvészeit dicséri.

Nyolc külön dijat is átadtak. A Kulturális Minisztérium 2000 forintos külön diját Kovács Tamás grafikus müvész nyerte el, a Reményhez cimü Csokonay kötet illusztrációáért.

- Időjárás jelentés

Hamman György, Tipográfus

Gutenberg-díjat kapott.

— Hetvenegy országból tizenöt könyv a lipcsei Kiállításon 9.
Népszabadság, Bp. 1977. máj. 6.

Haiman György, tipográfus

L.: Hess András

Rókás S.: fél ... 7.

Népszabadság, Bp. 1977 jan. 28.

Haiman György, könyvnúvén

Megemlítvék: Nisztótfalusi kisszre vonatkozó kutatásai.

Vekerdi László: Jakó Zsigmond Erdélyi féniksze 83-85.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. január

XXIX
1.

Haiman György: könyvművész

A Petőfi Irodalmi Múzeum kiállítás-megnyitót mond.

—: A Magyar könyvművészeti törekvések a második forduló címmel... 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. dec. 3.

Haimann György

Vadas József: "Fogas bélyeg" c. kritikájában,- mely a Fényes Adolf Teremben rendezett bélyeg-kiállitást ismerteti,- biztató jelnek tartja, Kass János és Haimann György munkáját az öt-százéves könyvnyomtatás emlékére.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. febr. 22.
XIX. évf. 8. sz. 13. lap.

Haiman György, tipográfus

Megemlékezést tartott. (Hess A.-ról.)

– : Nyomdaipari műszaki konferencia az
évfordulós alkalmából 8.

Népszabadság, Bp 1973. okt. 10.

Haiman György, tipográfus

Könyvet írt Tótfalusi Kis Miklósról.

-: fény derült a betűmetnő élettörténetére

4.

ESTI HIRLAP! Bp 1973. szept. 26.

Haiman György

A magyar könyvnyomtatás 500. évfordulója alkalmából „Évfordulók, események 1973" c. bélyegsorozaton belül 2 új bélyeget ad ki a pósta, melyek fekete-és aranyszínű mélynyomással, Kass Jánossal közösen tervezte műve.

Tolna m. Népújság, 1973. jún. 5.

Haiman György grafikusművész

Emlékbélyeg jelenik meg, Madách Imre születésének 150. évfordulójára. A bélyeget Haiman György és Kass János grafikusművészek tervei alapján az állami nyomda készítette. (szulítve)

Szolnok Megyei Néplap, 1973. jan. 10.

Hazimon György, könyvművén

Megjelent „Tótfalusi Kis Miklós, a betűművén és tipográfus" c. könyve.

— : Most jelent meg

Gy.

Népszabadság, Bp. 1973. aug. 1.

Haiman György, tipográfus

Tótfalusi Kis Miklós írt tanulmányának ismertetése.

F. R.: Könyvnemle 7.

Népszabadság, Bp 1973 aug. 17

Haiman György, könyvművész typográfus

Tótfalusi kis Miklós sól
kénitette kandidatusi
értekezését. [Vita: sept. 7-én.]

— : Közlemények 11.

Népszabadság, Bp 1973 aug. 31.

Haiman György, tipográfus

Megemlítve.

↓

Tolnai Gábor: Tótfalusi Kis Miklós

M. 5.

Népszabadság, Bp 1973. dec. 16.

Haimann György, típográfus

A magyar könyvnyomtatás fejlődését ismertető beszédet mondott.

—: Emlékünnepség és könyvkiállítás Gyomán :—

8.

Népszabadság, Bp. 1973. nov. 11.

Haiman György, tipográfus

Megemlítve: Tótfalusi Kis Miklós élelműve c. kötete.

—: Ötszáz év — ötszáz könyvtár 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. márc. 21.

Haiman György, könyvművész

Megemlítve: monográfiája:

Rényi Péter: Ötnár esztendő M.S.

Népszabadság, Bp 1973. jun. 3.

Haiman György, könyvművész

Díjat kyert.

↓

—: Az első Tótfalusi Kis Miklós – díjasok

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. jún. 13.

Haimann György

Leinwatter István: Békéscsabai Kner Nyomda. Vezető építész Tihanyi Kálmán, mélyépitő Ivanics László, belsőépitészek Leinwatter István, Kass János, Haimann György. /Ismerettés./

Magy.Ép.Ip. 1972. 2-3.sz.

141-145.l.

Haiman György [ ]

A Madách emlékbélyeg tervezői:
Haiman György és Kass János.

bélyeggyűjtés
— : Apollo 17 — blokk

10.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 20.

Haiman György [grafikus]

A bélyegeket és a levelezőlapokat
Kass János és Haiman György
tervezte.

bélyeggyűjtés
— : Madách - levelezőlapok 10.

Népszabadság, Bp. 1973. febr. 3.

Haiman György

A magyarországi könyvnyomtatás 500. évfordulójának emlékére megjelent 1. és 3 ft-os bélyegekhez a Képzőművészeti alap fekete-fehér fotó-levelezőlapokat ad ki a carte-maximum gyűjtők számára. A két képes lap Kass János és Haiman György közös munkája.

Vasró Gyula: Bélyeggyűjtés.

Északmagyarország, 1973. jún. 17.

Haiman György könyvművész

□ HAIMAN GYÖRGY Gutenberg- és Tótfalusi Kis Miklós-díjas könyvtervezőnek és tipográfusnak kiállítása nyílik Miskolcon. A január 29-én délután öt-kor tartandó megnyitót Erdélyi János Tótfalusi Kis Miklós-díjas tipográfus tartja.

2

– □ Haiman György

Esti Hírlap B. 1981 jan. 27.

Haiman György, könyvművész

Szép könyvek kiállítása

A Német Demokratikus Köztársaság és a Magyar Népköztársaság legszebb könyvei címmel kiállítást nyitott meg ma délelőtt az *NDK Kulturális Tájékoztató Központban* (Deák Ferenc tér 3.) *Helmut Bähring*, a VEB Bibliographisches Institut vezetője, a Börsenverein der Deutschen Buchhändler zu Leipzig Könyvművészeti Bizottságának elnöke, és *Haiman György* könyvművész, az Iparművészeti Főiskola tanára, a Szép Magyar Könyv verseny zsürijének elnöke.

– Szép könyvek kiállítása

Esti Hírlap, Bp. 1980. április 18.

2.

Haiman György, könyvművész

L. Paizs Lámló

-: Magyar sikerek a lipcsei könyvkiállításon

7.

Nepszabadság, Bp. 1980 szept. 2.

Haiman György, könyvművész

Könyvkiállítás az NDK kulturális központban

Magyar és NDK-kiadók legszebb könyveiből nyílt bemutató csütörtökön az *NDK Kulturális Centrumban*. A kiállításon a két ország „szép könyv" versenyein díjazott, illetve a IV. lipcsei nemzetközi könyvművészeti kiállításon is bemutatott mintegy 400 kötet látható.

A kiállítást *Helmut Bähring*, a lipcsei könyvkiadói egyesülés könyvművészeti bizottságának elnöke és *Haiman György* Gutenberg- és Tótfalusi-díjas könyvművész, az Iparművészeti Főiskola tanára, a szép magyar könyv zsűrijének elnöke nyitotta meg.

– Könyvkiállítás az NDK kulturális központban 7.

Népszabadság, 1980 szept. 19.

Haiman György, tipográfus

L: Tótfalusi Kis Miklós

-: Magyar kultúra, Tudomány világnyelvben 9

Nepszabadság, Bp. 1980 júl. 29

Haiman György, könyvtűvén

Megemlítve.

P. Kúcs J.: A bibliofil tömegtönyv 7

Nérszabadság, Bp. 1980 máj 21.

Haiman György fest. typographus

● *HAIMAN GYÖRGY tipográfus és könyvtervező kiállítása ma délelőtt nyílt meg Miskolcon, a József Attila Könyvtárban.*

– o Haiman György

Esti Hírlap Bp. 1981 jan. 29.

12.

[Himan] György, könyvéről

Himan?! a névben

— Vannak könyvek, amelyek a tapasztaltnál nagyobb figyelmet érdemelnének. Például *Ahmatova versei*, *Szalárdy János Siralmas magyar krónikája*, a *Nyelvművelő kézikönyv*, *Himan György A Kner család és a magyar könyvművészet*. Nincs drága könyv, tapasztaltuk, ha értékes, ha jó.

M. Tolnay Ystván: Nincs drága könyv 2.

Esti Hírlap, Bp. 1980. dec. 16.

Haiman György, könyvművek

L: Petőcz Károly

Petőcz Károly: Műhelykultúra és shiluv 97-115

Új Auróra, Békéscsaba, 1982. aug. 1982/2

Harman György, könyvművész

L: Ládot Tihán

12.

Bán Imre: Babits Mihály Dante fordításának évtizedei

Élet és Irodalom Bp. 1985. május 25. XXIX/

Haiman György, író, könyvművész

Az elmúlt évek legszebb katalógusa hívja a látogatót Schubert Péter bonyhádi kiállítására, amit szerényen játéknak nevez. A művész az árú jellegét emeli ki és ezzel az árú kilép az eladhatóság praktikumából, mert egy műalkotás lesz. – Nemcsak a hagyományos értelemben vett árúnak kell megteremteni környezetét, – itt van a könyv is, amelynek művészete évszázadokra nyúlik vissza, nálunk különösen gazdag hagyományai vannak. A hajdani nyomdász, gondoljunk Heltaira, Huszár Gálra, vagy Tótfalusi Kis Miklósra, nem egyszerű mesterember volt hanem fölkészült művész, akinek a helyesírás kialakításában is volt szerepe. – Ezer Imre, Lengyel Lajos, Haiman György, Szántó Tibor a nagy elődök példáján indulva, nem ~~ke~~ketközi tekintélyt szerzett a magyar könyvművészetnek, van tehát kiktől tanulni a fiatalabb nemzedéknek.

Csányi László: Schubert Péter kiállítása Bonyhádon.
Népújság [Tolna], 1983. nov. 19.

Haiman György, könyvművész, író, tanár

Keresztes Dóra grafikusművész tanulmányait a Magyar Iparművészeti Főiskola typográfiai szakán végezte. Tanárai Haiman György és Kass János voltak.

P. Szabó Ernő: Képes költeményeik.
Magyar Ifjúság, 1984. máj. 25. 32-34. old.

HAIMANN György

91 9. 72

Új Müvészet

HAIMAN György

~~Fülep~~ Németh S. Katalin: Az egyéni tutatás örömeért.. [beszélgetés Haiman Györgyel]. = Könyvtáros, 34. évf. 2. sz 1984 71–74. p. ill

Haiman - Kner György

Haiman-Kner György (1914–): könyvművész, az Iparművészeti Főiskola tanára.

Mihalyfi Ernő: Művészet, társadalom
Bp. Corvina 1977.

HAIMAN György

ERDÉSZ Ádám: Tervező, kutató, tanító. Gyoma, 1992

rec. -zöldi- [ZÖLDI László]: Betűművész.
= Hétfő, 1992. okt. 11. 14.

KIÁLLÍTÓTEREMBEN

M Nemzet 1992 jún 12

A főiskolások munkái

A MÚLT HÉTEN még lehetett nézni a képzőművészeti főiskolások szokásos évvégi kiállítássorozatát a főiskola épületében és az *Epreskert* műtermeiben. A mesterségről, a tanultakról való számadást, nagy művészek, tanáregyéniségek hatását észlelte e tárlaton a látogató. Azaz igazi műhelyhangulatot.

A végzős festők, alkalmazott és sokszorosított grafikával foglalkozó művészek munkáit nézve az az érzés sem mintha eltűnt volna a korábbi évek konstrukció-bűvölete. Ez az irányzat már csak az alkalmazott grafikában van jelen, például *Márkus* Laurának a *Francia Intézet* programfüzetéről ismerős, karakteres emblémáján. Annál nagyobb az új festőiség, az expresszionizmus legkülönbözőbb változatainak a vonzása. Jó példa erre *Fatér* Barna Ikarosztémára készült háromrészes festménye. Mellette *Bukta* Norbert rajzkészségről, a monumentális iránti érzékéről tesz tanúságot. *Haiman* Veronika dekoratív, fehér-arany kompozíciót állított ki. Meglepően sok „hagyományőrző" mű is látható. Tetszett *Gálfi* István Andy *Warhol Marylin Monroe-sorozatának* parafrázisa, *Menyhárt* Tamás századeleji mesterekre asszociáló arcképsorozata is.

A SZOBRÁSZOK közül *Zsemlye* Ildikó drót alapú kompozícióit, *Nagy* Attila méhviaszhoz hasonló bevonattal ellátott lovát, *Imre* Péter női aktjait érdemes külön kiemelni.

Szent-Gály Erzsébet és *Görbe* Katalin vezetésével a restaurátorok kiállítását is meglátogathattam. A *Magyar Nemzeti Galéria*, a *Szépművészeti Múzeum* és magángyűjtemények számos darabja újul meg itt évről évre. A faszobrász restaurátorok egyik vizsgamunkája az egykori pozsonyi katolikus főgimnáziumi templom 15. századi Kálvária-oltáráról származó Mária és János szobrainak restaurálása volt. Most az állagmegőrzés, tisztítás után finoman csillog János aranyhaja, újra láthatók Mária köpenyének díszítései.

A FRESKÓK ÉS TÁBLAKÉPEK közül többek közt az esztergomi *Keresztény Múzeum* Szíriai Szent Ephrem temetését megjelenítő, sokalakos, elbeszélő részletekben gazdag táblaképe vált újra kiállíthatóvá.

Gellér Katalin

HAIMAN Veronika †

Haimerdinger német festő

Pesti Hirlap. 1880. nov. 20. 5.
a Képzőművészeti Társulatból

Haimann János

épitész

1844-ben az ujbesse-
nyői uj temetőben sz.
Rókus tiszteletére csinos
kápolnát épitett. Az
épités 1800 frtba Erült-

Történelmi Adattár
Csanád-egyházmegye
hajdana s jelenéhez.
Temesvár, 1871. 638. l.

M E O N P A
E O N P A N
O N P A N T
N P A N T H
P A N T H E
A N T H E O

fejembe nyomta fekete, gerezdes sapkámat, mely szépen ki volt vörös bőrrel czifrázva.

Igy fölkészittetvén, összenéztek jobbról-balról, elölrül-hátulról mind. Még a kis Julcsa igazitotta csak meg ágaskodva a galléromat; azután, kifogás nem tétethetvén öltözékem ellen, elindultunk apámmal a kastély felé. Az utczaajtóból egyet-mást kiáltott utánunk édesanyám, hogy ne csoszogjak csizmámban, zsebbevalómat el ne veszitsem, szépen kezet csókoljak mindenkinek, a kivel csak találkozom és több efféléket. Apám integetett vissza, hogy nem lesz semmi hiba és tovább mentünk.

Én elfogultságomban, zavaromban, félelemben alig tudtam, hol járok. Bár a sötét szobára és fölakasztatásra nézve némileg megnyugtattak atyám szavai; de azért lelkemről valami sötét kétely és borzadály még sem engedett. Alig hallottam, a mit édesapám beszélt mellettem az uton. A szorgalmas tanulóknak a restek fölött való soknemü előnyeikről szólt valamit és azt kötötte lelkemre, hogy minél illendőbben viseljem most magamat a méltóságos ur előtt, kinek köszönhetem, hogy ingyen ellátásom lesz a konviktuson. Csak ugy zúgott a fejemben minden, a mit jövöm felől egypár napja hallottam és képzeltem. Tizenkét esztendős voltam és igen-igen keveset tudtam a világról. Sokat hallottam már a bennem vetett szép reményekről, melyeket azáltal kell beváltanom, hogy urrá legyek egy tágas parókhiában, melynek tornácza alól nézhessék apám, anyám, hogy nékem minden ember köszön. De a módról, mely által a remények megvalósulhatnak, igen keveset tudtam. Csak egy hete lehetett, hogy bizonyossá lettem abban, miszerint mindenekelőtt el kell szakadnom azoktól, a kiket egyedül szeretek a világon. Nem láthatom többé apám barna, redös homlokát, gondos, aggodó, remélő arczát sürü szemöldeivel, vastag botját, melyen hajdanában lovagoltam és a melylyel utóbb rendetlenkedő játékainkból zavart szét bennünket. Itt kell hagynom beteg anyámat, azt a sárgás, hosszudad arczot, melyen köny és mosoly egyiránt szeretetet jelentett. Nem ölelhetem, csókolhatom többé, a mikor csak akarom, kis hugomat, nem simogathatom arany haját és a jó isten tudja, mikor tekinthetek nagy, kék szemeibe. János bátyám lakadalmán nem lehetek itthon, pedig ott czigányok is lesznek és bizonyára olyan nagy vendégség, a milyenen én még életemben nem voltam. Pajtásaim el fognak felejteni; tudom egy hónap mulva eszükbe se jut, hogy hiányzik közülök valaki. Ha egykor tán hazakerülök, Vigyáz nem fog rám ismerni és mit ér az olyan élet, mikor az ember nem lóthat-futhat föl s alá Vigyázzal. Mindennek igy kell lenni. Valóban nagy ár; még akkor is nagy ár, ha püspökséget szerezhetnénk rajta. Ilyen s ezekhez hasonló gondolatokkal volt tele a fejem utközben. Pöregatyás, mezitlábas pajtásaim, kikkel találkoztunk, gonosz sunyi tekintetekkel méregették uj ruhámat, gerezdes sapkámat, szép fényes gombjaimat és nagyokat röhögtek, mintha már nem tartoztam volna közéjük. Arczom égett, fejem szédült s alig birtam apám mellett menni.

(Folytatása köv.) *Beöthy Zsolt.*

A párisi világtárlat és a magyar ipar.

II. Gyúszerek.

Nendtvich tanár jelentésében egy egész szakaszt szentel a gyúszereknek; érdekesnek tartjuk olvasóinkkal e részt is kivonatosan megismertetni.

A gyúszerek gyártása már a mult kiállitások alkalmával oly nagy kiterjedést nyert volt, hogy azt gondolná az ember, miszerint e tekintetben tovább menni csaknem lehetetlen. Már a mult londoni ipartárlat alkalmával statistikai adatok nyomán be volt bizonyitva, miszerint Angolországban évenként 90,000 millió gyúfa fogy el, melyeknek értéke, ha 1000 darabját csak 1 pennybe számitjuk: 375,000 font sterlinget tesz.

Ha a gyúszerek történelmét csak az utolsó 40 évben veszszük, nem tagadhatjuk, miszerint az igen gazdag volt sokféle fejlődési viszonyaiban. Még mindnyájan emlékezünk azon korszakra, midőn tűzkő, aczél és tapló az egyedüli szerek voltak, melyekkel tüzet csinálhattunk.

Az első változás e tekintetben az ugynevezett Berthollet-féle sónak (chlorsavas káli) feltalálásával történt, melyen azon észlelés tétetett, hogy az kénnel vagy egyéb könnyen gyujtható anyagokkal keverve, és a keverék tömény-kénsavval érintkezésbe hozva, rögtön meggyulad és hevességgel ég. — E tulajdonsága a chlorsavas kálinak alkalmat adott Gay-Lussacnak azon gyúfák készitésére, melyek conc. kénsavval áztatott asbestet tartalmazó kis üvegekbe mártattak.

Nagy előlépés történt e tekintetben, midőn a vilany (Phosphor) hozatott alkalmazásba, melynek nagy gyúlékonysága lehetségessé tette, a gyúfáknak csupán valamivel érdesebb testhez való dörzsölés általi meggyujtását.

Eleinte a vilanyon kivül szinte kivétel nélkül chlorsavas kálit használtak, melylyel tudniillik a vilany igen könnyen gyúladó vegyületet képez. Azonban azon körülmény, hogy e vegyülék erősen pattog, és az égő anyagot mindenfelé szórja, és igy azon tárgyakra, melyekre esik, lyukakat vagy legalább foltokat éget, — arra inditotta a gyárnokokat, miszerint más anyag után keressenek, mely képes leend a chlorsavas kálit pótolni, a nélkül, hogy az anyag gyúlékonyságában vesztene, de a mellett nem pattogna és nem is szórná szét az égő anyagot.

A pótszer, mely a chlorsavas kálit helyettesiti és a többi két igénynek is teljesen megfelel, Bécsben *Irinyi* János által találtatott fel, ki azt *Rohmernek*, akkor Bécsben a legelső gyúfagyárnoknak, ajánlotta. E pótszer a barna ólomfeléleg (braunes Bleisuperoxyd), melyet legelőször Rohmer, utána a többi bécsi gyúfagyárnokok kezdettek használni, és pedig a legjobb sikerrel, ugy hogy gyúfáik nemcsak igen könnyen meggyujthatók, hanem szépen, minden frecsenés nélkül fel is lobbannak.

A bécsi gyúfák ekkint rövid idő alatt nagy hirre jutottak, miután nemcsak czélszerüségükre nézve, hanem elegantiájukat is tekintve, minden más gyúfát felülmultak. A párisi és londoni gyúfák össze nem hasonlithatók velük, egyik tekintetben épen oly kevéssé, mint a másikban. A bécsi gyúfagyárnokok módja és eljárása rövid idő mulva az egész monarchiára kiterjedt, ugy hogy jelenleg mindenütt, Pesten ugy mint Prágában vagy Lembergben és N.-Szebenben, ugyanezen eljárás szerint készitik a gyúfákat.

Kétséget nem szenved tehát, miszerint a bécsi gyúfák arra nézve, mit gyúfáktól várni és követelni lehet, minden más hasonnemü gyártmányok között a legtökéletesebbek. Nemcsak hogy a legnagyobb gyorsasággal és röppentyü gyanánt szépen fellobbannak, hanem biztosan is meggyuladnak és végig elégnek. Ha azután még azt is hozzá teszszük, hogy a bécsi, ugynevezett salongyúfák végei még jó illatu fénymázba is vannak mártva, mely nekik a kellemetlen phosphorszag helyett kedves illatot is kölcsönöz, joggal elmondhatjuk róluk, hogy megfelelnek minden igényeknek, melyeket gyúfáktól követelhetünk.

A gyúfák könnyü gyujthatóságát azáltal akarták elháritani, hogy ugy készitették, miszerint azok csak különösen e czélra készitett laphoz dörzsölve gyuladnak meg, ellenben akármily más laphoz dörzsölve, meg nem gyuladnak. Ezen lap, melyhez a gyúfák dörzsöltetnek, hogy meggyuladjanak, ugynevezett *amorph-phosphorral* van elkészitve.

Fürth Schüttenhofenben nagyobb mennyiségben készitette e német a gyúfáknak, de mindamellett, hogy czélszerüségüknél fogva jobban ajánlják magukat, mint akármely más, általános elfogadást még sem nyertek, s ugy látszik, mintha nálunk egészen eltüntek volna a használatból. Ellenben más országokban, mint pl. Dániában, Svájczban elfogadták, és ott nagyobb elterjedésben is használják.

A dörzsgyúfák általános elterjedése egy más, azelőtt ugy szólván ismeretlen iparágat költött fel, t. i.: a phosphor előállitását. Ezen anyag azelőtt csak mint ritkaság tartatott a vegytani laboratoriumokban, és legfeljebb némely kisérletekre használtatott. Jelenleg ellenben előállitása némely gyárakban csaknem hihetlen mennyiségben történik. — Hogy csak némi fogalmunk is legyen e gyártás nagyságáról, elég lesz felhozni Coignet père & fils & Comp. gyárát Lyonban, mely már azelőtt 6 évvel hónaponként 7000 kilogramm (1 kilogr. = $1^3/_4$ font) phosphort állitott elő és hozott kereskedésbe. A phosphor ára 1838-ban még 25 franc volt kilogramm szerint, most ellenben ugyanazon mennyiségnek az ára már 2 franc 50 cent.-re szállott alá.

Miután a phosphornak ezen roppant mennyisége egyedül csak az emlősök csontjaiból állittatik elő, kétséget nem szenved, hogy ezáltal egy igen becses anyag vonatik el nemcsak a mezőgazdaságtól, melynek az állati csontok igen jeles trágyául szolgálnak, hanem a czukor-ipartól is, melynek ezáltal a nélkülözhetlen spodium drágittatik meg, és ezáltal maga a czukornak az ára is tetemesen emeltetik.

Azonban még más ok is van, mely a phosphor mellőzését a gyúfáknál igen kivánatossá teszi, és ez annak hatása mint erős méregnek.

Tudva van tudniillik, miszerint azon munkások, kik a phosphorgyúfa-gyárakban alkalmazva vannak, idővel leginkább az állkapcsok csontjaiban igen veszedelmes és fájdalmas csontszú által támadtatnak meg, melynek, főleg az asszonyi személyek, többnyire áldozatul esnek. Igaz ugyan, hogy az ujabb tapasztalatok azt deritették fel, miszerint leginkább csak azok támadtatnak meg ezen betegség által, kik a munka alatt esznek, és hogy a betegséget az által el lehet kerülni, ha az evés a munka alatt meg nem engedtetik; ez azonban még nem bizonyos és megerősitést igényel.

Másodszor tudva van szintén, miszerint a phosphor, habár csekély mennyiségben is az ember és állatok gyomrába jut, abban veszedelmes gyuladást és ennek következtében halált idéz elő, és ezen oknál fogva gyakran használtatnak a gyúfák, főleg asszonyok által, öngyilkosságra.

Mindazon okoknál fogva nagyon kivánatos volna, ha a phosphor más szer által pótoltathatnék és oly vegyszer találtatnék fel, mely a phosphortartalmu gyúfák könnyü gyulékonsága mellett azoknak mérges tulajdonságával nem birna.

A gyúfák legnagyobb mennyiségben és legnagyobb tökéletességgel ausztriai gyárnokok által voltak kiállitva; ez iparágban Magyarország is volt 3 kiáll tó által képviselve, nevezetesen:

Zarzetzky József által Pestről. — *Leitner* és *Grünwald* által szintén Pestről; — végre *Zell* József által Brassóból.

Mint emlitettük a gyúszereknél még eddig nélkülözhetlen vilany előállitásával szoros összefüggésben áll a *csontszén* vagy *spodium* készitése, mely anyag a czukor előállitására, és főleg annak finomitására is lényeges befolyással van.

A csontok még ezelőtt 50 évvel annyira terhükre voltak az embereknek, hogy gyakran zavarban voltak, vajon mit csináljanak velük, és hogyan szabaduljanak meg tőlük; közönségesen a szemétgödörbe vándoroltak, hol aztán a többi szeméttel egyenlő sorsban részesültek. Jelenleg ellenben a fejlettebb iparos országokban igen becses nyers anyagot képeznek számos, igen fontos czikk előállitására. Igy használtatnak, mint épen emlitve volt, a csontszén előállitására. Azon darabjai a csontszénnek, melyekből az égetés alkalmával a szén nagyobb része kiégett, és igy többé mint csontszén nem használhatók, igen czélszerü alkalmazást nyernek a vilany előállitására. Továbbá, mielőtt spodiummá kiégettetnének, kifőzve igen jó kenőt adnak, részint a kocsik, részint a gépek kenésére, végre sósavval keverve, mely a vilanysavas meszet feloldva a csontenyvet oldatlanul hagyja hátra, az ugynevezett csontenyvet, gelatinet és más hasonló anyagokat szolgáltat.

A csontszén jelenleg oly kemenczékben égettetik, hol azoknak égetése saját fejlődő gázok segitségével, minden más tüziszer közbenjárása nélkül vitetik végbe, mig azelőtt az arra megkivántató tüziszer nemcsak annak árát tetemesen emelte; de miután a száraz destillatio alatt fejlődő igen kellemetlen és alig türhető, az egész vidéket messze távolságra mérgesitő gáznemek azt csaknem lakhatlanná tették; jelenleg e gáznemek maga a csontszén égetésére használtatnak, és igy a vidéket nemcsak kellemetlen, de ártalmas büztől mentik meg.

Az első csontszéngyárt hazánkban már ezelőtt 30 évvel *Lichtl* állitotta fel Pesten, mely még ma napig is fennál Ujpesthez közel. Utána *Mitterdorfer*, a ki azonban néhány évi működés után felhagyott vele. Lichtl gyára sem látszik diszleni, mi

*

Vas. Ujs. 1869

annál megfoghatlanabb, miután Magyarországon is a czukorgyárak száma napról-napra szaporodik, és minden czukorgyárban a csontszén fogyasztása igen tetemes.

Hainburg vára.

Alsó-Ausztriában a Duna jobb partján majdnem Dévénynyel szemközt a határszélen fekszik Hainburg mezőváros. Ki ne ismerné e nevet trafika-dohány gyárairól?

Hainburg-nak hajdan szereplő vára és apátsága volt; most csak romjai vannak, a mint azokat képünk mutatja.

E vár hajdan történelmünkben is emlékezetessé lett. Története különben felnyúlik a XI. századig. A III. Henrik császár és Ottó király közti háboru alkalmával Hainburg vára a tűz martaléka lőn, ekkor 1050-ben a nürnbergi gyülésen helyreállitását rendelték el, miben a krónikák szerint — a magyarok akadékoskodtak.

Történelmünk érdekében Hainburg vára emlékéből legnevezetesebb azon adat, midőn a XIII. század második felében IV. László magyar király az Ottokár cseh király ellen vitt, és még atyjától V. Istvántól öröklött háborúra nézve az első Habsburg, Rudolf római királylyal 1277-ben kötött véd- és dacz-szövetséget Hainburgban személyesen megerősité. E véd- és daczszövetségnek messze kiható emlékezetes eredménye az lőn, hogy az 1278. évben ujra kezdett háború alkalmával augusztus 25-én az oroszláni bátorsággal vívott Ottokár életét vesztve, Habsburgi Rudolf a magyar királynak és hadseregének segélye által az Ottokár kezében volt széles birodalom urává lett, és igy sajátlag utódaiban mostanáig leterjedt trónját a magyarok vitézségének köszönheté, mint ezt IV. Lászlóhoz intézett levelében maga is elismerte. (Katona, Hist-Critica. VI. 743.)

Hainburg várát 1482-ben I. Mátyás királyunk is elfoglalta, de ostroma — mint Roó feljegyzé — kétszáz ezer forintjába került. Azonban Mátyás halálával 1490-ben Bécscsel együtt Hainburg is ismét a németek kezébe esett.

Bethlen Gábor szintén ostromoltatá e várat, de siker nélkül.

Most a régi várnak csak romjai állanak, melyek között — mint a tudatlan nép regéli — éjfélenként a boszorkányok járják tánczaikat. *N—n.*

Képek Japánból.

A Csöndes-óczeán, megmérhetetlen terjedelmü földkerületével s édeni szépségü sziget-csoportjaival egy uj, nagyszerü átalakulás küszöbén áll. Az eddigelé földrajzi, müvelődés-történeti, politikai és kereskedelmi tekintetben egészen elszigetelten élt hatalmas, népes és termékeny országok kezdenek lassanként belépni a világtörténelem zajos, élénk tömkelegébe. Mennyire megváltozott, menynyire átalakult minden e roppant nagy területen, mely még e század elején sem igen volt egyéb *terra incognitánál!* Most már ott minden ki van fürkészve és a nyugati műveltség befogadására előkészitve. Önkénytelenül is eszébe jut az embernek, hogy az Atlanti- és Csöndes-óczeán s az azokat környező s imitt-amott szigetként belepő vidékek között párhuzamot állitson fel. Melyiknek van a kettő közül nagyobb, szebb jövője? Ugy fogjuk találni, hogy egy minden tekintetben jól szervezett és rendszerezett kereskedelmi forgalom alapföltételeinek az utóbbi sokkal inkább megfelel, mint az előbbi. Mert az Atlanti-tenger partvidékeinél azt is tekintetbe kell vennünk, hogy a müveltségre kevés képességet mutató Afrika talán mindig csak alárendelt szerepet fog játszani, ellenben a Csöndes-tenger már is részint jól müvelt, részint hihetetlen gyorsasággal és könnyüséggel müveltté tehető földek által van környezve.

Japán, habár akarata ellenére, mind jobbanjobban megnyilik a nemzetközi forgalomnak. A „mennyei birodalom," Khima, sajnálatra méltó benső ziláltsága következtében, teljesen megadta magát az idegen befolyásnak s végre Uj-Holland és a kelet-ázsiai szigetek oly nagyszerü jövőt készitnek elő magoknak, mely legalább is annyit mindenesetre igér, mint Közép- és Dél-Amerikáé. S a mi legfőbb, e vidékek egyszersmind a gyarmatositásra is nagyon képesek s mindnyája gazdag, sajátszerü s különféleségénél fogva egymást kisegitő, kiegészitő termékekben és iparban.

A fentebb emlitett párhuzam legelőbb is arra a legközelebb eső összehasonlitásra vezet minket, hogy a Csöndes-óczeánban Japánnak épen az a szerep van fenntartva, mely az Atlanti-tengeren Angliának jutott. Sőt már a japániakat sokan el is nevezték *Kelet angolainak*, épen ugy mint a Khinaiakat *Kelet zsidóinak*. Mindkét hasonlat sántit, sőt a mint azonnal be fogjuk bizonyitani, az első sokkal inkább, mint a második.

Vegyük szemügyre legelébb is a japáni nép sajátságait és a következtetés egy nagyszerü jövőre aligha lesz nagyon kedvező. Kereskedelmi tekintetben Japán még ma is csak gyermekkorát éli. Sziget-hazájának kikötőkben gazdag partvidékei daczára sem tudta megtanulni, hogy a tenger hullámain idegen országok és nemzetek természeti és ipartermékei után menjen s azokat az övéivel becserélje. Soha még nemzet országának sajátságai és fekvése által kimutatott és feltételezett feladatát annyira félre nem ismerte, mint a japániak. Már akár az állam belviszonyai vagy intézményei, akár egyéb körülmények okozták légyen is az ország és nemzet hivatásának e félreismerését, minden csak oda mutat, hogy a japániak nincsenek tengerész nemzetnek teremtve. — Az alap ok itt a nép jellemében keresendő.

Inkább hasonlit Japán Olaszországhoz, nemcsak földrajzi helyzeténél, vulkanikus hegyvonala és hegycsucsainál fogva, hanem politikai tekintetben is. Nem sok évvel ezelőtt Olaszország felett is apró királyocskák és herczegecskék uralkodtak, s az egész felett ugy szólva egy világi és egy egyházi főállott, melyek közül jelenleg a világi hatalmasabb. Epen mint Japánban. A *Mikado*, Miakóban, tökéletesen Róma pápájának felel meg; ő a hivő lelkek birodalmában uralkodik. De ugy látszik, hogy a lelki uralom hatalma Japánban is hanyatlóban van, mert a Mikado hiába bocsátja ki mindegyre óvástételeit és bulláit a Taïkum személye és politikája ellen; bizony nem hederit arra már senki többé.

Kelet-Ázsia angolai tehát soha nem lehetnek a japániak. Sőt inkább e szerep — bármily különösen hangozzék is egyelőre — Ausztrália népeinek van fenntartva. Mindazáltal a szigetbirodalom mindig egyike lesz a világkereskedelem legfontosabb állomásainak. Legyünk elkészülve rá, hogy Kelet-Ázsiának e valódi drágagyöngye, melyet csak nemrég halásztak ki a homály és feledés tengeréből, még igen sokáig fogja foglalkoztatni a müvelt világ figyelmét ugy is mint *régiség*, ugy is mint *ujdonság*. Megérjük nemsokára azt is, hogy ez érdekes országot nemcsak idegen utazók leirásaiból fogjuk ismerni, hanem saját honunk szülöttjeitől is. A „kelet-ázsiai expediczió," melyben hazánknak is tetemes része van mind költségeit, mind az utazókat illetőleg, egyik vizsgálati és nyugpontjául minden bizonnyal a Csöndes-óczeán szigetbirodalmát fogja választani.

Hainburg várromjai. — (*Keleti* Gusztáv rajza.)

HAJAGOS IMRE GRAFIKÁI

Helikon Galéria

Mindössze tizenkilenc rézkarc a főváros legkisebb galériájában. E meghitt, intim kamaraterem alapos válogatásra kényszerít, ami kiváltképp a pályakezdőknek válik javára. Olyanoknak, mint Hajagos is, aki harmincévesen „mennyiségileg elegendőt termelt" már, de az önerőből való felkészülés több bukta-

tót tartogatott számára, mint azoknak, akiknek megadatott a hazai akadémiai képzés lehetősége.

Ezúttal revelációként hatottak lapjai és sikerét szigorú szelektálóképességének is köszönheti. Amit itt láthattunk, az több mint tehetség megnyilatkozása: eredmény. Olyan, amelyre a szakterületnek parancsolóan szükséges odafigyelni. Most csak egyik alapvető képességére mutatnánk rá, arra, amely egyben módszerének a legsajátosabb vonása: elvont, filozofikus tartalmakat közvetít konkrét formai megjelenítéssel. A képen látható finom, olykor aprólékos formák nála nem ennek vagy annak a tárgynak egyetlen jelentését, ideáját hordozzák, hanem sokkal többet, összetettebbet. A motívumok sorából ilyképpen nem látványélményt épít, hanem olyan szimbolikus jelrendszereket, amelyek nem szemre, hanem elsősorban az intellektus felfogóképességére apellálnak. Valahány témája ebben a közegben él és hat, nemegyszer fantasztikummal is átitatott, s szürrealisztikus képzettársításai innen emelkednek a költői szférába. Mert Hajagos Imre vérbeli költő: ötletei, közlendői magvasak. Ha rézkarcai még mívesebbé válnak, felzárkózhat a fellendülő magyar grafikusművészet élvonalába. *(Képünkön a Látogatás F. K. úr kastélyában című rézkarc.)*

Ecsery Elemér

ZŐDÉS
yéb jogviszony létesitéséhez

szettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri

esorolás

szóló lendület, gépies fokozások helyett a zene íveinek kibontása, tagolatlanság és elnagyoltság helyett pregnáns ritmika — a megszokott, gyakran hatásvadász produkciókkal ellentétben Giuseppe Patané egy tisztára mosott „új világból" való szimfóniát állít a hallgató elé. Valóban, mintha egy agyonretusált festményről letisztitották volna az igyekezettel rárakott masszafoltokat, olyan tiszta színekkel ragyog fel Dvořáknak Amerikában komponált, az új világ hatását és a honvágy érzetet vegyítő nevezetes szimfóniája. Patané lendületétől, muzsikálásának természetességétől az Állami Hangversenyzenekar

Hajagos Imre, [kb.] grafikus

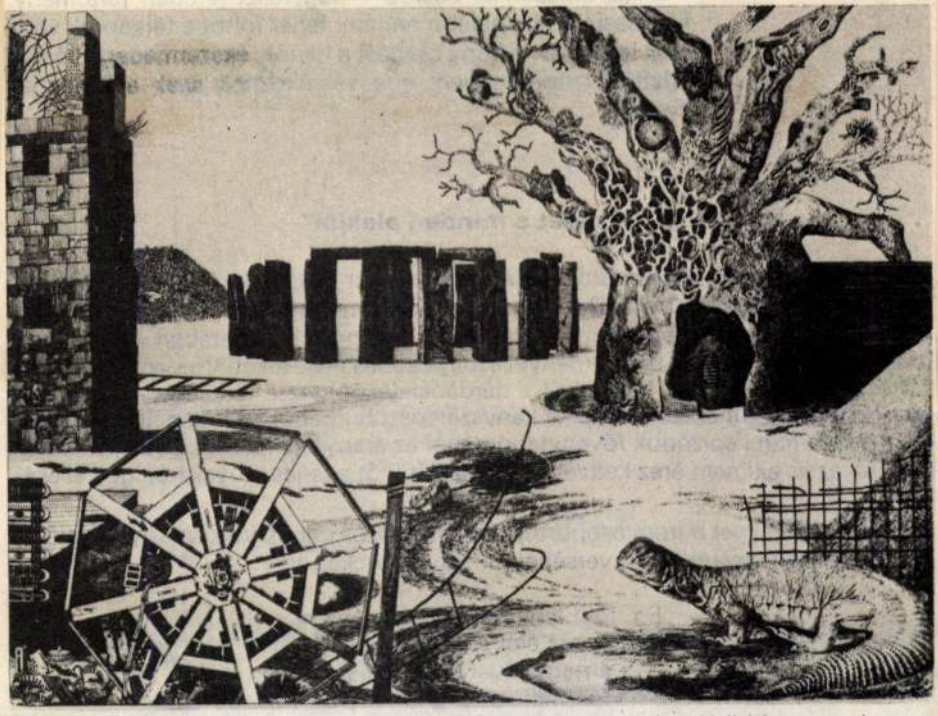

Júliusi számunkban Hajagos Imre műve hibásan jelent meg. A valódi kép az, amit most közlünk. Kérjük a művész és az olvasók elnézését. Sz.

97

2. Hajagos Imre: Éjszaka (Kondor Béla emlékére), rézkarc, 18,5x13 cm

díjat, gon- zetet

.ajos

ztra- ágos ony- l az llet- ng- nyét lat- ván ét a bo-

tetlen alkalmát". Ám, éppen a helyes önismeret okából nem árt, ha őszintén szembenézünk azzal a kényelmetlen ténnyel, hogy a mai ember és a mai művészet párbeszéde alkalmasint nem valami eszményi. Ennek persze sok és szerfölött összetett oka lehet. A hírközlésből kölcsönzött hasonlatokkal például: zavaros, értelmezhetetlen az adás, a kommunikációban részt vevő felek nem artikulálnak tisztán; gyöngék, selejtesek vagy előre betervezetten elavítottak (elrontottak) az adó- és vevőkészülékek; rosszak a légköri viszonyok (zavarják az adást és a vételt); a készülékek nem azonos hullámhosszra hangoltak vagy egyszerűen kikapcsolták őket; az adók túl drágák,

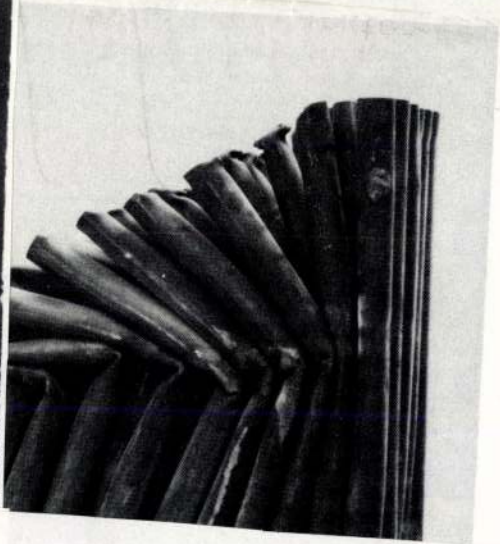

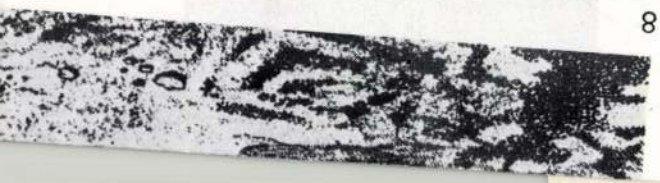

Hain Frigyes építőmester 1628. Kassán. (Ke-
mény L.: MMÉE Közl. 1904 82.l.)

Kassai építőmesterek

Hain Frigyes
építőm.

156

~~Sümeg h. n. IV. 29.~~

HAIMOVICI Viti

M.D.K.

1929-ben Nagybányán a Szépművészeti

Iskola tanuló

Veti: Nagybánya... Bp. 1956. 339 .l.

Hainisch Frigyes
városi földmérő
1793-tól Budán
Schmall
II. 301. l.

	12	"
	13	"
	16	limit
	27.	10 uj Spodium rv c ~~31~~ 26 fm
nov	2	ajánlási dij
	3.	50 uj Lloyd bh c 6000 -
	6.	előjegyzési dij
	10	limit
	12	aj. dij
	"	25 uj Karton c 10 fm
	13.	75 Hazai bh c 172500 -
	19	1 uj Hazai Ktp II befiz
	20	100 db. Lenámit bh c 145 fm 25 Cement
	24	átvezetés „hamat és holtz. mentes
	29	fibizetés
decz	11	aj. dij
	18	25. Egyes. tégla és cement rv

átvitel

< Hainith, Fridericus juratus civ. Bud. geometra. >

< > Planum Citis Budensis. Székesfővárosi Múzeum térképgyűtemenye
428.12

IRODALOM

-Magy.Müvelődéstört.III.
556.l.képe.

JEGYZET

Hainisch Frigyes

földmérő

Budán 1793 tól.

ha nincs egyéb adat

róla, nem kell

Schmall L., Adalékok

Bp 1899. II. 301 l.

~~Aradi Vöröskereszt Egyesület~~

~~X 82~~

Hainith Friggs

(Hainisch)

laid

Buck 18.

városi alapvagy

mérnök

nem kell.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 ..... év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztal

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

M.D.K.

Hain Frigyes, építőmester
neve 1628-ban szerepel a
kassai anyakönyvekben

Kemény Lajos: Kassai épitőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye, Bp.
1904. 38.köt. 82.old.

Hain Frigyes, kömives MDK

Bethlen alatt emlitett céhmesterek közül való.

A róm.kath.parochián örzött anyakönyvek szerint 1628-ban házasodott.

Kanóny Lajos:Kassai épitömesterek. Renaissance korszak. MMKE Közl. 1904 évf. 82.l. 18.kötet 3.füz.

Hain József

Győr 1838.

1.

Jankó Ötvös-apródok

13. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Hain G. MDK

?

lőcsei epitáfiuma

Magy.Müv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 359.o.

Hainb,? Nicolaus,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke:"Hainb,? Nicolaus,Bayern,1685". 116.old 13.jegyz.

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének Történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967
A Győri Múz. Évkönyve

MDK

Hainer Ilona

Képzőmüv. Főisk. kiáll. Esti Kurir, 1924. dec. 19.

Hainb N./Nicolauss/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordált asztaloslegé-
nyek jegyzéke szaármazási hely szerint: "~~Haixk~~
Bayern,Hainb N." 121.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüveségé-
nek történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri
Múz. Évkönyve

Nicolau3 Hainb,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,1685-től:"Nicolau3 Hainb au3 bairn 1685". 105.old

Batiri Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Antus János Múz.Győr,1967.-a Győri Múz. Evkönyve

M.D.K.

Haindell [Haindl, Haindel] Paul, ötvös

1589-ben pozsonyi ötvös legény; 1591-ben remekét elfogadják; szerződteti Wolffgangus Lindt-et, 1595-ben pedig August Rennert; 1596-ban felszabadítja Linndt-et; 1599-ben első céhmester; 1601-ben felszabadítja Wolf Werzing-et, aki azelőtt Gassurnál volt inas; 1602-ben felszabadítja Rennert; 1613-ban felszabadítja a zólyomi Mellichardt Glassyus nevű inasát.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 56. old.

19. HAINDELL PÁL. *(Leopold Haindell, Haindll, Haindl).* 1589—1613.

1589. július 9-én *Paulus Haindl* ötvöslegény kéri a czéhet, jegyezze be Pozsonyban eltöltött 2 évét.

1591. márczius 5-én *Paull Haindell* ifjú legény mesterremek csinálási engedélyt kér a czéhtől. Megengedik; egy negyed év alatt készítse el. A remeket bemutatván, azt a czéh jónak találja.

1591. márcz. 24-én *Paull Haindll* 5 évre tanulóul szegődteti magához «Seynen Bubenn»: Wolffgangus Linndt-et.

1595. szept. 29-én *Baull Haindell* 6 évre tanulóul szegődteti magához «seinen Ler Jungen»: August Renner-t.

1596. június 17-én *Paull Haindll* felszabadítja inasát: Wolf Lindt-et.

1599-ben *Paull Haindell* első czéhmester.

1601. augusztus 15-én *Paull Haindl* felszabadítja Wolf Werzing nevű inasát, aki azelőtt *Melichart Gassurnál* tanult 2 évig, *Haindl*-nál pedig 4 évig.

1602. márczius 14-én *Paull Haindl* felszaba-

dítja Augustin Renner nevű inasát 6 évi tanulás után.

1616. Amaz ügynek okai, amely miatt *Simon Ernl* a czéh elé került.

1. Maga *Ernl Simon* közbenjárt abban, hogy a nürnbergi *Christoff Konrádot* tovább ne szorítsák a munkára és *Hödl*nek meghagyatott, hogy az artikulusok értelme szerint őt bocsássa el. *Simon Ernl*, bár jól tudta, hogy ez a szabályok ellen van, mindezek daczára mégis munkát adott neki s ezt egy fél évnél tovább cselekedte, amivel az artikulusok és saját maga ellen vétett, a czéh figyelmeztetésére mit sem adott, sőt még azt is mondotta, hogy a legényt a czéh ellen való daczból is megtartja.

2. «Hat er den *Hödl* beigelegt in seinen Handel», amiről ő, *Simon Ernl*, jól tudta, hogy igaztalan dolog, mindamellett «hat er auff khaine wehrung nichts geben», emellett ő *Hödl*-lel Bécsbe ment «vnd also ein Ersambes Handwerckh hindann gesetzt vnd denn *Hödl* beigestanden, welches sich auch auff Ime nicht gebürt hatt.»

szegődtetí magához «Seinen Lehr Jungen» : a körmöczbányai szülétésü Christoff Schwab-ot. (E bejegyzés át van húzva).

613. február 9-én *Paul Haindl* felszabadítja Mellichardt Glassyus nevü inasát, aki Alt-Soh] Pergsetttenbe (= Zólyom) való.

4 évet töltött nála.

(Haindl, Haindtl)

Haindell Pál ötvös 1589 – 1613. Pozsonyban, ahol az ötvöscéh 1591. avatta mesterré. 1599. első céhmester volt.
Hoffmann E. Pozsony
(Mihalik J., Múz. Kvt. Ért. 1911. 113. l.)

tregödtetésekkel és feltrak.
tvarepel a céhkönyvekben
1602-ig

157

Sárospataki ref. főiskola metszetgyűjteménye

IV. 23 – 26.

Paul Haindell

ötvös 1599.

lásd

Mik. Pozs. 102

tt-, fogalmi-, okmány-

dai papirosokról

önyvek.

Mur. és Kst. Egyt.

Haindell Pál, pozsonyi ötvös V. 102.

Haindell Pál

ötvös 1589–1613

laíd

Mih. Pors. 113

1589–1613

1591. dép be mester

1599. első ...

Mur. és Kat. Egyt.

Haindell Pál, pozsonyi ötvös V. 113.

HAINITS (Hanisch) Frigyes mérnök. XVIII. sd. MDK.

Tóth András: Buday Nóra: A mérnöki szervezet kialakulásának előzményei Budán és Pesten. Tanulmányok Bp. múltjából 1956. XI. köt. 89. l. 90. l.

HAINITS Frigyes mérnök

Gál 1989 25 - 26.p. A budai vár, a Viziváros és a
külvárosok -ról

HAINIS Sándor M.D.K.

1925-ben Nagybányon a szabadiskola tagja

Róti: Nagybánya... 337.1.

HAINKA, Mathias asztalos

Németujvárban dolgozott

KOPPÁNY Tibor: 17.századi épitési megállapodások a Batthyány levéltárból. In. Lymbus, 2.1990
159.p.

K. D. K.

HAINKE, Matheus asztalos

1637. Rohoncon végrett asztalos munkát

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 205. l.

HAINN, Joseph, pozsonyi asztalossegéd

J.H.,Tischlergesell,

† 40 éves korában, Pozsony
1791 dec.10]1791, 1023 l.[

Pr.Z.

HAINN, Joseph, pozsonyi (asztalos) segéd

J. H., Tischlergesell, +40 éves korában, Pozsony, 1791 december 10. (1791, 1023 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Hainreich

puxenmaister

1445

l.

Kovmagyzsidó

IV. k. 388. l

fenti kecentely

Hainsch Joseph
festő

"Héli halála"
Brüsszel 1652.

Balassagyarmat. Palóc Muzeum.

138.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

(Haimbl)
Haimbl Jeremiás

ötvös.

1720, 1732-ben Sopronban említtetik.

V. Illésy János. Magyar ötvösök 1732-ben Arch. Ért. 1904 évf. 395 l.

Letisztázva

egi nyomda Budapest

Haintzl Jeremiás

ötvös

1720 Sopron

Hapmagyarországi ötvösök 18l.

Lavassir, hegymagasi VI. 132.

Flaimszl Jeremiás ötvös 1720–32. Sopronban élt.
~~dolgozott~~. (Illésy J., Arch. Ért. 1904 395. l.)

155

Sirleleteh, csabrendeki Trén-major római

IV. 30.

MDK

Heintz Henrik

Kopp J: Magy.művészet sikere Velencében és Milanóban.
Szépművészet, 1940. 1.sz. 20-21 l.

HAINZ, Josef

Az 1838-as árviz emlékére készült és a selyemgombolyitót ábrázoló kép feltételezett festője

ld. Lévay Miklós: Árvíz Óbudán 1838-ban. = TBM XXIV.Bp.,1991 18.p. és ill

v 16–17–18–19. storoci na území dr

Podľa publikovanych archivnych vyskumov
(P. Horváth, V. Luxová, M. Maliková, A.
zostavil István Bardo

MTA Művészettörténeti Kuta

Budapest

Hainzmann István

építész

Szül. Szombathely 1875

okl. nyert 1899.

Névjegyz. Műegyetem 8 l.

Hainzmann István

épitész

sz. 1875. Szombathely.

Bpesti műegy. okl. 1899

Kismartby Lechner J.

közlése

1955. nov. 23

!! A jegyzék folytatását elkérni Lechnertől, pakett.

Hainzelmann, Johann, német rézmetsző * 1641. Augsburgban, † 1693. Berlinben. Augsburgban, Párisban és Berlinben működött. Magyar vonatkozású műve: Thököly Imre arcképe. (Mihalik J., Múz. Kot. Ért. 1910 194. l.)

Hainzelmann, Johann

rézm.

158

Sümegi Múzeum l. Állami Darnay-Múzeum

Hainzelmann, J. vézmetsző

Mur. és Kat. ÉA IV. 193, 194,

a városi tanácsnak

Veszprémvmegye alispánjának

---

a társulat elnökségének

---

i városi könyvtáregylet elnök-
ségének

MDK

Haistolt rézm.

Öreg magyar nemes, rézm. repr.
/

Magymüvelődtört IV. 156 l, 656 l.

ajándékozásával. Az indulás sikeres-

után, 1912-ben a muzeum megvásárol-
fá-it, 1913-ban Millet pasztelljét,
ek cimü festményét s Toulouse-Lautrec
t. 1915-ben Corot Castelgandolfoja
rült vétel utján a gyüjteménybe, a-
agpótló alkotás Delacroix: Marokkói
rnheim-cégtől vásárolva. Manet Legye-
egyik büszkesége 1916-os vásárlás
t Monet Trouville-i tájképe, ugyan-
a kitünő magyar festő, a XIX. szá-
t lelkes gyüjtője Chassériau kis tán-
ta a muzeumnak. Hatvany saját tettét
7-ben, midőn Cézanne csodás csendé-
zeumot. Ő ajándékozta egy év múlván

MDK

Hainzmann István, ép.
Szül. Szombathely, 1875-ben

Oklevél kelte: 1899
" **száma:** 1834

A m.kir.József Müegyetemen okl.-t, absolut.-t. vagy okl.honositást nyert épitészek névjegyzéke.1873-928.
EI-ÉM 17.1. 1931 jan.15.

Hainzli

veszprémi könnivesmester 1845-ben dolgozik az alábbi székesegyházon.

Ádám Iván: A veszprémi székesegyház. Veszprém, 1912. II. r. 475. l.

a rajz biztonságát,mint az egyén
visszaadását illetően kiemelkedi
Telepy Károlyt és a Jankó Jánost
zoló két kőrajza 1861-ből./x/Bár
stoni József működése már a száz
második felére esik,mégis egyik
magyar
tipikusabb képviselője a biederm
mint
arckép-stilusának,a színészeket,
nésznőket,mint Molnár szinigazga
/1861/,vagy Bulyovszky Lillát/186
s másokat bemutató kőrajzain lát
Bulyovszky Lilla mosolygós,ábrán
elgondolkozó,sablonosan felfelé
tekintetében a század első felén
nőalakjaival rokonságra ismerünk
a hajnak,a ruhának,a csipkének,k
nek gondosan aprólékos,bársonyos
finom,meleg megmintázásában Bora

Haisz József

bécsi templomfestő.

testette 1860-1-ben
a rozsnyói wéhe, cyphár
ornamentális falké-
peit.

Telgárti Lipót

A rozsnyói plebá-
nia története.

Magyar Sion 1865

III. Ev. 613. l.

lásd Gangel J.
Könyvek

MEGHIVÓ

Az Országos Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat

január-február havi felolvasó üléseire

a Pázmány-Egyetem bölcsészeti karának épületében

(Múzeum krt. 6—8. I. em. IV. sz. tanterem)

1947. január 11-én, szombaton d. u. 5 órakor:

Elnöki megemlékezés Nagy Lajosról.

Barkóczy László: Ujabb leletek Brigetioból.

Csemegi József: A tihanyi remetebarlangok.

Hais B.

MDK

MÁV mérnök

A II. világháborúban lerombolt hidak ujjáépitésén dolgozott.

78.o.

Dr. Mihailich Gyula: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1980.

MDK

Haiss Antal József, festö

1760 aug.táján a toronygombot/Szt.Flóriánkápolna/ aranyozza.

Müller:Flórián Kápolna. c/el. 1936. 40.sz.dolg.4-84.l. Müvtört.és Kerrég. Int.

Ⓓ Haiss József Antal

aranyozó

l.

Müller Florian - Gápolna

44. l.

Haiz Gábor gyermekrajzok

„Úr és Rutya" képecskéje

emlétve

Magyar Nemzet

1969 jan. 12

kezetek is eltérő alakot nyertek. Az el
dolgokat, mint például a fa- és kőkötés
csak röviden magyarázza, s azoknak mi
don való alkalmazását számos ábra segítse

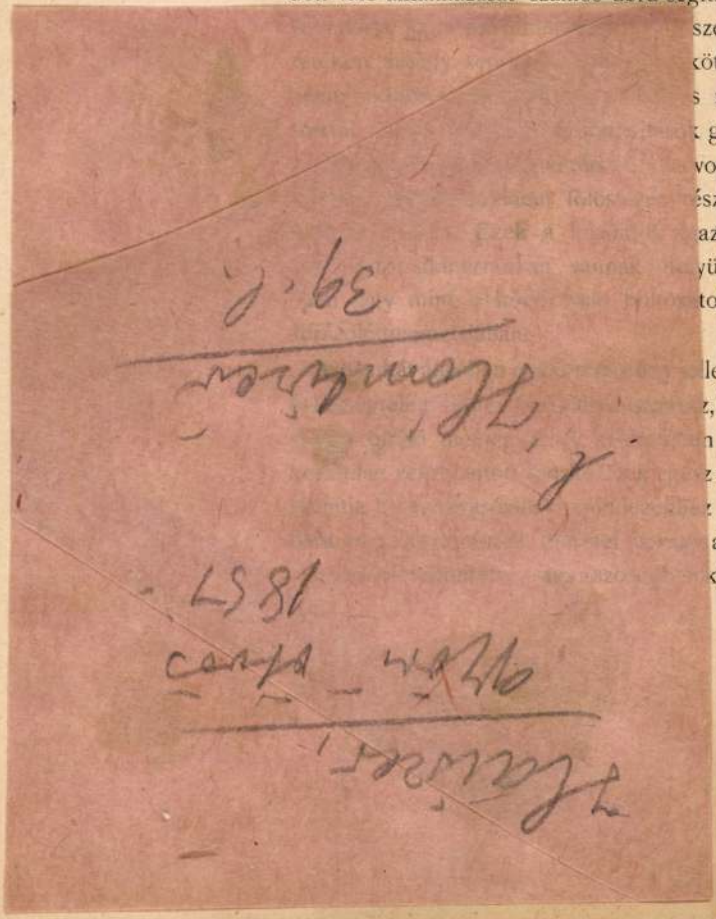

yira, hogy például a «*fedélelőleg*» (Dach-
chuss) szó ide-oda már nem is tartozott
n a legsilányabb műszók közé ; mit szól-
k például az olyan szókhoz, mint : «*vas-*
mány» (Traverse, Träger) ?

udva ezeket, méltán vett erőt rajtunk a
ncsiság bizonyos neme, hogy vajjon az
nagyobb építészeti szakmunkában hogyan
nk a műnyelvvel ? — És nem csekély meg-
gvással mondhatjuk, hogy a műnyelv iránt
aztható méltányos igényeket általában ki-
ítve találjuk benne. Fordító a szók fara-
it, mesterséges gyártását kerülte ; a már
ző műszók közül a használhatókat alkal-
ta, a hol pedig hiányzott a kész műszó, ott
rgy lényegét jellemző és könnyen megért-
kifejezéseket használt. A jó tájszók hely-
-közzel találóan alkalmaztattak, és átalában
a fordítás nemcsak magyar, hanem ma-
os, s a munka már e tekintetből is ajánl-
a szakembereknek. Ha néhol folyékony-

MDK'

Haits Géza

Cikke Grantner Jenőről

Müvészet 1967 febr.p.24-25.

Hajtás Géza művészettörténész.

Kalendár György festőművész febr. 16.-án megnyíló munkabemutatóján bevezetőt mond, a Hazafias Népfront XIV. ker.-ben.

Megjövő.

1969. febr. 16.

Ramon Haití Eduardo, kubai néger szobrán

Két évad között van a nagyatádi faszobrász alkotótelep. A hatodik értékelése megtörtént, a hetedik elő készítése folyamatban van. – Távoli világ jelzéseit, szimbólumait hozta magával Kubából Haití Eduardo. A néger szobrász kész munkájának címe „Guije asszonya" = „La Mujer del Guije". Az afrokubai kultúrában egy személy, aki könnyen és gyorsan változtathatja formáját, nemét. Haití elmondta, hogy a rabszolgák vitték magukkal alakját az Antillákra s Kubában legerősebben Matanzas tartományban él, mert ott volt a legtöbb néger. Úgy vélte a művész, hogy a sokféle tendencia, ami a művészetben van, érződik Nagyatádon. „A különböző országok formavilágából születik egy általánosabb irányzat" – mondta szó szerint.

(emlitve).

Laczkó András: A nagyatádi alkotótelep.
Népszava, 1981. jan. 30.

M.D.K.

Matthias Haitsch, építőmester,

H—

végezte el a nagylomnic-i ev. templom 1935-ben történt külső és belső helyreállítását, 35.000 cseh korona pausálösszegért.

Gréb, Julius: Kurzgefasste Gesch. d. ev. Kirche zu Grosslomnitz. 1935. 16. old.

Hoitsy Fridolin
74 éves
festőművész
+1944. X. 19.
Megyeri temető

Halotti főhörnyet
856

Haits Géza
szobrász

M.D.K

Legsikerültebb kompozíciói:
„Luther", a „Thökölyi millenneumi emlékműve", a „Ludas Matyi", az „Adj" szobra.

Haits Géza: Grantner Jenő szobrászművész műtermében
Művészet, 1967. február – 24 kep

Haizerling Jolán,festö MDK

Ujpesten élö müvész képeivel szerepel a kiállitáson.

A Raffael-czéh kiállitása.1912./Ujpest-Rákospalota./
Az Ujság. 1912.dec.21.

HAIZL ANTAL, keramikus

Hüttner Mátyásné veje. Telkibányáról a miskolci Buttkay-féle kőedénygyárba szökött. Ennek bukásával az apátfalvi gyárba mentek, Hüttner Józseffel, Mátyás fiával együtt. 267.old.

KATONA IMRE: A telkibányai kőedény-és porcelángyár alapitása és működése 255.old.

A Herman Ottó Muz. Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

MDK

Háj Károly László

"Fáradtság" szénrajz
"Merengő", szénrajz

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitása.v.Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan. 4-26-ig 5.o.

MDK

Háj Károly László

"Fáradtság", szénrajz
"Merengő", "

Magyar Művészhetek Reprezentatív.Képzőm.
Kiáll. 1947.Jan. v.Ernst Múzeum. kat.5.l.

M.D.K.

Hája Béla (nepszínházi) épitész

vállalta el a nepszínházi árvaház felépitését.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1899. XX. évf.

ápr. 12. sz. 5. old.

Hája Béla szekszárdi építőmester és MDK

Dicenty László szekszárdi építész

pályáztak a szekszárdi városháza átalakítására hirdetett árlejtésen.

H.B. 3 % árleengedéssel pályázott.

A szekszárdi városháza átalakítása.
Vállalkozók közlönye. Bp.1907.okt.9. 7.8.1.

HAJAGOS, csutorás család

A céhek szabadalmuk védelmében elsősorban saját fiaik és hozzátartozóik felvételét támogatták. Igy családi hi bizományok alakultak ki.-1831-71 közt 59 inast szegód tettek, ebből 32 a mesterek saját fia volt. A legnépesebb családok: Biró/7/, Bakos, cseh, csutorás, Kecskés, Tóth/5-5/, Hajagos/4/. Valóságos csutorás dinasztiák fejlódtek ki. 256. lld.

BAKOSS JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém 1971

HAJAGOS ANTAL, csutorámester

A veszprémi csutorás mesterek névsora 1722-1891.
56.-Hajagos Antal: Első adat 1880
Ipartestület

259.old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

HAJAGOS ANTAL, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterek névsora 1722-1891.

54.-Hajagos Antal: Első adat 1818
Utolsó adat 1849
Remekel/beáll/ 1818
Szolgáló mester 1825
Vice-céhmester 1845
Céhmester 1848

259.old Remekel

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

HAJAGOS CSUTORÁS JAKAB, csutorásmester

1734. jul. 4-én Sümegen erősiti meg Acsády Ádám veszprémi püspök a veszprémi csutorásczéh articulusait. A kérvényezők között volt. Hajagos Csutorás Jakab, "Weszprémi Városunkban lakó Becsületetes Csutorás Czébeli Mester" is. 244.old.

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

HAJAGOS IMRE, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterek névsora 1722-1891.

57.-Hajagos Imre: Első adat 1744
Utolsó adat 1795
Notárius, jegyző 1794

259.old

BARTOSZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 41.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

HAJAGOS JÓZSEF, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterek névsora 1722-1891.

55.-Hajagos József: Első adat 1817
Utolsó adat 1846
Vice-céhmester 1831
Céhmester 1846
Bejáró mester 1835

259.old Remekel

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorasok 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

HAJAGOS PÁL, csutorásmester

A veszprémi csutorások Nagy Protokulumában az 1839-
január 11-i adat a következő csutorásmestereket so-
rolja fel /Veszprémi Bakonyi Muzs/:
5.-Hajagos Pál, csutorásmester,-241.old.-1.jegyz.
261.old

BARTÓK JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

HAJAGOS PÁL, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterek névsora 1728-1891.
58.-Hajagos Pál: Első adat 1739
259.old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

M.D.K.

Hajagos, Imre, asztalos m.

Veszprémi mester. Adatok: 1871-től 1889-ig.

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok.

251.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém.

1963

Hajagos Imre, grafikusművész

Krunák Emese: Szürrealizmus és neoszürrealizmus, a 70 évek hazai törekvései.

6 Hajagos Imre: Találkozás, rézkarc, 15 × 19,8 cm, 1983 (fotók Hasznos Zoltán)

6

Művészet, 1987, június, 5-old.

HAJAGOS IMRE

[redacted] kiállítása. Keszthely, Cifra Palota, 1987. [redacted] dec. [redacted]. ism.

Kruchó Emese: Hajagos Imre művészetéről. = Forrás, 1988, 5. 92-95. ill.

45 - / Mestek

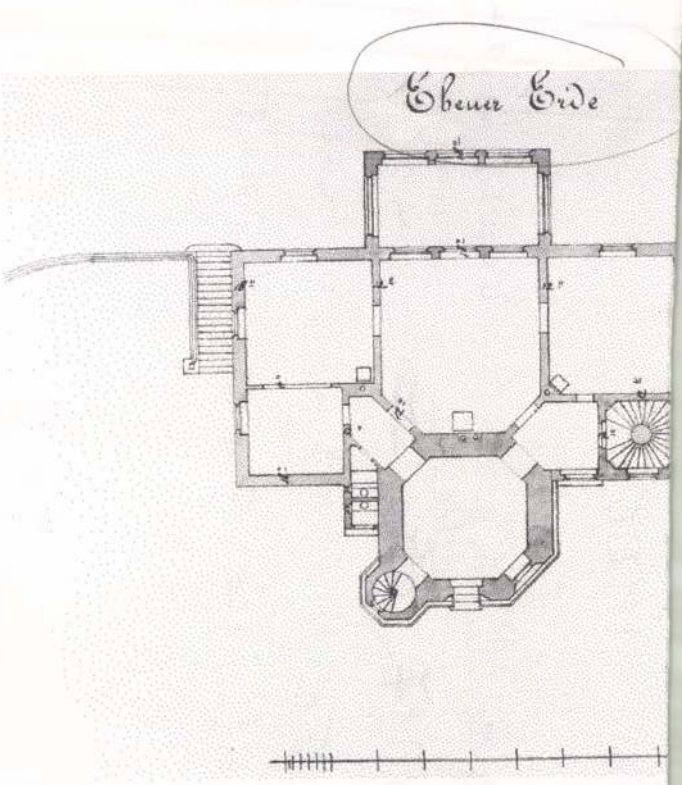

3. kép. Budapest, XII. Adonis u. 4., A Repos-villa, földszinti alaprajz.

sén kívül, nincs tudomásunk. Az említett szereplésről eg
hogy „a kápolna pedig Ybl építész úr szorgalmából 1860-
ló dicső magyar király tiszteletére az áldott Bíbornok úr
másik forrás szerint „Ybel, der die Kapelle vollends ausg

Az Ybl Miklóssal kapcsolatos közlésen túl a felsze
adott rajzolt képének megjelentetésére és olyan írás köz

HAJAGOS IMRE

Forrás XX. évf. 5.sz. 1988

Krunák Emese

Hajagos Imre művészetéről

A kecskeméti Cifra Palota időszaki kiállítótermében decembertől Hajagos Imre festményei láthatók. Hajagos sajátos egyénisége a kortárs magyar festészetnek. Nem sorolható egyetlen stílusirányzathoz sem, kezdettől a saját útját járja. A 70-es évek végén, a 80-as évek elején kiérlelt grafikai stílussal jelentkezett, s rézkarcai a mesterség alapos ismeretéről vallottak. Olyan művészt ismerhettünk meg benne, aki képes mondanivalóját önmagában kristálytisztává kiérlelni, s azt — az adott technika lehetőségeit maximálisan kihasználva — művészetté transzponálni.

Hajagos átfogó műveltséggel rendelkezik, amely magába olvasztja a humán- és reáltudományok ismeretét. Témaválasztásán, műveinek jelrendszerén érződik sokirányú érdeklődése, olvasottsága. Valamennyi művét áthatja művészi világképének összetettsége, árnyaltsága. A világról, s benne az emberi létről alkotott véleményét filozofikus mélységű gondolatvezetés jellemzi. Művei nem tárgyiasak és nem nonfiguratívak a szokásos szóhasználat értelmében. Az általa megjelenített motívumok egyszerre jelentik puszta önmagukat, s felmutatják létezésük transzcendentális lényegét is. Formateremtését ilyen értelemben nevezhetjük expresszív tárgyiasságnak. Valamennyi művén érezzük, hogy egyik célja a tárgyak mélyén szunnyadó titokzatosság felszínre hozása. Tudatos témafelvetés, összetett gondolati következtetések, megérzések és sejtelmek alkotnak különös egységet motívumaiban. Alkotómódszerét a költőivel rokon elvonatkoztatási és újratárgyiasítási folyamat jellemzi. Jól elemezhető mindez a Látogatás F. K. úr kastélyában címet viselő két rézkarcon. A grafikákat Kafka Kastélya ihlette, de megfogalmazásukban eltérnek az irodalmi műtől. Fantasztikus erejű mindkét lap. Az I. rézkarcon különös kivágásban csak a kastély sarkát látjuk, a lényegét sugalló rácsos börtönablakkal, az előtte lévő járdát és néhány kőbábot. A járdát alkotó vonalak örvénylő húzása a siető ember lépteinek viharos zaklatottságát idézi. A földbe süllyedt bábok valójában megkövült őrök, akik ugyanazzal az örökkévaló közönnyel végzik feladatukat, mint Kafka egy másik művének: A titkok kapujának őre. Hajagos jól érezte, hogy ezekben a kafkai őrökben olyan embertelen és kemény közöny lakozik a szemük láttára vergődő emberrel szemben, ami csak egy „hideg" anyag által fejezhető ki — így lettek azok kőbábokká. A kép minden részlete érezteti az őrzés abszolut biztonságát; aki ide belépett, annak még a szabadulást célzó vágya sem tud áttörni ezen az örökkévaló börtönön. Jelképes ez a kastély és ez a börtön: a hétköznapok gondjaiban, a méltó emberi cél hiányában tönkrement életek monumentális képi jele. Huszadik századi labirintus, amelyet kényszerűen járunk, átélve nyomasztó voltát. Csak a pokoljárás fogható ehhez az úthoz, azzal a különbséggel, hogy a pokolból meg lehet térni, innen viszont nem. A tévelygő ember útja itt örök, a titokzatos pinceablakok és az őrök előtt — mutatva, hogy nemcsak élete, de szabadságvágya, majd lelki tartalmai is lehatároltak. A szorongás elborítja a tudatos létet és a tudatalatti szférákat is. A II. lap ennek az épületnek a belsejét láttatja. A sötétségből sötétségbe vezető lépcső, a falra írt, de már olvashatatlanná roncsolt üzenet félelmet, kilátástalanságot sugall. Sokan jártak itt, tapasztalatokat szereztek, s szükségét érezték az üzenet rögzítésének, talán az utánuk jövők megóvására. Fontos lehetett ez a közlendő, hiszen kőbe vésték. S mintha sokan olvasták, majd kínjukban kaparták volna a falat — míg kibetűzhetetlenné torzult az írás. A fal alján megkövült ujjak kapaszkodnak — hiábavaló erőfeszítésük immár örökkévaló. Az egész kép

taiban értette meg: a törpe a cirkuszban mindig önmagának játszott, ugyanúgy, ahogyan most ő a saját halálát . . . *(Téli halál)*

A *Csapdában* egy lányanya monológja, aki szándékosan, egy parkban elhagyta a gyermekét. Börtönbüntetésének letöltése után örökbe adja egy külföldi asszonynak. A gyermek apja nős volt, s a lány úgy akart bosszút állni a férfin, hogy megszülte a csecsemőt. Aztán rádöbben: gyűlölete és bosszúállási szándéka nem volt más, mint álruhába bújt szerelem. Egyszerűen nem tudott belenyugodni abba, hogy semmi se fűzze a férfihoz. Attól is félt, ha megszereti az apróságot, azáltal újra szereti majd az apját. Végül azért szabadul meg a csöppségtől, hogy ne kísérje egy életen át a férfi emléke. Elhatározza, hogy aláírja az örökbefogadási szerződést. Nem tudta, hogy újabb csapdába került: gyermekének a hiánya válik majd a legfontosabb értékké az életében. Másként él lelkicsapdában az *Egy Hérosztratosz története* férfihőse, akit a rendőrség köröz. Azért szökött meg, változtatta meg a külsejét, mert élvezi ezt a *játékot*, kíváncsi, meddig tarthat, mikor fülelik le végre. „Ha most azt mondom, nincs veszteni valóm, akkor ezt nem a sarokba szorítottak kétségbeesésével teszem, hanem csak úgy egyszerűen, könnyedén megállapítom, mint aki kész rendületlen nyugalommal fogadni a bukást, ami elkerülhetetlenül ott van minden felfelé ívelő pálya végén, sőt maga a bukás fogalma el sem képzelhető a magasba emelkedés ténye nélkül. Mert a szürkék még megbukni, lebukni sem tudnak igazán, ahhoz előbb magasra kellene emelkedniük, a bukás tragikusan nagyszerű tényę csak ezután következhetne, de ők erre képtelenek." Megöli a híres zeneszerzőt, mert annak csak arra volt jó, hogy meghallgattassa vele az új művét, bár a barátjának nevezte, néhány nap múlva meg sem ismeri. A férfi porig alázottsága bosszúvágyba kapaszkodik. A rombolás remekművét akarja létrehozni: nemcsak a zeneszerzőt fojtja meg a nyakkendőjével, hanem a legújabb (s egyben utolsó) művének a kottáit is elégeti. De a játékot tovább folytatja, ha elfogják, őrültnek tetteti magát, mert kíváncsi, beveszik-e?

Az *Új kaland* hőse is élet-hazardőr, aki mérnöknek adja ki magát. Olyan jól megállja a helyét, hogy a cég Rómába küldi ki, de ő természetesen új életforma után akar nézni. Szívrohamot kap, az orvos azt javasolja számára, forduljon vissza, keressen magának nyugodtabb foglalkozást. Rádöbben, hogy ezentúl újabb kiszámíthatatlan tényezővel kell számolnia, amely bármikor lecsaphat rá. Belejátszhat tervei alakulásába, befolyásolhatja, módosíthatja vagy meg is hiúsíthatja őket. Sohasem tudhatja, véghezviheti-e, befejezheti-e a játékait, hiszen bármelyik percben újra jöhet egy szívroham . . . S ami számára talán a legrosszabb, segítségre szorulóvá teheti, kiszolgáltathatja az emberek irgalmának. Úgy érzi, csak egyetlen lépése van hátra, az öngyilkosság, mert az lázadás a beletörődés ellen. Nem más számára, mint új kaland, belépés az ismeretlenbe. Különben is mindig ezt szerette a legjobban . . .

Mint egy izgalmas bűnügyi regényt, úgy olvastuk Varga Zoltán novelláit. Témái gyakran bizarrok, furcsák, s a legtöbbször még meghökkentőbb, ahogyan bonyolítja a cselekményt, mozgatja figuráit, rajzolja emlékezetessé alakjait. Hagyományos megformálású, ugyanakkor modern megjelenítésű epika ez, amely nagy nyeresége az egyetemes magyar irodalomnak. Hasznos lenne, ha a művészetében — s az irodalomban is! — a zenitre ért Varga Zoltán novelláiból itthon is megjelenne végre egy válogatás és a hazai színházak is műsorra tűznék színműveit.

maga a kővé dermedt döbbenet. Az ide belépő fel nem ismerhető titkok csapdáiban vergődik. Olyan hely ez, ahol még a lélek sem világít. Sejtelmes sötétség borít mindent. Itt még a fények is árnyékból szőttek. A lehatárolt, az elidegenedett, a tévelygő lét mítoszát fogalmazza meg drámai erővel ez a két lap. Mindkettőn egy felfokozott, látomásos hangvétel ölt testet, szigorúan zárt, szűkszavú megfogalmazásban.

Hajagos 1983-ban a Helikon Galériában bemutatott művei abszolút értelemben vett grafikák voltak. Mindent tudott a vonalszerkezetekről, a maratási lehetőségekről. A grafikai formálás nála szigorú, zárt, németesen precíz és kemény. Az 1983-as kiállítás utolsó lapja: az Éjszaka egy másfajta szemléletet is tükrözött. A Kondor Béla emlékének szentelt lap felső részén sötét ég előtt egy lágyan, szinte festőien megformált hegedű jelenik meg. A sziklák erőteljes grafikai megfogalmazását ellenpontozza a zene és a költészet hangját „megpendítő" hangszer. A lap felületkezelésének módja már akkor is sejttette, hogy Hajagosban festői véna is lüktet.

1985—87 között egy-egy munkájával találkozhatunk ugyan csoportos kiállításokon, de sem egyéni tárlattal, sem igazán átütő erejű művel nem jelentkezett. Hároméves hallgatás után lép ki festményeivel a nyilvánosság elé. A művészeti élet nyüzsgéséből ilyen hosszú időre kilépni nem kis bátorság, s komoly okot feltételez. Hajagos úgy érezte, eljutott arra a pontra, amikor változtatni kell. Számszerűen ugyan nem alkotott annyi grafikát, mint legtöbb kollégája, ennek oka másoktól eltérő művészalkatában rejlik. Úgy dolgozik, mint a régi keletiek, akik addig figyelték tárgyukat, míg azt teljes tökéletességgel ábrázolni tudták. Hajagosnál sincsenek vázlatok, ő is hosszasan figyel, meditál, majd gondolati szinten tisztázza a mű minden elemét, s végül elkészíti azt. Ez az alkotómódszer eredményezi, hogy grafikái és festményei kiérleltségükkel tűnnek fel. Minden mű vallomás, s mint ilyen, a néző felé küldött üzenet. Hajagos hallgatása a befelé fordulás, az intenzív gondolkodás, a feltöltődés ideje volt. Vallja, hogy a kiállításokon „megszólaló" hangot a csendnek kell követnie, hasonlóképpen, mint a zenében. A bemutatkozásnak és a csendes építkezésnek egyensúlyban kell lennie, tudni kell lemondani a szereplésről, visszavonulni és újra elmélyedni a művészi gondolatok világában. Így lehet csupán elkerülni a kialakult stílus kátyuját, a felszínességet és semmitmondást. Hajagos csak akkor beszél, ha mondanivalója van. Megvárja — mint azt ez a hosszú hallgatás is bizonyítja — míg élményei konklúzióvá sűrűsödnek, s feszítő kifejezésvágyat okoznak. Hároméves alkotói szünetére Kokoschka szavai alkalmazhatók: „rendbe kellett hoznom magam, mint egy szerszámot, hogy munkára alkalmas legyek." Hajagosnál ez a „rendbe hozás" hosszú meditációt, intellektuális feltöltődést és a festészeti technika elsajátítását jelentette. A két műfaj közti átmeneti periódus érdekes dokumentuma Az éj szelíd trónján címet viselő két rézkarc, melyeken minden csupa titok és távoli lehetőség.

Hajagos grafikáin a világ racionális értelmezését valósította meg, néhol irodalmi utalásokat is bevonva a műbe. Az emberi tudás által felhalmozott ismereteket transzponálta művészetté, például a Humán idő című grafika monumentális tablóján. Mindkét műfajban a jelenségek mögött rejlő lényegi mélység feltárására törekszik. Festményeire — az eltérő technikából adódóan is — érzelmi megközelítés jellemző. Festészetének célja: az emberben mint szubjektív lényben rejlő univerzum felfedezése és torzításmentes visszaadása. „Az én feladatom felfedezni az ember magvát. Az arcban, alakban a képzeletem segítségével egy ember teljességét akarom megmutatni" — vallotta Kokoschka egyik interjújában, s ezek a szavak Hajagos ars poeticaját is adják. Szavakkal nem kifejezhető belső tartalmak, érzetek, érzelmek, az emberi tudat és lélek megannyi rejtelme képeinek témája. Eredendően más megközelítési mód eredménye grafikája és festészete. Grafikáin elsősorban gondolatait tükröztette, képeire viszont a teljes azonosulás, a vallomásos jelleg jellemző. Módszere az, amit Pilinszky ír le Sheryl Suttonnal való beszélgetésében: „Szemem nem tükör volt, hanem örökös belefeledkezés". Hajagos sem csupán ábrázolja témáit, henem alászáll világukba.

A Hideg sugárzás visszafogott formanyelve még emlékeztet a grafikákra. Kifejezése azonban már festői, azt az élményt rögzíti, amikor egy érzetet észlel az ember, s megkísérli

visszaadni azt. A kékek, szürkék és kékes-szürkék tartózkodó színvilága nyugalmat áraszt, s valami különös egyensúly hatja át a képet. A kékek egészen más jelentést kapnak az Ecce homo című festményen. A kép valóságos és transzcendentális tér ötvözete. A keretet a Humán idő című grafikáról ismert Stonehange kövei adják, jelképezve az ember formálta teret. Építménye — mely itt csak jelzésszerűen van jelen — önmagában is túlmutat a földi léten, mivel az égi szférák változásait volt hivatva jelezni. Két kőtömb között jelenik meg Krisztus alakja: az emberé, aki kiválik a maga teremtette világból, hogy annak csendes szemlélője, majd megváltója legyen. A festmény elsősorban a szemlélődés motívumait emeli ki. Krisztus alakja vizuális tüneményként áll előttünk. Teste tömbszerűsége áttörik, egyszerre ember, felhő és felszálló madár képe. Az átlényegülés ölt benne formát, hiszen légiessége ellenére minden létezőt magában foglal. Földi és égi lény egyszerre. Az égi szféra kékjei ölelik körül, s ő maga is ezekből az égi kékekből szőtt. Gazdagon árnyaltak itt a kékek, magukba foglalva a víz és az ég színváltozatait, hol sárgákkal, hol vörösekkel telítve. Krisztus fölött jelképes baldachin utal kiválasztott voltára, felmagasztalva az embert, s kissé fenyegetve az istent. Alakja egyszerre tükröz isteni nyugalmat, utal a mára már kövületté vált legendára, s fejezi ki a valóságos lény mozgását. Több idődimenziót rejt magában: a földi történés jelenését, a transzcendentális időtlenséget és a mítosz örökkévalóságát. Pillanatnyiság és örökkévalóság ugyanazt jelenti itt. Az előtér felé tartó sárga fények mintha Krisztus érintette légteret jeleznének. Lebegő sávok ezek, melyek a valószerűtlenség érzetét növelik, s bizonyossá teszik, hogy nem tapasztalati teret látunk. Mellettük a Kafka-lapról ismert kőbábok. Az egyik fejet hajt a látomás előtt, a másik viszont mintha határkőként őrizné, de a kétfajta kiterjedés nem érintheti egymást. A kép minden elemében egy olyan megkövült nyugalom érezhető, amely belül csupa mozgás és lüktetés. Azt az élményt sugározza, amit Pilinszky így fogalmaz meg Nyitás című versében: „Mindenből csönd lesz és közelség."

Hasonlóan misztikus utalásokat rejtő, de egészen más jelentésű és színvilágú a Zsoltár. A vízió logikáját követő festmény szavakkal nehezen körülírható. Hajagos valamennyi festményére jellemző, hogy a dolgok nincsenek néven nevezve. Ily módon lényegi szerep jut nála a kimondhatatlannak, az éppen alakulónak. Képeivel kapcsolatban ezért csak metaforákat találhatunk. A Zsoltár című festmény közepét titokzatos oszlop tölti ki. Különös anyagból van: áttetsző és minden fényt elnyelő, magában rejlő. Talán a titkok köve vagy a királyok jogarának hegyikristálya. A köré szerveződő formák is titokzatosak és többértelműek. Az oszloptól balra amorf formák, melyek nincsenek kibontva és „megnevezve", nem tudni: születik-e éppen valami, vagy felbomlóban van. Keletkezés-létezés-elmúlás örök körforgását idézik meg. Ezt, átlósan szemben, a kép jobb alsó sarkában konkrét forma, géppel előállított szerkezet ellenpontozza. A felső képmező elemei misztikus utalásokkal telítettek. Az oszlop mögötti sárgás-vöröses álombeli táj, lehet domb, barlangnyílással vagy egy letűnt, eltemetett kultúra lelőhelyéhez vezető kapu. Közelében fekete tükör, a maga teljes abszurditásában. A visszatükrözés lehetetlenségére utal, arra, hogy minden arc titok, s a maga teljességében visszaadhatatlan. Nem mutat semmit ez a tükör, aki belenéz, annak arca a mélybe vész, s talán valamely távoli póluson majd felragyog. A képet és az oszlopot egy ég felé vezető korlát mögött felsejlő amorf formátum koronázza. Emberi agyvelő alulnézete ez, s mintha innen, az agy még reménykedni képes és a transzcendentálissal mindig is kapcsolatban álló mélyéből indulna ki és sugározna szét a vászonra ez a látomás. A kép színvilágát bensőséges meleg vörösek és hirtelen belénk hasító fehérek alkotják. A jobb szélen megjelenő fehérek és kékek már egy másik szférát képviselnek, de szinte átmelegíti azt is a vörösek és sárgák meleg sugárzása. Nincsenek határok a különböző szférák között, egységes izzás az egész kép.

Gazdag festőiségében a Zsoltár párdarabja a Meditáció. Szellemi állapot ábrázolását jelzi a cím. A meditáció csendet sejtet, finom érzetek és visszafogott gondolatok áramlását. Az ember figyeli a körülötte lévő világot és a többi embert, s azok is figyelik őt. Aztán elérkezik egy különös pillanat, amikor egy gondolat sugárzásaként a világ tisztán átragyog a meditálón. Feloldódik ilyenkor az ember a világban, a teljes azonosulás kegyelmi állapota

ez. Ritka pillanat, ami nem könnyen érhető el. Kiindulási pontja a hérakleitoszi életbölcsesség, miszerint: „minden embernek megadatott, hogy megismerje önmagát és hosszan elgondolkozzék". Az önmegismerés lassú folyamat, nehéz az embernek „önmagával találkozni". A művész örökké egy belső hangra figyel, megpróbálja azt tisztán felfogni, s torzítatlanul visszaadni. Megkísérli legalább önmagát megismerni, s őszintén megmutatni. A Meditáció orr és száj nélküli feje ilyen értelemben önarckép. Lényege a megsokszorozott szemekben fedezhető fel. Pilinszky Meghatározás című verse ezt az állapotot fogalmazza meg:

„Vágyakozni egy tekintetre,
egy olyan hosszú, nyílt szembesülésre,
ahogy csak Isten nézi önmagát".

A világnak és önmagának ez a „nézése" a végsőkig fokozott művészi figyelem, s csak ezáltal tudja az ember meghaladni zárt földi létét. Simone Weil mutatott rá az ilyen fajta figyelem és a szeretet összefüggésére, a kettőt azonosítva. Hajagos festményéről három szem tekint ránk. Az arcon kívüli a Pilinszky-versben megismert szem. A jobb a gyengéd érzelmek, lírai sugallatok szeme, pillangóra emlékeztető melegfényű üzenet hagyja el éppen. A harmadikból zuhatagként ömlő könnyek talán a megismerés, a kapcsolatteremtés nehézsége fölötti bánatot fejezik ki. Az embernek önmagát sem könnyű megismerni, de két ember között hihetetlen távolság lehet, sokszor áthidalhatatlan. Kafka hőseinek világába jutunk ismét: vajon képes-e az ember, ez a bonyolult, zárt univerzum, megmutatni magát és közeledni egy másikhoz. Van-e remény a közelségre, két ember szellemi találkozására, vagy csak a távolság bizonysága marad ? A meditálót ezek a gondolatok foglalkoztatják, s táplálják belső csendjét és ragyogását. A közeledés kérdésköre a Bemutatás témája is. Egy lény kilép a személytelenségből, s őszintén megmutatja magát. Az általa felmutatott dolgok nincsenek konkrétan kibontva, megőrzik a gondolat összetettségét, s egyben jelképessé emelik e gesztust. Gazdagítja a kép jelentését, hogy a magát „bemutató" lény madárfejű. Totemállat talán, amely a szárnyalás motívumát hangsúlyozza. Az alkotó fantázia szárnyaló folyamata egy pillanatra megszakad, a lény megáll és megmutatkozik. A létezés tárgyiasul, valaki megkísérli átadni létélményét. A történés vallomásos jellegét fokozza a sugárzó vörös szín.

Valamennyi Hajagos-képen feltűnik a figurativitás misztikuma. Ősi egység köt össze nála minden létezőt, anyagi és szellemi értelemben egyaránt. A tárgyak arcot és sorsot kapnak, s kövületté szilárdulnak a gondolatok és a gesztusok. Formakincse ennek alárendelten hol tárgyias, hol többértelmű utalást felvető, néhol pedig misztikus sejtelmességgel telített. Hajagos művészete, minden belső feszültsége és meditatív volta mellett is alapvetően életigenlő, néhol vérbő humorral telített. Grafikáihoz hasonlóan festészetében sem hajlandó lehatárolni magát — művészete hű tükre intellektuális gondolkodásának. Kecskeméti kiállítása bizonyítja, hogy művészi szintéziskeresésében újabb állomásra érkezett, a formák világa után a színek birodalmába lépve.

Gion Nándor

József Attila-díjára

Kedves Nándor, díjad meglep és megörvendeztet. József Attila-díj ezeddig nem utazott át a határon. Pedig ha úgy adatik: itt van tenyeremen az enyém is, Téged is illet. Fogadd hát.

Kedves Nándor; ülünk Szenttamáson, szülőfaludban egy hídon, holt-ág fölött, regényeid színterén, a Szívnél, ahol a víz s a part szívalakot formáz. Ülünk a Szívnél, s hallgatjuk, ahogy egy-egy holt-ág, nemcsak a Duna, azt súgja: a harcot, melyet őseink vívtak, békévé oldja az emlékezés.

Ülünk a Szívnél, e leomlott partfalnál, s hallgatjuk, ahogy dobban a szívünk. Te ezt a szülőföldet tenyeredre vetted s föltetted a Csillagokra, szülőföldet már fönnen ragyog. Köszönet érte. Én ülök egy töltésen, egy kicsike gáton s verőeremre téve a kezem: számolom pulzusom, szívem egy perc alatt mennyit ver, mennyit dobog. És örvendek, és hallgatok.

Pintér Lajos

rény, vagy Temeríny (élcelődőleg: Pergács, onnan, amikor még az utolsó posta a mostani Káty volt), már a század elején nagyközség, ma opstina-központ, 19-kilométerre Újvidéktől.

23. Akkor kaphatta jellegzetes, szép, ma gyors ütemben újra változó arculatát, fehér, parasztbarokk, tornácos végházaival. (Ha a ház eleje a járda fölött vékonyan el volt húzva feketével: eladó lány volt a házban.)
24. Én nem! Én nem!
25. Gyenge szerbtudásból eredő nyelvhibával szó szerint: Tata, mit én magának?
26. Én partizán nő vagyok. Meg kell csinálnunk!

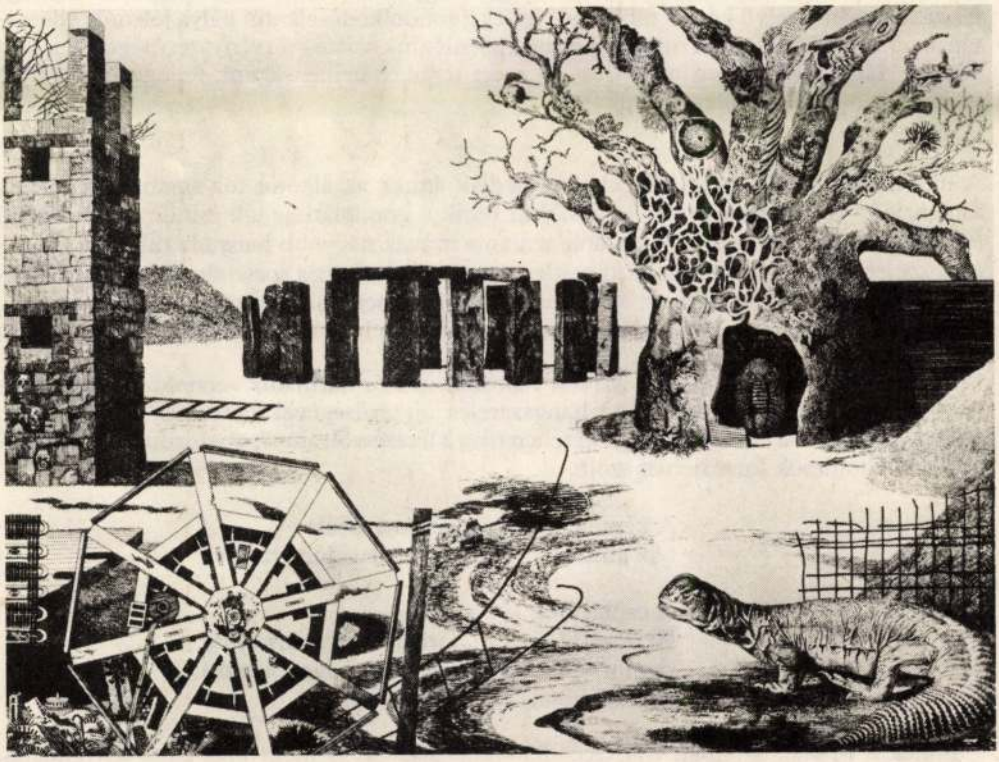

Humán idő

Mák Ferenc

Kultúrateremtő folyamatok a sorskérdések billenőjén

Könyvek a Vajdaságból

Az 1987-es év a vajdasági magyar irodalom életében nem hozott kiemelkedően jelentős műveket. Nem került az olvasók asztalára olyan könyv, mely az utókor emlékezetében korszakos jelentőségűvé avatná az elmúlt esztendőt, még akkor sem, ha eltekintünk attól a mindenképpen létező sajátosságtól, hogy a nemzetiségek irodalmi és művelődési életében egy-egy jelentéktelennek látszó eseményt a sajátos fénytörések idővel egyre fényesebbé bűvölnek. Minden okunk megvan rá, hogy higgyünk abban, a felszíni eseménytelenség alatt léteznek olyan mélységek, ahol komoly, jelentős eredményekkel biztató alkotó és teremtő folyamatok húzódnak meg, s hogy az elmúlt év során megjelent mintegy félszáz magyar nyelvű könyv többsége egy-egy gondolkodó-alkotói pálya jelentős állomásának tekinthető, melyek azután pannóniai jelenlétünk sajátos törvényszerűségeiről is hírt hoznak. Hinni kell ebben már azért is, mert teremtő evilágiságunk feljogosít, mi több — kötelez bennünket erre a reményre.

A művek legjelentősebbjei magukban hordják annak az alkotói folyamatnak tényleges dimenzióit, amelynek fontos állomásaként őrzik a gondolatiságnak mindmáig makacsul fenntartott szuverenitását. Ily módon azután a művek nagyobb hányada túlmutat önmagán, s a létezés legtöbbször tapinthatatlan tágasságát befutja a sorstudat határozott élményének — már nem a grandiozitása, csupán keletiségében önmagáért remegő — látomása. Minden bizonnyal az sem véletlen, hogy e látomásról a legteljesebb képet a költészet tárta elénk.

Dia-dalok címmel jelent meg Sziveri Jánosnak immár harmadik verseskötete, mely hat évi hallgatás után az élmény és a hangszerelés újszerűségével lepte meg az olvasókat. Sziveri *Hidegpróba* című 1981-es kötetében még a létezésről, annak abszurditásáról transzcendens látomások formájában szólt:

> A képtelenség itt a végső szabály
> (Az abszurd minta: ad abszurdum-ragály).
>
> A csillagokig
> Hisz, ettől csak a „torkig" több. Arra már
> semmi sem épül. Az ember *kiköpni* készül:
> egy ütemmel, egy határozattal.

Ennek a lírának azonban transzcendens korszakában is megvoltak azok a vonulatai, amelyek sejteni engedték, hogy a gondolatok őrzőjének előbb-utóbb fel kell ismernie a

nyomban elkezdett bőgni, ki kellett zavarnom. Marcira nem számíthattam, mert tudtam, hogy a kőfejtőben vállalt alkalmi munkát. Sok pénze úszott mozijegyekben, meg a Mignon pincérnőinek bukszáiban.

Anya behívott aztán, és meghagyta, fülelni fog, miképpen haladok a munkával. Elmagyarázta, hogyan szedhetem le a használt tapétát, és milyen arányban kell hígítanom a falfestéket, hogy ne pörögjön le, ha megszáradt. Bólogattam minden szavára, akár a Nátán szamara, de mikor kiléptem a szobából, mindent elfelejtettem. Marci éppen akkor lopakodott be a fürdőszobába. Hallani sem akart a meszelésről, sőt öklét rázva fenyegetett, hogy beveri az orrom, ha beárulom Anyának. Kioldalogtam hát a nappaliba, és Apára gondoltam, akinek tizenkét évig nem lesz gondja lakásrendezésre, mert ennyit kell lehúznia a sitten, amiatt, hogy a vasútállomás mellékhelyiségében leszúrt egy pasast, és elvette a pénztárcáját. Nadrágszíja ott hevert még a parketten, ahová Anya tette, miután végigvágott vele rajtam. Fölvettem, kifúrtam a közepén, és a derekamra csatoltam. A pamacsolást csak Anya türelmetlen kopogtatására kezdtem el. De most csökönyösen ölelkezem az ernyedtséggel, mielőtt nekivágnék a hosszú útnak.

A ciklámendzsungel ott terpeszkedik a sarokban. „Próba lesz ez, hogy nulla vagyok-e vagy csak egy dagi hármas, mint az utcákon futkározó emberkukacok" — mormogom, és lekászálódok a létráról. Óvatosan mozgok, mert a legkisebb ropogás is átszűrődhet a falon. Aztán kipróbálom tornacipőim rugalmasságát, s úgy sétálok bele a ciklámenfák erdejébe. Kis vörös szírmok sercegnek gumitalpaim alatt, de csak pillanatig tart az ellenkezésük, az ágak máris összezárulnak mögöttem. Lecsüngő liánokra lelek, térdmagasságban hajladozó páfrányszőnyegre, beljebb és beljebb tolakszom a kiismerhetetlen szövevénybe, s már tudom: parázs izzik a mélyiben; parázs, amivel lángba boríthatom ezt a lakást, vagy ha akarom, az egész világot is!

Ecce homo

Éjszaka

mégis átjött, s hogy a csoda teljes legyen; ő, akiről köztudott volt, hogy akkora pléhpofa, hogy csak konzervnyitóval képes mosolyogni, most széles vigyorra fakadt. Nyomban letelepedett az egyik fotelba és onnét osztogatta utasításait. Közben megitta Apa maradék tekilájját, meg azt a konyakot, amit Marci előtte való reggel hozott haza a Mignonból. Anya végül mégis kikászálódott a fogságból , de nem bírt lábra állni. Sírt-rítt, hogy ezek után ki fogja befejezni a meszelést.

A meszelés, a meszelés! Mindig ide lyukadok ki! Apának bezzeg könnyű: két évig heverészhet a priccsén; nem háborgatja senki sem. (Ennyit kapott, hogy azt a Jaharász nevű fickót megszúrkálta a vasútállomáson. „Bicskám hegyével a körmömet piszkáltam éppen — mesélte a bíróság előtt —, mikor nekem szaladt az ipse. Hát tehetek én arról tisztelt bíróság, hogy megkarcoltam kicsit az oldalát . . .")

A legrosszabb mégis a virágcserepek átrakása volt. A nappali egyik sarkába halmoztuk valamennyit; most is itt zöldellnek, mint egy dzsungelből lekanyarintott darabka. Pontosan a hátam mögött vannak, látni sem fogom, ha elősettenkedik közülük egy ősgyík, vagy tűzköpő kaméleon. „De hiszen ilyen nincs is!" — mondaná Mari, mert ő imádja ezeket a zöld monstrumokat. Emellett meg egész otthonosan mozog ebben a virágkertben. Porolgatja, törli a leveleket nyakra-főre, s a locsolásról sem feledkezik el soha. Azok persze úgy hajlonganak feléje, mintha köszönnének neki. Pfuj! Alakoskodó, undok ciklámenok; tertyedt, magatehetetlen filodendronok! Nem is csoda, hogy tornacipőim mélyen megvetik őket.

De Anya nem tűrt ellentmondást: Meg kellett ragadnom kelyheiket, s bár gyomrom émelygett átható illatuktól, cipekedtem velük, míg csak a balog tornacipőm meg nem elégelte az egészet. Orrát benyomta a szőnyeg alá, s nagy szerepet játszott abban, hogy a cserép végül is ripityára ment a szoba küszöbén. Még jóformán le sem csillapodott a göröngyök riadt pattogása, Anya máris nekem rontott: „Atyaisten! A legszebb ciklámenom!" — sikoltotta, és előkapva valahonnét Apa disznóbőr nadrágszíját, iszonyút csapott rajtam. Mintha parázs hullott volna a hátamra, de nem szóltam. Marival összekapartuk a földet, mialatt Anya így zsörtölődött: „Apádat elvitték Pozsarevácra, a hóstapler bátyád is csak aludni jár haza, te meg egy alávaló gazember vagy fiam, mégis emberszámba kell hogy vegyelek, mert nincsen más, aki segíthetne a meszelésben." Azért beszélt így, mert nem tudhatta, hogy Marci fát vág a tüzelőtelepen, napi kétezerért (a nők minden vagyonát fölemésztették,) mint ahogy azt sem sejthette, hogy Apa végül hat évet kapott másodfokon, mert rábizonyították a vasútállomáson történt gyilkosságot.) „Rámtámadt! Kiverte a kezemből a burekomat! Egy üres vodkásüveg volt nála, azt is rám emelte! Mit tehettem mást: kirántottam a kiskésemet, és védekezésül magam elé tartottam . . . — sírt a főtárgyaláson.) De ami a legfontosabb: eszébe sem jutott, hogy erősebb lehetek az én tunya Marci bátyámnál! Gyakorta vívtunk heves, sörre menő kartusákat, s mivel ő Zsuzsit meg Mónikát ölelgette, mialatt én a káposztásdézsáról elcsent nehezékkel gyakorlatoztam; nem emlékszem, hogy valaha is leszorított volna.

Igen, Anya nem tudta ezt, azért egyedül búját be a szekrény mögé, úgy próbálta feszengetni. Ekkor billentettem rá. Hallottam a roppanást is, de az egész nem volt több annál a jól ismert percenésnél, mint amelyet a libatoll hallat, ha derékba törik.

Kovács bácsi a jajgatásra jött át. Apa legbecsültebb élckomája volt, együtt ittak minden szombaton a Kék Pelikánban. Higgadtan fölmérte a helyzetet, aztán kihívta a mentőket. Közben leemeltük Anyáról a szekrényt, és hogy csillapítsuk ijedtségét; alaposan leitattuk pálinkával. Korholtak is bennünket a mentők emiatt, de azért elvitték Anyát, hogy gipszkötést rakjanak a lábára. Késő délután hozták vissza. Anya sírt, és folyton azt kántálta, hogy: ki fogja most rendbetenni a lakást. Az egyik mentős vigasztalásképpen megjegyezte: „Hát majd a gyerekei, asszonyság! Lám, ez is mekkora már. Meg se kottyan majd neki ez a kis meszelés. Ugye fiú?" Meglepődtem kicsit, de rögtön rávágtam: „Hát persze! Majd mi Marcival befejezzük, Anya mérget vehet rá!" Anya tovább sopánkodott a hordágyon: „Ugyan doktor úr! Nem elég, hogy nem mond igazat ez a gyerek, még hazudik is." Mindez a kisszobában történt, mert Anyát oda fektették le. Egy idő után előkerült Mari is, de

kozik a hatóság, a másik viszont nem úgy ítéli meg a szituációt, ahogy én bemutatni igyekszem, s gyanakvó kérdéseivel nyakig taszít abba a pácba, amelyből éppen kievickélni próbálok.

Futás az autóhoz. Minél előbb be a városba, hétkor már ott leszek egyik barátomnál, neki őszintén elmondhatom, mi történt.

A sötétségben is jól kivehető, hogy a piros tartálykocsinál már nem a délben látott tűzoltó ügyeleteskedik. Felpislanó reménnyel nyitom ki a csomagtér ajtaját, de sajnos, dögmozdulatlanságban mered rám a hátizsák, benne könyvek, füzetek és szennyes lehet, a diákotthonból azzal utazott volna haza Melitta az ünnep többi napjaira.

A főút sárga fényes kereszteződésében jöttömre éppen szabad utat jelzett a rendőr.

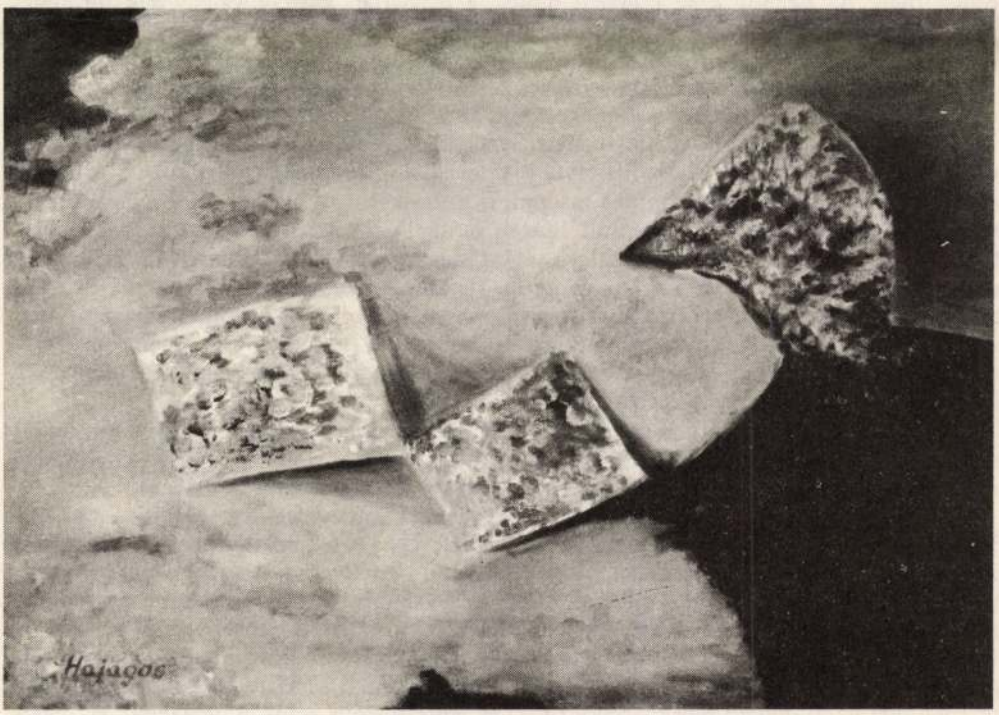

Bemutatás

ször a szekrényajtón kopogva léptek elő, nem mulasztottam el figyelmeztetni, hogy még véletlenül se merészeljenek a szinte légmentesen záródó ágyneműs ládába vagy a használaton kívüli mélyhűtőbe elrejtőzni. Ezeket gyakran kinyitom, hogy lássam, nincs bennük se élő, se halott."

A víztoronynál egy kis csoport körében felém háttal állt Melitta. Alighanem diáktársaival futott össze, velük tölthette az időt. Ő aztán nem forgolódott szélkakasként, hogy türelmetlenül lesse, merről érkezek, biztos volt a dolgában, hogy öt óra tájt előkerülök. Arra vártam, hogy a lány vegyen észre, és finoman leváljon a bandáról, s csak akkor kezdtem el jobban stírölni, miután figyelemre se méltatott. Kétségtelenül Melitta állt velem szemben, csak keskeny ajka vált duzzadtabbá, és arcáról furcsamód mind eltűntek a pattanások . . . Ezúttal egy szép pofijú hasonmás ejtett tévedésbe.

„Valami rendkívüli esemény gátolhatja Melittát, hogy visszatérjen erre az útra. Baj érhette." Napszállat közeledtén az egyre hűlő levegő, meg a jó ideje visszatartott szükség reszketeggé tett. A víztoronyhoz nem messzire volt egy nyilvános vécé, omlatag épületét magas bozót környezte. Amint odabent végre falnak csordíthattam, arra lettem figyelmes, hogy az ajtó nélküli kijáratnál egy ipse mintha nem azt tenné, amit itt rendesen szokás, dülöngélve, szuszogva sandított kifelé; ahol viháncoló kislányok kergetőztek, nyilván a mocskos mutatványtól felvillanyozottan. „Persze, az ilyen figurákat is vonzza a nagy ünnepi bagázs, ez a karneváli nyüzsgés. Karnevál! Rio, Brazília. Ott minden megtörténhet, baleset, gyilkosság, megtelnek a hullatároló fiókjai. Aránytalanul sok gyanús alak ténfereg a gyülekezetben. Néhol dzsungelsűrű vadon övezi azokat a kis utakat, melyek az állatkerthez, a szabadtéri színpadhoz vagy a teniszpályához vezetnek. Az egyedül császkáló Melittát hamar kiszúrhatta egy mániákus. De miben különbözök én azoktól a kétes pacákoktól, akik kinyírhatták barátnőmet? Talán máris feltűnt valakinek, hogy egy sasorrú kis ürge tisztes korról árulkodó kopaszsággal, némi pocakkal és eszelősen jojózó szemekkel két órán át ingázik a főtéren. Lámpagyújtáskor is trikóban és félnadrágban. Ebben a pillanatban, ha néhány száz méterre innen, a gazdátlan kastély valamelyik termének padlóján hever Melitta hűlő teste, s szájszegletének alvadó vérében legyek cikáznak fürgén, ki lehet a leggyanúsabb, ha nem én! Akkor fogok összeomlani, amikor napok múltán kihúzzák előttem a cinterem jeges tepsijét, szembesüljek áldozatommal. Nincs erőm elhárítani a rám tukmált szerepeket. Sőt, az is megtörténik, hogy kényszerítés nélkül illeszkedik énem egyik fele a bizarr élethelyzetekbe; gondolatban minduntalan átvetem magam a toronyerkély korlátján, holott a valóságban szédülékenyen tapadok a falhoz; autóstoposként magamban megfogalmazom, hogy miként sújtok le a sofőr nyakszirtjére, mert munkál bennem az elvetemült utasokról szóló mendemonda; húsz éve, amikor firenzei nászutunkról hazatérve háztartásunkat megalapozandó egy henteskést is hoztunk magunkkal, a kés puszta látványa remegtetőn sugallta, hogy kaszaboljam össze Beatrixet, pedig akkor még virágjában élt közöttünk a szerelem; néha meg azon kapom magam, hogy bár lúdbőrzök egy férfi érintésére, latolgatom, mi lenne, ha szájon csókolnám borbélyomat. Képzeletem olyan dolgokat műveltetne velem, amiktől viszolygok: a megvetett, bűnös, tiltott, de lehetséges cselekvés örvénye szédít.

Csak egyetlen szereppel azonosulni! A kívülálló, ártatlan közönségével, azzal, amely ápoltan, kiegyensúlyozottan, problémátlanul és életerősen andalog mellettem, ünnepi derűje betölti az egész ligetet, miközben én hidegrázósan vonszolom magam.

Védekezni fogok. Nem követtem el semmit. Végig szem előtt voltam. Délben a tűzoltó látta megérkezésünket, fiamtól négykor vettem búcsút, s ezrek bizonyíthatják, hogy azóta itt vagyok. Ezrek. Ezrek? De a hemzsegő tömegből tanúként kit nevezzek meg, ki ismer engem, ezrek között mégsincs alibim? Tenni kell valamit, amiről megjegyeznek maguknak. Kisebb bűnről is szó lehet. Fellökök valakit, valamit, a pecsenyesütő rostélyt, a vattacukor dobját. Figyelem, itt korzóznak-e még azok az elfelejtett és félismerősök, akikkel már régóta észre se vesszük egymást, most majd jó hangosan rájuk köszönök. Vagy menjek oda az álldogáló három rendőrhöz, és ismertessem velük a helyzetet? Az egyik majd kiröhög vagy tárgyilagosan közli, hogy randevúzó mukik problémájával nem foglal-

gazdag a termés klóros a víz
robotunk hetykén ömleszt ditirambusokat
sokat örülünk neki
hat nyelven mondja már: itt a tavasz
újabb táncdal hódít vasárnap reggel az állatkertben
különben izgulunk érted és várjuk jelentkezésed
semmi hír rólatok
azt beszélik, hogy valami időzavar keletkezett
körülöttetek és most nem tudni
hol merre és mely korban vesztegelhettek
mindenesetre ha eljut hozzád
ez az üzenet
írj vagy jelentkezz ha csak teheted
mert nyugtalankodunk miattad
addig is ölelünk kétezer-kétszáz-ötvennégyből
hitvesed és a gyerekek
minden reggel tüdőt tisztítunk éretted

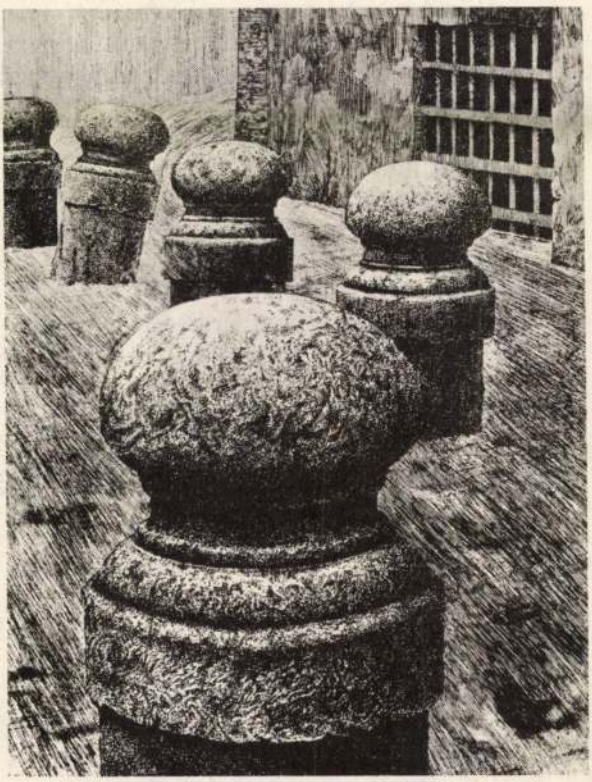

Látogatás F. K. úr kastélyában

Fenyvesi Ottó

Visz a fejem

valamelyik nap sokáig sétáltam
egy nagy kockás
egy nagy kockás perzsa szörnyetegen
visz a fejem
valamelyik nap nehogy elfelejtsem
megyek én
én mint én-te-ő-mi-ti-ők
egyes szám első személy kijelentőben
újat húztam a sorssal az utca hűvös oldalán
fekete disznóbőr táskát lóbálva
miközben egy hatalmas félhold alakúra
szopott LSD-tabletta robogott el mellettem
pilóta szeretett volna lenni gyermekkorában
én szeretnék lenni itt és most
legkésőbb holnap reggel
ingemről a pálmafák bőröm alá húzódtak
s viszem én fejemet disznóbőr aktatáskában
kijelentkezőben
valamelyik nap az utca bal oldalán
valamit ünnepeltünk
valaki idősebb lett
egy nagy kockás szörnyetegen trappolok
fejem a táskában
nehogy elfelejtsem
anyukámat szeretném lerajzolni
ahogy Moholnál átússza a Tiszát

Tévelygő futurulógus avagy neánder-völgyi séta

Apu mi jól vagyunk
alig különbözünk a szomszédoktól
lelkiismeretben tisztességben
sokat mosolygunk csak szépülünk naphosszat
trágyától dús a rózsa függőkertünkön
az ezüstpatkányok megvannak egyre immunisabbak

véletlen tehát, hogy azok a művek, amelyek ki akarnak törni a bűvös körből egyaránt magukon viselik az esztétikai és az ideológiai Káin-bélyeget. Elsősorban azért, mert a nyelvi teljességigénnyel lépnek fel, akkor, amikor a nyelv különböző diffúz idiómákká oszlott szét. A domináns esztétikai norma vétségnek minősíti a sok idióma által beemelt káoszt, az irodalmiság, a homogén beszédmód megsértését kifogásolja, az ideológia pedig a világkép zűrzavarát érzékeli a különböző minőségű ideológiai idiómák disszonáns jelentkezésében.

S miközben az avangárd a professzorok avangárdja lett, s a társadalom dekoratív műtárgya, lassanként megérlelődik a gondolat, hogy kikerüljön ebből a kényelmes patthelyzetből. Új kritikára van szükség az előrelépés érdekében. Elérkeztünk a végső pontra: a destrukció értelmét vesztette, nem kell már semmit elvetni, hanem inkább kritikusan mindent vissza kell hódítani. Így keresem nemzedékem *elsikkasztott konfliktusait*, lefejtve róla saját nyelvi és világérzési előítéleteinket, kánonjainkat, összes védőburkainkat. Sorakoznak a mondatok. Kívánom a szövegnek azt a tudatát, amely jelzi: nincs visszaút, nincs vészkijárat, kizökkentünk a folyamatosságból. Úgy írni, hogy holnapra megváltozik a világ . . .

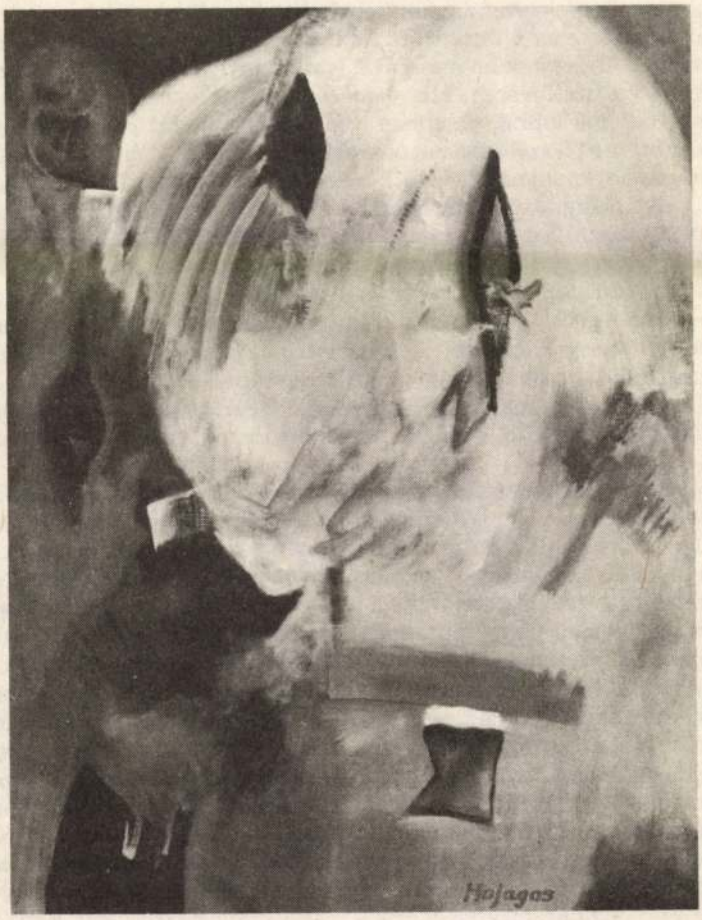

Meditáció

vaknak ugyanazon hangzása, kábult haladás előre, amelyben a történelmi pillanatot könnyen össze lehetett téveszteni az örökkévalósággal. Ebben a „történelemben" az emlék nem emlék, hanem jelen, a jelen nem jelen, hanem emlék: az idő identitástól fosztott, hisz a kontinuitás mítosza éppen az objektív konfliktusokat, a történelmi időnek ezt a minőségi jellemvonását szünteti meg vagy teszi zárójelbe.

Hol voltak a mi nagy konfliktusaink, amelyek lényegileg megosztottak bennünket? Amelyek az *első* felismerések erejével táplálták feltételezett rajongásainkat és kiábrándulásainkat? Hol fordult a sorsunk jóra vagy rosszra? Hol vétettük el a lépést és hol találtunk, találhattunk magunkra? A harminc- és negyvenévesek zavartan hallgatnak a toposzhiányról, a részletekről, az esetleg egymástól elkülönülő, feszültségben levő, történelmi kontextussal rendelkező részmozzanatokról. Csak a folyamat *egészét*, zárt szerkezetét, a folyamatosság történelemfeletti létezését regisztráljuk. Életünk nem bomlik egymással szembesülő mozzanatokra, a tagadás valóságos tényezői nem terjednek és szűkülnek össze a reális történelmi mozgástendenciák törvényszerűségei szerint. Ha voltak és ha vannak konfliktusaink, azok *magánügyként* vetődnek fel, ami nem magánügy, a történelmi létezés, az lineáris, egysíkú, a dialektika kalandjai nélkül való. Nemzedékem gondba gyökerezettsége irreális színezetet kap, már-már szűrrealista jellemvonást vesz fel: a NEM nem a dialektika egyik mozzanatán alakul, változik, nyer különböző formát, hanem a történelmen kívül egzisztál. A mi bánatunk — a mi metafizikánk. Ezért a sok elmulasztott lehetőség, ami bennreked az egyéniben, az mindig csak elvesztett lehetőség.

Az irodalmi beszéd tehát a történelmi konfliktusokon kívül, szinte azoknak ellenében fogalmazódott meg. Ezzel a puha masszával, vattás anyaggal kell megbirkóznia a regénynek, az egyensúlyvesztés határán. Hisz *odabenn*, a lélek síkján, a spirituális világban az ellentmondások lázálma vibrál, de ebben a formában mindez csupán emberi lehetőség, meg nem valósított sors, a szabadság neobarokk világképe. E „bensőséges otthontalanság" azonban valóságos terrénum nélkül való, hőseim szabadok, mert illúziókkal ütköznek meg, számolnak le, vagy pedig azokba menekülnek —, ezt a szabadságot kell problematizálni, a történelem felé vezetni. S ezen az úton bukkan fel, e léthelyzet formanyelvi következménye: a nyelvhiány, a *megélt szocializmus* polifonikus, dialogikus beszédmódjának kialakulatlansága. A hétköznapok pragmatizmusa behálózta, „megtisztította" a nyelvet és az irodalom ön-immunizálási kísérletei a tiszta autentikusságot kívánták megmenteni, a megsemmisített azonosság árán is. A nyelvi korszerűség (nyelvben is benne lenni a társadalmi termelésben) csak egy nagyon szűk térségben, a (napi) politika és az (elvont) metafizika kelepcéi között fogalmazódhat meg; a regény csak innen hódíthatja vissza történelmünket és itt ereszthet gyökeret, azzal a tudattal, hogy *konfliktusban van, tehát létezik.*

Az előzmények szinte predesztinálták ezt a nyelvi helyzetet. Az ötvenes évek modern, újító jugoszláv irodalma, a máig is domináns beszédmód, amely kitermelte saját klasszikusait és kánonjait, nagy árat fizetett az individuum etoszának elsajátításáért. A dogmáktól menekülve, a szociális imagináció csapdáitól tartva a nyelvet felszabadította az utilitáris megkötöttségektől, s ezzel megteremtette a lehetőségeket a különböző avantgárd törekvések részére, de ugyanakkor visszavonta a *létezés időbeliségének tudatát.* A történelem tiszta folyamatosságának képzete ezen a ponton találkozott az esztétikum totális a prioraival. S ha a Semmivel szemközt is találta magát, vagyis elérkezett egy radikális pontra, egészen a totális nyelvi destrukció határáig, a tagadás univerzuma elvont maradt. Modern irodalmunk és a belőle kibontakozó avantgárdizmus tehát *nyelvi kísérleteiben avangárd jegyeket öltött, de világszemléletében, világnézetében erősen hagyományközpontúnak mutatkozott:* az európai ember immár etablizált interiorizálódását fémjelezte. A világkép és a beszédmód kettőssége mindinkább világtalanná tette a nyelvet, az irodalmi beszéd érzéketlenné vált a valóság lappangó konfliktusai iránt és mindinkább csak önmagára reflektált. A mai regényírói státusz legproblematikusabb vonása, hogy miközben szenvedélyesen rekonstruálja a *nyelv autonómiáját,* megfeledkezik *a regény autonóm jellegéről.* Ezt a fajta autonómiát azonban csak a nyelvvel és a világgal való konfliktusban határozhatja meg. Nem

Uj Irás XXIII.évf. 7.sz. 198
1983

CsVM monogramm sok olyan csúfolódó, erotikus, sőt trágár iromány alá is odakerült abban az időben, amelynek nem szerzője, legfeljebb példája lehetett Csokonai. Gyűjtőnévvé vált a költő neve; minden olyan versen ott virított, amely sérthette a diák Kölcsey ízlését, érzékenységét. Aki hovatovább nem is tudta másképp szemlélni Csokonai költészetét, csak ebből az egy nézetből. S mivel ő írta Csokonairól az első tekintélyes recenziót (tíz évvel a költő halála után), ez a mélyen gyökerező egyoldalúság végzetes lett Csokonai egész költészetének korai irodalmi megítélésére. Említetlen maradtak Kölcsey recenziójában olyan remekek, mint *A magánossághoz, A reményhez, Az ember, a poézis első tárgya.* Mintha Csokonai eltréfálta, eltrágárkodta volna életét, költészetét.

Volt azért valami jó is ebben a félszeg értékelésben: a könnyed, de nem obszcén dalok eredetiségét, ellenállhatatlan jókedvét, a „geniális szökdellést" Kölcsey is méltatta. Ebben az egy nemben Csokonai nyerte a koszorút Kölcseitől. A *Bacchushoz,* a *Szerelemdal a csikóbőrös kulacshoz,* a *Szegény Zsuzsi a táborozáskor, A Fársáng búcsúzó szavai* és a „hasonlíthatatlan szépségű" *Parasztdal* legalább megkaphatták az őket megillető megbecsülést.

Élete utolsó szakaszában Csokonai jócskán túljutott már a diákkori erotikán, a Pálóczi Horváth Ádám nevével jellemezhető „férfias" priapeiákon is. De sohasem tagadta meg pajkos verseit, sőt lehető kiadásuk érdekében sokat fáradozott, kilincselt. „Kemény" erotikájú versei majdnem fél évszázadon át csak kézírásban terjedhettek. 1845-ben már megjelent közülük néhány – lipcsei nyomtatásban. Korunkban az Összes kiadások ebből a szempontból is teljesek. S bámulhat az olvasó: a versnek, prózának, drámának hányféle regiszterén játszott ez a „vidám természetű" poéta, aki betegségben, szegénységben, megaláztatások közt töltötte életének harmincegy kurta esztendejét.

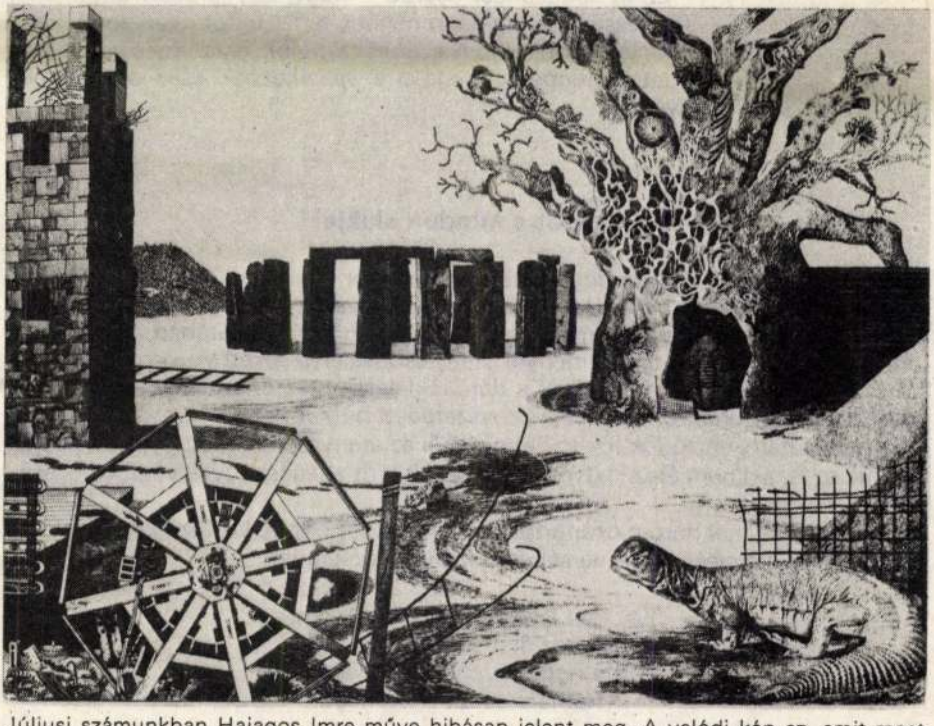

Júliusi számunkban Hajagos Imre műve hibásan jelent meg. A valódi kép az, amit most közlünk. Kérjük a művész és az olvasók elnézését. Sz.

LUKÁCSY SÁNDOR

Vörösmarty

Költészet és valóság

(Megkértem Juhász Ferencet, szólhassak az Új Írás néhány számában Vörösmartyról. Nem annyira magam akarok szólni, inkább dokumentumokat beszéltetek. S megszólaltatom Vörösmartyt is. Az ismeretlent. Mert a közönség nem ismeri eléggé Vörösmartynak sem az életét, sem költészetét. Írni írtak róla sokat, de nem eleget. Kölcseyről féltucat monográfia készült: nagyon helyes! – Vörösmartyról csak kettő: Gyulai Pálé és Tóth Dezsőé. Egyik sem gyűjtött össze s latolt meg minden adatot. Így aztán az életrajz térképén fehér foltok terjengenek. Költészete pedig? Olvassák, olvassák, de inkább csak lírai versei néhány híresebb tucatját; az ifjonti évek végtelen hexameterei, a hosszú-hosszú epikus költemények – ez az amazonasi őserdő – nagyrészt járatlan tartomány. Tüntessünk el legalább néhány fehér foltot a térképről; vágjunk legalább néhány csapást a liánok, ékszermadarak, ősfák irdatlan rengetegében: erre vállalkoznak ezek a közlemények.)

I
„Az élet s minden alakjai"

Véges-végigolvasni Vörösmarty epikájának sokezer hexameterét: ezt kevesen teszik; nem is könnyű talán. De mennyi kincset, mennyi költői szépséget hagy észrevétlen a lankadó figyelem, csaták és ölések görgő áradatában a csapongó fantáziának hány remek teremtményét s mily csodás festéseket! Vörösmarty epikus költészete nem áll csak hadzajból s dárdaöklelésből; ez a költészet *az emberlét enciklopédiája*. Kihántom az epika kényszeredett burkából apró képeit; szitámmal kiemelem a harci epizódok fövenytengeréből az aranyszemcséket: gyönyörködjék bennük az is, aki nem érez kedvet s nem szakít időt a teljes művek végigolvasásához.

Szemelvényeimet három csoportba osztom. Közös címük Vörösmartytól való. Ő írta, *Berzsenyi emléke* című versében, amely önarckép is:

Ég, föld lebegtek a dalok árjain;
Feltűnt az élet s minden alakjai,
S a nagy jövendő fátyolában
Rémületes temető világa.

új írás

XXIII. ÉVFOLYAM
1983. JÚLIUS
7

IRODALMI MŰVÉSZETI ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

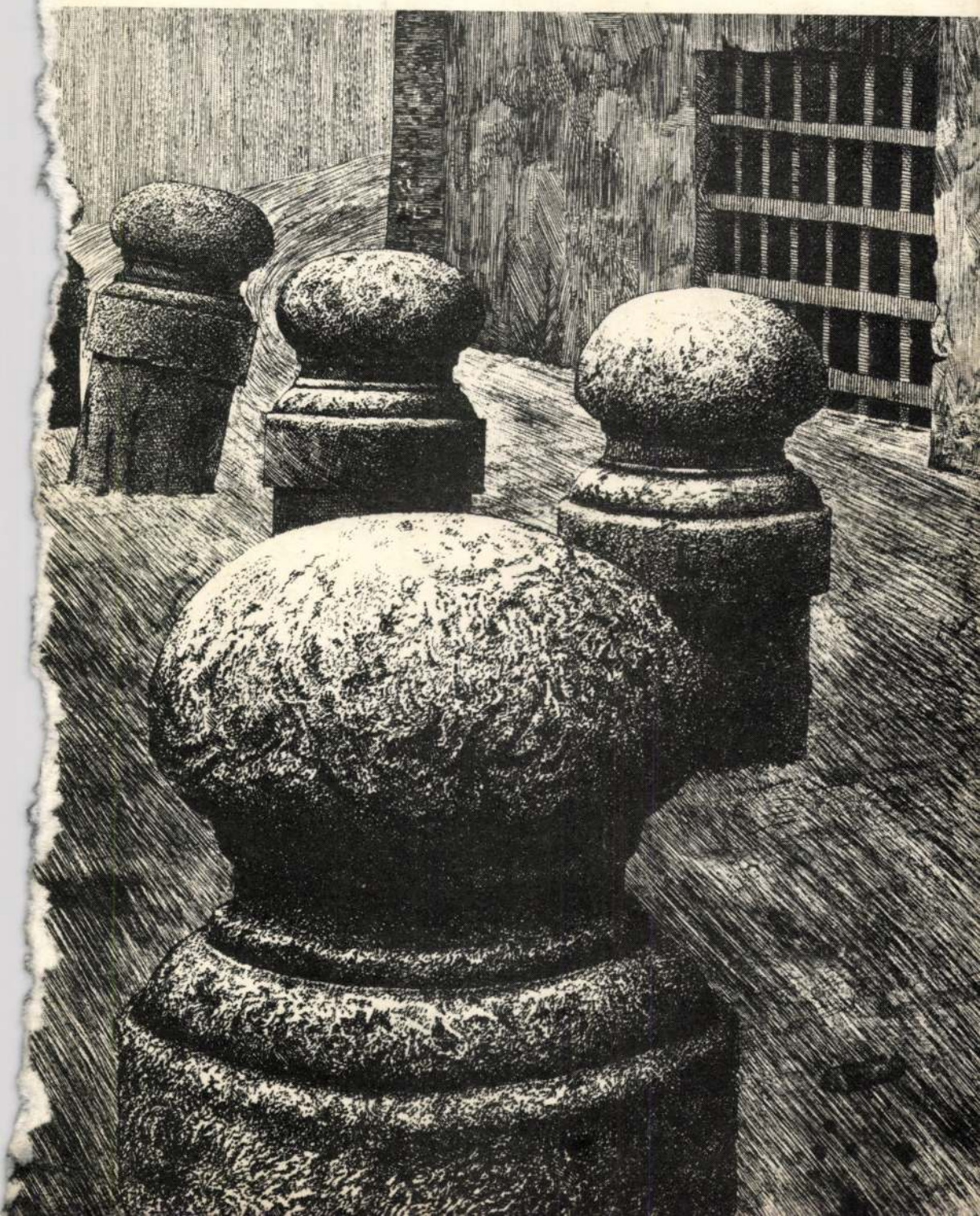

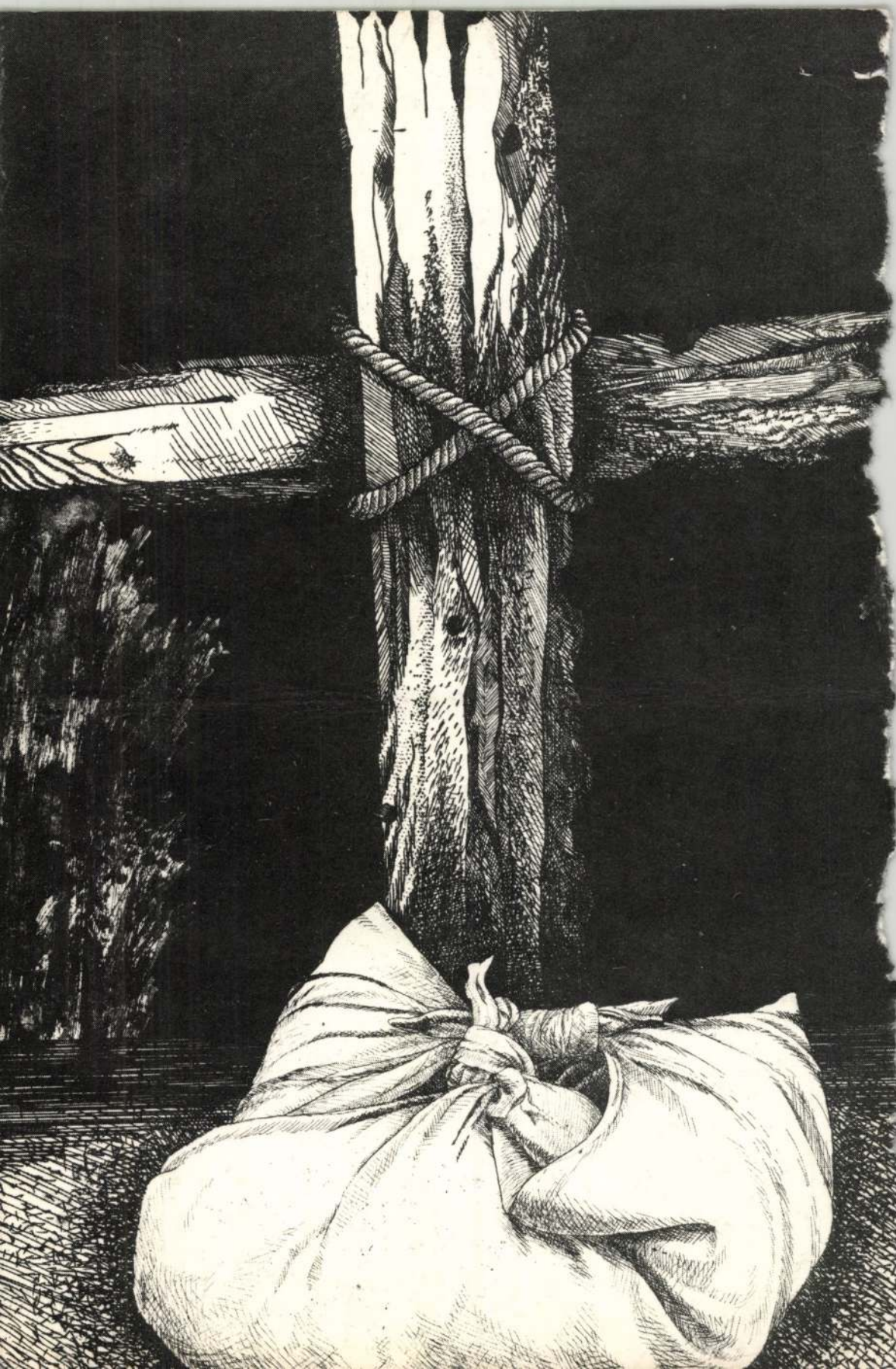

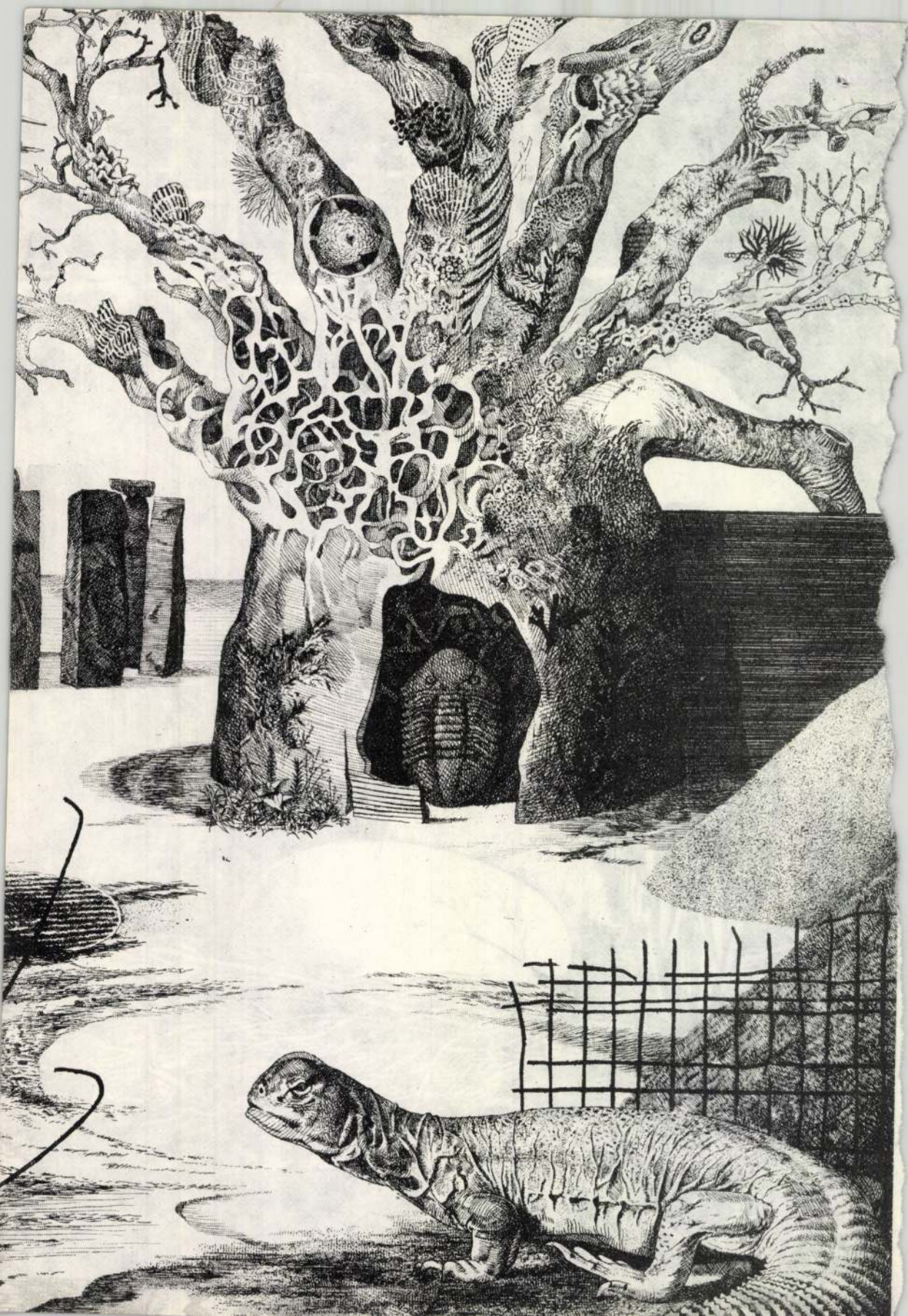

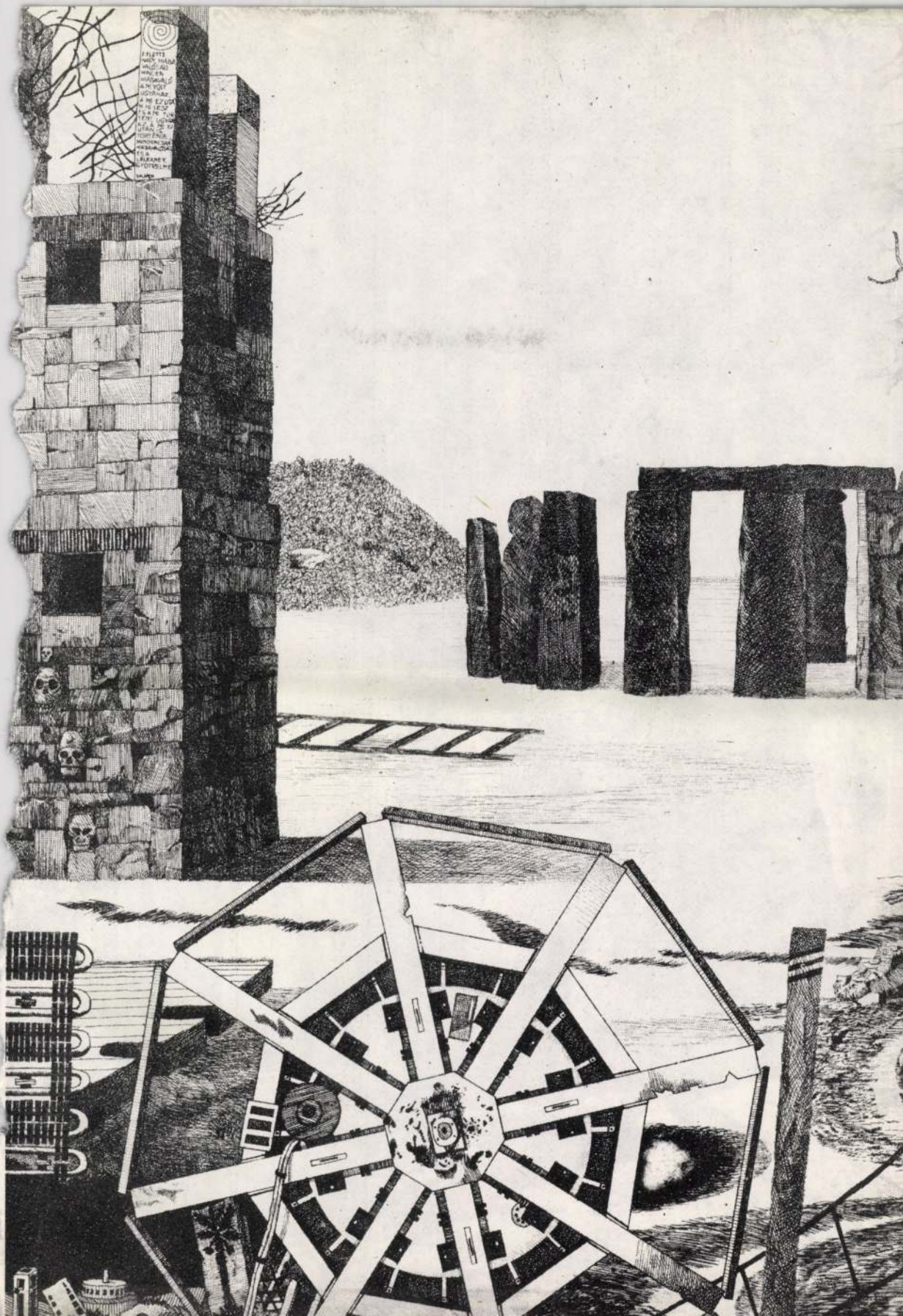

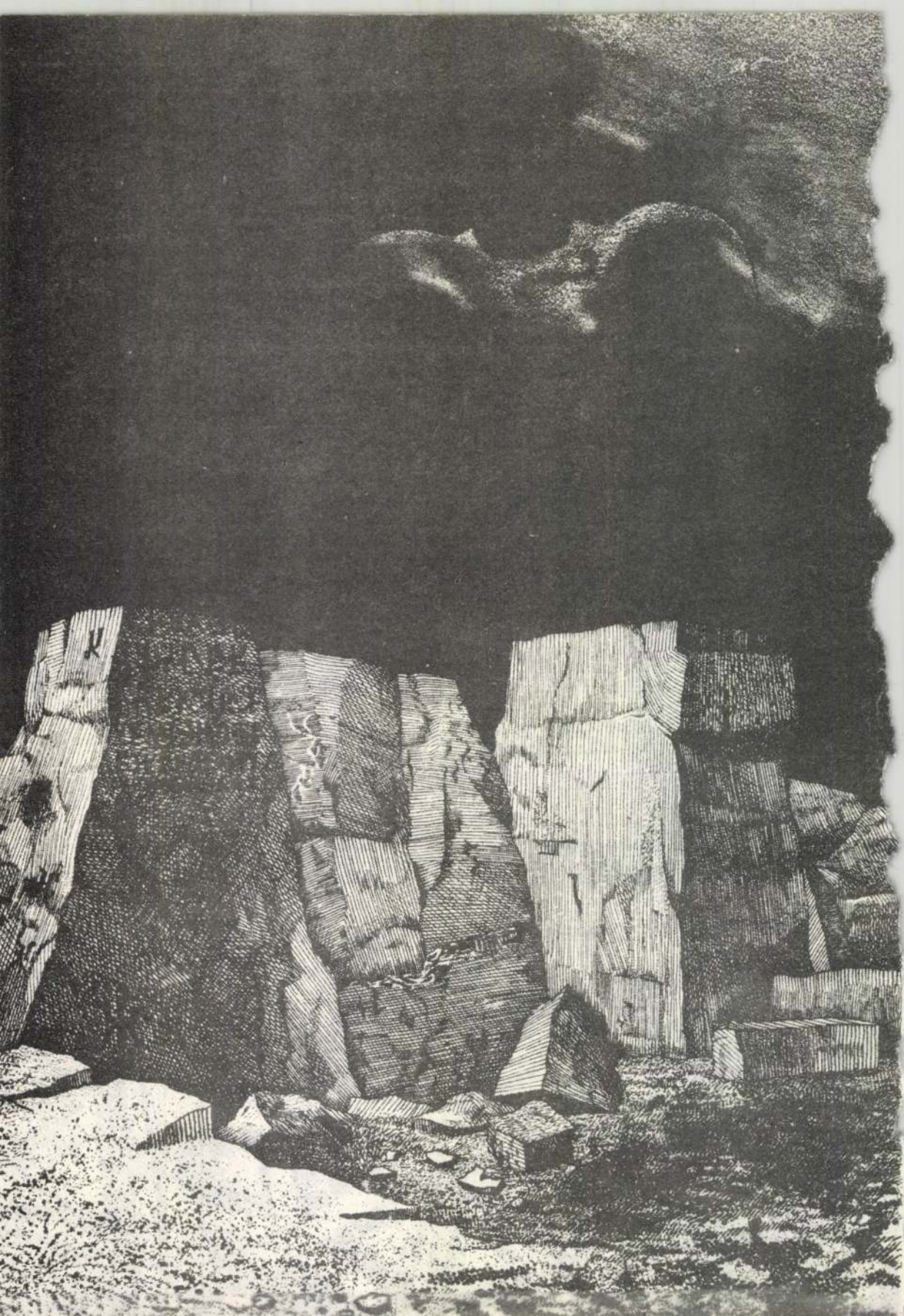

új írás

Ára: 14,– Ft

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Hajagos Imre

ÚJ ÍRÁS

3 SEP

1021

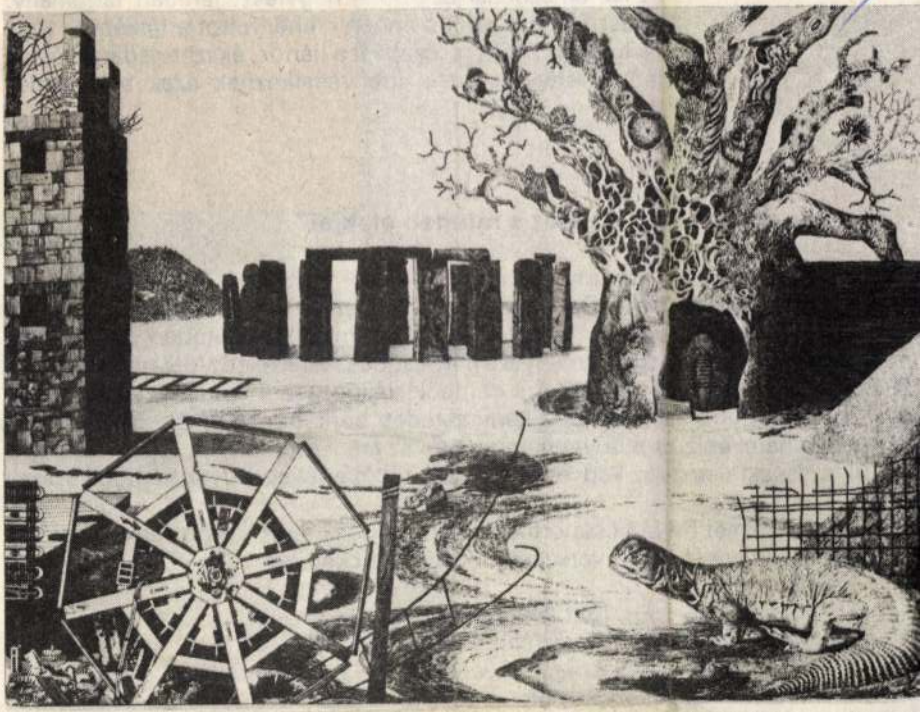

Júliusi számunkban Hajagos Imre műve hibásan jelent meg. A [illegible]alódi kép az, amit most közlünk. Kérjük a művész és az olvasók elnézését. Sz.

végtelen hexameterei, [illegible]
– ez az amazonasi őserdő –
Tüntessünk el legalább néhá
junk legalább néhány csapást
irdatlan rengetegében: erre
nyek.)

I
„Az élet s minden alakjai"

Véges-végigolvasni Vörösmarty epikájának sokezer hexameterét: ezt kevesen te-
szik; nem is könnyű talán. De mennyi kincset, mennyi költői szépséget hagy
észrevétlen a lankadó figyelem, csaták és ölések görgő áradatában a csapongó
antáziának hány remek teremtményét s mily csodás festéseket! Vörösmarty epikus
költészete nem áll csak hadzajból s dárdaöklelésből; ez a költészet *az emberlét*
enciklopédiája. Kihántom az epika kényszeredett burkából apró képeit; szitámmal
kiemelem a harci epizódok fövenytengeréből az aranyszemcséket: gyönyörködjék
benn ük az is, aki nem érez kedvet s nem szakít időt a teljes művek végigolvasásá-
hoz.

Szemelvényeimet három csoportba osztom. Közös címük Vörösmartytól való. Ő
rta, *Berzsenyi emléke* című versében, amely önarckép is:

Ég, föld lebegtek a dalok árjain;
Feltűnt az élet s minden alakjai,
S a nagy jövendő fátyolában
Rémületes temető világa.

Ilajagos Imre

Papp Julia: Ilajagos Imre

Művészet, 1983. február

M.D.K.

Hajagos Károly, asztalos inas

Veszprémi asztalos inas. +1872, V.29-én, 19 éves korában.

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok. 251.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém, 1963

MDK

Haján István

S.s E.: Francia, spanyol közt. és párizsi magyar müv. kiáll. a N. Szalonban. Népszava 1948. aug. 18.

Hajas Gyula felv.

Bánkuti Turistaházért Alapítvány

Újból valódi menedék lesz

A bánkuti turistaház megmentésére szövetkeztek miskolci–diósgyőri természetjárók, sízők a Borsod–Abaúj–Zemplén megyei Természetjáró Szövetség szervezésében, Miskolc város polgármesterének támogatásával: e célra nyitott alapítvány létrehozását kezdeményezték.

Diósgyőri munkások, lelkes természetbarátok 1930–ban téglánként adták össze az anyagot a Bükk egyik legszebb pontján, Bánkuton tervezett turistaház építéséhez, Pallavicini Alfonz Károly őrgróf pedig a turista menedékes házhoz szükséges területet biztosította. Potenga Gyula neves miskolci építész irányításával 1931–ben készült el az akkor csodálatosnak nevezett bánkuti turistaotthon, amelynek avatására, országos turistaünnepség keretében pünkösd vasárnapján került sor. A jól felszerelt ház későbbi bővítések, fejlesztés eredményeként 30 éven át a bakancsos természetjárók Mekkája volt. A Magyar Turista Egyesület diósgyőri osztályának kezeléséből az épület – máig sem ismert okok miatt és jogcímen – 1961–ben a Turistaházakat Kezelő Vállalathoz került, majd 1981–ben az egri Panoráma Szálloda és Vendéglátó Vállalathoz, az pedig eladta az ÉGSZI–nek, amely most felszámolás alatt áll. Az egykori turistaház – miután a vendéglátósok kihúzták belőle a hasznot – most az enyészeté; évek óta bezárva, lepusztulva árválkodik, a háztetőn fák nőnek, az egykori építők pedig nosztalgiával járják körbe.

Az egykori építő–tulajdonosok turista utódainak legnagyobb gondja a ház tulajdonjogának visszaszerzése, tudniillik az ÉGSZI–nél az értékesítésre kerülő javak sorába került. Az alapítvány összegyűlő pénzéből először tehát a házat akarják megvenni, nagyon szégyenletes dolognak tartják, hogy az ingatlanért fizetni, „jogászkodni" kell. Az alapítvány létrehozói levelet írtak Csepi Lajosnak, az ÁVÜ ügyvezető igazgatójának és Jeszenszky Géza külügyminiszternek, a Magyar Síszövetség elnökének, hogy segítsék az ügyet.

Ha sikerül megvalósítani a terveket, a Bánkuti Turistaház, sok száz munkára önként ajánlkozó kétkezi munkája, vállalkozók felajánlásai nyomán ismét a bakancsos turistákat és a sízőket szolgálhatja, s újból valódi menedék lesz számukra a Bükk legszebb pontján. Az alapítványhoz csatlakozókat a megyei sporthivatalnál várják.(MTI)

A Csing–dinasztia korának festészete

Ritkán látható műalkotások Budapesten

Műtárgyvédelmi okokból csak igen ritkán látható tekercsképeket tekinthetnek meg az érdeklődők Budapesten a Ráth György Múzeum kedden nyíló kiállításán. Kínai festészet a Csing–dinasztia korában – XVII–XIX. század – címmel tizenkét féltett, függő tekercsképet és három albumlapot mutatnak be a Gorkij fasori gyűjteményben. A tárlat ritkaságai és érdekességei a korszak kínai festészetének fő műfajait és irányait illusztrálják. A kínai esztétikai felfogás szerint ugyanis külön műfajt képeznek a madár– és virágábrázolások, a táj–, valamint a figurális képek. A jellegzetes távol–keleti művészeti alkotásként ismert speciális festményeket a Hopp Ferenc Kelet–ázsiai Művészeti Múzeum anyagából válogatták a rendezők.

A tekercsképek szeptember végéig láthatók. (MTI)

„Vállaljuk a konzervativizmust, de nyitottak vagyunk az újra is"

Beszélgetés Béres Jenővel, a Verseghy Ferenc Gimnázium új igazgatójával

Néhány napja Szolnokon, a városi önkormányzat támogatta a tantestület, a szülői munkaközösség és a diáktanács előzetes javaslatát, és testületi ülésen, nagy többséggel Béres Jenőt választotta a Verseghy Ferenc Gimnázium igazgatójának, miután az előző direktor, Molnár Sándor korengedményes nyugdíjazását kérte. A döntés értelmében az intézmény élére öt évre a 29 éve ott tanító matematika-fizika szakos középiskolai tanár került.

- Köztudomású, hogy önt nagyszerű tanárként, de nagyon kemény emberként tartják számon. Van aki elfogadja a habitusát, személyiségét, mások kevésbé, vagy nem.

- A megítélések attól függnek, tanítottam-e az illetőt vagy nem. A negyedikesek már elfogadnak, és utána minél messzebbről nézik a középiskolás éveket, annál inkább. Ugyanis nem tudok elmenni a legkülönbözőbb visszásságok mellett: rendetlenség van a folyosón, vagy olyan viselkedési, magatartási hiányosságokat észlelek, amelyek nem egy gimnazista jellemzői. Lehet, néha keményebben reagálok, de ahogy Goethe is fogalmazta: az igazságot nyersen lehet megmondani.

- Ön reál érdeklődésű, ugyanakkor ez a gimnázium mindig híres volt arról, hogy nem is akármilyen humán diplomásokat is nevelt.

- Az igazgatói pályázatra benyújtott dolgozatomban is a legfontosabb helyen a nyelvoktatást emeltem ki. Ne vegye szerénytelenségnek, de úgy ítélem meg, hogy nálunk a matematika-fizika tanítása megoldott. Ugyanakkor a minőségi nyelvoktatás még fejleszthető. Mondjuk délutánonként, néhány érdeklődő diákkal, a különböző szintű nyelvvizsgákra való felkészüléssel. Hiszen a diploma kiadásához is legalább középfokú nyelvvizsga szükséges. Nem beszélve arról, hogy ez a vizsga a felvételi pontszámába is beszámít. Mindezek

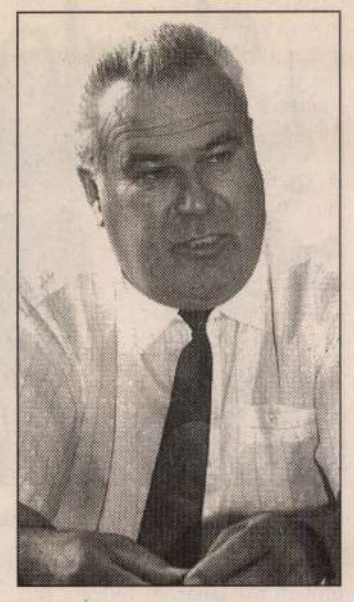

Amelyik intézménynek olyan múltja van, mint nekünk, természetesnek tartom a minősítését. Elvégre hagyományok nélkül jellegtelen, gyökértelen egy intézmény - mondja Béres Jenő, a Verseghy új igazgatója

ismeretében úgy gondolom: igény is lenne rá, és a kényszer is ezt diktálja.

- Van ehhez megfelelő szaktanár?

- Egyrészt van, másrészt lesz, mivel három, nyugati nyelvet tanuló kolléga átképzése befejeződött, vagy befejeződik. Sőt szó van arról is, hogy a Tiszapartival közösen találunk valamilyen érdekes megoldást.

- Ön neves tanár. Gondol-e arra, mint igazgató milyen minősítést kap majd?

- Hogy kiből milyen tanár lesz, az az egyéni elhivatottságon kívül döntően attól függ, hogy az illető diplomája megszerzése után hová kerül. Akad-e a tantestületben egy olyan idősebb szakmabeli, akitől tanulni lehet. Nekem szerencsém volt, mert Rédl Laci bácsi személyében akadt. Hogy milyen igazgató leszek? Amilyenné a nevelőim, a kartársaim alakítanak. Igyekszem toleráns lenni, kikérni a véleményét a munkaközösségeknek, a diákönkormányzatnak, a szülőknek. Nemcsak kérem, de várom is. Szeretném az egykori verseghysek baráti körét megalakítani, mert korábbi diákjaink ragaszkodása erkölcsi támogatást biztosítana az intézménynek. Igy lehetne később az anyagi helyzetünkön is javítani. Ha él az iskola szelleme, mindez megvalósítható.

- Nem kevesen állítják: ez a gimnzium konzervatív. Mi a véleménye erről?

- Amelyik intézménynek olyan múltja van, mint nekünk, természetesnek tartom a minősítést. Elvégre hagyományok nélkül jellegtelen, gyökértelen egy intézmény. Ugyanakkor, hogy ne váljunk vaskalaposakká, nyitottak vagyunk minden újra, főleg, ha az értéket jelent. Legyen szó a nyelvoktatásról vagy a számítástechnikáról.

- Felsorolna további megújulási lehetőségeket?

- Kezdjük a tárgyiakkal. Az ebédlő fölötti részt be szeretnénk építeni könyvtárnak. Vele szemben a gyerekeknek zsibongót, büfét, a tornaterem mellett pedig egy számítástechnikai központot kialakítani. Elvégre a XX. század végén egyetlen gimnázium sem engedhet ki végzősöket, akik számítógépen még nem dolgoztak. Utoljára, de nem utolsósorban ha a városban szerveznek nyolc osztályos gimnáziumot, mi vállaljuk.

- Meg tudja tartani értékes embereit?

- Sok a nagy jövő előtt álló fiatal nevelőnk. Ha a közalkalmazotti törvény bértarifáját biztosítják, akkor igen a válaszom. Hiszen sokat mond, hogy ma a Verseghyben az átlagjövedelem 22 ezer (!) forint. Természetesen a túlórákkal.

- Milyen stílusú vezetést akar megvalósítani?

- Igénylem a véleményeket, és igyekszem konszenzust kialakítani. De a végső szót természetesen nekem kell kimondani, meg a felelősséget is vállalni. Közben együtt dolgozni.

D. Szabó Miklós

Az emlék olyan, mint a fény...

Az élet szép, az élet jó, az élet igazságos – így szeretnénk hinni, pedig tudjuk, hogy az élet nem mindenkinek szép, nem mindenkinek jó, igazságtalansága pedig naponta kézzel fogható.

Mert milyen igazság az, hogy amikor eljön a megérdemelt pihenés időszaka, amikor ünnepélyes külsőségek között szólítják a vasdiploma átvételére az idős nevelőket, akkor Mária néni hiába hallja, hogy „Nagy Lászlóné tanítónőnek", nem tud felállni, csak kezét sután, gyengeségét szégyellőn feltartva jelzi: itt vagyok? A besütő napfényben mégis egy kedves, megelégedett arc tükröződik.

A kollégákkal beszélgetve elevenednek az emlékek. S az emlék - egy író szavaival élve - olyan, mint a fény. Minél távolabbról nézzük, annál fényesebben ragyog. Kár is, jó is, hogy némelyik már távolról pislákol. Az például, amikor férje távolléte miatt gyermekeivel menekült a front zivatara elől. A legkisebb gyermek másfél, a legidősebb öt éves volt.

Az országhatáron megállapodott a család: nem megyünk tovább. A front átvonulása után indulni kellett haza, Szolnok megyébe. A szovjet állomásparancsnok tíz doboz cigarettáért - azzal a kikötéssel, hogy magukkal visznek harminc menekültet - biztosított számukra egy vagont.

Férje korábban katonatiszt volt, s ez meghatározta további sorsukat. Húsvétkor libatojást festettek, egy forintért árulták, hogy az ünnepen legyen ennivalójuk. Villanyra nem volt pénz, olajba mártott zsinórral világítottak. Találékony, ügyes férje a vagonkirakások közben fából készített játékokat. A Corvin áruháznak ajánlotta fel. Meg is vették volna, ha sorozatban tudta volna gyártani -, dehát az egy szál bicskával nem megy. A tiszti ruhát három kismalacért cserélték el.

- Az ujjamra kentem a grízt, csak onnan ették a kismalacok - emlékezik Mária néni. - Kettőt eladtunk közülük. Konyhakést vettünk az árukból, meg ilyesmiket. Tiszaföldvári lakásunkból ugyanis csak romhalmaz maradt. Amit elástunk, azt is kiszedték a front idején. A harmadik kismalac orbáncos lett. Az egyik falusi asszony tanácsára petróleummal kentem be. Nyögött, jajgatott szegény, de meggyógyult, százkilós hízó vált belőle.

Amikor fiatal tiszaföldvári tanítónő volt

Volt öt kicsi libám is. Olyan boldog voltam, hogy végre ehetünk libamájat - de el kellett adnunk. A szívem megszakadt. Neveltem kiskacsákat is. Elvitte őket a görény.

Néhány így átkínlódott év után végleges állást kapott a férje, s Mária néni is folytatta a tanítói munkát. Napközis nevelő lett, mert azt jobban fizették. „A villanyt így is alig tudtam kifeztni." Ars poeticája megszívlelendő:

- Azt akartam, hogy a gyerekek otthon érezzék magukat a napköziben, s mindent megértsenek. Nem baj, ha valamit ezerszer el kell nekik mondani.

S ebben a szellemben cselekedett. Felsőbb helyen kijárta, hogy bádogbögrék helyett poharak, porcelántányérok kerüljönek a napközibe, s függöny az ablakra. Sok gyerek nem boldogult a késsel, villával, inkább azt mondták: nem szeretik a húst. - S felvágva szereted? - kérdezte tőlük. Többnyire ez volt a válasz: - Úgy igen.

Mária néni pedig szaladgált egyik gyerektől a másikig, aprította a húst. Ebéd után pedig hallgatta a konyhalányok zsörtölődését: „Egyik csoportban sem fogy el ennyi hús".

Kolléganői mondták neki: - Bolond vagy te, Mária. - Lehet, hogy az vagyok - válaszolta, s ugyanolyan buzgalommal munkálkodott tovább.

Harminckét évig lakott Szolnok megyében, évtizedeken át tanított Tiszaföldváron és Szolnokon. Buzgalmát nem méltányolták. Megbántottságnak nyoma sincs a hangjában, amikor mondja:

- Nem szerettek az igazgatók, pedig nagyon igyekeztem.

Talán éppen az volt a baj. A szülők sem mindig voltak angyalok. Az egyik zupás őrmesterből lett százados beüzent neki: „Nem azért írattam iskolába a fiamat, hogy rejtvényeket adjon házifeladatként. Ezt a számtanpéldát én sem tudom megoldani."

Kiterjedt a figyelme arra is, hogy az elsősök közül néhányan, akik az óvodában megszokták az ebéd utáni alvást, le-le csukódó szemmel vészelik át a délutánt. Gondolta, hogy a gyengébb fizikumúaknak nem árt egy kis pihenés, s szerzett a napközibe egy heverőt. Az igazgató azonban rögvest kivitette.

Régi bútoraiból csak egy kombinált szekrény maradt. Azt is a lovaknak köszönheti. A front alatt ugyanis a szekrény fiókjaiból ették a zabot. S maradt néhány - az avatatlanok szemében semmit érő - cserép.

- Nagyon a szívemhez nőttek - mondja Mária néni. Azok közül a cserepek közül valók, melyeket Mátyás király szülőházából kidobtak a románok. Mit számít az, hogy csorbák, repedezettek.

Házasságkötésük előtt öt évig udvarolt neki a férje. Az anyósa mégis összecsapta a kezét:

- Ilyen hamar egybekeltek?

Relatív, hogy mi van hamar. Az viszont biztos, hogy hamar elszáll az élet. Ötvenedik házassági évfordulójukat a kórházban ünnepelték. Már amennyire ünnep lehet az, amikor a férj halála előtt már beszélni sem tud.

Nyolc évtized alatt hosszú utat tett meg Mária néni. S most már hosszú az az út is, amit botra támaszkodva a lifttől az előszoba ajtajáig megtesz. S a zsémbes társbérlő kötözködő hangja helyett régi időkből hallatszó vidám gyermekzsivaj cseng a fülében.

Dehát a magány gyötrő perceit az sem tudja mindig elűzni. Főleg akor nem, ha az ember olyan magatehetelenné válik, hogy ha elesik, nem tud felkelni. Oda kell kúszni a telefonhoz, s átszólni a szomszédnak: jöjjön, segítse fel. Valami kimondhatatlan szomorúság tölti el a szívemet, amikor azt mondja:

- Végigimádkozom az éjszakákat...

Simon Béla

A vasdiploma átvételekor

Magyar–román tudományos megállapodás

Műszaki információk és szakemberek cseréjére kerül sor annak a műszaki, tudományos együttműködési megállapodásnak a keretében, amely a múlt héten Bukarestben jött létre a Magyar Elektrotechnikai Egyesület és a romániai Energetikai és Elektrotechnikai Egyesület között. Az aláírás alkalmával Horváth Tibor, a Magyar Elektrotechni Egyesület elnöke, egyetemi tanár a Román Tudományos Akadémián a villámvédelem időszerű kérdéseiről tartott előadást. Erről az egyesület hétfőn közleményben értesítette az MTI–t.(MTI)

Villanyrendőr

Jászberény régi problémája a 31-es és a 32-es fő közlekedési út találkozásában a forgalom torlódása. A lakosok régen követelik az önkormányzattól, hogy az úgynevezett banki kereszteződést is villanyrendőr „védje". Az önkormányzat eljárt a különböző hatóságoknál a lámpa létesítése miatt. A Közúti Igazgatóság, az illetékes rendőrhatóság, a közlekedési tárca és a város hosszas tárgyalásokat folytatott.

Most úgy tűnik, megoldás előtt van a lámpakérdés. Az Uvaterv július elsejére elkészíti a kereszteződés terveit, ahol átalakításokat kell végezni. Terelő járdasziget, a biciklis közlekedés védelme s más kérdés is megoldást kíván. A tervek elkészülte, az engedélyek megszerzése után Jászberény városa megelőlegezi a költségeket, csak hogy még az idén legyen ott villanyrendőr. A Közúti Igazgatóság pedig majd visszatéríti a város részére a „gyorsításra" adott összeget.

Jár-e járadék?

Az új szociális törvény rendelkezik a munkanélküli ellátásból kikerülő állástalanok jövedelempótló támogatásáról. Ennek minimális összegét a törvény 4800 forintban határozta meg. A jászberényi önkormányzat rendeletében 5120 forintot biztosít. Ez az összeg nem sok. Az igénylők száma egyre emelkedik, nehéz dönteni.

Pénz Paksról

A Lehel Vezér Gimnázium diákjai évek óta sikeresen vesznek részt különböző környezetvédelmi, kutatási pályázatokon, versenyeken, vetélkedőkön. A Paksi Atomerőmű környezetvédelmi diákpályázatán többször nyertek díjakat a berényi diákok. A Paksi Atomerőmű Rt. vezetése elhatározta, hogy a rendszeresen kiemelkedő eredményeket elérő iskolák részére eszközfejlesztési lehetőséget biztosít. A napokban érkezett meg a levél, amely arról szól, hogy a debreceni Tóth Árpád Gimnázium és a jászberényi Lehel Vezér Gimnázium érdemelte ki a paksiak támogatását. Százezer forintot utalnak át, amit bármilyen eszköz megvásárlására fordíthat az iskola.

Húsz évesek

A Jász Kertbarát Klub huszadik születésnapját ünnepli június 26-án. A Kossuth Tsz székházában találkoznak 10 órakor a klubtagok, ahol a sikereket újra felelevenítik. Az alapító tagok jutalmazására is sor kerül. A klub a jubileum alkalmából kiadványt is megjelentet, mely a két évtized tevékenységét veszi számba.

Az oldalt készítette
Kiss Erika
Fotók:
Faragó László
Imre Lajos

A németek örökké hálásak

Ez a lehetőség elsősorban a fiataloké

Fellépés előtt a barkócás lányok

Tegnap beszámoltunk arról, hogy Jászberényben aláírták az észak-németországi Vechtával a testvérvárosi szerződést. Vechta Hamburgtól nem túl messze fekszik. Kisebb mint Jászberény, mintegy 8 ezer lakosa van, mégis sok irigyelni valót lát ott a magyar túrista. Rendezett városkép, tisztaság, iskolák, kórház, hangulatos utcák, kedves emberek. Az ünnepélyes eseményen mindkét polgármester röviden szólt arról, mi is a jelentősége egy ilyen testvérvárosi kapcsolatnak. Bernard Kühling azt mondta: *„A német és a magyar népet ezer éves barátság köti. Még akkor is, ha a közelmúltban akadt néhány évtized, amikor ez a barátság meglazult. Mi tudunk békésen egymás mellett élni, egymás kultúráját megtermékenyíteni. Örök hálával tartozunk a magyaroknak, mert a berlini falból ők vették ki az első követ. Magyarország példát mutatott Európának 1989-ben, megmutatta, hogyan lehet egyesíteni szétszakított népeket. Ezt a németek sohasem fogják elfelejteni"*. Kühling úr szavainak az a vastaps adott nyomatékot, amely szavait követte.

Mint ahogy a Conselvével létrejött kapcsolat, úgy a vechtai is a gimnazistákon, a diákokon alapszik. A nyelvtanulás, a világ megismerése minden fiatal vágya, célja, s ehhez őket hozzásegíteni a felnőtt társadalom kötelessége. A testvérvárosi kapcsolatok hosszú távon adnak lehetőségeket a fiatalok számára. Persze a hosszú „megtérülés" mellett vannak kézzelfogható eredmények is. A német vendégek közül *Dieter Mertenz* a Liska József Gimnázium és Erősáramú Szakközépiskolának adott át ilyet. Kétszer tizenhat diákot fogad többhetes szakmai tanulmányokra, a legkorszerűbben felszerelt kézműves műhelyében, ahol elméleti és gyakorlati ismereteket is elsajátíthatnak. Mertenz úr már korábban is biztosított hasonló lehetőséget a szakközépiskola diákjai számára. Németországban egy alapítvány is segíti a szakmai képzést, továbbképzést, tapasztalatcseréket. Ennek az alapítványnak a támogatásával, és Mertenz úr közreműködésével valószínűleg még nagyon sok jászberényi fiatal megfordulhat a vechtai oktatóbázison. A nyelvtanulás, -gyakorlás mellett olyan információkat „kapnak", melyek hosszú távon kincset érnek majd.

Dr. Magyar Levente, jászberényi polgármester a szerződés jelentőségéről mondta: nagyon sokat profitálhat ebből a város. A környezetvédelmi szemléletmód, az a gondolkodás, gondoskodás, ami a németeknél már hétköznapi, nálunk elérendő cél. Ezt a szemléletet, hozzáállást a fiatalok, ha magukévá teszik, mi is előre léphetünk. A diákok lehetőségeinek biztosításán túl sokféle gazdasági kapcsolat is létrejöhet. A szemétkezelés technológiájának megvalósításában már lépések történtek. A vechtai rendszer alapja egy speciális őrlőberendezés. Ennek gyártása az Aprítógépgyár profiljába vág, valószínűleg meg tudnak erről egyezni. A módszer átvételében Jászberény referenciahely lehet. A térség több városa, Gyöngyös, Hatvan, Heves, Nagykáta s valószínűleg Árokszállás és Jászapáti is kapcsolódik. Ezzel a módszerrel a szeméttömeg egyhatodára csökkenthető, egy része hasznosítható a mezőgazdaságban. *„Hazánk ma nagyon nehéz gazdasági helyzetben van. Épp ezért még következetesebben, még nagyobb energiával kell dolgoznunk, hogy a kátyúból kikerüljünk. Én úgy látom, a város számára kiút lehet egy testvérvárosi kapcsolatrendszer, ami az élet számtalan területén megnyilvánulhat, az egyszerű polgárok szintjén is kézzelfoghatóan"* - mondta dr. Magyar Levente.

Régen a vezetők privilégiuma volt egy-egy külföldi kapcsolat, utazás, találkozás. Változik a világ! A delegációkban háziasszonytól a katolikus nőegylet vezetőjéig, vadásztól tűzoltóig, jogásztól orvosig, városvédőtől tánctanárig nagyon sokan vettek részt. Természetesen jászberényi partnereikkel, tehát az itteni, hasonló foglalkozású vagy beosztású emberekkel találkoztak a két nap során. Megbeszélést tartottak a városi bíróság, az ügyészség vezetői, a jegyző és helyetteseik. Érdekes különbség a közigazgatási rendszerben, hogy Németországban a város első számú vezetője a jegyző. A polgármester csak harmadik a sorban. Neki a politikai kérdések és a protokolláris feladatok megoldása jut. Minden érdemi kérdés és ügyintézés a jegyző felelőssége.

A találkozók, megbeszélések légköre, a sok fiatal „egymásra találása", az egri kirándulás, a táncestély, a magyaros vendégszeretet mind az olaszok, mind a németek, de a vendéglátók számára is felejthetetlenné tették ezt a hétvégét.

Ajándékcsere

A testvérvárosi szerződés aláírásakor a protokoll szabályai szerint ajándékok átadására került sor. Jászberény egy hatalmas kerámiatálat - Ficzere Mátyás keramikus munkája - adott Bernard Kühlingnek, aki cserébe egy képet hozott magával, mely Vechtát ábrázolja. Átadott ezenkívül egy nagyon értékes papírt is. Ez arról szól, hogy Vechta 25 ezer márkát adományoz Jászberény javára.

Jászberény is tett egy felajánlást. A Kodály-módszer elsajátítását teszi lehetővé évente egy-egy vechtai és conselvei pedagógus számára. Látszólag ez nem túl nagy ajándék. Ám ha jól belegondolunk, rájövünk, mégis az. A mostanság nálunk elfeledett Kodály-módszer meghódította a világot. Itt, Jászberényben pedig együtt van minden, ami a módszer megismeréséhez szükséges. A Tanítóképző Főiskolán oktatják, a hallgatók a Gyakorló Általános Iskolában maguk is gyakorolják. A Palotásy Zeneiskola pedig a hangszeres zene világában reprezentálja a módszert.

Miből telik?

A testvérvárosi kapcsolatok „hoznak is a konyhára", mert sok lehetőséget nyitnak meg, ugyanakkor sokakban felmerül, hogy másfél száz vendég fogadása, ellátása mibe kerül a városnak.

A költségvetésben másfél millió forintot különítettek el a külföldi kapcsolatok finanszírozására. Ez az összeg nem túl nagy, de nem is kicsi. Az Európa Parlament testvérvárosi kapcsolatokkal foglalkozó bizottsága biztosít pénzt már magyar városok számára is. Jászberény pályázat útján 3 ezer ECU-t kapott erre a célra. Ez közel félmillió forintnak megfelelő összeg. Ám az a 25 ezer német márka, amit a vechtai küldöttség magával hozott, szintén nem feledhető összeg. Mindezek persze csak a most és azonnal kézzelfogható számok, forintok. Egy ilyen kapcsolatnak igazi hasznát csak évek múlva lehet majd megmondani, s akkor sem biztos, hogy minden előny vagy lehetőség forinttal kifejezhető.

Hajas Gyula vallomása

Jónak látom az embereket, szépnek a világot

Ritka dolog, hogy valakinek 81 éves korában kerüljön sor első önálló kiállítására. Márpedig Hajas Gyulával ez történt. Alighanem a Guiness rekordok könyvébe való az ő esete. A Jász Múzeumban rendezett tárlat képei: szép csendéletek, tájképek a Jászságról, egy-egy csendes út, a Zagyva megörökítése, portrék. Harmónia, nyugalom, béke, vidámság és szeretet sugárzik feléjük. Amatőr festő profi alkotásai. A közönség is értékeli a munkát. Nagy az érdeklődés. Sőt, öt festmény el is kelt. Egyiket Ausztráliába vitte egy hazánkfia, hogy ott is „láthassa" az alföldi tájat. Hajas Gyula élettörténetében benne van e század sok vihara. Lehetett volna művész. Valójában az is lett, csak másként mint a szokványos séma.

Hajas Gyula, H. Bathó Edit és Buna Konstantin a kiállítás megnyitóján

- A keszthelyi reálgimnáziumban rajztanárom fedezte fel, hogy jobban rajzolok, mint a többiek. Külön is foglalkozott velem. Művészi pályára készültem, de családom anyagi helyzete ezt nem tette lehetővé. Később jött a háború. 1947-ben hivatásos katona lettem. Mindenfelé jártam az országban. Szolnokon szolgáltam, majd 1951-ben Jászberénybe helyeztek. 1956-ban nem tettem le a Kádár-esküt, ezért kidobtak a honvédségtől. Keserves időszak következett. A „bélyeg" rajtam volt, csak segédmunkásként tudtam elhelyezkedni. Itt maradtunk Jászberényben, akkor már három gyermekem volt. Az útépítőkhöz kerültem Szolnokra, ahol aztán a tudásom, a munkám bizonyított. Lassan elhitték, hogy nem vagyok „ellenség", így a Közúti Igazgatóság jászberényi útmesterségének vezetője lettem. Nyugdíjazásomig ott dolgoztam.

- És a festészet?

- Csak nyugdíjas koromban vettem újra ecsetet a kezembe. A tanácsnál dolgoztam nyugdíjasként, az útügyek előadójaként. A képeimet előbb a tanácsi dolgozók ismerték meg, volt, hogy a városházán bemutattam őket. Egyszer megkeresett Nagyné Koncz Éva, a Berényi Műhely vezetője. Nagy örömmel csatlakoztam hozzájuk. Szeretem a fiatalokat, közöttük én is megfiatalodom.

- Senki se mondaná meg a korát, olyan fiatalos, olyan jó kondícióban van. Hogyan csinálja?

- Én örök idealista vagyok. Jónak látom az embereket, szépnek a világot. Nem szeretek panaszkodni, nincs is miért. A 14 ezer forintos nyugdíjammal elégedett vagyok. Csak ennél rosszabb ne legyen soha! Kicsit tornázom, megmozgatom magam naponta. Ennyi az egész. És dolgozom. Festek, faragok, rézdomborítást is csináltam. Most megismerkedtem a tűzzománccal is. Nagyon izgalmas dolog.

Készülök a Berényi Műhellyel a július végi alkotótáborba, ami idén Farkaslyukon lesz. De ugyanúgy a június végi zománctanfolyamra, ami itt lesz Jászberényben. Ördög Margitkánál van egy jól felszerelt műhely, ott fogunk dolgozni. Sajnos a feleségem meghalt nyolc éve. Ő nagyon hiányzik. A gyerekeim nagyszerűek. Az alkotótársaim úgyszintén.

Csoportos kiállításokon sokszor szerepeltem már. Egyszer a Lehel Vezér Gimnáziumban is volt egy tárlat, ahol a berényiek találkozhattak az én munkámmal is. Néha eladok egy-egy képet. Ez nem tesz gazdaggá, nem is az a célom!

Érettségiztek 1933-ban

Június 7-én a jászberényi Lehel Vezér Gimnázium könyvtárában nem tizenévesek készültek az órára, hanem ősz hajú idős emberek ülték körbe az asztalt: a 60 éve érettségizett „diákok" tértek vissza.

A meghitt hangulatú beszélgetés egy egész napos, a régi időket visszaidéző program része volt, melynek kezdetén Nagy András igazgató köszöntötte az alma materbe visszatért diákokat.

Ezután a legkisebbek, a nyolcosztályos gimnázium tanulói kedveskedtek énekkel, Burka Beatrix verssel, Petrics Anna tanárnő pedig kedves szóval. Igaz, az osztálylétszám nem volt teljes, a huszonnyolc tanulóból már csak öttel találkozhattunk.

Beszélgetésünk során sokat meséltek viszontagsággal, élménnyel teli életükről, hiszen mindenki más útat járt be: van közöttük rovartannal foglalkozó kutató, katonatiszt, pedagógus.

Minket, mint diákokat, az is érdekelt, hogy akkoriban milyen volt a diákélet, s örömmel konstatáltuk, hogy a vélemény ma is ugyanaz: iskolába járni jó, tanulni már nem annyira.

Vecsey Napsugár és Sebők Viola
a Lehel Vezér Gimnázium III.d. osztályos tanulói

A hatvan éve érettségizettek találkozóján (balról jobbra) Lónyi Géza, Szádvári János, Vida Andrásné Novák Izabella, dr. Móczár László professzor és Papp János őrnagy.

Viták, ötletbörzék

Könyves vándorgyűlés

A Tanítóképző Főiskolán kétnapos vándorgyűlést rendeznek június 25-26-án.

A szervező a Hatágú Síp Alapítvány, Gutenberg János Könyvkereskedelmi Szakközépiskola. Hagyományteremtő céllal szervezik Jászberényben a kiadók és a könyvterjesztők találkozóját, s ehhez rangos programot, színvonalas előadásokat kínálnak.

A két nap során bemutatkoznak a szakma önszerveződései és hivatalos fórumai, többek között a MKKE, a Magyar Könyvszövetség, a Magyar Könyvvásár, az Interbrighte.

Pénteken délután az idei könyvhétről hallhatnak vitaindítót. *Serfőző Simon*, a Felsőmagyarország Kiadó vezetője és *Zentai Péter László*, a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesületének igazgatója közreműködésével.

Szombaton 9 órától kerül sor a könyvtárak és a könyvszakma vezetőinek találkozójára. Piaci lehetőségekről, marketingötletekről, túlélési stratégiákról is szó lesz. A viták, ötletbörzék vezetésében két neves újságíró is közreműködik, Murányi Gábor és Lantos Gabriella, a rádió munkatársai.

A szervezők várják a könyvszakmában érdekelt megyebéli szakembereket a hétvégére Jászberénybe, a könyves vándorgyűlésre.

MDK

v. Hajas István és Szabó László épitészmérnökök

tervezték a XI. ker. Mező-utcai női felsőkeresk. iskola épületét

Halász 1939 középitk. 23,24.l.

MDK

v. Hajas István és Szabó László

tervezték az alábbi épületet

Székesfővárosi keresk. isk. a Mező-utcában. Tér és Forma 1941. 191.l. képekkel

MDK

Hajas István építészmérnök

Halász közép 1941. 96. l.

M.D.K.

Hajas István, építész

és Kossányi Károly tervei szerint elhasznult a szárágyas hévízi csendőrüdülő.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1934. LV. évf.

jul. 11. sz. 4. old. + 1 fk.

MDK

Hajas István okl.épitészmérnök, sz. 1896.

MMÉE Közl. 1927. dec.4. 3o5. l.

Hirdetés tagfelvételről.

MDK

ifj. vitéz Hajas István

épitész pályamüvét 3oo pengőért vásárolta meg a főváros.

A Munkaadó, 1932. szept. 14. 5 l.

KDK

Hajas István, vitéz

Keszthelyi rk. elemi leányiskola, és Zalaegerszegi áll. elemi népiskola

fenti tervezte,

Repr.

Váljubal

607-VI. l.

Hajas István, vitéz

a bpesti szent Margit szigeti fedett uszoda tervpálya ázatása a kultuszkormány H. tervét megvásárolta.

Pesti Hirlap 1929. szept. 3.

(A fedett uszoda tervpálya ázata.)

U 3014

NAPI KONYV
APEST VIII. STAHLY-UTCA 1.

nyi Gyula dr.
zeti Muzeum tit-
urnak

.IV.4. BUDAPEST

Hajas István

építész

Szül. Miszla 1896.

Okleveket nyert 1924.

Névjegyzmüegyetem 8.l

Hajas István, építész

és

Méhes Emil dr. és

Misley Sándor: A

Magyar Nemzeti Stadion

elhelyezésének kérdése.

Budapest, 1936.

Hajas István, vitéz
okl. építész
a háborban szerzett betegsé-
gében meghalt. (1938)

MMÉEKözl

1939. 118. l. (A mű-
és Középítési szakosztály
1938. jun. 13-ki ülésének
(éjjró könyve.)

kesztőségében, ez alatt az idő alatt azért megjelent jó néhány hircikke, minthogy azonban azt láttam, hogy erősen a fizolofikus irány felé hajlik, amelyet még amellett, termelvényeibe süritve, bombasztikus szociáldemokrata terminus-technikusokkal szokott megspékelni, oly közhelyekkel, amiket nála csak valamivel idősebb ember is már rég röstelt leirni, — viszont a napi szerkesztőségi, mondjuk kommersz-munkához nemigen van tehetsége, javasoltam Laszky Árminnak, hogy ezt a kisérletet tekintsük meghiusultnak és fiatal barátunkat fájdalom nélkül távolitsa el a szerkesztőségből.

Igy is történt, ugy emlékszem, hogy a fiatal Göndör Ferenc aztán még rövid ideig próbálkozott más nagyváradi szerkesztőségekben, végül is visszavonult Kaposvárra a Somogy-vármegyéhez.

Hajas István
vitéz
építész
l.
MMÉEÉvk
1934. 209. l.

KILÁGYI ÁRPÁD
...yezet, rabitz és gipsztábla falak építési vállalata.
...UDAPEST, VIII., KENDER-U. 14.
...l minden e szakba vágó munkálatokat.
∴ ∴ KÖLTSÉGVETÉS INGYEN. ∴ ∴ ∴

GERENDA
Akad. szobrász. E
siremlékn
Főraktár: Budap
Vidékre rajzokat és vá
Telefon szám 63—30.

BETON-TERRAZZÓ

és különleges
a házilagos munkák
vatal IV. szakosztályá-
mérnöknél (Központi
épületrész, II. emelet
yanott minden egyéb
világositás szerezhető.

és.) A máv. igazgató-
szeged—dályai vonal
itendő vasuti Dunahid
káinak végrehajtására.
szerződési tervezet, az
gárak jegyzéke, vala-
telek a máv. alépit-
(Teréz-körut 56. sz.
tők és a központi terv-
földsz.) 12 koronáért
k) beszerezhetők. Az
26-án déli 12 óráig
pitési és pályafentar-
körut 56. sz. II. em.
nkákra tett ajánlatok
tni. Augusztus
ajánlati végösszegnek
%-a, azonfelöli összeg
bánatpénz gyanánt a
inál (Andrássy-ut 75.
thoz nem csatolandó.

át és hidépités.)
ban épitendő vizosztó
sztó csatornában épi-
át s ez utóbbival kap-
álatainak, a vasszerke-
llalatba adása céljából
yi ministerium I. e.
ber 12-én déli 12
og tartatni. Az ajánlati
bá a szerződés terve-
részletes feltételek a
ammérnöki hivatalnál
t a részletes feltételek,
ánlati minta beszerez-
veket az ajánlati minta

lati végösszege 5%-ának megfelelő bá
augusztus 18-án d. e. 11 óráig a
pénztárnál letenni s a nyugtában ki
letéti naplócikkre az ajánlatban hiv
Ezen bánatpénz az ajánlat elfogadása
10%-os biztositékra egészitendő ki.
latok augusztus 19-én d. e. 10
főkapitányságnál, a gazdasági ügyek e
nál (I. em. 70.) nyujtandók be.

Turkeve. (Iskolák épitése.)
kevei 3 tanyai elemi iskola épitése all
teljesitendő föld, kőmüves és elhelyez
cserépfedő, bádogos, asztalos, lakatos,
és mázoló és több különféle, valami
rendezési munkák biztositása céljából
város tanácstermében augusztus
tartandó versenytárgyalás hirdettetik. A
épitési összköltsége 54.258 k 18 fillér
előirányozva. Ajánlat tehető a 3 iskola
munkáira és berendezésére együttese
külön egy-egy iskolának összes munká
mind a három iskola valamelyik munk
végül egy-egy iskola valamelyik munk
Az ajánlatokat Turkeve város tanács
hivatalában augusztus 25-én d
óráig kell beadni. Ajánlattevők tartoznak
összegük 5%-át bánatpénz gyanánt cs
tervek, költségvetés és feltételek a vár
nöki hivatalban megtekinthetők és ugy
mellékletek dijtalanul kaphatók. A telj
vegü hivatalos kiirás a hird
között található.

Karánsebes. (Artézi kutak f
Karánsebes város tanácsa árlejtést
város belterületén furandó 1, a k
furandó 2, összesen 3 db. artézi kut
Felhivatnak vállalkozók, hogy 5% bán
ellátott ajánlataikat Karánsebes város
mesteréhez augusztus 30-án déli
adják be. A feltételek a városi kiadó
ban megtekinthetők. (L. a hirde
között.)

Nagybecskerek. (A törökbecse

Hajas István

építész

Kiv. 1896. dec. 26. Miszla

Tolna m.

Lásd

Ki-Kicsoda?

289. l.

NYOMTATVÁNY

Budapest

úrnak

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

< Hajdu István >

épitest cikke

<) Sorház, mint a kertes házak jövő épületformája.

Magyarság. 1932.

márc. 27. Ábrák-

kal -

saját tervrajzai

repr. -

irodatiszt.

Dr.Mariay Ödön s.k.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

Zanónihály

miniszteri irodatiszt.

A MAGY. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM
ÜGYOSZTÁLYA
BUDAPEST

MDK

Hajas István

építészmérnök

MMÉE Közl. 1928. jan. 8. 11. 1.

A Kamara uj tagjai.

M.D.K.

v. Hajas István, építés

és Hidasi Lajos közös
tervét fogadták el a nom-
bathelyi csendőrparancs-
nokság terveire kiírt szü-
hebbkörű pályázaton.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1936. LVII.évf.

febr. 5. sz. 9. old.

Hajas István - Szabó László MDK

építészmérnökök tervezték a Mező u.-i női felső ker. isk. épületét. Ép.1939-41.

Halász közép 1941. 96 l. képekkel

ott, át nem látszó testek mögött ke-
hat valamely testnek saját ja /árnyé-

MDK

Hajas István - Szabó László

épitészmérnökök tervezték a Sibrik Miklós uti elemi isk. épületét 1939.

Halász közép 194o. 88-9o l. K.pekkel

ott, át nem látszó testek mögött ke-
ehet valamely testnek saját §a /árnyé-

MDK

Hajas István - Szabó László

épitészek tervezték Szfvárosi keresk.isk. Mező u.

Tér és Forma 1941. 191. Képekkel

ött, át nem látszó testek mögött ke-
het valamely testnek saját §a /árnyé-

MDK

Hájas István - Szabó László

építészek tervezték a Mező u.-i női keresk.isk.

Magy.Építőművészet 1942. 235, 236, 237 l.
képekkel és alaprajzokkal

ott, át nem látszó testek mögött ke-

MDK

Hajas István - Szabó László

építészmérnökök tervezték a XI. Mező u.-i női felsőkeresk. isk.-t.

Halász 1939. középitk. 23, 24 l. alaprajz

tt, át nem látszó testek mögött ke-

Hajas István építész

Tér és Forma 1941. 191-192.

Vereshedelmi iskola

M.D.K.

v. Hajas István, építész

terve megvétel-
ben részesült a fedett
uszoda pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1929. L. évf.

szept. 4. sz. 6. old.
" 11. " 5. "

MDK

Hajas István,ép.
Szül.Miszla, 1896-ban

Oklevél kelte: 1924
" száma: 8196

A m.kir.József Müegyetemen okl.-t, absolut.-t. vagy okl.honositást nyert épitészek névjegyzéke.1873-928.
BI-M 17.1. 1931 jan.15.

HAJAS István építén

1934. Nemzeti Stadion terve
(Kőbányai u - Vajd P. u.)

TBM 1997 38. és ill

homlokzata földszintes. A
szárny udvari homlokzata
kert Torok-közi oldalhatá
melléképület.
17. századi épületszárnyal
felhasználásával épült. 19

Borospince .....
(24. sz.)
Tulipánkert u.
hrsz: 3741
18. század

Az úttól kissé távolabb f
vágott borház, két párhu
pinceággal.
A hagyomány szerint a 1
borospinceként használt

Tűzoltószertár
Tűzoltó tér 5.
hrsz: 4796
neobarokk
1897

A telek hosszan nyúlik el a
és a Görög utca felől is meg
tűzoltó tér keleti térfalát all

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET

1972 MÁJ 23

1972 MÁJ 23
Hajas János
1021

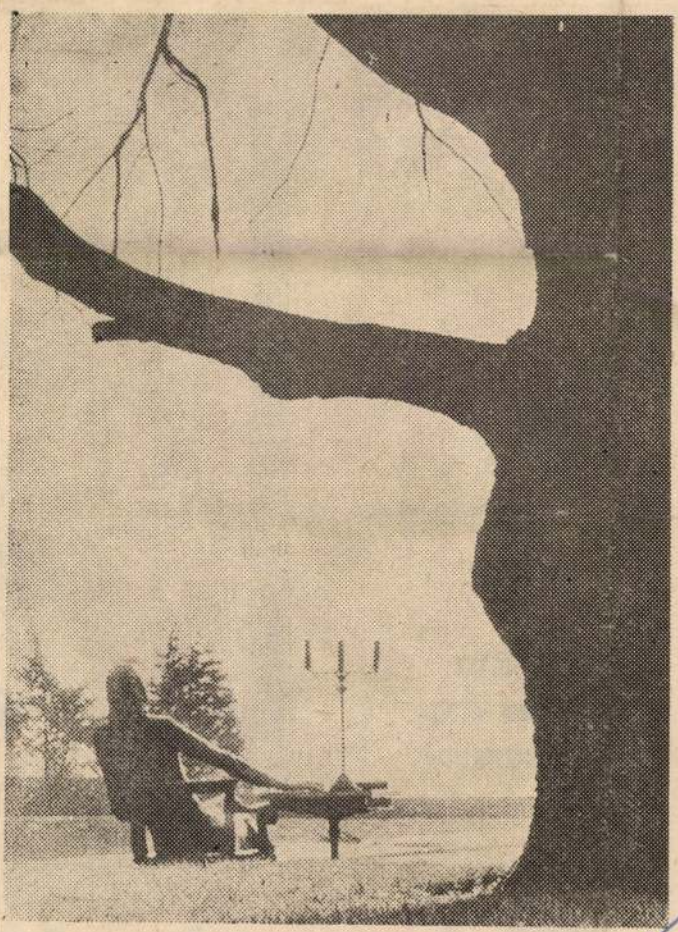

Hajas János: A PROFESSZOR

GÖRBE TÜKÖR

Tárnok Péter:

AZ ÉN KÖNYV-TÁRAM

Birkaandaxin

tiszteletlen vagyok és társamtól. ő történetese szemtelen. nem tagadom. lány. utánam szólt a portás

HAJAS KÁROLY, térképész,/1880/

ULBRICH könyve II.részében Burgrnland és környező álla
mok községi térképei,legtöbb 1770 után.A koraiak méret-
arányai premetrikus korból valók,a későbbiek legtöbbje
méterrendszerben készült és nagyrészük a bpesti Állam-
nyomda terméke.A térképek szerzői többségükben magyarok
igy Hajas Karoly is. 289.old

BENDEFY LASZLO: Karl Ulbrich: Allgemeine Biblio-
graphie des Burgenlandes 287.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

HAJAS TIBOR

emlitve mint kiállitó. ld.Haraszty István

P.Szabó Ernő:Helyzet.Lajos utcai Galéria

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.25.sz.3-4.o.

SZERZŐDÉS

avégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

részről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri
ről

ye:

az alábbi feltételekkel:

feladat részletesen:

HAJAS TIBOR

emlitve

Bán András: A makói müvésztelep kiállitása.Makó,Városi kiállitóterem
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/31.sz.4.o.

– igényüket, érzékü
volt a helyzet a száz
a művészet harca, ne
–, hanem, mert műv
lesztéséből, kivette r
ra hárult e feladatbó
magasság-élmény ki

Minden költész
ga; az *In Horatium* k
re magasság-élmény
s ez a magas-légkör
san kevés a kutatója.
vagy bölcseleti nóme
különben, hogy a k
létélménye a szakra
arra, hogy a vallási k
zési lehetősége, mégh
örökség alakjai, tör
névcsomó – méghoz
beleivódott név – m
nyek megnevezésére.
vele. De nem koptat
ceának. A neki eleve
az európai kultúrkin

HAJAS TIBOR

MAKÓI GRAFIKA 1980

(1980. 40. szám)

Az Új Tükör fenti számában Lóska Lajos cikkével kapcsolatban a következőket szeretném megjegyezni: Az írás a Művésztelep budapesti kiállítását méltatja, néhányunk munkáját és nevét említve. Valakit elfelejtett: Hajas Tibort! Makón távozott közülünk. Autóbaleset áldozata lett. Nem kívánok az érzelmekre hatni, csupán tárgyilagosan megállapítom, hogy Hajas Tibornak a munkájáról nem lett volna szabad megfeledkezni! Ezzel nem Hajas Tibor emlékének, hanem a magyar művészet történetének tartozunk.

Szabados Árpád
Budapest, József u. 3.

6. sz. 45.o.

		á		~~összeg~~	
		Pengő	fill.	Pengő	fill.

Hajdudorogi gör. kat.

parochialis

kápolna repr.

Czikvári Ungvári

1911.

193 2.			
hó	nap		Santos
szept.	18.	Küldtünk biz. eladásra	
		Szabó János, Gyór	1000
szept	21.	Kp.-ért	1000
"	24	"	
szept	30.	Készlet leltár	1920
szept	30	"	

A POKOL A RUTÉNEK KÉPZELETE SZERINT (AZ ALSÓ SARKON A POKOL TORKA). XVII. SZÁZADI TEMPLOM-FESTMÉNY MÁRAMAROSBAN.

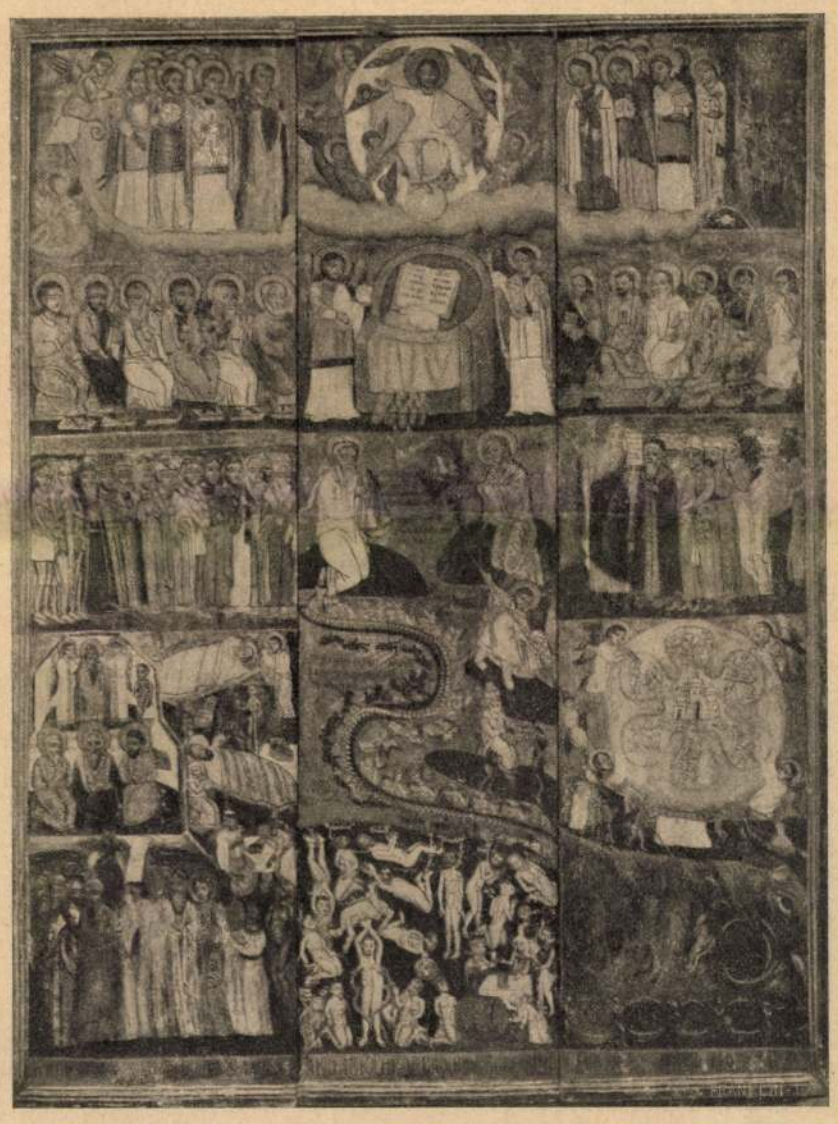

A POKOL (KÖZÉPEN AZ ÖRDÖG HÁTÁN A FÖLDESÚR, A MÁSIK ÖRDÖGÖN ISPÁNJA.) XVII. SZÁZADI TEMPLOM-FESTMÉNY UNGBÓL.

RÉGI RUTÉN TEMPLOMI FESTMÉNYEK.

Hanem hát minden nótának kell, hogy vége legyen egyszer. Haza készülődtünk. A mint a búcsúebédnél együtt ültünk az egész társaságunkkal, szó jött mindenről, a jövő évi találkozásról, a kosztról, a hőségről, no és a Bedenk kávéjáról.

— Hát én falusi gyerek voltam, — mondja a sógorom, — nem igen válogathattam ételben, italban, később is sok mindenfélét megkóstoltam, de még olyan gyalázatos, undorító kávét, mint a Bedenké, még a poklok fenekén sem képzelhetek . . . és csak legalább olyan nagy poharakkal ne adta volna a gazember . . .

— Micsoda? — kiáltottak minden oldalról nevetve.

— Maga tudta, hogy milyen rosz a kávé? Az Istenért, miért itta akkor?

— Ah! — felelte komolyan, — ittam én annál roszabb orvosságot is, a séta volt a fő, a miért én a kedves társaságnak a leghálásabb köszönetet mondok . . .

Mauks Cornélia.

RUTÉN KÉPEINK.

A miként nyelvük és embertani sajátságaik arra vallanak, hogy másfajta ruténok a déliek és mások az éjszakiak, azonképen erre mutat építkezésük is. Az éjszakiak háza a határ mentén levő magas hegyek vidékén ugyanis tisztán mutatja a hajdani pásztorkodó népet, a mely egy födél alatt él barmával, vagy pedig ugyanolyan házat épit a marhájának, mint saját magának. A déli részek lakója, a Nagy-Alföld felé, már földmíves és jobb földön, szebb házban is lakik. Ezt az utóbbit már a XIII. századtól ugyanazon építkezési hatások érték templomaiban, mint a melyek a magyarságot, t. i. a betelepített németek útján terjedő gótizlés. Ezért magas, karcsú és egytornyú a déli rutén temploma. Az éjszaki ruténok sokkal később és pedig valamennyien az egykori Lengyelországból vándoroltak ide be: meg is látszik templomaik bizánczi izlésén. Az ilyen templomok középponti szerkezetét a hármas tornyú beosztás jellemzi, azaz egy-egy torony van a szentély, hajó és bejáró fölött. Kelet és Nyugot tehát a hazai ruténok vidékén találkozik.

Vallásban azonban kizárólag a Kelet uralkodik, a mely őket jámborokká, békességesekké teszi, de egyúttal nem gondolkozókká is. Igaz ugyan, hogy 1649-ben egyesültek a ruténok Rómával és így most görögkatholikusok, de a köznép szemében egyedül a külsőségek az irányadók; ezek pedig bigottságukkal, babonáikkal mai napig is ugyanazok, mint a nem egyesült időkben. A vallásos érzés nem a mély átérzésben jelentkezik náluk, hanem különféle czeremóniákban, még a melyeket az egyház nem is ir elő. Saját erkölcsi rendszert alkottak még régi időkben, a melyet most is követnek s a mely a mértéktelen bőjtölésben, sok (nem is hivatalos) ünnep ülésében, rengeteg babonában nyilvánul. Az idegen kamarába tört tolvaj megbotránkozva förmed rá társára: «Hogy mersz te itt a tejben nyalakodni? Nem tudod, hogy ma péntek van?» Ha tűz üt ki a faluban, a szomszéd házak mentése abból áll, hogy az asszonyok ezeket meztelenül körül futkossák; vagy meztelen gyermeket hanyatt fektetnek a szalmatetőre: így a tűz gonosz szelleme nem mer ide átharapózni. Régi hitüknek itt feledt maradványa a naptárjuk is, a mely a kulturvilágétól most már 14 nappal elmaradt. Ez rengeteg sok akadályt okoz gazdasági, vallási, törvénykezési dolgaikban, de nem igen akarnak tőle tágítani, mert rettenetesen konzervatívek, szinte a kultura rovására azok. Mindez együttvéve, más okok kapcsolataiban azt eredményezte, hogy a statisztika szerint eltünt 800,000 magyarnak majdnem a fele része épen ezekből a szegény hegyilakókból vándorolt ki Amerikába.

Régi hitüknek vannak azonban művészettörténeti maradványai is. Ilyenek az igazán jellemző pokolképek, a melyekből az éjszaki rutének fatemplomaiban még elég van. Két-három méter hosszú, egymás mellé csapozott deszkára festett képek ezek, a melyek a betűtudatlan ruténnak a bibliát és az erkölcstant szemléltetőleg magyarázták. Tehát Comenius nélkül is rájött a rutén, hogy képekben tanítsa a bűnök bűnhődését és egyéb parancsolatokat. A jobbágyvilágból származó XVII. századbeli ilyen képek élénken mutatják, hogyan vigasztalódott a szegénység legalább azzal, hogy földesurát, vagy a szolgabirót forró szurkos kádba meriti az ördög. Mert a képen levő föliratok nyilván erről beszélnek. Főalakja ennek a szemléltető erkölcstannak a tátott szájú sárkány, a melybe az ördögök a névszerint is megnevezett bűnök elkövetőit betalicskázzák. Az elköltözött lelkek megmérlegelődnek, de az igaz lélek egymagában is lebillenti a serpenyőt, noha a másik tányérba malomkövekkel sulyosbított ördögök is kapaszkodnak. Ezekből kettőt a Nemzeti Múzeum néprajzi osztálya legújabb szerzeményei után mutatunk be.

Igen régi világnak maradványait mutatja a pásztorélet is. Ennek egyik jelensége világosan magyarázza, hogy a rutén konzervativizmus maig is megőrizte a *tűzimádás* emlékét a pásztorok szent tüzében. Májustól októberig egy és ugyanazon tűznek kell egyfolytában égnie a juhok akla mellett a havasban; elaludnia sohasem szabad, mert különben baj éri őket és a nyájat. Ebből a tűzből visz minden pásztor a maga tűzhelyéhez esténkint parazsat. Ilyen parázs fölött hajtják be az első éjszakára az akolba a juhokat. E tűznek nem szabad gyufával, vagy csiholó aczéllal gerjesztődnie, hanem dörzsöléssel. A fűrészelés módján mozgásba hozott fahasáb végén levő taplódarabok sokszor csak 6—8 órai váltott munkával gyuladnak meg, de azért ők ma is csak így gyújtják az első tüzet a havasokban. Ha szélroham, vagy gondatlanság miatt mégis ki talál aludni ez a szent tűz, ki kell a haragvó tűzszellemet engesztelni. Ez úgy történik, hogy meztelenre vetkőzve a juhász egy báránykát torkon szúr s vérét a kihamvadt tűzhelyre csorgatja . . . Tisztára az ó-kor véráldozata! A józanságot kereső logika ugyan farkas-medve ellen való védekezésben keresi a szent tűz okát, de hát a meztelenségben és véráldozatban jelentkező szokásban a néprajznak mégis csak régi vallási cselekmény emlékét kell látnia.

Az éjszaki rutének háza ácsolatlan fenyő-

szálakból készül, vakolat és meszelés helyett a hézagokat mohával töltik ki. Az ágy itt ismeretlen dolog: a lócza és kemenczepadka közé fektetett deszkákon alusznak a nagyok, az óriási agyagkemencze lapos felületén pedig a kicsinyek.

Papjai modern teológusok, de a pálinkától és uzsorától táplált nagy szegénységen minden jó igyekezetük megtörik. A ruténeknek általában erősen magyarosodnak s így remélhetőleg most hiányzó saját kulturájuk helyett a magyarral majd többre mennek.

Dr. Sztripszky Hiador.

HELLÉ.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta **Marcelle Tinayre.** Fordította **M. Hrabovszky Julia.**

— Maga zavarba jött, Hellé!

— Nem értem, mit akar mondani, — feleltem felemelve a fejemet. — Semmi szemrehányást sem tehetek magamnak. Igaz, hogy a legkisebb meggondolatlanság is kompromittálja. Maga fogadta Genesvriert, egyedül járt hozzá.

— Maga jól tudja, Maurice, hogy szabad voltam és közönyös az előítéletek iránt. Maga szeretett és a körülményeket ismerve választott engem. Ha annyira tiszteli a külszint, a maga világában kellett volna feleséget keresnie, egy modern naivát, a ki ügyes a flirtelésben és nem kompromittálja magát.

Maurice nem felelt. Babette lépett be.

— Kisasszony . . . Marie van itt a gyerekével. Elfogadhatja?

— Minden bizonnyal.

Lamirault Marie egészen feketébe öltözve, finom arczán kissé félénk mosolylyal lépett be. Karján a kis Pierret hozta, a ki üde, erős gyermek és barna volt, mint az anyja.

Megcsókoltam a már hetek óta nem látott gyermeket. Marie jelentette, hogy elkészült a kelengyémhez rendelt himzésekkel. Kinyitottam iróasztalom fiókját, nehány aranyat vettem ki onnan és átnyújtottam a fiatal nőnek.

— Lamirault Máriának hivják.

— Ez az a leány, a ki mindég a maga Genevriers barátjánál lebzsel?

— Igen, ez az a leány, — feleltem megsértve Clairmont támadó hangja által.

— Törvénytelen gyermeke van.

— Igen.

— Furcsa társaság egy fiatal leány, a maga számára.

— Maurice, — szóltam komolyan, — maga éles és roszakaró. Kérem, kiméljen az olyan észrevételektől, a melyek fájnak nekem.

Maurice lapozni kezdett a kezeügyébe fekvő könyvben, aztán megundorodva, megvetően csukta azt össze. Az előszobában felhangzott Nébriantné hangja.

*

Az auteuli kis palota csakugyan bájos volt és a báróné fecsegése, a vitatkozás a különböző elrendezés fölött, elkergették vőlegényem homlokáról a felhőket. Derült februárusi nap volt és szemeink gyönyörködtek a világoskék égben, a zöldeskék szinü Szajnában, a mit

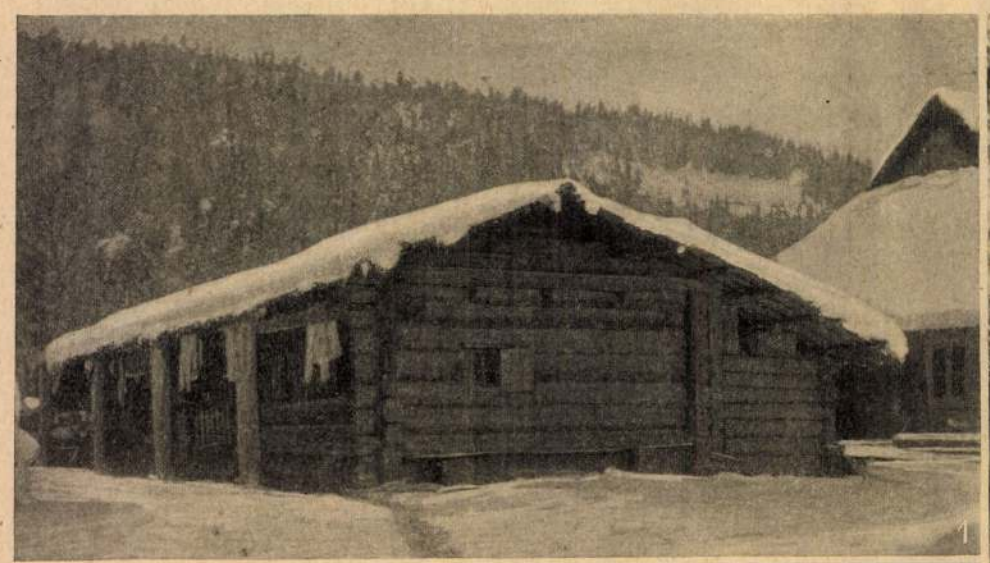

1. Ősi huczul ház, a mely juhásztanyából fejlődött. — 2. Juhásztanya a háttérben juhakollal. — 3. Hajasdi (Ung m.) rutén fatemplom.

RUTÉN KÉPEK.

Genesvrier úr gondolt reám . . . Igen, ő bevallotta nekem az érzéseit, tiszteletteljes ragaszkodását. De én nem kötöttem le magamat. Maga keresztezte az utaimat . . . és Antoine megértette, hogy magához vonzódom és hirtelen visszavonult. De iránta érzett barátságom nem változott. Mennyire elkomorodott, Maurice. Ebben a vallomásban nincs semmi sértő magára nézve.

— Ez a vallomás túl későn jött.

— Maurice, — szóltam szeliden, — ez a féltékenység, a mit sejtetni enged, nagyon gyerekes, nem méltó hozzánk. Ha nem szóltam előbb, azért tettem, mert szükségtelennek találtam. Azt hittem, bizik bennem, miként én bizom magában. Számon kértem-e én a múltját, régi szerelmeit? Költeményeinek első lapján egy női név van. Nem tettem erről említést csupa gyöngéd diszkréczióból.

— Ez más valami.

— Ez sokkal roszabb. Ez a . . . Madeleine magának a kedvese volt, míg Genesvrier csak barát volt számomra.

— Egy kedves keveset, vagy semmit sem jelent egy férfi életében; de egy fiatal leányt

— Kérem a kisasszonyt, gondoljon reám, — szólalt meg Marie, miután a pénzt megkösönte. — A kisasszony megigérte, hogy beszélni fog egy hölgygyel . . . Nincs valami sok munkám jelenleg.

— Számíthat reám, Marie . . . Még van munkám a számára.

Marie most szürke papirosba göngyölt kis csomagot adott át nekem.

— Ma reggel Genesvrier úrnál voltam. Megkért, hoznám el a csomagot a kisasszonynak.

— Feleletet vár?

— Nem tudom.

Maurice nyugtalan tekintete alatt szakítottam fel a szürke borítékot: könyv volt benne, a sajtó alól frissen kikerült «Szegény» egy példánya.

— Mondja meg Genesvrier úrnak, hogy köszönöm és irni fogok neki.

Maurice ideges ujjakkal dobolt az asztalon.

— Ki ez a nő? — kérdezte Marie távozása után.

— Ez egy kitünő munkásnő, a kit foglalkoztatok . . . Már beszéltem magának róla.

— Nem emlékezem.

észrevettünk az *Avenue de Versailles* villái és kertjei mögött. Ebben az alig rezgő világosságban a távolabb eső dolgok tisztábban rajzolódtak le. Meudon violaszinű halmai egész közel látszottak és a viadukt fehér ive, a tova sikló hajók, a túlparton a satnya jegenyefák mellett dolgozó munkások kék zubbonyai és vörös övei, ezerféle, a szemeket szórakoztató, mulatságos szinfoltokat képeztek. Mauricenak alkalmat adott egy elmefuttatásra a «festői ipar» fölött, miként ő azt nevezte. De én kinosan mosolyogtam; a szivem nehéz volt.

Auteuilből egyenesen a bárónéhoz mentünk, a ki az ebédig egészen elkábított a sok beszédével. Nyolcz óra előtt mintegy tizen érkeztek és az egész ebéd és az egész este alatt folyton a divatról, sportról, botrányokról és apró párisi pletykákról beszéltek.

Hallgattam és néztem. Mit kerestem én ezen emberek között, a kikkel egyetlen gondolatom, vonzódásom sem volt közös? Maurice, köztük nevekedve, némi tekintetben hasonló hozzájuk, nem érezte annyira, mint én, ezeknek az embereknek csillogó középszerűségét. Oh, a Gesztenyeerdő kertje, a Palatine-utcza nyugalmas estéi,

a csendes könyvtárszoba, az olvasás és beszélgetéssel eltöltött órák Antoine társaságában... Mindez már a múlthoz tartozott. Én a szalonéletre voltam rendelve, belesodortak váratlanul ebbe az életbe; Maurice vetett beléje és nem fog attól megmenteni. És a lelkemet elsőizben ijesztette meg a félreértés érzete.

Megfigyeltem a vőlegényemet. Daczára kedves tulajdonságainak, mennyire különbözött ő az egykori Clairmonttól, a ki bizonyára csak az én képzeletemben létezett! Elcsábított hősies pózjával, de ez csak póz volt. Jó fiú volt, kissé *snob*, nagyon ügyes és a kit az asszonyok imádtak... Szeretett, én viszontszerettem. Mit akartam még többet? Volt jogom annyira követelőnek lenni?

Még sokkal szomorúbban tértem haza. Mielőtt lefeküdtem, ezt a levelkét irtam:

«Megkaptam a könyvét, kedves Antoine. Nem akarom azonnal elolvasni, mert semmi időm hozzá és én a «Szegény»-t figyelemmel, áhitattal akarom elolvasni. Utána majd irni fog önnek...

«Már majdnem két hónapja, hogy nem láttam. Miért? Az én barátságom nem változott ön iránt. Azt hiszi, hogy a szerelem és házasság hálátlanná teszi a maga «*Hellé*»-jét?»

XXV.

Antoine azonnal felelt:

«Nem felejtettem el, kis barátnőm és nagyon gyakran óhajtottam latni önt. De jelenleg ezer ok késztet távol maradni öntől. Ne várja tőlem ezen okok felsorolását, ha gondolkozik kissé, kitalálja azokat magától is.

«Nagyon el vagyok foglalva, úgy a folyóiratom, mint a már ön előtt említett felolvasások által is. Egy csomó fiatalember, iró, művész, nagyon lelkesedik a tervemért és felajánlták segitségüket. Remélem, több előjárósági terem a rendelkezésünkre fog állani. A közönségünk egészen népies lesz és nagyon szép, nagyon egyszerű müsorunknak azt hiszem nagy sikere lesz. Arról van szó, hogy lesz felolvasás, szavalás, operarészleteket fognak énekelni és előadni, úgy mint hires symphoniákat is, mindezt rövid, világos és érdekes magyarázatok kiséretében. Ez hozzájárulhat a nép jövőbeni esztetikus neveléséhez, a mi napjainkban annyira el van hanyagolva. Szegény nagybátyja bizonyára nagyon felbátorította volna szándékunkat.

«Azt hiszem, esküvőjének ideje közeledik. Marietól tudom, hogy sokat jár a világba és jegyesi kötelességei kevés időt hagynak. De azért ne feledje új életében sem többi kötelességeit, a melyeket olyan jól betöltött. Maradjon nagylelkű és résztvevő, a lelkesedés és felháborodás szép képességeivel egyetemben, melyeket a nagyvilági hangok megrónak és kiirtani fognak igyekezni önből. Tudom, hogy kitünő befolyása lesz Clairmontra, nagyobbá és jobbá fogja őt tenni. Minden keserűség nélkül beszélek, Hellé. Ha szenvedtem is maga által, igyekeztem, hogy a szenvedésem ne legyen a káromra, a szivembe ne ülepedjék le az igazságtalan neheztelés nemtelen érzése. Azt remélem, használtam magának némileg, mikor megmutattam az életnek azon oldalait, melyeket nélkülem sohasem ismert volna meg. Ha méltó fog maradni önmagához, nem panaszkodom.

«Látni fogjuk egymást később, mikor az idő be fogja fejezni, nem pusztító, csak csillapító művét.

«Isten vele, Hellé, legyen boldog, szeretve, miként azt megérdemli és gondoljon néha hűséges *Genesvrier Antoine*-jára.»

Antoine levele remegett a kezemben.

«Ő szenvedett miattam — mondtam magamban — és ő ezt keserűség nélkül vallja be. Nagy szive nem ösmeri sem a neheztelést, sem a féltékenységet és egyetlen gondja az, a mi nagybátyámat is kinozta a halálos ágyán. Mindketten, a kik annyira szerettek, ugyanazt kérték tőlem, mikor elhagytak: «Maradj hű magadhoz, Hellé, tartsd a szivedet magasan.»

«Most már értem a rokonszenvet, a mi kettőjüket, daczára, hogy annyira különbözőek, összefűzte. Ők mindenek fölé helyezték a szépséget, nem a plasztikusan, sőt még nem is a művészien szépet, de az erkölcsi szépet, a jót, az igazat. És mindketten egyformán igyekeztek megvalósitani bennem az eszményüket. Nagybátyám exaltációjában és szeretetből egy hősnek a szerelmét szánta nekem, annak, a ki magasabbrendű életet tudott élni és félistent teremtett önmagában. Hősök, fájdalom, nincsenek többé és én csak egy embert szerethettem. Talán azért nem ösmerem el az élet jótéteményeit, mert egy kiváltságos nevelés a szivemet olyan szerelemre készitette elő, a melynek tárgya nem létezik? A szerelem alig megizlelt édes gyümölcse keserű izt hagyott vissza az ajkaimon.

«Miért nem vagyok hasonló a korombeli jelenlegi leányokhoz? A mi az ő büszkeségük, annak kevés értéke van előttem, ők pedig az én követeléseimet, ambicióimat hallatlannak tartanák. Én fulladozom abban a légkörben, mely az ő finom tüdőcskéjüknek elegendő. A legnagyobb szerelem ideje alatt ürességet érzek. Azt hittem, a szerelem a végtelent tartalmazza, tevékenységbe hozza az lélek minden energiáját. Az én lelkem élettelen és fagyos. Nem lennék képes a szerelemre? Pedig van szivem. Résztvettem, sirtam mások bánatánál. Megindulást éreztem, mikor Marie kis gyermekét magamhoz szoritottam. Nem vagyok érzéketlen szobor.»

Könnyek nedvesitették meg a szempilláimat. Hiába akartam Maurice emlékét idézni fel magam előtt, pedig körülöttem illatoztak naponként küldött virágadományai. Hiába akartam gondolatban újra átélni első csókunk édes pillanatát, a tapsvihart, mely eljegyzésünket a kis páholy homályában üdvözölte. Minő nagynak tetszett akkor Maurice előttem! De mintha valami gonosz varázslat minden nap jobban kisebbitené őt, lesodorva őt egészen a több férfi banális nivójához. És a tévedés, az elhagya-

1. Huczul ház. — 2. Német tipusú huczul ház. — 3. Huczul tüzhely. — 4. Bereznai (Ung m.) rutén ház.

RUTÉN KÉPEK.

A DUNAPARTON.

tottság rettenetes érzete kinozott. Egyedül éreztem magamat a világon.

«Legyőzöm ezt a nevetséges idegességet! — gondoltam, letörülve könnyeimet. — Már két napja nem láttam Marboy asszonyt. Hozzá megyek. A járás és a beszélgetés más irányt fognak adni gondolataimnak.»

Öreg barátnőm kissé szenvedő volt és épen akkor feküdt le az ágyába; éther-illattal teli hálószobájában fogadott. Leültem az ágya mellé és megkisérlettem közönyös dolgokról beszélni. De mélabús hangulatom akaratom ellenére elárulta magát.

— Nébriant asszony épen az előbb volt itt, — szólalt meg Marboyné. — Meghivni jött a nagy ebédre, a mit jövő héten a maga tiszteletére rendez. Csakhogy én nem vehetek részt abban, kis Hellém. Az orvos határozottan megtiltotta nekem a késői felmaradást.

— Minő kár! Egyedül leszek.

— Egyedül? Maurice és Nébriant asszonynyal, nem számítva a többi vendégeket?

Nem feleltem.

— Jöjjön kissé közelebb a szép arczával... De mi ez? Maga sírt, Hellé?

Mosolygott.

— Szerelmi czivódás... tavaszi eső. Gyanítom.

— Találkozott Maurice-al?

— Ma reggel volt itt.

— Ő panaszkodott reám?

— Dehogy, dehogy... ő nem panaszkodott. Csak kifejezte abbeli szomorúságát, az ő Helléjét idegesnek, érzékenynek látni, mikor pedig épen a maga mindig egyenlő természete bájolt el mindnyájunkat.

— Ő megbántott.

— Hogyan?

Nem akartam Antoineról beszélni és így csak Lamirault Mariet illető vitatkozásunkat említettem fel.

— Azt hiszem, ön helyesel engem?

Marboyné habozott és végre így felelt:

— Értem magát, de Mauricet is értem. Nem nézhette ellenszenv nélkül, minő bizalmas viszonyban van maga egy személylyel, a kinek rendetlen életmódját és törvénytelen anyaságát maga nagyon is könnyen kimenti.

— Lamirault Marie becsületes nő és Genesvrier úr...

— Antoine nagyon roszúl tette, hogy ezt a leányt bevezette magánál. De Riveyrac kisasszony segítheti Lamirault Mariet, de nem szabad őt magánál elfogadnia. Maga megveti a közvéleményt: gúnyolja a társadalmi illemszabályokat és elfeledi, hogy nem szabad többé! Mindeddig anormális és egészen kivételes életet vitt. Ne remélje, hogy ezt az életmódot folytathatja és a vőlegényét is ráveheti arra. Ha fel kellene áldoznia szokásokat, olyant, a mit szeret, legyen az bár egyén, ha olyasmi, a mit Maurice nem tudna helyeselni, egy perczig se habozzon, kis barátnőm: áldozza fel a múltat a jövőnek.

— Maurice ösmert engem, előre kellett volna látnia...

— Eh! édes leányom, vajjon valóban olyan jól ösmerte-e és maga is ösmeri-e őt? A maguk helyzete, a melyet jól megfigyeltem, hasonló minden jegyespár helyzetéhez. A fiatalok beleszeretnek egymásba, eljegyzik egymást, összeházasodnak és csak a házasság után ösmeri meg egymást a lelkük, születik meg az igazi szerelem.

— Ön tehát azt hiszi, a mi vonzódásunk szerelem?

— Ez a szerelem igérete, édesem.

— És ha aztán észrevettük, hogy helyrehozhatatlan tévedést követtünk el?

— Becsületes emberek között nincs helyrehozhatatlan tévedés. Nehány kölcsönös kis áldozat, a jó természet és a szokás mindent eligazít. De mindenre kérem, Hellé, a jövő boldogságára, tegyen le az ilyen eszmékről, melyek mulatságosak, megbocsáthatóak egy fiatal leánynál, de tűrhetetlenek egy fiatal asszonynál. Magát nagyon intelligens fiúként nevelték, a férfias jellemnek megfelelően, szabadon, de a női tartózkodás és magát alárendeléssel össze nem férően. Maga képes nagyon mély érzésre, de nem szentimentális. A nagybátyja büszke volt erre; Maurice szenvedni fog e miatt.

— A mi azt jelenti, hogy nem vagyunk egymás számára teremtve.

— De igen. Csakhogy maga nagyon fantasztikus, Hellé. Genesvrier Antoine rosz befolyással volt magára.

— Ön is kárhoztatja őt?

— Becsülöm a jó tulajdonságait, csakhogy azt találom, sajátszerű erkölcsi vezető egy fiatal leány számára. Megvetését a társadalmi szokások iránt, fellázadó szellemét, fékezhetlen büszkeségét szuggerálta ő magának. El voltam ragadtatva, hogy Maurice nőül veszi magát, ez igazi szerencse magára nézve.

— Én igazán nem értem önt, aszszonyom.

— Hellé! én bátran merek magával beszélni, mert szeretem. Nos, higyje el nekem, nagyon roszúl van előkészülve a házaséletre. A nő élete csupa szelidség, önfeláldozás, megadás. Képes lesz a büszkeségét ennyire megalázni? Képes lesz-e szerelemből az egyéniségét eltörülni?

— De mi végből? — kiáltottam fel. — És micsoda furcsa szerelmet is ajánlanak a nőnek? Miért kell inkább neki megtörnie, feláldoznia magát, mint a férfinak? Miért törülném el az egyéniségemet szerelemből? Az, a ki annyira félreösmerné az igazságot, hogy szellemi öngyilkosságra akarna kényszeríteni, az vagy zsarnok, vagy ostoba: de én semmiesetre nem szerethetném. Nem akarom sem magamat, sem a férjemet feláldozni. Mindkettőnknek arra kell törekednünk, hogy egymást tisztelve, segítve, kiegészítve, harmonikus életet teremtsünk magunknak. Gyülölöm azt a rettenetes önzést, a mi némely férfi túlzott udvariassága alatt lappang és sajnálom a nőket, a kik azt hiúságból vagy gyávaságból eltürik.

— Oh! Hellé, maga igazán az új idők aszszonya! Épen úgy beszél, mint Antoine.

— Én az önkénytes hősiességet mindenek fölé helyezem, de csak a czél által nemesített áldozatot. Megkoczkáztatnám az egészségemet, a szépségemet, az életemet, hogy megmentsem valami veszélytől a férfit, a kit szeretek. De minden egyéb szükség nélkül, kivéve, hogy a világ előítéleteit kiméljem és a férjem előítéleteinek hizelegjek, nem fogom meghazudtolni a hitemet, helyeselni, a mi nem igaz, középszerű!... Nem, ez nem az én kötelességem.

— Maga lázadó, szegény gyermekem. Az élet majd meghajlítja, megtöri.

— Maurice bizalmas vallomásokat tett önnek? Ő nyugtalan, csalódott... Könyörgöm asszonyom, mondja meg nekem az igazat!

— Maurice épen úgy gondolkodik, mint én.

— Nos, akkor tehát majd kimagyarázom magamat vele. Meg kell lenni. (Folyt. köv.)

A GELLÉRTHEGYEN.

LEÁNYOK ISKOLAI KIRÁNDULÁSA.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG

Kapcsolattal

1021

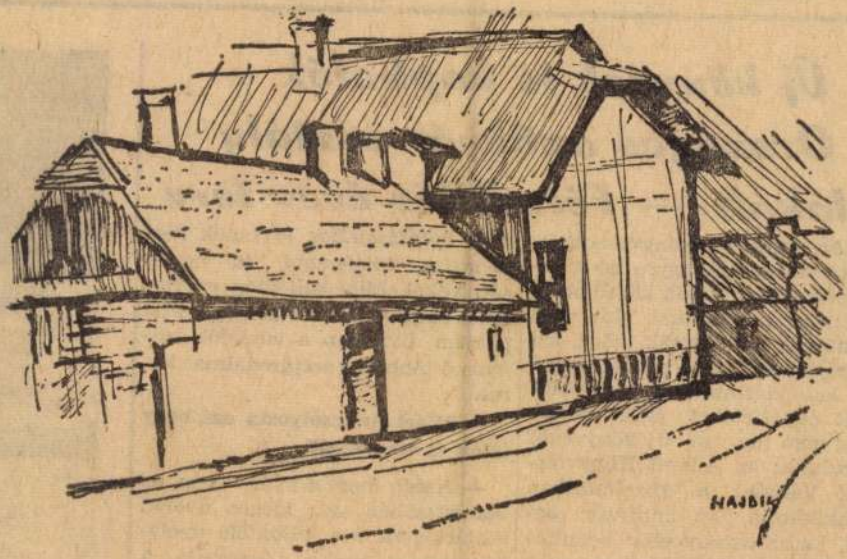

Hajdik Antal

Házak

Új könyvek is kaphatók — Országos antikvár osztály alakult — Félmilliós éves terv

— Az antikvár könyvesboltoknak országosan is egyre nő a jelentősége. Sokan, akik közelebbről nem ismerik boltunkat, akik nem pillantanak a kulisszák mögé, azt gondolják, itt csak penész szagú régi kalendáriumokat vagy bibliákat és efféléket lehet kapni. Pedig nem így van. Új könyveket is árulunk; az Állami Könyvterjesztő Vállalat a közelmúltban megalakította az antikvár osztályt. Ez az osztály ellát bennünket olyan új könyvekkel is, amelyek jelentéktelen szépséghibájuk miatt jóval olcsóbban kaphatók nálunk, mint a könyvesboltokban.

akik kutatásaikhoz keresnek régi néprajzi, történelmi és egyéb könyveket. Meg kell még említenem, hogy a téli és tavaszi hónapokban általában a vásárlók túlnyomó többsége szépirodalmat keres.

— Miért hangsúlyozta azt, hogy télen és tavasszal?

— Azért, mert a nyár végén, az ősz küszöbén az idegen nyelvű szótáraknak, s a különféle nyelvkönyveknek nyílik a szezonja. A középiskolás diákok, de a főiskolások és egyetemi hallgatók is itt szerzik be ezeket a könyveket.

Hajba Antal M.D.K.

Bp. XII., Ilkötás utcai uj lakótömb épitésvezetője

Hertobágyi Zoltánnal.

Épitész:Kelemen Ede

Tervezés ideje:1960. Épités:1961-62.

repr.

Magyar Épitőművészet 1963/3. 40-41.l.

HAJBÄCK Carl epitén

Porsóy, dom, északi kapu rest. + előszoba

Szőnyi 1996 53.

Katalin (Suki Jánosné) 344, 513,
Katalin (Szakácsi Györgyné) 463
Katalin (Szamosfalvi Mikola Istv
Katalin (Szilvási Kristófné) 206
Katona, Cătina; Kolozs vm
- plébániatemplom 207, 313
- udvarház 204, 207, 313, 521
Katzendorf > Kaca
Kautusch Mihályé: Margit (Kolozs
Kecel > Magyarkecel
Kecelalszeg > Magyarkecel
Keceli család 74, 369
- András, id. János fia 74, 369
- Balázs, Miklós fia 74, 369
- János 74, 369
- László 74, 369
- Margit 370
- Mihály, Egyed fia 74, 369
- Tamás, János fia 74, 369
Kecsed, Aluniş; Belső-Szolnok vm
- ref. templom 313
- udvarház 313
Kecsedi Balázs 228
- Ilona: Suki Sandrinusné 178,
- István 313
- László 313
- Lászlóné: Veres Anna 313
- Menyhért 228

MDK

Hajcsi Györgyné Schmidlechner J.

Virágok. Vizf. Mgt.

Az első magyar representativ csendélet kiállitás katalogusa. Nemzeti Szalon 1932. Febr.-Márc.

HAJCSI GYÖRGYNÉ SCHMIDLECHNER J.
49 Virágok vízf. Mgtül.

Nemzeti Szalon

Csendélet kiáll. 1932 febr-ma

Kökori telep, ~~E~~ eprestetői IV. 131.

M.D.K.

Hajda Gábor, asztalos m.

Veszprémi mester. +1895, VI.4-én 62 éves korában.

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok.

251ax o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém,

1963

HAIDA Gy. Zsigmond

Szeretettel meghívjuk 1996 július 7.-én délután 5 órára
a Parti Galériába

Hajda Gy. Zsigmond famíves kiállítására.

Megnyitja: Pál Zoltán szobrászmûvész.

A kiállítás támogatását a Szelemen Bt.-nek köszönhetjük.

Címünk: 7621 Pécs, Káptalan u. 4. Telefon: '36 72/324-822/35.

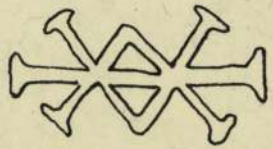

Hajdú Antal
festő

M.D.K.

Gyulán telepedett le a fiatal festő.

Dr. Dankó Imre: Gyula
Élet és Irodalom, 1959. jan. 28, 5 oldal

Hajdik tutal
festő

M.D.K.

„Csendélet" c. festménye
„Építők" c. "

Erdős Kamill: Békésmegyei festőművészek kiállítása Orosházán
Művészet, 1961. április - 38 l.

Hajdik Antal
Grafikus

M.D.K.

A Békés megyei művészek VI. grafikai kiállításáról vett részt.

—42 l.
Művészet, 1961. január. — 1 szám.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdú Antal

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG

1967 JAN 21.

sarolt gépi berendezést a Kö-
rösladányi Fa-, Vas- és Vegyi
Ktsz.

Gyulai témájú „krimi" film készítését tervezi Hajdik Antal festőművész. A film gyártásába többen bekapcsolódnak a város ismert személyiségei közül.

ıkaerõigénye

...yar Hirdető
...AJTÓFIGYELŐ
...pest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

Hajdik Antal

1965 OKT -3

KÖRÖSTÁJ

KULTURÁLIS MELLÉKLET

/1021

Hajdik Antal — Sárga ház

Mi az Ön véleménye az orvosi ellátásról

(Az elmúlt hónapokban a megyei népi ellenőrző bizottság a felnőtt járóbetegellátással kapcsolatban vizsgálatot, véleménykutatást végzett. Elsősorban a három város, valamint a békési, gyomai, gyulai, mezőkovácsházi, orosházi, sarkadi és szeghalmi járások helyzetét vizsgálta meg.)

Felberreg a telefon és a vonal túlsó végén szinte megállíthatatlanul ömlik a szóáradat:

— Kérem, már harmadik napja várok a rendelésre és soha nem kerül rám a sor. Mindjárt megy az autóbuszom, és nem intéztem el a dolgomat...

A panaszos Békéscsabán a rendelőintézet szemészetére várt három napon keresztül. A folyosón, akik nem tudnak a padon ülni, azok felkapaszkodnak a korlátra, vagy az ablakpárkányra, vagy járkálnak a folyosón, és szidják, aki kopogtatás után a sort megelőzve nyit be a rendelőbe. Zsúfolt a rendelő.

Körzetek és betegek

Az eddig írtakból azt hiszem mindenki észrevehette, hogy nem a népi ellenőrző bizottság jelentését kívánjuk most itt ismertetni, azt erősíteni, vagy vitatni, hanem éppen a jelentés alapján szubjektív megjegyzéseket fűzni a témához. Mi az Ön véleménye az orvosi ellátásról? — tettem fel az elmúlt napokban jó néhány embernek a kérdést. Volt, aki legyintett, volt aki panaszáradatot zúdított rám, de mégis elengedett azzal, hogy majd megírom, amit mondott. Ezt most megteszem.

Az elmúlt hónapokban a népi ellenőrző bizottság vizsgálatot végzett a felnőtt járóbeteg-ellátással kapcsolatban. Ennek során megállapították, hogy a tervekben sokkal nagyobb hangsúlyt kell kapniuk az általános szolgáltatásokhoz tartozó egészségügyi intézményeknek. Jellemzésül elég annyit elmondani, hogy Békéscsabán felépült például a Kulich Gyula Lakótelep (ott laknak is orvosok), mégis körzeti orvosi rendelő nem épült, sőt a különböző intézmények egészségügyi ellátását sem az az orvos végzi, aki különben ennek a körzetnek az orvosa.

Arról külön kellene beszélni, hogy a falusi körzetek között nagy az aránytalanság. A megoldás itt az, amit a népi ellenőrzés javasolt; időszakonként vizsgálják felül egy-egy körzet lélekszámváltozását.

Szakrendelés — protekció

Az elmúlt hetekben három alkalommal kerestek fel panasszal a békéscsabai szemészet túlzsúfoltsága miatt. Mindhárom alkalommal telefonon kértem meg az ápolónőt, hogy az általam pártfogolt beteg — hosszú várakozás után — soron kívül jusson be a rendelőbe. Tehettem, mert nem nekem kellett hallgatnom a szidást, amit a tovább várakozó betegek az általam protezsáltra „szórtak". Nyilván a várakozók nem minden esetben hívhatnak fel és magam sem tehetem meg, hogy mintegy 480 ezer embernek biztosítsam (bár ez nevetséges) a protekciót.

A körzeti orvosi rendelőben jelentkező gyógyítás hosszú megértés és több ges. Ez, bár láts de mégis elenged le az orvos és a latának.

Megoldásra

Nincs arra leh orvosi ellátásról ellátást és egy kérdéseket külö gassuk. Azonbar gondolat a kérdé tődött, amelyekr beszélnek az em dául az orvosok rése és anyagi m a körzeti orvosol vékenykednek élő példái annal ségből való felg nek és az orvosi met jelent, és orvost és a bete lat, sajnos, nem kulhat ki a roh den feltétel adv zalom elmélyülj olyan esetről ha mely orvost túl miatt kerülik a lenne a példáka mindenki lehet mondják el. A tételezések azonl hatnak úgy, mi azonban tény, h nő" orvosok, ak bé „divatból" ka

Az orvosok t tel látja el fela mindent betege ért. A meglevő megoldásra vár

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdik Antal
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG
1966 JAN 1

1021

Vasárnap

Vendégségben Hajdik Antalnál

Gyulán él és dolgozik Hajdik Antal festőművész, aki nemcsak több megyei és önálló tárlaton, hanem mint lapunk kitűnő illusztrátora is ismertté tette nevét és munkásságát. Kis műtermében legújabban nyári élményeit dolgozza fel, sok vázlatot készít a gyulai Várfürdő pezsgő nyári napjairól. Képeinek gondolati tartalma az utóbbi időkben elmélyült és őszinte, emberi módon gazdagodott. „Az embert keresem minden művemben, még a látszólag szélsőségesebb művészi kifejezésmódok, formai megoldások közepette is. Az embert keresni és megtalálni, nincs ennél nagyszerűbb" — mondja, s új alkotásai bizonyítják, hogy az elhatározást rendszeresen a tett is követi.

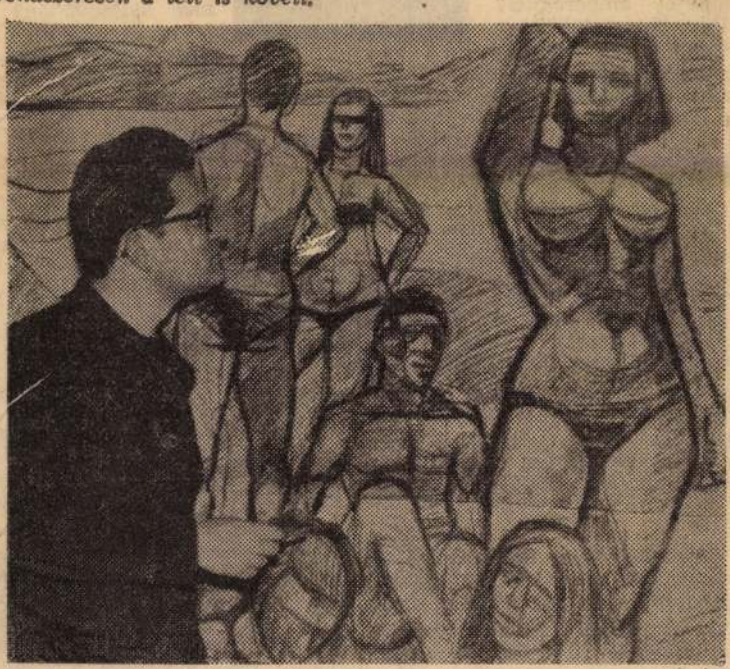

Több négyzetméteres vázlat a Várfürdőből.

A mű és alkotója.

Botanikus hajlamainak szívesen hódol...

Fotó: Demény Gyula

Baráti kapcsolatok, moszkvai emlékek

A MÁV békéscsabai fűtőházának 20 tagú villanyszerelő brigádja 1960-ban nyerte el a szocialista címet. Akkor jegyezték fel a napló első oldalára: Magyar—Szovjet Barátság brigád.

Hogyan vehetnének fel kapcsolatot szovjet emberekkel? Úgy határoztak, hogy írnak a Szovjet Híradó szerkesztőségének, az bizonyára továbbítja a levelet. Meg is jött a válasz Moszkvából, az I-es fűtőház egyik Diesel-elektromos mozdonyjavító kommunista brigádjától.

1961-ben a vasútállomás dolgozóinak egy csoportja társasutazás keretében kint járt Moszkvában és felkereste az I-es fűtőházat is. A kommunista brigád tagjai meleg szeretettel fogadták a Békéscsabáról érkező látogatókat. Megkérték mindjárt Müller Dezsőt és Farkas Jánost, hogyha hazamennek, adják át az ajándékukat a Magyar—Szovjet Barátság brigádnak. Így jutott el a Szovjetunióból Békéscsabára egy kis Gorkij-szobor és Moszkva látképe.

Folytatódott a levelezés. Legtöbbször a munkával kapcsolatos gondokról és sikerekről írtak egymásnak. Szerettek volna személyesen is találkozni, de sajnos, egyelőre erre még nem adódott lehetőség.

1963-ban az MSZBT megyei titkára Moszkvában járt. Az egyik gyárban átadtak neki egy selyemzászlót és megkérték, ajándékozza egy olyan brigádnak, amelyet érdemesnek tart rá.

A fűtőházi Magyar—Szovjet Barátság brigád akkor már a harmadik évben is elnyerte a szocialista címet, méltó volt arra, hogy a selyemzászlót őrizze.

Balázs Béla, a brigád vezetője 1948-ban már járt Moszkvában. Igaz, még mint hadifogoly. Jó munkájáért egyszer jutalomutazásban részesült.

— Abban az időben rakták le a Lomonoszov-egyetem alapjait, amit mi is megnéztünk — emlékszik vissza a régi időkre.

1964-ben jutott el újra Moszkvába, de akkor már sokkal kellemesebb körülmények között. Látta a monumentális Lomonoszov-egyetemet, amelyben órákat töltött. A benyomásait egy szóval fejezi ki:

— Csodálatos.

— Mit tapasztalt még Moszkvában?

— Rendkívül barátságosak az emberek. A vendégek iránti előzékenységük például... Ezrek álltak a Lenin-mauzóleumnál és minket azonnal előreengedtek.

A tisztaság, rend és fegyelem is meglepte Balázs Bélát. Egyszer színházban voltak a magyar turisták. Előadás után itthoni szokás szerint az egész csoport sietett a ruhatárhoz és kezdődött a tülekedés. A moszkvaiak félreálltak az útból és csodálkozva nézték a jelenetet. Mintha azt kérdezte volna tekintetük: vajon honnan jöttek ezek az emberek?

Sok mindent látott, tapasztalt Balázs Béla a néhány napos utazás alatt, s volt miről élménybeszámolót tartania a fűtőházban.

A brigád tagjai közül ma már többen szeretnének kijutni a Szovjetunióba. A fűtőház főnöksége anyagi támogatást is nyújt hozzá. A magyar—szovjet barátság erősítésének egyik legjobb módja: megismerkedni a szovjet emberekkel. Persze további jó munkával és a szocialista cím megtartásával lehet csak a külföldi utazásokat kiérdemelni, amit jól tud a brigád minden tagja. Közben oroszul is szeretnének tanulni néhányan. Ha lesz tanfolyam a fűtőházban, akkor részt is vesznek rajta.

A brigád az idén célul tűzte, hogy Budapesten a Parlamentet és a Nemzeti Galériát tekinti meg, aztán — ha lehet — Munkácsra szeretne eljutni, hogy ott egy fűtőházi brigáddal vegye fel a kapcsolatot. Hogy ez az utóbbi is megvalósul-e, az még kérdés. De, ha sikerülne, a magyar—szovjet barátság további erősítését szolgálná.

Pásztor Béla

A professzor úr bajszának jobb oldali vonulata veszedelmesen remegett.

— Kérem, ez mint történeti anekdota, rendkívül érdekes, de végtére is... khm... egy téves szillogizmus. Az ókori naív dialektika térszemléletének miféle khm... metafizikus korlátoltságán alapul ez az elképzelés?

Balázs hetet-havat összehordott, mégsem tudott megbirkózni Achilles-szel meg a teknőssel. A professzor úr enyhe rosszallással konstatálta, hogy a kolléga hiába kezdte a feleletet nagy lendülettel — elvérzik. Pillanatra eszébe villant az a kézzel fogható különbség, ami — feltehetően — kettejük havi jövedelme között feszül. Gondolatban összehasonlította a tanszék kopott huzatú bútorait, festésre áhító falait a trószt főosztályvezetőjének titkárnős rezidenciájával. És ilyen emberek képtelenek kritikai meghatározást adni egy naív ókori dialektikusról!

Kiegyeztek a kettesben. Balázs letörten kiszédült, a többiek megnyugtatták: az öreg a társaság felét elnyírta. Örüljön, hogy megúszta. Nemsokára bőgve esett ki az ajtón Cicababa.

— Ne sírjon, kis kolleginám, mással is történt ilyesmi, minden rendes egyetemi pógárt előbb-utóbb elvágnak.

— De engem nem vágtak el...

— Akkor mi baj van?

— Az a rettenetes prof nem adta meg a jelest — csak a négyest!

Balázs szó nélkül hátat fordított, leballagott a lépcsőn, és bevágta magát a várakozó Warszawába. Kelemen, a sofőrje rásandított:

— Hogy sikerült, főnök?

Balázs morgott valamint az orra alatt. Kelemen nem értette, épen azt figyelte, milyen surrogva veszi be a hármast a Warszawa. A mindenségit, evvel a nyomorult sebváltóval megint zűr van! Kicsend, aztán minden átmenet nélkül:

— Ide figyeljen, Kelemen! Véleménye szerint mi a valószínűbb egy megcsontosodott filozófus hajlandó engedni az elveiből kegyusztusos női térd hatására, vagy pedig egy kifestett szemű Cicababa jobban ismeri a filozófiát, mint az egész évfolyam? Na?

Kiértek a sarokra. Kelemen felpöccentette az indexkapcsoló karocskáját. Villámgyors mozdulattal „alászedte" a kormányszinte derékszögben fordultak a főútvonalra.

Közben vigyorgott magában, hogy milyen jó fej az ő főnök. Mindig tud valami marhaságot beköpni, és rendszerint a nők körül forog az esze.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG

1967 MÁJ 14

1021

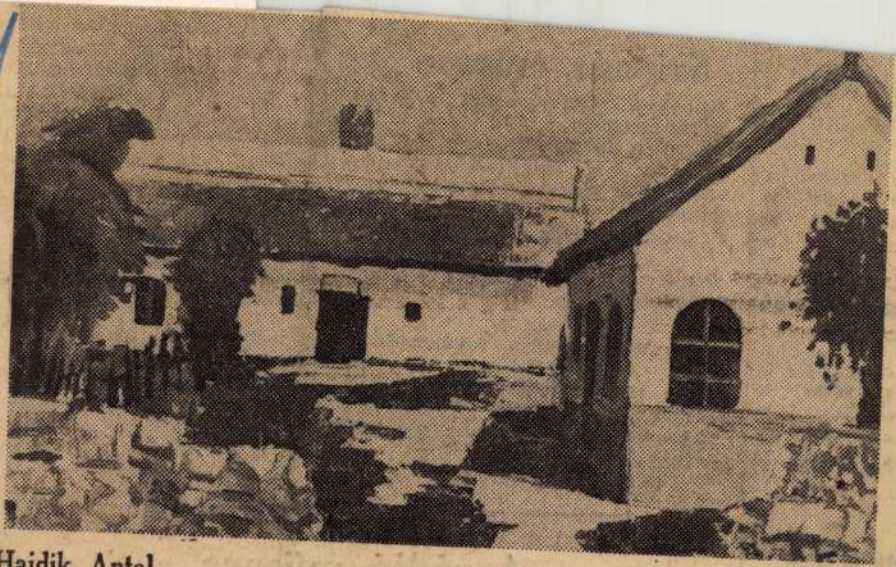

Hajdik Antal

Tanyaudvar

4	8 192	8
5	10 243	6

BAJNOKSÁG

SA

5	12 073	30
6	13 881	29
6	14 187	28
5	11 919	26
6	13 908	24
6	13 466	23

KELETI CSOPORT

SA

6	15 254	30
6	15 093	30
6	14 956	29
6	14 979	22
6	14 685	19

abdarúgó
ajnokság

Színház műsora

Május 14-én, vasárnap délután 3 órakor **Békéscsabán:**

OKÉ, MISTER KOVÁCS

(Bérletszünet)

Május 14-én, vasárnap este 7 órakor **Békéscsabán:**

OKÉ, MISTER KOVÁCS

(Bajor-bérlet)

Május 14-én, vasárnap este 8 órakor **Nagymágocson:**

MARIANITA

Május 15-én, hétfőn **Békéscsabán**

SZÜNNAP

Május 16-án, kedden **Békéscsabán** nincs előadás.

Május 16-án, kedden este 8 órakor **Telekgerendáson:**

OKÉ, MISTER KOVÁCS

sek. 10.00 F
csiak egy
Déli tenge
Balkáni k
Lemeztelen
18.30 Horv
19.00 Szmo
tam. 20.50
rakoztató adás.
Tv-híradó, 20.00 Tv-napló.)

HÉTFŐ

17.00 Kis világ. 17.20 Rajzfilmek. 17.45 Enciklopédia. 18.15 Macedon népdalok. 18.45 A tudomány és mi. 19.15 Sport. 20.30 Boldoni: Kalmárok. 21.30 A zeneirodalom gyöngyszemei. 21.45 Lépést tartva az idővel. 22.20 Felvétel a kerékpárverseny utolsó szakaszáról — megérkezés Prágába. (Állandó adások: 18.00 Tv-híradó. 20.00 Tv-napló.)

A rádió műsora

HÉTFŐ, MÁJUS 15.

9.00 A Gyermekrádió műsora. 9.40 Richard Strauss: Ariadne Naxosban.

Hajdik Antal

Portrékkal szerepelt az V. miskolci országos kiállításon.

Hajdu Béla: Az V. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás
Északmagyarország 1959. okt. 31. 5.l.

Hajdik Antal

29. Kislány portré, olaj
30. Csendélet, " "
(csoportfelvételen szerepel)

Tinántúli festőművének kiállítása.
(vándor) Bev. Kákai Ferenc.
Békéscsaba: 1957.

MD.

Hajdik Antal

Kiállitási hiradás

Békésmegyei Népujság 1966.jan.16.

MDK

Hajdik Antal festő, Gyula

Dél-alföldi képzőm. kiáll. szegedi Móra F.Muz.
1961. jul.

BMDK.

Hajdik Antal

Kiállításáról hiradás

Békésmegyei Népujság 1965 juni.6.

MDK.

Hajdik Antal

Kiállitási kritika

Békésmegyei Népujság 1965 juni.13.lap -

MDK.

Hajdik Antal

Kiállitási kritika

Békésmegyei Népujság 1966 máj.7.

Hajdik Antal

Külfölön él

Több műve szerepel a békés-csabai muzeum tárlatán

B. M: Huszömötév képzőművészete

Békéscsabai Hétfujság 1970 I. 9

Hajdik Antal

festő

M.D.K.

A gyulai kiállításon bemutatta a „Bánat", „Szerelmesek" az „Szonyat", „Lenélő fiatalok", „Lehajlott fejű nő" S. I. költő portréját, Stravinszkij arcmását.

Danhó Szuzu: Hajdik Antal gyulai kiállítása

Művészet, 1964. junius – 32 kap.

Hajdik Antla M.D.K.

Müvei a kiállitáson

A gyulai vár környék nek nyári hangulata ragadta m/g

Szilágyi Miklós: Békés megyei Őszi tárla Gyulán

Müvészet 1965. febr.

Hajdik Antal
festő MDK
és neje Koszta Rózsa kiálitást rendezett
ujabb müveiből a gyulai Erkel Ferenc muzeum-
ban.

Müterem 1958 I. évf. 11. sz. 45.o.

Hajdics Antal

Szerepelt a Gyulai Várban rendezett megyei
őszi tárlaton.

Tiszatáj 1964. dec.

MDK

Hajdik Antal (képzőművész)

Négy képe, köztük az Ember lóval, szerepelt a Békés megyei képzőművészek szarvason rendezett grafikai kiállításán.

Tenyuvári István: Grafikai kiállítás Szarvason.

Tiszatáj, Szeged, 1960. november. 6. l.

MDK.

Hajdik Antal

Kiállitási kritika

Békésmegyei Népujság 1965 juni. 29. lap -

MDK.

Magyar Nagyok

Kiállítási kritika

Békésmegyei Népújság 1965 június 29. lap-

MDK.

Hajdik Antal

Békéscsabai kiállításának hirdetése

Békésmegyei Népujság 1965 máj.26.lap -

MDK.

Hajdik Antal

Békéscsabai Kisállatsegítők Közössége

Békésmegyei Népújság 1965 máj. 26. 1.o. -

MDK.

Hajdik Antal

Kiállitásának hirdetése

Szovialista Müvészetért 1965 julius, lap 5.

Hajdik Antal
festő

M.D.K.

A gyulai Erkel Ferenc Muzeumban
rendezett tárlatot. Bemutatta a
„Modern tánc", „Tünődés a vízlag
dolgain", „Fiatalok c. munkáit

Dankó Imre: Hajdik Antal gyulai kiállítása
Művészet, 1964. junius – 32 lap

MDK

Hajdik Antal

szerepelt a nov. 7.é tiszteletére Békéscsabán megnyilt kiállitáson.

"Virágcsendélet"

Kovanecz Ilona: A Békés megyei képzőművészek IX. kiállitása.
Békésmegyei Népujság. 1962. nov. 25.

M.D.K

Hajdik tutal
festő

Gyulán tartott tárlatot

—: Sürek
Művészet, 1964. január — 97 kap.

MDK

Hajdik Antal
gyulai
szerepelt az 1963. ápr. 7-én megnyilt kiállitáson.

arcképek

Kovanecz Ilona: A VI. Alföldi Képzőművészeti Kiállitás Békéscsabán.
Békésmegyei Népujság.1963. ápr. 21.

Hajdik Antal
festő

MDK

A megujhódott Alföldet mutatta
be munkáin.

Szelesi Zoltán: Képzőművészeti napok Szegeden.
Művészet, 1961. október. — 44 l.

MDK

Hajdik Antal festő

Szerepelt a Dél-alföldi Képző-
művészek Kiállításán, Szegeden.

Szeleri Zoltán: Dél-alföldi Képző-
művészek Kiállítása Szegeden.

Tiszatáj, Szeged 1961. szeptember.
9. l.

Hajdik Antal
festő

M.D.K.

„Kerdődik a tánc", „A kisdobos",
„Induló fogatok" c. műveit álli-
totta ki a kiállitáson.

Erdős Kamill:
~~Kovatovszky Mária~~: IV. Alföldi képzőművészeti kiállitás Békéscsabán
Művészet, 1961. Augusztus. — 42 l.

M D N.

Hajdik Antal, [ ] MDK

Szerepel a Békés megyei képzőmű-
vészek Békéscsabán megnyílt tárlatán.

—: Kulturális hírek 8.

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1965. jún. 13.

M.D.K.

Hajdek Antal
festő

A gyulai tárlaton vett részt.

Szelei Lóránt: A Békés megyei tárlat Gyulán
Művészet, 1964. április – 36 lap.

HAJDIK ANTAL festő
Budapest, 1928

1953-ban végzett a Képzőművészeti Főiskolán Pór Bertalan, Hincz Gyula és Berény Róbert növendékeként. 1957 óta Gyulán él, állandó résztvevője a békési és alföldi tárlatoknak. 1958-ban és 59-ben Gyulán, 1962-ben Békéscsabán volt egyéni kiállítása. - Az alföldiek expresszív modorában dolgozó festő, munkásságában fontos helyet foglal el a tájábrázolás, amely gyakorta kiegészül az itteni parasztság küzdelmes mindennapjainak megjelenítésével. Humánus egyéniségét szépen tolmácsolják portréi, bennük messzemenően azonosul modelljeinek sorsával, lelkiségével.

Művészéletrajzok 1975

MDK

Hajdik Antal gyulai festő

szerepelt a III. Szegedi Nyári Tárlaton.

"Táj"

Kádár Márta: Békés megyei sikerek Szegeden.

Békés Megyei Népujság. 1962. jul. 29.

Hajdik A
festő

14 D.K

Műveit a kiállításon bemutatta.

Delmacher Anna: Kései, de nem elhésett gondolatok ...
Művészet, 1962. szeptember — 36 lap.

Hajdik Antal MDK

Koszta Rozália, Hajdik Antal és Cs. Pataj Mihály tárlata.

--: Három fiatal festőművész tárlata Szarvason. Békésmegyei Népujság. 1957. szept. 15.

MDK

Hajdik Antal

Szerepelt a szegedi Móra Ferenc Múzeumban megnyílt kiállításon.

Festői szélesség jellemzi.

Szelesi Zoltán: Séta a Tiszántuli Festőművészek Vándorkiállításán.
DÉLMAGYARORSZÁG, Szeged. 1957. máj. 8.

Hajdik Antal MDK

Szerepelt az ápr. 4én megnyilt VII. alföldi tárlaton a gyulai várban.

Dijat nyert

"Hemingway-portré (olaj)

Csorhalmi Imre: Tél a tavaszban.
TISZATÁJ 1964 máj. -

Hajdik Antal

MDK

szerepelt a tárlaton.

"Merengés"

Dankó Imre: A VII. Alföldi tárlat Gyulán.
ALFÖLD 1964 jun. 569-570. lap.

Hajdik Antal

MDK

Szerepelt a Békés megyei képzőművészek XI. kiállitásán.

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG 1964 okt. 17.

Hajdik Antal

MTK

szerepel a Szarvason megnyíló kiállításon.

Képzőművészeti kiállítások megyénkben.
NÉPSZABADSÁG. 1957. szept. 10.

Hajdik Antal MDK

szerepel a Szarvason megnyiló kiállitáson.

Kiállitások nyilnak megyeszerte.
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG. 1957. szept. 4.

Hajdik Antal

Szerepelt a Békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban megnyilt kiállitáson.

—:Mi történt vasárnap? Megnyilt a Békés megyei képzőművészek IV. grafikai kiállitása.
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG,1958. jul. 1.

Hajduk Antal
festő

M.D.K.

Méltatás.

B. Supka Magdolna: A békéscsabai „VI. Alföldi Képzőművészeti Kiállítás"

Művészet, 1963. szeptember · 46 lap

Hajdik-Antal

festő

M.D.K

A gyulai vár környékének
kangulatai ihlettek „Magány"
c. műve szempel a tárlaton.

Szilágyi Miklós Békésmegyei Őszi Tárlat Gyulán
Művészet, 1965. február – 45 kgs

Hajdik Antal

Gyulai festő. Három portréja a VII. Alföldi Tárlaton.

említve.

Alföld, 1964 6. sz. 570. l.

Hajdik Antal

Festőművész. Gyulai, az Erkel Ferenc múzeumban nyílt kiállítása.

emlékére.

Népszava, 1965. júl. 3. 2. l.

Hajdek Antal
festő

M.D.K

Ö narchépével jelentherik a
tárlaton.

Szibágyi Miklós: VIII. Alföldi tárlat gyulán
Művészet, 1965. aug - 44 kap.

MDK.

Hajdik Antal

Hiradás békéscsabai kiállitásáról

Békésmegyei Népujság 1965 juni.11.lap -

MDK.

Hajdinyák Gyula

Fotókiállitási kritika

Fotó 1966 okt.p.444.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG
1966 MAJ 1
4

Képzőművészeti kiállítás nyílik ma Gyulán

1021

A gyulai Erkel Ferenc Művelődési Otthon képzőművészeti körének anyagából tárlat nyílik ma délután a gyulai Erkel Ferenc Múzeum kiállítótermében. A Hajdik Antal festőművész vezette szakkör Arató Ilona, Garzó Imre, Herbály Rózsa, Mihalik Pál, Szabados Mária, Szabó Béla, Szászfalvi Ilona, Teberán Sándor negyven rajzából nyit tárlatot.

A kiállítás anyagából a három legjobb alkotást a zsüri díjazásban részesíti.

A képzőművészeti hagyományokat szeretettel ápoló gyulaiak nagy érdeklődéssel várják a tárlat megnyitását, amelyen a bevezető szavakat Varga András, a művelődési otthon igazgatója mondja.

Élüzemi lett

a Hajtómű- és Felvonógyár

A Hajtómű- és Felvonógyár 1965-ben 101,2 százalékra teljesítette teljes termelési tervét, exportprogramját pedig 104 százalékra.

Ennek eredményeképp élüzemzászlóval tüntették ki az üzem minden gyáregységét, közöttük a békéscsabait is. A békéscsabai gyáregység hasonlóan dolgozott, mint a többi üzemek, a múlt évben összes tervmutatóját teljesítette, illetve túlteljesítette. Szombat délben ünnepélyes élüzem-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdik Antal
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1964 AUG - 2

1021

Hajdik Antal: Tulipánok

K

st

désre válaszolva,
kilépni az űrha-
színére, így vá-
gyon aggódnék".
zzáfűzte, hogy
e van szükség,
kráterek közép-
ezeknek jellege
a síkságoktól.

ddig megoldat-
szolgáltatott —
naker. „Ahogy a
özelebb jutottak
dotta — a kráte-
orodtak a képe-
ban valami kü-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1964 JUN 2 1.

1021

Hajdik Antal: Feleségem

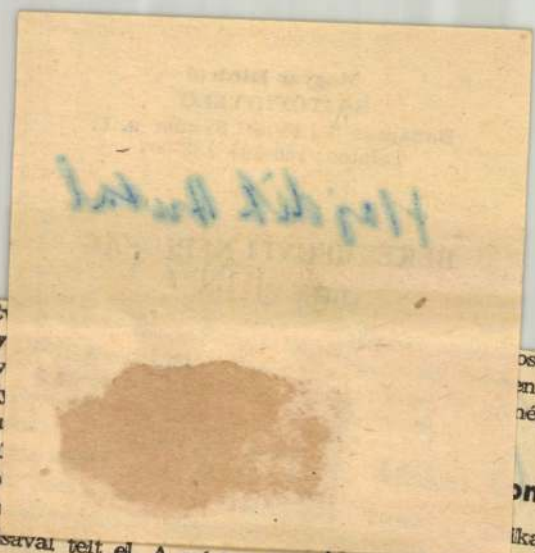

vonásával telt el. A színhely Dánia volt.

A „béke tengere"

A szovjet—dán kapcsolatok idő_szerű problémáinak megvitatásán túl azonban már most kirajzolódtak az egész skandináviai út hátterében meghúzódó politikai alapelvek. A leglényegesebb ezek közül az, hogy a Balti-tengert a szovjet politika a „béke tengeré_vé" akarja tenni, s ennek gyakorlati megvalósítása csak a partmenti országok viszonyának további megjavításán keresztül képzelhető el. E viszony fejlődésének minden társadalmi és politikai különbözőség ellenére is megvannak a maga reális feltételei. Finnország semleges politikáján belül rendkívüli szoros és harmonikus baráti kapcsolatokat teremtett a Szovjetunióval. A svéd semlegesség — noha jó néhány árnyalattal

ben bonyodalmas pél
héten. A fájdalmas és
a dél-afrikai fajüldöze
láma. Ezen a héten
bírósága elítélte és
borba küldte Nelso
szabadságharcost és
Biztonsági Tanács a
kés hatalmak ellená
nem volt képes arra
rozott, erélyes dönté
a dél-afrikai fasiszta
rázdálkodását és hatá
gi megtorló intézked
zon. Ehelyett egy f
vaslatot fogadtak el
dél-afrikai kormány
„tanácskozzon" a D
élő népek képviselőiv
lönböztetési politika
ról.

A június 30-ra ter
ENSZ-kivonulás küsz
a véres bonyolult
terhelt országban e
beavatkozás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1021 1963 MÁR 17

MŰTEREM-SAROKBÓL

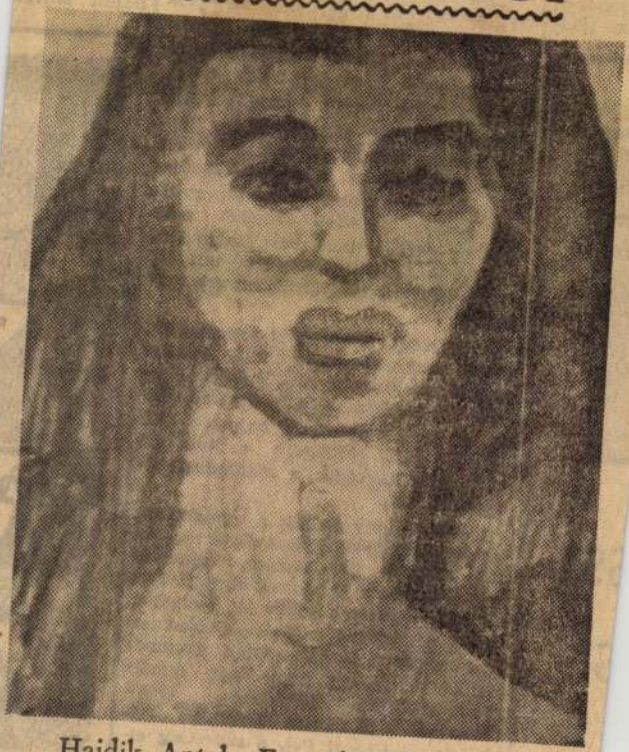

Hajdik Antal: Egzotikus nő (olaj)

ni bajnoknak. A második [illegible] említett fiatal *Roszik* szerepelt a legjobban, aki hét játszmából 5,5 pontot szerzett. Hasonló jó eredményt ért el *Tóth József*, az ÖRKI sakkozója, aki négy játszmából 4 pontot gyűjtött össze. Említést érdemel még *Bíró* és *Dárida*, akik hét játszmából 5,5 pontot szereztek. Egyedüli bravúrt ért el *Palicska* 100 százalékos eredményével.

A községi spartakiád versenyen, amely párhuzamosan folyt a községi csapatbajnoksággal, a *Háziipari Szövetkezet* csapata szerezte meg az első helyet, a már kétszeres bajnok ÖRKI csapata előtt. Harmadik a *Ruházati Ktsz*, míg negyedik a *Földművesszövetkezet* lett.

E két verseny mellett a *gimnázium* sakkozói lelkesen készültek a megyei középiskolás bajnokságra, amelyet március végén rendeznek meg Békéscsabán. Felkészülésüket jól szolgálta, hogy a községi csapatbajnokságon két csapattal is szerepeltek. Eredményük, tekintettel arra, hogy felnőtt versenyzőkkel mérkőztek, jónak mondhatók. A csapat oktatását és felkészítését *Csabai Pál*, a szövetség elnöke irányítja.

Hg. Hajdik Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hg

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1983 NOV 24

1021

MŰTEREMSAROKBÓL

Hajdik Antal: Csendélet

RT *SPORT

r, az egyesület!

s alakula-
hol lega-
lalkozni a
mindenki
a sporttö-
rendsze-
resen tár-
s rende-
ből pedig
következ-
i a sport-
yen mun-
oznak, ott
s, az élet

zető szer-
örök, klu-
ra nagy
meg-

kapcsolatosan, határozatot hoz a sportegyesület tevékenységére, feladataira. A felsőbb szervek segítsége ebben a munkában feltétlenül csak hasznos lehet, de arra viszont vigyázni kell, hogy ez a segítség ne jelentse az egyesületek önállóságának megsértését, leszűkítését. Hiszen az új alapszabálytervezet egyik legkényesebb része, hogy a munka zömét a sportegyesületekre építse, a sportkörök vezetőit minél nagyobb önállóságra nevelje, öntevékenységre buzdítsa.

A saját eszünk, a saját ötleteink, a saját ügyességünk felhasználásával — ez kell legyen a sportkörökben a jelszó. Mindenki maga dönt-
se el, hogyan

Hajdik Antal
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1963 AUG 25.

1021

Hajdik Antal: Olvasó parasztasszony.

Kiss Zoltán:

Tömeggyűlés Rio de Janeiróban

Rio de Janeiro

A Brazil Munkáspárt és a szakszervezetek pénteken délután Rio De Janeiro központjában tömeggyűlést rendeztek Getulio Vargas volt elnök emlékének tiszteletére. Getulio Vargas 1930-tól 45-ig és 1951—54-ig volt elnöki tisztségben. Tisztsége idején hadat üzent a fasiszta Németországnak, felvette a diplomáciai kapcsolatokat a Szovjetunióval és több haladó jellegű gazdasági intézkedést hozott.

A tömeggyűlésen több mint harmincezer ember vett részt. A díszemelvényen ott volt Goulart elnök, valamint kormányának több tagja és számos közéleti személyiség.

A gyűlés résztvevői plakátokat emeltek a magasba. A transzparensek nemzeti jelszavakat hangoztattak és erélyesebb intézkedéseket követeltek az államfőtől. „Elég volt a szép szavakból, azonnali reformokat akarunk!" — hirdették a plakátok.

Goulart elnök a gyűlésen mondott beszédében megígérte, hogy intézkedéseket hoznak azokról a strukturális reformokról, amelyekre oly nagy szüksége van az országnak. Ünnepélyesen megígérte, hogy „hű marad ahhoz a forradalomhoz, amelyet Vargas elnök indított Brazília gazdasági felemelkedéséért". (AFP)

Zene

A Reuter iroda
a dél-vietnami
alakulatában a n
politikai válság
tört ki. Dinh Tu
ban, 80 kilométe
a hadsereg ott
csapattestének
katonái összecs
hoz húzó egység
csütörtökön dé
összecsapásokba
meghalt, százh
sült. A halottak
van.

NEMZETKÖZI SZEM

Fontos eseményekben bővelkedő, mozgalmas hét ért véget ma a nemzetközi politikai életben. Nincs könnyű dolga a krónikásnak, amikor pár hasábon össze akarja foglalni közülük a legjelentősebbeket, azokat, amelyek a

atombomba mintapéldányát és gyártási-műszaki leírását. Azt a képtelen állítást kockáztatta meg, hogy a Szovjetunió azért nem segíti elő Kína atomfelfegyverzését, mert „atommonopóliuma segítségével uralkodni akar a többi szo-

léptetett életbe
bantak ki a tü
nami városokb
attól tart, hogy
lenség politika
megdönti amú
mát.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1961 NOV 17

1021

Hajdik Antal: Fűkaszáló

NEMZETKÖZI SZEM

Miközben harmadik munkahónapjába lép az ENSZ-közgyűlés XVIII. ülésszaka, Európa elsősorban belpolitikai problémákkal van elfoglalva. Az angol királynői trónbeszéddel indított londoni parlamenti évad Home miniszterelnök és Harold Wilson munkáspárti vezér heves összecsapását hozta, a konzervatívokra nem túl derűs kilátásokkal. Franciaországban elfogadták az új költségvetést, s De Gaulle ismét egy lépéssel előbbre haladt az atomfegyverkezés reklámfényektől csillogó, de nyomasztó légkörű és korántsem veszélytelen zsákutcájában. Olaszország kormányalakítási problémákkal küzd, s az egész európai parlamenti mozgásban egyetlen megnyugtató pont van: az NDK új összetételű népi kamarájának ülésszaka és az ott elhangzott kormánynyilatkozat, amely körvonalazza az első német békeállam bel- és külpolitikai feladatait.

November közepén a világ figyelme még mindig az

arab világ

eseményeire tapad. A marokkói—algériai határincidens politikai gyűrűzése folytatódik Addisz-Abebában, ahol az afrikai egységszervezet 32 tagállamának külügyminiszterei igyekszenek elvi és gyakorlati megoldást találni a gyarmati uralom időszakából maradt határproblémákra. Amint a hamakói döntés, „mérsékeltekre". A pucs leverése után az iraki baathista ellenzék vezetői külföldön kerestek menedéket. A bagdadi összecsapás az arab egységgel szembehelyezkedő és jóformán fasiszta politikát folytató Baath-párt súlyos válságát hozta felszínre.

Az iraki fejlemények nyilván kapcsolatban állottak a szíriai kormányváltozással. Szalah Bitar, aki a szíriai Baath-párt uralomrajutása óta már három kormány feje volt, lemondott és átadta helyét a katonai főparancsnoknak, Amin El Hafez vezérőrnagynak.

A jelek szerint az iraki államcsínykísérlet és a szíriai kormányváltozás nem változtat lényegesen az említett két ország politikai vonalvezetésén. Sajnálatos tény, hogy az uralkodó Baath-párt részéről kifejezett közeledés tapasztalható a CENTO-hoz, a Bagdadi Tömb néven ismert imperialista tömb utódjához, amely az utóbbi hetekben katonai tanácskozást, több hadgyakorlatot tartott, s katonai kiképzőket helyeztetett el Irakban. Másfelől kétségtelen, hogy az iraki, szíriai, libanoni és kuwaiti baathista vezetők hasztalan próbálták bagdadi tanácskozásukon megtalálni a gyógyírt az egységbontás ellen, ha a néptömegek nem támogathatják és nem támogatják a neokolonializmus előtt minden kaput kitáró politikájukat.

Az arab világ eseményei akár-

létre Magyarors
között kereskec
kérdésekről, val
delmi képviselet
állításáról.

Moszkvában
ülését a KGST
csa. Megalakítot
gok gazdasági
nek és nemzetk
kapcsolatainak
vatott bank igaz
ria, Csehszlová
ság, Magyarors
NDK, Románia
közös alaptőkév
bankja — mint
január elsején
dését.

Az ENSZ

egyhangúlag ha
arról, hogy a jö
ban Genfben
értekezletet rend
ország közös ny
ében — a me
zásoktól és hátr
böztetéstől ment
lőségén és a k
alapuló nemzetk
fejlesztése érdek
hogy a nagysza
amely szovjet
eredménye, valór
másik szovjet in
hozzanak létre e
működő nemzetk
világkereskedelen

Hajdik Antal
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1021

Megyei Őszi Tárlat Gyulán

A Magyar Képzőművészek Szövetsége Békés megyei munkacsoportja megyei Őszi Tárlatot nyitott a gyulai vár lovagtermében. A tárlaton Dénes János, Ezüst György, Hajdik Antal, József Dezső, Kosztka Rozália, Lipták Pál, Szokolay Sándor festőművészeken kívül több fiatal művész is bemutatkozott.

Szökőkúthoz tervezett nőalak.
Juosas Mikenas lítván szobrászművész alkotása

SPORT * SPO

Kézilabda:

Az Orosházi Építők férfi
és az Orosházi Ruhagyár női c
nyerte az ez évi járási, városi bajn

Október 27-én befejeződnek Orosházán a járási-városi kézilabda-bajnokság 1963. évi mérkőzései. A kétfordulós bajnokságban a férficsoport mérkőzései igen erős küzdelmeket és mondhatni I. osztályú színvonalat értek el. Az Építők, a Honvéd, a Technikum, Tótkomlós é
nya férficsapata erős
egymásnak a leckét és
zók jó mérkőzéseket ho
gül is az Építők 1 pont
lett bajnok.

A nőknél már magasa
rott a Ruhagyár és ez a
már lényegesen gyengébb
nalat képviselt. Örvendet
javult a Faipar és Na
csapata a II. fordulóban.

Október 20-i eredmény
hagyár—Gimnázium 11:3, Faipar
—Vörös Csillag 14:4, Tótkomlós—
Technikum 10:0, Nagyszénás—
Szentetornya 4:3.

TEKE

A megyei I. osztály 19. fordulójának eredményei és állása

Gyulai Kinizsi—Bcsabai MÁV 6:2, Bcsabai Spartakusz—Bcsabai Pamut 7:1, Gyulai MEDOSZ—Békéscsabai Kötött 6:2, Mezőberény—Orosházi Spartakusz 8:0, Gyulai Lendület—Orosházi MÁV 5:3. A Gyulai Spartakusz—Battonya versenyjegyzőkönyve nem érkezett meg.

A bajnokság állása

1. Gyulai MEDOSZ	19	46.117	129,5
2. Bcs. Spartakusz	19	45.089	107,5
3. Battonya	18	42.368	95,5
4. Mezőberény	19	44.306	91,-

A bajnokság állása:

Férfiak:

1. Oh. Építők	14	11	1
2. Oh. Honvéd	14	10	2
3. Oh. Techn.	14	9	-
4. Tótkomlós	14	8	1
5. Szentetornya	14	5	2
6. Ipari Tanulók	14	4	2
7. Csorvás	14	3	- 1
8. Kinizsi II.	14	2	- 1

Nők:

1. Oh. Ruhagyár

gyár 1:0, Csanádap
Pusztaföldvár—Tótk
Tótkomlósé. Kisszé
két pont Kisszénás
Október 20-i ered
sámson—Nagykopán
—Kisszénás 5:0,
apáca 5:1, Tótkomló
Faipar—Pusztaföldvás

BÉKÉSMEGYEI NÉ
Népújság
1964 APR 21
1021

Hajdik Antal

Kedd

Gondolatok a VII. Alföldi Képzőművészeti tárlatról

Hazánk felszabadulásának évfordulóján nyílt meg Gyulán a VII. Alföldi Tárlat. Ez a tavaszi tárlat már hagyományossá vált, várnak rá a művészek és vár rá a közönség.

Szép képanyaggal jelentkezett a tárlaton Békés megye. Békéscsabai, gyulai, orosházi, tótkomlósi, mezőberényi festők a legkülönbözőbb témájú képekkel gazdagították a tárlatot. Sok képpel jelentkezett Szeged, az Alföld képzőművészetének fellegvára is. A tárlaton az olaj és az akvarell technika dominált amellett, hogy néhány monotípia, tus, pasztell, fametszet, sőt rézkarc és rézdomborítás is szerepelt.

Nagyon nehéz lenne a közel száz művészi alkotást még csak dióhéjban is jellemezni.

Nem kiemelésképpen, hadd említsünk meg néhány festőt, néhány művet anélkül, hogy valamiféle rangsort állítanánk fel közöttük, hisz e rangsort a zsüri már megállapította, kiosztva a tárlat díjait. A Békés megyei Tanács által alapított Munkácsy-díjat Józsa János debreceni festőművész és illusztrátor nyerte el. Díjakat nyert Hajdik Antal gyulai, Fülöp Erzsébet orosházi, Tóth Sándor szegedi, Tóth Menyhért miskolci és Ezüst György békéscsabai festőművész.

A képekről nagyon nehéz szólni, hiszen azokat látni kell. A forma és technikai gazdagság nehézzé teszi a választást, mégis elsősorban azokról szólok, amelyek a zsüri mellett a közönség tetszését is megnyerték.

Józsa János képei széles skálájú, érett művész munkáit tükrözik. Méltán kapta meg a zsüri elismerő értékelését. Ezüst Györgynek gazdag képanyaga látható e tárlaton. A termékeny művész figyelemre méltó olajképei mellett kitűnő kivágású pasztell képeivel, rapszodikus témaválasztásával tűnt ki. Képeinek mindegyike elismerést aratott a tárlat látogatói körében.

Jelentős útjelző e kiállítás Hajdik Antal művészetében. Olajképeinek: Hemingway portréja és A merengő című képe, mély érzelmeket kifejező mű. Meg kell említeni Koszta Rozália gyulai festőművész lányportréit és — bár nem tartoznak a díjazott képek közé — a szegedi Szabó Miklós hangulatos Tisza-parti akvarelljeit. Új színfolt a tárlaton Tóth Menyhért több merész megoldású olajképe, de figyelemre méltó képekkel jelentkezett a tótkomlósi Szokolai Sándor, az orosházi Fülöp Erzsébet és a gyulai Oláh Józsefné is.

Nincs arra mód, hogy egy ilyen rövidlélegzetű írás keretében értékeljük a népes festőtábor forma és színgazdag képeit, azonban örvendetes, hogy festőink témaválasztásban ugyanolyan merészek és kezdeményezők, mint akár a színek megválasztásában vagy a technikai megoldások módjaiban.

Örömmel üdvözöltük e tárlatot Gyulán. A restaurált vár termeinek középkori hangulata érdekes megvilágítást adott e kiállításnak, ugyanakkor a tárlat termeinek technikai megvilágítása már kifogásolható volt és sajnos, az ódon vár nyirkos levegőjét hosszú ideig a kiállított művek sem tűrték.

K. K.

SPORT • SPORT

Mezőhegyes nyerte az NB I
a Békéscsabai VTSK eg
Orosháza vereséggel t

Ötven százalékos teljesítményt mutatott NB III-as csapataink vasárnapi szereplésének mérlege. Mezőhegyesen nagy érdeklődés előzte meg az előző héten Békéscsabán vereséget szenvedett MEDOSZ és a Bcs. Honvéd mérkőzését. A hazai csapat, amelyet erre a találkozóra erősen megfiatalítottak, igyekezett feledtetni szurkolóival múlt heti gyengébb teljesítményét. A Honvéd csak a mezőnyben játszott elfogadhatóan. Nagykőrösön igen kemény küzdelemben szerzett pontot a Bcs. VTSK. Csongrádon közepes színvonalú mérkőzésen vereséget szenvedett az Orosházi Kinizsi. Mezőnyben a mérkőzés legnagyobb részében egyenlő ellenfélnek bizonyult a Kinizsi, de a hazaiak gólratörőbben játszottak.

Mezőhegyesi MEDOSZ — Bcs. Honvéd 4:2 (3:1)

Mezőhegyes, 500 néző. V.: Klimon.

MEDOSZ: Szegedi — Csigér I, Zomborácz, Fekete — Csigér II, Vigh — Kovács, Madácsi, Gábor, Borsos, Balogh. Edző: K. Szabó János. **Honvéd:** Gáber — Kiss, Kecskés, Szabó — Kovács, Laczkó — Bolla, Balogh, Fiam, Szurgent, Csulik. Edző: Szombati György.

Mezőhegyes, 500 néző. V.: Klimon.

Az első félidőben a hazaiak kezdeményeztek többet, de a Honvéd is veszélyes támadásokat vezetett. A 30. percben Madácsi nagyszerűen ugratta ki Gábort, aki Vörös hálójába lőtt. Egyre fokozódott a hazaiak nyomása. A 34. percben Balogh átívelte a labdát az ellenkező oldalon helyezkedő Madácsinak, aki nyomban kapura lőtt. A labda Gábor lábán irányt változtatva a hálóba esett.

Fordulás után a Honvéd nyomasztó mezőnyfölénybe került, de a hazai védelemmel, amely Szegedivel az élen kitűnően állt a lábán, nem bírtak csatárai. Húsz perc elteltével egy előrevágott labdával veszélyes hazai támadás alakult ki és Madácsi 20 méteres lövése védhetetlenül vágódott a Honvéd kapujába. A honvédek a váratlanul kapott gól ellenére sem lankadtak. A 67. percben Laczkó nagy gólhelyzetet ügyetlenkedett el, de a 74. percben, lesgyanús helyzetből indulva, szépíteni tudott. **Jók:** Szegedi, Fekete, Vigh, Madácsi (mezőny legjobbja), illetve Kerekes, Lovász, Janovics, Papp.

Bcs. VTSK — Nagykőrösi Kinizsi 1:1 (0:0)

Nagykőrös, 800 néző. V.: Magyar.

Kinizsi: Gömöri — Vas, Kecskés I, Göndör — Aszódi, Lányi — Kornyik, Toricska, Rácz dr., S. Szabó, Decsey. Edző: Fazekas László. **VTSK:** Kisfalvi — Szabó, Blahut, Dobó — Papp, Kiss — Csulik, Lonovics, Szurgent, Balogh, Fiam. Edző: Szombati György.

Az első félidőben jobbára csak a

B II-ért

percben még így is közel állt a csabai csapat az egyenlítéshez. A MÁV játéka az elmúlt vasárnapihoz képest javult.

H. K.

Kosárlabda

Békési Vörös Meteor—Nyíregyházi Spartacus 46:44 (26:24)

Női mérkőzés. Békés, v.: Szamosi és Setelei. *Kosárdobók:* Mucsiné 18, Hidvégi 8, Pataki 7, R. Nagy 6, Krájk 3, Fábián, Bellus 2—2

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1971. 12. 8.

fiuk, a tanár.
Úgy érzem, olykor
helyet cserélünk —

előttük nemán,
ki tanítani jöttem,
s legtöbbet itt tanult.

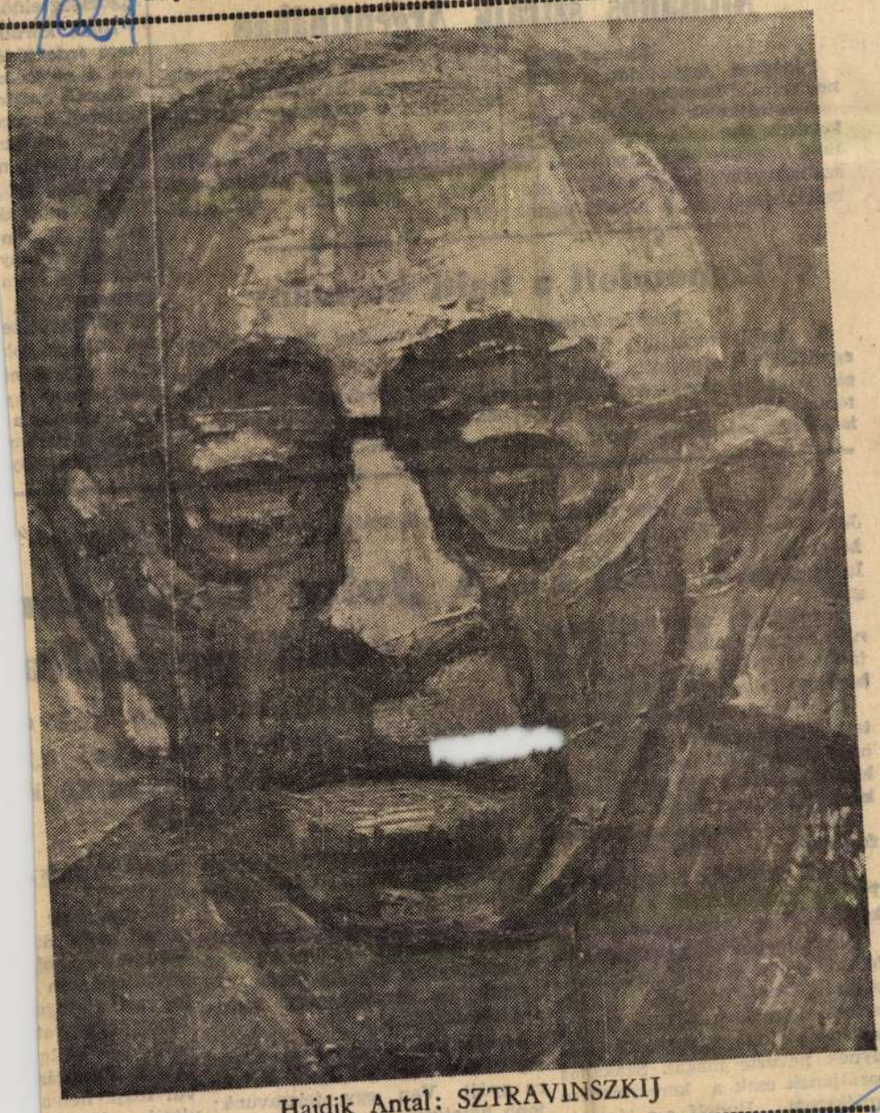

Hajdik Antal: SZTRAVINSZKIJ

Képzőművészeti előadásokat, kiállításokat szerveznek Békéscsabán

A giccs elleni harc, s a művészi alkotások igazi megértése a közönség kulturális ismereteinek gyarapítását, művészi ízlésének fejlesztését igényli. Ennek érdekében a békéscsabai művelődési otthonok a műkedvelői művészeti mozgalmat korszerűbb formákkal, módozatokkal segítik az irodalmi színpadok, a képzőművészeti, fotó és egyéb szakkörök, filmkörök, táncklubok, kisegyüttesek jobb, átgondoltabb tartalmi munkája útján. Ezenkívül művészeti nevelési módszereik gazdagítására felhasználják terveikben, programjaikban a nagy tömegeket foglalkoztató formákat is, mint amilyenek a fejtörők, vetélkedők, művészetbarát-körök, tv-klubok.

A képzőművészeti nevelés fejlesztésének szolgálatában, a meglevő szemléltetési lehetőségek jobb kihasználásával a Munkácsy Múzeum új, az eddigieknél korszerűbb, állandó és időszaki kiállításokat szervez. A művészeti alkotások megismerése és terjesztése érdekében a múzeum vezetősége rendszeresíti a tárlatvezetést és segíti képek, reprodukciók, művészeti könyvek terjesztését.

Az ismeretterjesztésben a korszerű lakáskultúra esztétikája is szerepel ezentúl. A Balassi Művelődési Otthon képzőművészeti szakköre megszervezi művészi levelezőlapok gyűjtését és az anyagból kiállításokat rendez a városban.

...ertekezlet munkája nagy be- | tétele...

Általános sztrájk A...

Buenos Aires

Pénteken Argentínában általános sztrájk kezdődött.

A sztrájkolók követelik a munkabérek emelését, a munkanélküliség felszámolását, a politikai és szakszervezeti bebörtönzöttek szabadonbocsátását, a haladó pártok elleni... talaní... kedés... tésére...

A sztrájkot a két és fél millió tagot egyesítő Általános Munkaszövetség felhívására indították. (MTI)

Lemondott a haiti kormány

Port au Prince

A haiti kormány pénteken együttesen benyújtotta lemondását Duvalier elnöknek. A miniszterek leköszönésének oka nem ismeretes, mindössze annyit tudni, hogy a lemondást, Duvalier elnök vezetésével fontos tanácskozás előzte meg. Rövidesen megkezdődnek a tárgyalások az új kormány megalakításáról. (MTI)

Utána Home, m... nök keresi fel a... Gaulle utazásá... gatnak. Viszont... német kormány... már nemsokára... szetesen lázas... az előkészülete... ták szerint Joh... nyos diplomáci... nulmányozza, ny... nerei viszont a... persze a karika... de annyi bizony...

„Miért nem jön össze egyszer a John Birch-társaság tagjaival?" — kérdezte egyik ismerősöm, akit lapja szintén az ENSZ-hez delegált.

A birchisták úgy látszik szeretnék kapcsolataikat az USA határán túl is kiterjeszteni, s ezért bárkivel felvennék a kapcsolatot.

Az ajánlat először megdöbbentett. Emlékeztettem ismerősöm... hogy az amerikai fasiszta párt főhadiszállásának ajtaján a következő felirat olvasható:

„Hívatlan látogatókat golyóval fogadjuk!"

„Nem szükséges feltétlenül a Pravda tudósítójaként bemutatkoznia..." — volt a válasz.

Öten vagyunk a „XIV. Lajos étterem" egyik sötét tónusú helyiségében New Yorkban. Akkor ismerkedtem meg velük. Amikor bemutatkoztunk, az egyikük Stanleynek nevezte magát. Szakállas barátjának csak a keresztnevére emlékszem, Rudolf, s a társaságunkban található hölgyet Katrin...

...élgetés ... „olaj- ...eskedő ...chelle- ...vannak

...ndenütt ... magá- ...yérjára ...szoron- ...gyáva- ...evenni, ...töltse- ...nizmus ...z a szo-

...ondani, ...gramja?

...i kom- ...vála- ...nélkül. ...minden ...talanul ...omáciai ...unióval. ...SZ-ből. ...gyveres

B. Sztrelnyikovnak, a Pravda New York-i tudósítójának

A John Birch-tár... vendége volta...

Hívatlan látogató goly... ...itler egykori nézetei ú... — ...aellenesek fő k... Texas

védekezés a kommunizmus előretörése ellen. Kuba felszabadítása fegyveres erővel!

— Ez azt jelentené, hogy hajlandók lennének belemenni az atomháborúba is? Az Önök ellenfelei is rendelkeznek atomfegyverekkel...

— Hát igen — mormogja Stanley válasz helyett, s újabb szivarra gyújt. Van egy jelszavunk: jobb halottnak lenni, mint vörösnek!

A leggazdagabbak társasága

Mr. Stanley nem akarja, hogy ezt a kérdést tovább feszegessük. Barátja, Rudolf siet a segítségére.

— Nagyon befolyásos emberek állnak az oldalunkon — kezdi. A John Birch-társaság tagjai közé sorolhat számos kongresszusi tagot, tábornokot, admirálist és diplomatát. Különösen erősek az összeköttetéseink Texasban, Kaliforniában és Massachusettsben. Érti, hogy miért? Azonnal megmagyarázom. Texas az olajmilliomosok fellegvára. Kalifornia olyan állam, ahol minden ötödik üzletembernek állami megbízatása van. Massachusetts — hogyan is mondjam — az amerikai bankemberek hazája. Nagyon büszkék vagyunk, hogy a John Birch-társaság tagjai közül sokan az Iparosok Nemzeti Szövetségéhez is tartoznak.

— Megtudhatnám, hogy hányan?

— Sokan — válaszolja Stanley köhögve.

— Tudna említeni néhány szenátort is, akik... tartoznak?

— Talán ne... — válaszolja St... közölhetem, hog... nökválasztáson... tor mellett fogu...

Beri Goldwat... csak úgy emle... „aki a XX. száz... vül fogja helye... ultrák politikai... re. F. Lewis újs... nem csinál titk... legszélsőségesebb... tartozik, kijelen... nélkül az egész... nes mozgalom...

Háron... kommunis...

— Hányan ta... az Önök szervez...

— Soraink áll... Minden más... mozgalom úgy é... tartozik. Bennü... „vezérként". A... nistáktól való... ként háromszor... leneseknek nev...

— Milyen k... hajtanak végre... Stanleytől.

„Óh, igen sol... Kommunistaeller... adunk ki és azt... adatunknak teki... alá helyezett... érdekében kan... sunk. Képzelje c... egyik legderekab... alá helyezték, m... akadályozni, hog... jussanak az egye...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1963 SZFP - 8.

1021

Hajdik Antal: Anya gyermekével (olaj)

NEMZETKÖZI SZEMLE

Csendes évforduló

Halkan, szinte észrevétlenül vette tudomásul a világsajtó a második világháború kitörésének majd negyedszázados évfordulóját.

Szomorú évforduló ez és egyben komor emlékeztető arra is, hogy ma már sokkal tökéletesebb eszközökkel rendelkezünk egymás elpusztítására és még sokkal több vér folyna egy új világháború kitörése esetén.

Az enyhülés ellen

A második világháború tanulságai úgy látszik nem vésődtek be elég mélyen egyes bonni politikusok agyába, mert folytatják az enyhülés elleni, a nemzetközi légkört mérgező politikájukat.

Jóllehet Bonn mai helyzete

A látogatás gyakorlati kifejezésre juttatta a Szovjetunió Kommunista Pártja elvi álláspontját, mely egységes egésznek tekinti a szocialista világrendszert és mindent elkövet a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megszilárdítására. A szocialista világrendszert a szocializmust építő országok állandóan növekvő csoportja alkotja. Ezek az országok társadalmi jellegükből kifolyólag dialektikus egységet képeznek. Ezeket figyelembe véve, ebben a szellemben erősítette a látogatás a Szovjetunió és Jugoszlávia baráti kapcsolatait és ezen keresztül az egész szocialista világrendszert.

De Gaulle és Kennedy

Kevesen számítottak arra, hogy Anglia mellőzése és az atomcsend-

Szövetségi idézték az kormá

Seybourn H. L amerikai kerületi ság elnöke csütö ba idézte George mai kormányzó meg kell indokol kedését, amellyel a néger gyermek megnyitott birmi kolák tanévének Mint ismeretes, néger lakosság jo szövetségi bíróság éltek Wallace elle

Seybourn H. L egyébként az, aki lettel tiltotta meg mányzónak, hogy akadályozza meg egyetemre három vételét. (MTI)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1963 SZEP 8.

Ma délután nyílik meg Gyulán Hajdik Antal festőművész kiállítása

Ma délután 5 órakor nyitja meg Kollárik János pedagógus Gyulán Hajdik Antal festőművész kiállítását. A kiállítást — melyen a művész legújabb alkotásait mutatják be — a gyulai Erkel Ferenc Múzeumban rendezték be és október 2-ig tartják nyitva.

A kiállítás részletes értékelésére visszatérünk.

lentkezés írásban vagy személyesen a helyszínen. Útiköltséget felvétel esetén térítünk. 1880

A Biharugrai Halgazdaság keres hentes és mészáros szakképzettséggel rendelkező, gyakorlott szakácsot. Fizetés kollektív szerint. Felvétel esetén útiköltséget térítünk, lakás biztosítva. 1915

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1963 JUL

1021

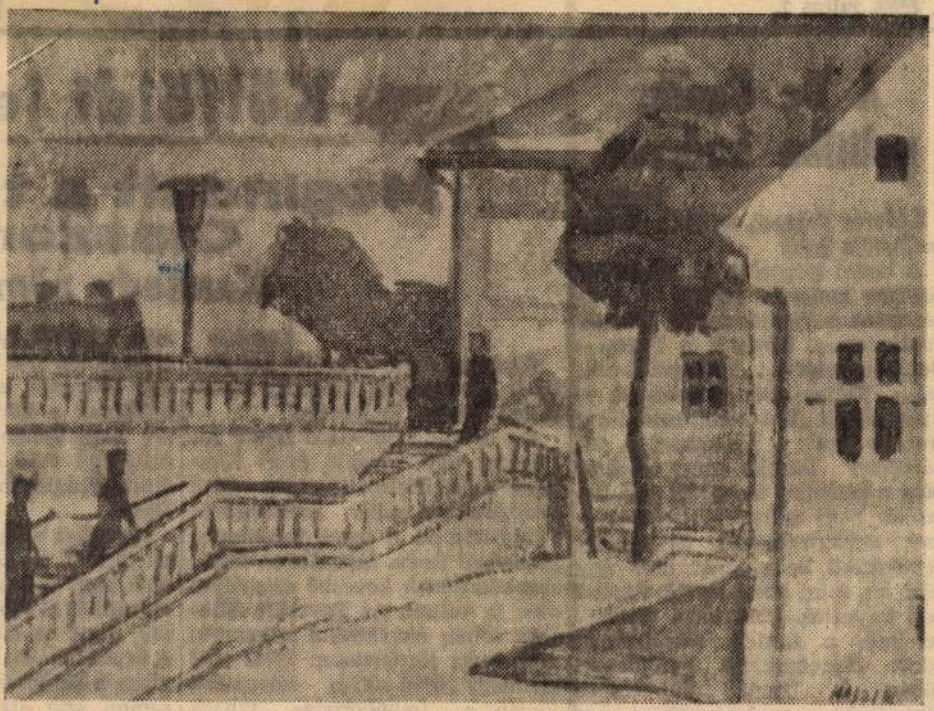

Hajdik Antal: Gyulai utcarészlet

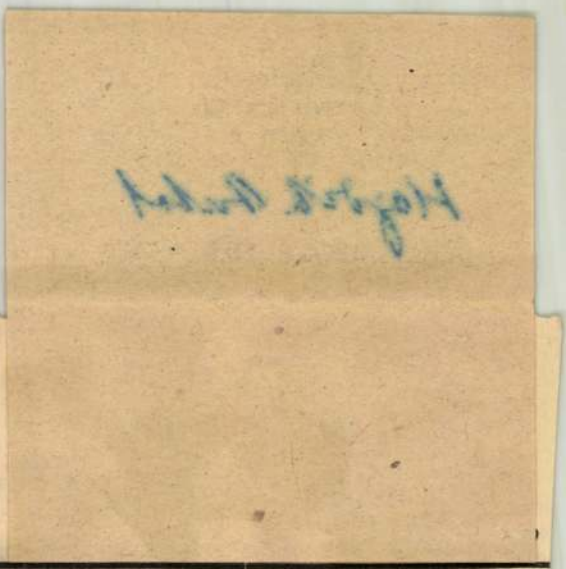

A De Gaulle politika kudarca

Párizs

Léderer Frigyes, az MTI párizsi tudósítója írja:

A bonni tárgyalás a degaullei politika kudarcát jelenti — hangoztatják a francia lapok. Sovány eredmény... Tövisek a Párizs—Bonn tengelyen... Hiábavaló utazás... Teljes kudarc Bonnban — ilyen címek alatt kommentálják a francia lapok a nyugatnémet fővárosban lezajló tárgyalásokat. Még a kormány szócsövei sem titkolják, hogy a francia—nyugatnémet együttműködési egyezmény „gyakorlati beindítása" nem úgy sikerült, mint ahogyan azt Párizsban tervezték. Pompidou miniszterelnök a francia televíziónak adott diplomatikus nyilatkozatában a bonni eszmecsere legnagyobb eredményeként azt emelte ki, hogy a tárgyalófelek gyakran „nagyon szembetűnő ellentéteiket" a legnagyobb nyíltsággal tárták fel és hogy a

Külföldi je

Megindult a tá Olaszor

Kennedy róma

London

Az angol sajtó folytatja könyörtelen leleplezéseit Kennedy római látogatásának kudarcáról.

Az Evening Standard római tudósítója úgy értesült, hogy Kennedy azért rövidítette meg római tartózkodását, mert mélységesen felháborította a jeges fogadtatás, amelyben Róma részesítette. Boszszankodásának kevésbé személyes okai is voltak. Az Egyesült Államok római nagykövete szerencsés volt, mert történetesen távol volt Kennedy rövid római látogatása idején, a felháborodás vihara ugyanis javarészt az ő fejére zúdult volna. Az amerikaiak, főként a nagykövet lelkes jelentése alapján ha az úgynevezett „balra arra irányult, hog az uralmon lévő K rata Pártnak, a listáknak a korm sét, hogy lemond nistákkal való sz által gyengüljön Párt.

Az egész világ ez történt. A ko csak hogy nem gy egymillióval több tek, mint az elő A szocialistákat a nézte a kommun semmi szín alat olyan kormány amely nem élvez támogatását. E k ben megindult a

Hajdik Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 SZEP 10

DÉL-MAGYARORSZÁG

— **Hajdik Antal festőművész** műveiből rendezett kiállítást a gyulai Erkel Ferenc Múzeum. A kiállítást, mely harminc olajfestményt mutat be, **vasárnap** délután nyitották meg.

Physics Dept.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdik Antal
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1964 JUN 14

1021

Hajdik Antal: Strandvázlat

Walter Ulbricht elutazott Moszkvából

Pártyi Sándor, az MTI moszkvai tudósítója jelenti:

A Szovjetunióban tett kéthetes látogatása végeztével, szombaton reggel elutazott Moszkvából Walter Ulbricht, a NSZEP Központi Bizottságának első titkára, az NDK Államtanácsának elnöke. A vnukovói repülőtéren a díszegységek parancsnokának jelentéstétele, az NDK és a Szovjetunió himnuszának elhangzása után *Walter Ulbricht, Nyikita Hruscsov* és *Leonyid Brezsnyev* elhaladt a díszalakulatok előtt. A szovjet iskolásgyermekek virágcsokrokkal kedveskedtek a német vendégeknek.

Ezután *Nyikita Hruscsov* a mikrofonhoz lépett és rövid beszédben búcsúzott el a német küldöttségtől.

Walter Ulbricht válaszában meghatottan mondott köszönetet azért a meleg fogadtatásért, amelyben őt, feleségét és barátait részesítették.

A beszédek elhangzása után a német küldöttség tagjai búcsút vettek a szovjet vezetőktől és beszálltak gépükbe, amely moszkvai idő szerint fél 11-kor emelkedett a magasba.

•

Walter Ulbricht, a Német Demokratikus Köztársaság Államtanácsának elnöke kíséretével együtt szombaton 14 napos szovjetunióbeli látogatása után visszatért Berlinbe.

Krag dán m haza az Egyesült

Otto Krag d befejezte hivata Egyesült Államo zott. Krag ameri rán megbeszélé Johnson elnökke miniszterrel és mányszemélyiség

A dán minisz tette, pontos kép megbeszélések a sült Államok kü alkalma nyílt ar álláspontját ki előtt Krag han szik haza, hogy csov szovjet mi pos dániai látog

Egy hét a külpolitiká

A nyári vakáció csak a diákok számára köszöntött be. A nemzetközi politikai élet zajlása azonban az elmúlt héten sem csökkent.

Számos fontos találkozó zajlott le vagy kezdődött. Így Hruscsov miniszterelnök Leningrádban Tito elnökkel találkozott, s fogadta Wilsont, az angol munkáspárt vezetőjét.

Tito látogatása során az általános nemzetközi helyzet problémái mellett, nyilvánvalóan megbeszélték a nemzetközi munkásmozgalom fontos kérdéseit, s mint a kiadott közlemény is hangsúlyozta, a döntő kérdésekben teljes volt a nézetazonosság.

Wilson moszkvai látogatása fontos lépés a munkáspárt választási hadjáratában, s az esetleges eljövendő munkáspárti kormány külpolitikájának kialakítá-

Egyesült Államok közötti kapcsolatok megjavítása érdekében. Hangsúlyozta, hogy az amerikai külpolitika továbbra is mozgásban marad ezen a téren, majd hozzáfűzte: „végső fokon nem vagyunk betonba ágyazva és a németek sem állhatnak úgy!" Johnson hivatkozott Erharddal folytatott régebbi beszélgetéseire, amikor kérte: tegyen meg mindent annak érdekében.

Strauss félelme a „rugalmas" politikától és Johnson nyilatkozatai a béke útjait kereső amerikai külpolitikáról, enyhén szólva túlzottnak tűnnek a legutóbbi laoszi események fényében, ahol az amerikaiak harci repülőkkel végrehajtott akciói nyílt imperialista beavatkozást jelentenek.

Amerika „erős kezű" fellépése Laoszban azonban éppen nem

zelésekbe egy puccs bátorítása ingadozó Souvar jes kompromitt állítása.

Goldwater kal majdnem egy nemzetközi vissz A londoni rá kommentátora következőket m ter esetleges j Goldwater lesz hivatalos jelöltj nű — akkor e respektábilissá Egyesült Államo sőséges politikai csoportokat, an kailag hajlandók dokba bocsátko dául Kuba in atomfegyverek

Hajdik Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

13

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1963 okt. 20.

Megyei őszi tárlat nyílik ma Gyulán, a középkori vár lovagtermében

1021

A Magyar Képzőművészek Szövetsége Békés megyei Munkacsoportja és az Erkel Ferenc Múzeum rendezésében ma, 1963. október 20-án, vasárnap délelőtt 11 órakor megyei őszi tárlat nyílik Gyulán, a középkori vár lovagtermében. A kiállítást, melynek anyagát Ezüst György, Hajdik Antal és Koszta Rozália festőművészek rendezték be, dr. Szelesi Zoltán szegedi művészettörténész nyitja meg.

A nagy érdeklődéssel várt megyei őszi tárlat több mint három hétig tekinthető meg és a terv szerint november 15-én zárul.

3

eleme egy-egy ízléses kerá
tárgy.

Éppen ezért nem érdekteler
közvetlen környezetünknek, l
nuknak kerámia díszítéséről
bet is megtudunk.

Egy fiatal kerámiaműv
Cserei Iriszt kértük meg, hogy erről a témáról mondja el véleményét. A kerámia megváltozott kultúránkkal és művészetünkkel együtt igen nagy fejlődésen ment keresztül. Hosszú idő telt el, míg a kifejezetten díszítő jellegű, ízléstelen vitrinfigurák átadták helyüket

kívánkozik, hanem valamilyen mutatós, száraz faág, dísz ág, ami egész éven át megmarad. A kerámia tárgyak alá is használható a még divatos horgolt, csipke terítő, de sokkal ízlésesebb, szebb a festett selyemből vagy egyéb színes anyagból készült alátét.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdik Antal
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1965 MAR 21 Hajdik Antal

/1021

Hajdik Antal *Gondolatok*

Gazdagodik az ország

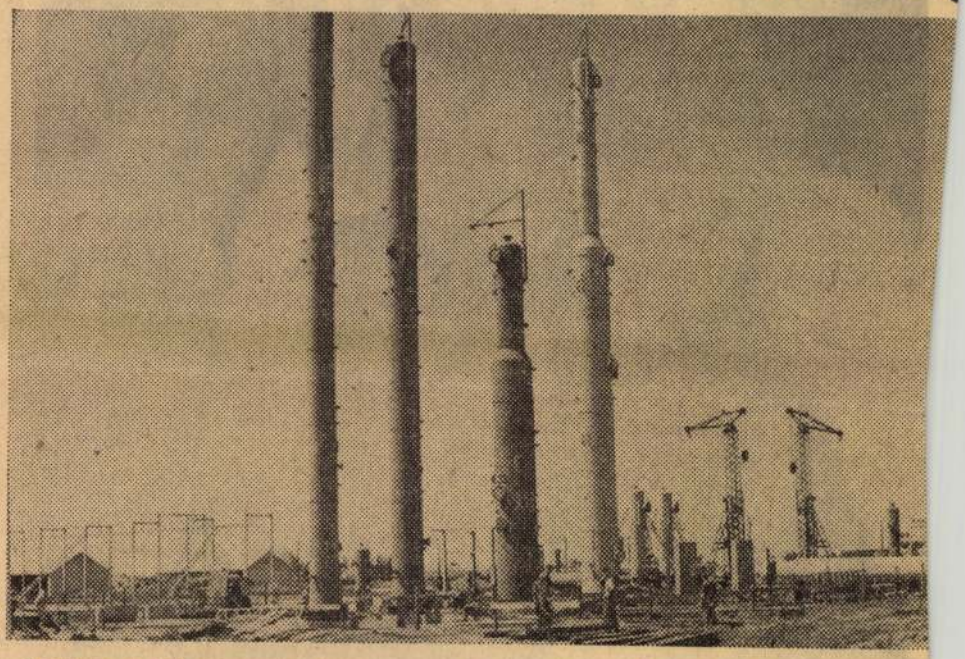

Megépült a földgázvezeték Hajdúszoboszlótól Budapestig. Az év második felében az új ve
hat a földgáz szállítása a fővárosba. A napi négymillió köbmétert szolgáltató hajdúsági föld
a környező városok háztartásait és ipari üzemeit látja el fűtőanyaggal, hanem a feltörő
a helyszínen fognak gazolint és propánbutángázt leválasztani. Képünk az épülő, teljesen au
dezésű üzem gazolinleválasztó tornyait ábrázolja.

(MTI-fotó — Lajos Gy

Zsiliptől — zsilipi

Az Élővíz-csatorna Békéscsa-
hán — amit sokan túlbecsülve,
lenség; sok helyen kupacban a
salak, a kályhákból kiszedett ha-
emberek. Két diá
lük szemben a ví

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdik Antal
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1965 FEB 7
1021

Hajdik Antal — *Önmagába néző*

SPORT * SPO

NB II-es női röpla 1964-k

4. Bcs. Vörös Meteor

Ennek az eredménynek az eléréséhez nagyon sok szervezési és edzési munkára volt szükség. Ugyanis az 1961/62. évi balszerencsésen végződött bajnokság után (egy játszmán múlt az NB I-be kerülés) a játékosok egy része abbahagyta a sportolást. A csapat újjászervezését megnehezítette, hogy a sportköri vezetőség is többször megváltozott. Ennek következtében az 1962—63-as évi háromfordulós bajnokságban a Vörös Meteor együttese csak a 8. helyet tudta megszerezni.

Az 1964. évi bajnokság alatt tervszerű és szervezett munka folyt. Az alapozási időszak március közepéig tartott. A felkészülést megnehezítették a teremnehézségek, de az időszaknak megfelelő erős megterheléssel járó munkát a csapat játékosai odaadó lelkesedéssel végezték.

A formábahozó időszak edzéstervében előirányzott programot a kedvezőtlen időjárás miatt csak

senyről" is oklevéllel
A csapat tagjai: **Sip
Fóth Klára, Alcva I
Éva, Bottlik Eszter, C
Cserháti Erzsébet,
Kerepeczki Judit, Lip
Péli Teréz, Rabóczki
bó Erzsébet.**

A Vörös Meteor ez
jobb eredményeihez
tékben hozzájárult
mostani vezetőjének,
Györgynek és elődjén
nosnak munkája, akik
mogatást és segítsége
a kitűnő edzőnek, **Búz**

A csapat még részt
gyei November 7. Ku
sein,valamint a Nyíreg

Járása

Az Endrődi Spartacu
szakosztálya 18 fős I.

Hajdik Antal
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1964 OKT 18.
1021

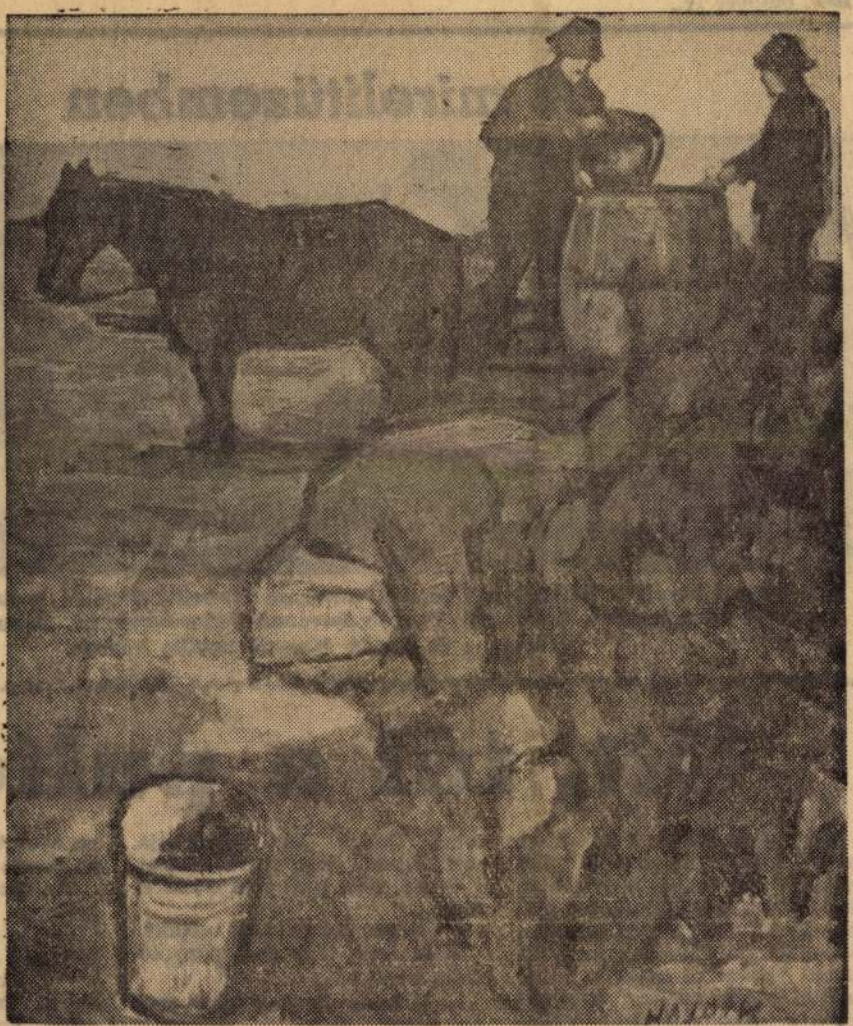

Hajdik Antal Szüret

A mirelitüzemben

A Hűtőipari Országos Vállalat békéscsabai hűtőháza mirelitüzemében szalagsz dolgozzák fel a karfiolt. Képünkön: Puskely Istvánné, Fodor Sándorné, Bohus L Mártonné és Hajdú Jánosné munka közben.

Ott, túl a pulto

Most végre miénk a szó. Igen, miénk: a pult innenső oldalán verejtékezve lótó-futó eladóké. Engedelmet a többes szám első személyért. Ez esetben azonban jogos. Mónus Pál helyettes boltvezető jóvoltából ugyanis beállhattam röpke néhány negyedórára a kiskereskedelmi vállalat békéscsabai 2-es számú boltjának dolgozói közé.

leint. Delint kér. Tapogatja, vizsgálgatja őket, sorra mindet.

— Na, már ezek sem olyanok, mint...

— Régen feketébbek voltak?

Rám néz, tán érzi, gúnyolódom, nem felel.

— Kasmir van? — kérdi szünet után.

— Hogyne, parancsoljon — s már rakom elé ezeket a nagyon

re nyomban az összes áru

Az utcán é zető.

— De néni, kifizetni minc

— Tudom éppen most csak gondol megnézem ezt itt... Csak ne

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdik Antal
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG
1965 JAN 17
1021

Gyulai vár

RT • SPORT

testnevelés gyénkben

zben beve-
munkahelyi
terjed. En-
y maguk az
a kérdés-
ék még fel
gen komoly
k a dolgo-
i testneve-
ségekbe üt-

megismer-
ól az MTS
észített az
elyet a jö-

an. Megállapították, hogy a munkaidőben történő ötperces leállás, amíg a dolgozók a gyakorlatokat végzik, a termelésben csökkenést nem jelentett. A munkafegyelem nem romlott. Eredménye viszont az lett, hogy azokban az órákban, amikor a dolgozókon már a fáradtság jelei mutatkoztak, az ötperces munkaközi testnevelés következtében felfrissültek, ezáltal nőtt a munkakedvük és csökkent a balesetek száma.

Igen hasznos volna, ha megyénkben más üzemek vezetői is követnék az Orosházi Ruhagyár vezetőinek, Kátai

FILMHÍRADÓ

A kém nyomában

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1964 OKT 4.

1021

Hajdik Antal

Magán-

T * SPORT * SPORT

előink az olimpiai faluban

Rö

— Viszontlát
hangzott Budap
sággal mondot
szeptemberéber
Yasutaka Ma
labda szövets
visszarepült „f
a magyar vál
mes, nehéz cs
ban rendezett
Az olimpiák t
gyarország 30
gyon reméli n
röplabda-torná
európai hely
világbajnoksá
szovjet, a cs
válogatott sze
a negyedik h
lengyel, a bo
magyar) pály
rint csaknem
Könnyen le
feszített háló
mas, s színv
jobbjaihoz
idegek kemé
felkészülés m
pán sportem
ga is segítet
alábbis erről t

Hajdik Antal

Hajdik Antalnak művészete sok hasonló vonást mutat. Szenvedélyes portréfestő ő is. A jellemek kifejezéséért elmélyülten fáradozik. Nem törekszik hangoskodó színhatásokra, ezért sajátos, bársonyos színei kellemes hatásúvá teszik átfogó tárgylátását. Erkel Ference, Öreg festője egyéni kifejezésmódjukkal tűnnek ki. Kár, hogy lemond a környezetnek a portréábrázolást gazdagító lehetőségeiről. Levegős tájképének inkább technikai értékét becsüljük, mert színei és hangulata kissé hűvösek, elütnek az alföldi emberek tájszemléletétől.

Dr Kátai Ferenc

Békésmegyei Népujság 1957 XI. 7

Hajdik Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

1957 JUN 16

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

610

Festőművészházaspár gyűjteményes kiállítása egy viharsarki kis községben

Most először, hogy egy Békés megyei kis faluban kiváló festőművészek kiállítását rendezik meg. Koszta Rozália és Hajdik Antal festőművész házaspár az egy hónapig tartó jelentős sikerű gyulai tárlata után, Gyulavári község tanácstermében állította ki mintegy ötven olaj-, akvarell- és pasztell-képét s több rajzát.

A gyűjteményes kiállítást a községi tanácsülés előtt, szombaton este nyitották meg ünnepélyesen.

e nem szereti... Miért nem szereti?
rt, hogyan, mikor, meddig... Kicsi
vtok! A jövő reménységei...

Hajdik Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI NÉPÚJSÁG

0358 S7FP 30

Festőművész-házaspár kiállítása nyílt meg Gyulán

A gyulai Erkel Ferenc múzeumban Koszta Róza és Hajdik Antal festőművész házaspár legújabb műveinek tárlata nyílt meg szeptember 28-án, vasárnap délután. A két fiatal festőművész néhány évvel ezelőtt fejezte be főiskolai tanulmányát a Szovjetunióban. Alkotó otthonukat Gyulán találták meg, s azóta tevékeny tagjai a megyei képzőművészek munkacsoportjának. A kiállítást dr. Dankó Imre múzeumvezető nyitotta meg.

Felkészült
az 1958—5

A járások székhelyein szeptember 24-én megkezdődtek a háromnapos propagandistaképző tanfolyamok, amelyeken az oktatás ve-

natalom erősítéséért.

Békésen és másutt az előadásokra és vitákra meghívták a propagandistákon kívül a járási veze-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1963 AUG 19

104

HAJDIK ANTAL: ÉLJEN AUGUSZTUS 20.

emben halad az un. naztaji,
munkát a földművesszövetk
nak az úttörők, akik sok hé
mákgubót és viszik az fmsz-
mintegy 2000 kg-ot vásárolt
zet az ú

emes a mákgubót eladni, mert pl. 100 kg mákgubó áráért 2 mázsa tűzifát lehet vásárolni.

ralévő 2—3 hétben az úttörők még fokozhatják a gubógyűjtést,
a legtöbb helyen most fejtik. Szorgalmukért a gubó árának hely-
kifizetésén felül még értékes jutalomban is részesülhetnek.

gosítást a begyűjtéssel és az átvétellel kapcsolatban a helyileg
es körzeti vagy önálló fmsz, székhelyeken a MÉK vegyescikk
ni osztálya, vagy a HERBÁRIA Központja (Bp., V., Arany János
utca 29.) ad.

395

TSZ TAGOK ÁLLANDÓ BIZTOS JÖVEDELME

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdik Antal
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1963 MÁR 3

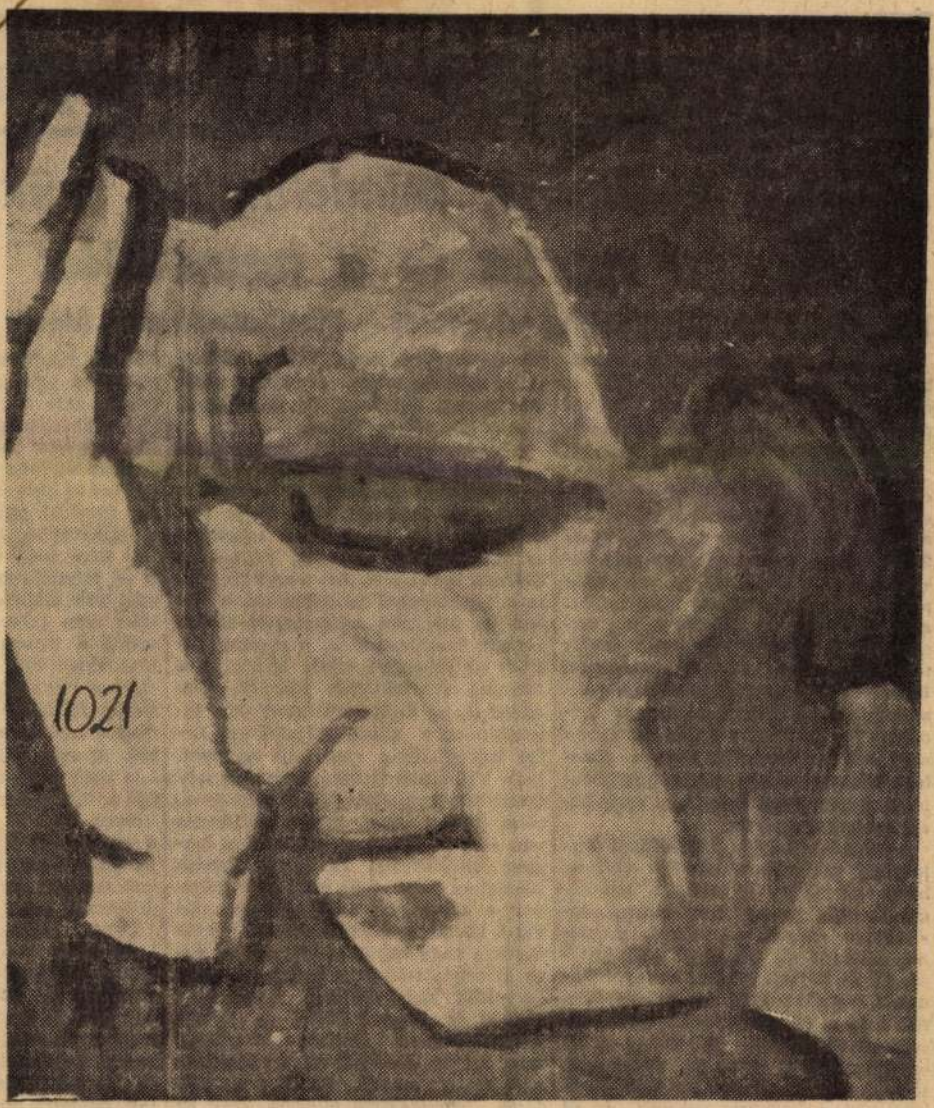

Hajdik Antal: Gondolkodó

SPORT • SPORT • SP

Tegyük vidámmá, mindennapos szüks a sportot és a testnevelést

Tanácskoznak megyénk sportvezetői — Megtartotta első ülését

Gyulán, a Jókai Művelődési Otthonban tegnap délelőtt megkezdődött megyénk sportvezetőinek kétnapos tanácskozása, amelynek első napirendi pontja a Megyei Testnevelési és Sport Tanács ülése volt. A párt- és a tanácsi szervek képviselői, a sportkörök, a szövetségek vezetői előtt *Kovács József* elvtárs, a Megyei Testnevelési és Sport Tanács elnöke tartotta meg beszámolóját. Többek között ismertette a VIII. pártkongresszus határozatait, *amelyek világosan jelölték meg a feladatokat a gazdasági és politikai élet területén, a szocializmus építésében. Ezekre a határozatokra épülnek testnevelésünk és sportmozgalmunk feladatai is, amelyeket ebben az évben meg kell valósítanunk,* hogy a jövőben szilárd, kellően megalapozott talajon fejlődhessen hazánk, s ezen belül megyénk sportja.

A múlt évben végzett munkával egyidejűleg elmondotta Kovács elvtárs, hogy az idei tennivalók legfőbb irányvonala az egységes sporttömegszervezet eszmei, szervezeti, személyi, szakmai és pénzügyi előkészítése. Az új tömegszervezet széles társadalmi alapokra épül fel, amelyben a KISZ és a szakszervezetek tevékenysége egyre nagyobb mértékben kerül előtérbe. Éppen ezért *az eddigiektől jobban, tágabb értelemben kell érvényesíteni a kollektív vezetést, az új tömegszervezeti munkastílust.* Ennek egyik nélkülözhetetlen feltétele a pártszervezetek hatékonyabb támogatása és e támogatás igénylése.

A mozgalom tartalmi vonatkozásban, mint elsőrendű feladatot említette a tömegek megnyerését a sport, a testnevelés számára. Ezen belül céltudatosan kell törekedni a sportolók és sportvezetők politikai, eszmei és szakmai nevelésére. Ezt a célt szolgálta a segédoktatói tanfolyamok, a közép- és alapfokú sportvezetői tanfolyamok megszervezése, a sportakadémiák és sportköri esték. Mindezek a tömeges sportoktatást jelentik, még akkor is, ha azok nem mindenkor feleltek meg a követelményeknek. Ezzel kapcsolatban meg kell említeni, hogy különösen Békéscsabán nem úgy sikerültek a sportakadémiai előadások, mint kellett volna. Ennek elsődleges oka — s itt bírálattal kell élni a Magyar Testnevelési és Sport Tanács illetékesei iránt — az előadások idejének a tervezettől való eltérése, mivel a központi előadók utazási nehézségekre vagy egyéb elfoglaltságra való hivatkozással nem jöttek le, vagy helyettük mást küldtek. Örvendetes viszont az, hogy *a járási és városi sportakadémiák jobban sikerültek mint tavaly. Ezeknek az akadémiáknak megyei előadói voltak, s az időjárás viszontagságai ellenére, ezek az előadók eljutottak* előadásos propag feladat lesz a jö idei tapasztalatok *ken keresztül ism a sport szépségei tásával és akár al res sportoló gyar a testnevelésbe.*

— Erre nagy s is — folytatta be gyei TST elnöke kell: nem pillana tavaly a Falusi Spartakiádjának elért eredményünk tavaly fölényesen, megye lett az els tőn. Ez szép teljes ben még a 13. he hát a tömegsport ütemes volt. E f a spartakiád nem je, mert a Kilián lom hasonló, reáli ni végzett munkár

Ezzel kapcsola hogy eddig is fog szerző mozgalomm sősorban az isko ugyanolyan mecha lisan, mint az elő szerző versenyekk ik ellenére haszno talt, dolgozót isme tal, a győzelem ör élvonalbeli sport pályafutásán. Min ban eszmei, politi rendszerében is —

SEGÍTŐ ELEK

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdik Antal
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1964 MÁJ 24.
1021

KÖRÖSTÁJ

KULTURÁLIS MELLÉKLET

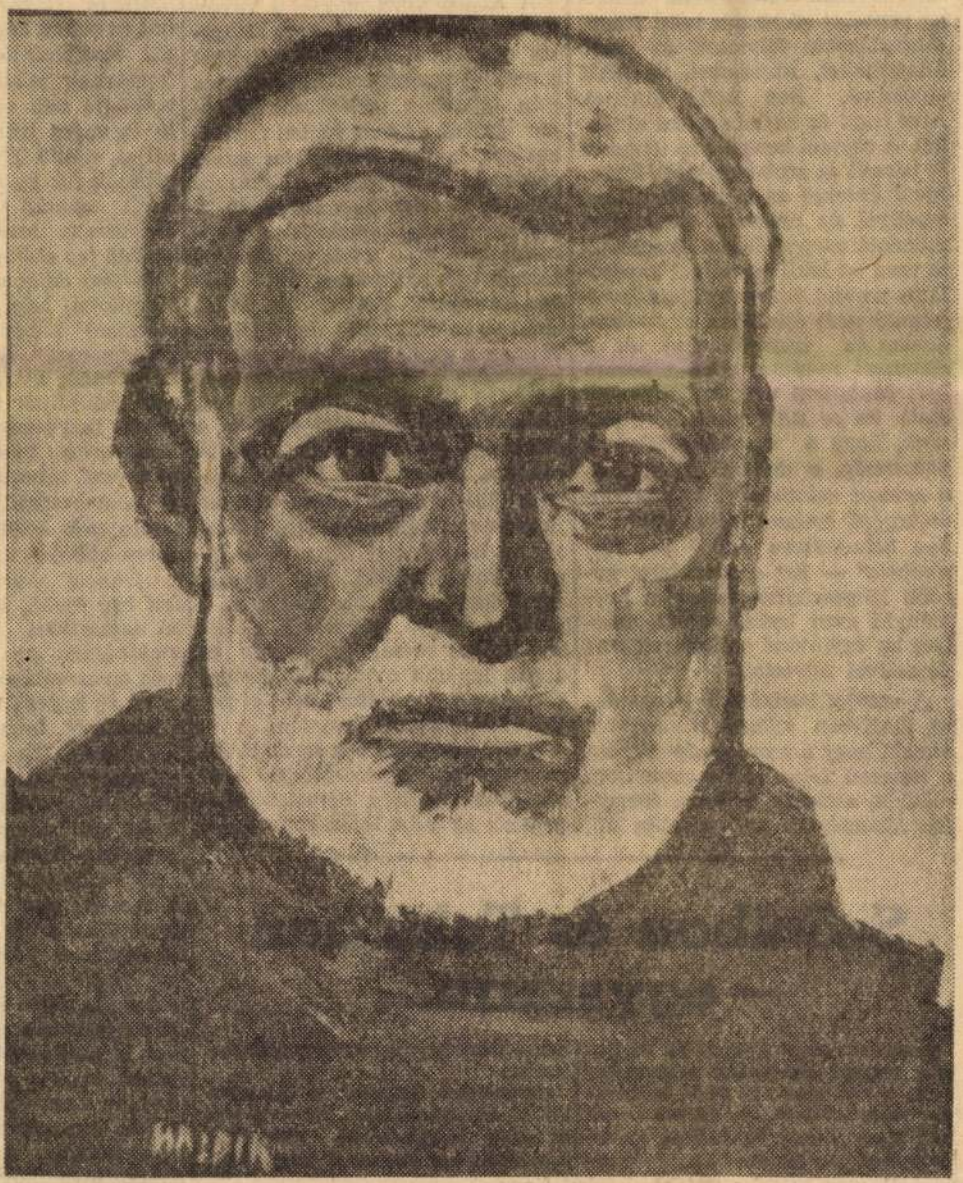

Hajdik Antal: Hemingway

Egy hét a külpolitikái

Az elmúlt hét legkiemelkedőbb eseménye Hruscsov elvtárs látogatása az EAK-ban. A Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke az asszuáni gátavatás után fontos tárgyalásokat folytatott az arab államfőkkel, Nasszerrel, az EAK elnökével, Ben Bella algériai, Aref iraki és Szalal jemeni elnökkel. A szovjet kormányfő többször is beszélt az arab egységről. Rendkívül érdekes az a megállapítása, amellyel az asszuáni stadionban mondott nagygyűlésen fogalmazta meg az arab egységgel kapcsolatos szovjet álláspontot: *„A Szovjetunió nem általában az arabok, hanem az imperializmus és a gyarmati rendszer ellen harcra kelt egyiptomi nép segítségére sietett. Mi az EAK segítségére jöttünk, hogy a munkásosztály, a parasztság, a dolgozó értelmiség, a nemzet valamennyi haladó gondolkozású embere minél gyorsabban haladhasson az új élet építésében."* — Ezt a gondolatot később kiegészítette a szovjet kormányfő azon beszélgetésen, amelyet az egyiptomi szakszervezetek vezetőivel folytatott.

A szovjet kormányfő látogatása az EAK-ban világos bizonyítéka annak, hogy a szovjet nép mindig a nemzeti felszabadító mozgalom oldalán, azoknak a fiatal, független államoknak az oldalán áll, amelyek politikai és gazdasági vonatkozásban egyaránt önállóságukért küzdenek.

A Közép-Kelet mellett a Távol-Keleten is fontos szovjet látogatás eseményei zajlottak a héten: a szovjet parlamenti küldöttség élén Japánban tartózkodik Mikojan elvtárs, és más fontos tanácskozások mellett Oszakában japán gazdasági vezetőivel találkozott. Ezen a beszélgetésen szó esett a szovjet—japán kereskedelmi kapcsolatokról is — a két ország árucsereforgalma jelenleg évi háromszázmillió dollár, de ennél lényegesen nagyobb lehetőségek vannak a gazdasági kapcsolatok bővítésére — ám a világsajtó egyöntetűen úgy látja, hogy *Mikojan látogatásának jelentősége túlnő a gazdasági megbeszélések értékrendjén.* A szovjet Minisztertanács első elnökhelyettese ugyanis Hruscsov elvtárs személyes üzenetét és meghívását vitte el a japán kormányfőnek. Az üzenet egyik leglényegesebb pontja az a javaslat, hogy rendezzék a két szomszédos ország viszonyát és ennek legjobb módjául a szovjet kormányfő *a békeszerződés mielőbbi megkötését* javasolja.

A hét eseményeinek sorában újra a nemzetközi érdeklődés első vonalába került a délkelet-ázsiai helyzet: *az USA leplezetlen katonai készülődései új a világ e körze* Johnson elnök ug üzenetet intézett a hoz és ebben kérte, évi ötszázmillió do (amelynek jelentős vietnami nép elnyo ló szennyes háború gálja), *újabb 125 m* emeljék fel. Ez a ja lenül azután szü McNamara amerika niszter *(az elmúlt hé ötödször)* Saigonban állapította, hogy az vietnami háborús „eredményei" egyre Bonyolódik a laosz ahol felújultak a ha oldal fegyveresei, Kouprasith vezetés puccsista tábornoko vel szembeszegülő c semlegesek között, deres ebből a szem *a francia kormá tett egy újabb, Laos zó nemzetközi kon szehívására.* Az an még nem válaszolt latra, az Egyesült Ál kijelentette, hogy ké beavatkozni Laoszba álláspontot Gromik niszter egy, Souvan laoszi miniszterelnök levelében fejtette ki unió — hangoztatja niszter — *ezután is az 1962-es genfi m következetes végreha és támogatja a koalic nak a független és se békés fejlődése érde tott tevékenységét.* zafias Front pártj Szufanuvong mini lyettes levélben for na Phouma mini hangoztatva, hogy nyomására tervezet tozások, személycse *danak a három p eddigi megállapodá*

Szöulban és Tokióban — egyszerre...

Ismeretes, hogy a japán és dél-koreai reakció érdekeinek megfelelően — és a háttérben álló jenki diplomácia sugalmazására — dél-koreai—japán tárgyalásokat kezdtek az elmúlt hónapban. De mindkét ország egyeko k a nemzetgyűlés épülete előtt tüntetnek.)

Ugyanekkor Tokióban a Zengakuren japán diákszervezet 250 tagja ítélte el a tárgyalásokat. Egyidejűleg szenvedélyesen kárhoztatták a tünte-

Hajdik Antal:
Illusztrácíó
Hamingway Öreg
ember a hídon című
novellájához

Békésmegyei Népszínmű 1963 I. 20

eredményeikről és hibáikról rö
den szólunk, annál többet visz
arról, hogy melyek azok a fel
telek, amelyeket a jobb szerepl
a színvonalemelkedés érdekéb
ki kell használni.

Az már nem is szár
meglepetésnek, hogy a **Sark**
Cukorgyár labdarúgói a tabe
éllovasai. Úgy is mondhatnár
bérelt helyük ez. Furcsa azonb
az, hogy még egyszer sem tudt
a finálében úgy játszani, mint a
nak előtte. Mindig az utolsó m
kőzéseken, esetleg mérkőzés
szegődött melléjük a balszerenc
Nos, az 1962—63-as bajnoki é
ben ismét elsők a félidőben.
edzések látogatása, a szezon elő
elméleti, szakmai munka, m

Hajdik Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1963 AUG 4.

1021

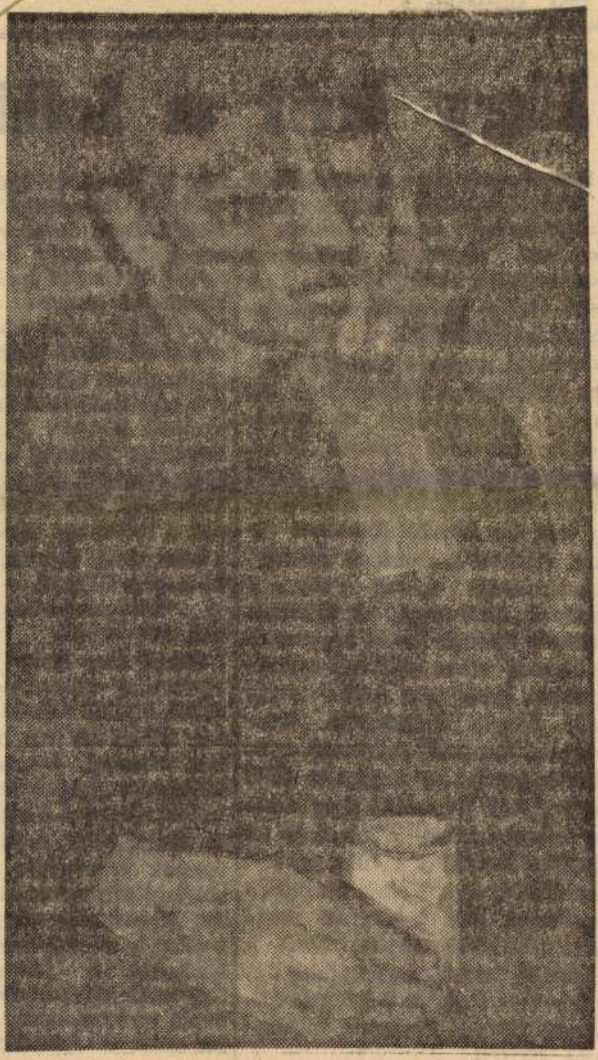

Hajdik Antal: Tünődő

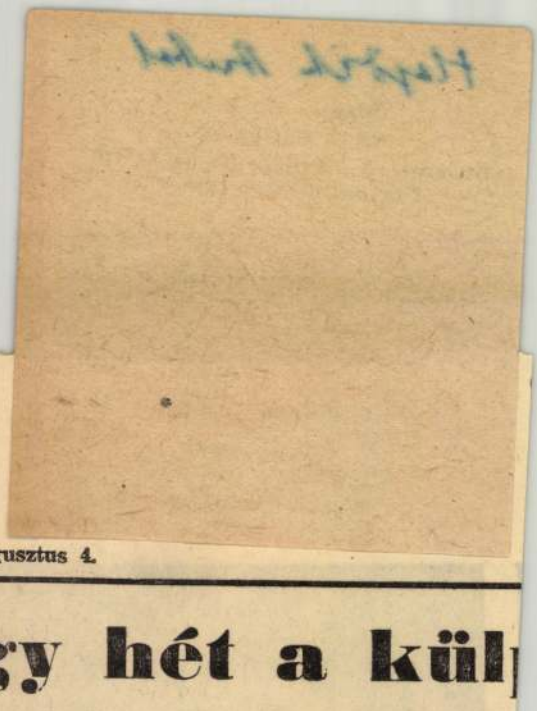

1963. augusztus 4.

Egy hét a kül

Hosszú évek óta nem észleltünk a világpolitikában olyan nagy hullámverést, mint aminőt a moszkvai részleges atomcsend megállapodás váltott ki. Már több tucat ország jelentette be csatlakozási hajlandóságát a részleges atomcsend megegyezéshez, amelynek aláírására augusztus 5-én kerül sor Moszkvában: az egyezményt amerikai részről Rusk, amerikai külügyminiszter, angol részről Lord Home külügyminiszter írja alá. Ruskot moszkvai útjára elkíséri a szenátus külügyi bizottságának elnöke Fulbright szenátor, Stevenson, az Egyesült Államok állandó ENSZ képviselője és más neves politikai személyiségek. Rusk igen fontos útravalót kapott Kennedytől. Washingtoni forrásból származó értesülések szerint az elutazása előtt Kennedyvel folytatott megbeszélésének eredménye az volt, hogy az amerikai kormány elvileg pártolja a NATO és a Varsói Szerződés tagállamai között kötendő megnemtámadási szerződést, azzal a feltétellel, hogy a szerződésbe bele lehessen foglalni a nyugati hatalmak Nyugat-Berlinnel kapcsolatos igényeit.

A világ minden tájáról tömegesen érkeznek az egyezményt üdvözlő táviratok Moszkvába Hruscsov miniszterelnök címére. Az amerikai politikai életben szenve-

rák is. Schröder külüg
vasárnap formálisan üd
megegyezést, de ez volt
len pozitív hang Bonn
nauer kitartóan halligat
hangosabb azonban a h
rús klikkje. Von Hassel
miniszter sietve kijelent
„a moszkvai egyezmény
ti a sokoldalú atomütőer
zásának tervét". A nyu
Deutsche Zeitung arra
keztetésre jut, hogy „ha
Szövetségi Köztársaság
nék a moszkvai egyezm
a keletnémet rendszer e
jelentené. Bonnak — írja
— visszavonhatatlanul
kell mondania".

Sajnálatos, hogy a
egyezmény ellenzőinek
látjuk a kínai vezetőket i
min Ribao azt írta, hogy
áris kísérleti robbantás
szüntetése „hamis bizton
zésben ringatná a népeke
ná éberségüket. A kínai
vezetek képviselője a J
szágos Szakszervezeti Ko
son kijelentette, hogy „
nukleáris megegyezés, a
biztosítja a fennálló
fegyverek megsemmisíté
vábbi gyártásának me
sét, csak a közvélemén
vesztése lenne". A Le M
mű francia kormánylap

Az Egyesült Államok

Hajdik Antal

Békés megyei Népnyelv

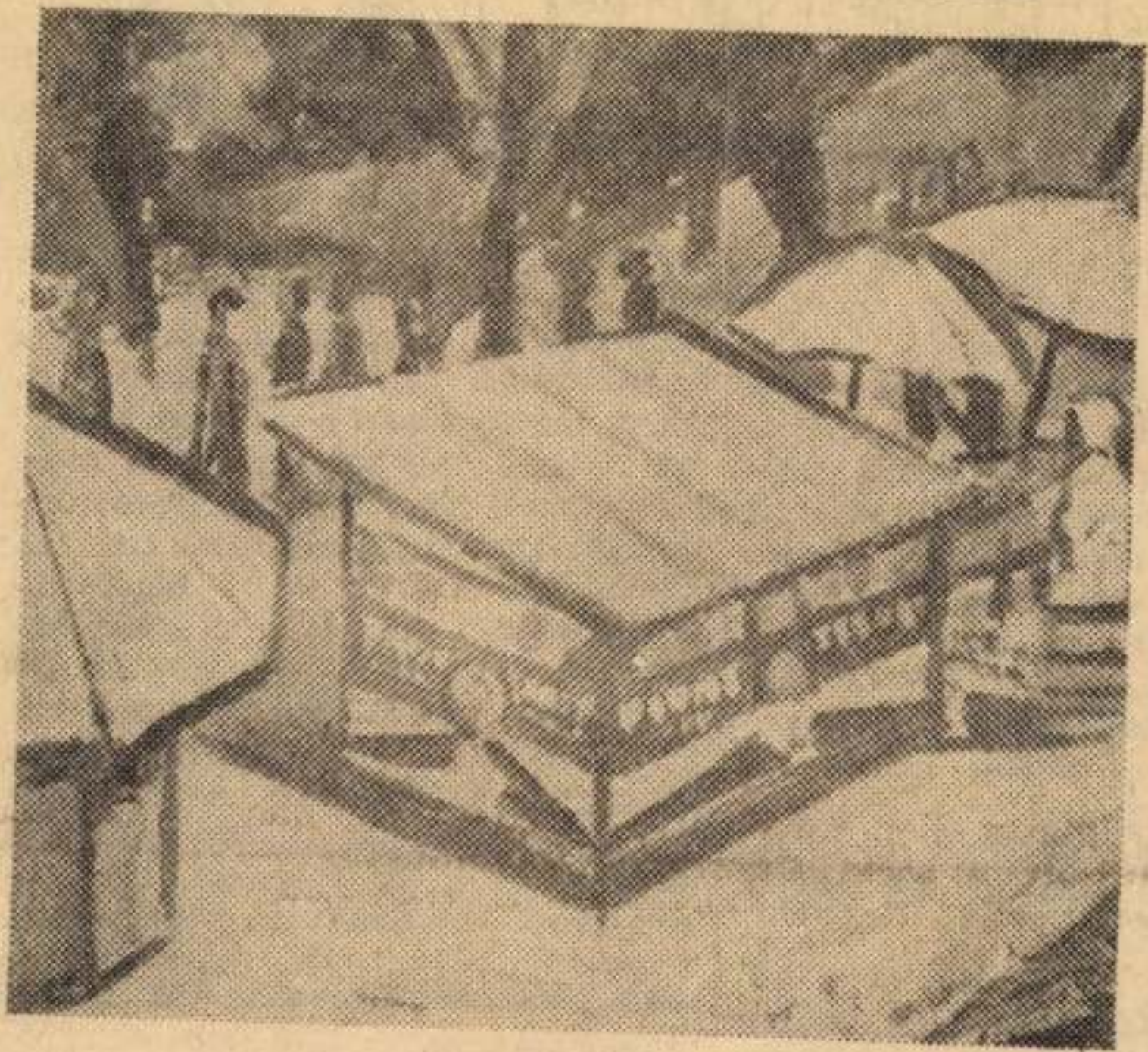

Hajdik Antal: Tihanyi bódék

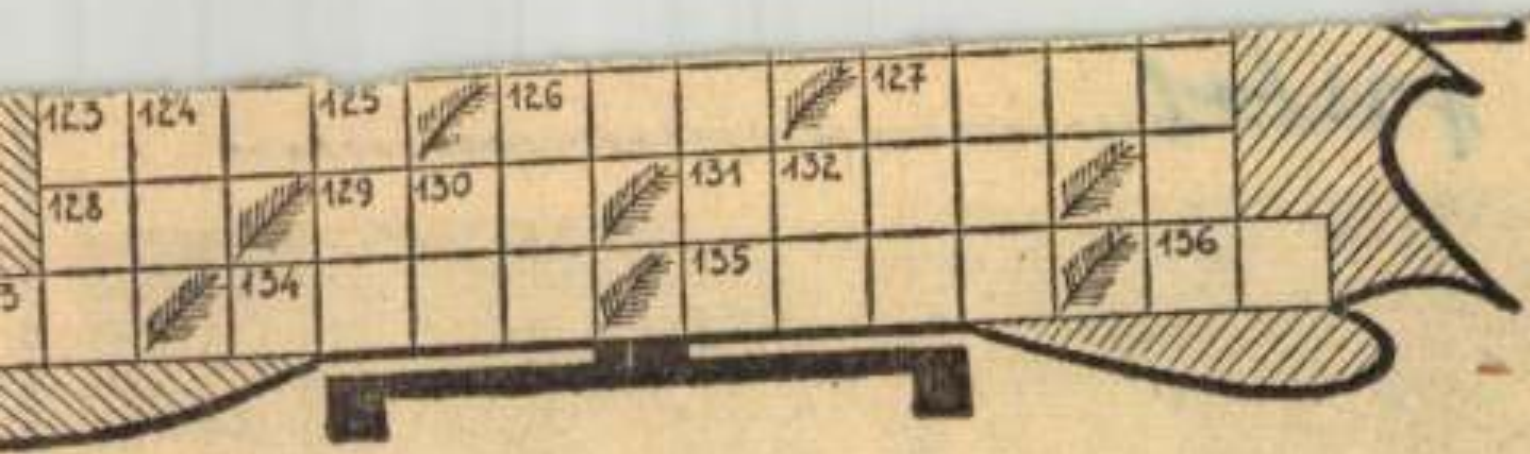

rejtvényünket először is
ny-szerűen kell megfej-
a „karácsonyfa" külső
betűket felülről lefelé
lvasni és ezek a „kará-
oldalán a szocialista világ-
politikájának fő alapelvét
b oldalon pedig, ugyan-
lefelé olvasva, a népek
elemelkedésére vonatkozó
találják meg olvasóink.
részleteinek megfejtésé-
esek) külön definíciókat
meg.
: a függőleges 2. és 15.,
karácsonyfa" két oldalán

3: 1. Nevelő. 2. Főző-
USA egyik délkeleti, faj-
íres állama. 16. Levélnek
es termény. Befejez.
as megye szombathelyi
Idejét múlta földmű-

egy fél kilométer. 93. Hím állat. 94. Fém. 95. Összekötözött szálas növény. 98. Megtervez, kispekulál. 100. Mint a 98. vízszintes. 101. Szerb László. 102. Görög mitológiában a szerelem istene. 105. Nyugat-urali város a Káma folyó partján. 106. JR. 107. Patak Heves megyében. 110. Időszakok. 113. OE. 114. Azonos betűk. 115. Város Egyiptomban. 117. Cső, németül, ahogyan ejtjük. 118. Kettős betű. 119. Igekötő. 122. Személyes névmás. 123. Felülről odanyújt. 126. Régi űrmérték. 127. Dolga. 128. Egyszerű emelő. 129. Arab nevekben atyát jelent. 131. Komárom megyei község, felcserélt ékezettel. 133. Német terrorszervezet volt. 134. Coca...., amerikai üdítőital. 135. Kikötőváros a Bab-el—Mandeb-szorosnál. 136. Azonos mássalhangzók.

FÜGGŐLEGES: 2. Ma ünnepeljük. 3. A keresztrejtvények állandó menyasszonya, felesleges ékezettel. 4. Keres-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

APR 7

1021

MŰTEREMSAROKBÓL

Hajdik Antal: Tanuló fiú (olaj)

(A ma nyíló VI. Alföldi Képzőművészeti Kiállítás anyagából.)

egy teljes sikerült ka-
áll, visszavezethetők
Államoknak arra a
hogy közvetlen kato-
rekkel próbálja útját
lános elégedetlenség-
ahogy az amerikai la-
is hangsúlyozzák: a
tehát a kubai for-
zellem terjedésének.
nségek azért is érde-
kozott figyelmet, mert
lük, hogy a Kennedy-
-demokratizmus, ame-
övetség a haladásért
segélyprogram se-
sába próbáltak csoma-
asználatban feltűnően
alatt teljesen megsem-
nnedy szerette volna
világgal, hogy az Egye-
k olyan politikát foly-
nerikai kontinensen,
dollársegélyt bizonyos
s feltételek megte-
kapcsolja össze. Kide-
n, hogy ez az álcázási
gyakorlatban nem
. Az imperializmus
jza olyan, hogy a de-
k még leghalványabb
tozatát sem tűri meg
k belőle a nyers erő-
malában az előzött el-
mánya semmivel sem

nem képes teljes nagyságában kibontakozni. Arról van szó, hogy a tartományi és parlamenti választások helyett, júniusban csak elnökválasztást tartanak.

A dél-amerikai reakciós erők mozgósításával egyidőben az Egyesült Államok tovább folytatja manővereit Kuba elszigetelésére. A Karib-tengeri térségben úgyszólván napirenden vannak a provokációk, amelyekben ugyan közvetlenül különböző kubai ellenforradalmi csoportok vesznek részt, de mindenki tudja, hogy az Egyesült Államokból mozgatják őket. Az Egyesült Államok kormánya az októberi válság idején vállalt kötelezettségei ellenére, továbbra sem tett le arról a szándékáról, hogy megpróbálja megfojtani a kubai forradalmi rendszert, s olyan kormányzatot létesítsen ebben az országban, amely nem a kubai nép érdekeit, hanem az amerikai monopóliumokat szolgálja.

Paál Ferenc

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1963 SZEP 29.

1021

KÖRÖSTÁJ

KULTURÁLIS MELLÉKLET

Tűnődés a világ dolgain

A gyulai Erkel Ferenc Múzeumban most bemutatott Hajdik-kiállítás egyik képe viseli ezt a költői címet. A szokatlan cím kifejezi az egész kiállítás mondanivalóját, Hajdik Antal festőművész munkásságának lényegét.

Hajdik Antal neve nem ismeretlen előttünk. Tízéves művészi múlt áll a háta mögött, többször volt már önálló kiállítása is. Neve, munkássága most mégis, mintha újszerűnek hatna ennek a kiállításának a tükrében. Nemcsak a tízéves múlt, a kerek szám varázsa, hanem a művész egy bizonyos, tiszteletre méltó, elért alkotói szintje miatt. Művészünk szemlélődő, gondolkodó ember, akit hétköznapjaink apró dolgaiban is a világ nagy összefüggései, napjaink égető kérdései izgatnak. Szinte minden munkájának mély filozófiai tartalma, mondanivalója van. Ez legjobban portréin, kedvenc műfaja, fejeződik ki, de ott látható a különben közömbösnek ható csendéletek, tájképek látványában is. Hajdik portréin kevésbé fontos az ábrázolt személy valóságos, mindenki által megismerhető arca. A lélek útjait keresi és igyekszik megmutatni, a belső fejlődést próbálja megragadni és ábrázolni. Például S. I. költő arcképén a világ, az élet gyötrelmeinek és szépségének együttesét, a költőre jellemző viszonyítással ábrázolja. Stravinszkij feje pedig az öreges, elnyűtt emberfő mögött századunk szenvedésekkel teli napjaiban, lelkiismeretével önmagát művésszé kínozó ember bartóki világát mutatja meg. Minden arckép jellemző kell hogy legyen, a portré eleve karakterizál. Hajdik portréi, figurális megoldásai általánosítanak is. *Modern tánc* című képe például, a *Fiatalok* vagy a *Dokkmunkások*, vagy mások sem egyedileg érdekesek, hanem napjaink problémáinak felvetése, festői megfogalmazása miatt.

A nagy kérdések, a belső mondanivaló kifejezését szolgálják fokozott általánosításai, amelyeken már egyenesen az iszonyt *(Iszonyat)*, a bánatot *(Bánat)*, a mai szerelmet *(Szerelmesek)*, a megnyugvást *(Lehajtott fejű nő)* ábrázolja.

Hajdik képei gondolkodásra késztetik a nézőt. Gondolatokat indukálnak. Ezt nagy erejű kifejezőkészségének köszönheti. Ez a kifejezőkészség sok részből, összetevőből áll. Keveset mondanánk róla, ha csak a nagyfokú szakmai műveltségre utalnánk vele kapcsolatosan és az egyéniséget, Hajdik Antal egyéni látás- és ábrázolásmódját emlegetnénk. Konkrétabban is megfogalmazható eljárásokkal dolgozik és ér el művészünk hatásokat. Mindenekelőtt merész képkivágataival. Ezek már önmagukban is feltűnők és mindig rámutatnak a lényegre, a kifejezendő tartalomra. Hatását leginkább a képen megfesthető felületek variálásával éri el. Annyi felületet alakít ki egy arcon is, amennyit csak lehet., Ezeket a felületeket aztán különféleképpen aktivizálja. Némelyeket szigorúan lezár, éles kontúrok közé rekeszt, másokat bizonytalanná tesz, elmos. Vannak olyan felületei, amelyeket gondosan részekre tagol, árnyal, ismét mások, amelyeket színnel kiemel. De igen nagy kifejezőeszköz Hajdik kezében a felületek egymáshoz való viszonyítása, a térben való különböző megjelenítése is. A felületvariációkhoz kiegészítésként, mintegy aláhúzásként járul gazdag, sokszor harsogó színvilága. Ezzel is jellemez, ezzel is kifejez.

A kiállítás anyagából: L. E. portréja.

Mindent összefoglalva elmondhatjuk, hogy a gyulai művész kiállítása agitatív erejű. Méltán kelt nagy feltűnést, mert újszerűsége, merészsége, az általánostól való eltérése ellenére is mindenki számára kifejező. Idevonatkozóan érdemes utalni a kiállítás vendégkönyvének egyik bejegyzésére. A bejegyzés kissé kioktató hangon arra kért magyarázatot, hogy az arc színe miért zöld, a gondolkodó ember kezefeje miért akkora, mint a feje, az akt miért csípőficamos stb. A felvetett kérdéseket egy másik látogató válaszolta meg, odaírván: Ezek a műveltség kérdései! — Lehetséges, hogy a válaszoló nem arra gondolt, amire mi, de kétségtelen, hogy a mai művészet s így Hajdik Antalé is, elsőrenden műveltség kérdése. A művész új utakon keresi a kifejezést, az új kor új mondanivalóit újszerűen közvetíti, s ezt csak azok értik meg, akik maguk is valóban új korban élnek, telve vannak új kérdésekkel, értik az idők szavát, egyszerűen korszerű műveltségük van.

Hajdik Antal korszerű művész. Eddig elért eredményei bízvást jogosítanak fel mindenkit arra, hogy benne, művészetében méltán ismerje fel a mát, nagy kérdéseivel, kiegyenlítődésre vágyó törekvéseivel. Munkássága tízéves jubileumán ilyen gondolatokkal kívánhatunk neki legmegfelelőbben további eredményes munkát, sikereket.

Dankó Imre

I SZEMLE

ánított tár-
nyire köve-
is, ez majd
eken derül
SZ közgyű-
Gromiko
ter folytat
kollégájával,
kel.

k voltaképp
ődtek. Gro-
nár találko-
, Rusk kül-
evensonnal,
döttség ve-
angol kül-
zése után a
om külügy-
tárgyalások
al, amelybe
nyugatné-
s bekapcso-

ezett hétfő
ten szom-
szovjet,
ügyminiszt
helyet Gro-
öknél Wa-
ogatása kö-

em lehet
a megbe-
nyos ered-
elek azon-
en remény
és együtt-
külpolitika
ültség to-
zető újabb
t éri majd

y
an

aniola-szi-
ül a világ
óta Haiti
ére számí-
rradó éjjel
ott katonai
egdöntötte
ányát és a
évtizedes
demokra-
szert félre-
ikus kor-
alomra.
osch elnök
isát az or-
i és politi-
al a képte-

mutatták, hogy az Egyesült Államokat kínosan érintette a dominikiai államcsíny, hiszen ismét megbukott egy „demokratikus színezetű" Amerika-barát latin-amerikai kormány, pedig a „Szövetség a haladásért" program éppen az ilyen kormányokra épít. Az amerikai külügyminisztérium látványos intézkedéseket is tett, hogy elhatárolja magát a katonai puccstól. Bejelentette a diplomáciai viszony, valamint a különféle segélyprogramok felfüggesztését.

Sok jel azonban arra mutat, hogy Washingtont nem érte váratlanul Juan Bosch kormányának megbuktatása.

A nyugati hírügynökségek már első jelentéseikben utaltak arra, hogy „Dominikában már hónapok óta fújdogált a puccs szele", arra is sokan hívják fel a figyelmet, hogy az NBC amerikai rádiótársaság mindenkit megelőzve kürtölte világgá a puccs hírét. A kubai lapok azonban már teljes nyíltsággal leleplezik, hogy a dominikai eseményekben nagy szerepet játszott a Pentagon. A Revolution című lap szerkesztőségi cikke rámutat, hogy több amerikai lap megjövendölte a dominikai puccsot.

Lehel Miklós

Harcok Dél-Vietnamban

A dél-vietnami felszabadító mozgalom csapatai az erdőből tüzelnek egy amerikai H—21 típusú helikopterre.

Pekingi koholmányok terjesztése Japánban

Moszkva

Japánban terjesztik a Pekingben japán nyelven kiadott Peking Hsziuhuo című hetilapot. Ezzel kapcsolatban az Izvesztyija közli tokiói tudósítója, Borisz Csehonyin észrevételeit.

A Szovjetunió népgazdaságának, tudományának, békeszerető külpolitikájának sikereiről hiába keresnénk tárgyilagos anyagokat ebben a hetilapban, — írja Csehonyin. A szovjet valóság egyes fogyatékosságait viszont bőségesen és nagy kárörömmel tálalja a lap. Nem véletlen hát, hogy elsősorban a japán burzsoá lapok szerkesztőségei, a trockista csoportok és a tokiói amerikai nagykövetség tanulmányozza gondosan ezt a kiadványt. (MTI)

A müncheni emlékeztető

Negyed évszázaddal ezelőtt négy akkori európai nagyhatalom Anglia, Franciaország, a hitleri Németország és a fasiszta Olaszország egyezményt írt alá Münchenben. A világ már túl volt azon a kínos meglepetésen, amelyet Ausztria náci megszállása okozott. A békéért aggódó embereket már Csehszlovákia sorsa foglalkoztatta: Hitler és csatlósai területeket követeltek a polgári demokrácia utolsó fellegvárának számító csehszlovák államtól. Minden tisztességes ember előtt világos volt, hogy a német imperializmus követeléseinek teljesítése nem csillapítóan hat a demokrácia és a szabadság ellenségeire, hanem még fékeveszettebbé, még mohóbbá teszi őket. A szovjet kormány, az európai kommunista pártok, a haladó

kapituláció, az egyezkedés és a meghátrálás katasztrófához vezet, gyorsítja a második világháború kirobbanását. Minden becsületes embernek az volt a véleménye, hogy Anglia és Franciaország kormányának a szovjet kormányéhoz hasonló álláspontra kell helyezkednie: Csehszlovákiának biztosítékot és segítséget kell nyújtani a fasiszta hódítókkal szemben. A szégyenletes müncheni egyezmény Chamberlain angol és Daladier francia miniszterelnök aláírásával minden időkre az árulás okmánya lett: figyelmeztető és emlékeztető a békét akaró európai népek számára.

A müncheni tárgyalóasztalhoz a négy nagyhatalom nem hívta meg Csehszlovákia képviselőjét. A legérdekeltebbek meg-

időkben és közelről figyelhette az eseményeket. De érveiket a tekintélyes tanúra történt hivatkozás sem tette elfogadhatóvá, mert maga Keitel, a nácik egyik legfőbb hadvezére vallotta be a háborús bűnösök nürnbergi bírósága előtt, hogy akkoriban valójában még ők sem voltak felkészülve a háborúra. Nyilvánvaló tehát, hogy a béke erőinek összefogásával meg lehetett volna fékezni a háborús kalandorokat, útját lehetett volna állni a gyújtogatóknak. Erre azért nem kerülhetett sor, mert a nyugati imperialista körök szovjetellenes elvakultságukban elvesztették ítélőképességüket, s azt hitték, az engedmények politikája csak a Szovjetuniónak és a haladó erőknek árt, nekik nem. ásodik világháború szörnyű ításai tanúskodnak e politi- övetkezményeiről.

a is vannak olyan körök, amelyek a béke intézmébiztosítására törekvő fára- sokkal szemben, a szovjetelség, a revansizmus, a német arizmus beszennyezett kalóz- góit próbálják tisztára moselemelni. Ezek az „új münsták" gyűlölködve vicsoak a nemrég aláírt részleges csend-egyezmény ellen, szek tovább élezgetni a hidegrút, a fegyverkezési hajszát, ovokációk és a kis népek elrányuló támadó tervek poliát. De kísérletezéseik bukásannak ítélve, mert a nemzeterőviszonyok merőben megztak: ma, a dicstelen árulás 25 évvel már véglegesen a lás és a béke erői vannak őben. Visszaverik, elszigetelegszélsőségesebb háborús k kísérleteit. A nemzetközi nyok további enyhítésére, a relés végrehajtására, a béke ményes biztosítására irá- ó politikájukat nem utolsóan az a felismerés ösztönzi, az emberiség történetében sem szabad megismétlődnie chennek. Az emberiség soha é nem kapitulál az erőszak az önkény előtt, mert sorsá- eldöntésében a szocializmus béke erőié a döntő szó.

Vadász Ferenc

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1962 NOV 23

1021

VAJÚDÁS...

Nézi az állványra rögzített kartont. Úgy áll vele szemben, mint egy párbajozó, aki ellenfele erejét, gyengéjét méregeti. Vagy mint egy szobrász az óriás kőtömb előtt, aki már látja a sziklában rejlő szobrot.

Sokáig tart ez a merő figyelem. Felületes szemlélő azt hinné, hogy nem tudja hol kezdje el, nem tudja mit hova tegyen, mit formáljon a képre, a kezében táncoló, türelmetlen ecset. Pedig ez már alkotás, hisz a kép a művész lelkében már megszületett. Ez a látszólagos semmittevés vajúdás már, az alkotás része. A néma csendben úgy éreztem, szemeivel vetíti rá az engedelmes kartonra, a lelkében alkotott képet. Keze még áll, de a kompozíció már születendőben van.

Ez még a lélek, az érzelem munkája. És ez a fontosabb. Ez ad értéket a képnek, melegséget a színeknek, tartalmat a formáknak.

Hosszú időbe telik, míg megmozdul az ecset, és keverni kezdi a „megtalált" színeket.

Én lopva a műterem falára pillantok, ahol Hajdik Antal festőművésznek több képe nyújtózik. Mutatja magát, akarja, hogy észrevegyék.

A „Gondolkodó férfi" az alkotás alkotása. Nem, nem egyszerűen szójáték ez, hisz az enyhén felhúzott homlok, a kemény kézre támaszkodó fej, a komor tekintet — amely mögül valami nagyszerű csillan elő — azt sejtetik, hogy e portréban nemcsak egyszerűen a gondolkodó, hanem valami nagyszerűt alkotó férfi vonásait formálta meg a művész.

Alatta, a „Fűkaszáló" monumentálisnak tűnő alkotás. A kaszáló férfi háttal áll és abban a pillanatban rögzítette a festő, amikor kezét kinyújtja újabb csapásra. A mozdulataiban erő van, élet. Szinte várja a szemlélő, hogy megmozduljon az éles szerszám, hogy szaporodjon a rend. A férfi karjában szunnyadó erő, amelyet megkötött, képre rögzített a művész, egy kicsit a múltat és még jobban a jelent szimbolizálja. A múltat, az eldobott kiskaszát, amelyet felváltott a kombájnok sora, a jelent, a parasztság erejét, amellyel képes volt megteremteni a sokat ígérő jövőjét.

Közben az új kép is alakul. Nem tudom, mi lesz a címe. A

Duna-kanyar visegrádi kontúrjai bontakoznak ki. Az öreg Duna méltóságteljes víztömege a kép közepét uralja. Él ez a víz, mozog, talán a benne fürdő hegyek árnyképét mosdatja.

A hegyek szerelmeseiben, a képet lezáró lágy vonulatok, a nyár szépségeit idézik. Bár komornak tűnnek a hegyek kontúrjai, a romantikát rejtő, gazdag színezetű erdő, mégis könnyeddé varázsolja. Az erdős hegyek nemcsak egyszerűen kísérik a Dunát, hanem lágy karjaikkal mintha irányítanák, vezetnék is.

Azt mondtam, a kép nem most született. A visegrádi vázlatok ezt bizonyítják. Még a nyáron, Hajdik Antal visegrádi útja alatt alakult ki e mű. Ami akkor csak vázlatokban jelentkezett, most ölt végleges képet.

A látványból, amely a művész lelkében rögződött, a vázlatokból, amelyek megőrizték a formákat és az érzelemből, amely lelkileg kapcsolta a művészt születendő alkotásához, született meg ez a mű. A festék, az ecset, a karton csak segédeszközök.

A készülő alkotás előtere mozgalmas, szinte felbontja a hegyek és a vén Duna méltóságteljes nyugalmát.

A parton néhány fa áll. Képeik a vízre vetítődnek anélkül, hogy a hatalmas folyóból lopnának el valamit. Néhány aprócska ház, olyanok, amilyenek ott teremnek a Duna mellett... És egy kikötőben veszteglő hajó. A híd még a parthoz kapcsolja. Nyújtózkodó, fáradt teste pihenni látszik az őt ringató hullámokon. A környezettől elütő színeit pajkosan tükrözi vissza a víz.

Míg készül a mű, a vajúdó művész arcát figyelem. Lágy vonásait még a sötét szemüveg sem változtatja meg. Szeme néha a kartonra néz, néha messze szalad... messze, a Duna-kanyarba, felidézni, ellenőrizni a valóságot.

K—k

ném gyulaira. Érdeklődni: Budapest II., Pasaréti u. 65 vagy Gyula, Eötvös u. 10., földszint 2, Fonád György. 64404

A Békéscsabai Földművesszövetkezet a kiskondorosi csárda 10. számú italboltjába vezetőt keres. Erkölcsi bizonyítvány szükséges. Jelentkezni: Békéscsabai Földművesszövetkezet, Szabadság tér 23. 73655

A Mezőkovácsházi Gépállomás felvesz jármű villamossági villanyszerelőt, kiemelt órabér mellett. Jelentkezni lehet a Mezőkovácsházi Gépállomás műszaki vezetőjénél. x

gyilkosság ulán

fenyegetett, este fél nyolc tájban tüzelőért ment ki a lakásból. Félelmében megkérte apját kísérje ki. Az udvarban lévő fásszínből visszatérve toppant elébük Szakmándi László, aki a ház mögött álló üres telken keresztül hatolt be az udvarra. Szóváltás keletkezett köztük és a fiatalasszony előre szaladt. Szakmándi utolérte és mielőtt apja megakadályozhatta volna, többször kést döfött a fiatalasszony hátába. A fiatalasszony a helyszínen meghalt, a gyilkost az apa tette ártalmatlanná, majd a rendőrség letartóztatta.

t Békésen

ÉS FELSZERELÉSEK KÖLút 5. szám alatt.

kefélőgép, porszívó, háztartási ző, falfestőhengerek és perzsegép.

és nélkül használhatja a köl- gépeket! 618

góni hálószobabútor eladó. Gyula, Wesselényi u. 8. Érdeklődni: délelőtt 10-ig és este 7 után. 64409

Kelemen—Pálinkás II: A gyulai fiú nem nyújtotta azt, amire képes. Csu-

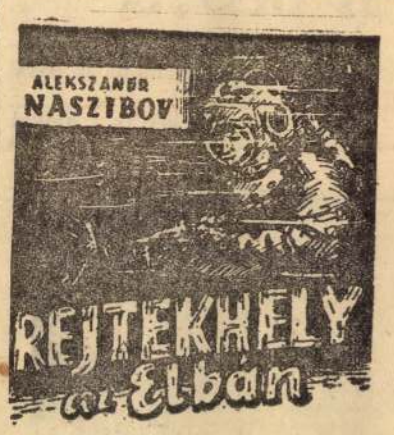

52

— Jó messzire jöttek. Biztos valami komolyabb ügy miatt, mi?

— Nem tudom, — vont vállat Aszker. — Azt hiszem, emberekért. — Cigarettát vett elő, s megkínálta a kollégát. — Hát te, kivel jársz?

— A lágerparancsnok helyettesével.

— Nahát! — Aszker megveregette Fitterman hátát. — Éppen őhozzá jöttünk. Még tegnap találkoztak. A gazdám most is vele van, azt hiszem. — Az órájára nézett. — Azt mondta, tíz órára készítsem el a kocsit. Most kilenc múlt néhány perccel. Tán még lesz idő lemosni, mi?

— Ülj be. Elvezetlek odáig. Gyere mindenütt utánam.

A kocsimosó alig egy kilométerre volt.

Aszker és Fitterman oldalt állítak, amíg a munkás — egy éltes, aszott, szikár deportált — akkurátusan, de igyekezettel locsolta a fecskendőből a vizet a kocsira.

— Te mióta vagy itt? — kérdezte Fittermantól Aszker.

— A láger megalapításának első pillanatától. Hamarosan Auschwitz fennállásának ötödik évfordulóját ünnepeljük. Még kilencszázharminckilenben jöttünk ide. Köröskörül krumpliföld volt itt, semmi egyéb. És most? — A sofőr jelentőségteljes mozdulatot tett a fejével. — Nézz körül. Egész város lett itt. Valóságos város!

— Hát ez mi? Valami gyár? — Aszker a hatalmas épületre mutatott, amelynek magas kéményeiből sűrű fekete füst gomolygott.

— Gyár! — Fitterman fölényes nevetésben tört ki a naiv kérdésen. — Hadd nézzelek meg jobban. Hiszen te egészen zöldfülű vagy! Ez Auschwitz, jólélek!

— No és?

— Itt csak egyféle gyár füstölöghet éjjel-nappal: a krematórium.

Krematórium! Aszkernek most már nem kellett tovább kutatnia a bűzt, amely Auschwitz levegőjében terjengett.

A lágerzóna kapujában nők szürke lebernyeget viselő elkerzott asszonyok.

— Sétálni hozták a menyasszonyokat, — szólalt meg Fitterman.

Kutyákat vezető SS-katonák kísérték a menetet. Valahová bandukoltak az asszonyok, akik láthatóan igyekeztek, hogy ne maradjanak el egymástól. Oldalt, a sor mellett egy csinos német nő ment, katonatiszti egyenruhában. Borjú nagyságú dogot vezetett pórázon.

— Maria Mandel Oberaufseherin — mondta félhangosan a sofőr, a nő felé intve.

— Hová viszik őket? — kérdezte Aszker.

— Az Unionba.

— Union?

— Igen. Hadianyaggyár. Nem messze van innen. Sok hasonló csőcselék dolgozik ott.

A kocsimosó fogoly — kezében a slaggal — Aszker és Fitterman felé indult.

— Kész az autója, uram, — mondta alig hallhatóan a fogatlan öreg.

Fitterman egy cigarettát dobott oda neki. Aszker kinyitotta a cigarettatárcáját, s kivett belőle még kettőt. Többet nem mert adni, félt, hogy feltűnő lesz.

A fogoly szeme boldogan csillogott. Felvette a cigarettákat, mélyen meghajolt, majd

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdik Antal
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG
1964 MÁJ 17.

1021

Hajdik Antal: Tornászlány (olaj)

a

Nem
ger-i n
ború e
A két világ között a békeerők ja-

a g
öldk
évenként 130 milliárd d

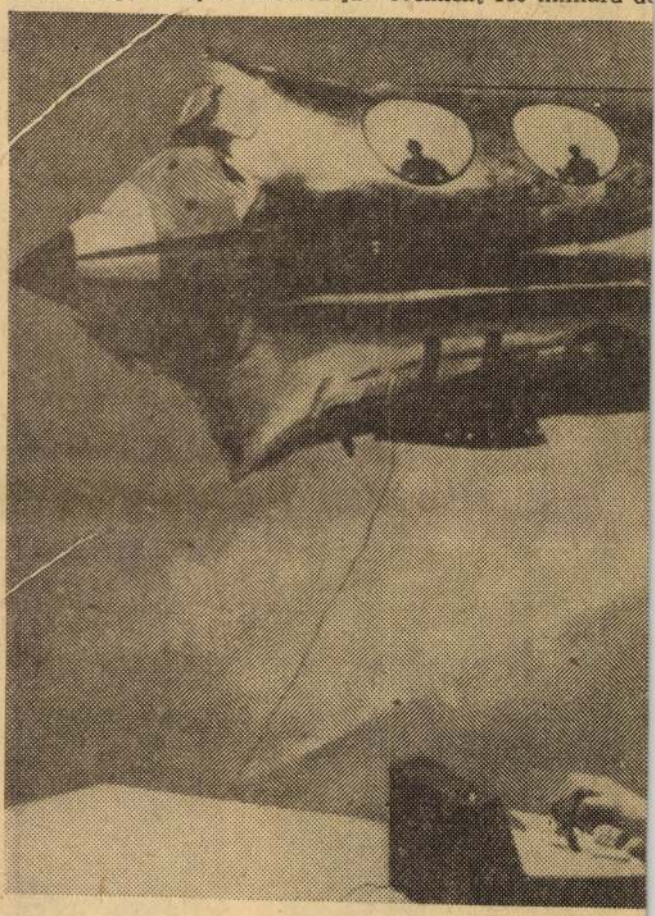

vára megváltozott erőviszonyok egész sor új reménységgel biztatnak. A forró drót létrehozatala, a kereskedelmi kapcsolatok növelése, a moszkvai atomcsend egyez-

tenek fegyverekre, addi
ért, a leszerelésért, a v
gyalások útján való el
a népek testvériségéér
delemnek folynia kell.

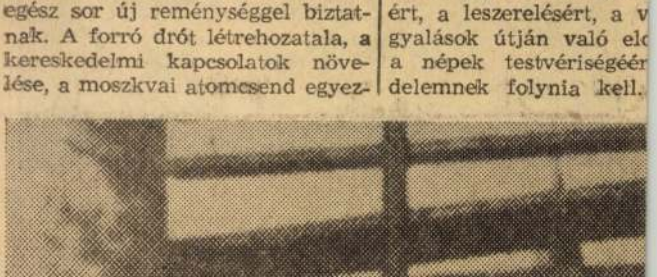

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1963 MÁJ 1

1021

Hajdik Antal: Dokkmunkások

SPORT * SPORT * SP

Maradt a 7 bajnokjelölt, Békésszentandrás győzött Tótkomló

a megyei I. osztályú labdarúgó-bajnokságb

Úgy látszik, egyhamar nem „rázódik szét" az élmezőny a megyei I. osztályú labdarúgó-bajnokságban. A hét bajnokaspiráns továbbra is megmaradt, s bár a Sarkadi Kinizsinek egy ponttal ismét nőtt az előnye, mégsem mehet biztosra, hiszen éppen a legutóbbi három forduló hozta számára a kellemetlen meglepetést. Vasárnap is csak nehezen tudott győzni Mezőkovácsháza ellen. A tavaszi forduló bravúros teljesítményét a Békéscsabai VTSK csapata érte el, hiszen hat mérkőzésből 11 pontot szerzett, s 91 százalékos az eredménye. Ha az eddig lejátszott tavaszi mérkőzések alapján állítanánk össze tabellát, akkor a VTSK csapata vezetne 3 ponttal a Mezőhegyesi Kinizsi és a Sarkadi Kinizsi előtt. Furcsa képet adna a tabella végén elhelyezkedő csapatok sorrendje is, hiszen a jelenleg utolsó helyezett Csorvás ugyan még 15. lenne, de a 10. helyezett Sarkadi MEDOSZ a 14 helyre kerülne. A tavaszi forduló egyik kellemes meglepetését okozta a békésszentandrási csapat. A békésszentandrásiak a tavaszi hat mérkőzésen több pontot szereztek, mint az őszi tizenöt forduló során. Ezek a tények azt bizonyítják, hogy általában jól használták ki a téli felkészülési időszakot a csapatok és ha minden mérkőzésen nem is tapasztalható színvonalemelkedés, a múlt évhez képest fejlődést állapíthatunk meg.

E forduló is hozott meglepetést, s ennek okozói ismét a békésszentandrásiak. Bravúros győzelmet arattak az eddig második helyen lévő tótkomlósiak ellen. A többi mérkőzéseken általában a várható eredmények születtek.

Mezőhegyesi Kinizsi — Battonya 6:0 (3:0)

Mezőhegyes, 500 néző, vezette: Boldizsár.

Mezőhegyes: Harangozó — Kiss, Árvai, Rácz II, — Sajti II, Csete II — Dul I, Süle, Sajti I, Kemény, Fejes. Edző: Ottrok Mihály. **Battonya:** Szitás — Nyima, Kabát, Karsai I — Szubity, Farkas — Karsai II, Robotka II, Robotka I, Csizmadia, Somogyvári. Edző: Fekete István.

Az első félidőben a szél ellen játszó Kinizsi végig irányította a játékot. Battonya csak ritkán jutott el a helyiek kapujáig. A 11. percben Dul I a

Sarkad: Papp — Sajti, Kovács I, Kovács S. — Mikes, Balogh — Nagy, Varga, Kovács F., Sajti, Torma. Edző: Tamási Károly.

Változatos játék közben az első félidőben többször került mindkét kapu veszélybe, a vendégek azonban ekkor valamivel több biztató helyzetet hagytak ki.

A második félidőben nyomasztó fölénybe került a hazai csapat. A 10. percben Pasek II gólt lőtt, a játékvezető megadta, majd a partjelző megkérdezése után visszavonta. Ez igen kiélezett hangulatot teremtett a nézőtéren, melyet csak a Kovács S. által rúgott öngól hűtött le a 25. percben.

rába kezdett és n
Fogel révén 5:2-re
mény. Ezután a ve
dott és Bohus ké
egy támadást a 16-
ítélt büntetőt Guly
vendégek teljesen b
percben Fogel er
csapatnak még két
nem sikerült gólt
zelmet is megszere
Jók: Kuci, Gulyá
Fógel, illetve Bohus
Kolimár.

Békés — Cso

Békés, 1300 néző.
Békés: Toman —
— Püski II, Püski
II, Arató, Szabó I
Sipos András. **Csor**
bados, Lestyán, K
Bus — Keresztes, I
ler, Heller. Edző:

A helyiek kezdté
vés lövést követett.
vendégek első táma
eredményesen. Véd
ler elfutott a labdá
ből megszerezte a
képe ezután sem
is a hazaiak táma
ben egyenlítettek
sikerült beadását I
hálóba fejelte. Tov
a békésiek, s hét p
tést is megszerezték.

Szünet után a haz
iramból, s Csorvás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG
1966 FEB 2 0.

1021

Hajdik Antal Portré-vázlat

Legyen ez az év eredménye mint a tavalyi volt

Tanácskoznak a vasalóterem dolgozói

A Férfifehérneműgyár Békéscsabai Gyáregységének egyik tágas szobáját a vasalóterem Felszabadulás műszakjának dolgozói foglalják el, hogy meghányják-vessék az előző időszak munkáját eredményeivel, hibáival együtt. Vasalók, csomagolók, meósok, árumozgatók tartják együttesen termelési tanácskozásukat.

Zöld Jánosné művezető, aki a szakszervezeti bizalmival elöl ül egy asztalnál, a beszámolóját így kezdi:

— Az 1965 negyedik negyedévi tervünket 103,6 százalékra teljesítettük. A jó teljesítményhez hozzájárult a csomagrendszerű megmunkálás, amellyel sok időt takarítottunk meg.

Akik hallgatják, jóleső érzéssel veszik tudomásul az eredményt. Amikor pedig Zöld Jánosné arról beszél, hogy a vasalóterem a negyedik helyezést érte el és 1900 forint jutalomban részesült, egyszerre felcsillannak a szemek. Csak azoknak az arca komorul el, akiknek a selejtjük nagyobb volt a megengedettnél, a teljesítményük pedig 100 százalékon alul maradt.

— Mindnyájan tudjátok — folytatja a művezető —, hogy kek a földön! Aki leejt valamit, vegye fel.

A munkafegyelemmel nincs különösebb baj. Akadnak azonban szabálytalanságok, mint az is, hogy egyesek a vasalóteremben, nem pedig az öltözőszekrényben tartják a ruhájukat. Van, aki vasalás közben nem használja a gumiszőnyeget és csak a szerencsének köszönhető, hogy eddig nem történt baleset. A vasalórácsot is többször elfelejtik használni, ami pedig tűzveszélyt okozhat...

A mulasztók neve is a plénum elé kerül. Nem titok. Hadd tudja meg mindenki, mi az, amin változtatnia kell. Az idei terv feszítettebb, több és jobb minőségű árut vár a társadalom. Szűnjenek meg a hibák, akkor könnyebben, biztosabban teljesítik a feladatot.

— Lehetne szocialista brigádot alakítani — hívja fel a figyelmet Zöld Jánosné és mindjárt egy kérdést is feltesz:

Hogyan fogjunk hozzá?

Lehetnének a meósok a csomagolókkal... Próbáljuk meg. Gon-

dolkozzatok és
Egy hónap múlv

Talán senki s
járt választ adn
befészkelődik az
san érlelődni
már 15 szocialis
nem maradhat
Egyébként is a m
natkozásában m
való. Mert vanna
lön utakon járna
érdekét nézik.

A művezető b
hozzászólás köve
ran beszélnek a
rik a hibájukat
adósak a bírálat

A termelési ta
tott idő nem vé
már felfrissülten
nak a munkáho
hibákat is mi
majd elkerülni,
még eredményes
a tavalyi volt.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdú Antal
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG
1966 MÁR 6

1021

Hajdik Antal *Edu*

ekben
kelését

b járásban már
a gépek és esz-
ésének módját,
járást meg is
értékelés során
ságokért.
belül a megyei
azdasági osztá-
kat hoz létre,
lőszövetkezetek
rtékelését kap-
zakbizottságok-
özgazdászok is
n felül a me-
k egy szakértő
nek az lesz a
s ügyekben —
során kialakul

Képünk egy nagy sikerű szovjet fil
Kérdéseink: mi a film címe, ki volt a
repét ki alakítja?

Farsangi rejtvénypály

1966. március 6.

Hajdik Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI NÉPÚJSÁG

1958 SZEP 2 8

ják fel.

ÚJ KIÁLLÍTÁS NYÍLIK GYULÁN

A gyulai Erkel Ferenc Múzeumban ma délután 4 órakor Hajdik Antal és Koszta Róza gyulai festőművész házaspár legújabb műveiből kiállítás nyílik. A kiállításon dr. Dankó Imre, a gyulai Erkel Ferenc Múzeum igazgatója mond ünnepi beszédet. A kiállí- megtekintése dijtalan.

bára tekeredik ez az ügy annak, aki a vizsgálatot elindította.

De miért terjesztik ezt?

Két okból. Egyrészt a dolgozókat igyekeznek nagy hangukkal megtéveszteni, másrészt: bíznak személyes kapcsolataikban, a bőrük mentésére szervezett hadjárat

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 NOV 14.

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

Hajdik Antal

1021

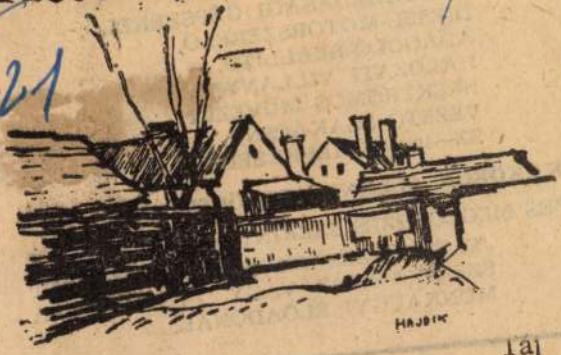

Táj

Hajdik Antal

MEZŐGAZD
DIESEL-MO
ADAGOLÓ-
HÁLÓZATI
ELEKTROM
VEZETŐ SZ
SZ—100-AS

NKAKÖRÖK ÁLLAN

ETÉS MEGEGYEZÉS

JELENTKEZÉS MINDENNAP DÉLELŐTT
SZEMÉLYESEN VAGY LEVÉLBEN A
MUNKAÜGYI ELŐADÓNÁL.

91946

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdik Antal
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1965 DEC 2 5.

1021

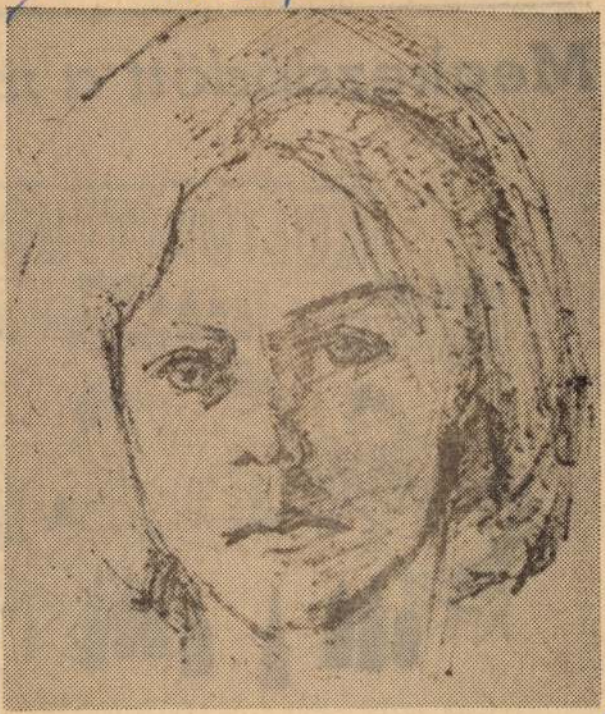

Hajdik Antal *Portrévázlat*

1965. december

Megkezdődött a m

— Sikerült elvonni őket a kocsmától.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

19?? MÁJ 26

1021

Anya gyermekével. (Hajdik Antal rajza)

tja
ellen
jereket

kkarolinai Greensboro-
dőrség pénteken ismét
ott néger fiatalokat,
olgármesteri hivatalnál
ssel kívánták felhívni
et sérelmeikre a városi
ekezlete előtt.

abamai kormányzót

nányzó ugyanis „Alaba-
függetlenségére" való
ssal kijelentette, hogy
endelkezésére álló esz-
eg fogja akadályozni két
ák felvételét, akik június
gnak jelentkezni az egye-

Kennedy igazságügymi-
keresete megállapítja,

RÖVIDEN

Castro és Hruscsov a Fekete-tenger partján

Moszkva

Fidel Castro kubai miniszterelnök és Nyikita Hruscsov, a Szovjetunió minisztertanácsának elnöke pénteken üdülésre a Kaukázus körzetének fekete-tengeri partvidékére utazott. (MTI)

Kínai—magyar kulturális együttműködési terv

Peking. Mino, az Új Kína hírügynökség jelenti: Pekingben szombaton aláírták az 1963. évre szóló kínai—magyar kulturális együttműködési egyezmény tervezetét.

„Férfinap" Berlinben

Berlin.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG
1963 JUN 9

1021

Hajdik Antal vázlatfüzetéből

Kukoricamorzsoló (tollrajz)

azok az adatok is,
ülföldi monopóliumok
i szakadárok közötti
tanúskodnak. A mo-
különböző formában
mogatást. Amikor a
dosok nehéz napokat
emzetközi monopóli-
ledkeztek meg róluk.
gáról sem feledke-
Előrelátóan hatal-
et mentett át a ha-

K

atnémet gépkocsik
gy számottevő ré-
zét ezentúl 100 né-
et mérnök és tech-
kus irányításával
exikóban gyártják
ajd. Onnét küldöz-
tik szerteszét a
ész kocsikat egész
tin-Amerikába, az
gyesült Államok
ttótrösztjeinek igaz
römére. Ez a tény
szont a nyugati
gységet szilárdítja
ajd. Magyarán szól-
a még erősebbé teszi
mostaninál, pedig
: is igen-igen erős.
A krónikás pedig
elíden mosolyog és
t mondja: „Ejnye-
ejnye, minő kis hun-
atok ezek..."

Abcz Abe

Ilyenkor ünnepélyes külsőségek között megválasztják „Az Év Apját" — vagyis azt a férfiút, aki júniustól júniusig, egy éven át minden amerikai apa példaképe lehet.

Az idei apák napján — Kennedy elnöknek ítélték a megtisztelő címet. Az indokolás egyebek között megemlíti, hogy a Kennedy család, amelynek immár két ifjú tagja van, most várja a harmadik gyereket, „márpedig ez arra utal, hogy az elnök nem fog felhagyni a népes családok amerikai tradíciójával".

Az apák napjának országos szervezőbizottsága huszonöt esztendővel ezelőtt azért alakult meg, hogy ápolja a családalapítás és a gyermeknevelés eszméjét. S noha most csak egyebek között említi a Kennedy családban esedékes örvendetes eseményt és indokolásában az első helyre az elnök politikai ténykedését, abból is „a szabad világ védelmét" állítja, mi mégis örülünk, hogy a bizottság választása éppen Kennedy elnökre esett. Mert ezzel akarva-akaratlan emlékezteti arra, hogy ő is apa, sőt az az apa, akiről a többi amerikai apának példát kell vennie. S ha olyan politikust emlékeztetnek erre, akinek cselekedeteitől nagymértékben függ a béke sorsa, az mindenképpen hasznos. Hiszen a családalapítás és a gyermeknevelés eszméjét ápolni igazán csak békében lehet. (sp)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdik Antal.
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1964 JAN 26.

1021

Hajdik Antal: GONDOLKODÓ LÁNY (olaj)

Ami fölött nem lehet napirendi

Ciprus szigetén két héten át ropogtak a fegyverek és ömlött a vér. E tragédia utórezgései pedig még mindig tartanak. Sőt, nincs biztosíték arra, hogy a fegyvernyugvás lényeges. Mi történt? Több, mint ami fölött az emberiség egyszerűen napirendre térhet. Nem katonák álltak ugyanis szemben katonákkal. A lakosság egy része ragadott fegyvert a lakosság más része ellen. Az emberéletek kioltására felemelt fegyverek asszonyokra, karon ülő gyerekekre, fiatalokra, boldogságra, életre vágyakozó ciprusiakra irányultak. *(Első képünk.)*

Miért?

Azért, mert az emberiség béké-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1964 ÁPR 26.

1021

Hajdik Antal: Munkában (tusrajz)

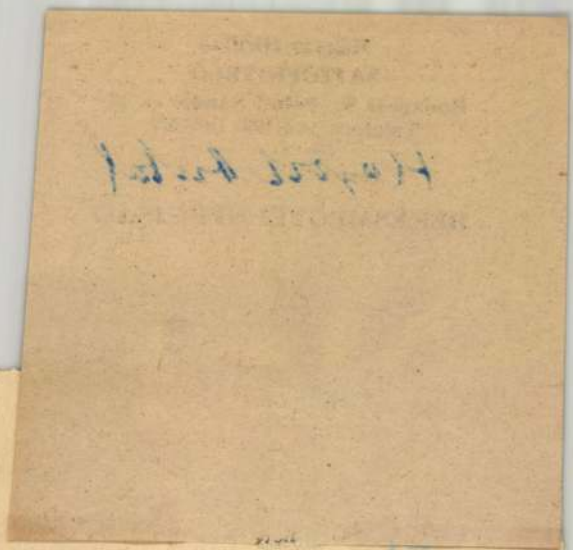

Egy hét a nemzetközi politil

Az elmúlt héten különösen három nemzetközi esemény vonta magára a figyelmet: a nukleáris alapanyagok gyártásának csökkentésére vonatkozó szovjet—amerikai—angol bejelentés: a laoszi jobboldali katonai puccskísérlet és az Algériai Nemzeti Felszabadítási Front I. kongresszusa. Közben tovább folytatta tanácskozásait a genfi világkereskedelmi

nyílt szakadár tevékenységével és a Szovjetunió Kommunista Pártja ellen indított rágalomhadjáratával új szakaszába lépett. A napokban az argentin, a dán, a görög és az Ecuadori Kommunista Párt Központi Bizottsága, valamint a kanadai és Ceyloni Kommunista Párt kongresszusa szállt síkra a Szovjetunió Kommunista Pártjának következetesen mar-

frakcióharcot in
munista világmo
szocialista közös
uralomért vívott
ninizmust eg
maoizmussal hel
vérpártok azont
amikor nyíltan
szakadár irányv
nak ellene, tová
nak le arról, h
KKP-hoz fűződ

Magy
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG

Hajdik Antal

1966 MÁR 27.

1021

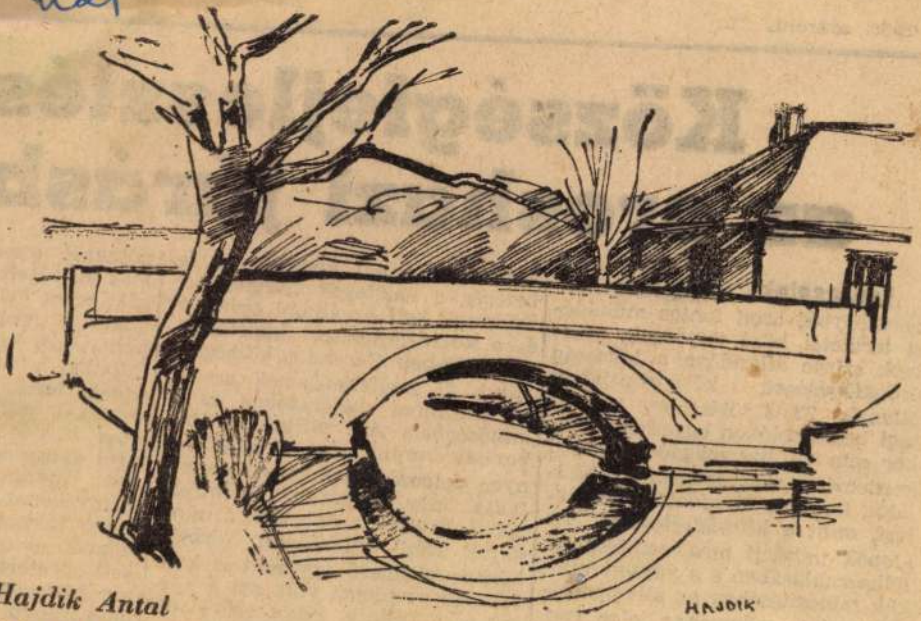

Hajdik Antal

Híd

1966. március 27.

Községfejlesztés az orosházi járásb

Tanácsaink a községfejlesztési tevékenység azon fontos működési területei közé tartoznak, amelyek szinte állandóan a lakosság érdeklődésének középpontjában állanak. Tanácsüléseken, tanácstagi beszámolókon egyetlen témakör sem vallhat magáénak annyi kezdeményezést, javaslatot, bírálatot, konkrét társadalmi felajánlást, mint a községfejlesztés. Az alapok mikénti megteremtésében, felhasználásában s a végzett munkák minősítésében az állampolgárok őszinte véleménye jelen van. A községfejlesztési tervekben évről évre megfogalmazott célok lékenységet, annál kevesebb a lehetőség a házilagos kivitelezésre. Szólnunk kell az állami építőipar és a községfejlesztés kapcsolatáról. 1965-ben Gerendás községben adtuk át rendeltetésének az új kultúrotthont *határidőben és jó minőségben.* Azt láttuk az építkezések során, hogy a létesítményen dolgozó valamennyi munkás tudta, hogy kiknek épít és milyen cél'al. Érezték a dolgozók a munkájuk iránti érdeklődést, közbenközben elismerő szavakat is kaptak. Ha probléma volt. azt a község és a vállalat közös erővel oldotta meg. Itt nem lehetett tapasz-

désekről, elmon más községeiben cák, terek kelle dékot is mutat példát, sőt hely latokkal is talál utcák, terek re nemcsak esztét *ügyi* kérdés is, nyel gyors és á tési mozgalm környékének p zésén túlmenő feladat — a kell egyetértést kát biztosítani. nagyarányú tár szervezést lehe

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG
1966 OKT 23

1021

Hajdik Antal *Meditáció*

1966. október 23.

Hogyan t
a legelőgazdá

Súlyos köteteket tenne ki az a sok írásbeli és szóbeli beszámoló, különböző bizottságok jegyzőkönyve, határozati javaslata, ami a megye legelőgazdálkodásának javításáért elhangzott, leíródott az utóbbi években. Az eredmény azonban nem sok. A megye 90 ezer hold legelőjéből mindössze 7500 hold az, amely már eléri, megközelíti a kívánt szintet. Az össz rét és legelőből 6100 hold van fásítva, azaz szélvédő erdősávval beültetve s mintegy 4000 hold van öntözésre berendezve.

Ahhoz mérten, hogy a huzamosabb idő óta tartó takarmánygond útját állja az eredményesebb állattenyésztésnek, hogy a legeltetés biztosítja a legolcsóbb táplálékot és a legegészségesebb életmódot — a növendékállat-nevelés el sem képzelhető e nélkül — nagyon kevés ez. Kiket lehet okolni a legelők jó részének kétségbeejtő állapotáért? A megyei Népi Ellenőrző Bizottság által rendezett ankéton dr. Gruber Ferenc is és még többen is az eddigi felfogást jelölték meg a legelőgazdálkodás gyorsabb fejlődésének legfőbb gátjaként. Deák Antal, a megyei állattenyésztési felügyelőség vezetője elmondotta

hat gépeket, műtrá
talajművelő eszköz
össze két lova van
legelőhöz és a 90 ho
Hasonló helyzetben
társulás is.

További megvált
felfogás az is, hogy
részét csak a 20 máz
termést adó legelőkk
ző tsz-ek kaphatják.
hogy azokra a terül
lyekre nem érdemes,
műtrágyát szórni, kö
kát fordítani. Azon
olyan legelők is, am
az elhanyagoltság m
remnek. A jövőben e
dolni kell. Frankó J
főállattenyésztő szer
készül egy olyan
amely a borjúszapor
ítéli majd oda az áll
Ez lenne a helyes, his
gazdálkodás megjavít
célja, hogy növekedj
a tejtermelés.

A legelők hasznos
részletességgel
rűséggel felmérő N
zési Munkabizottság
lenleginél nem lehet
velni az állatállom
amíg gyökeres válto

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG

1987 FEB 26.

1021

Hajdik Antal — Leányfej

resze, a lábak
viszont nitro-
lva, selyem-
snél nagy se-
Puskás-féle
nelynek alkal-
ell az ajtókat
ni és vasalni.
nrégiben ké-
istya ezredik
Békéscsabán, a
kótelep új bú-
egnyitás nap-
k. E garnitúra
zet szépirodal-
óval jutalmaz-

gépesített bú-
ják be.

fényképezte:
Csapó László

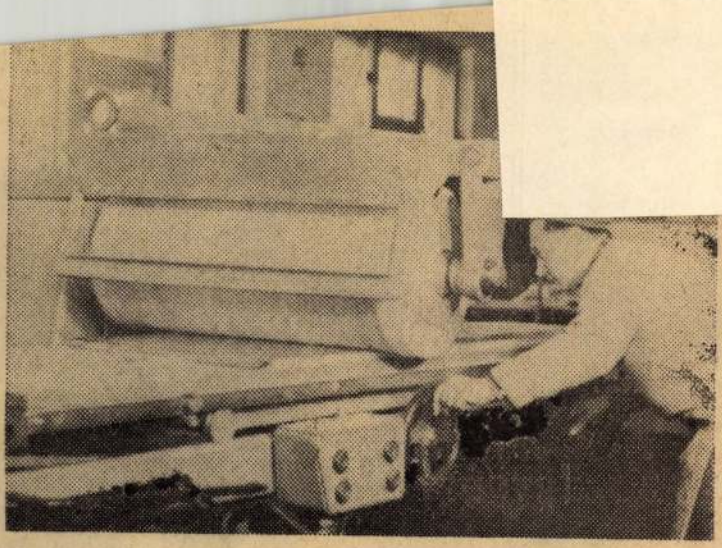

A jugoszláv polírozógépen a leöntött és lecsiszolt ajtókat polírozza Mitykó János csoportvezető. A gép kereszt- és hosszirányban végzi ezt a műveletet.

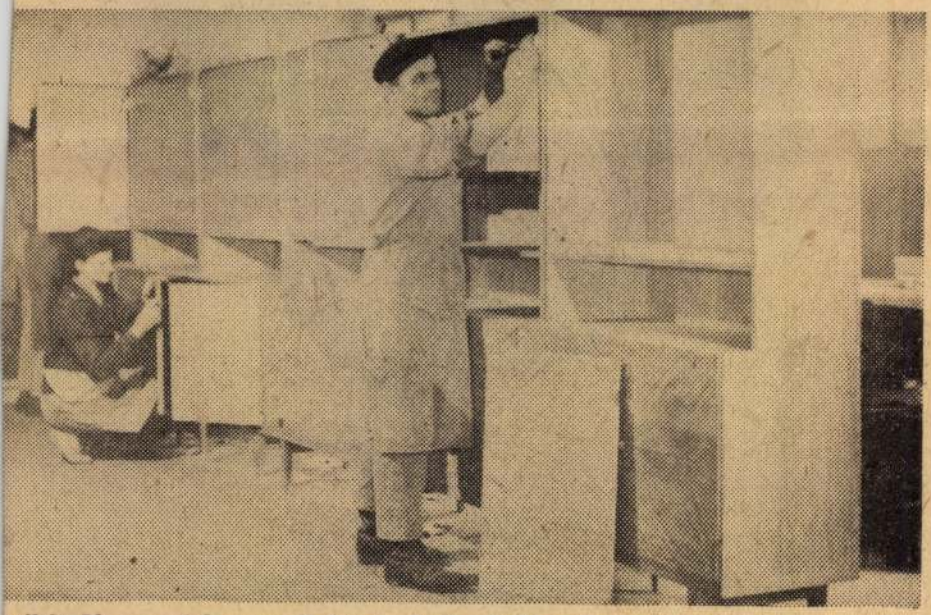

ayihár János asztalos szereli össze, Such Judit pedig az ajtóéleket fényezi.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdik Antal
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

SZEP 19
1021

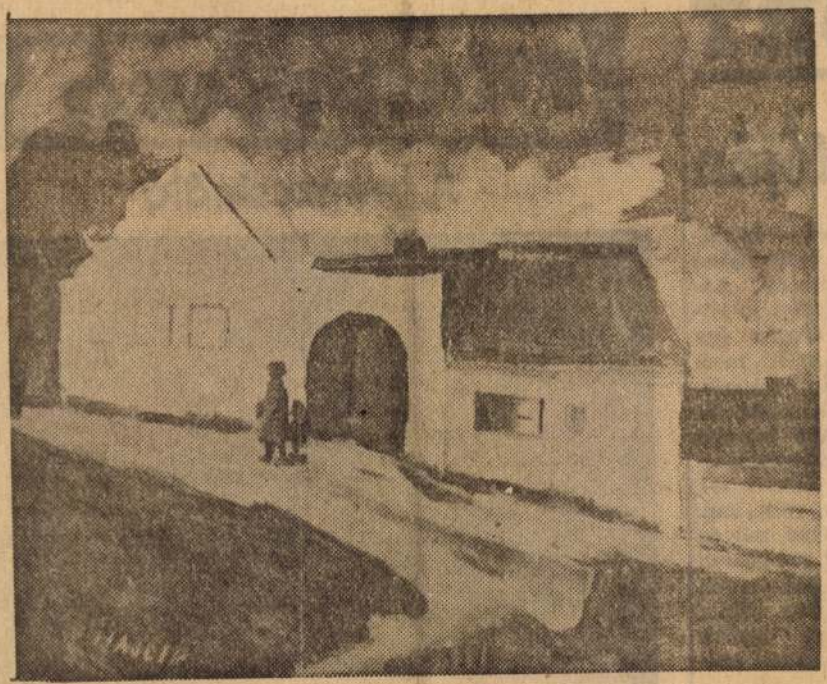

Hajdik Antal

Öreg házak

ORT

látóján

redtél — és elé-
az eredménylis-
eredményt. Az-
dicséretet jó tel-
Kiss Magda egy
iggyesztést, mert
el úszott rosszab-
l. Két sorral fö-
ik Tóth hangját
ne csiklandozza-
de a többiek to-
yaka, válla, kar-
— Érzed, milyen
már nyugodtan
ne félj, menni
a lányok. Eddig
st már magunk
erű a gárda kol-

száma, a férfi
ódik az oroshá-

FILMHIRADÓ

A pénzcsináló

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdik Antal
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG
1964 JUN 7.
1021

Hajdik Antal: Ábrándozó

A Szovjetunióban fellőtték a Kozmosz—31-et

A Szovjetunióban június 6-án fellőtték a Kozmosz—31 mesterséges holdat.

A szputnyikon elhelyezett tudományos műszerek segítségével folytatni kívánják az 1962. március 16-án ismertetett programban kitűzött űrkutatásokat.

A szputnyik kijutott pályájára, amelyet az alábbi adatok jellemeznek: keringési idő 91,6 perc, legnagyobb távolság a Föld felületétől (apogeum) 508 kilométer, legkisebb távolság a Föld felületétől (perigeum) 228 kilométer. A pályának az egyenlítő síkjával bezárt hajlásszöge 49 fok.

A tudományos műszereken kívül a szputnyikon elhelyeztek egy rádióberendezést a pályaelemek pontos mérésére, egy rádiótelemetrikus berendezést, amely a Földre juttatja a tudományos műszerek által szerzett adatokat és egy „Majak" mintájú rádióadókészüléket, amely a 20004,87, a 30007,30 és a 900,21, 91 khz frekvencián dolgozik.

A szputnyikon elhelyezett készülékek normálisan működnek. A földi koordinációs számítóközpontban folyik a beérkező adatok feldolgozása. (MTI)

Sasztri nyilatkozata

Új Delhi

Sasztri, az új indiai miniszterelnök az indiai Kongresszus Párt közgyűlése előtt pénteken körvonalazta kormányának egyes külpolitikai céljait.

A párt egyik szóvivője szerint Sasztri kijelentette, hogy elsősorban „a meggyőzés politikájával" akar élni Kína és Pakisztán irányában.

Sasztri hangsúlyozta, hogy India a lehető legmesszebb elment, amikor elfogadta a colombói hatalmak javaslatait, majd hozzáfűzte, hogy India ezen a téren tartja magát az elhunyt Nehru miniszterelnök álláspontjához. Ha azonban Kína kezdeményező lépést tesz, India kész azt megvizsgálni. Sasztri ugyanakkor hangsúlyozta, hogy Indiának erősíteni kell védelmi erejét. (MTI)

Japán küldöttség látogatása a Szovjetunió ENSZ-beli képviseletében

New York

A hirosimai és nagaszaki atom-

A küldöttség tagjai közölték, hogy körutat tesznek a világ kü-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdik Antal
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1964 AUG 30.

1021

Hajdik Antal: Csendélet.

Interjú

Szirmai Jenő elvtárs a SZÖVOSZ elnökével a gyümölcs- és zöldségfelvásárlásról

A Központi Sajtószolgálat tudósítója felkereste a SZÖVOSZ elnökét, Szirmai Jenő elvtársat és kérdéseket tett fel a gyümölcs- és zöldségfelvásárlás, és értékesítés időszerű problémáiról. Alábbiakban ismertetjük a kérdéseket és Szirmai elvtárs válaszát.

Tudósító: Mik a lakosság idei gyümölcs- és zöldségellátásának tapasztalatai?

Szirmai Jenő:

— Jelenleg csak az első félévi tapasztalatokról beszélhetünk, mert a második fél év nagy része még előttünk áll. Hátra van még a szilva, a szőlő, a téli alma, az őszi burgonya és káposzta stb., tehát a lenagyobb tömegű zöldségfélék, a gyümölcsök felvásárlása. Csak ennek befejezése után értékelhetjük majd az egész esztendőt.

A nyári zöldségtermelés a kisebb vetésterület és a kedvezőtlenebb időjárás miatt valamivel gyengébb volt a tavalyinál. A zöldborsó, karfiol, nyári káposzta mennyisége kevesebb, ára magasabb volt, mint egy évvel ezelőtt. A terméskiesést oly módon igyekeztünk ellensúlyozni, hogy több cikkből csökkentettük az exportot, és az exportra szánt áru egy részét itthon vittük piacra, hogy ezzel is javítsuk a belső ellátást.

Tudósító: Milyen a helyzet a gyümölcsfelvásárlással?

Szirmai Jenő:

— Az idei gyümölcstermés mennyisége és minősége kielégítő. Az ország gyümölcsszükségletét nemcsak a hazai termés, hanem az importból származó gyümölcsök is biztosítják. Ezért a gyümölcsfelvásárlás nem olyan jelentős, mint a zöldségfelvásárlás.

Tudósító: Milyen a helyzet a zöldségfelvásárlással?

Szirmai Jenő:

— Az idei zöldségtermés mennyisége és minősége kielégítő. Az ország zöldségszükségletét nemcsak a hazai termés, hanem az importból származó zöldségek is biztosítják. Ezért a zöldség

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1964 FEB 23

1021

Hajdik Antal: Locsolás (tusrajz)

özületek munkaerőigénye

. sz. Építőipari Vállalat vesz budapesti munkahe üves szakmunkásokat, va- lkosokat és férfi segéd- t. Munkásszállást és napi kezést biztosítunk. Vidéki- csigazolás, szakmunkások- ám szükséges. Munkaruhát elentkezés: Budapest V., ajos tér 13—15, földszint. 602

csabai Ingatlankezelő Vál- z 3 kőművest, 3 segéd- cimondottan jól gépelő ó adminisztrátort, vala- pítőipari technikust. x s rakodómunkásokat vesz U Békéscsaba, Szerdahelyi tásszállás biztosítva. 105400

Állami Gazdaság, Tatár- nali belépéssel felvesz egy lamint három fő RS—09 ve- atkezni lehet a gazdaság an. x

A Békéscsabai Rózsa Ferenc Gimnázium lakáscserével hivatalsegéd-házaspárt alkalmaz azonnali munkábalépéssel. 1195

Azonnal felveszünk építőipari szakmunkásokat és 18 éven felüli férfi segédmunkásokat állandó munkára. Munkaruhát, munkásszállást és ebédet biztosítunk. Tanácsi igazolás szükséges. ÉM Bács megyei Állami Építőipari Vállalat, Kecskemét, Kiapka u. 34. 88131

Kitűző technikust Berettyóújfalu térségébe azonnal felvesz a Debreceni Közúti Üzemi Vállalat Debrecen, Barna u. 3. sz. Jelentkezés a munkaügyi osztályon. Felvétel esetén útiköltséget térítünk. 61373

Békés megyei Gabonafelvásárló és Feldolgozó Vállalat felvesz azonnali belépésre géplakatosokat és vasszerkezeti lakatosokat. Jelentkezés a békéscsabai István-malomban, a karbantartó üzem vezetőjénél. 626

nali belépéssel alkalmazunk dunaújvárosi munkaeinkre ÁCS, KŐMŰVES, VASBETONSZERELŐ szakkásokat,

kubikosokat,

z

kubikos-betonozó

ádokat.

ntkezés: Dunaújváros, Május 1. u. 7.

. **Százhalombattai munkánkra azonnal felveszünk**

lakatos, villanyhegesztő, villanyszerelő

szakmunkásokat,

kubikosokat,

kubikos-betonozó

dokat.

tkezés: Százhalombattán, a hőerőmű területén levő főépítésvezetőségünkön. Szállás, étkezés biztosítva.

ÉM 26. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdik Antal

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1966 JAN 16

...el, csak megnézem. Jó, tessék, tanár bácsi. tanár visszaadta a bo... kot a gyereknek. Az

rek és a Trabant visszafordult arra az útra, amelyikről jött.

Tiszai Lajos

1021

Hajdik Antal - Vázlat

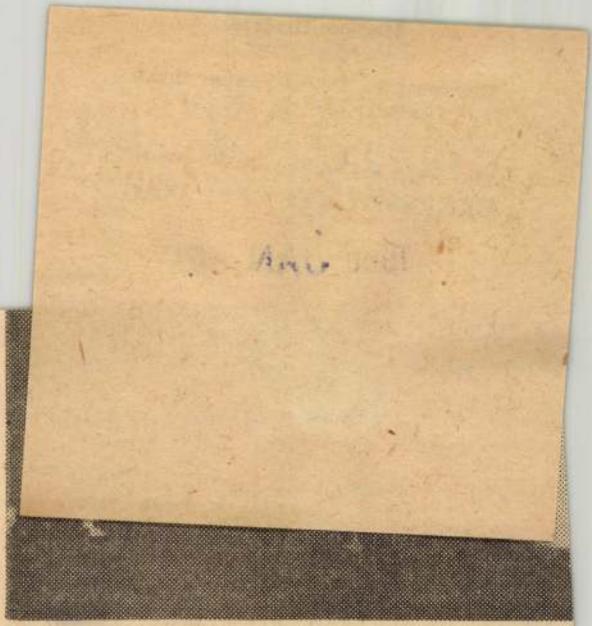

Egy gyakorlat a sok száz közül — gumikötéllel. kifeszítik a gumikötelet, Gyenes, a Bcs Dózsa atlé a kötélre. A gumikötél természetesen csak egy da az atléta mozgását. Mindenesetre a gumikötél el leküzdése, ha csak két-három lépésen keresztül hatásosan fejleszti a futóatléta izomerejét. És mos

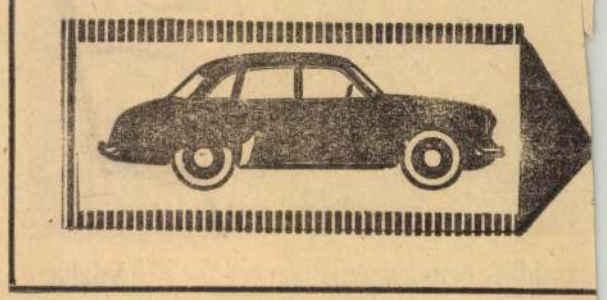

Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdik Antal
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1963

1021

Hajdik Antal

Ősz

1965. szeptember 19.

A PRÍMÁS

Verőfényes napsütés. Az ég már hideg-kék, itt az ősz. Hosszabbodnak az éjszakák. A körösladányi malomudvarban, a hajdani cselédlakások egyikében lakik az éjszaka embere — Szombati József prímás és családja. Amikor odaértünk, zárva volt a lakás. A család piacon járt, bevásároltak, megkezdődött a nap, hogy ugyanúgy folytatódjon, mint nyolc esztendeje — mióta itt élnek — szakadatlanul. Változatosság? Nem sok. Talán a gyerek. A kis Józsi, akinek ezer kérdésre kétszer annyi felelet kell, de apja, anyja győzi, ő a mindenük, ő a jövőjük. Érte érdemes!

hogy szórakoztasson, adjon valamit, változatos és jól összeállított műsorral szolgálja a népművelési feladatokat. Hogy egyszer-egyszer lelép a prímás a dobogóról, s egy szép dalt valaki kedvére eljátszik? Megteheti. De nem ez az

Mindjárt nem len
szürke a nappal.
Helyette mi ma
— Egy kis házi
— Fát vágok
nak, mosni akar.
lami a ház körül

SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI
NÉPÚJSÁG

1960 AUG 20.

1021

Hajdik Antal ***Vázlat***

SPORT • SPO

Tóth Magda (Orosházi S
ifjúsági csúccsal győzte
úszóbajnokság

Az országos ifjúsági úszóbajnokság első napján a számok többségében az esélyesek nyertek. Meglepetés csak a 200 m-es női mellúszásban született, amelyben az orosházi Tóth Magda 100 méternél érte utol az addig vezető Máthét és lendületes úszással, előnyét fokozatosan növelve, országos ifjúsági csúccsal győzte le ellenfelét. A másik orosházi kislány, Vass negyediknek úszott be. A 200 m-es döntő végeredménye: bajnok Tóth Magda (Oh. Spartacus) 2:56.3, országos ifjúsági és ba (régi: 2:56.6 Máthé, 19 (BVSC) 3:01.4, 3. 3:04.2, 4. Vass (Oh 3:04.2.

Bringmann és Knyih
középiskolás bajnok

Az országos középi nokságon nagyszerű aratott két fiatal spo atlétalányok 200 m-e

Rajnai (Pécsi Spar
a Tiszántúli Körvers

Tegnap reggel az újszegedi vámház előtt gyülekezett a háromnapos IX. Tiszántúli Kerékpáros Körverseny mezőnye. A 82 versenyző, a Bp. Postás, az Újpesti Dózsa, a Bp. Tipográfia, a Bp. Építők, a Bp. Előre, a

Ennek ellenére a végig versenyző biztosan tart s köztük Megyerdi vez si küzdelem alakult ki cél előtt a győzelemért, előtti célvonalon végül

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdik Antal
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG
1965 OKT 24.

1021

Hajdik Antal

Füredi táj

kel nyug-
ekből tű-
meg ab-
miakönyv
zituált vi-
et az em-
csinosak,
nye a leg-
, s a szi-
ok plusz-
uális ko-
edikusok.
eresem a
csa képű
it, a kis-
tjait, vá-
ával szög-
zínész-fri-
emüvegek
elvesztek
etességek.
tuális vi-
atalembe-
npla vagy
agolják a

att egyet-
i" tájszó-
sikerült
köztiszta-
ba igazí-
essek. Az
it nagy
Várost
k ennyi-
anévtáb-

... csak „virágos", s az
fordulva zavargó személ
nyugodtan belemerült a
Sport legújabb számába. Ú
szik, az idegenforgalmi
még kissé fejletlenebb, m
erre vonatkozó törekvések.

Perspektíva

A Fogadalmi templom, vagy közismertebb nevén a Dóm, olyan látványosság, amit nem szabad elmulasztani. Furcsa, önmagában is ellentétes, s ezért illik a városhoz. Persze elsősorban szép. Zömök tömegével és sarkain ágaskodó kilencvenvalahány méteres tornyaival sajátos építészeti stílust képvisel. A román építészetnek valami anakronisztikus nyúlánksága egységbe ötvöződik némi bizáncias beütéssel. S ha belépünk a hármas kapuk egyikén, újabb meglepetésként a belső ornamentikának valami szeszélyes, keleties pazarsága fogad.

A tér azonban csalódás. Kizárták belőle a perspektívát. Igaz, az árkád-sor U alakú épülettömbje valami különös — talán leginkább a német-alföldi reneszánszra emlékeztető — hangulattal keretezi a teret. Első látásra kicsit komoran puritán, de aztán a szeszélyesen csavart oszlopok megvigasztalnak. Az építész tréfái.

A hely szűk, s amit a látószögből meghagytak volna az épületek, azt agyonnyomja a szabadtéri

A vendéglátók hagyományos vetélkedőjét a közelmúltban rendezték meg Orosházán. A vetélkedőn szép eredmények születtek s a győzteseket és helyezetteket különböző értékes díjakkal jutalmazták.

•

Felső képünkön a gyulai Otthon-étterem főpincére, Hornyai János a terítési verseny győztese.

A csabai cukrászüzem cukrászai, Zsíros András és Pásztor György a napi és a dísztorta „kategóriában" első díjat nyertek.

Csiszár Károly, a Csaba-étterem szakácsa (jobbról) második lett a „melegkonyhai készítmények" versenyében.

Hajdó Ivisch

ötv. 1730-ban

mint ötvöslegény

lásd dolgozott kolonsárt.

Sládeczky II. 44.

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

M.D.K.

Hajdó Miklós, ceri kőműves

az 1707. dec. 24-i bejegyzés szerint 50 éves korában meghalt.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 336 old.

dr. Hajdu

M.D.K.

Az auschwitzi lager egy-egy mozzanatát örökíti Hajdu, mint hiteles dokumentum a kiállítás anyagában szerepelnek.

Péter Imre: Pannók, táblák, plasztikák —
Művészet, 1965. június - 21 lap

Hajdú-Bihari Napló

1979. máj. 27.

Dr Tóth Ervin

nyitotta meg Éleszy István tárlatát

v. 28 án

Hajdu

Szerepelt a lakást diszitő művészetet bemutató kiáll.-on. Tamás Galéria.

Kat.1935.Szept.26.-Okt.10.

Hajdu

neve említve

Sik Csaba: Vasarely grafikái

Nagyvilág 69/1o. 1591 old

MDK

Hajdú és Török

festett fa, bútorok, játék

O. Iparm. és Háziipari kiáll. Magyar Iparművészet, 1929. 134 l.

MDK

Hajdu

Európai Isk. Francia-Magyar kiáll.

Pán I: Az Európai Iakola. Index, 21-24. 1947.

M.D.K.

Hajdu Jenő /Image Jean/ trükk-filmrajzoló

Külföldön él francia név alatt. Szines rajzfilmjei kint nagy sikereket aratnak. Nálunk is bemutatták egyik rajzfilmjét a "Saturnus raszodiá-"t. Párisban lakik.

Magyarok a filmvilágban c. közl.
Szinház és Mozi. Bp. 1948. nov. 27. I. évf. 15. sz. 12. l.

Hajdu

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 6-7. sz. 128. o. Művészeti Hírek.

Magyar művészek kiállítása Párisban.

MDK

Hajdu, szobrász

karakterfigurával szerepel.

Pipics Zoltán dr.: A képzőművészek jubileumi kiállitása. Műcsarnok. -U.M. 1934 dec.8. 21.l.

MDK

Hajdu család

egyik leghiresebb szegedi hajóépitő volt a XIX. sz.-ban.

Kovács János: Szegedi emlékek. Szeged, 1895. 167 l.
lásd: okv a 168 lapot. MOB kvt. 2629.sz.

Hajdu

MDK

Szabad Müvészet, 1947. 6-7.sz. 128. l.
Magyar müvészek kiáll. Párisban.

Hajdu

Párisi m.művészek a Tomás Gal. Esti Ujs. 1938. jan. 30.

Hajdu

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő Párisba élő magyar müvész.

Bende J:

A képzőmüvészeti egyesületek története, kézirat

Hajdu

1938-ban a magyar absztrakt festők tárlatán vesz vért a Tamás galeriában.

Hárs Éva: Martyn Ferenc 11.
Corvina 1970.

Kaesz Gyula, ép.-ip.műv.tanár
Török és Hajma lakásberendezők.

Kombinált lakó és dolgozó szoba.
Tervezte K.Gy. Butorokat T.és H. lakásberendez
készitették. Kép. 136.l.
Részlet a fenti szobából. Kép. 136.l.

Magyar Iparmüvészet.?

M.D.K.

Hajdu .... festō

Objet : ... date

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285

276 N° de débit
CARREFOUR
[14, Champs-Élysées]
26 MARS 195

130

CINQUANTE *ans de peinture française dans les collections particulières*, c'est le titre de l'exposition actuelle du Musée des arts décoratifs, c'est encore la plus originale époque de création que la France a connue depuis le moyen âge. Deux cents tableaux prêtés par des collectionneurs français : des pièces célèbres, d'autres qui sont montrées pour la première fois. Toute la peinture moderne depuis Cézanne, tout ce que les novateurs ont produit depuis la rupture avec la tradition classique, tout ce qui s'est fait d'authentiquement fort et vivace est là : fauvisme, cubisme, expressionnisme, tentatives plus ou moins individuelles, plus ou moins heureuses, mais qui, ensemble, donnent à ce demi-siècle un incomparable éclat.

Sauf Seurat — hélas absent ! — la plupart des maîtres sont représentés par des œuvres pleinement significatives, surtout Degas, Renoir, Bonnard, Vuillard. L'auto-portrait de 1875 et les *Baigneurs* de 1892, c'est bien Cézanne dans la vigueur de son génie. *L'Otahi* et *Les Moutons de Gauguin*, *L'Acteur Samary* de Lautrec, *Paysage marin* de Marquet, *14 juillet au Havre* de Derain, *Charlton*, de Vlaminck, *Le Clown* de Rouault, et les Modigliani, les Dufy, les Braque, les Matisse, les Picasso, les Utrillo, les Léger, autant d'œuvres de valeur qu'on aimerait voir entrer au Musée d'art moderne. Voici également des La Fresnaye, des Soutine ; parmi les « naïfs » : un Henri Rousseau mineur et l'étrange, le somptueux bouquet d'hélianthus de Séraphine.

L'exposition pouvait s'arrêter là. Pourquoi l'avoir allongée par quelques tableaux exécutés récemment ? André Beaudin, André Masson, c'est bien. Mais Brianchon, Heuzé, Le Kermadec, Legueult, Oudot, et nul autre de leur génération ? En choisissant, les organisateurs ont avoué du parti pris et commis une injustice.

C'est au Musée d'art moderne que s'est ouvert cette année le Salon de la gravure contemporaine. Contraint à se réduire, faute de place sans doute, il s'est amputé de son aile marchante. Aussi semble-t-il plus sage et moins hardi. En face, dans la rotonde du Musée de la Ville de Paris, une généreuse initiative a réuni des peintures de Léger, Burtin, Le Moal, Manessier, Mouly, Orana, Pignon, Singier et des sculptures de Haidu, Lobo, Laurens. Toutes ces œuvres sont très vivantes, presque toutes sont excellentes.

Melle T
par l'au
CAM
200
ED. DU SEUIL
La dernièr
ANDR
Ainsi
Les Jeux

D

Hajdú Ágnes

keramikus

l. Budapest

1940-41. 12. l

váló budapesti müemlékek lebont
Épen ugy, mint ahogy a Bizott
a régi müemlékeknek eredeti ala
való kiforgatását is ellenzi és
kadályozza. A félreértés talán
keletkezhetett, hogy a Müemléke
ságod Bizottsága serényen dolg
a magyar müemléküg egy régi mu
tásának, a magyar müemlékek top
fiájának, azaz szakszerü leltár
összeállitásán, s ennek során t
szetesen előkészitette a budape
müemlékek számbavételét és rend
leltározását is. Magyarország m
topográfiájának első kötete, val
müemlékeink sorozatos ismerteté
méltatása megfelelő kiadványok
a legközelebbi jövőben napvilág

Hajdú András

Magyar iparművészet az
ezredfordulón 2003

94.1.

szeresd felebarátodat.

Te ezek közé tartozol, nem
láttalak, 3 hanem amióta a sors e
mindig az volt az érzésem, hogy
hallottunk egymásról, benned a
amellyel csak különös jókedvébe
vallom magamat kitüntetettnek.
szép volt az a "pogány" kijelen
con voi. E, per me, è questa la
Mio caro ho una vera profunda n
a nsia il emprimento dell'appel
venuta.

Nem furcsa véletlene a sor
másodszor sorsfordulót jelent s

HAJDU ANDRÁS, timármester pecsétje

Miskolci mester. Pecsétje sárgaréz fejü, esztergált nyelü. Kerek, körül irott betükkel: "Hajdú András". Három timármárszerszám: függőlegesen áll a bőr vékonyitására szolgáló timár faragókés, /bőrgyalu/ mögötte két nyelü szinelő kés két daarab. Mag. 10.5 cm. Nyomófelülete 2.7.cm.
193.old. 22.jegyz.

BODÓ SÁNDOR: Borsodi, abaúj-i és zempléni céhpecsétek
189.old

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, IX. 1970
Miskolc, 1971

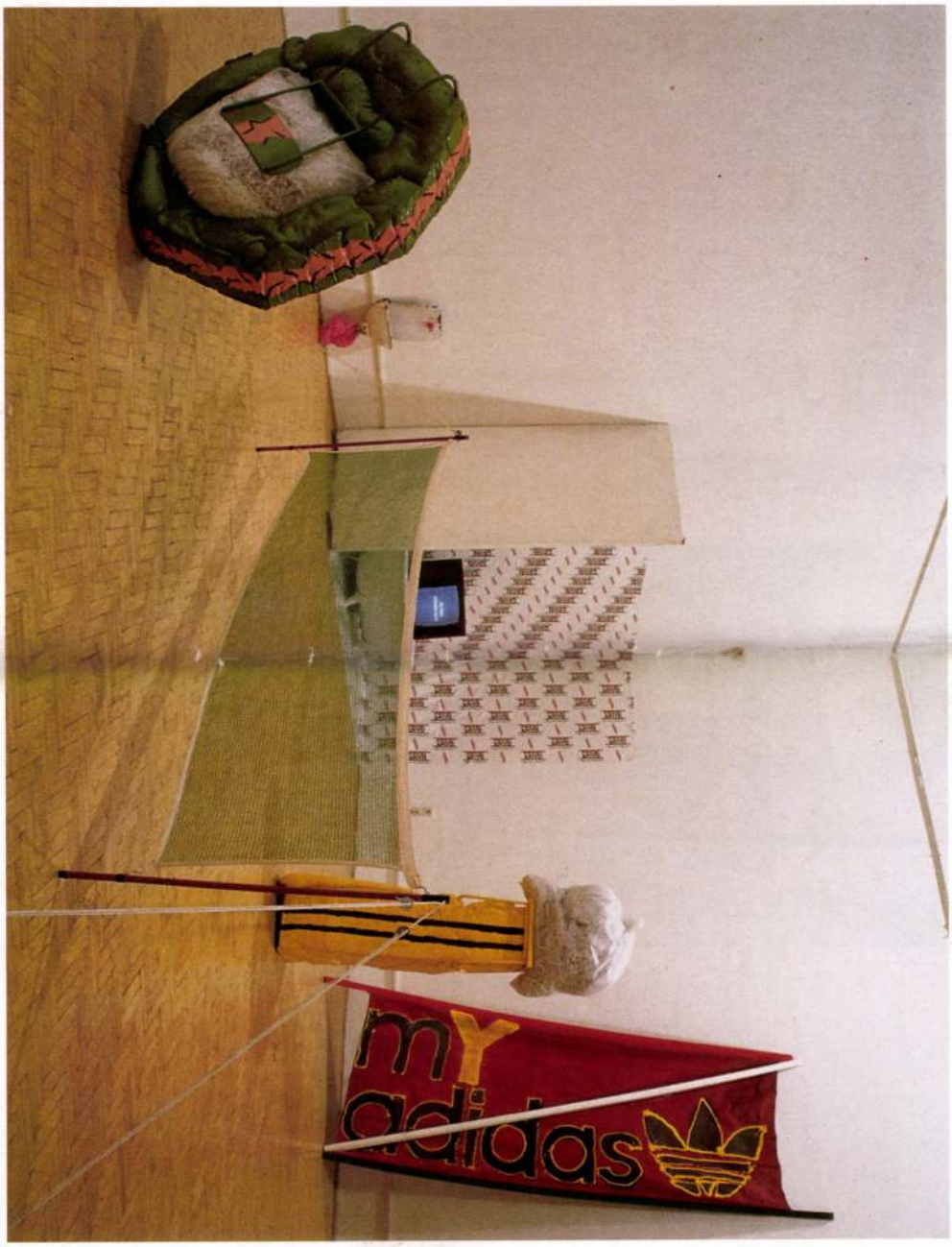

HAJDÚ ANDRÁS 1968

Kilenc pécsi Terdő.
Pécs, 1994

sppipo

PECSI
EPÍTŐ

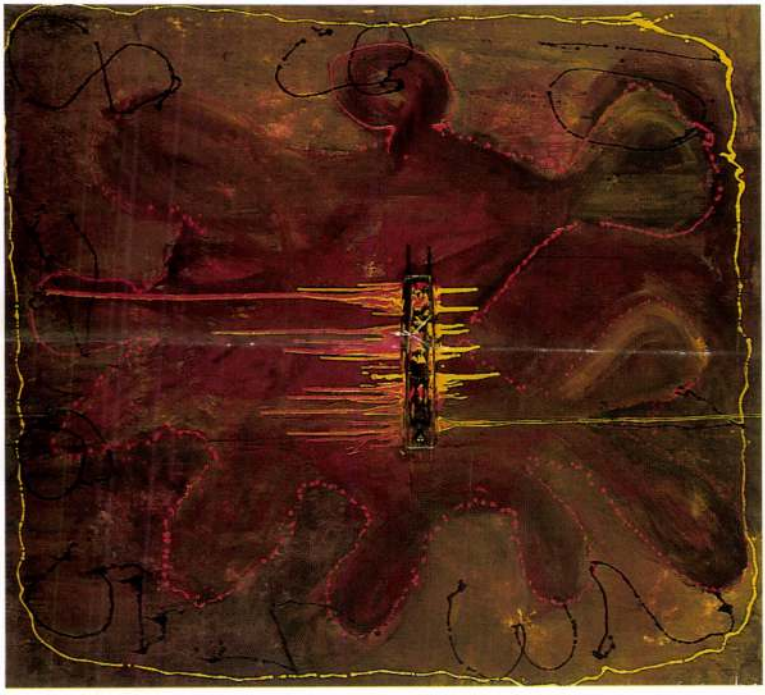

Hajdú András

Tisztelettel meghívjuk Önt

HORVÁTH JUDIT és HAJDÚ ANDRÁS

kiállításának megnyitójára

1997. január 29-én 17 órára a
DUNA GALÉRIÁBA
(Budapest XIII., Pannónia u. 95.)

Megtekinthető: 1997. január 29-tól február 16-ig, hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

Hajdú András

Katalin Néray, Directrice du Musée d'Art Contemporain–Musée Ludwig de Budapest
et Jean-Luc Soulé, Directeur de l'Institut Français en Hongrie ont le plaisir de vous inviter au vernissage
de l'exposition des œuvres de

Jeanne Bourrat, Valérie Cartier, Erőss István, Hajdú András,
Kenedi Erzsébet, Jérôme Le Goff, Antje Poppinga, Szacsva y Pál, Szigeti András

intitulée

Budapest – Marseille

L'exposition sera inaugurée par Toni Grand, Professeur à l'École Supérieure des Beaux-Arts de Marseille,
en présence de Michel Enrici, Directeur de l'École Supérieure des Beaux-Arts de Marseille,
le jeudi 19 février à 17 heures au Musée d'Art Contemporain–Musée Ludwig de Budapest
et à 18.30 à l'Institut Français en Hongrie.

L'exposition est ouverte jusqu' au 15 mars 1998.

Institut Français
1011 Budapest, Fő utca 17.
tel.: 202 11 33
Nyitva hétfőtől
péntekig 9-21 óráig,
szombaton 9-13 óráig.
Ouvert du lundi au vendredi
de 9h à 21h et
le samedi de 9h à 13h.

Néray Katalin, a Kortárs Művészeti Múzeum–Ludwig Múzeum Budapest igazgatója
és Jean-Luc Soulé, a Magyarországi Francia Intézet igazgatója tisztelettel meghívják Önt

Jeanne Bourrat, Valérie Cartier, Erőss István, Hajdú András, Kenedi Erzsébet, Jérôme Le Goff, Antje Poppinga, Szacsva y Pál, Szigeti András

Budapest – Marseille

című kiállítására, amit Toni Grand, a marseille-i Képzőművészeti Főiskola tanára nyit meg,
Michel Enrici, a marseille-i Képzőművészeti Főiskola igazgatójának jelenlétében
1998. február 19-én 17 órakor a Kortárs Művészeti Múzeum–Ludwig Múzeumban
és 18.30-kor a Magyarországi Francia Intézetben.

A kiállítás megtekinthető 1998. március 15-ig.

Kortárs Művészeti Múzeum –
Ludwig Múzeum Budapest
Budavári Palota A épület,
1014 Budapest,
Szent György tér 2.
tel.: 175 91 75
Nyitva naponta 10-18 óráig,
hétfő kivételével.
Ouvert tous les jours
de 10h a 18h,
fermé le lundi.

Institut Français
1011 Budapest, Fő utca 17.
tel.: 202 11 33
Nyitva hétfőtől
péntekig 9-21 óráig,
szombaton 9-13 óráig.
Ouvert du lundi au vendredi
de 9h à 21h et
le samedi de 9h à 13h.

Hajdú András

Katalin Néray, Directrice du Musée d'Art Contemporain–Musée Ludwig de Budapest
et Jean-Luc Soulé, Directeur de l'Institut Français en Hongrie ont le plaisir de vous inviter au vernissage
de l'exposition des œuvres de

Jeanne Bourrat, Valérie Cartier, Erőss István, Hajdú András, Kenedi Erzsébet, Jérôme Le Goff, Antje Poppinga, Szacsva y Pál, Szigeti András

intitulée

Budapest – Marseille

L'exposition sera inaugurée par Toni Grand, Professeur à l'École Supérieure des Beaux-Arts de Marseille,
en présence de Michel Enrici, Directeur de l'École Supérieure des Beaux-Arts de Marseille,
le jeudi 19 février à 17 heures au Musée d'Art Contemporain–Musée Ludwig de Budapest
et à 18.30 à l'Institut Français en Hongrie.

L'exposition est ouverte jusqu' au 15 mars 1998.

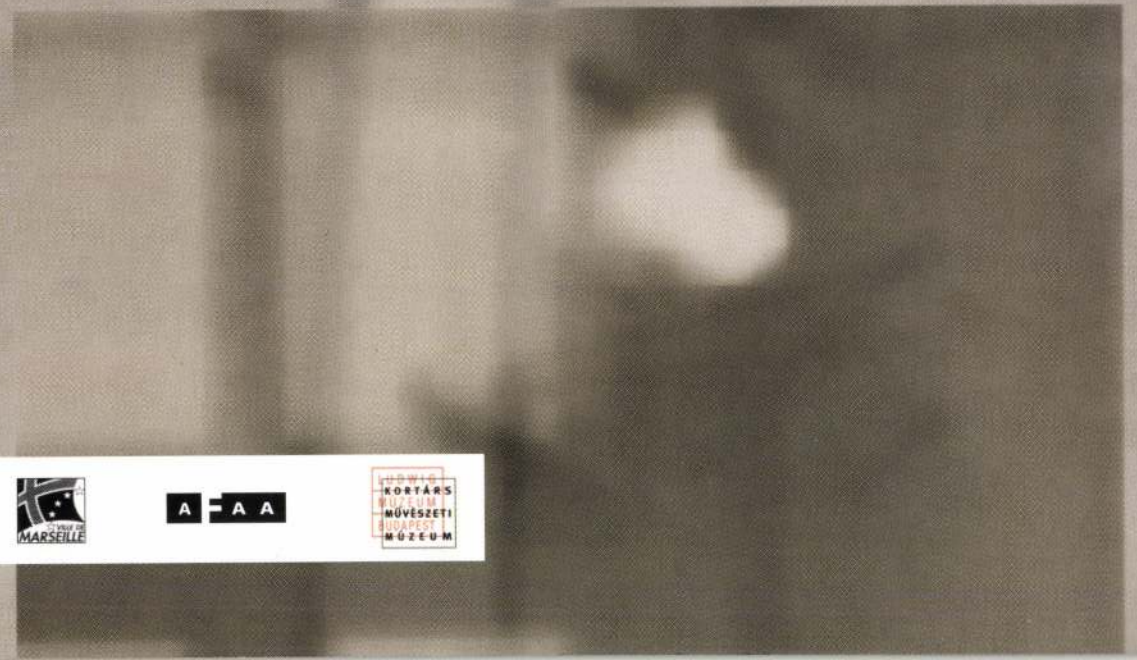

Budapest – Marseille

Hajdú András

Meghívó: Horváth Judit &
Hajdú András
kiállítása

1997 jan 29 - feb 16
Duna Galéria
Lásd: Horváth Judit.

HASDÚ András

HORVÁTH Judit és
HASDÚ András

Kiállítás megnyitója
1997. I. 29. DUNA GALÉRIA

MDK

Hajdu Anna

Ősz a szigeten
Virágcsendélet

N.Szal. tavaszi kiáll. 1929. jun.
7 l.

HAJD+ ANNA/Kovacs Béláné/, népmüvész

Vankóné Dudás Juli benevezett egyszer az Erns Múzeum ki
állitására. Szöni egyedül nem lehet. A terveket elkészi
tette millimétrer papiron utána leszőtte Katus/Hajdú Ist
vanné/ Igy a lanyat is besodorta az aradat, ő Kovacs
Béláné/Hajdú Anna/. Oly szépen himez, mintha ecsetelve
lenne a motivum. 32.old

Vankóné, Dudád Juli: Falum Galgamacsa

Studia Comitatensia, Szentendre, 1976

MDK

Hajdu Anna

Portrait, repr.

Képzőművészet 1930. 27. sz. 53.1.

MDK

Hajdu Anna, festö

Napsütésben.	Olf.
Öcsike.	Pasztell.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat.1931.junius. Kat.

Hajdu Anna MDK

Portrait. repr.

A Műcsarnok téli tárlatáról.

Képzőművészet 1930.27.sz.53-54.o.

Hajdu Anna

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiáll.-án.

B.K.932.IV.3.

Hafda Anna

Hajdu Anna

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

Sorai lépség 1930. II. 15.

Hajdu Anna

MDK

Őszi táj, olf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítás

Hajdu Anna MDK

Téli táj Budán, olf.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

HAJDÚ Attila szobrász, orvos?

Jóskits Attila: Emlékfalba-avatás dr. Mártonfi István érdemes orvos centenáriuma alkalmából. = Partium, 2, 1995, 3. 8. ill.

Szikkepponkyai áll, a dr. Hajdu Attila munkája.

ulmányok Budapest Múltjából,

= Budapest, 18, 1980, 6. 25-

Művészettörténeti Értesítő,

amszentbenedeki szobrának
téneti Értesítő, 30, 1981, 1.

ágon. Bp., Corvina Kiadó,

[Májer István]. Új Ember,

n. München,
84 [ism.] = Új Ember, 1984.

konográfiájának kérdéséhez. =

MDK

Hajdu Béla, festőm.

Délutáni napsütés. Pastel.
Alkony. Pastel.

OMKT-Vándorkiállitások 1910. szept.--dec. 27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 78.l.

Hajdu Béla
festőművész

* **Hajdú Béla és Elekes Mária kiállítása.** A szépművészeti kiállítások Mária Valéria-utcai helyiségében a napokban nyílt meg *Hajdu* Béla és *Elekes* Mária gyüjteményes kiállítása. Az első teremben *Hajdu Béla* miskolci festőművész állította ki rendkívül érdekes és finomtónusú pasztellképsorozatát. A fiatal művész úgyszólván csak pasztelltehnikával dolgozik, rövid pályafutása alatt igen szép eredményeket ért el. A szivárvány minden színében pompázó képek egy új — Poll Hugóhoz hasonló — tehetség kibontakozását sejttetik, ami azért örvendetes, mivel festőink nem foglalkoznak szívesen ezzel a rendkívüli elmélyülést és nagy gyakorlatot követelő művészeti ággal. Különösen megkapóak pasztellportréi, amelyek minden lágyságuk ellenére is kiváló karakterképeket adnak. Igen finom kézre vall a *Shakespeare-figura* című kép, amelynek kidolgozása és felfogása eddig járatlan utakat fedezett fel. Meseszerű témái közül

Reggeli Ujság
1935 IV. 7

Hajdu Béla
festőművész

* **Hajdu Béla kiállítása Miskolcon.** *Miskolcról* jelentik: Most záru be a téli évad legsikerültebb kiállítása Miskolcon. A kiállításon, mely két termet tölt be, *Hajdu* Béla gazdag pasztell- és olajgyüjteménye mellett *Ruttkay* György és *Nyiry* Lili szobrai szerepelnek. Hajdu Béla művészete már azért is meglepetést kelt a művészet barátainak, mert ugyszólván minden előtanulmány nélkül, szinte egy napról más napra jelent meg a közönség előtt kiforrott festőként. Képei elsősorban rendkivül szellemes grafikusnak és illusztrátornak mutatják. Minden realitástól elvonatkoztatott, szivárványos atmoszférában mozgó légies könnyedségü alakjai szinte mintha valami ópiumálomból támadtak volna fel. Kompoziciója nem mindig hibátlan, itt-ott az iránykeresés is érzik stilusán, de annyira ötletes, mindenekfölött annyira tulfinomultságig könnyed minden vonala, hogy sokszor a szerkezeti hibákat is felejtteti velünk. Hajdu Béla kiállitása a szép erkölcsi siker mellett ugylátszik komoly anyagi sikert is jelent. De hasonlóképpen nagy az érdeklődés a két szobrász egyéni, szépen stilizált eozin-szobrocskái iránt.

Magyarság
1933 III. 21.

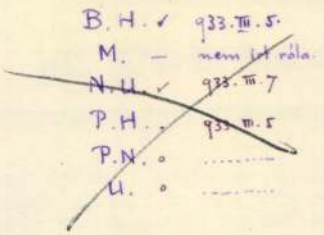
B. H. ✓ 933. III. 5.
M. — nem járt róla.
N. U. ✓ 933. III. 7
P. H. ✓ 933. III. 5
P. N. ○ .....
U. ○ .....

Hajdu Béla

— Érdekes kiállitás nyilt meg Miskolcon a Korona-szállóban. Hajdu Béla miskolci ujságiró, aki egyben az ecsetnek is ügyes kezelője, mutatta be kollekcióját. Főleg pasztelljei tüntek ki finom festői hatásukkal. Az ujságiró festőművész kiállításának nagy sikere van.

N.U. 936.XII.15.

Hajdu Béla

M 936 II. 23

VASÁRNAP NYITJÁK MEG HAJDU BÉLA KÉPKIÁLLITÁSÁT MISKOLCON

Miskolcról irják: Vasárnap délután nyitja meg *Halmay* Béla dr. polgármester *Hajdu* Béla festőművész kiállitását, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

M. 936 II. 23

Hajdu Béla

N.Ü. 934 VIII/9

— **Képzőmüvészek kiállitása a Miskolci Héten.** A Miskolci Hét keretében magas szinvonalu képzőmüvészeti kiállitást rendezett a *Lévay József Közmüvelődési Egyesület*, a miskolci *Nemzeti Kaszinó* termeiben. A kiállitáson harminckét festő, szobrász, épitész és iparmüvész vesz részt legfrissebb müveivel, értékes anyaggal. A szép tárlat anyagából *Hajdu* Béla, *Meillinger* Dezső, *Döbröczöni* Kálmán, *Hernády-Vanzsura* László, *Imreh* Zsigmond, *Badzey* Pál, *Benkhard* Ágoston, *Burány* Nándor, *Czókoly* István, *Dala* József, *Farkas* Eszter, *Fehér* József, *Fejes* Tivadar, *Gimes* Lajos, *Jelenffy* Lajos, *Kiss* Lajos, *Kolár* Nándorné, *Koroknay* Andor, *Molnár* Rózsi, *Palcsó* Dezső, *Petheöné Ertl* Livia, *Sassy* Attila, *Szabó* Ferenc, *Szin* György, *Tóth-Bartók* Jenő, *Victórisz* Mária, *Wirker* Ferenc, *Wirkerné Erdélyszky* Jolán festők megérdemelten vivták ki a sikert müveikkel. A tárlaton szerepelnek még *Bindász* Ferenc (a most leleplezett miskolci Lévay József-szobor alkotója), *Lakos* Ernő, *Ruttkay* György és *Ruttkayné Nyiry* Lili szobrászmüvészek, *Menner* László épitész, *Palcsó* Irén és *Szabó* Ida iparmüvészek. A képzőmüvészeti kiállitásnak megérdemelten nagy sikere van s a komoly kritika, a legnagyobb elragadtatás hangján emlékezett meg a kiállitott anyag magas müvészi értékéről, ami Miskolc müvészi szinvonalának igen jó értékmérője. *(pkr.)*

Függetl. 934. VIII. 8.
N.U. 934. VIII. 9.
m. 934. VIII. 7.

Hajdu Béla

MŰVÉSZET

EGY UJSÁGIRÓ KÉPKIÁLLITÁSA

Miskolcról jelentik: Vasárnap délután a Korona-szállóban nyilt meg *Hajdu* Béla miskolci hirlapiró képkiállitása, amelyet előkelő közönség előtt *Halmay* Béla dr., a város polgármestere nyitott meg. Az ujságiró képkiállitásának nagy és őszinte sikere van.

M. 936 II/25

M. 936 II. 25

Hajdu Béla

Uj magy. 936 II. 23

* **Kiállítás Miskolcon.** Miskolcról jelentik: Vasárnap délután nyitja meg Halmy Béla dr. polgármester Hajdú Béla festőművész kiállítását, amely iránt nagy érdelődés nyilvánul meg.

Uj Magy. 936 II. 23.

Hajdu Rezsó szobrász

Alkotása a Nemzeti Szalónban a Független Művészek Társ.-nak kiáll.-án.

Uj Nemzedék, 930.X.5.

Hajdu Rezső

"Képmás" c. művével

szerepelt a Független Művészek Társasága kiáll.-án.

P.H.930.X.5.

Hajdu Béla

festő

Hajdu Béla képkiállítása április 22-én a Koronán

Hajdu Béla festőművész új gyüjteményes kiállítása április 22-én, szombaton délután 6 órakor nyílik meg ünnepélyes keretek közt a Korona-szálló kiállítási termében. A kiállítás egyik legjelentősebb eseménye lesz Miskole képzőművészeti életének s Hadu új képei egész sor kellemes meglepetéssel szolgálnak majd a tárlatlátogató közönségnek. A kiállítás két hétig fog tartani.

Magyar Jövő

1939. ápr. 18.

BUDAPEST
9 39 APR. 21 22
LFh 4 Vf

Hajdu Béla

Képzőművészet
1935. 85. sz. 118. l.

ELEKES MÁRIA, HAJDU BÉLA festőművészek, *Ruttkay György* és *R. Nyiri Lili* szobrászművészek együttes kiállítása nyílt meg ápr. 7-én a Szépművészeti kiállítások Mária Valéria utcai helyiségében. — *Elekes Mária* képei fris és színes impresszionizmust reverálnak, erősen artisztikus meglátásokkal. Élményei gazdagok, kifejezésmódja szélesvonalú s akármelyik férfinak is előnyére válna. *Sirályok* s *Délutáni hangulat* című temperái a *Gond* cíművel együtt legjobban bizonyítják a fiatal művésznő elhivatottságát. — *Hajdu Béla* mondanivalóját inkább irodalmiasan fejezi ki. Ez a fantázia kissé grafikaszerűvé is teszi képeit, melyek lényegükben impresszionista formában jelennek meg. Ha ezeknek a képeknek fejlődési előzményei volnának, úgy igazolnák is önmagukat, míg így kissé a légüres térben mozognak. Mégis rokonszenves ez a piktúra, bár nagyobb elmélyedést kíván akkor, ha a festő maradéktalanul akarná magát kiélni és kifejezni. Kár, hogy nem látjuk benne sem a valőrt, sem a színek logikus konstrukcióját, főleg a keresés lázát és értelmét. — *Ruttkay György* és *Nyiri Lili* kerámiáinak egyike-másika igazán szép és értékes darab. Közös nevezőre való törekvés adja meg szobraiknak a lendületet. Egyiken-másikon a forma és a mozgás egyenesen bravuros és a színezés is rokonszenves.

Hajdú Béla

fiala:

• **Hajdú Béla és Elekes Mária kiállítása.** A szépművészeti kiállítások Mária Valéria-utcai helyiségében a napokban nyilt meg *Hajdu* Béla és *Elekes* Mária gyüjteményes kiállítása. Az első teremben *Hajdu Béla* miskolci festőművész állította ki rendkívül érdekes és finomtónusú pasztellképsorozatát. A fiatal művész úgyszólván csak pasztelltehnikával dolgozik, rövid pályafutása alatt igen szép eredményeket ért el. A szivárvány minden színében pompázó képek egy új — Poll Hugóhoz hasonló — tehetség kibontakozását sejttetik, ami azért örvendetes, mivel festőink nem foglalkoznak szívesen ezzel a rendkívüli elmélyülést és nagy gyakorlatot követelő művészeti ággal. Különösen megkapóak pasztellportréi, amelyek minden lágyságuk ellenére is kiváló karakterképeket adnak. Igen finom kézre vall a *Shakespeare-figura* című kép, amelynek kidolgozása és felfogása eddig járatlan utakat fedezett fel. Meseszerű témái közül kiemelendő a *Mocsárvirág* és a *Misztérium* című kép, amely alkotások dekoratívságuk révén a legritkább képek közé tartoznak. Szintén csak jókat mondhatunk *Elekes* Mária műveiről is. A fiatal festőnő nagy mestere az akvarell színesített tussrajznak, de frappáns készséget árulnak el temperaképei is. A kiállítás érdekes keramiai anyaga *Nyiri* Lili és *Ruttkay* György tudását dicséri. *(fiala.)*

Ny. Magyarság 1935 márc. 14.

Cédulázva

...../193..... tfo. szám.

SZIKSZ... 934 DEC-7. ...

A MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

B U D A P E S T .

VI., Aréna ut 41.

Hivatalból.

Dij átalányozva.

Hajdu Béla *(magyarbaksai)*, festőmüvész, szerkesztő. Született Zernesten (Fogaras vármegye), 1892-ben. Középiskoláit a nagyenyedi ref. Bethlen-kollégiumban és a losonci állami főgimnáziumban végezte, utóbbi helyen tett érettségit. Érettségije letétele után a selmecbányai erdészeti és bányászati főiskolán folytatott tanulmányokat. 1914-ben bevonult a budapesti 10. tüzérezredhez és az összes frontokon teljesitette hazája iránti kötelességét és sulyos sebesülést szenvedett. Mint tartalékos főhadnagy szerelt le. Leszerelés után mint ujságiró a miskolci Reggeli Hirlapnál, majd a Magyar Távirati Irodánál müködött. 1927 márciusa óta a Magyar Jövő belső munkatársa, szinházi kritikusa és tárcairója. „Paradoxon" néven, mint krokiiró ismeretes. 1930-ban rendezte első gyüjteményes kiállitását Miskolcon, a másodikat Miskolcon 1932-ben. A Nemzeti Szalon tagja és állandó kiállitója. Önálló müvei: Mihuba cimü regénye 1925-ben, 1927-ben „Miskolc és környéke iróinak anthológiája" jelent meg. A lapokban esztétikai, mükritikai cikkei, tárcái és krokii jelennek meg. Képzőmüvészeti müveit főleg pastel-ben dolgozta ki, és ugy ennek, mint a grafikának ügyes mestere. 1932 február 8-án, Miskolcon rendezett gyüjteményes kiállitásán feltünt „Bánatliget", „Tüzimádók", „A földemlőjén szunnyad a jövő", „A forgószél" és a „Kék tánc" cimü munkája. Egyik müvét Miskolc város vásárolta meg a Borsód—Miskolci Muzeum részére.

161 kép

Rát Str 586.1

Müemlékek országos Bizottságá

Budapest IX

Hőgyes Endre u. 10

Hajdu Béla

Rátstr 158. l.

Hajdu Béla: Éva.

Forgószél c. Lépe
repr.
u. o. 161. l.

„RABA“ GYŐR, SZT. ISTVÁN U. 39.
Postafiók : 122. Telefon : 931
POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁMA : 17498

I.

„Europa“ kaplaj. vár

Budapest

Rothermere u.

12 – III 3/2

HAJDU BELA

Sesto

n. 1892 – (1933)

1935 Fränkel

1939 ap. – – Ernst Kiskele

Sz/ 20 cecl.

Hajdú Béla

festő

1) Forgószél, pasztell

(szimbolikus kép, repülő női alakkal)

2) A tetőterraszon, pasztell 1939.

impresszionista kép (?)

a Borsod-Miskolci Múzeumban

Láttam 1947. X. 29.

Hajdu Béla festő

R. Nyiry Lily művei:

1. Szomjuság (halványsárga). 60 P.
2. Görlök (világoszöld). 50 P.
3. Táncosnő (fehér). 50 P.
4. Séta (világoskék). 50 P.
5. Muszlinruhás nő (szinezett). 50 P.
6. Éva (világoszöld). 30 P.
7. Tenniszező (sárga). 20 P.
8. Szélben (vörös). 40 P.
9. Bánat (csontszinü). 30 P.
10. Szent György (sötétzöld). 60 P.
11. Kofa (rózsaszin). 50 P.
12. Anya (sötétzöld). 50 P.
13. Mária (szinezett relief). 35 P.
14. Vénus születése (szin. relief). 25 P.

Dr. Ruttkay György művei:

1. Halász (világoskék). 80 P.
2. Pap (barna). 20 P.
3. Szolgalegény (sárga). 35 P.
4. Pacsirtaszó (sötétzöld). 30 P.
5. Ugrató lovas (világoszöld). 60 P.
6. Kaszáló (sötétzöld). 50 P.
7. Tangó (sötétkék). 60 P.
8. Favágó (világoskék). 40 P.
9. Golyózó (rózsaszin). 40 P.
10. Toldi (vörös). 50 P.
11. Dinnyés (sötétzöld). 60 P.
12. Harmonikázó (halványsárga). 50 P.
13. Honfoglalás (szines relief). 30 P.

SZÉPMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK

BUDAPEST, IV., MÁRIA VALÉRIA UCCA 8
TELEFONSZÁM: 82—1—22

ELEKES MÁRIA
HAJDU BÉLA

FESTŐMŰVÉSZEK

ÉS

Dr. RUTTKAY GYÖRGY
R. NYIRY LILI

SZOBRÁSZMŰVÉSZEK

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA

A SZÉPMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK HELYISÉGEIBEN

NYITVA:
1935 ÁRR. 7-TŐL ÁPR. 17-IG
NAPONTA 9 ÉS 6 ÓRA KÖZÖTT
ÜNNEPNAP DÉLUTÁN 2 ÓRÁIG

Europa rt., Budapest.

A képek címei:

Elekes Mária művei:

1. A Gond (tempera). 200 P.
2. Sirályok (tempera). 250 P.
3. Délutáni hangulat (tempera). 200 P.
4. Körmenet (tempera). 180 P.
5. Reggel (tempera). 130 P.
6. Felsőolaszországi falu (tempera). 150 P.
7. Templomrészlet (tempera). 130 P.
8. Angyalvár (tempera). 140 P.
9. Tél a verandáról (tempera). 140 P.
10. Egri táj (tempera). 120 P.
11. Halászok (tempera). 120 P.
12. Vári udvar (tempera). 150 P.
13. Rózsák (pasztell). 100 P.
14. Ciklámen (pasztell). 100 P.
15. Jácint (pasztell). 100 P.
16. Orgona (pasztell). 100 P.
17. Névnapi csokor (pasztell). 100 P.
18. Vihar a Balatonon (pasztell). 100 P.
19. Felhős Balaton (pasztell). 100 P.
20. Falu télen (pasztell). 80 P.
21. Kikötő (tussrajz). 60 P.
22. Olasz falu (tussrajz). 60 P.
23. Tenger mellett (tussrajz). 50 P.

Hajdu Béla művei:

1. Mocsárvirág.
2. Idegen.
3. Tizenhat esztendő.
4. Magas méltóság.
5. Félakt.
6. A legelső szerelem.
7. Nők a fürdőben.
8. Sekszpir-figura.
9. Sebzett párduc.
10. Partravetett.
11. Rekorder.
12. Megfáradottak.
13. Ölelkező vonalak.
14. Egy ember az utcán.
15. Misztérium.
16. Akt vázával.
17. Ájtatosság.
18. Boxoló.
19. Álomerdő.
20. Zsuzsi szolgálni megy.

Hajdu

"Portré" c. művével .....

szerepelt a Független Művészek Társ.-nak kiáll.-án.

8.O.U.930.X.5.

Hajdu Béla MDK

Őszi délután, pasztell

Naplemente, pasztell

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdu Béla
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1964. JAN. 28.

Hajdu Béla:

BORÚS IDŐK - napsütések

XX.

Kusza emlékek egy ünnepi hét kapcsán

Az 1936-ban megrendezett Miskolci Hét alatt sok ezer idegen fordult meg a városban és mozgalmasabbá vált az élet, mint bármikor azelőtt. Az ünnepi hét rendező bizottsága körültekintő munkát végzett. Az Idegenforgalmi Hivatal eleve széleskörű propagandát fejtett ki, ízléses, képes propagandafüzetével ráirányította a közfigyelmet Miskolc és környéke történelmi nevezetességeire, táji szépségeire, s a képekhez fűzött szövegekben rövid történelmi áttekintést adtak a város és a vidék múltjáról. Ez a propagandafüzet ma is itt búvik meg archivumomban.

A hét programjában több érdekes kulturális esemény, kirándulások, találkozó szerepeltek. Az ünnepi alkalom országos súlyát mégis az írótalálkozó adta meg, amelyen az ország minden részéből sok közismert író vett részt. Az írókkal együtt természetesen az országos sajtó sok neves képviselője is ellátogatott Miskolcra, s így az eseményeknek, köztük a reprezentatív képzőművészeti kiállításnak, nagy visszhangjuk volt.

Az írótalálkozó központi eseménye a színházban zajlott le, ahol a legismertebb írók novelláit, verseit, elmefuttatásait adták elő. Nem felejtem el Veres Péter „előbeszédét", amelyben rápirított az akkori értelmiségiekre, akik alig olvassák a magyar írók műveit, és ezzel megnehezítik az írók sorsát. Sokan hallgatták feszengve a „csizmás író" éles kritikáját.

Nem felejtem el, hogy később, fehér asztalnál egy nagyobb csoport író társaságában találkoztam hosszú évek után újra régi losonci iskolatársammal, *Komlós Aladárral*, aki mint hetedik gimnazista *Darvas Jánossal*, a Felvidéken maradt költővel együtt 1909-ben legagilisabb tagja volt a gimnázium Kármán József Önképzőkörének. A kör tanárelnöke a költő *Bodor Aladár*, titkára pedig az akkor nyolcadik osztályos énmagam voltam. (Két apró dokumentumot ma is őrzök diákkorunk ekkori emlékeiből. Egyik életem egyetlen szónoki szereplésére emlékeztet. Az ifjúság március 15-i ünnepélyén ugyanis rám hárult a feladat: az ünnepi beszéd megtartása. Másnap a falitáblán kis írást olvastam, amelyen Komlós és Darvas a tagság nevében megdicsért, mondván, hogy az ünnepélyen derekasan képviseltem az önképzőkört. A másik emlék az önképzőkör egyik ülésének műsorát hirdette a fekete táblán.)

Egy beszélő szobor

Úgy emlékszem, ugyanannál a fehér asztalnál verődött ősszel a Korona kávéházban *Erdélyi József*, *Fodor József*, *Kárpáti Aurél* és még néhány író. Kárpáti Auréllal aznap délben a nagy tárlaton ismerkedtem meg érdekes körülmények között. Az egyik teremben kiállították *Szabó József* szobrász művét, egy mellszobrot, amelyet rólam mintázott. A sürgő-forgó látogatók között valamelyik író ismerősömmel beszélgettem, amikor Kárpáti Aurél hozzám lépett, és bemutatkozott. Néhány perce figyelt már — mondotta —, mert a szoborról rám ismert, viszont az én arcomat, arcom mozgását figyelve megállapította, hogy a szobor milyen jól érzékelteti jellegzetes vonásaimat, sőt az a gyanúja, hogy jellemrajznak is beválik. Érdeklődött sorsom, munkám iránt s tekintve, hogy én már sokat tudtam a neves kritikus munkásságáról, hamar megtaláltuk a közös nyelvet, a közös beszélnivalókat. Meglepte, hogy az egykori Kritika című folyóirat történetét is ismerem. Még jobban meglepte, amikor a tárlat képeit szemlélve a Csend című pasztell alatt nevemet olvasta. Szorongva vártam észrevételeit. Végül is elismerő bólogatással fejezte ki, hogy a kép, amelyet évek múltán egy másik képemmel együtt Nagyvárad városa vásárolt meg, tetszik neki.

Kárpáti ettől kezdve barátságával tisztelt meg, amiről több fővárosi, művészeti esemény alkalmával történt találkozásunk is meggyőzött. Legutoljára a felszabadulás után az 50-es évek elején a vidéki színházak pesti fesztiváljainak egyikén örülhettem a viszontlátásnak. 1963 februárjában, amikor Aurél bátyám búcsút mondott az élőknek, akaratlanul is a *„Halottak, akik élnek"* című, általa szerkesztett prózai antológia villant emlékezetembe. Arra gondoltam, most már ő is közéjük tartozik: a halottak közé, akik élnek.

A mellszoborhoz, amelyhez a halhatatlan író-kritikussal történt megismerkedésem kedves emléke fűződik, szomorú emlékem is tapad. A szobor tehetséges fiatal alkotója, Szabó József, az Evangélikus Tanítóképző rajztanára, 1938-ban tragikus körülmények között halt meg, sírba vitte művészi terveit. Utódját, a Szolnokról Miskolcra került *Remete Márton* festőművész-rajztanárt a háború alatt a fasiszták hurcolták el és gyilkolták meg.

Remete Marci izig-vérig haladó szellemű, forradalmi gondolkozású, magas kultúrájú művészember volt. Értékes könyvtárában a világirodalom gyöngyszemei mellett ott sorakozott a marxista irodalom sok becses kötete. Könyveit úgy babusgatta, mint szülő gyermekeit. A könyvek hozták Marcit közeli baráti kapcsolatba Kis Ferenc elvtárssal, a könyvkötő mesterrel, a 19-es forradalom veteránjával. Kis elvtárs a megmondhatója, hányszor beszélgettek el órákig politikai, társadalmi problémákról.

Kis kitérő Szolnok felé

Most, hogy szóba hoztam, végigsajdul emlékezetemben Marci barátom drámai sorsának végső felvonása. Körülnézek szobámban és torlódnak egymásba, egymást élesztik régi élményeim, elkanyarodnak gondolataim... A Szabó Jóska mintázta terrakotta portré a fekete festőállvány felé tekint a sarokból. Ez az állvány Marci hagyatékából került birtokomba. Ő meg a szolnoki művésztelep néhai neves festőjétől, Pólya Tibortól kapta valamikor a már legalább negyven éves, ha nem öregebb állványt... Szolnok! Ha tarka életem regényét megírnám, hosszú fejezetet kellene szentelnem ehhez az élénk ipari és kereskedelmi, kulturált légkörű városhoz fűződő kapcsolataimnak... Széles, tiszta utcái... a nagy faipari telep, ahol heteket töltöttem, s ahonnan új rendünk sok kemény harcosa került ki... A híd és azon túl a nagymúltú művésztelep. És híres lakói: Fényes Adolf, Szlányi Lajos, Pólya Tibor és Pólya Iván, Chiovini Ferenc, Zádor István, Borbereki Kovács Zoltán szobrász, Mattioni Eszter és a többi. Látogatásaink Chioviniéknál, Borberekiéknél, a városban lakó, egzotikus tájakat, embereket festő Patakynál...

Itt van egyik fiókomban három nagyított fénykép. Egyik Pólya, a másik Zádor arcképe. A harmadik a szolnoki művésztelep hagyományos garden partijára való készülődés egyik érdekes jelenetét örökítette meg. A telep művészei nekivetkőzve egész falat beborító karikatúra-kompozíción dolgoznak együttesen. Egy dzsungelben a vademberek egy nyársra húzott kövér nőt forgatnak a palettákból, ecsetekből, festékes tubusokból rakott tűz felett. A pálmafákon majmok játszadoznak, a vadonból mint oroszlán bukkan elő Medgyessy Ferenc. Hogy ki került még rá a nagy „pannóra", azt a félig kész munkából persze nem lehet tudni.

Itt kell megemlítenem, hogy a harmincas években Zádor István is rendezett Miskolcon, a Koronán gyűjteményes kiállítást. Dedikált rézkarccal lepett meg akkor varjúfészkünkben, tárlatáról írt méltatásom viszonzásául.

Visszatérve a Miskolci Hét eseményeire, az író-találkozóra, azt lehet mondani, hogy az idesereglett látogatók éppenúgy, mint a sok író, újságíró, jól érezhette magát, mert a rendező bizottság olyan programot dolgozott ki, hogy mindenki megtalálhatta az őt legjobban érdeklő szórakozási lehetőséget, a torlódások elkerülésével. Az irodalmi, művészeti és tudományos élet helyi képviselői is azon buzgólkodtak, hogy a vendégsereg érdeklődését kielégíthessék, mindenki jól érezze magát. Kisebb-nagyobb csoportokban töltötték estéiket egy-egy avasi pincében, a tapolcai Anna Szálló nyári vendéglőjében, a Lilla Szálló kerthelyiségeiben, vagy a város éttermeiben, vendéglőiben, ahol késő éjszakába nyúló vidám hangulatban ismerkedtek a miskolciakkal. Volt is visszhangja az emlékezetes Hétnek. Az ország sajtója többet foglalkozott egy hét alatt Miskolccal, mint máskor egy év alatt.

nosítása elmaradt. S ha jól meggondolom, ezek a tartalékok *nem is olyan rejtettek.* Sokkal inkább lehetne rájuk mondani: *szembetűnőek.*

Miről is van szó?

A gyár 1963. évi statisztikai adatai szerint *a felhasznált pótidők összessége meghaladta a 195 ezer órát.* A kollégiumi ülésen, ahol az adat *hátteréről* beszélt *Lipovszki Gyula* vezérigazgató, szinte egyértelműen kikristályosodott az a vélemény: a pótidők nagy része külső, illetve belső szervezési hibákból adódott, s felelősségteljesebb, körültekintőbb, átgondoltabb, előrelátóbb intézkedésekkel csökkenteni lehetett volna ezeket.

Azt senki sem mondta, hogy egy ilyen nagy gyárban, különösen az átszervezések és összevonások időszakában, elkerülhetők a pótidő igénylések és utalások. Viszont azt egyhangúlag megállapította a kollégium, hogy *a felhasznált 195 ezer óra indokolása helyenként „sántít".* S ezt az időt 1964-ben csökkenteni kell. Nehezen képzelhető el ugyanis, hogy egy üzemben 58 ezer óra pótidőt adjanak *anyaghiány miatt.* Kétségtelen, gépipari üzemeinkben ez az egyik legnagyobb gond, hiszen szinte napjában hallja az ember: *ha időben megkapjuk az anyagot, vállaljuk a megmunkálást és szerelést.* Vagy: *azért nem készült el a gép, mert a beérkezett öntvények és kovácsolt áruk egy része anyagselejtes volt, s ez csak akkor tűnt ki, amikor az esztergályos ráfolgozott 20 órát.* Egyszóval, gyakoriak az ilyen esetek és azok a viták, amelyek az anyagmegrendelések határideje körül kavarognak. Az alapanyag ellátó már sokkal egyértelműbb a helyzet, ugyanis arról van szó, hogy felszámolásukhoz nem kell semmiféle külső erőket igénybe venni — annál inkább a belső lehetőségeket. *E munkák csaknem teljesen kirekeszthetők,* ha betartják a technológiai fegyelmet, ha az előírásoknak, az utasításoknak megfelelően, pontosan, jó minőségben készítik el az alkatrészeket. Mégis, egy év alatt több mint *23 ezer órát használtak fel selejtjavítás címén.* Szerszám- és készülékhiány miatt 18 ezer órát vettek igénybe, míg a technológiai változtatások 28 500 óra pótidőt jelentettek. Mint *„nagy tételt"* érdemes megemlíteni a *„Más gépek miatt igényelt pótidőket".* Közel 41 ezer óráról van szó. Az *„egyéb"* címszó *27 ezer órát tartalmaz.*

Ilyen és hasonló tételek alkotják a Diósgyőri Gépgyárban felhasznált *195 ezer óra pótidőt, a vállalat egyik legnagyobb „rejtett" tartalékát.* S miközben ezt a számot felírtam jegyzetfüzetembe, az egyik gyáregységvezető megjegyezte mellettem: *ez annyit jelent, mintha 70—80 ember sétálgatna a gyárban egy esztendőn át.*

Ilyen *„luxust"* aligha lehet megengedni. Érthető tehát, hogy a gyár vezetői most azon fáradoznak többek között: *miként lehetne felszámolni azokat a káros jelenségeket, amelyeknek nyomán gomba módjára szaporodnak a pótidők.*

S alapjában véve, mint látható — ezekre az összetevőkre nem a *„rejtett"*, sokkal inkább *a szembetűnő tartalékok elnevezés illik.*

Csak észre kell venni ezeket — minden szinten!

Paulovits Ágoston

ditását szolgálja. Ez a lépés megfelel az összes szocialista országok céljainak is.

A diplomáciai kapcsolatok felvétele ismét megerősíti azt, hogy egyik vagy másik szocialista állam elszigetelésének politikája, az „el nem ismerés" politikája a legszögesebb ellenlétében áll a valóság követelményeivel, s ennél fogva elkerülhetetlen kudarcra van ítélve. Minél előbb megértik ezt a Nyugaton, annál jobb.

vitatása igen időszerű volt már, és mind az előkészítést végző állandó bizottságokban, mind a tanácsülésen szokatlanul nagy és aktív érdeklődés nyilvánult meg iránta. Az ügy egész társadalmat érintő jellege, egyben a társadalom széles rétegeinek érdeklődése tükröződött az elhangzott tizenegy felszólalásban is, amelyek igen sokoldalúan világították meg e témakör problémáit, s több hasznos javaslat-

és felújítják a közműveket, a Baross Gábor utcától a Sajóhídig korszerűsítik a városból kivezető főútvonalat. Ezek és a hasonló, nagyszabású mun-

Rónai Sán felszó

A termelési és fejlesztési tervekről szóló napirendi pont vitájában elsőnek *Rónai Sándor elvtárs, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja, a város országgyűlési képviselője* szólalt fel. Rónai elvtárs hangsúlyozta, hogy az előterjesztéssel teljes mértékben egyetért. A város termelési és fejlesztési tervéről szóló előterjesztés elgondolkoztató abból a szempontból — mondotta —, hogy a végrehajtó bizottság, az állandó bizottságok és az egész tanácsi apparátus nagyon körültekintő munkát végzett. Sok munka, energia van ebben a tervben. Ha végrehajtásuk érdekében a tanács sikeresen mozgósít, ha a célkitűzések megvalósulnak, Miskolc jelentős lépéssel jut előre, és *1964 jó előkészítése lesz a harmadik ötéves terv első esztendejének.*

A vitában felszólalók helyselték az előterjesztett javaslatot, majd a tanácsülés egyhangúan elfogadta Miskolc város 1964. évi termelési és fejlesztési tervét.

Az utolsó napirendi pontot, a megyei Népi Ellenőrzési Bizottság elmúlt évi munkáját és ez évi feladatait *Rácz János,* a *NEB elnökhelyettese* ismertette. A tanácsülés vita nélkül, egyhangúan elfogadott határozati javaslata pozitívan értékeli a NEB tevékenységét és rámutat, hogy a következetes és határozott munka eredményeként emelkedett a Népi Ellenőrzési Bizottság vizsgálatainak színvonala és hatékonysága.

Farsangi előkészület

Különösen a nőknek okoz nagy problémát: mit vegyek fel a bálra? A miskolci Modelliház rekordforgalmat bonyolít le ebben az időszakban. Egy-egy ruhafélèből csak 2—3 darab készül, így aligha fordulhat elő, hogy a vásárlókat kellemetlen meglepetés érje a bálon.

Fotós: Szabados György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdu Béla
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1964 JAN 26.

Hajdu Béla:

BORÚS IDŐK - napsütések

XIX.

Visszapillantás Miskolc képzőművészeti multjára

Többször olvastam, hallottam olyasféle állításokat, hogy a felszabadulás előtt Miskolcon nem volt számottevő képzőművészeti élet; hogy Miskolc ebben a vonatkozásban messze elmarad a hasonló jelentőségű vidéki városok mögött. Az ilyesféle állításokra élesen rácáfolnak a tények, az irott dokumentumok és az idősebb művésznemzedék még élő tagjai, akik tanúi és tettekkel tényezői voltak az itteni képzőművészeti eseményeknek legalább négy évtizedig visszamenően. Az idősebb nemzedék ma is nyomon kíséri a képzőművészeti kultúra fejlődését és összehasonlíthatja, mi az a lényegbeli vonás, amely a régi művészeti életet a mától megkülönbözteti. Ez a lényegbeli különbség abban foglalható össze, hogy amíg a múltban a művészet csak kevesek ügye volt, ma a dolgozó tömegek ügyévé vált.

Beszélhetünk tehát arról: hogyan viszonylott a tárlatlátogatók, a művészetbarátok száma a maiakéhoz. Hogyan támogatták a művészeti kultúrát a közületek régen és hogyan támogatják ma. Milyenek voltak a kiállítási lehetőségek. Kik vásároltak műtárgyakat. Megfelelő szemléltető anyag birtokában beszélhetnénk arról is, mik miért voltak haladó vonásai a régebbi miskolci festők munkásságának. Azt azonban nem vitathatjuk, hogy a két háború között is élénk képzőművészeti élet zajlott ebben a városban, ha igaz is az, hogy a korábbi évtizedekben ritka madár volt itt egy-egy képkiállítás és mindössze néhány művész tengett-lengett, adott életjelt magáról.

A FELLENDÜLÉS KEZDETÉT, amint egy előző visszaemlékezésemben már jeleztem, az 1919-es, 1920-as évekre tehetjük, amikor a művésztelep életrehívása és az ottani szabadiskola megnyitása, valamint a „szanatóriumi triász", Martus, Meilinger és Nyitray kiállításai a közönség körében élénkebb érdeklődést kezdtek kelteni a képzőművészet iránt, s a napi sajtó is egyre tágabb teret szentelt a képzőművészeti megnyilvánulásoknak. Az állandóan itt élő művészeken kívül a nyaranta a Művésztelepen folytatott tanulmányaik eredményeit kiállításon mutatták be a főiskolai növendékek is. Ez is élénkítette a művészeti élet mozgalmasságát.

Felsorolok néhány nevet a főiskolások 1922. október elején rendezett kiállításának résztvevői közül, — többen is rendszeresen szerepelnek az országos kiállításokon. *Döbröczöni Kálmán, Jakab Ödön, Friml (Fónyi) Géza, Szeiler Károly, Magassházy Anny, Dudosits (Dudás) Jenő, Weisz Emiliő (Vén Emil), Fogassy János, Antal Lóránt, Miklós József.* Közülük Döbröczöni Kálmán Miskolcot választotta állandó lakhelyéül.

Egy emlékezetes jubileumi kiállítás

Azóta talán százra is tehető azoknak a művészeknek a száma, akik hosszabb-rövidebb időt töltöttek a miskolci művésztelepen mint növendékek és itt töltött tanulmányi idejük eredményeit a miskolci közönségnek is bemutatták. A miskolci képzőművészeti kultúra jellegét azonban nem az átmenő jelenségek, hanem a helyben élő művészek tevékenysége határozta meg. Kik voltak, hogyan lehettek azok a festők, szobrászok, iparművészek, építészek, akik a két háború között és alatt ezt a várost vallották szűkebb hazájuknak?

Meglehetősen kimerítő választ kaphatunk a kérdésre annak a reprezentatív kiállításnak a katalógusában, amelyet az 1934. augusztus 5—12 között tartott Miskolci Hét keretében a Lévay József Közművelődési Egyesület 40 éves jubileuma alkalmából rendeztek. Ezen a tárlaton számszerint 37 művész szerepelt 117 műtárggyal. Íme a névsor:

Festők: Badzey Pál, Benkhord Ágost főiskolai tanár, *Burány Nándor, Czókoly István, Dala József, Döbröczöni Kálmán, W. Erdélyszky Jolán, Farkas Eszter, Fejes Tivadar, Fehér József, Gimes Lajos, Hajdú Béla, Hernádi V. László, Imrén Zsigmond, Jelenffy Lajos, Kolár Nándorné, Koroknay Nándor, Meilinger Dezső, Molnár Rózsi, Palcsó Dezső, Petheőné Ertl Livia, Kiss Lajos, Szabó Ferenc, Sassy Attila, Szin György, Tomán Kálmán, Tóth Bartók Ernő, Vietórisz Mária, Wirker Ferenc.*

Szobrászok: Bindász Dezső, Lakos Ernő, R. Nyíri Lili, Ruttkay György, Kun József. Iparművészek: Palcsó Irén, Szabó Ida. Építész: Menner László.

Ezzel azonban nem merült ki a miskolci és környéki művészek száma, hiszen a Lévay Egyesület képzőművészeti szakosztályának tagjai közül is többen hiányoztak a kiállítók sorából. Így *Balogh József, Bartus Ödön, Kossin János, Kucharikné Haller Stefánia, Madáchy István*, a kitűnő miniatürista, *Muhits Sándor*, az ismert keramikus, festő, iparművészeti főiskolai tanár, *Nyitray Dániel, Petrányi Miklós, Veszprémi Jenő, Steiner Félix* festők, *Szabó József* szobrász, *Molnár Dezső, Bloch Alfréd, Kalas Imre* dr. és *Szeghalmy Bálint* építészek, akik egy vagy más okból nem vehettek részt a reprezentatív kiállításon. (Zárójelben viszont megjegyzem, hogy a 37 kiállító közül huszan nem tartoztunk a Lévay Egyesület kötelékébe. A művésztelepet képviselő művészek közül Benkhardt, Farkas Eszter, Szín György szintén nem voltak Lévay-tagok.)

A JUBILEUMI KATALÓGUS íme egymagában mintegy félszáz művészről emlékezik meg. De kívülük még legalább nyolcat, tizet ismertem, akik ezen a kiállításon nem szerepeltek s a jubiláló egyesületnek sem voltak tagjai. Hatehát a negyedszázad alatt rendezett tárlatok sokaságáról nem is számolok itt be, nyilvánvaló, hogy ahol 50—60 alkotóvágytól fűtött ember horgonyt vetett, puszta élniakarásuktól is lobot kellett vessen, mozgásba kellett jöjjön a képzőművészeti élet.

Az ünnepi alkalomra Hodobay Sándor polgármester írt előszót a katalógusba. Ebben történelmi visszapillantást vet a Lévay Egyesület négy évtizedes tevékenységére, célkitűzéseire és a miskolci művészek munkásságára, végül nem alap nélkül állapítja meg, hogy „a mostani kiállítás mindenben igazolja a miskolci művészek önállóságát, életrevalóságát és nagyrahivatottságát". Hozzáfűzi: „Büszke vagyok arra, hogy ezeknek a célkitűzéseknek szolgálatában segítségére lehetek a miskolci művészeknek". Árva Pál, a szakosztály akkori elnöke pedig bevezetőjében leszögezte, hogy Miskolc képzőművészeti központ lett, művészeinek neve országos viszonylatban is fémjelzett márkát jelent... *A legsürgetőbb követelmény ezek után egy állandó kiállítási csarnok megépítése.*

Mondanom sem kell, hogy a kiállítási csarnok megépítéséből nem lett semmi. A művészettámogatás nagyjában abban merült ki, hogy bizonyos reprezentációk alkalmával vásárolt a város egy-egy képet. A pozitív segítséget az jelentette, hogy a város a Korona Szálló északi fekvésű emeleti nagytermét esetről esetre ingyen bocsátotta kiállítások céljaira rendelkezésre. Kisebb-nagyobb csoport vagy egyéni kiállításokat rendeztek a Zenepalotában, a Weidlich palota félemeleti termeiben, a Hámossy Szalonban és olykor valamelyik főutcai üres üzlethelyiségben is.

A JUBILÁRIS KIÁLLÍTÁSNAK nagy erkölcsi sikere volt s még nagyobb lehetett volna, ha a Miskolci Hét rendezői nem felejtettek volna el ez alkalomra filléres gyorsvonatokat kérni. 1936-ban, amikor szélesebb keretek között rendezték meg a Miskolci Hetet, s országos író-találkozóval is összekötötték, a mulasztást pótolták. Meg is sokszorozódott az idegenforgalom, nagyobb volt a képzőművészeti kiállítás látogatottsága. A nagy tárlatot ezúttal még több résztvevővel a Kálvin utcai izr. elemi iskola emeleti helyiségeiben rendezték meg.

tette ki, de nem nyugtathatott meg egészében a pécsi megyei bíróság *kettős halálos ítélete.* Nem, mert a példátlan gaztett feletti felháborodás első indulatkitörésének csillapodtával tovább fűzzük gondolatainkat.

Micsoda ember lehetett Török Antal, aki összeköltözött egy nála tíz évvel fiatalabb nővel, Valcsek Magdolnával, *s csak azért vette magához első házasságából származó, tulajdon édes gyermekét, hogy ne kelljen tartásdíjat fizetnie érte,* majd, hogy végleg megszabaduljon az ártatlan gyermektől, élettársával szövetkezve, vagy talán éppen annak biztatására, *életétől fosztotta meg a kis Sárikát!?* Érzett-e valamit ez az apa névre soha sem méltó gyilkos, amikor az ötéves gyermeket hasbarúgta, és az jajgatva összegörnyedt, hogy soha többé ne egyenesedjen ki újra!? Milyen érzésekkel állhatott gyermeke ravatala fölött, mielőtt letartóztatták? És vajon *milyen boldogságot várt Valcsek Magdolna* élettársa gyermekének meggyilkolásától? Nem lehet ezekre a kérdésekre választ találni. A pécsi megyei bíróság halálos ítélete teljesen indokolt, és mert semmi nem szolgálhat Török Antal és Valcsek Magdolna mentségére, *hisszük, a Legfelsőbb Bíróság is jóváhagyja az elsőfokú ítéletet.*

De túl e gyilkos emberpár ügyén, nem nyugodhatnak meg gondolataink. *Vajon a kis Török Sárika volt-e az egyetlen,* akinek magatartása a gyermeknek fájdalmat okoz, vagy rossz útra téríti?! De igen! Bűnös! És hogy ne ismétlődhessék meg Török Sárika tragédiája, *az igazságszolgáltatásnak korábban kell érélyesen lesújtania!*

Népi államunk tételes törvényekkel védi a gyermekek és az ifjak érdekeit és ezen belül biztonságát. *Ifjúságunk védelme társadalmi feladat,* és ebből fakadóan mindenkinek kötelessége, hogy felfedje a jelentkező rendellenességeket, jelentse a hatóságoknak. Azok pedig a törvények teljes szigorával, *„a családon belüli nevelés, viszály, bántalmazás — magánügy"* helytelen elvének mellőzésével, sürgősen járjanak el, segítsenek. A gyermeknevelés *elsődleges* gondját nem lehet a társadalom nyakába varrni, de arra ügyelni, hogy ki miként bánik a gyermekekkel, serdülőkkel — társadalmi feladat.

A pécsi ítélet társadalmunk felháborodásának, lesújtó véleményének helyes kifejezése és megfogalmazása. Társadalmi értékét az határozza meg, milyen mértékben tudjuk levonni *tanulságait.* Minden eszközzel, szocialista közösségeink erejével oda kell hatnunk, hogy az ötéves Sárika tragikus sorsához hasonló esetek soha többé meg ne ismétlődhessenek.

(benedek)

Tanácsa az alkotmány 12. paragrafusa (2) bekezdése alapjan az országgyűlést 1961. január hó 30-án, (csütörtök) délelőtt 11 órára összehívta.

Este a miskolci Fórumban

A miskolci fiatalok kedvelt szórakozóhelyén, a Fórum Ifjúsági Klubban szívesen hallgatják a vendégek a Borsodi Szénbányászati Tröszt népszerű kisegyüttesét.
(MTI-foto: Birgés Árpád felv.)

nagyobb, 26 keltetőgépet üzemelő baromfikeltető állomá-

„otthont" tudnak számukra biztosítani.

Az első idei keltetés eredménye: 11 400 naposcsibe. Az olaszliszkai keltető állomáson igen elégedettek a „primőr" csirkékkel. Az előírt 75 százalék helyett, a nagy hidegek ellenére, 82 százalékos kelési arányt sikerült elérniök. Az alig néhány órás kis jószágok „szerepléssel" kezdték életüket: rákerültek a TV felvevőgépeinek filmszalagjára. Következő szereplésükre húsvét előtt kerül sor, amikor már mint rántani való csirkék aratnak bizonyára nagy sikert a városok piacain. A tél első csirkéiből 3300 Hernádnémetibe, 3200 Bőcsre, mintegy 5000 pedig Tiszadorogmára került. Február közepéig mintegy 140 ezer társuk követi őket a megye községeibe. Az olaszliszkai baromfikeltető állomástól az idén összesen mintegy másfélmillió naposcsibét, 40 ezer kiskacsát és 12 ezer libát várnak a megye termelőszövetkezetei és háztáji gazdaságai. Cserébe a keltetőállomás csak azt kéri, hogy a nagyüzemi gazdaságok mielőbb segítsenek megoldani egyetlen nagy gondjukat: küldjenek elegendő keltetésre alkalmas tojást! Jelenleg ugyanis még nem látszik biztosítottnak a 26 tízezres műkotlós folyamatos tojásellátása.

MDK

Hajdú Béla, festő.

Délutáni napsütés. Pasztell.

Alkony. "

OMKT - Vánd. kiáll. 1910 szept. 8 - dec. 27-ig

Tm. - Hornyánszky V. kny. 78. l.

Hajdú Béla

Sportesemnyt ábrázoló alkotása a „Műegyetemi Napok" 1947. v. 11-én nyílt tárlatan

H.B.: Mütörténeti adalék görbetükörben
Északmagyarország 1966. szept. 18. 6.1.

M.D.K

Hajdú Béla
festő

Méltatás.

Miklós Pál: Tanár művészek
Élet és Irodalom, 1968. jun. 15-8 lap.

MDK

Ha/jdu Béla, festö

A föld emlöjén nyugszik a jövö.

Harmonia. Pasztell.

Nemzeti Sza lon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

MDK

Hajdú Béla, festő, újságíró

Elhunyt 78 éves korában (Miskolcon)

– : Elhunyt Hajdu Béla újságíró, festőművész 8.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 18.

Hajdu
SAJTÓ
MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 9.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-976

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc
1970 ÁPR 18

Szombat, 1970. április 18.

1021

Elhunyt Hajdu Béla újságíró, festőművész

Ismét megállt, nem dobog többé egy mélyenérző emberi szív. Hajdú Béla, a következetesen haladó gondolkodású, szívének utolsó dobbanásáig kommunista újságíró, a humanista festőművész nincs többé. Április 16-án, csütörtökön délután, rövid szenvedés után, életének 78. évében örökre lehunyta szemét.

Hajdu Béla élete és munkássága, gondolkodása, kicsit maga a kor. Tollal és ecsettel véste be kézjegyeit magyar életünk sok eseményébe. A Tanácsköztársaság idején a miskolci direktórium ipari előadójaként dolgozott, agitált a szabadság kivívásáért, megtartásáért. Haladó gondolkodást tanúsító cikkekkel, képzőművészeti alkotásokkal szolgálta a fejlődés ügyét a felszabadulás előtti időszakban. A felszabadulás első pillanataitól, 1944. december 6-tól nyomdai korrektor, majd a Szabad Magyarország és az ezt követő Észak-Magyarország főmunkatársa. A lap kulturális rovatának vezetőjeként dolgozott 1959-ig, nyugdíjazásáig. Azóta se pihent. Bár az öregség és a betegség következtében lakását már nem hagyhatta el, de fáradhatatlanul írt, közölte meglátásait, bölcs élettapasztalatait a lap olvasóival.

Halála közelről és mélyen érint, s megráz bennünket. Közelről, hiszen a toll munkásai közül sokan vagyunk, akik tanítványaként kezdtük, s folytatjuk a munkáját, akik barátai voltunk, s akiknek sok tanácsot adott. Közelről érint a veszteség, hiszen pár napja csak, hogy átadtuk lakásán 1945-ös párttagsága révén a felszabadulási jubileumi emlékérmet. Talán ekkor láttuk Béla bácsit utoljára igazán boldognak. Már korábban, és akkor is csak egy bántotta; erős benne a közlési vágy, sok a mondanivalója a ma embere számára, úgy érzi, hogy nem fejezte be hivatását, úgy érzi, még félbemaradt valami, de görcsbemerevedő ujjai már nem simulnak engedelmesen a tollra, s kopott írógépének billentyűire.

Hajdu Béla elvtárs, a mi kedves Béla bácsink eltávozott tőlünk, az élőktől. Szerkesztőségünk, pártszervezetünk és szakszervezetünk saját halottjának tekinti. Hamvasztás utáni búcsúztatásának időpontjáról tájékoztatjuk lapunk olvasóit.

Írásain és a személyes találkozásokon túl maradt egy emlékünk tőle: párttagsági könyve. Ez bekerül — az első miskolci vörös zászló mellett — készülő vitrinünkbe. Emlékeztetőként a jeles miskolci, borsodi újságíróra, művészre, barátra, a betegen is fáradhatatlanul dolgozó kommunistára. Példát mutatott a ma újságíróinak, és a példát követnünk kell.

VILÁG P

ÉS

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPART BO

XXVI. évfolyam, 90. szám

Ára: 8

Közlemény a Magyar S Központi Bizottsága és munkás-paraszt korma

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága és a Minisztertanács 1970. április 16-án, Kádár János elvtárs elnökletével együttes ülést tartott. Az ülésen a Központi Bizottság és a Minisztertanács tagjain kívül részt vettek: a Központi Ellenőrző Bizottság elnöke, a Központi Bizottság osztályvezetői, a megyei pártbizottságok első titkárai, a Budapesti Pártbizottság titkárai, a Szakszervezetek Országos Tanácsának titkárai, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára, államtitkárok, a Minisztertanács tanácsszervek osztályának vezetője, a megyei tanácsok végrehajtó bizottságainak elnökei, az OKISZ elnöke, valamint a központi sajtó vezetői.

Az ülés részvevői kegyelettel emlékeztek meg a közelmúltban elhunyt Hevesi Gyula elvtársról, a Központi Bizottság tagjáról, aki több mint öt évtizeden át küzdött a kommunizmus eszméiért.

A napirendi pontok tárgyalása előtt Kádár János elvtárs tájékoztatást adott a hazánk felszabadulása 25. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségekről.

A Központi Bizottság és a Minisztertanács együttes ülése

— megvitatta és elfogadta Biszku Béla elvtársnak, a KB titkárának előterjesztése alapján a Politikai Bizottság

népgazdaságnak és a lakosságnak is.

Az ülés egyetértett azzal, hogy a tanácsrendszer fejlesztésének elvi kérdéseit a Központi Bizottság megvita-

Hajdu Béla MDK

Alkony, pasztell

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Hajdu Béla

MDK

Délutáni napsütés, pasztell

Alkony, pasztell

Műcsarnok 1910. Vándorkiállitás

MDK

Hajdu Béla

Ájtatosság

Boxoló

Gyüjt.kiáll. a Szépmüvészeti Kiállitások helyiségében. 1935.ápr.

MDK

Hajdu Béla

Misztérium

Akt vázával

Gyüjt.kiáll. a Szépmüvészeti Kiállitások helyiségében. 1935.ápr.

MDK

Hajdu Béla

Ölelkező vonalak

Egy ember az utcán

Gyüjt.kiáll. a Szépmüvészeti Kiállitások helyiségében. 1935.ápr.

MDK

Hajdu Béla

Álomerdő

Zsuzsi szolgálni megy

Gyüjt.kiáll. a Szépművészeti Kiállitások helyiségében. 1935.ápr.

MDK

Hajdu Béla

Sebzett párduc

Partravetett

Gyüjt. kiáll. a Szépművészeti Kiállitások helyiségében. 1935. ápr.

MDK

Hajdu Béla

Rekorder

Megfáradottak

Gyüjt.kiáll. a Szépmüvészeti Kiállitások helyiségében. 1935.ápr.

MDK

Hajdu Béla

Nők a fürdőben

Sekszpir-figura

Gyüjt. kiáll. a Szépmüvészeti Kiállitások helyiségében. 1935. ápr.

MDK

Hajdu Béla

Félakt

A legelső szerelem

Gyüjt. kiáll. a Szépmüvészeti Kiállitások helyiségében. 1935. ápr.

MDK

Hajdu Béla

Tizenhat esztendő

Magas méltóság

Gyüjt. kiáll. a Szépmüvészeti Kiállitások helyiségében. 1935. ápr.

MDK

Hajdu Béla

Mocsárvirág

Idegen

Gyüjt. kiáll. a Szépmüvészeti Kiállitások helyiségében. 1935. ápr.

Hajdu Béla MLK

szerepe volt a Miskolcon 1919 nov. 1-én megindult "Kézi és Iparművészeti Iskola" és művésztelep megalapitásában.

Hajdu Béla: Borus idők - napsütések.
Északmagyarország . 1963. ~~nó~~.okt. 12.

Hajdu Béla

Kiállít

N.M. 1935. IV. 7

Hajdu Béla

Kiállítása

P.M. 1935 IV. 7

Hajdu Béla festőművész.

Archaeologiai Értesítő

1915., 115–134.

Holtai Lajos: Debrecen város
muzeuma

Hajdu Béla

Kiállít.

MO. 1935. IV. 7

Hajdu Béla

„A képzőművészet sorskérdései a demokráciában" c. cikkében új értékelési rendszert és megrendelésektől függetlenebb művészeti életet remél.

Szabad Magyarország 1947 jan. 5. 4. l.

Hajdu Béla

Mintegy 60, képéből kiállítást rendeztek Miskolcon. Ujságíró elsősorban.
Képei: Vénasszonyok nyara; Osztálytársak, Virágos domboldal, Gigászi építkezés, A hír, Bánat, Derengés, Munkáslány, A nagy rendező; A jövőért

Hajdu Béla képkiállítása
Szabad Magyarország 1947. márc. 9. G.l.

Hajdu Béla

A Borsod-Miskolci Képzőművészek Szabad-szervezetének kiállítása megnyílt 1945 jún. 17-én a múzeum emeleti helyiségében, ezen ő is szerepelt.

Megnyílt a Képzőművészek Szabad-szervezetének kiállítása
Szabad Magyarország 1945. jún. 20 2.l.

Hajdu Béla

A miskolci képzőművészek kiállításán 1946-ban 12 képe szerepelt, kiemelkedik „Tudósok" c. festménye.

Képzőművészek kiállítása a Koronán

Szabad Magyarország 1946. dec. 17. 4.l.

Hajdu Béla

Demokrácia és a művészet viszonyáról, az új, haladó világnézetű művészet szerepéről, elismeréséről.

Hajdu Béla: Demokrácia és művészet
Szabad Kapufaszag 1948. apr. 11.

Hajdu Béla

A Képző- és Iparművészek Szövetsége borsod megyei csoportjának tagja.
1952-ben februárban tartott első ülésen a szovjet szakirodalomról felszólalt,

Északmagyarország 1952. márc. 12.

Hajdu Béla

Alkotásával szerepel a miskolci Lévay József Egyesület képkiállitásán.

P.H.930.XII.7.

Hajdu Béla

1930 - 47. a miskolci tárlatokon részt vett, Debrecenben, Budapesten, Nagyváradon szintén szerepeltek művei.

Pasztellek: Shakespeare-i figura
Mocsárvidg
Piktor munkahözben
/repr-ok/

Északmagyarország 1957 ápr. 21.

Hajdu Béla

Dóci gimnázium rajztanára.
A Müpártoló Egyesület ujraélesztésében müködött.
Tragikusan meghalt.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk Bőgel József/
1961.Debr. 74.l.

Hajdu Béke

Kiállít

Est 1935. IV. 7.

Hajdú Béla

Dobi Oláh István 1890-ben született Tiszadobon. 1900-ban költöztek Debrecenbe, itt végezte középiskolai tanulmányait. Tanára Bozzay István volt, de nagy hatást tettek rá Bakos Tibor és Hajdú Béla is. Velük együtt járta a debreceni Nagyerdőt és környékét plein air tájképeket festeni.

Sz. Kürti Katalin: Dobi Oláh István.
Hajdú-Bihari Napló, 1983. dec. 10.

magyar
Ylajdú Béla, festő; szül. 1880 július 17-én 1899-1904 1907-8
Debrecenben. A budapesti rajztanárképzőben
tanári oklevelet szerzett, egy ideig felsőkeres-
iskolai rajztanár volt. Utóbb Debrecenben
telepedett le. ~~rajztanárkodott.~~ Budapesti és
debreceni képzőművészeti tárlatokon többször
szerepelt.

Hajdú Béla

1907. évi kiáll. Pozsonyi képrö-
müvészeti Egyesület.
Sirocco, vízf. 80 K.

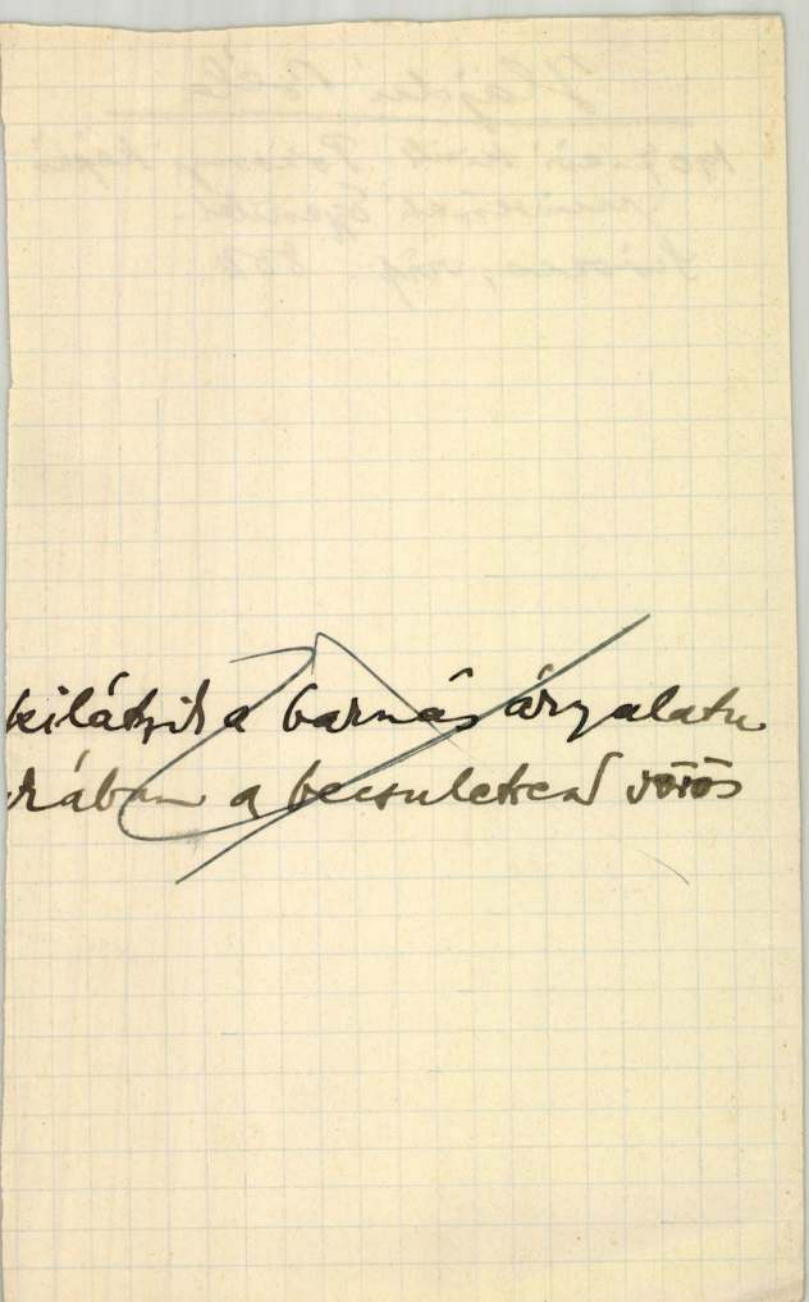

Hajdu Béla

festi

Debreczen

1910 tavaszi kiáll

Műcsarnok

Alkony Pastell

Őszidelutan Pastell

~~AP~~ Naplemete Pastell

Hajdu Béla

festő

l. Arch. Ért. 1915

122. l.

Hajdú Béla
fest.

1936, ápr. 19-26.
Koll. kiáll. a Déri
Múzeumban.

Érk. Déri 1936. 83. l.

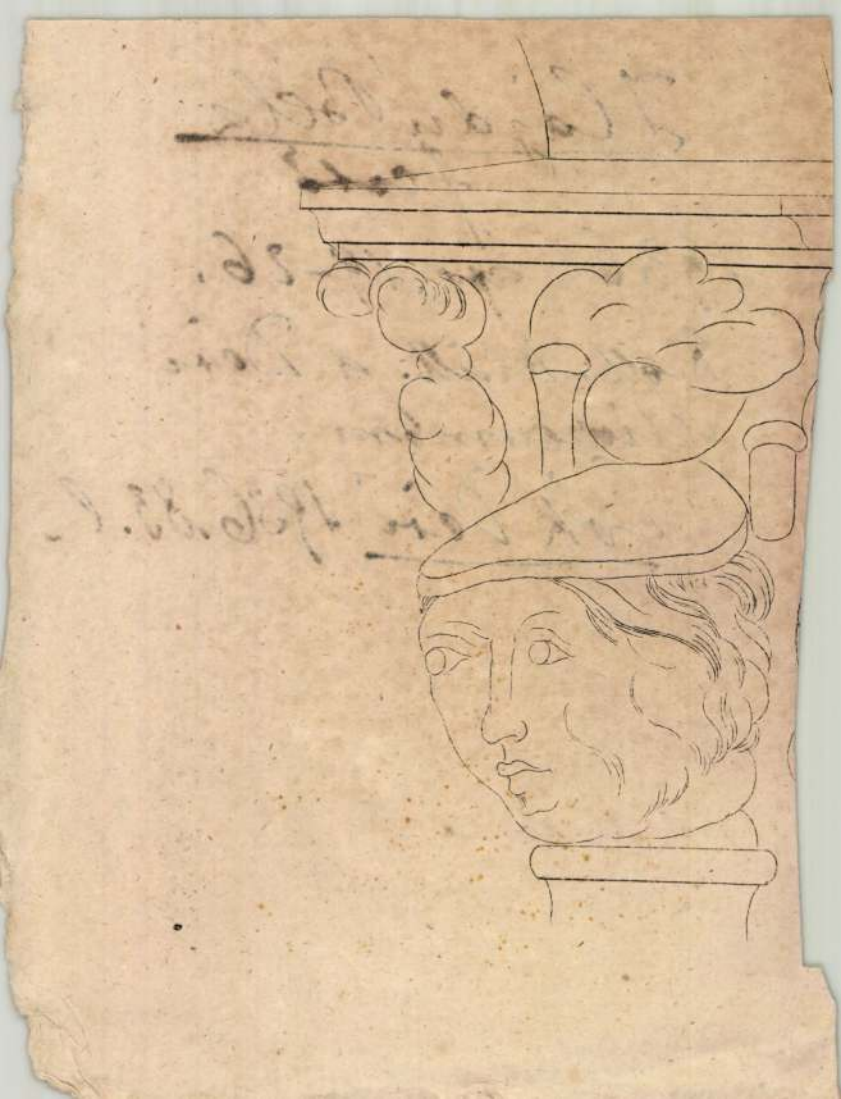

HAJDÚ 1. *Béla*, festő, * Debrecen 1880 júl. 17. A bpesti mintarajziskolában tanult, azután felsőleányiskolai rajztanár lett. Utóbb Debrecenben telepedett meg. Budapesti és debreceni tárlatokon naturalista tájképekkel vett részt.

E-G. I 436 l

Buda-Pest:

Elátkép a
~~A~~ Budas fürd

ketten

~~A bo~~
fürdenek ~~[illegible]~~ a n
~~a vizbe~~. Körülök a
~~A~~ fürd
ben lévőre mu
A helyises ~~[illegible]~~ előtér
dön, egy félig f
mig jobbról há
sik csipőjét igá
bal lábára.

Acélm

Hajdu Béla

1899/900 – 1903/4, 1907/8 II–.

Ferképzomfoiskèvk

88.0.

Hajdu Béla

Jestő

n. 1880. VII. 17

cód

Krück I. 442. l.

Sümeg h. n. II. 143.

1889 die Priesterweihe und wirkt derzeit als Pfarrer in Garamszentbenedek. Bekanntere Werke: *A szentszéki holttányilvánitási eljárás* (Das Verfahren des heil. Stuhles bei Todesdeklarierungen, 1894), *Boissarie, Lourdes' története orvosi szempontból* (Boissarie: Die Geschichte Lourdes von ärztlichem Standpunkte, 1896), *Páduai szent Antal* (Sankt Antonius von Padua, 1899), *A szeplőtelen Szűz Mária tisztelete* (Die Verehrung der unbefleckten Jungfrau Maria, 1904).

Hain, Gaspar, Chroniker, geb. 1632 in Kassa, gest. 1687 als Magistratsrat der Stadt Lőcse, hinterliess eine wertvolle Chronik: *Zipserische oder Leutschauerische Chronika.*

Hainiss, Géza, Arzt, medizin. Schriftsteller, geb. 26. Aug. 1857 in Budapest, wo er 1881 zum Doktor med. promoviert wurde. Er war sieben Jahre Assistent Bókay sen., 1904), *Az úgynevezett fogzási betegségekről* (Über die sogenannten Zahnungskrankheiten, 1905), *A beteg gyermek* (Das kranke Kind, 1907), *A hydropyrinról* (Vom Hydropyrin), *A gyermekkori syphilis* (Die Syphilis der Kinderjahre, 1912).

Hajdu, Béla, Maler, geb. 17. Juli 1880 in Debrecen, absolvierte die Landespräparandie für Zeichnenprofessoren und wirkt als Zeichnenprofessor einer höheren Mädchenschule. Er beschickt die meisten Ausstellungen der Hauptstadt.

Hajdu, Josef, Schauspieler, geb. 30. Sep. 1884 in Debrecen, absolvierte die Schauspielerakademie und ist Charakterdarsteller am Budapester Nationaltheater.

Hajdu, Nikolaus, Journalist, geb. 28. Jan. 1879 in Gölle, absolvierte die jurid. Studien, wurde Doktor jur. und wandte sich 1897 im Verbande des *Bu-*

Hajdu Béla

Krick I. 442. c.

1886 zum Priester, 1888 in Wien zum Doktor theologiae promoviert. Nach mehrjähriger Tätigkeit als Kaplan, bischöfl. Ceremoniär und bischöfl. Sekretär wurde H. 1897 zum Theologieprofessor und Konventdirektor in Ungvár, 1902 zum Consistorialrate, 1907 zum Ungvárer Pfarrer und kurz darauf zum Erzdechanten befördert, 1910 zum Mitgliede der Sankt Thomas v. Aquino-Gesellschaft in Budapest gewählt. H., der zu den anerkanntesten Theologen der gr.-kathol. Kirche Ungarns zählt, redigierte in früheren Jahren eine ruthen. Wochenschrift und war Mitarbeiter mehrerer ungar. Wochenschriften. Er publizierte Gebetbücher, Predigtsammlungen, theolog. und andere Aufsätze. Selbständige Werke: *Egy nap a jeruzsalemi templomban* (Ein Tag im Tempel von Jerusalem, 1903, aus dem Englischen übersetzt), *Ontologia* (1903), akademie, an der er auch heute noch wirkt, als Professor berufen. Selbständige Werke: *A parlamentarismus* (Der Parlamentarismus, 1900), *Bevezetés a jog- és államtudományba* (Einleitung in die Rechts- und Staatswissenschaft, 1905), *Szakvélemény a választójog reformja tárgyában* (Fachgutachten betreffs der Reform des Wahlrechtes, 1911), *Mese a boldogságról* (Das Märchen vom Glück, 1913).

Hahn, Adolf, Literaturhistoriker, geb. am 28. Nov. 1859 in Hódmezővásárhely, gest. 16. Jan. 1904 in Nagytétény, absolvierte die philosoph. Studien, besuchte, nach Erlangung des Professorendiplomes, die Pariser Sorbonne und war seit 1889 Realschulprofessor in Székesfehérvár. Unter dem Pseudonym Havas publizierte er seit 1877 in fast allen Fachschriften und zahlreichen Tageblättern literaturhistor. Stu-

Hajdu Béla

festő

László

=

Nemz. Szal. Alm.

HAJDU Demeter Dénes: Szülőföldem,
Erdélf. = Tiszatáj, ~~40~~ XLV. évf. 5. sz. 1991 95-96.

Bp. ~~OSZ~~ OSZK, Vidéll.

Hajdu Dezső
Női arckép, gipsz

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 19 1.

Ø Hajdu Elek

festo

1897

Éimisk 1930. 83. l.

3.)

B Debrecen, 1933. máj. 21.

Bárna Gyula Urnak
Hajdúhása
Debrecen.

T-hó 18-i levelére értesítjük, hogy a tervdíjt megtaláltuk és kirgasztottuk. Bocsánatot kérünk a tervdíjért is és igyekszünk hogy hasonló eset a jövőben nem fog elő fordulni.

Kiváló tisztelettel
Mezőgazdasági B.
Iskola Igaz

Hajdu Endre
Wien
XIX. Billrothstrasse 50.

Kegyelmes U r a m !

Dr. Farkas Zltánnak, az Éremkedvelők Egyesülete titkárának felhivása folytán életrajzi adataimat és munkáim jegyzékét tisztelettel van szerencsém közölni:

1909 évi december hó 4-én születtem Budapesten. Középiskoláimat Budapesten végeztem és Cékus Kálmánnál tanultam első izben rajzolni. Érettségi vizsgám letétele után Bécsben, Párisban és Londonban végeztem müvészi tanulmányaimat. Jelenleg állandóan bécsi lakos vagyok.

A következő érmeket készitettem:

1./ Önarckép. Köralaku 7 cm. átmérőjü öntött bronzplakett. Balra néző férfi profilt ábrázol. Köriratban : Anno domini 1928. H.e.

2./ Báró Dobeneck Hans képmása: Köralaku 10 cm. átmérőjü öntött bronzplakett. Jobbra néző férfi profilt ábrázol. Köriratban: Baron Hanz von Dobeneck. lent a fej alatt H.E.jelzés.

3./ Maria Orska képmása. Köralakü 8 cm átmérőjü öntött bronzplakett. Balra néző női profilt ábrázol. Lent a fej. alatt: H.E jelzés

Kiváló tisztelettel

Wien 1930 május hó 31-én.

Nagyméltóságu

Dr. Procopius Béla urnak
rendkivüli követ és meghatalmazott minister
B u d a p,e s t.

Hajdu Endre

Kobrák

Hajdu Endre szobrász

Voronieczky Mieczislaw hercegről **készült** ~~**szobrát**~~ dombormüvét (Kossuth Lajos tér Báthory u. sarok) **emliti**

Wellner István: Lengyelek szobrai és emléktáblái fővárosunkban.
„Budapest," 1972. 7.sz.
(folyóirat)

47.1.

Hajdu Endre szobrász

~~építész~~

Woroniecki Korybut Micislaw emléktábla az FM. palota falán.

69.o.

Székely László /szerk/: Budapesti zsebkalauz. Bp. 1968.

Hajdú Endre, Wien XIX. Billrothstrasse 5o.

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

Hajdú Endre

Geboren zu Budapest am 4. Dezember 1909, lernte derselbe, seine Mittelschulen absolvierend, zuerst bei Kálmán Cékus zeichnen. Nach Ablegung der Maturitäts-Prüfung setzte er seine künstlerischen Studien in Wien, Paris und London fort, um sich dann in Wien niederzulassen.-

4 nüve fels.,

Ilu Pomagyerem 244. l.

Hadsereg.

Gyalogos határőr.

Egész alak, teljes felsze
szuronyos puskát tart. Felirata

Gränz Infanterie Regi

ez után balra: Der Stab liegt z
a kép alatt két sorban:

Entstand 1746 unter M
Die Gränz Regimenter haben k
jelzése a felső sarkokban: 79.

Szines rm., mér. a rl. 15.

Sz. n.
72-9

MDK

Hajdu Endre, ,érmész.

Mutatja éremvésöink kiválóságát, hogy külföld szivesen foglalkoztatja öket.

Dr. Procopius Béla: A Magyar Emlékéren- és Plakett-
művészet. XI. 1934 125-127.1.

Étienne HAJDU

kiáll. Vigadó galéria

Ildikó NAGY : The Natural Abstracts
of Étienne Hajdu.
Exhibition in the Vigadó
Gallery = NHQ ...
Autumn 1989. 180 – 182.
ill.

Hajdu Gy. Zsigmond, polonagó

l.: Mónus Sándor

– : Kiváló népművelők és népművészek kitüntetése 7.
Népszabadság Bp. 1981 aug. 15

Hajdú Endre
festő

MDK

Hajdúböszörményben a városi KISZ
rendezett művéből kiállítást.

—: Hírek
Művészet, 1964. január – 47 lap.

Hajdú Endre Jöstő

Hajdúböszörményben megnyitották a nemzetközi művésztelep X. jubileumi zárókiállítását. A telep indításában szervezésében jelentős szerepet vállaló művész emléklapot kapott.

Hajdúbihari Napló, 1973. aug. 7.

Hajdu Erzsébet, textiles, 1937-38. iparművészeti kitüntetéses szakoklevelet nyert

Iparművészeti Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.
34 l.

Nógrádszakál /Baranyainé/
Szécsényi járás.

Története: /Azelőtt Szakál
család birtoka, ~~de felerés~~
~~nál.~~ 1548-ban a Losonczy-c
desura. 1715-ben 2o, 172o-
1754-1755-ben Urbán András
nos, Kováts Ferenc és Szen

Stép fekvésü, ~~határ~~
Ipoly baloldalán. A falu f
~~egy~~ patak völgyében ~~vonul~~ kelenik
domb, azon a templom. Attó
a Kálvária-kápolna. A két
illetve kápolna áll. ~~A kö~~

R.kat.templom. /Szt.Keresz
Története: Uj neogotikus é
A régi templom a 1731-40 Canonica

D

Hlajdú Erzsébet

textil

1932-34

Iparm Isk Évk.

1930-34. 45-l.

Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20, 3. l. (Correggio-másolat.) — Gerevich PA, 232. l. (Correggio késői tanítványa.)

PASSEROTTI, BARTOLOMEO (bolognai festő, 1529—1592)

Szent család a kis Ker. Jánossal és Szent Katalinnal (105. kép)

Vászon, olaj, 110×92 cm.

Az Ipolyi-gyüjteményből.

Ipolyi Arnold képgyüjteménye. Új Magyar Sion, II., 1871., 375. l. (Parmigianino.) — Ipolyi, Biharvármegye 203. szám. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 232. l. (Passerotti.) — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 31. szám. (Képe hátul.) — Gerevich IPGY, 99. l. (Képe 90. l.) — Bocz Ilona: Az olasz manierista festészet. Pápa, 1930., 47. l. (Passerotti.) (Képe V. táblán.) — Lepold—Lippay 55. l.

PERUGINO, PIETRO (umbriai festő, 1450—1523 körül) KÖVETŐJE

Jézus születése. Fent: *Angyali üdvözlet*

Fa, tempera, 72×56·5 cm.

A Bertinelli-gyüjteményből.

Rényi 15. l. (Pinturicchio.) — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 676. l. (Pinturicchio.) — Maszlaghy II., 73. szám. (Pinturicchio.) — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20, 3. l. —

Hajdú Erzsébet

A Iparművészek Szabadszervezetében a jóléti bizottság tagja.

Kovács Zs.: 25 éve alakult a M. Iparművészek Sz. Szabadszervezete; Ipari Művészet, 1970. III. 18. l.

MDK

Hajdú Elza, gyermekrajzoló

6 éves.

Vidám felvonulás: Repr.

–: Levi és az ellenőr M. 11.

Népszabadság, Bp. 1970. jún. 21.

Hajdu Ferenc festő

neve említve

„Férfelkalók Szentendrén" c. cikk.

Nápszava 1969 szeptember 10
2. old.

Hajdu Endre festő MN

Vendéglátóként jelen volt a telep megnyitásán.

--: Kapunyitás a böszörményi művészte lepen.

Hajdubihar megyei Népujság. 1964. jul. 28.

MDK

Hajdu Erzsébet, textilmüv.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.l.

Hajdu Erika

Bp. XV. Tóth István u. ált iskola tanulója /10 éves/

Tanára környei Ferencné

Juhász Antal: Az Országos Béketanács Gyermekrajz pályázatának margójára

II. díjat nyert a pályázaton.

Rajztanitás 1965. III. 3.1.

Hajdú Endre

6 képével szerepel. Szép rajza a jó tanulmánykészítő szorgalmára utal. *Korsós csendélete* szép, tudatosan megfestett akvarell, *Női fej* című olaja bennem azt az érzést váltotta ki, hogy különböző anyaggal studírozó, a kísérlet izgalmában élő fiatal festő néz rám — képein keresztül. Lényegesen kisebb anyag, mint az előbbi kettőé.

Valaki felvetette nekem a tárlatlátogatáson a tehetség kérdését. Melyik a három közül? — Szerintem egy távolugráson lehet centizni az eredményt, de a művészi tehetség kibontakozásában nincs egységes mérték. Voltak robbanó erővel felvillanó festőtehetségek, és voltak lassan beérők. Ha Cézana hosszú kínlódásait, nem egyszer bántó elrajzolásait nézték volna, aligha lenne ma a modern képszerkesztés nagy úttörője. Csak jobb kép van és rosszabb kép. Szülők mondják a „csodagyermekre": Hű, de tehetséges!... És nem lett belőle semmi... Máskor így mondja a szülő: „Semmi sem lesz belőle! Tehetségtelen..." És lángelme lett... Csak sejtések vannak.

képzelésétől. Az olasz zeneszerző – aki ebbe a művébe egy kissé saját magát is belekomponálta –, a *Bohémélet* muzsikájával, százszor átdolgoztatott szövegkönyvével nem akart mást mondani, mint azt hogy a bohém, aki a körülményekkel vívott harcában talán cinikus, könnyelmű, de belsőjében hiánytalanul ember, mély érzésekkel, igazi emberséggel.

A rendezés ezt a koncepciót egészében magáévá tette. Akár a párizsi művésztanya hideg szobájában, akár a nagyvárosi utca kávéházában vagy a város széli sorompónál bonyolódott a történet, Puccini biztos kézzel vezet a legvarázslatosabb Ariadne-fonállal, invenciózus muzsikájával ennek az igazságnak a felismeréséhez. Ez köt össze időt és teret, ez rajzolja meg a szereplők belső világát.

Rubányi Vilmos, az olasz karmesteriskola neves folytatója ezt a hangvételt diktálta a zenekarnak. Kezében összpontosult a költő Rodolphe gyengéd lírája, a zenész Chaunard vidámsága, a festő Marcel palettájának ezer színe, a filozófus Colline bölcs mélysége. Ahogy Puccini a *Bohémélet*-ben a sokszorosan összetett művészvilágot eggyéötvözte, úgy fejtette ki a muzsika révén

---

TÁV

Hajdu Erzsébet MDK

Matyó falvédő

Műcsarnok 1960. Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

Hajdu Ferenc
festő

Az újművesztelep lakója

Rideg Gábor: Fészekrakók Szentendrén.
Népszava Bp. 1969. szept. 10. 2. l.

FÉNYES ADOLF TEREM

VII., RÁKÓCZI ÚT 30. TELEFON: 225-818

HAJDU FLÓRIÁN
kiállítása

1987. január 4-ig

A Művelődési Minisztérium és
a Műcsarnok
meghívja Önt

Hajdú Flórián

festőművész
(Jugoszlávia)
kiállításának megnyitására

1986. december 19-én
16 órakor

Megnyitja:

Rátkai Ferenc
művelődési miniszterhelyettes

Fényes Adolf Terem

Budapest VII., Rákóczi út 30.

86-1789 GENERALART Nyomda – Dorog

(47. old.)

Hajdú Flórián

festőművész

„Művelnek üzenete, olvasata többrétegű, lehet a legyelmi állapottól a defetizmusig, az életerő sorvadásáig és az egyetemes egzisztenciális zaklatottságig"

Művészet
88/6

Sümegi György
cikke

Hajdu Flórián

○ Hajdu Flórián festőművész (Jugoszlávia) kiállítását Rátkai Ferenc művelődési miniszterhelyettes nyitja meg pénteken 16 órakor a Fényes Adolf Teremben.

Népszabadság, 1986. XII. 16

Hajdu György

Emlékére

Sárból épült milliók
Magyar Hírlap 1970 jún. 19.

Hajdu Géza

alakrajzolás

1907

Éimisk 1930. 83. l.

M.D.K.

Hajdu Gizi

Gróf Sztáray Mihályné brokát diszmagyarját tervezte, amelyet fényképfelvételen bemutat a lap.

Szinházi Magazin, Bp. 1941. okt. 22-28. IV. évf. 44. sz. 4o. lap

mdk

Hajdu Györgyné

a „necc király".

menyének 7 díszes neccet készített ferjtezmenetelekor 1934 ben. Balatonmogyorod. Zöld, bordó, fekete ibolya zin bársonyból. Bordó kásmér, virágos kásmér, kék, fekete vagott gyöngy illetve zabgyöngy disszel. Hátul zalag csokorral. Az 1930 években lesz általános ez a cifra necc

H. Kereczenyi Edit: Az asszonyok fejviseletének alakulása Kiskomárom ban.

Néprajzi Muzeum Évkönyve 1957. 143-144 l.

mdk

Hajdú Györgyné

Balatonmagyarod.

Lyres neccfüzö asszony volt a 20 évek-ben.

H. Kerecsényi Edit: Az asszonyok fejviseletének alakulása kiskomaromban

Néprajzi Muzeum Évkönyve 1957, 139 l.

mdk.

Hajdú Györgyné

balatonmagyarodi asszony rajzoskönyvéből
hímzéses ünnepi fejkötőszelek

132. lapon

Ő magyarázza meg a fülesnecc elnevezésének
okát 133. l.

H. Kerecsényi Edit: Az asszonyok fejviseletének alakulása Kiskomáromban
Néprajzi Múzeum Évkönyve, 1957. 132-134 l.

MDK

Hajdu Hajnal

gyermek müvész kiállitása a Műcsarnokban.
/visszatérés vásárlásból/

Esti Hirlap 118 sz. 1959. máj. 22. 2 old.

HAJDU Henrik

Dóry Tibor: Ló, bika, ember

dedikálva HH-nak

Borda 6. No. 2647

Árva Ilona
Békés Rozália
Budahelyi Tibor
Butak András
Damó István
Gémes Péter
Hegedűs 2. László
Kelecsényi Csilla
Kiss Ilona
Kovács Péter
Balázs

Mdk

Hajdu Imre dr.

a belső közlekedés tökéletesebb megvalósítására a belső folyosó létesítését tartotta célszerűnek. Ez lehetővé teszi hogy a vezető főorvos az egész intézetet állandóan kézben tarthatja.

Benjamin - Hajdu - Orbán féle nagyrabású terv.

Huszár László: Iker folyosó-rendszer alkalmazása a nagyrosítgen intézetekben

Különlenyomat a Radiologia Hungarica I. köf. 3. f-ból

Bp. 1949.

HAJDÚ KINGA

Új Művészet
2004. márc.
XV. évf. 3.

20. old.

```
blk= b2
3001= 40400009,T,4
3100= %Filstich, Peter (1560)
3105= %Filstich, Péter (der Jüng
%Filstich, Petrus
3140= m
3162= Goldschmied
2194= Rumänien
3200= Siebenbürgen
3270= (um) 1560
3330= 1628.03.28
3420= Kolozsvár
9990= von ihm oder nr. 3 eine we
```

Hajdu Imréné Gálócsy Edit

Keramikus

1928 okt 16. fiszed

Spm Fürst. 1954

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdúbihar megyei Népujság

1963 NOV 20

Fiatal képzőművészek kiállítása Hajdúböszörményben

November 17-én, vasárnap délelőtt nyílt meg a hajdúböszörményi Hajdúsági Múzeumban a Hajdúböszörményben élő fiatal festőművészek kiállítása. A tárlaton, amelyet a városi KISZ-bizottság rendezett, Bíró Ferenc, Hajdú Endre és Pálinkay Balázs festőművészek, valamint Oláh Imre szobrászművész mutatták be legjobb alkotásaikat. A kiállítást Gazsó Pál, a KISZ Központi Bizottságának osztályvezetője nyitotta meg.

gélnek a
előcsarno
szétdobál

Az utó
melyest j
velődési
rendzava
Korai le
mondani, hogy az össztáncok
kulturáltan zajlanak le. A fia-
talok közül igen sokan még
most is nyeglén viselkednek,
hangoskodnak.

Különös, de az össztáncon
jelenlevő ifjúságvédistáb sem

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JAN 14

Csongrádmegyei Hirlap

Hajdú Éva iparművész

Új fonalak jelennek meg a boltokban

1021

A Fonalkikészítő-gyár termékbemutatója

Kézimunkafonal- és termékbemutatót rendezett a Fonalkikészítő-gyár a budapesti Divatcsarnok Lotz-termében. A hétfői megnyitón elmondották, hogy a vevőszolgálati jellegű kiállítással a rendelkezésre álló választékról, a fonalak felhasználásának lehetőségeiről tájékoztatják a vásárlókat. A 10 napos bemutatón a nyitvatartás egész ideje alatt szaktanácsadással állnak az érdeklődők rendelkezésére. Mesteri kivitelű darabok tanúskodnak arról, hogy milyen szép és praktikus ruházati cikkek, lakástextíliák készíthetők foki-fonalakból. Különösen figyelemreméltóak azok a szőnyegek, és faliképek, amelyeket Hajdú Éva, a vállalat iparművésze tervezett. A „kivitelezés" ugyancsak a foki dolgozóinak ügyességét dicséri, akik a kiállítás sikere érdekében szabad idejükben készítették el a kézimunkákat.

1974—75-ben összesen 95 millió forintot fordítanak rekonstrukcióra. Már több külföldi gépet, berendezést szereztek be, s ezekre építették terveiket a gyártmányfejlesztők is.

A napokban jelenik meg a legfrissebb újdonság, a „Babuci" elnevezésű, puha tapintású, pasztell színekben készülő új bébifonal, elsők között a Ferenc krt. 36. szám alatti szaküzletben. Ez év második felében hozzák forgalomba az importpótló új magyar bukléfonalakat, s az idén jelenik meg az arany-, az ezüst- és egyéb díszítő típusú foki-fonalak sora is.

eső termelést
maradt tagjai.

A rendkívüli
különösen az o
árvíz- es a tala
rításában megi
brigádok muta
a segítőkészségre. Bizonyították, hogy ha az élet bármely területén jelentkeznek nehézségek, a munkásosztály legaktívabb kollektíváinak segítségére, odaadására mindig számítani lehet.

Ez egyben azt is mutatja, hogy a szocialista brigádok tagjai már másképpen kapcsolódnak a munkához, mint ahogyan az általában még szokásos. Jelentős részükre ma már áll Lenin megállapítása, amelyet „A nagy kezdeményezés" című cikkében a kommunista szombatok alkalmából írt le:

„A kommunizmus ott kezdődik, amikor az egyszerű munkás önfeláldozóan, nehéz munkával megbirkózva kezd gondoskodni a munka termelékenységének emeléséről, arról, hogy minden pud gabonát, szenet, vasat és egyéb terméket megőrizzen, bár azokat nem személyesen a dolgozó kapja,

a tanulásban
A brigádm
galma indult
vá, tömegmo
akik féltették
mat a felhíg
szíti szocialis
gekre terjed

Mint töm

szerepét a
megtestesíti
cialista társa
a felismerést
szakában sér
a szocializmu
áldozatos, ki
nyeként, a n
szélesebb ré
lehet megval

eperjesi
an

Terven felü

HAILER, Daniel

1618

Huszár: Szemelyi érmek. Bp. 1999

No. 360

ntette. A földszintes épü-
vesztés miatt sajnos már

városnak ezen a pontján
nem azonosíthatók pon-
zs lakik itt, majd Tompa
tos, hogy a mi kis épüle-
nevei mellett a „puszta"
álló, elhagyott vagy pusz-
rásokban tükröződő álla-
üggésben.[6]
hogy az épület nagyobb
Míg az előző időpontban
föl, 1737-ben már Glick
Néhány évvel később, az
gatlan még mindig pusz-
bi árvaház dél felé igen
nesetre az 1746. évi, sok
átható beépítés.[9] *(3. kép)*

jobb megismerését szolgálta a szombati esti bál is, ezért szerepeltek a menüsorban nemzeti étel- és italkülönlegességek. Egymás mellett kóstolhatták a magyarok, a skótok és a nemzetközi vendégek a gulyáslevest és a haggist, a pálinkát és a skót whiskyt. Egy kis csalódást okozott, hogy a haggis – amely a skót nemzeti étel – nem volt mindenki ízlésének megfelelő. Sokan közülük csak néhány korty az „élet vizéből" (ez a jelentése az ősi skót whisky szónak). A vacsorát magyar almás rétes és egy shortbread nevű skót teasütemény zárta.

helyett ezúttal skót népzenével gondoskodtak a szervezők. Mindegy volt, ismerte-e valaki a skót tánc alaplépéseit vagy sem, a többség megpróbálkozott néhány (utóbbi egy Burns-vers), majd mulattak hajnalig.

A szervezők jó hangulatához az a tény is hozzájárult, hogy az idei bálon tíz-tíz

klinikája kapja. Az intézmény a korábbi adományokból orvosi eszközöket, egyebek mellett egy műtőasztalt vásárolt.

Haász János

Csak nyártól építik át a Spenótházat

A környezetbe jobban illeszkedő irodaház 2004 közepére készül el

Előreláthatólag júliusban mondhatunk búcsút a Spenótháznak. A tavaly gazdát cserélt épületet tulajdonosa a vasbeton szerkezetig visszabontja és átépítteti. A megújult irodaház 2004-re készül el, 24-25 ezer négyzetméternyi irodahelyiség lesz benne. A beruházás hat-nyolcmilliárd forintba kerül.

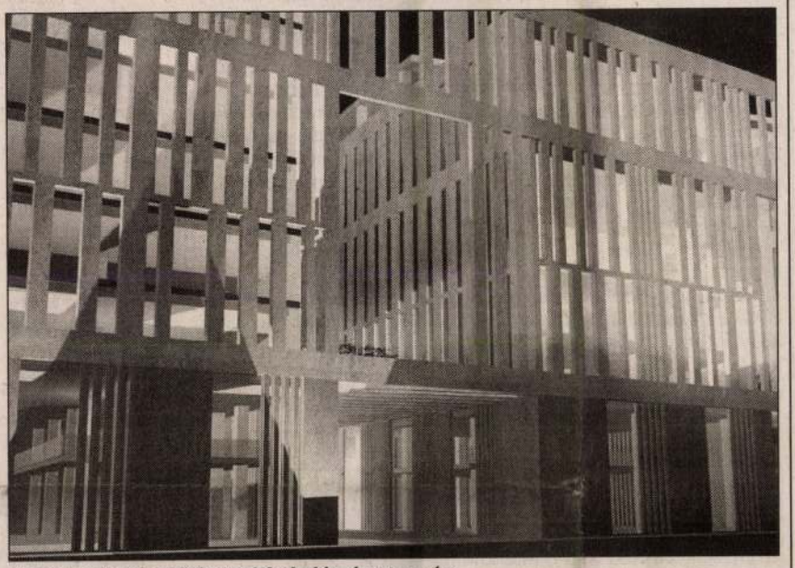

Az új irodaház a Mesteriskola látványtervén

A Roosevelt téri irodaépületet – amelyet színe miatt városszerte mindenki Spenótházként emleget – tavaly szerezte meg egy nyílt pályázaton a MOM Park beruházásával ismertté vált Schörghuber-csoporthoz tartozó BHG Beruházó Bt. A társaság a vásárlásra 8,3 milliárdot költött. Ennél valamivel kevesebbet, az eredetileg számított kilencmilliárd forint helyett várhatóan 6-8 milliárdot szán az átépítésére és homlokzatának megújítására.

Bár az átépítés tervezői pályázatát már tavaly ősszel elbírálták – mint arról hírt adtunk, a Mesteriskola fiatal építészei nyertek –, építési engedélyt még nem kaptak. Emiatt a beruházás várhatóan az eredeti tervekhez képest több hónapos késéssel, júliusban kezdődik, az átadás várható határideje 2004 nyarára módosult. Az építkezés bontással kezdődik: a BHG vállalta, hogy az épületet a vasbeton szerkezetig visszabontja, és homlokzatát – főként kő és üveg használatával – a környezetbe illően építi újjá.

Az átépítés során a Roosevelt téri épületnek – melynek új neve Lánchíd Irodaház – nemcsak a külseje újul meg, belsejét három, nagyjából azonos alapterületű önálló egységre osztják fel. Egy-egy ilyen blokk a tervek szerint körülbelül nyolcezer négyzetméternyi lesz, így az épület hasznos alapterülete a mai harmincezer négyzetméterről 24-25 ezerre csökken – nyilatkozta a tervezett változásokról *Szajlai Béla,* a BHG vezetője. A hármas tagolást azzal indokolta, hogy a potenciális bérlőkkel folytatott előzetes tárgyaláson ilyen igény merült fel. A BHG azt szeretné, ha nem több kis bérlőnek, hanem két-három nagyobbnak tudnák kiadni az épületet. A földszinten a tervek szerint egy városias passzázs lesz, amelyben többek között nyilvános – nem csak a bérlők számára hozzáférhető – étterem és kávéházat is kialakítanak majd.

Az irodapiacon manapság jellemző túlkínálattól – nagyjából minden negyedik irodai négyzetméter üresen áll – Szajlai nem tart. Mint mondta, ez az irodaház nemcsak Budapest, de az egész ország központjában van. Elhelyezkedése presztízsértéket ad neki, ez nem egy irodaház lesz a sok közül – fogalmazott. Bár tapasztalatai szerint az ilyen presztízsértéket a bérlők nem mindig díjazzák, reményei szerint a gazdaság erősödése felerősíti nagyobb világcégek illusztris magyarországi cégközpont iránti érdeklődését.

H. J.

A Roosevelt téren álló irodaházat csaknem tíz évig tartó beruházás után 1980-ban adták át. A klasszikus építészeti stílust képviselő épületek – Tudományos Akadémia, Gresham-palota – közé beszorított házat a kezdetektől építészeti baklövésnek, otromba tákolmánynak tartották. Eredetileg a külkereskedelmi vállalatok székhelyének szánták, végül állami hivataloknak és a Munkaügyi Minisztériumnak adott otthont. Később a pénzügyi tárcának is voltak itt irodái, majd az állami privatizációs társaság, valamint a Szociális és Családügyi Minisztérium székhelye volt. A kilencvenes években többször próbálták értékesíteni, de eredménytelenül (egy 1993-as értékbecslés szerint az épület kétmilliárd forinttal csökkenti a hely értékét: a telket önmagában hétmilliárd forintra, épülettel együtt azonban csak ötmilliárdra taksálták). A felújítás előzetes tervei szerint az új homlokzat a klasszikus stílusú épített környezetbe illeszkedik, ám a modern építészet stílusjegyeit hordozza majd magán.

Csere helyett metrókocsi-felújítás

Csaknem százmillió forintot kapott a BKV a régi orosz metrószerelvények felújítására a Környezetvédelmi Alap Céltámogatásból. A fele részben visszatérítendő pénz összesen húsz kocsi környezet- és utasbarát átalakítására lesz elég. A föld alatt száz harminc-évesnél idősebb, hárommillió kilométert futott, korszerűtlen metrókocsi üzemel. Újakat nem tud venni a BKV, ezért felújításokkal igyekszik meghosszabbítani élettartamukat.

Húsz metrókocsi, összesen négy szerelvény felújítására lesz elég az a csaknem százmillió forint, amelyet a Környezetvédelmi Alap Céltámogatásból (KAC) nyert a Budapesti Közlekedési Rt. A keretet kizárólag a járművek környezet- és utasbarát átalakítására lehet felhasználni – tudtuk meg *Tölgyesi Vilmostól,* a BKV Rt. műszaki főmérnökétől. Előbbi elsősorban az orosz metrószerelvényeken a hang- és hőszigetelésre használt, rákkeltő hatású azbeszt eltávolítását jelenti.

Az azbesztmentesítésnél látványosabb az utastérben várható változás, komfortosítás. A felújított járműveken nemcsak kényelmesebb, hanem a korábbinál biztonságosabb is lesz az utazás – ígéri a főmérnök. Bár nem nyitják egybe a kocsikat, eltávolítják a több helyen beépített vezetőfülkéket, s ezzel a teljes szerelvény átlátható lesz.

Hat hasonlóan átalakított szerelvény már egy ideje jár a 2-es metró vonalán. A cég ugyanis a KAC-támogatástól függetlenül két évvel ezelőtt megkezdte az elavult járművek felújítását, egynek az átalakítása jelenleg is tart. Az újabb néggyel együtt legkésőbb 2003 első fél évében tizenegyre emelkedik a tetszetősebb és környezetkímélőbb földalattiszerelvények száma.

Bár az így átalakított kocsik újszerűek, karbantartási és energiafelhasználási költségük nem csökken, vagyis üzemeltetésük kétszer annyiba kerül, mint az újaké. Ezek a munkák ugyanis csak tíztizenöt évre szóló élettartam-növelő, de nem korszerűsítő eljárások.

N. H. E.

Lapszél

Józsefváros

A VIII. kerületben nyilvántartott ebek nagyjából tíz százalékát elmulasztottak beoltatni gazdáik. A kutyák veszettség elleni kötelező oltásáról megfeledkezők január utolsó napjáig vihetik el az állatorvoshoz házi kedvenceiket. Az oltás pótoltására – és egyben a kerületi ebnyilvántartásba való felvételre – a Horváth Mihály tér 11. szám alatt van lehetőség. Munkanapokon délelőtt kilenctől este nyolc óráig, hét végén és ünnepnapokon kilenctől délig lehet bejelentkezni. Mindennap tartanak telefonügyelet is, délelőtt kilenc és este nyolc között a 333-0948-as számot lehet hívni.

XVIII. kerület

Ebben az évben hárommillió forintos támogatást kap a XVIII. kerületi önkormányzattól a Pestszentimrei Sportkör. A képviselő-testület által a napokban elfogadott, az önkormányzat és a sportegyesület közötti együttműködési megállapodás szerint a pénzből kétmilliót működésre, egymilliót pedig sportszakmai céljainak megvalósítására fordíthat a sportegyesület.

Pesterzsébet

A XX. kerületi önkormányzat pályázatot hirdet a kerület fenntartásában levő közterületeken összegyűjtött parki zöldhulladék – többek között levágott fű, hullott avar – elszállítására. Az érdeklődők a pályázat feltételeiről február 1-jéig tudhatnak meg többet a Szociális Foglalkoztatóban (1201 Budapest, Baross utca 93–95.), illetve Bognárné Adorján Csillánál, a 285-8474-es telefonszámokon.

XV. kerület

Hangversenyt rendez január 31-én, csütörtökön a XV. kerületi Hubay Jenő Zeneiskola a jelenlegi és a már „elballagott" növendékek részvételével. A koncertnek a Csokonai Művelődési Ház ad otthont, a program este hat órakor kezdődik.

• *budapesti lakás.*

A feladat:

- *megyei és országos szintű rendezvények szervezése,*
- *tankönyvbemutatók tartása,*
- *piackutatás,*
- *vevőszolgálati munka.*

Bővebb információ: Barta Károlyné, marketing-osztály, osztályvezető-helyettes, tel.: 460-1875

A pályázat tartalmazzon ***fényképes (idei) szakmai önéletrajzot.*** A pályázatot 2002. február 2-ig kérjük a következő címre elküldeni: **Nemzeti Tankönyvkiadó Rt.** Marketingosztály Budapest, 1439 Pf. 620

szakmai tapasztalattal rendelkező

LÉTESÍTMÉNY-FELELŐSÖKET,

építész vagy építőmérnöki végzettségű, szakmai referenciákkal rendelkező

ÉPÍTÉSVEZETŐKET.

Jelentkezés fényképes szakmai önéletrajzzal:

Royal Bau Rt.,
1051 Budapest, Nádor u. 36.
Tel.: 311-0085, fax: 269-1143.
E-mail: royal.bau.rt@mail.datanet.hu

– Koncz Gábor már régóta kereste a szereplőket – mondja *Farkas Zoltán*, a Főnix Stúdió hallgatója. – Én úgy találkoztam vele, hogy statisztálok a Mózes című darabban, amelynek a főszerepét alakítja. Mondta, szívesen meghallgatna. Így sikerült.

Lénárt László már régebben van a pályán, ő szerepel is a Mózesben. Neki Koncz Gábor egyenesen felajánlotta a szerepet.

– Rögtön rávágtam, hogy állok elébe. Kilencvenben végeztem a Nemzeti Stúdióban, utána öt évig Békéscsabán és Győrben játszottam. Amikor ugyanis ötödszörre utasítottak el a főiskolai felvételin, Huszti Péter azt tanácsolta, menjek, és játsszam vidéken. Utólag örülök, hogy így alakult, mert mindenben kipróbálhattam magam, vidéken ugyanis egyetlen színháznak kell kielégítenie az egész város közönségigényét.

László, ahogy mondja, végigjárta a „szamárlétrát".

– Voltam stúdiós, segédszínész, gyakorlatos színész, egy csomót játszottam, mire a minősítést megszereztem. Nekem ez tíz év munkába került, és a főiskolán négy év után kap az ember színészi diplomát.

– Szerintem a tehetség fokmérője nem teljesen mindegy, milyen papír van a zsebünkben. Én jogot is hallgatok Szegeden. Bizonytalan a színészi pálya. Úgy érzem, most kaptam egy lehetőséget, de egy pillanatig sem tüntetném fel magamat úgy, mint akinek hatalmas tapasztalata van. Koncz Gábor maga is azt mondta, hogy ezekre a szerepekre naivitással teli fiatalokat keres, akik még kidolgozatlanok, nincsenek manírjaik, szóval nem kész színészek.

Péterhez hasonlóan Zoltán szintén foglalkozik mással is a színészet mellett. Informatikát tanul.

– Tényleg nagy a bizonytalanság, és én sem vagyok még teljesen biztos magamban. De úgy érzem, ezt a pályát fogom választani.

– Aki ebbe belekóstol, nem tud belőle kiszállni – véli Péter. – Szerintem ez az a szakma, amelyben a legintenzívebben lehet átélni az emberi érzelmeket. És ez minél többször történik meg, annál jobban megismerem önmagamat, és annál sikeresebben bújok bele másvalaki bőrébe.

László a játék örömét hangsúlyozza.

– Már gyerekkoromban színész akartam lenni. Oké, hogy emberi jellemeket ismerünk meg, de én minden előadáson azzal az örömmel megyek be a színpadra: most játszani fogok.

amit én el sem tudok képzelni magamról. Különös érzés ezeket az indulatokat előbányászni.

– Csakúgy, mint nekem átélnem, hogy anya nélkül nőttem föl – mondja az Aaront alakító Péter. – Ugyanakkor abban hasonlít rám a figura, hogy ő is mindenfélébe belevág.

Will, a sikeres üzletember viszont korunk hőse.

– Willként én a többiek történetét segítem a találkozási pontokon – így Lénárt László. – Egyébként nagyon jók a budaörsi próbák. Van összehasonlítási alapom, az elmúlt években ugyanis meg kellett tanulnom úgy játszani, mintha egyedül lennék a színpadon, mert ha a kolléga szemébe néztem, sokszor csak a végtelen űrt láttam. A Budaörsi Játékszínben ezzel szemben teljes a csapatmunka.

– Segítenek bennünket, ugyanakkor hagynak kibontakozni. Partnerként kezelnek – erősíti meg Georgina.

– Sokat lehet tőlük tanulni – mondja Péter. – És nagyon tetszik, hogy nem tesznek különbséget vidéki és fővárosi színház között. Ahogy Almási Éva bejön a színpadra, az olyan, mintha a Vígszínházban lenne.

Rados Virág

Az Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Rt. Hitelengedélyezési és Kockázatkezelési Divíziója pályázatot hirdet

HITELMINŐSÍTŐ ÉS KOCKÁZATKEZELŐ

munkakör betöltésére, a bank Közép-Magyarországi Régió, Pest Megyei Igazgatóságára.

A munkakörhöz tartozó főbb feladatok:

- a hatáskörbe tartozó hitelügyletek üzleti és kockázati szempontú vizsgálata, engedélyezése,
- a hitelügyekben hozott döntések végrehajtásának ellenőrzése,
- a hitelek utólagos ellenőrzése,
- kapcsolattartás a profitcentrum vezetőjével, illetve a munkaköri feladatokban érintett szervezeti egységek vezetőivel.

A pályázat benyújtásának feltételei:

- felsőfokú szakirányú iskolai végzettség,
- legalább 5 éves, a hitelezés területén szerzett banki szakmai gyakorlat,
- irodai szoftverek (Word, Excel, Exchange) felhasználói szintű ismerete,
- jó íráskészség, kommunikációs és problémamegoldó képesség,
- döntéshozatalra való alkalmasság.

Érdeklődés esetén a szakmai önéletrajzot és a bizonyítványmásolatokat **2002. március 5-éig** az OTP Bank Rt. Humánerőforrás Gazdálkodási Igazgatóságára (1051 Budapest, Nádor u. 16.) „Pest megye" jeligével kérjük megküldeni.

mt

KÜLFÖLDI HAGYATÉK ÖRÖKÖSÉT KERESSÜK.

Keressük **Juhász János** második házasságából született fiát.
Juhász János 1892 körül született, első házasságából 1922-ben egy Róza Ilona nevű gyermeke született Budapesten, első felesége Mészáros Róza volt.

Sigma Rt.,
1025 Bp., Kapy u. 15.,
tel.: 200-7227/114

Külföldi tulajdonú vállalat keres gyakorlattal rendelkező

MÉRLEGKÉPES KÖNYVELŐT

főkönyvelő mellé, a cég csepeli székhelyére.
Alapos, felhasználói szintű PC-ismeret szükséges.

Bérszámfejtési és munkaügyi gyakorlat előny.

Önéletrajzokat fizetési igény megjelölésével a 277-2637-es faxszámra, vagy a teknopoi@teknopoint.com e-mailre küldjék!

CEU

A KÖZÉP-EURÓPAI EGYETEM RT. INFORMATIKAI CSOPORTJA ASSZISZTENST keres

- ***adminisztratív teendők és Help Desk feladatok** ellátására,*
- *az informatikai igazgató munkájának közvetlen segítésére.*

A pozíció betöltésének elengedhetetlen feltétele:

- *középiskolai végzettség,*
- *felhasználói szintű számítógépes ismeretek,*
- *középfokú angolnyelv-tudás.*

*A jelentkezéseket (angol és magyar nyelvű önéletrajz) **2002. február 1-ig** a **327-3188**-as faxszámra, vagy a **nagyn@ceu.hu** e-mail címre várjuk.*

Tisztelt olvasónk, tisztelt hirdető partnerünk!

Ha a **NÉPSZABADSÁG BUDAPESTBEN** szeretné hirdetését elhelyezni, ha reklámüzenetével az úgynevezett *Budapest-célcsoporthoz* szeretne fordulni, kérjük, keressen meg bennünket a **436-4431**-es telefonszámon vagy a **436-4437-es** telefaxon, illetve írjon e-mail címünkre:
okokeny@nepszabadsag.hu

NÉPSZABADSÁG
Magyarország legkedveltebb napilapja

Bélyegek az ezeréves jubileum alkalmából

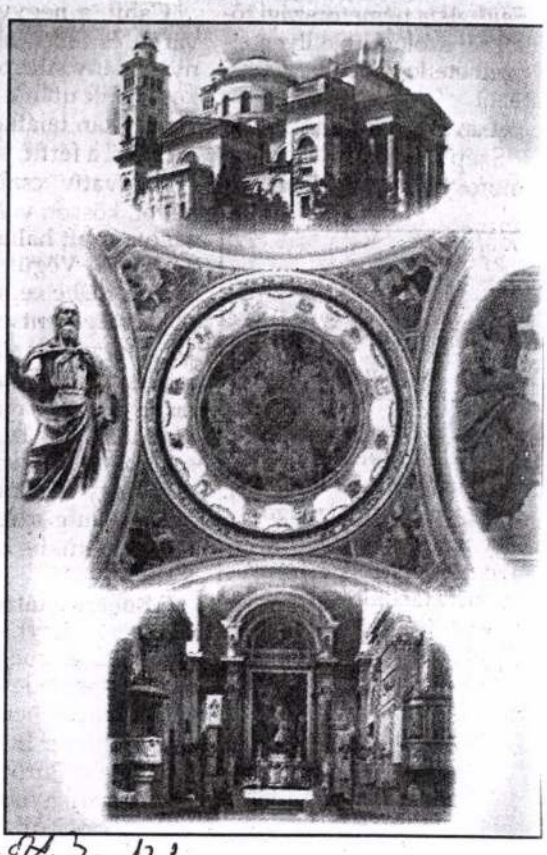

A Magyar Posta Rt. alkalmi levelezőlap forgalomba hozásával köszönti az Egri Egyházmegye fennállásának ezeréves évfordulóját. A tízezer példányban kiadott *Raszler Tibor* tervezte levelezőlap képes oldalán – *Hajdú József* művészfotóinak felhasználásával – az egri bazilika épülete, valamint külső és belső részleteiről készített fotómontázs (Szent Péter apostol szobra, kupolafreskó, Szent János apostolt és evangélistát ábrázoló festményrészlet, szentély) található. A levelezőlap bélyegképén az Egri Főegyházmegye millenniumi logója szerepel.

(Új EMBER LX/40 (2005) 2004. okt. 3. 12.

Hajdú József

BUDAPEST

Ipari táj címmel fotókiállítás nyílt az Öntödei Múzeumban

2004. május 31-ig

Keresve sem található ideálisabb helyszín Hajdú József fotóihoz, mint az egykori Ganz törzsgyár épületében működő Öntödei Múzeum.

Hajdú József a dokumentálásnak eszközéül a fotózást választotta. A fényképein szereplő ipari épületek, gyárépületek sorsa a rendszerváltás idején megpecsételődött, hiszen ezek az épületek lebontásra ítéltettek, vagy a lepusztulás lassú folyamata vár rájuk. Az omladozó falú, málló vakolatú épületek építészeti szépsége, arányai, harmóniája bizonyítják, hogy funkciójuk mellett a kor építészei a látványra is törekedtek. A fotók vágóhídról, malomról, sörgyárról, kazánházról, víztoronyról, sertéshizlaldáról készültek.

Dobronhegy, Ilona kápolna, dél-nyugati oldal
(Galacanu Efstatia felvétele)

Hajdú József 1990 és 1997 között készítette a fényképeket, melyekből Ipari táj címmel a Városháza Kiadó 1998-ban fotóalbumot jelentetett meg.

A fotókból 2004. február 24-én kiállítás nyílt az Öntödei Múzeumban, ahol összesen 16 db képet állítottunk ki, melyek nagy méretben láthatók, így a látogató jobban belemerülhet a képek idézte világba.

A megnyitón a képek hatását fokozta *Mátray Péter Bolyongás az elhagyott gyárban* című hangeffektusokra épülő kompozíciója. A hideget ellensúlyozandó a jó hangulatról gondoskodó forralt bort a mintegy 90-100 megjelent vendég élvezettel kortyolgatta a kötetlen beszélgetés alatt. A kiállítás 2004. május 31-ig látogatható.

Hajnalné Simonyi Eszter

A Kispesti Helytörténeti Gyűjtemény bemutatja...

„A mindennapok használati tárgyai – A kispesti Gránit Porcelán- és Kőedénygyár krónikája"

A múzeumalapítás mindig üzenetet hordoz – a település jelenéről, múltjáról, egyben magában hordozza jövő képét is. Soha nem véletlen az alapítás időpontja sem. Az 1871-ben alapított község létrehozhatta volna múltját megörökítő gyűjteményét 25 éves jubileuma alkalmából, vagy akár a település fennállásának 50. évfordulóján.

Kispesten az első múzeumalapítási szándék 1933-ra esett. Üzenet lehetett volna ez, a gazdasági válságból való kilábalás üzenete, egyben az 1922-től városként működő település létjogosultságának megerősítése. Válasz arra a kérdésre, hogy jól döntöttek-e akkor, amikor nem szorgalmazták a Budapesthez való csatlakozást. Az már más kérdés, hogy a múzeum létrehozása hosszú időn keresztül csupán szándékként létezett.

A közösség, az összetartozás, a közös jövő fontossága 1957-ben fogalmazódott meg újra, amikor is a politikának szüksége lett üzenetei továbbításához egy helyi értékeket bemutató intézményre. Ekkortól a szándék jogi formát öltött, hiszen a Kispesti Helytörténeti Gyűjtemény hivatalos működési engedélyt kapott, beemelkedve ezzel az országos és kerületi kulturális intézményhálózatba. Paradox módon fejlődése 1989- ig töretlen volt.

A kerület a gyűjtemény létjogosultságát éppen 1990-ben kérdőjelezte meg, abban az időszakban, amikor az ehhez hasonló intézményeknek a civil társadalmat megerősítő központként kellett

1. Ötvös- és Porcelángyűjtemény
2. Liturgikus Textilek Tára
3. Festmény-, Szobor- Metszettár
4. Bútorgyűjtemény
5. Numizmatikai Gyűjtemény

Az Érseki Kincstár kiállítását befogadó Katona István kanonok-ház

Az Érseki Kincstár első állandó kiállítását az egyházmegyét alapító Szent István király halálának 950. jubileumi évében, 1988. augusztus 19-én nyitották meg. A gyűjtemény a főszékesegyház emeletén, az egykori káptalani levéltár helyiségeiben kapott helyet. Ez a mintegy 50 m²-es kiállítótér azonban évről-évre növekvő látogatottsága miatt egyre inkább kicsinek bizonyult. 2002-ben, az egyházmegye alapításának ezredik évfordulójáról megemlékező ünnepségsorozat részeként az Érseki Kincstár *Katona István* kanonok, történetíró (1732–1811) egykori lakóházába költözött, ahol a korábbinál háromszor nagyobb alapterületen kerülhetett sor az új állandó kiállítás felépítésére.

A megújult gyűjtemény, mely 2002. május 15-én nyílt meg, az egyházművészeti emlékek bemutatásán túl a kalocsai érsekség történetével is megismerteti a látogatókat.

A 19. század eleji bútorokkal berendezett Katona István emlékszoba

19. század eleji, empire stílusban berendezett enteriőrje, az ún. Katona István emlékszoba, a ház építtetőjének állít emléket. A bútorok a kalocsai érseki palota bútorgyűjteményéből származnak.

Ugyanitt látható *Prokop Péter* pap, festőművész (1919–2003) életmű-kiállítása.

Prokop Péter 1919-ben született Kalocsán, és itt is szentelték pappá 1942-ben. Három év kápláni szolgálat után iratkozott be a pesti Képzőművészeti Akadémiára, ahonnan érseke 1948-ban, az iskolák államosítása után visszahívta, így utolsó félévét a főiskolán már nem fejezhette be. 1957-től Rómában élt. Festőművészeti diplomáját a Római Képzőművészeti Akadémián szerezte. A római évek hozták számára művészetének kiteljesedését. 1999-ben költözött haza. 2003-ban bekövetkezett haláláig Csepelen élt és alkotott.

Tevékeny életéről számos önálló kiállítása (pl. Olaszországban, Németországban, Ausztriában, az Amerikai Egyesült Államokban és Ausztráliában stb.), festményei, színes üvegablakai, tábla-, fal- és oltárképei, grafikái valamint könyvei tanúskodnak. Magyarországon 1978 óta szerepelt rendszeresen műveivel. Legnagyobb állandó kiállítása a római Szent István zarándokházban látható (mintegy 470 kép). Műveinek jelentős részét 50-100-200-as csoportokban, állandó kiállítás céljából hazai közintézményeknek adományozta. Életművével Kalocsán 1988 óta állandó kiállítás keretében is találkozhat az érdeklődő közönség.

Prokop Péter expresszív művésznek vallotta magát, aki lelki vízióihoz keres és túloz el formákat. Mondanivalója humanista szélességében az egész emberről énekel, lehetőleg minél mélyebben és többet. Mindent megpróbál az anyag lehetőségeit kihasználva.

November 1 – március 31. között telefonos jelentkezés alapján fogadunk csoportokat.
Tel.: 78-461-860 (Csak április 1. és október 31. között hívható)
E-mail: kincstar@asztrik.hu
Internet: http://www.asztrik.hu
Iroda: 6300-Kalocsa, Szentháromság tér 1.
Tel.: 78-462-166/210 m. Fax: 78-462-166/130 m.

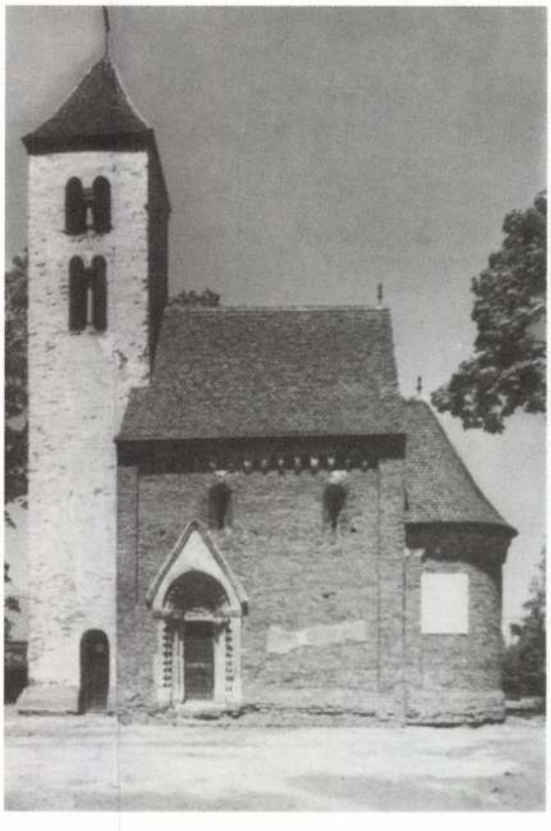

Csempeszkopács, r. k. templom, déli oldal
(Galacanu Efstatia felvétele)

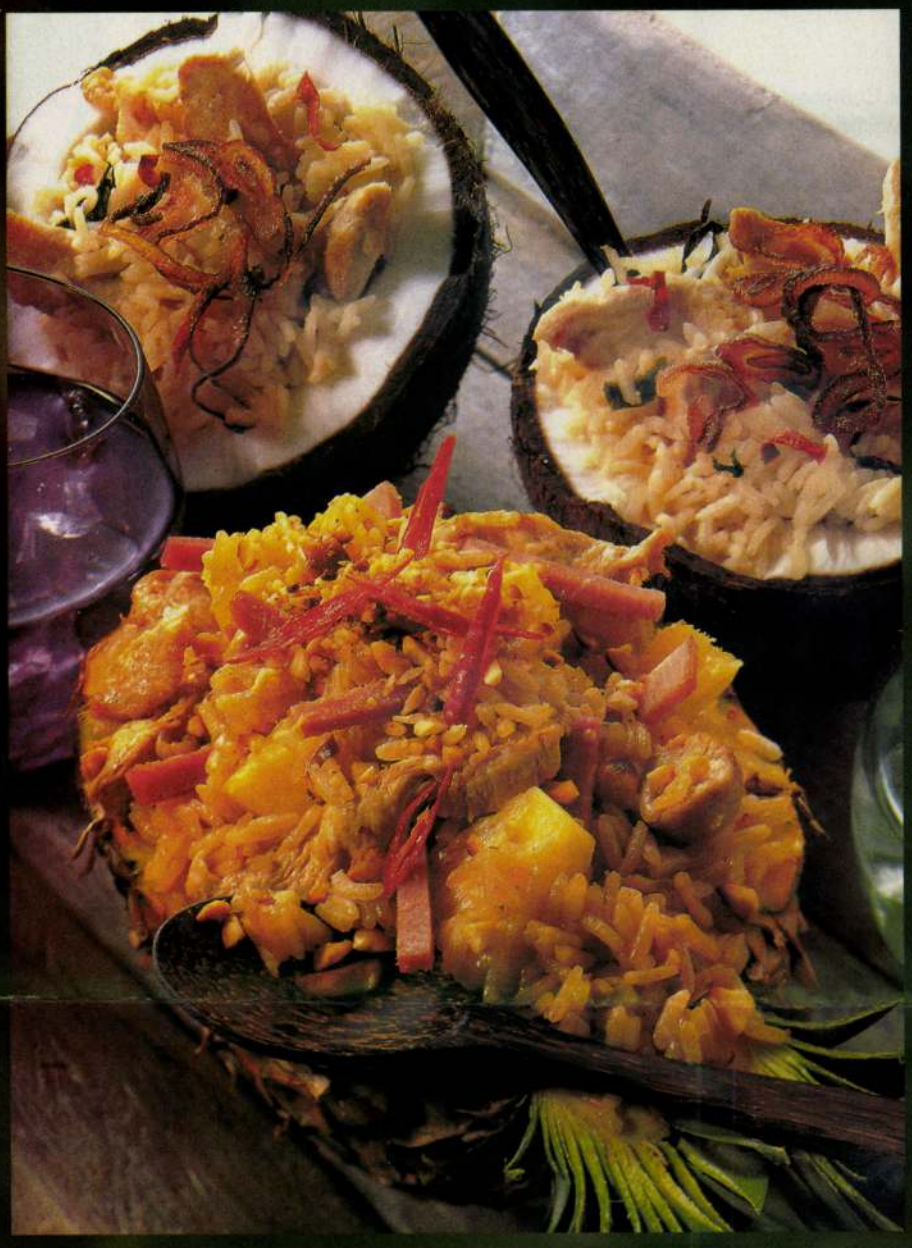

A rizs hálás alapanyaga a főzésnek. Kevés olyat találni, amit hozzá hasonlóan sokféleképpen, egyszerűen és mutatósan lehet elkészíteni s feltálalni anélkül, hogy unalmassá válna.

Kókuszos rizs

HOZZÁVALÓK

2-3 dl kókusztej (porból vagy 10 dkg kókuszreszelékből is készülhet, amit 2-3 dl tejben áztatunk.)
20 dkg rizs
1 nagy vöröshagyma
2-3 evőkanál olívaolaj
1 gerezd fokhagyma
1 kis hegyes, csípős pirospaprika
1 kis zöldpaprika
fél marék bazsalikomlevél
35 dkg csirkemellfilé
1 citrom reszelt héja
só, frissen őrölt bors

A rizst sós vízben megfőzzük, majd lecsöpögtetjük. Közben a megtisztított hagymát karikákra vágjuk, gyűrűire szedjük, és az olajon ropogósra pirítjuk. Papírtörülközőre szedve a zsiradékot leitatjuk róla. A visszamaradt olajban a zúzott fokhagymát, a kimagozott és apróra vágott piros és zöld paprikát 2-3 percig sütjük, majd a bazsalikomleveleket is hozzáadjuk. Amint az olaj „megkapta", néhány levelet a díszítéshez kiveszünk és félreteszünk. A vékony csíkokra vágott csirkemellet a fokhagymás-bazsalikomos olajra dobjuk, s kevergetve addig sütjük-pirítjuk, amíg megpuhul. Ezután a rizst rászórjuk, és a kókusztejjel felengedjük (ha reszelékből készült, leszűrjük), 4-5 percig főzzük, illetve addig, amíg a rizs a folyadékot magába nem szívja. Közben megsózzuk, megborsozzuk. A pirított hagymakarikákkal és a bazsalikomlevelekkel összekeverve, félbevágott kókuszdióban kínáljuk.

Elkészítési idő: 25 perc
Egy adag: 1873 kJ/448 kcal
Italajánlatunk: száraz fehérbor

Ananászos rizs

HOZZÁVALÓK

20 dkg rizs
0,5 l szűrt húsleves (leveskockából is lehet)
10 dkg tisztított amerikai mogyoró
1 friss ananász
3 evőkanál napraforgóolaj
1 vöröshagyma
1 gerezd fokhagyma
25 dkg csirkemellfilé
1 citrom
2 szelet sovány sonka
1 kis csípős, hegyes paprika

A rizst sós vízben puhára főzzük, majd lecsöpögtetjük. A mogyorót egy serpenyőben szárazon megpirítjuk, és ha kihűlt, megdaráljuk. Az ananászt hosszában elnegyedeljük, megtisztítjuk – a héjakat tálaláshoz félretesszük –, húsát egycentis kockákra vágjuk. Az olajon a megtisztított, felaprított hagymát megfuttatjuk, majd a zúzott fokhagymát hozzáadjuk, végül a csíkokra vágott csirkemellet is belekeverjük. Addig pároljuk, amíg a hús megpuhul. Ezután a főtt rizzsel összekeverjük. Néhány percig még a tűzön hagyjuk, majd az ananászkockákat és a vékony csíkokra metélt sonkát hozzáadjuk. Megvárjuk, míg az egész jól átforrósodik. Mutatós megoldás, ha az ananászhéjakban adjuk asztalra.

Elkészítési idő: 25 perc
Egy adag: 2291 kJ/548 kcal
Italajánlatunk: félszáraz fehérbor

Receptek és fotók: konyha magazin

Méltó lezárás

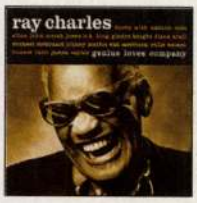

Ray Charles: Genius Loves Company (Concord/EMI) A tavaly elhunyt Ray Charles életpályájának keresve sem lehetett volna találni jobb lezáró albumot, mint ez a korong. Nyolc év után vonult stúdióba újra, és nem sokkal halála előtt fejezte be. A mű amolyan sztárparádé, a vak énekes-zongorista első és utolsó duettlemeze, és szerényen csak azt a címet adták neki, hogy a „Zseni szereti a társaságot". Néhány énekesnői csillag (Norah Jones, Diana Krall) éppúgy szerepel rajta, mint koros popmester (Elton John, James Taylor), souldíva (Gladys Night), bluesvirtuóz (B. B. King), vagy Amerika népzenei hagyományainak fehér követei (Willie Nelson, Bonnie Raitt). Mindehhez csupa megbízható örökzöld.

Alban Darche: Stringed (BMC) Több szempontból is merész ez a BMC-kiadvány. Egyrészt Alban Darche nevét nálunk jószerivel senki sem ismeri. Aki pedig találkozott már e harmincegy éves francia szaxofonos munkájával, az leginkább a dzsessz kategóriájába tenné őt. Ezen a lemezen Darche új kihívásokat jelölt ki, és ennek véghezviteléhez a gitáros Gadó Gáborban és a bőgős Sebastien Boisseau-ban remek partnerre is talált. Különös, a leginkább a kortárs zene és a free jazz között húzódó érzékeny és bizarr zenei világ tárul itt fel előttünk, ahol sokszor a megírt zenék is improvizációként hatnak. Némi emelkedettséggel: elhalványul a választóvonal a pillanat és az örökkévalóság között.

Nina Simone: For Lovers (Verve) A Verve évek óta futó sorozata a For Lovers, melyben népszerű dzsesszmuzsikusok (Ben Webster, John Coltrane, Oscar Petterson) és énekesek (Billie Holiday vagy Astrud Gilberto) az élet lágyabb pillanataira alkalmas balladáiból, dalaiból válogatnak. Ezúttal Nina Simoneon volt a sor. A két éve meghalt világhírű énekesnő pályafutása a dzsessztől a popzenén át a Broadway-slágerekig elég nagy területet ölelt fel, ezen a válogatáson is sok stílus fér meg egymás mellett: Gershwin I Love You Porgy-ja éppúgy mint az Animals által is sikerre vitt Don't Let Me Be Misunderstood vagy a tradicionális Black Is the Color of My True Love's Hair.

B. Sz.

HANGVADÁSZ

Megasztár: Ki lesz 2005 hangja? (Universal)

1. Mi az új Csillagdal címe?
2. Mi Molnár Ferenc beceneve?
3. Milyen származású Torres Dániel?

A helyesen válaszolók között három új Megasztár-CD-t sorsolunk ki. Beküldési határidő: **2005. március 25.** Cím: Népszabadság Rt. Jövő7, 1034 Budapest, Bécsi út 122–124. **CD-Rejtvény.**

Négy héttel ezelőtti rejtvényünk (Sorstalanság) megfejtése: 1. Koltai Lajos 2. Olasz 3. Dead Can Dance. Az EMI Zenei Kft. ajándékát **Lőwy Hanna,** Szeged; **Nagyné Godár Zita,** Csorvás; **Tóth Péter,** Pápa nyerte.

Szín-játék bélyegen

A bordó és az arany színt igyekezett összehangolni Berky Péter a legújabb bélyegtervén. A színházi világnapra (1962 óta március 27.) szánta a posta a március 21-én megjelenő ötven forintos címletet, amelyet a Pénzjegynyomda kétszázezer példányban készített el. A bélyegen a közönség tapsát fogadó színésznő árnyalakja látható. Berky Péter reklámgrafikus karácsonyra készített személyes bélyegeit is ilyen folthatások jellemezték, melyeknek három változatából sok ezret szelvényeztek portréval a Filatéliai Központban. A grafikus legutóbbi munkája a bélyegek világában a Művészetek Palotáját ábrázoló, fotók alapján tervezett blokk volt. Mint megtudtuk tőle, három hét alatt, gyors tempóban kellett végső megoldást találnia, és Hajdú József, Pető Zsuzsanna és Pólya Zoltán ötven-hatvan fotójából választotta ki a bélyegre vitt részleteket. A Nemzeti Hangversenyteremről, a Ludwig Múzeumról és a Nemzeti Táncszínházat befogadó intézményről kibocsátott újdonság mindössze nyolcvanezer példányban futott le a Pénzjegynyomda ofszetgépeiről. Az ötszáz forintos blokkhoz alkalmi borítékot is terveztek, azon a megvilágított épülethomlokzat és az egyik jellegzetes, hajlított belső térrészlet látható. Berky Péter arra is pályázik, hogy ő készíthesse el a Szent István-bazilikáról kiadandó idei blokkot.

A színházi bélyeg kibocsátásának napján egy alkalmi levelezőlap is megjelenik a 15 éves Országos Polgárőr Szövetségről.

S. K.

Mozgásban

Tavaszi Mátra. 19-én újra nyílt túrán vehet részt mindenki, aki igazi kihívásra és a Mátra szépségeinek megismerésére vágyik. Az 550 méteres magasságkülönbséggel „tarkított" 25 kilométeres gyalogtúra 9 órakor a mátrafüredi Diana Hotel elől indul. A bakancsolás mellett lehet hóvirágot szedni, lesz ebéd Mátraszentimrén a Szlovák csárdában. Információ: 06 (30) 565-8320.

Mátrahegy Teljesítménytúra. 40, 30, 20 és 10 kilométeres gyalogtúra indul 20-án Mátrafüredről. A teljesítménytúra nem verseny, mindenki, aki a megadott útvonalleírás alapján végigjárja a túrát, és szintidőn belül jelentkezik a célban, sikeres teljesítőnek számít. A teljesítés csak akkor hiteles, ha az összes ellenőrzőpont pecsétje szerepel az igazolófüzetben. Információ: Szőke György, 06 (30) 308-4317.

Éjszakai Mecsek. A Fekete Bárány Természetjáró Egyesület 19-én esti, 19-én és 20-án pedig éjszakai gyalogtúrát szervez a Mecsekben. Az Esti Mecsek résztvevői 18 és 19 óra között vághatnak neki a 16 kilométeres távnak a pécsi Teca Mama kisvendéglője elől (Éger-völgy). Az Éjszakai Mecsek rajtja 18 és 20 óra között szintén a vendéglő előtt lesz, a táv 37 kilométeres. Információ: 06 (72) 226-315.

X. Győrújbaráti krosszfutás. 20-án 1, 3, 4, 7 és 14 kilométeres futóversenyt rendez a Győr-Moson-Sopron Megyei Szabadidősport Szövetség. A győrújbaráti futás pályái megegyeznek az elmúlt évek pályáival (végig szalagozott, illetve útirányítással ellátott). A 7 kilométeren indulók a kör végén befutnak a Gyermektábor bejáratánál lévő célba, a 14 kilométeren futók a cél előtt elhaladva még egyszer teljesítik a kört. Rajt: 1, 3 km-en: 12 óra 30 perckor, 4 km-en: 12 óra 33 perckor, 7 km-en: 13 óra 10 perckor, 14 km-en: 13 órakor. Nevezni a helyszínen 11 és 12 óra 30 perc között lehet. Információ: 06 (30) 916-5175.

Pécsi Tavaszköszöntő Futás. „Szárnyald túl önmagad!" – felhívással népszerűsíti a Sri Chinmoy Marathon Team 20-i maratoni, félmaratoni és minimaratoni futóversenyét. Pécs kertvárosi részén, a Malomvölgyi út mentén megrendezendő viadal 8 órakor rajtol a Dédász épülete elől. Pálya: 4219,5 méter aszfalt-, sík, L alakú pálya, két fordítóval a pálya két végén. A helyszínen 6 óra 30 perc és 7 óra 30 perc között lehet nevezni. Információ: 06 (30) 280-4467.

Arany-Média

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1966 FEB 18.

1021

Hajdú Hajnalka (12 éves) rajza

za az á
továbbá
tézmény
általános
két iskol
tok, a j
egymást

Nem v
kön kívü
Ez is jel
feladatkö
sabban szerepel a nevelés ellenőrzése és segítése, továbbá az iskolavezetés munkájának segítése, ellenőrzése, az iskola egészének vizsgálata és fejlesztése.

HERNÁDI KONRÁD: Hadd egészítsem ki az előbb mondottakat a következőkkel. Véleményem szerint a hatékony felügyeleti munkának, a felügyelők közvetlen segítségnyújtó, tájékoztató, a korszerű szakmai, pedagógiai, módszertani ismereteket, eljárásokat ismertető, tanácsadó tevékenységének az iskolareform végrehajtása szempontjából egyre növekvő jelentősége van. Ezért kerül a felügyeleti munka középpontjába — amint ez az Ideiglenes Szabályzat egészéből is kitűnik — a fenti feladatok ellátása. — Ugyanakkor *ez semmiképpen sem jelenti a felügyelet ellenőrző funkciójának szűkítését.* Úgy gondolom, az iskolareform célkitűzéseinek megvalósítása, az oktató—nevelő munka eredményeinek fokozása érdekében legalább olyan fontos a legjobb módszerek felderítése, terjesztése, az igazgatók és nevelők munkájának közvetlen támogatása, önképzésük ösztönzése, mint a hiányosságok feltárása.

Növeli az Ideiglenes Szabályzat jelentőségét, hogy — részint a szakfelügyelet szükséges és lehetséges mértékű *decentralizálása*, részint a *szakfelügyelet és általános felügyelet viszonyának rendezése* útján —

HAJDU GYÖRGY fotós '96 júli 18. Fejér m-i hírlap

Két évtized sportpillanatai

Hajdu György fotótárlata a dunaújvárosi Folyosógalérián

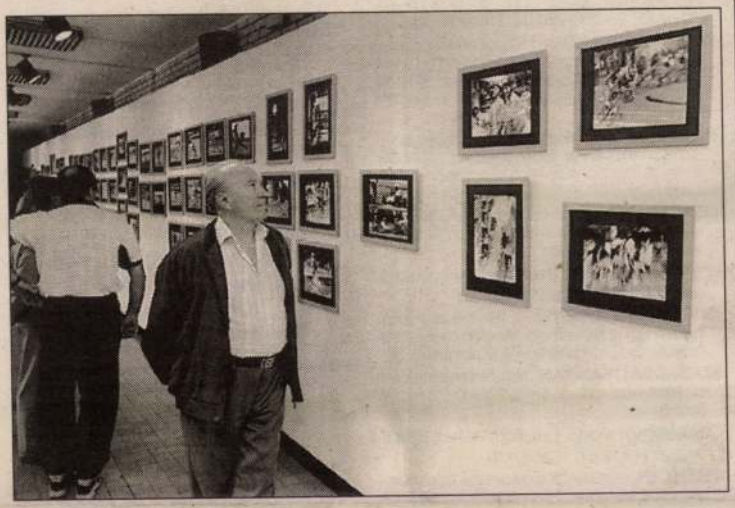

Az ember, pláne ha fotográfus, az olimpia közeledtével egyre inkább lázba jön. E napokban az olimpia *nagyon* közeledik, érthető hát, hogy a hőfok sem marad tétlen. Az ember, pláne ha fotográfus, az olimpia jegyében tárlatra készül ilyenkor, előszedi a régi dolgokat, új munkákkal elegyíti, értő szemmel választja ki a sporttárgyú fotográfiákat, abból kerekít bemutatót, amit több mint húsz éven át örökített, gyűjtögetett. Igyekszik mindent bemutatni, amit fontosnak hisz és érez, nincs különbség a korosztályok és sportágak között, mindenből mutat egy csipettel. És ez így jó.

Hajdu György fotókiállítására várja a vendégeket e napokban (július 30-ig) a Munkásművelődési Központ és az Aranyvölgyi iskola Folyosógalériája.

Több mint száz kép, köztük nem egy több évtizedes emlékmű: nos, valahol ez a lényeg. Mert elképzelhető művészi értelemben sikerületlen kép, hiányozhatnak belőle az élek, akadhat expozíciós gond (van, hiányzik, akad), éppen ezért talán egy alapos szelekció sem ártott volna — összességében mégis fontos tárlatot láthatunk. Éppen a képek múltja miatt, éppen a rég volt arcok miatt. Mert frenetikus lehet, ha, teszem azt, valaki mackós magamagát látja viszont egy tömbházi pingpongbajnokság döntőjének résztvevőjeként, gyönyörű cselein is elmerenghet a kölyökcsapat volt előretolt középpályása — apuka már, néha lemegy a sráccal a gyöpre, szépen cselez a fiú, hiába —, arról az élményről nem is szólva, amit az vált ki, ha valaki egy bongyor tornászpalántát kutat, esik a szeme kifelé, úgy, aztán saját húga képével találkozik, aki az oviolimpián indult, nagyon koncentrál a képen.

Hajdu György rendet rak a fotográfiák között, külön a labdajátékok például, a kézi-, a röp- és vízilabda (női!), meg képek a fociról persze szép számmal (istenem, volt idő, amikor a dunaújvárosi népek még kijártak futballmeccsre, tömött lelátókról tudósít egy munka, egy másik meg tujázókról, bringanyergen állva falon átkukucskáló drukkerekről, szép világ, mesés valóság, rég volt, talán igaz se volt), aztán az úszó- és búvárképek, kajak, kenu, és megint külön a torna, gerenda, ló, Dunaújvárosban edz a válogatott, satöbbi, külön a technikai sportok — szelíd tisztelgés a támogatóknak: a motorcsónakversenyeken készült munkák foglalják el a főfalat —, gokart és veterán mocik találkozója. A jégkorong viszont hiányzik: hiba.

Edzés, verseny, izgalom, fáradtság, drukk, győzelem, öröm, az olimpia jegyében, ami *közelg. Jövel...* **-nyulasi-**

INGATLAN

BALATON északi partján, ZÁNKÁN a faluban, nyaraló eladó. Érdeklődni: 06-30-545-488.

MÁRCZ INGATLANIRODA Keres, kínál eladó, kiadó ingatlanokat. **BÉRBEADÓK** ingatlanjaikat ingyen közvetítjük. Petőfi 3. 344-300.

BALATONSZÉPLAKON vízközeli nyaraló áron alul sürgősen eladó. Érd.: 8-18-ig 06-22/302-433, 06-20/392-284. (164668/6H)

SZÉKESFEHÉRVÁRON, a 8. számú főközlekedési út városi elkerülő szakaszán 7000 m² teljes közműves terület eladó. Érd.: 8-18-ig 06-22/302-433, 06-20/392-284. (164670/6H)

INGATLAN adásvétel, csere, hatékonyan, gyorsan Fehérvár legrégebben működő korszerű ingatlanközvetítő irodájában. **HELS** Szekfű Gy. u. 3. 316-130/106. (164994/7H)

ÚRHIDÁN 120 m²-es családi ház 500 n. öl telken eladó. I.ár 4 millió, lakást beszámítunk. Tel.: 22-364-594.

TÖLTÉSFÖLD, építési törmelék elhelyezhető. Székesfehérvár, Lugosi u. 77.

ISZKASZENTGYÖRGYI 3+2 félszobás, házas ingatlan sürgősen eladó. Minden megoldás érdekel. Érd.: Iszkaszentgyörgy, Kossuth u. 30.

SZABADBATTYÁNBAN tetőtérbeépítéses családi ház eladó. Érd.: 22/363-787, 22/363-791.

CSALÁDI ház eladó. Érdeklődni lehet: Szfvár, Seregélyesi út 87. egész nap.

VELENCÉN, panziónak is alkalmas, berendezett nyaraló, vízhez közel eladó. Irányár: 12 millió Ft. Érdeklődni: 322-424. (167020/2H)

ELADÓ vidéki családi házak Seregélyes, Jenő, Székesfehérváron lakások. 327-086.

ÉPÍTÉSI telek az Öreghegyen eladó. Tel.: 301-107.

POLGÁRDIN 5 szoba + nappali, 2 konyha, 2 fürdőszobás, erkélyes, összközműves családi ház, melléképületekkel eladó. Tel.: 22-366-237.

ZÖLDÖVEZETBEN, főútvonalon, központi helyen, családi ház Budai út 168. alatt eladó. Érdeklődni: 15-19 óráig.

SEREGÉLYESEN régi típusú, gáztűtéses, vízvezetékes családi ház eladó. Lakás csere is érdekel, földszinti vagy első emeleti. Tel.: 22-447-074.

FEKETEHEGYEN 3 szintes családi ház üzlethelyiséggel, lakhatásival, 80% készültséggel eladó. 22-381-696.

LOVASBERÉNY, Dózsa u. 11 alatt egyszobás, komfortos lakóház 600 n. öl telekkel eladó. Érdeklődni: július 20. 21-én a helyszínen.

KIS családi ház a Brassói út elején eladó. Tel.: napközben: 340-715, este: 23/375-454.

AGÁRDI gáztűtéses 80 m² nyaralót, és tört. belvárosi önkorm. 1,5 szobás gáztűtéses lakást **ELCSERÉLNÉK** szfvári családi házra, vagy nagyméretű lakásra értékegyeztetéssel, vagy **ELADOM**. Tel.: 382-837.

loáni: 337-415 telefonon.

ELADÓ 3 szoba összkomfortos családi ház. Érd.: Selmeczi, Sárbogárd, Csók I. u. 13. (SZ)

SÜRGŐSEN eladó Söréden családi ház, nagy telekkel. Érd.: 410-457, 17.00-19.00-ig. (SZ)

VELENCE, Rákóczi út 22. sz. régi típusú családi ház sürgősen eladó. Irányár: 3 mill. Ft. Érd.: 22/473-105 tel., vagy 22/471-069. (SZ)

ÖREGHEGYEN zártkert eladó. Víz, villany, pince, házzal. Érdeklődni: 318-908. (167572/1H)

CSALÁDI ház, hatszobás, tetőtér-beépítéses eladó. Lakást beszámítok. Szfvár, Tompa M. u. 117/a. Érd.: 17 óra után.

ELADÓ: Budapesten, XXI. ker. (Csepel-Királyerdő) családi ház. Telek 300 m², m. épület, '86-ban épült, 54 m², felújításra szorul. A központtól könnyen megközelíthető, csendes lakóövezetben, a Kis-Dunától 600 m-re van.
Irányár: 3,9 millió Ft.
Csak készpénz.
Érd. tel.: 06-30/592-043.
(167524/1H)

FEHÉRVÁRCSURGÓI víztározónál gyümölcsös pincével eladó. Tel.: 303-959, este. 314-521.

CSALÁDI ház eladó a Móri úton. Tel.: 337-096.

ÖSSZKÖLTÖZŐK FIGYELEM! Áron alul eladó, két család részére, különbejáratú új családi ház az Öreghegyen! panel lakást beszámítunk. Érd.: 313-758, 304-410, Nagyszombati 255.

SZABADBATTYÁNBAN eladó családi ház sürgősen. Székesfehérvári lakást beszámítok 1.600.000,-ig. Érdeklődni: Szabadbattyán, Damjanich út 9/a.

CSALÁDI ház 4 éves, tetőtérbeépítés sürgősen eladó (2x96 m²) lakás beszámítok. Érdeklődni: 336-881 telefonon.

ELADÓ nagy családi ház! Panelt beszámítunk. Érd.: 381-654.

LAKÁS, üzletnek is alkalmas állapotban, Sárosd központjában, kedvező áron eladó v. elcserélhető. Tel.: 06-60-460-640.

CSÁKBERÉNYBEN főút mellett saroktelken kis családi ház eladó. Érd.: egész nap Mansparth u. 9.

SZÉKESFEHÉRVÁR fecskeparti kereskedelmi centrumában felépítményes ingatlan eladó. Érd.: 22-315-671.

TÁRS

30-AS pár tartós baráti kapcsolatra házaspárt keres. „Intim 167548" jeligére a kiadóba. (SZ)

URAM! Lepje meg magát! velem! 06-30-477-390.

SZOMBATHELYEN, vegyszerek, uszodagépészet. **DÁVID USZODATECHNIKA** Szfvár, Alvinci köz 11. (Maroshegy) 22/320-992.

ÚJRA itt a nyár! **NAPELLENZŐK** 11 típusa, osztrák **VÁSZONNAL.** Decomatic **SZALAGFÜGGÖNYÖK,** üvegszálas **SZÚNYOGHÁLÓK, REDŐNYÖK,** német **RELUXÁK,** harmonikaajtók, garázskapuk távirányítással is. Júliusban 5% **ÁRENGEDMÉNY.** Telefon: 22/300-527. (160197/16H)

PRECÍZ gépi földmunkavégzés, ha kell szállítással. Telefon: 421-715.

MATEMATIKÁBÓL PÓTVIZSGÁRA felkészítek. Szfvár, Sarló 5. fsz/3. 22/314-274.

KÁRPÓTLÁSI JEGYET VÁSÁROLOK! Tel.: 06-60-320-744.

LAMBÉRIA, HAJÓPADLÓ gyártás és eladás. Szfvár, Dobsinai u. 2. Tel.: (22) 300-805. (163897/6H)

ANTIK BÚTOROKAT, festményeket, faliórákat, bizsukat, bronz csillárokat, kézimunkákat, régi fa, fém játékokat vásárolok. 06-22-271-252. (164136/7H)

REDŐNY, reluxa, szalagfüggöny, harmonikaajtó (ablakos is) napellenző legolcsóbban, vidékre is. Tel.: 340-550.

FÜRDŐKÁDAK felújítása bontás nélkül garanciával. Tel.: 06-60/398-533. (165527/4H)

Ingyen házat nem adunk, csak olcsó téglát
a bakonyszentlászlói
Téglagyárban 06-60-396-766.
(164693/1H)

ELADÓ gyári hajópadló-lambéria gyártó gép tartozékokkal, valamint körfűrész-gatter sínkocsival, asztali körfűrész, egyéb asztalosipari szerszámok és gépek, villanymotorok. Tel.: 474-366, 06-30-594-169. (165581/4H)

KUKORICÁT veszek. Telefon: 06/57/430-262. (165799/5H)

AMERIKAI SZÚNYOGHÁLÓ, redőny (betörésvédelemmel is), reluxa, napellenző, szalagfüggöny széles színválasztékkal. Tel.: 22/347-649, 25/323-295 **SÁBA-ROLL Kft.** (161857/13H)

JOCELYNE
NYÁRI VÁSÁR 10-80%-OS ÁRKEDVEZMÉNY.
KÖRÖMVIRÁG KRÉM ÉRKEZETT.
8000 SZFVÁR, MÓRICZ ZS. U. 8.

GONDOLJON a télre, szigeteltesse nyílászáróit, szilikon csőprofillal. Tel.: 320-002 18 órától. (165987/2H)

MORZSOLT kukoricát vásárolunk folyamatosan 2700-2800 Ft-os áron, valamint ideiglenes természű gabonaféléket kombájntól is. Közvetítőnek jutalékot fizetünk! Bácsgabona Kft. Kecskemét. Tel.: 76/412-669; 20/218-425. (166138/1H)

KUKORICA és egy étkezőasztal négy székkel eladó. Tel.: 344-176.

KÁRPITOZOTT bútorok javítása, áthúzása, rövid határidővel, ingyenes szállítással vidékre is. 22/337-853. (166404/3H)

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutatóintézet Könyvtár Budapest
26 757

HAJDU, ÉTIENNE
1907 - 1996

Magyar származású szobrász, a XX. századi művészet egyik nemzetközileg is elismert egyénisége, mestere. 1927-ben érkezett Franciaországba, ahol az Academie de la Chaumiére-ben, Bourdell-nél és az École des Beaux-Arts-ban tanult. 1935 és 1937 között Hollandiában és Görögországban járt tanulmányutakon. Az absztraktokhoz a harmincas évek közepén csatlakozott. Számos kiállítása volt Amerika és Európa nagy kultúrközpontjaiban. Művészetét a francia állam Becsületrenddel és Nemzeti Érdemrenddel ismerte el.

KÉKSZAKÁLL, 1977
papír, szitanyomat, 420x320 mm.
j.j.l.: A Livia et Imre Hajdu 1977
Ltsz.: K. 85.240.1.

KALLIGRÁFIA, 1975
papír, magasnyomás, 390x280 mm.
j.j.l.: Hajdu 1975
Ltsz.: K. 85.241.1.

KÉKSZAKÁLL HETEDIK FELESÉGE, 1978
papír, szitanyomat, 505x329 mm.
j.j.l.: Hajdu 1978
Ltsz.: K. 85.461.l.

Étienne Hajdu "szobrain felismerhető a természeti inspiráció, a biológiai struktúrákkal való játék, s szinte követhető a folyamat, mely az ötletet adó alakzattól a végsőkig tisztázott plasztikai formáig vezet. De felismerhető a művészet múltjának inspiratív hatása is szobrászatában, a neolitikum, a bronzkor, a görög archaikum formakincse, egy világosan gondolkodó művész értelmezte formakincs: s van-e eredetibb, egyénibb dolog az értelmezésnél? Hajdu művészete azonban mégsem a megtalált, hanem a kitalált formák kincstára; az ősi formákból, nehéz tömbökből nála sziluett lesz, töretlen körvonal, fénytárnyékot váltogató csiszolt felület...Hajdu művészete - ha definiálni próbáljuk: egy szobrász vallomása a szobrászatról" -

Sík Csaba

"A művész korának igazságát teremti meg"-

Étienne Hajdu

IRODALOM

Sík Csaba: Prológus egy kiállításhoz. Műgyűjtő. 1970. II. évf., 2. sz., 46-50.o.
S.P.: Étienne Hajdu. Művészet. 1973. XIV. évf., 12. sz., 43-44.o.
Kurucz Gyula: Étienne Hajdu. Corvina Kiadó, Budapest, 1989.
Mezei Ottó: Dimenziók határán. Művészet. 1989. XXX. évf., 7. sz., 8-11.o.
Dictionnaire de l'art moderne et contemporain. Edition Hazan, Paris, 1992. 279.o.
Róka Zsuzsa: Meghalt Étienne Hajdu. Magyar Hírlap. 1996. április 2.

Kéks

„Hogy segítse elmosni az évszázados előítéleteket"

„Különc" galéria a pszichiátrián

A hazai pszichiátriai intézetek közül jó néhányban található olyan múzeum vagy gyűjtemény, ahol a betegek terápiás foglalkozásokon készült alkotásait lehet megtekinteni. Az azonban, hogy egy hasonló intézményben igazi, a szó hagyományos értelmében vett galéria működjön – valljuk be –, nem mindennapos dolog. Kevesen tudják, hogy éppen kerületünkben, a Nyírő Gyula Kórház új pszichiátriai épületének első emeletén működik egy ilyen kiállítóhely, amely 1999-es „debütálása" óta már túl van a huszadik sikeres kiállításon is. Az ötletet az osztály vezetője, dr. Kassai-Farkas Ákos főorvos álmodta és valósította meg; bevallása szerint egy sajátos, hármas missziótól vezérelve.

– Mivel édesapám festőművész volt, a művészethez való kötődésem meglehetősen régi keletű. A sors azonban engem sajnos nem áldott meg az övéhez hasonló képességekkel, ezért kezdettől fogva úgy éreztem, hogy ha már az ember nem született kiemelkedő adottságokkal, legalább próbáljon meg segíteni azoknak, akik tehetségesek: mecénáskodjon, szervezzen; adjon lehetőséget másoknak: fiataloknak, idősebbeknek; híreseknek és pályakezdőknek. A hely, ahol mindezt megvalósíthatom, a foglalkozásomból következett: ha cipész lennék, valószínűleg a szuszterműhelyemből csináltam volna galériát, de miután pszichiátriai osztályon dolgozom, hát itt volt rá lehetőségem. Ebből a szempontból ugyanakkor az is hozzátartozott a „küldetéshez", hogy olyan környezetben kellett „meghonosítanom" a kultúrát, ami nem szokványos. A szakma egyik neves képviselője egyébként azt vallotta, hogy a pszichiáter nemcsak gyógyít, hanem tanít, és egyfajta életszemléletet is képvisel; nos, a galéria működtetése, azt hiszem, ennek az elvárásnak – feladatnak is megfelel.

A főorvos-galériatulajdonos elmondása szerint az ötlet megvalósítása annak idején semmiféle ellenállásba nem ütközött kollégái részéről, ám nem igazán vették komolyan: volt, aki jópofa dolognak, mások „a főnök hülyeségének" gondolták.

Eleinte persze nem is ment minden zökkenőmentesen, mára azonban már képzőművész körökben is elfogadták és megszerették a „különc" galériát; hétről-hétre újabb művészek kopogtatnak az ajtón, hogy szeretnének kiállítani; 2004 áprilisáig már gyakorlatilag be is telt a kiállítási naptár. A Nyírő Galéria – vagy ha úgy tetszik: Kassai Kortárs Galéria persze nemcsak az alkotók, a közönség, a látogatók körében is egyre népszerűbb: egy-egy kiállításmegnyitóra olykor 70 érdeklődő is érkezik, sőt a régi betegek is visszatérnek az ilyen alkalmakra.

Ma már valamivel Ákos dolga is könnyebb; kezdetben ugyanis egyedül rá hárult minden feladat, a szervezéstől a finanszírozásig. Időközben szerencsére akadt az osztályról egy segítőtársa, akivel azonban továbbra is a saját szabadidejéből, saját energiájából – és saját zsebéből valósít meg mindent, a kiállítások megszervezésétől, menedzselésétől a reklámokig, meghívókig, plakátokig. Kicsit költséges hobbi – tárja szét a kezét, de lelkesedését, elhivatottságát látva az emberben fel sem merül a kérdés, hogy megéri-e.

– Volt egy időszak, amikor se energiám, se pénzem nem volt az egészre, de akkor odajöttek a betegek és megkérdezték, hogy „Tessék mondani, főorvos úr, miért nincs kiállítás? Mikor lesz a következő?" – az ilyenek pedig mindig megerősítettek abban, hogy folytatnom kell tovább. Már csak azért is, mert egy hasonló funkciójú épületben, egy nem különösebben bensőséges környezetben a díszítésnek, dekorációnak óriási szerepe van. A betegek egész nap képzőművészeti alkotások között jönnek-mennek; gyakorlatilag benne élnek a kultúrában, de a látogatók is óhatatlanul áthaladnak a galérián: akarva-akaratlanul hozzájuk is eljut a művészet. Azt gondolom, ennek feltétlenül megvan a haszna; én hiszek ugyanis abban, hogy az ember szép környezetben belülről is szebb lesz, és másképp viszonyul az élet dolgaihoz. Itt van például a december 20-ig nyitvatartó graffitikiállítás. A tűzfalfestészetet illetően – tudjuk – nincsen semmiféle társadalmi konszenzus: a minősíthetetlentől a művésziig az emberek különbözőképpen, olykor szélsőséges módon ítélik meg. A megnyitó óta ugyanakkor számtalan üzletember keresett meg, hogy hozzam össze őket a graffitisekkel, mert vendéglők oldalát, kerítéseket szeretnének kidekoráltatni, újjávarázsolni a segítségükkel. Azt gondolom, ha ez a kiállítás egy kicsit is segített megtalálni a graffiti helyét, összehozni fogyasztót és alkotót, vagy akár csak egyetlen üres fal is szebbé lesz ezáltal, akkor amibe nekem ez az egész került, már megérte.

A galériával vállalt „misszió" harmadik, nem titkolt célja – Kassai dr. bevallása szerint – az, hogy segítse elmosni a társadalomban élő, évszázadok alatt berögződött, bebetonozódott előítéleteket.

– Valamikor régen a másság szerves része, nem pedig kirívó eleme volt a társadalomnak, minden közösségnek megvolt a maga bolondja, és nem volt benne semmi különös. Manapság azonban az emberek nem tudnak mit kezdeni a devianciával, inkább ellökik maguktól, elhatárolódnak tőle. Az, hogy egy-egy kiállításmegnyitóra 40–50 látogató érkezik, a mi esetünkben nemcsak azt jelenti, hogy ők most elmentek egy galériába, hanem egyúttal azt is, hogy az önmagukat egészségesnek vélő emberek eljöttek a „bolondok házába". Fontosnak tartom, hogy ha eltörölni lehetetlen is, de legalább elmossuk a kétféle csoport közötti előítéletes határvonalat, hiszen aki ma itt van, az holnap kint van az utcán, és fordítva: holnap bármelyikük – bármelyikünk is itt lehet. Ugyanezt kívántam szemléltetni, amikor kialakítottam a második emeleti állandó kiállítást: a két épületszárny közül az egyik oldalon olyan reprodukciókat, plakátokat gyűjtöttem össze, amelyek híres, biztosan egészséges festők alkotásai, de ha bárki ránéz, kórosnak, patológiásnak lehetne tekinteni őket. A másik oldalon viszont éppen fordítva: bizonyítottan diagnózissal bíró emberek olyan alkotásai vannak, amelyekről senki nem mondja meg, hogy nem egészséges képzőművész készítette őket. Szerintem nem az a lényeg, hogy valaki melyik oldalon áll, hanem hogy mindannyian másképp éreznénk magunkat, ha szebb, harmonikusabb környezetben élnénk.

Joó Hajnalka

Hajdú József Ferenc kiállított fotói köztéri graffitikről

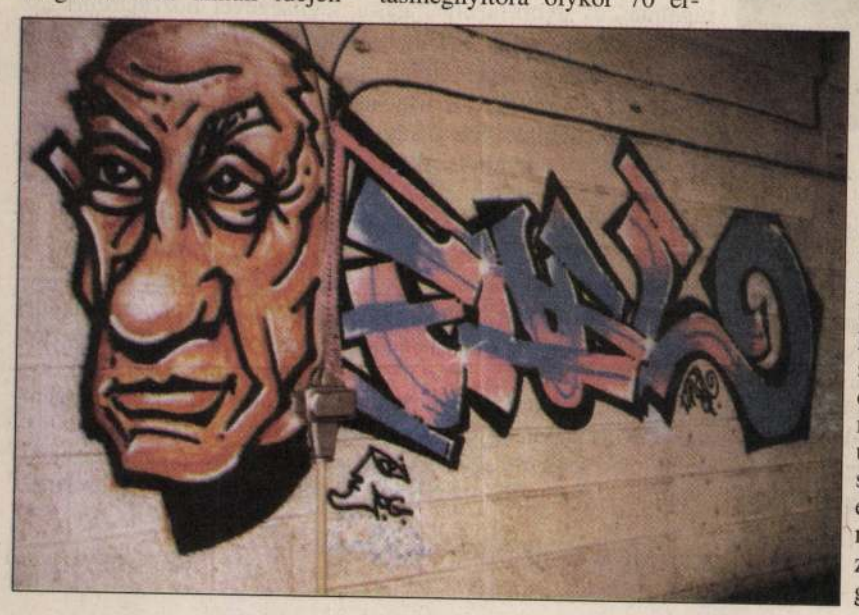

Törököt fogtam

Keçe Mehmet Kemal a Szent István körútról

Számos épületünk tanúskodik a törökök 150 évnyi ittlétéről. A gyerekek által megtanult első három versben biztosan szerepel Móricz Zsigmond remeke, A török és a tehenek. A kisiskolások, főleg a fiúk rendszerint az Egri csillagokon tanulnak meg olvasni. A nyelvtörténet során a magyar szókincset török jövevényszavak gazdagították. Mégis most, 2002-ben nem túl sokat tudunk a törökökről. Ezért örültem, hogy megismertem *Keçe Mehmet Kemalt*, a Szent István körúti Szeráj étterem üzletvezetőjét.

– *Hogyan kerültél ide?*

– Néhány barátom unszolására 1995-ben jöttem Magyarországra. Ők már itt élnek 10 éve, és folyamatosan hívtak engem is. Eredetileg esztergályos a szakmám. Később Isztambulban recepciós voltam egy szállodában, és ezután jöttem Budapestre. Itt kezdetben a józsefvárosi piacon dolgoztam egy török büfében, és két éve kerültem ehhez az étteremhez. Nem hiszem, hogy valamikor is visszamegyek Törökországba, mert bár ott is jó volt, itt jobban érzem magam. Itt él a családom. A feleségem is török és ebben az étteremben dolgozik.

– *Törökországban is tanítják az iskolában, hogy a magyar és a török nép évszázadokig ellensége volt egymásnak?*

– Ezt a török iskolában nem tanítják, de amikor szállodában dolgoztam, sokszor jöttek magyar vendégek és mindig elmesélték.

– *Hogyan tanultak meg magyarul?*

– Nem jártam semmilyen nyelviskolába, és nem is tanított soha senki, de annyit hallottam, annyit kellett beszélni, hogy megtanultam. Olvasni tudok magyarul, de írni nem annyira. A török írás ugyanis nagyon más, mint a magyar.

– *Ebben az étteremben mindig sokan vannak. Szerinted miért szeretik a magyarok a török ételt?*

– A török konyha nagyon sokszínű. Fűszeres és nagyon sok zöldséget, és különösen sok padlizsánt használ. A fűszereket és a jellegzetes török hozzávalókat, például a piroslencsét és a csicseriborsót Törökországból hozatjuk. Csak olajjal főzünk és sütünk, zsírt és margarint nem használunk.

– *A magyar konyhát ismered?*

– Nem nagyon, legtöbbször török ételt eszem. Persze kóstoltam már, mikor magyar étteremben jártam, de csak csirkét és pulykát ettem, a sertést tiltja a vallás.

– *Születésnapokat, névnapokat ünnepeltek?*

– A születésnapját körülbelül minden második török ünnepli, a névnapot senki sem, ilyen nincs is. Egyáltalán, a szórakozás nálunk teljesen más. Egy rendesebb török család például nem engedi el a lányát egyedül bulizni, legfeljebb talán a testvérével. Teljesen más kultúra a miénk, nálunk a lányok még most is szűzen mennek férjhez. Törökországban 1923 óta demokrácia van, és nem szultánok uralkodnak. Annyi szórakozóhely van Isztambulban, mint kevés európai nagyvárosban. Viszont a család nagyon kemény kötelék. Mikor 24 éves voltam, minden keresetemet apámnak adtam, aki ebből zsebpénzt adott nekem. A testvérek egy helyen dolgoznak, egy helyen laknak, így mindenféleképpen szorosabb kapocs van köztük.

– *Minden honfitársad jól érzi magát Magyarországon?*

– Itt, az étteremben 12 török szakács dolgozik, legtöbbjük itt lakik, a XIII. kerületben, és ők is jól érzik magukat. Ha egy török egyszer Magyarországra jön, nemigen akar hazamenni. Mert itt jó.

HAJDÚ-JÓZSEF FERENC

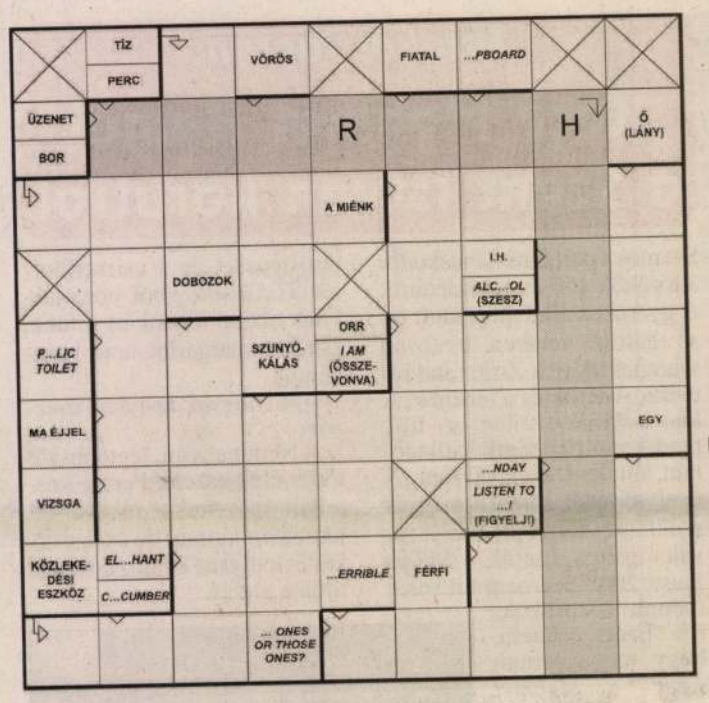

NYELVOKTATÓ KERESZTREJTVÉNYEK

komplett szókincsépítő könyvsorozat kezdőknek és haladóknak

Ha karácsonyig megrendeli a nyelvoktató rejtvénykönyvcsomagot, 15% kedvezményt biztosítunk.

További információ és rendelésfelvétel a Strucc Kft.-nél:
Telefonon: 200-3025
E-mailen: info@strucc.hu
Boltunkban: XIII. ker. Csanády u. 5. (Lehel téri metrómegállónál)

A helyes megfejtést boltunkba dec. 18-ig beküldők között angol novellásköteteket sorsolunk ki!

GONDOSAN FEJTSE MEG ANGOLUL!

A XIII. Kerületi Önkormányzat megbízásából az Angyalföld-Újlipótváros-Vizafogó Vagyonkezelő Rt.

NYILVÁNOS ÁRVERÉST HIRDET

***Időpont:* 2002. december 19. (csütörtök) 9 órakor**

***Helye:* József Attila Művelődési Központ (Bp. XIII., József A. tér 4.)**

Meghirdetjük a Budapest XIII. kerületi társasházakban lévő, nem lakás céljára szolgáló – elsősorban óvóhelyként lealapított – pincék tulajdonjogának árverés útján történő eladását.

Az udvari, illetve lépcsőházi lejáratú helyiségek felújításra szorulnak.

Garam u. 27. (115 nm); Hegedűs Gy. u. 104. (41 nm); Kassák Lajos u. 57. (163 nm); Pap Károly u. 12. (204 nm); Alig u. 3. (49 nm); Váci út 121. (Bence u. 6) (146 nm); Szent László u. 145. (273 nm); Dagály u. 16–18. (55 nm); Tahi u. 40/A (145 nm); Turbina u. 6. (112 nm); Visegrádi u. 63. (131 nm); Szent István park 17. (Hollán E. u. 48.) (20 nm); Váci út 129. (78 nm); Béke u. 110–128. szám alatti társasházakban 8–73 nm-ig különböző alapterületű pincehelyiségek.

Az árverésen való részvétel feltételeit, a meghirdetett helyiségek megtekintésének időpontját, a kikiáltási árakat a polgármesteri hivatal hivatalos hirdetőtábláján, ügyfélszolgálati irodáiban, valamint az Angyalföld-Újlipótváros-Vizafogó Vagyonkezelő Rt.-nél kifüggesztett és beszerezhető hirdetmény tartalmazza.

Érdeklődni lehet: Angyalföld-Újlipótváros-Vizafogó Vagyonkezelő Rt., XIII., Béke u. 65. Telefon: 350-3728.

„Rám egy kicsivel több feladat hárul"

Mariann, a diákpolgármester

A felnőttek szinte kivétel nélkül ismerik saját polgármesterüket, és azt is tudják, különféle problémáikkal az önkormányzat mely hivatalához fordulhatnak. A gyerekek, pontosabban a diákok talán még nem mindnyájan tudják, hogy most már nekik is van polgármesterük, aki azért dolgozik, hogy amit csak lehet, lehetővé tegyen a kerület diákjai számára. Ő *Fehér Mariann,* akit az Angyalföldi Gyermek- és Ifjúsági Házban található „hivatalában" kerestünk fel. Mariann a Károlyi Mihály Közgazdasági és Külkereskedelmi Szakközépiskolába jár, külker–üzletkötő szakra, tavaly érettségizett, és ötödévre ott maradt. Szeretne az ELTE-re felvételizni művelődésszervező szakra. Egyelőre nem gondolkozik azon, hogy később is esetleg önkormányzati pályán maradjon, de most nagyon szereti, amit csinál.

– A diákönkormányzatnak 15 tagja van, minden tag egy-egy iskolát képvisel. Engem ez a csapat választott meg vezetőnek, és így lettem én a diákpolgármester. Annyi a különbség köztem és a tagok között, hogy az elvégzett munkáról és mindenféle tevékenységünkről én számolok be a nagyönkormányzatnak negyedévente. Nem okoz gondot a felnőttekkel való kapcsolattartás, azért is vállaltam ezt, mert szeretek ilyesmit csinálni.

– Milyen feladatai vannak egy diákönkormányzatnak?

– Most elég sok feladatunk van. Áprilisban alakultunk meg, azóta már elkészítettük a működési szabályzatunkat, melyet most adtunk be a nagyönkormányzatnak, és várjuk, milyen lesz a fogadtatása. Van egy állandó programunk, minden évben májusban megszervezzük a „Neked Nap"-ot, melyen a kerület általános és középiskolái vesznek részt. Nemrég készítettünk egy kérdőívet a kerületi diákok számára, amelyben azt igyekszünk kideríteni, mit szeretnének a diákok, miben szenvednek hiányt, milyen programokat igényelnek, milyen problémáik vannak és mit várnak tőlünk. Mivel a nagyönkormányzat éves költségvetésében mi is szereplünk, ezért anyagi támogatásra mindenképpen, de mindenféle más segítségre is számíthatunk.

– Kiből lehet diákpolgármestert?

– Bárki polgármester lehet, aki XIII. kerületi diák, és még nem érte el a 22 éves kort. A mandátum nálunk azonban csak két évre szól.

– Manapság milyen aktuális problémákkal küzd a kerületi diákság?

– Pontosan erre keressük a választ a kérdőívekkel, de azért pár dolgot már most is tudunk. Sokan panaszkodnak, hogy iskolájukban nem működik iskolaújság, sok esetben azért, mert nincs rá pénz, ezért most ki is fogunk írni egy pályázatot, melynek keretében iskolaújságok ötleteit várjuk, és a nyertesek pénzjutalmat kapnak, amelyből megvalósíthatják elképzeléseiket. A kerületi iskolák könyvtárai is frissítésre, gazdagításra szorulnak, ebben is megpróbálunk segíteni.

– Téged sosem bánt, hogy míg az osztálytársaid délutánonként ráérnek, és azt csinálnak, amit akarnak, addig neked folyamatos felelősség nyomja a válladat?

– Négy éve ezt csinálom, hiszen már a DÖKMAG-nak is tagja voltam, úgyhogy megszoktam. Mindig is szerettem az ilyen dolgokat, már az általános iskolában nagy szervezőegyéniség voltam. De így is jut időm arra, amit szeretek, nagyon szeretem a zenét, négy évig hegedültem is, szeretek rajzolni és festeni is, sokrétű vagyok.

– Mit szeretsz abban a legjobban, hogy te vagy a diákpolgármester?

– Semmiképp sem érzem magam másnak vagy többnek, mint a többiek, ez csapatmunka, és én is a csapat tagja vagyok. Rám egy kicsit több feladat és több felelősség hárul, de a többiek segítségére is mindig számíthatok. Az osztálytársaim is pozitívan fogadták, hogy én lettem a diákönkormányzat vezetője, így legalább egyenesen hozzám tudnak fordulni, ha problémájuk van.

– Aki nincs abban a szerencsés helyzetben, hogy az osztálytársad, hogyan veheti fel veletek a kapcsolatot?

– Minden szerdán itt vagyunk a gyermekházban, akár személyesen is be lehet jönni, de fel lehet keresni *Berényi Katalint* is, aki a segítőnk itt, az Angyalföldi Gyermekházban. E-mailen is bátran fordulhatnak hozzánk a diákok, a *mary_lou@freemail.hu* vagy a *dagaly@axelero.hu* címeken. Azokban az iskolákban, amelyekben van diákönkormányzati képviselő, érdemes felvenni a kapcsolatot az adott diákkal, hiszen ők minden kérést, panaszt, bármit továbbítanak, és mi azon vagyunk, hogy ezeket meg is oldjuk.

Lami Juli

Ahol már ültettek és ahol még nem

Aki a virágot szereti rossz ember nem lehet – tartja a közmondás, ezért ha a közelben csak akár egy talpalatnyi földet is lát, ahol fű vagy virág teremhet, gondoskodó kézzel azt beülteti. Két ilyen, mondhatni iker földterület árválkodott gondozatlanul jó ideig a Kassák Lajos utca Lehel téri torkolatánál; annak idején, a járdaburkolat lerakásakor kanyarították ki a kövezetből nyilván a környéket vidító virágágyak céljára. Aztán a feledés valahogy elmocsarasította a két kicsi vendégtalajt. Nemrégiben a szomszédos ház egyik lakója, egy tiszteletreméltó idős hölgy megelégelte a szemét bántó termékenységet, s felásva teliültette előkelőbb nevén tagetes patulus, közönséges nevén büdöske magvaival. Ki is hajtottak a virágszálak, s ha nem is lett belőlük pompázatos díszkert, de mindenképp hozzásegítik a lakókat meg az arra haladókat az otthonosság könnyed érzetéhez. Persze öntözni, gondozni is kell, amit elültettek, de ezt már, úgy tudjuk, közösen végzik el, ha úgy tetszik kalákában. A szemközti oldalon ez még várat magára, különösképpen épp egy virágmagbolt előtt, de az ottani ház lakói, követve a szemközti példamutatást, már készülnek egy hasonló virágfakasztó összefogásra.

MINDENT EGY HELYEN: A LEHELEN

A LEHEL CSARNOKBAN nem csak kiváló minőségű hús-, hentesáru és mindig friss zöldség, gyümölcs, széles választékú vegyesélelmiszer, pékáru kapható, de a GALÉRIASZINTEN megtalálhatók divatos ruházati termékek, háztartási felszerelések, műszaki cikkek is.

A szolgáltatások közül a Lehelen működik ruhatisztító, cipőjavító, órás, varrógépjavító, utazási iroda, ingatlanközvetítő iroda, zálogházfiók, biopatikák és gyógynövény üzletek, szolárium és minden olyan más kínálat, amely az Ön kényelmét szolgálja.

Mert a LEHEL egy kicsivel több...

A parkolás első órája ingyenes! (feljárat a Váci úti oldalon)

Lehel Csarnok

Nyitva tartás:
A csarnok területén: hétfőtől péntekig 6–18, szombaton 6–14, vasárnap 6–13 óráig.

A metrószint területén: hétfőtől péntekig 6–22, szombat, vasárnap 6–16 óráig.

Az év végéig minden szombaton színes programokkal várjuk kedves vásárlóinkat!

Minőség, Kényelem, Biztonság

Az MKB Váci út 85. (MASPED-Ház) fiókja a lakosság és a vállalkozások szolgálatában

A Magyar Külkereskedelmi Bank hálózat–fejlesztésének újabb állomásaként az MKB Váci út 85. szám alatti fiókja decembertől kibővült tevékenységi körrel várja ügyfeleit.

Az új fiókvezető – Nagy József – ambíciózus tervei szerint a fiók rugalmas és gyors szolgáltatásai segítségével hozzájárulhat az MKB részesedésének további bővüléséhez a lakossági és a vállalkozói hitelezés gyorsan fejlődő piacán. Pápai Judit – korábbi fiókvezető – a jövőben a fiók ügyfélszolgálatát vezeti, így a fiók hagyományos ügyfelei felé ő képviseli a folytonosságot.

A fiók kibővült tevékenységi köre az MKB által nyújtott lakossági és vállalati hitelek teljes körét felöleli.

Lakossági téren nagy érdeklődésre számítanak az állami támogatásos lakáshitelek terén, de az MKB sajátforrású hitelei – köztük a forintban folyósított Euro hitel – is rendkívül népszerű az ügyfelek körében. Lakáshitelek mellett korlátlan felhasználású, euro- és forintalapú magánhitelekkel, akár 45 napos kamatmentes hitellehetőséget biztosító hitelkártyával, folyószámla hitellel és egyéb – betét és értékpapír fedezetű – lakossági hitelekkel várják a környéken lakó vagy dolgozó ügyfeleket.

A vállalati hitelezés terén forgóeszköz-finanszírozó, beruházási, export-import, illetve folyószámla és projekt hitelek közül forint- és devizaalapon egyaránt választhatnak az ügyfelek.

A gyors hitelbírálatot egységes hitelbírálati rendszer segíti. A fiókban számlát nyitó vállalkozók kiszolgálását elektronikus kapcsolattartást biztosító PC BANKár szolgáltatás teszi kényelmesebbé

·MKB·

Információ: MKB TeleBANKár 06–40–333–666

(x)

(47. old.)

Hajdú Flórián

festőművész

A művészről Sümegi György ír méltatást

Művészet 88/6

Hajdú Flórián: Kórus I (az Orwell-ciklusból), olaj, vászon, 80 × 60 cm, 1984
(fotó Hajdú Flórián)

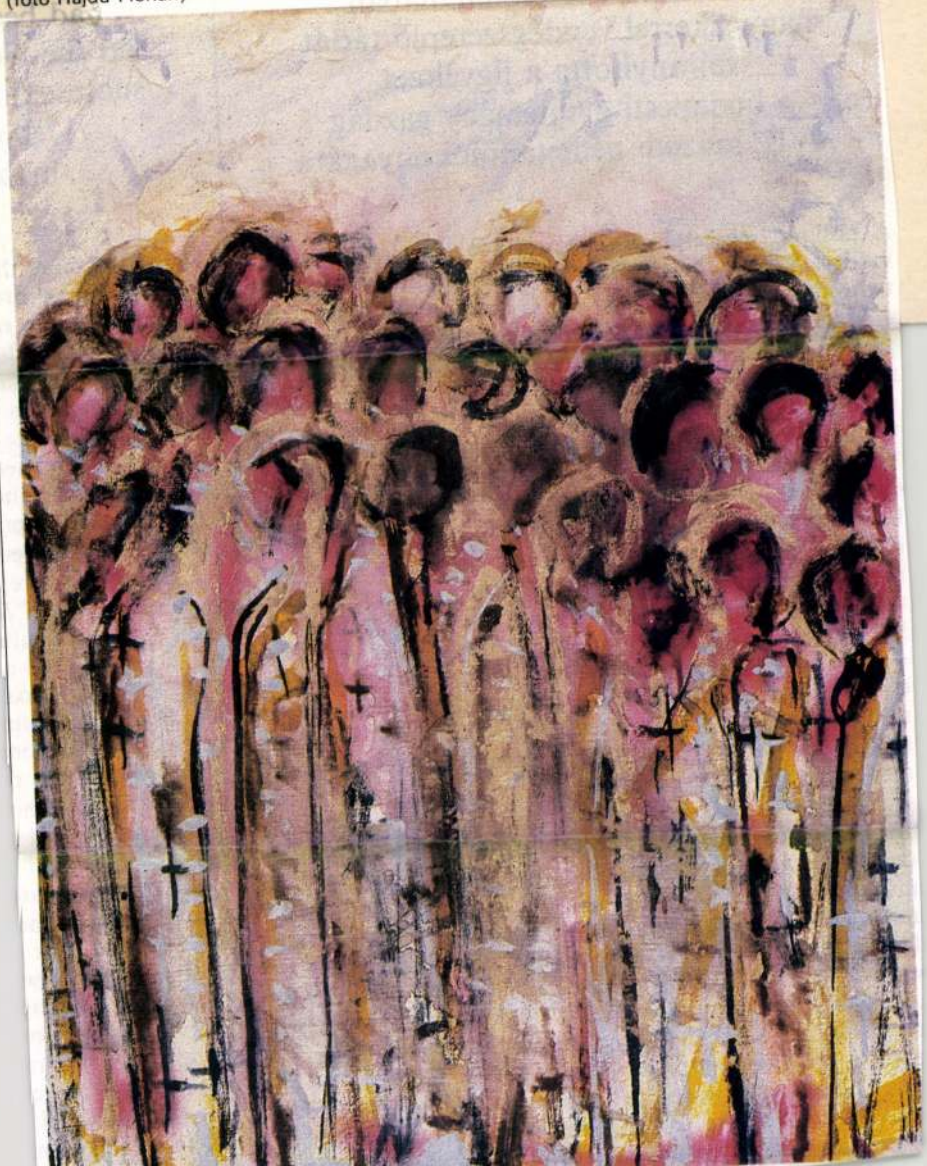

függetlenségük kivívása után – egy szabad, polgári protestáns állam alapjait vetették meg, míg a déli, flamand provinciák feudális-katolikus viszonyok között megrekedve, a spanyol monarchia fennhatósága alá tartoztak továbbra is. Mindez alapvetően meghatározta művészetüknek a társadalomban betöltött szerepét és fejlődését, valamint a művészek helyzetét. Míg a hollandok aranyszázadát az intim világi műfajok sokfélesége jellemezte, addig a flamandok elsősorban a monumentális, egyházi tárgyú festészet és a reprezentatív udvari művészet területén alkottak maradandót, két festőóriással, *Peter Paul Rubens*szel és *Anthonis van Dyck*kal az élen. Egyetemes szintű tehetségük ellenére a flamand nemzeti iskola legpregnánsabb képviselője mégis *Jacob Jordaens* (1593–1678), aki hazájának festészeti hagyományait és népi motívumait eredeti módon, művészeti eszközeiben is újat teremtve egyesítette. A tősgyökeres antwerpeni festő már fiatalon, 1615-ben huszonkét éves korában *mester*ként szerepelt szülővárosa festőcéhének listáján. Tehetségét számos műfajon belül kamatoztatta, de leginkább bibliai és mitológiai témák, allegórikus jelenetek és mesék foglalkoztatták. Már korán felkeltette érdeklődését, és egész életén át vonzotta egy ókori görög mese, mely *Aiszóposz* nevéhez fűződik. A történet szerint egy hideg téli napon a szatír észreveszi, hogy barátja, az ember, megdermedt kezeit melengeti leheletével. Majd este, közös vacsorájuk alkalmával ráfúj forró zabkására, hogy hűtse azt. A szatír erre megrökönyödve így szól: „Felmondom neked a barátságot, ember,

dependence, laid the
geois state while the
nating under feudal
the authority of the S
role and developmen
of artists. While the
terized by the divers
masters created their
cal painting and rep
giants, *Peter Paul R*
their universal geniu
of the Flemish n
(1593–1678) who co
motifs of his countr
means. Born and br
old Jordaens was r
painters' guild of hi
in many genres but
themes, allegorical
linked with the nan
as a young man and
this story the satyr
his friend, tries to w
Then in the evening
to cool it. The sho
friends with you n
same mouth." The
friendships should

The ancient Ron

BENCE PAL
FELVÉTELEI

A világűr érzete

FÉNY MÖGÉ REJTVE

Több nyugat-európai tanulmányút után egyéves ösztöndíjjal érkezett Magyarországra egy Belgrádban élő festő: Hajdu Flórián. Pályafutása különös hiánnyal indult: 1971-ben, amikor befejezte tanulmányait a belgrádi Képzőművészeti Akadémián, még rendezett két önálló kiállítást — egyet Jugoszláviában, egyet pedig Tokióban —, majd pontosan egy évtizeden át, egészen 1981-ig nem festett. Az újrakezdés első éveiben erősen expresszív, lüktető, majdhogynem zaklatott felfogásban dolgozik, a témául választott jelenségek nyugalmának látszólagosságát ragadja meg. Ezt a korszakot idézi föl a Fényes Adolf Teremben bemutatott Exterieur-Enterieur ciklus, amelynek képei 1982 és 1983 során készültek. A következő év terméséből rajzokat mutat be: a tussal és temperával készült kisméretű munkák közös — és Hajdu későbbi festményei felé mutató — jellegzetessége a figurákat érzelemmel telített jelekké tömörítő, lírai absztrakt szemlélet, s a japán kalligráfiára emlékeztető, kisebb jelcsoportokban gondolkodó szerkesztés. Már ezeken a rajzokon megjelenik az aranyszín, ami későbbi képeinek szembetűnő, és a hangulatot meghatározó alkotóeleme lesz. Elsősorban ezért talál kapcsolatot több méltatója Hajdu festészete és Bizánc, illetve a középkor freskói, ikonográfiája között. A misztériumokkal övezett arany tompa fénye azonban Hajdunál nem a reprezentativitás, hanem az elvonatkoztatás, egy kissé talán az elidegenítés eszköze is. Az Érzetek című ciklus jobbára csak fogalomként megismerhető, a maga teljességében közvetlenül soha meg nem tapasztalható jelenségek (tér, halhatatlanság, világűr, felemelkedés, alászállás) képi képzeteit mutatja föl, finoman érzékeltetve azt is, hogy a művész által teremtett látvány szükségszerűen töredékes, hiszen csupán csak egy a „láthatatlan" téma lehetséges végtelen számú — mert mindig szubjektív — művészi értelmezése közül.

A. J.

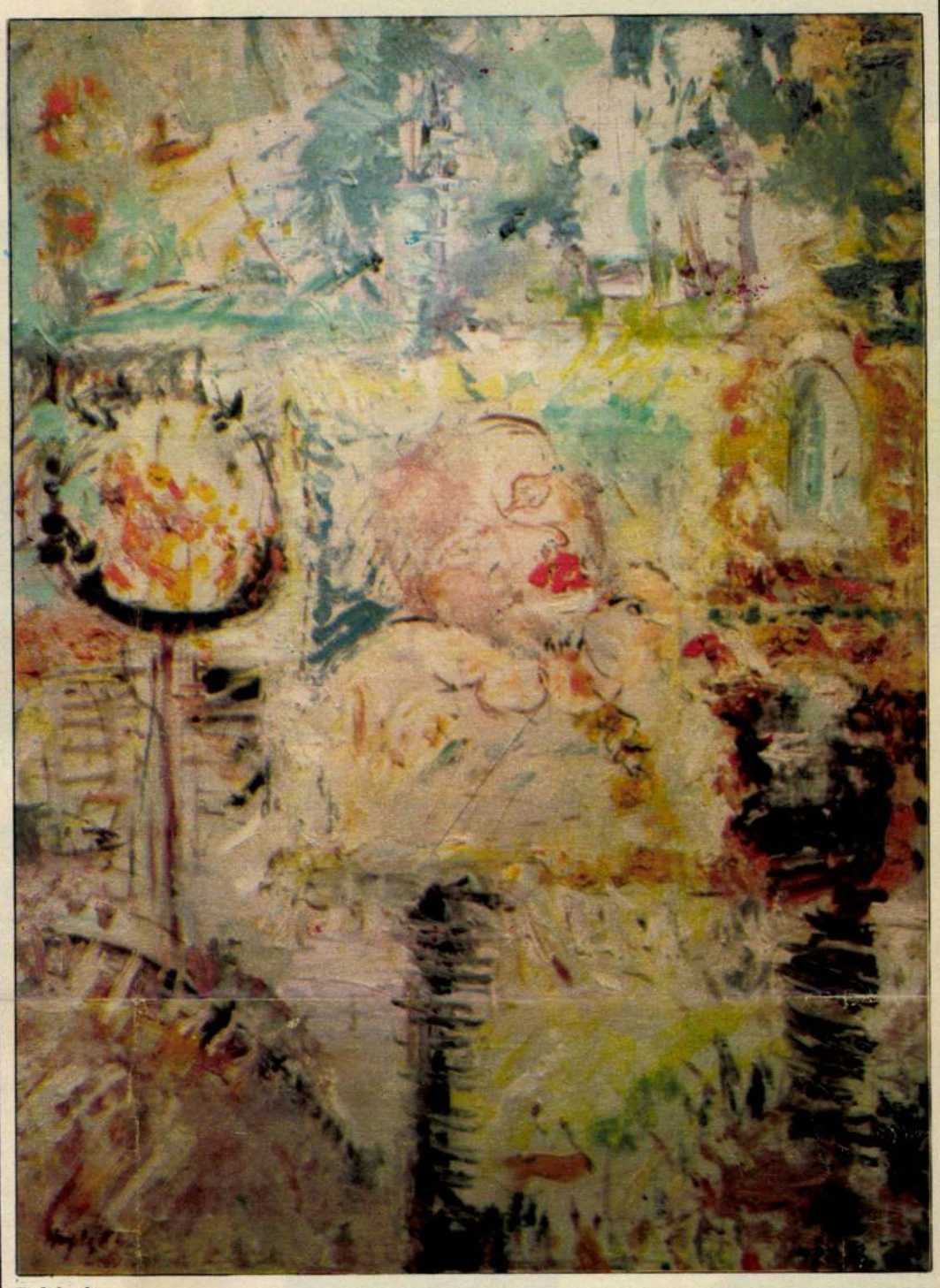

Bohócok

A térbe emelkedés érzete

SÁFÁR TIBOR FELVÉTELEI

Hajdú Flórián, festőművész

Szimegi György: Képforozatok Hajdú Flórián világa.

Hajdú Flórián: Kórus I (az Orwell-ciklusból), olaj, vászon, 80 × 60 cm, 1984
(fotó Hajdú Flórián)

Művészet, 1988. jún., 47-old.

gy ókori görög mese, mely
A történet szerint egy hi-
zreveszi, hogy barátja, az
melengeti leheletével. Majd
almával ráfúj forró zabká-
szatír erre megrökönyödve
ked a barátságot, ember,

Then in the evenir
to cool it. The sh
friends with you
same mouth." The
friendships should

The ancient Ror
Aesop ridiculing h

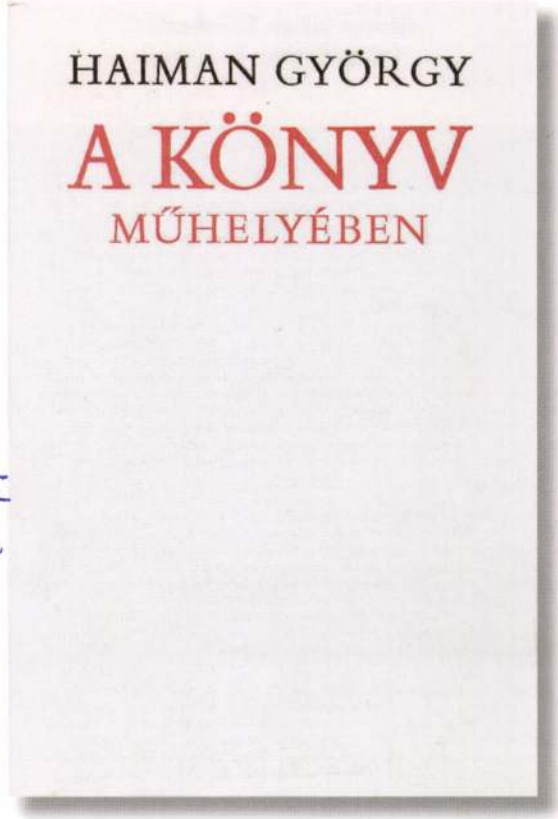

Haiman György: Könyvborító / György Haiman: Book cover
[*1979*]

Haiman György

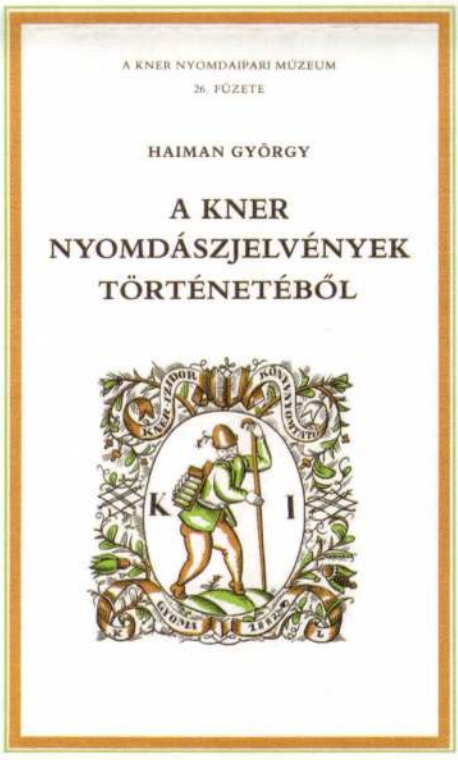

Haiman György: Füzetborító / György Haiman: Booklet cover
[*1994*]

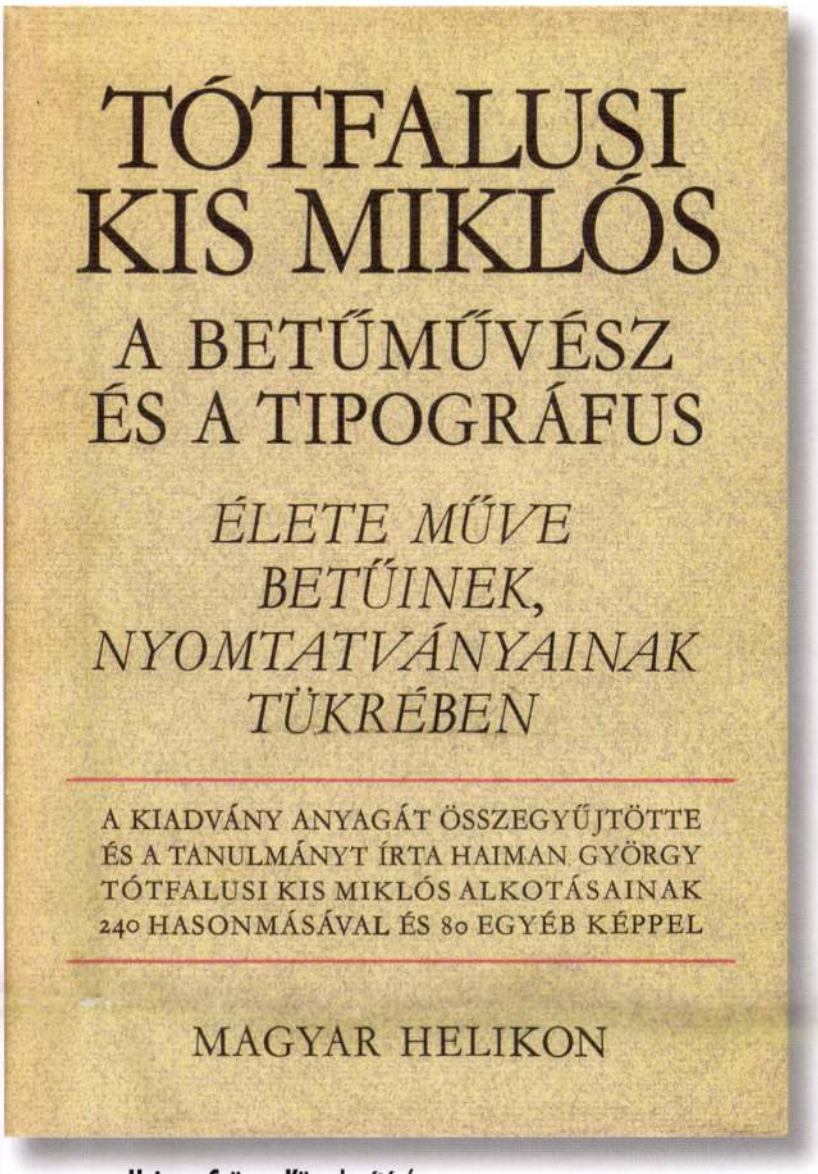

Haiman György: Könyvborító / György Haiman: Book cover
[*1974*]

Magyar Grafika című lap munkatársa szakmai jegyzeteiben is a tradicionális nyomdai hagyományokat igyekezett ápolni és átadni, nagy hangsúlyt fektetett a precizitásra és a magyar nyelv ápolására. Munkásságáért Gutenberg- és Tótfalusi Kis Miklós-díjat, és a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése életműdíját kapta.

Kapcsolata a gyomai nyomdával és a gyomaiakkal sosem szakadt meg, Kner Imre szellemi hagyatékának gondozójaként önálló kötetek, tanulmányok sorát publikálta, ezzel is erősítve a Kner család tagjainak hírnevét. 1996. augusztus 13-án halt meg.

FÜZESNÉ HUDÁK JULIANNA
muzeológus

(In memoriam Haiman György, 1914–1996 – jubileumi kiállítás a grafikus-könyvtervező születésének 90. évfordulójára. Kner Nyomdaipari Múzeum, Gyomaendrőd, 2004. május 21–június 30.)

Haiman György: Könyvborító /
György Haiman: Book cover
[1974]

Haiman György: Könyvborító /
György Haiman: Book cover
[1982]

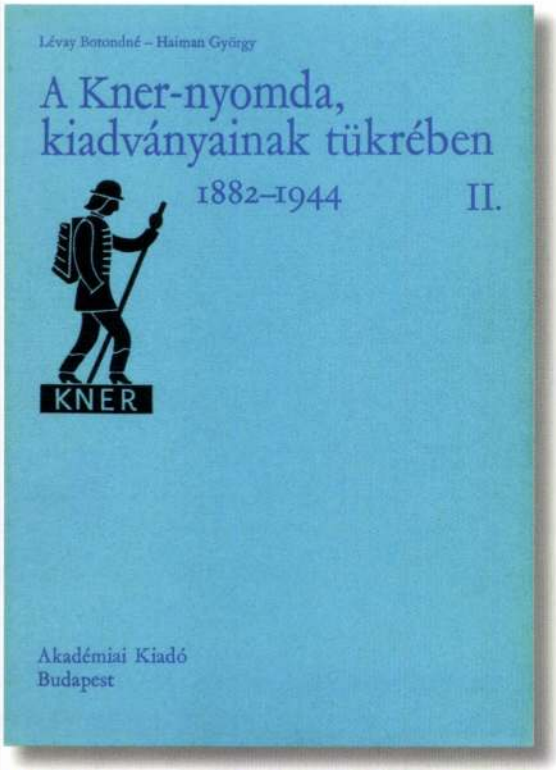

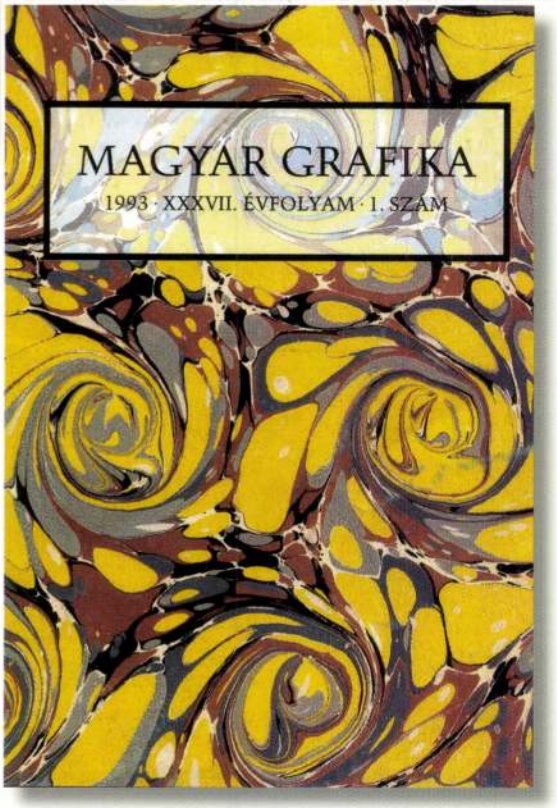

Haiman György: Folyóirat címlapja /
György Haiman: Journal cover
[1993]

György Haiman (1914–1996)

In memory of the graphic artist and book-designer on the 90th anniversary of his birth

After his graduation at the Budapest Technical University graphic artist and book-designer György Haiman took an exam in type-setting and started to work in Hungaria Press. After 1945 he was director of the world-famous Kner Printing House in Gyoma. From 1967 he headed the Department of Typo-graphics of the College of Applied Arts in Budapest. He qualified for the candidate's degree and doctoral degree in literary studies. His studies in printing history and typography were regularly published in scientific periodicals.

Haiman had a pre-eminent role in the promotion of the bequest of the famous Hungarian printer-graphic artist and typographer Imre Kner. He was awarded the Life Achievement Award of the Hungarian Publishers and Booksellers for his oeuvre. The memorial exhibition for the 90th anniversary of Haiman's birth presents a profound picture of his activity, especially his merits in developing Hungarian language and professional printing.

Egy grafikus-könyvtervező emlékezetére

90 éve született Haiman György (1914–1996)

Haiman György grafikus, könyvtervező 1914. május 26-án született Budapesten.

Édesanyja *Kner Ilona – Kner Izidor* legidősebb lánya –, édesapja *Haiman Hugó*.

Az első világháború kitörése után édesapja hadifogságba került, így édesanyjával Gyomára költöztek, s itt éltek 1919 januárjáig, majd visszatértek Budapestre.

A gyermekkori emlékek és a későbbi Gyomán töltött idő egy életre meghatározó volt, így ő is a „könyves szakmát" választotta. Gyermekként ismerte meg a nyomdát, majd nagybátyja, *Kner Imre* irányításával és útmutatásai alapján sajátította el a mesterség fortélyait s vált nyomdászmesterré, tipográfussá.

Tanulmányait az érettségi után az Atelier művészeti tervező és műhelyiskolában, majd a budapesti Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karán folytatta. 1932-től Kner Imre tanítványa Gyomán, 1934-ben tette le a betűszedő segédvizsgát, majd a budapesti Hungária Nyomdában dolgozott.

Fiatal kora óta rendszeresen tervezett reklámnyomtatványokat és könyveket. 1938-ban már két általa tervezett könyv a Magyar Bibliophil Társaság által meghirdetett versenyen az év öt legszebb könyve közé került.

Kner Mihály 1945 decemberében bekövetkezett halála után Haiman György kapott kirendelt vállalatvezetői kinevezést, ő lett a gyomai nyomda vezetője. 1948 augusztusáig dolgozott és élt családjával együtt Gyomán, ekkor a Könyvnyomdai Központ vezérigazgató-helyettesévé nevezték ki Budapestre. Ezt követően különböző tisztségeket töltött be a magyar nyomdaiparban. 1948-tól oktatott is, 1967-től az Iparművészeti Főiskola typografikai tanszékének vezetője, 1983-tól nyugalmazott egyetemi tanára volt.

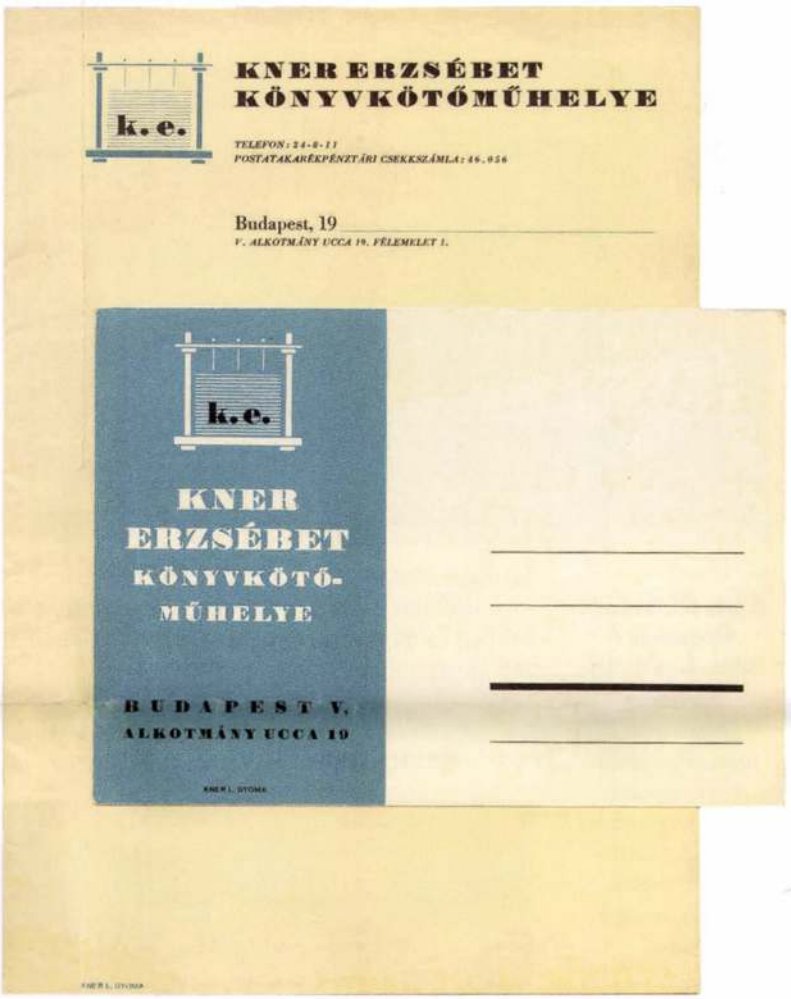

Haiman György: Céges levélpapír Kner Erzsébet részére / György Haiman: Letterhead papers for Erzsébet Kner [*1932*]

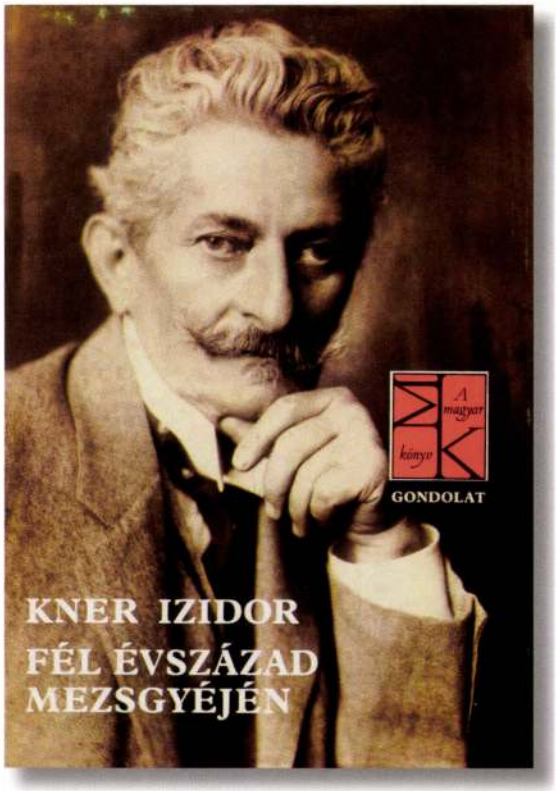

←

Haiman György: Könyvborító / György Haiman: Book cover [*1987*]

Oktatói, tipográfiai tevékenysége mellett kutatói munkássága is jelentős: *Tótfalusi Kis Miklós* munkásságának, a Kner-nyomda és a nagyszombati egyetemi nyomda történetének területén kiváló munkái, tanulmányai jelentek meg magyar és idegen nyelveken.

1973-ban az irodalomtudományok kandidátusa, majd 1993-ban a nagydoktori tudományos fokozatot szerezte meg, a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia alapító tagja volt. Munkáival rendszeresen szerepelt az itthon és külföldön rendezett kiállításokon.

Számos hazai és külföldi tipográfus-, könyvművész-társaság, egyesület, szerkesztőség tagja volt. Nyomdászattörténeti és tipográfiai írásait rendszeresen publikálta a szaklapokban. Mint a

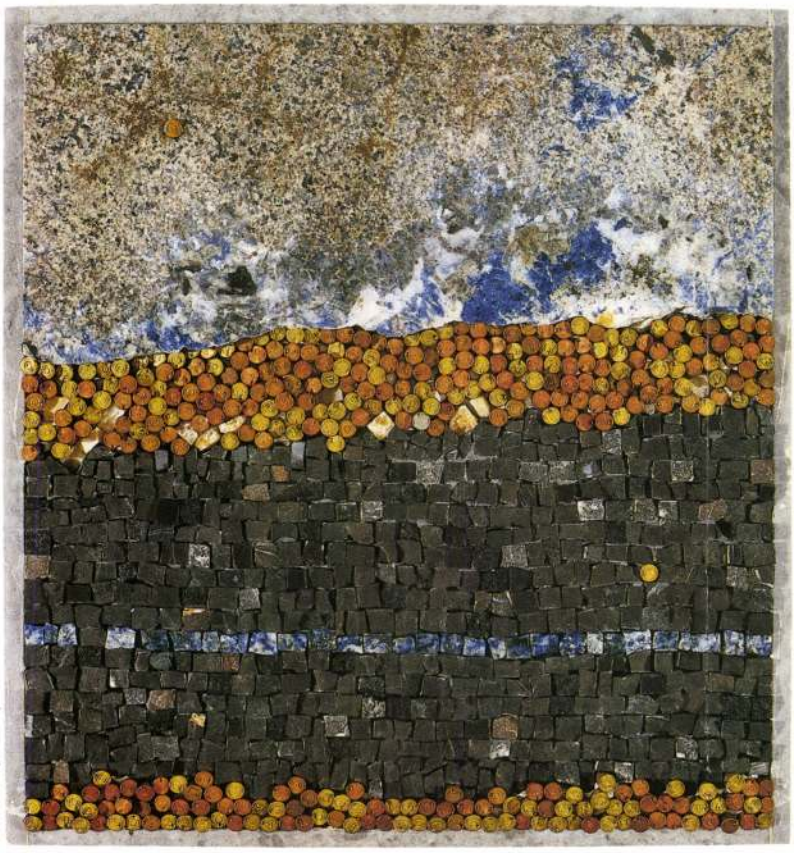

Fotó: Szelényi Károly

↑

Balázs Miklós Ernő: Miniatúrák / Miklós Ernő Balázs: Miniatures
[1995–2000] márvány-gránit-kvarc mozaik, 28x26 cm egyenként / marble-granite-quartz mosaic, 28x26 cm each

←

kiteljesedése. A zene jelenléte egyébként is sokszor egészen deklaratív módon, máskor áttételesebben és bújtatottabban, de minden művükben fellelhető, rajtakapható.

Ritmusaik és dallamaik hol (igen tudatosan) keményebben és feszesebben kopognak – szinte ütőhangszeresen, máskor például Balázs József Róbert kőmozaikjainak sfumatós, lágy átmeneteiben, kőerezéseinek játékaiban simogatóbban, már szinte a *csend* erejével szólóan.

Lévén a mozaik murális művészet, a befogadó *térr*el való mindenkori együttműködés, együttszólás művészetük lényege.

Legtöbbször mérnökien pontos, kiegyensúlyozott képletekbe, szerkezetekbe szorított érzéseik néha szétrobbantják önön vázaikat, s drámai erővel szólnak – zokognak fel – elsősorban Balázs Miklós Ernő több művében (például a *Fekete Magyarország*ban, a *Vezúv*ban, a *Duna-kavics*ban, s még a miniatúrákban is).

Apa és fia művei egyaránt befogadó építészetre, nagy terekre és formákra áhítoznak – s erre is hivatottak. A *kor*, amelyben születtek, nem a legszerencsésebb *idő* az ilyesféle álmokhoz.

Szinte komikus (tragikomikus), hogy például Balázs József 74 éves korára kapta meg első római ösztöndíját – amelynek persze nagyon-nagyon örült. No comment! Mi meg örüljünk ennek a kiállításnak!

FINTA JÓZSEF
építész

(Balázs József Róbert és Balázs Miklós Ernő Mozaikművészet ma című kiállítása. Magyar Építőművészek Szövetségének székháza, Budapest, 2005. január 11–21.)

Elhangzott a kiállítás megnyitóján.

Balázs Miklós Ernő: Duna-kavics / Miklós Ernő Balázs: Danube Pebble
[1991] márvány-gránit mozaikplasztika / marble-granite mosaic sculpture [100 cm x ø180 cm]

Fotó: Székely Péter

Közhasznúsági jelentés
a Magyar Művészeti Akadémia Alapítvány 2004. évi tevékenységéről

Az alapítvány a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. Törvény előírásai szerint kérte a bíróságtól a nyilvántartásba vételt a közhasznú szervezetek közé. Ezt a bíróság 2003. március 19-i hatállyal a Pk. 69670/3563 számú végzésében elfogadta.

I. Számviteli beszámoló

Az alapítvány tevékenységét a módosított alapító okirat és a mindenkor érvényes számviteli jogszabályok előírásai szerint a kuratórium felügyelete mellett végzi.

1. Vagyonfelhasználás 2004-ben Ft

Nyitó saját vagyon 2004. január 1-jén	8 315 282,-
2004. évi bevételek	29 163 153,-
2004. évi kiadások	33 745 510,-
Záró saját vagyon 2004. december 31-én	3 732 925,-

2. Pályázatok

NKA-pályázat a „Magyar Iparművészet" című folyóirat kiadásához	17 800 000,-
a Gondolat, vonal, rajz című kiállításhoz	17 400 000,-
	400 000,-

3. Egyéb támogatás

Adományok a Magyar Művészeti Akadémia támogatására	6 120 000,-

4. Vezető tisztségviselők juttatása

Az alapítvány kuratóriumának tagjai tevékenységüket önkéntes munkában, ellenszolgáltatás nélkül végzik.

5. Pénzügyi beszámoló, mérlegadatok

Eredménylevezetés

A tétel megnevezése	2003. év (eFt)			2004. év (eFt)		
	Alap-tevékenység	Vállalkozás	Összes	Alap-tevékenység	Vállalkozás	Összes
Végleges pénzbevételek	39 503	4 367	43 870	22 596	6 567	29 163
Elszámolt bevételek	39 503	4 367	43 870	22 596	6 567	29 163
Pénzügyileg rendezett bevételek						
központi költségvetési	31 000	–	31 000	17 800	–	17 800
egyéb	7 810	–	7 810	4 760	–	4 760
Egyéb bevételek	693	–	693	–	–	–
Ráfordításként érvényesíthető kiadások	–	–	42 054	–	–	31 710
Ráfordítást jelentő elszámolások	1 668	–	1 668	–	–	–
Végleges pénzkiadások, elszámolt ráfordítások	39 359	4 363	43 722	26 714	4 996	31 710
Adózás előtti eredmény	144	4	148	-4 118	1 571	-2 547
Fizetendő társasági adó	–	-1	-1	–	-251	-251
Tárgyévi eredmény	144	3	147	-4 118	1 320	-2 798

Tájékoztató adatok

Személyi jellegű kiadások	10 969	Anyagjellegű ráfordítások	15 303
Értékcsökkenési leírás	31	Egyéb költségek, ráfordítások	5 407
Az alapítvány által nyújtott támogatások	6 120		

II. Tartalmi beszámoló

Az alapítvány fő tevékenysége a megújított Magyar Iparművészet című folyóirat évi négy számának megjelentetése, mely 2004-ben már a 12. évfolyamába lépett. Az elmúlt év kiemelkedő feladata volt a Gondolat, vonal, rajz című kiállítás megvalósításában való közreműködés. A kiállításon 70 alkotó 120 művével vett részt. 2004 novemberében Pécsett, decemberében Miskolcon a városi galériák adtak helyet a bemutatóknak. Alapítványunk gyűjti a Magyar Művészeti Akadémia működéséhez felajánlott adományokat, melyek folyamatosan kerülnek átutalásra.

Budapest, 2005. május 27.

Dr. Kováts Flórián
kuratóriumi elnök

Olvasókerék
Szemle az Iparművészeti Múzeum könyvtárában olvasható idegen nyelvű folyóiratokból és könyvekből

■ A **Connaissance des Arts** folyóirat 2005. 629. számának nagy részét a nyári–őszi franciaországi kiállítások „Tour de France"-a tölti ki, régiónként bemutatva az olvasók számára az ilyen jellegű látnivalókat, két cikket azonban feltétlenül figyelmükbe szeretnék ajánlani.

Az egyik egy *magángyűjtemény* bemutatására vállalkozik, úgy jellemezve a még csak harmincas éveit taposó *Laurent Négro* Gourdonban lévő kollekcióját, hogy az a világ egyik legszebb *20. századi iparművészeti* gyűjteménye. Az esztétikai élmény sokkszerű – az írás szerzője, Axelle Corty szerint –, mert a 12. századi román stílusú kastély külső megjelenése egyáltalán nem feltételezi a falakon belül enteriőrökbe rendezett gyönyörű modern bútorok és lakberendezési tárgyak csodálatos sorozatát. A 20. század legnevesebb mestereinek műveit „halmozta fel" itt a kastély ura, közöttük néhány prototípus, mitikusnak mondható darabok, mint például Le Corbusier híres „chaise longue"-ja vagy Ruhlmann modern fotelja, amelyet 1926-ban egy maharadzsának tervezett. A bútorok, a világítás eszközei, a képek és a többi berendezési tárgy együttesei nem véletlenszerűen kerültek egy-egy enteriőrbe, a gyűjtő megszállottan keresi az azonos művésztől, azonos időszakból származó tárgyakat, így kerülhet például

nyíló kis virágra, egy rügyre, ami bontakozik, egy születendő gyermekre, az életre..." Ezt az önátadást sugározza az egész könyv, amely fényképanyagával is kiemelkedő minőségű. Látunk egy-egy kiállítási enteriőrt, műterembelsőt, jellemzően, többségében műtárgyfotókat, melyek a korai művektől kezdve (*Felívelés*, 1975; *Gondolkodószékek*, 1976) a legutóbbi időszakig elvezetik az érdeklődő olvasót, valamint fontos, hogy nemcsak nagyméretű kárpitjait idézhetjük fel, de kisebb intimebb munkáit is, plasztikai jellegű törekvéseit. A könyvkatalógus jól informál is, az életrajz tömör adatszerűsége mellett jelzi az alkotó díjait, egyéni kiállításait, válogatást ad fontosabb csoportos kiállításokon történt részvételeiből. Számba vehetjük közgyűjteményekben és középületekben található munkáit, végül a terjedelmes és fontos irodalmi hivatkozásokat, 1968-tól. Önmagában ez a felsorolás is mutatja az életmű fontosságát, illetve azt, hogy kik és mikor figyeltek fel munkásságára.

A könyv lehetővé teszi, hogy szinte tanulmányozhassuk különleges technikáit, anyagait, a csomózott lentől, a plasztikus felvetésű gobelinig, kísérleteit kenderrel, jutával, módszereinek változatosságát, melyben a sodrás és kötözés éppúgy fontos, mint a fonás és természetesen a szövés. A kiadvány az 1977-es budapesti, Dorottya utcai KKI-s (Kulturális Kapcsolatok Intézete) kiállítással indít és eljut 2004-ig, az *Uniós zászló*val, melyben azonban nem veszhet (tűnhet) el a nemzeti és keresztény karakterre történő finom utalás. A sok évtizedes munkásság dokumentumaival a könyv végigvezet minket egy kiemelkedő életművön, melyben folyamatosan jelen van egyfajta szakrális eszmeiség, meditatív szemlélet, a filozófiai problémák iránti érdeklődés, a transzcendentális és – állíthatjuk – eszkatologikus kérdések iránti affinitás.

Hager Ritta számára ugyanakkor fontos a természet (tűz, forrás, felhő, örvény, éjszaka) jelenléte (ahol mindig többről is szó van, mint magáról az ábrázolt jelenségről), s a történelem. S mindent áthat a jótékony és áldásos fény, melynek megszövésében szinte kivételesen finom árnyalatgazdagságra képes, s amely a csenddel Hager Ritta művészetének két legfontosabb attribútuma.

E könyvet is *Bárd Johanna* jegyzi, ami a mű arculatát, feltehetőleg: formáját, szerkezetét, tipográfiáját, ritmusát illeti. Bárd Johanna immár műfajteremtő könyvtervezővé nőtte ki magát. Kivételes érzéke van ahhoz, hogy megválassza a könyv témájául szolgáló művésszel való szoros együttműködésben: mikor legyen látható a teljes műtárgy, mikor csak egy-egy részlet, fragmentum, mikor és hol legyen egy-egy oldalon meghatározó a vertikális vagy horizontális szerkezet, mikor és hol legyen kifutóra közzétéve egy műtárgyfotó. A lapok alapszíne hol fehér, hol fekete, hol néha óarany árnyalatú, mindig a művet szolgálva. Például a verőcei Szent Kereszt-kápolnába készített *Oltárkereszt* fekete alapon olyan gyönyörűen sugározza fényeit, melyet más színállás nem tenne lehetővé. S valószínűleg az sem véletlen, hogy egyetlen mű jelenik meg dupla oldalon kifutóra szerkesztve, s ez is csak egy részlet, a *...Véled gondolkodám...* című *Petőfi*-gobelin egy részlete. A gyapjúszövés materiális szépségét, a textúrát is elevenné teszi ez a kinagyítás.

S a mű szerzője még (bár neve külön nincs feltűntetve) *Pilinszky János*, akinek halhatatlan sorait a csenddel összefüggésben már a bevezetőben idézi a könyv. A csend nem a hangok hiányát jelzi, hanem épp telítettséget, pozitív élményt jelent. S ez jellemzi Hager Ritta egész művészetét: mindig távol a harsányságtól, ám mindig bent, nagyon mélyen a dolgok közepében. A művész leírja, hogy egy alkalommal nyaralója kertjében a földön talált egy kis madárfészket leesve, s meglepve látta, hogy a madár az ő kint szárított fonaldarabkáit is beleépítette fészkébe. E „mű" alá szőtt egy gyapjúlapot, s a munka címe ez lett: „*Fonalaimból szőtte a madár és én.*"

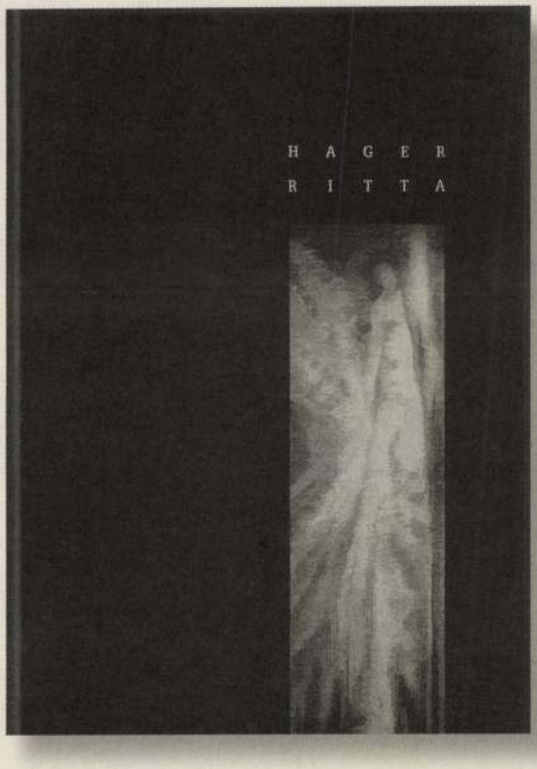

A szép közös munkával összeállított könyv létrehozásában kiemelkedő szerepe van a támogatóknak, az alkotónak, Hager Rittának, a Gelley családnak, a könyvtervező Bárd Johannának, a remek műtárgyfotósoknak *Schichmann Béla*tól *Prutkay Péter*ig, a fordítóknak (a mű szövegei angolul és németül is olvashatók) és a kivitelezést ezúton is magas színvonalon megoldó Mester Nyomdának. A könyv egy közösen épített fészek lett, bensőséges otthonossággal, melegséggel, fénnyel.

FELEDY BALÁZS
művészeti író

(Magánkiadás, é. n.)

épület finanszírozását vállalta. Hogy sikerült őket megnyerni arra, hogy türelmesen részt vegyenek ezen a nagyon érdekfeszítő konferencián?

– Számomra az volt a meglepő, hogy mennyire tisztelik Demján Sándor urat, de ami – azt hiszem – mindannyiunkat megfogott, az a nemzeti értékhez, a művészethez, a kortárs magyar művészethez való hozzáállása. Ez olyan fantasztikus volt, olyan egyenes, tiszta és megható! Ehhez hozzájárultak Zoboki Gábor és *Csavarga Rózsa* előadásai, amelyekben igenis bizonyították, hogy a kortárs magyar képző- és iparművészetet egyaránt tudják használni és alkalmazni. Végül is nagyon-nagyon jó volt őket hallgatni és ebben volt valami remény. Ha ők következetesek, ha ők kitartanak és ha a külföldi tőkét is ilyen szempontból – bár ez most nem arról szólt, hanem hazai tőke volt – meg tudják győzni arról, hogy a magyar művészetnek van helye, akkor azt hiszem, ez sikertörténet is lehet.

– A tartalmas konferencia végén a kissé megfáradt hallgatóság és a nem kevésbé megfáradt, de boldog elnök asszony úgy köszönt el a hallgatóságtól, hogy reméli, ez a helyzetfelmérés kiinduló alapot jelenthet a következő kormányzás koncepciójának kialakításához.

– Azt szeretném, ha egy olyan átfogó koncepció épülne fel erre a szerkezetre (mert ezeket a témaköröket meg kell oldani, ezzel foglalkozni kell), hogy bárki kerüljön kormányzásra, tudatosan foglalkozzon a megoldással. A nemzeti érték fontos számunkra, ez a kiindulópont, ez a tény, erre nagyon kell vigyázni, és én is úgy gondolom, hogy az egész konferenciának ez volt a lényege.

N. Dvorszky Hedvig
művészettörténész

A Katolikus Rádióban 2005 júniusában elhangzott interjú szerkesztett változata.

Hager Ritta

KÖZÖSEN ÉPÍTETT FÉSZEK

Az elmúlt években határozottan kitapinthatóan kialakult egy új könyvészeti műfaj, amely kortárs képzőművészekről, iparművészekről, fotóművészekről ad számunkra ismereteket. Mert ismerjük a monográfia műformáját, mely értelmezésünkben olyan kiadvány – formai szempontból –, amelyben jelentős súlya van a szövegnek, s kevesebb például a képanyagnak. Ismerjük az album kategóriáját, amely azonban túlsúlyban képanyagot tartalmazó kötetet jelent. Egyre kevésbé alkalmazhatjuk a katalógus kifejezést akkor, amikor már messze nem arról van szó, hogy puha borítós tíz-húsz oldalas kiadványok foglalnak össze egy-egy életutat, életszakaszt, s a „sima" könyv kifejezés sem pontos egészen, mert e művekben a szövegnek és a képnek egyenrangú, azonos jelentősége van. *Dvorszky Hedvig* épp e lap előző számában egy hasonló mű kapcsán alkalmazta a könyvkatalógus terminus technicust, ami frappáns meghatározó minősítés, ha már nem használhatjuk például a művészkönyv kifejezést, mert az pedig egy más típusú műtárgyra érvényes zsargon. Egy a lényeg: a növekvő finanszírozási, megvalósítási gondok ellenére szaporodnak az egyre igényesebb, minőségi nyomdai művek, melyek egy-egy életmű legfontosabb folyamataiba, értékeibe engednek bepillantást, nélkülözhetetlenül fontos adatokkal, jellemzően egyre jobb képanyaggal, értékelő szövegekkel.

E folyamat egyik kiemelkedő állomását jelenti a *Hager Ritta* textilművészről megjelent kiadvány, amely kemény táblás borítójával, megnyújtott és szélesített A/4-es méretével 132 oldalon tárja elénk kortárs textilművészetünk egyik legfontosabb alkotója életművét.

Hager Ritta a családi kalákában létrehozott könyv megvalósítása mellett döntött. Így a könyv szerkesztője *Gelley András* és *Gelley Dávid*, a lektorok pedig *Gelley Anna* és *dr. Gelley András*, a művésznő férje. Az „alkotóközösség" azt az utat választotta, hogy részben régebbi, már megjelent, megírt értékelő szövegeket helyeztek el a műben, részben pedig e kiadvány számára írták meg benyomásaikat, tapasztalataikat jeles művészettörténészek. Nincs tehát egy összefoglaló tanulmány, hanem több, fontos nézőpont, melyek mindegyike egy-egy újabb elemmel gazdagítja lehetséges ismereteinket. A közel húsz szerző írásai között jó olvasnunk jeles teológusok, írók, költők sorait, olyanokét, mint *Jelenits István*, *Kuklay Antal*, *Korzenszky Richárd*, *Vasadi Péter* vagy *Tóth Sándor*. A szigorúan vett szakmát *Beke László*, *Dvorszky Hedvig*, *Jankovich Júlia*, *Keserü Katalin*, *Lovag Zsuzsa*, *Szentléleky Tihmér*, *Torday Aliz* képviseli.

Különös, sajátos összefoglalás *Kőrösiné Merkl Hilda* írása, amely a berlini Brandenburgi Kapu Csend Termébe elhelyezett – európai hírű – *Sugárzó csend* című mű létrejöttéről, elhelyezése körülményeiről számol be. S ami szokatlan egy ilyen szigorúan vett szakmai kiadványban: e mű kapcsán több vendégkönyvi bejegyzést idéz, valószínűleg a világ minden tájáról, de természetesen elsősorban németekét, akik többsége igen eredeti megállapításokkal, reakciókkal fogadta az 1994-ben lérejött nagy és jelentős kárpitot.

Örülhetünk annak is, hogy egy-egy tömör megfogalmazás erejéig maga a művész is közzéteszi gondolatait, s olvasható egy hosszabb vallomása is *A keresztény művész gondolatai az ezredfordulón* címmel. Kis írásai egy-egy személyes inspiráció rögzítésén túl ars poetica-jellegűek. Azonosulással olvassuk például e sorait: *„Szándékom mindenkori alkotásaimmal felkelteni a nézőben a teljesség utáni vágyat, hogy a mindennapokban is tükrözhessék ennek hatását. Az ihlet forrásává kell válnunk a művészetben, a munkában, a tanulásban, a szeretetben, a szerelemben, a családban, hogy mindezekkel gazdagítsuk életünket, környezetünket. A művészet önátadás. Nemcsak szolgai másolás, hanem odafigyelés Istenre, a másik emberre, a fakadó világra, egy*

lyóiratok kérdésére. A meghívottak között szerepelt Czigány Zoltán *művészeti főszerkesztő a* Magyar Televíziót*ól*, Pörös Géza *alelnök a* Duna Televíziót*ól, valamint a* Magyar Rádió *művészeti főszerkesztőségének vezetője*, Kőrösi Zoltán *tartott igencsak vihart kavart előadást. Én úgy láttam, hogy az egyértelmű anyagi problémák felsorolása mellett, különösen a Duna Televíziót képviselő felszólaló mégiscsak nagyon optimista volt.*

– Ő elégedett volt azzal, hogy a professzionális művészek bemutatását a Duna Televízió megvalósítja, míg Czigány Zoltán és Kőrösi Zoltán felvetették azt a problémát, hogy ezen a konferencián sem tolakodtak a riporterek, és így a kultúrától valahogy teljes mértékig távol tartják magukat. Az érdeklődés ténylegesen minimális volt, sőt. A konferenciáról a *Népszabadság* egy olyan félreérthető cikkel indított másnap, ami miatt kénytelen voltam levélben a főszerkesztő úrhoz fordulni, hogy kvázi kikérjük magunknak, mert *Az isten pénze sem elég* címmel jelent meg, ami számomra egészen mást jelent, mint ahogy ez a terület el van látva. Úgyhogy a Népszabadságnak írtam egy levelet, kíváncsisággal várom, hogy lesz-e erre valami reakció. Ez igenis alulfinanszírozott terület. A *Magyar Nemzet*ben volt egy nagyon fair, jó cikk erről, de kicsi. Nagyon várom, hogy az újságok részletesebben foglalkozzanak ezzel a területtel, mert megérdemli és megéri.

– Az a tapasztalatom, a sajtó erre vállalkozó munkatársai bizonyos műveltségi ismeretekkel nem rendelkeznek. Jó lenne például, ha tisztában lennének azzal, hogy mondjuk egy reprezentatív célokat szolgáló épületet méltó módon nemzeti kulturális értéket képviselő gobelinnel díszíteni több millió forintot is meghaladó összeg, és ugyanígy a fémművészet vagy a kerámia- és porcelánművesség is nagyon-nagyon drága műfaj. Tehát itt nem a művész zsebéről van szó, hanem a műfajoknak, mint olyanoknak, a műkincsértékű megbecsüléséről. A képzőművészet területén, milyen érdekes, hogy a hagyományos művészeti kifejezési formákat képviselő festészet, szobrászat bizományi áruházi és egyéb aukcióin nem csodálkozik senki azon, hogy milliós értékekkel kelnek el a tárgyak.

Milyen helyzetben vannak azok a sajtótermékek – a szakfolyóiratokra gondolok –, amelyeknek mégis az lenne a feladatuk, hogy képviseljék a művészet és a művészek érdekeit?

– A szakmai folyóiratok ugyanolyan problémákkal küzdenek, mint maguk a művészek és a művészeti szervezetek. Arra voltunk kíváncsiak, hogy milyen az ő fennmaradási képességük, milyen az érdeklődés a szakmai folyóiratok iránt. Ezzel is bizonyítani szerettük volna, hogy a kultúrával kapcsolatos olvasottság, műveltség menynyire alacsony szinten van Magyarországon. Ez szörnyű, de ezt ki kell mondani! Tehát messze nem az a helyzet, hogy a folyóiratok el tudják tartani magukat, vagy mert olyan nagy hirdetési felületeik nincsenek – és hála a jóistennek, nincsenek –, de nincsenek is olyan hirdetők, akik művészettel ilyen értelemben foglalkoznának. Arra gondolok, hogy Nyugaton illik az, hogy nagy galériák vagy aukciósházak egy-egy folyóiratot maximálisan támogatnak, mivel nekik is érdekük, hogy gyakorlatilag a kortárs művészet rajtuk keresztül és általuk bemutatódjon, hiszen ők majd ezeket a műveket 40–50 év múlva, vagy éppen napjainkban is forgalmazzák. Ezek közös érdekek, ilyen pozitív értelmű összefonódásoknak kellene lenni, ez Magyarországon nincs. Van a Nemzeti Kulturális Alapprogram (NKA), amelyből többé-kevésbé mindegyik kiadó merít, mert nem tud saját lábon megállni, vagy pedig van olyan, hogy más banki rendszertől kap támogatást, de még mindig nem alakult ki az, amit az előbb említettem, hogy egy ilyen összekapcsolódó rendszerben valósuljanak meg és jelenjenek meg ezek a folyóiratok.

– Amelyeknek a főszerkesztőit hallhattuk, úgymint Sinkovits Pétert*, az* Új Művészet*től*, Fekete Györgyöt *a* Magyar Iparművészet*től*, Hajdu Istvánt *a* Balkon *című folyóirattól*, Andrási Gábor *főszerkesztőt a* Műértő*től és* Einspach Gábor *főszerkesztő előadását az* Artmagazin*tól.*

A képzőművészet és az iparművészet bemutatkozásának lehetőségei *című előadásban* Fabényi Júlia, *a Műcsarnok főigazgatója közeli leköszönése, megbízatásának lejárta előtt, beszámolót tartott a Műcsarnok eddigi programjáról fölborzolva a nem kevésbé érdekes beszámolójára készülő* Keserü Katalin, *az Ernst Múzeum igazgatójának kedélyét, aki azt mondta, hogy ők nem rivalizálnak, mert a Műcsarnok állami intézmény, az övé pedig…*

– Az Ernst Múzeum Kht., önfenntartónak kell lennie. A fenntartási költségeinek egy részét önmagának kell megteremtenie, ami nem kis feladatot ró az igazgató asszonyra.

– A hallgatóság elvárta volna, hogy a művészetről is essék szó, de sajnos az anyagi gondok uralták ezt a terepet is. Baán László, a *Szépművészeti Múzeum főigazgatója vagy* Simon Károly, *az Iparművészeti Múzeum főigazgatója jobbára ezekről a problémákról beszéltek. Szerintem a művészeknek vannak terveik, csak nincs rá fogadókészség.*

– Azért is hívtuk meg az intézmények igazgatóit, hogy közösen próbáljunk meg rávilágítani arra, nekik is szükségük van – nem azt mondom, hogy össznépi bemutatóra –, de azért valamilyen nemzeti szalon jellegű és karakterű bemutatkozásra igenis igény van a művésztársadalomban, és ezt a igényt valahol szeretnék megvalósítani. Úgy gondoljuk és érezzük, hogy mivel a Nemzeti Szalon épülete eltűnt Budapestről, ezért a Műcsarnoknak és az Iparművészeti Múzeumnak is fel kell vállalnia azt a missziót, hogy a képzőművészet területén a Műcsarnok, az iparművészet területén pedig az Iparművészeti Múzeum stabil, kiszámítható rendszerességgel mutassa be a kortárs művészetet.

– Ma már gyakran lehetünk vendégek a Nemzeti Hangversenyteremben, amelynek tervezője Zoboki Gábor. *Azt hiszem, ő ma az építészek egyik sztárja, nem beszélve arról a* Demján Sándor*ról, aki az egész*

Támogatók

nka
Nemzeti Kulturális Alapprogram

H·U·N·G·A·R·T

Budapest Galéria

+MŰHELY

AKKU

+MŰHELY

Barta Zsolt Péter, Benkő Imre, Bozsó András, Drégely Imre, Frankl Aliona, Gábor Enikő, Hajdú József
Halas István, Haris László, Herendi Péter, Illés Barna, Jokesz Antal, Kemenesi Zsuzsanna, Kerekes Gábor
Minyó Szert Károly, Pácser Attila, Szilágyi Lenke, Stalter György, Telek Balázs, Tóth György, Vékás Magdolna

A Budapest Galéria meghívja Önt a	
+MŰHELY	AKKU
	című kiállításának megnyitójára
a Budapest Galéria Kiállítóházába	(1036 Budapest, Lajos utca 158.)
2005. szeptember 15-én csütörtökön, 17 órára.	A kiállítást megnyitja: Török Tamás
Megtekinthető 2005. október 20-ig,	hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.